

Academia de Științe a Moldovei
Institutul de Istorie, Stat și Drept

Neamul Cantemireștilor

BIBLIOGRAFIE

Coordonator
acad. Andrei Eșanu

S U M A R

CZU 016:929.5

N 32

Alcătuitori:

Andrei EȘANU,

academician, profesor cercetător, doctor habilitat în istorie,
coordonator de program;

Igor CERETEU,

doctor în istorie, șef de proiect;

Valentina EȘANU

Dinu POȘTARENCU

Maria POȘTARENCU

Lector: *Tamara Osmochescu*

Redactor tehnic: *Maria Tataru*

Copertă: *Ruxanda Romanciuc*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Neamul Cantemireștilor: Bibliografie / Acad. de Științe a
Moldovei, Inst. de Istorie, Stat și Drept; alcăt.: Andrei Eșanu,
Igor Cereteu, Valentina Eșanu [et al.]; coord. Andrei Eșanu. –
Ch.: Pontos, 2010 (F.E.-P. Tipografia Centrală). – 464 p.

ISBN 978-9975-51-144-5

500 ex.

016:929.5

Tipar executat la F.E.-P. Tipografia Centrală

Chișinău, str. Florilor, 1

Comanda nr.

Editura *Pontos*

str. 31 August 1989, 98

MD-2004, Chișinău, tel.: 23 22 18

editura.pontos@gmail.com

ISBN 978-9975-51-144-5

© Andrei Eșanu 2010

Introducere (Andrei Eșanu) 7

Capitolul I. OBÂRȘIA CANTEMIREȘTILOR..... 13

Constantin CANTEMIR (1612/1627-1693)

(*Domnia (1685-1693), documente, familia, descendenții*) 19

Capitolul II. ANTIOH CANTEMIR (1670-1724)

(*Domniile (1695-1700, 1705-1707), documente, familia,*

descendenții).....23

Capitolul III. DIMITRIE CANTEMIR (1673-1723)

(*Domniile (1693, 1710-1711), opera, documente, familia*) 27

1. Viața și activitatea politică 28

1.1. Activitatea la Constantinopol 40

1.2. Activitatea în Moldova 42

Diploma din 13 aprilie 1711 (Luțk)..... 46

Campania de la Prut (1711) 48

1.3. Activitatea în Rusia 55

1.4. Familia și descendenții 63

2. Surse privind viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir 69

2.1. Documente și materiale epistolare 69

2.2. Cronici 78

2.3. Memorii, jurnale, note de călătorie 79

3. Izvoarele scrierilor cantemirene 84

4. Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise și ediții princeps.

Repertoriu (Andrei Eșanu, Valentina Eșanu)..... 86

5. Scrierile lui D. Cantemir. Ediții și studii 152

Divanul 154

a. *Ediții* 154

b. *Studii* 157

6.5. Geograf și cartograf.....	272
6.6. Teolog.....	279
6.7. Pedagog.....	282
6.8. Concepții juridice.....	283
6.9. Concepții economice.....	286
6.10. Medicina, științele naturii.....	288
7. Dimitrie Cantemir – om de cultură.....	290
7.1. Scriitor și filolog.....	295
7.2. Etnolog și folclorist.....	319
7.3. Muzician și compozitor.....	324
7.4. Biblioteca lui Dimitrie Cantemir.....	332
8. Receptarea operei lui Dimitrie Cantemir în știința și cultura universală.....	333
9. Dimitrie Cantemir în enciclopedii și dicționare.....	347
10. Dimitrie Cantemir în presa periodică.....	353
11. Omagieri, evocări, comemorări.....	373

Capitolul IX. MARIA CANTEMIR (1700-1757) 379

Capitolul X. ANTIOH CANTEMIR (1708/1709/1710 – 1744)

(*Diplomat la Londra (1732-1738), la Paris (1738-1744), opera*).. 383

1. Viața și activitatea.....	384
1.1. Surse privind viața și activitatea lui Antioh Cantemir.....	389
1.2. Antioh Cantemir – scriitor. Studii și cercetări.....	391
1.3. Diplomat și om politic.....	408
1.4. Concepții filosofice.....	410
2. Opera lui Antioh Cantemir în manuscrise și ediții.....	413
2.1. Manuscrise.....	413
2.2. Ediții.....	415
3. Teze de doctorat privind viața, activitatea și opera lui Antioh Cantemir.....	422
4. Receptarea operei lui Antioh Cantemir în știința și cultura universală.....	423
5. Antioh Cantemir în enciclopedii și dicționare.....	426
6. Antioh Cantemir în presa periodică.....	429

Capitolul XI

CANTEMIREȘTII – URME PE RĂBOJUL ISTORIEI..... 431

1. Iconografie.....	432
2. Heraldică.....	436
3. Cantemireștii în opere artistice.....	438

Introducere

Prin ilustrele personalități, neamul Cantemireștilor a lăsat o urmă adâncă în istoria și cultura românească multiseculară. Dacă în plan politic, diplomatic și militar s-au manifestat ca domni ai Țării Moldovei Constantin Cantemir și fii săi Antioh și Dimitrie, apoi în cel al științei, literaturii și culturii în general au ajuns personalități de prim rang aceiași Dimitrie Cantemir și urmașii săi direcți Antioh Cantemir, Maria Cantemir și Smaragda-Ecaterina Cantemir-Golițâna. O carieră militară de ofițeri în armata rusă au avut fii lui Antioh, fratele lui Dimitrie Cantemir și ai acestuia din urmă. Din întreaga pleiadă de personalități pe care le-a dat acest cunoscut neam se impun, în primul rând, prin operele cărturărești lăuate Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh Cantemir.

Deși își coboară obârșia în adâncul secolelor, neamul Cantemireștilor s-a manifestat în plan național și european în sec. XVII-XVIII. Drept mărturie a vastei lor activități, au ajuns până la noi un număr mare de documente istorice, dintre care unele au fost publicate, altele rămân să zacă în numeroase arhive românești și străine, cronici, memorii, jurnale, imagini iconografice, heraldice ș. a. Pe lângă toate acestea, Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh Cantemir au lăsat moștenire tratate științifice, opere literare, numeroase alte lucrări geografice, cartografice, teologice, muzicale, opere literare și poetice, precum și un impresionant material epistolar, care, fiind scoase în vileag, depistate și publicate, au făcut posibilă cunoașterea vieții și activității Cantemireștilor sub cele mai diverse aspecte¹.

După ce s-au făcut remarcați de către contemporanii lor, care au relatat despre cele văzute și auzite despre Cantemirești în Moldova și Țara Românească, în Imperiul Otoman și cel al Rusiei, în Germania, Anglia, Franța și alte țări, au început a fi cunoscute, răspândite și receptate operele Cantemireștilor în plan european. Încă din sec. XVIII-XIX s-a declanșat procesul de receptare și conștientizare a valorii operelor cantemirene în cultura națională românească prin lansarea unor proiecte de editare în țările române, apoi după 1859 în România, în vestul și estul Europei, s-a ajuns la înțelegerea necesității cercetării, valorificării și publicării vastei moșteniri a Cantemireștilor în plan național și european. Treptat, au fost desfășurate ample programe de cercetare în

¹ Vezi volumul **Dinastia Cantemireștilor. Secolele XVII-XVIII**. Coord. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Știința, 2008, 604 p.

numeroase arhive, biblioteci, muzee, colecții particulare în vederea depistării materialelor ce țin de viața și activitatea acestui faimos neam. Cercetarea, valorificarea și editarea acestui vast tezaur a progresat mult în ultimele decenii ale sec. al XIX-lea, dar mai cu seamă în secolul al XX-lea și începutul celui următor. La o sumară estimare a tot ce s-a făcut în această direcție observăm că de la un deceniu la altul numărul edițiilor, studiilor și diferitor altor lucrări dedicate Cantemireștilor, a crescut permanent. De mai multă vreme s-a conștientizat faptul că această imensă materie bibliografică trebuie adunată și sistematizată sub formă de materiale și ediții bibliografice aparte, care ar înlesni pentru cercetători accesul la întreg spectru de ediții, investigații și materiale dedicate vieții și activității Cantemireștilor.

Până în prezent s-au întreprins unele încercări de a acumula și a edita îndrumare și culegeri bibliografice dedicate atât unor opere, cât și vieții și activității lui Dimitrie Cantemir și a fiului său Antioh, dar și acestea au fost, în mare parte, publicate cu decenii în urmă, având la temelie doar colecțiile unei sau altei biblioteci aparte. Pe lângă aceasta, după cum a observat cunoscuta cercetătoare a moștenirii cantemirene Stela Toma, bibliografiile editate în România și Moldova în anii regimului totalitar nu au inclus, din cauza cenzurii impuse, numeroase ediții și studii efectuate în occident². La rândul nostru, vom observa și o slabă prezență în aceleași bibliografii a edițiilor de opere și studii în literatura de specialitate din estul Europei, Turcia. În legătură cu aceleași probleme ținem să subliniem faptul că pe ici-colo, fie în ediții omagiale, fie în diverse periodice științifice, în mai multe țări din Europa mai continuă să apară sporadic unele materiale bibliografice dedicate Cantemireștilor, dar ele nu rezolvă problema informării mai mult sau mai puțin completă a cercetătorilor în acest domeniu de cunoaștere. Această împrejurare ne-a determinat să întreprindem o încercare de a aduna între copertile unui volum bibliografic tot ce este mai reprezentativ și mai important în știința și cultura universală, fie că-i vorba de ediții de opere, de documente și diverse alte materiale istorice, de cronici, memorii, jurnale ș. a., fie de monografii, studii, diverse alte publicații referitoare la viața și activitatea Cantemireștilor, anturajul în care au activat și au creat nu numai în țările române, dar și în Imperiul Otoman, în Rusia și în Occident.

Pentru acumularea materialului bibliografic, colectivul de alcătuitori a recurs la bibliografiile generale și speciale publicate anterior în

² Stela Toma, **Pentru o bibliografie reală și totală Cantemir**, în Idem, *Filologie și literatură. Cercetări – studii, adică Ispitiri, iscodiri intru limbă, literatură, cultură*, București, Ed. SemnE, 2002, p. 96-103.

diverse țări, în primul rând cele din Republica Moldova, România, Rusia ș. a., cât și la investigații proprii la cataloagele generale și electronice ale mai multor biblioteci din Republica Moldova (Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” din Chișinău ș. a.), din România (bibliotecile Academiei Române din București, Iași și Cluj, bibliotecile universităților din Iași, Cluj, Suceava ș. a.), din Rusia (Biblioteca de Stat a Rusiei și Biblioteca Istorică a Rusiei din Moscova, Biblioteca Națională a Rusiei din Sankt-Petersburg).

Nu au rămas în afara atenției nici numeroasele ediții de opere ale lui Dimitrie și Antioh Cantemir-fiul, precum și diverse monografii, studii și materiale publicate în numeroase periodice, ediții enciclopedice, literare, culturale ș. a. din mai multe țări europene. Drept sursă de completare a bibliografiei noastre a servit și internetul, prin intermediul căruia am primit informații de la colegii din Statele Unite ale Americii, Canada, Turcia, Franța, Germania, România și Rusia, pentru care ținem să le aducem și pe această cale sincere mulțumiri dnei Hermina Anghelescu, Cristina Bîrsan, dl. Stelian Mândruț, Peter Schreiner, Victor Ghilaș și Paul Michelson.

Spre deosebire de alte bibliografii de specialitate editate până în prezent³, care se opresc doar la opera și personalitatea lui Dimitrie

³ LEGRAND, E., **Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par les Grecs au dix-septième siècle**, t. III, Paris, 1895, nr. 682, p. 59-60 [Despre „Divanul”]; BIANU, Ion, HODOȘ, Nerva, **Bibliografia Românească Veche**, t. 1, București, 1903, nr. 10, p. 355-365 [Despre „Divanul”]; t. 2, București, 1910, p. 180 [despre „Sistemul...”]; ADAMESCU, Gheorghe, **Indicațiuni bibliografice pentru literatura română – sec. XVI-XIX**, București, Institutul de Arte Grafice și Editura „Minerva”, 1912, p. 13-14; Idem, **Indicațiuni bibliografice pentru literatura română de la cele mai vechi timpuri până la 1913**, Ed. a 2-a adăugită, București, Institutul de Arte Grafice și „Flacăra”, 1914, p. 5-16; Idem, **Contribuțiune la bibliografia românească**, București, Cartea românească, 1921, vol. I, 1921, p. 21-21; vol. II, 1923, p. 34; vol. III, 1929, p. 28-29; BIANU, I.; NICOLAIAȘA, G., **Biblioteca Academiei Române. Catalogul manuscriselor românești**, vol. III, Craiova, Scrisul românesc, 1931, p. 29-30 [Despre *Divanul*]; AUZINGER, Helene, **D. Kantemir, Antioch Dimitrievici**, în *Kleine slavische Bibliographie*, Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1959, p. 280; БЕРКОВ, П. Н.; СТЕПАНОВ, В. П., **Материалы для библиографии изданий А. Д. и Д. К. Кантемиров и литература о них (1917-1959)**, в кн.: *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 260-270; **Bibliografia Istorică a României**, Vol. I (1944-1969), București, 1970, p. 10, 17; Vol. IV (1969-1974), București, 1974, p. 30-35; Vol. V (1974-1979), București, 1980, p. 23-25; Vol. VI (1979-1984), București, 1985; Vol. VII (1984-1989), București, 1990, p. 25; Vol. VIII (1989-1994), București, 1996, p. 29-30; Vol. IX (1994-1999), Cluj-Napoca, 2000, p. 19-20; Vol. X (1999-2004), București, 2005, p. 24-25; Vol. XI (2004-2006), București, 2007, p. 9; CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir și începuturile bibliografiei de recomandare în cultura românească**, în *Studii și cercetări de bibliologie*, București, Serie nouă, vol. XII, 1972, p. 15-20 și Extras, București, Ed. Academiei, 1972, p. 15-20; CERNOVODEANU, P., **General**

Cantemir sau Antioh Cantemir-fiul, volumul de față își propune să cuprindă și studii, monografii și materiale care reflectă viața și activita-

Bibliography, in *Cantemir Dimitrie, Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331-343; **Dimitrie Cantemir**, în *Aniversări culturale*, 1973. *Prezentări bibliografice*, București, 1973, p. 613-639; **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Bio-bibliograie întocmită cu ocazia sărbătorii a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**. Ed. de I. D. Lăudat și Lenuța Drăgan, Lucrare întocmită de Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”, Iași, 1973, 138 p.; CONSTANTIN, Șerban, **Démètre Cantemir dans l'histoire roumaine et étrangère**, dans *Rev. Roum. d'histoire*, XII, 1973, 5, p. 919-945; **Bibliografie**, în *Dimitrie Cantemir, Opere complete*, vol. IV. *Istoria ieroglică*. Prefață de Virgil Căndea. Notă asupra ed., studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie și indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit și glosar de Stela Toma, București, Ed. Academiei Române, 1973, p. 441-446; **Dimitrie Cantemir domnitor român și savant de reputație mondială, Bibliografie selectivă**, Ed. de Mariana Iova. Lucrare întocmită de Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat a RSR, București, 1973, 80 p. + 55 pl; GIOSU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir. Studiu lingvistic**, București, Editura Științifică, 1973, p. 313-329; МАДАН, Ион, **Дмитрий Кантемир (1673-1723). Указатель литературы**. Под ред. В. Н. Ермурацкого, Кишинев, 1973, 102 c.; COSMA, Viorel, **Muzicieni din România. Lexicon bio-bibliografic**, vol. I (A-C), București, 1989 [Despre D. Cantemir p. 245-248]; **Südosteuropa – Bibliographie Rumänien 1971-1980**, München, 1992, S. 45-50; **Divanul de Dimitrie Cantemir. Bibliografie**. Lucrare elaborată la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Iași, 1998, 36 p.; TOMA, Stela, **Pentru o bibliografie reală și totală Cantemir**, în *Filologie și literatură. Cercetări – studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 96-103; **Bibliografie selectivă**, în *Dimitrie Cantemir, Opere, I. Divanul, Istoria ieroglică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indici de autori și opere, și introducere la *Divanul* de Virgil Căndea, introducere la *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu, București, Ed. Academiei Române, Univers enciclopedic, 2003, p. 1631-1651; **Dimitrie Cantemir (26 octombrie 1673 – 21 august 1723) – domnitor român și cărturar enciclopedist. Bibliografie selectivă** (din colecțiile Bibliotecii județene „Gh. Asachi”). Coord. C. Acozmei; D. Dimitriu; A. Maței, Iași, 2003, 105 p; **Cantemiriana Bibliotecii „M. V. Lomonosov”. Bibliografie / Кантемириана Библиотеки „М. В. Ломоносова”. Библиография**. Ed. de I. Spițina; M. Șcelcikova; I. Strelina; Z. Scobioală, Chișinău, 2004, 68 p.; KREUTER, Peter Mario, **Cantemir, Dimitrie**, în *Biographische-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Band XXVI, 2006, S. 213-224 și pe www.bautz.de/bbkl; **Dimitrie și Antioh Dimitrievici Cantemir. Tipărituri aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Naționale a României. Catalog**, București, Editura Bibliotecii Naționale a României, 2008, 34 p.; **Dimitrie și Antioh Dimitrievici Cantemir. Tipărituri aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Naționale a României. Bibliografie**. București, Editura Bibliotecii Naționale a României, 2008, 70 p.; TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Alcătuire. Valoare. Receptare, în Idem, *În lumea vechilor slove*, București, Semne, 2009, p. 65-114; Idem, *Istoria ieroglică de Dimitrie Cantemir, traversând timpul*, în Idem, *În lumea vechilor slove*, București, Semne, 2009, p. 115-119; Idem, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în Idem, *În lumea vechilor slove*, București, Semne, 2009, p. 120-134; BARBU, Constantin, **Tezaurul Cantemir**, în Idem, *Cărticica simbolică a românilor*, Craiova, 2009, p. 81-126.

tea sub cele mai diverse planuri a tuturor Cantemireștilor, de viața și activitatea domnilor Moldovei Constantin Cantemir, Antioh Cantemir și Dimitrie Cantemir, a urmașilor acestora pe parcursul sec. XVII-XVIII. De asemenea, s-a încercat de a acumula și a include tot ce este mai reprezentativ în materie de știință istorică, culturală, teologică, militară, iconografică, heraldică și genealogică despre Cantemirești editate din sec. al XVII-lea până în primul deceniu al sec. al XXI-lea inclusiv.

Pe lângă materialele tradiționale ale bibliografiilor anterioare, ediția de față mai cuprinde un important compartiment rezervat unui *Repertoriu* de opere ale lui Dimitrie Cantemir (întocmit de Andrei și Valentina Eșanu), în număr de 47 titluri. *Repertoriul* a tins să includă toate lucrările cunoscute după originale și copii, precum și o serie de alte scrieri cantemiriene, fie pierdute, fie nedescoperite până astăzi. Fiecărui titlu de lucrare i se alătură toate manuscrisele originale și copiile scrierilor lui identificate, cotele de păstrare în arhive, biblioteci și muzee, edițiile princeps și informații bibliografice sumare.

Totodată, volumul de față include titluri de teze de doctorat, de discuri și CD-uri cu opere muzicale, de opere literar-artistice, numeroase articole din presa periodică, o bibliotecă virtuală de opere ale lui Dimitrie Cantemir, precum și un bogat material ilustrativ reprezentând pagini de manuscrise originale, copii și ediții ale scrierilor lui Dimitrie și Antioh Cantemir.

În premieră absolută pentru știința și bibliografia istorică românească și rusă, prezentul volum include un bogat compartiment consacrat vieții și activității pe diverse planuri a lui Antioh Cantemir-fiul, fondatorul literaturii moderne ruse.

Lucrarea bibliografică de față este întocmită după principii general științifice recunoscute. Titlurile lucrărilor și edițiilor se redau exact după original în limbile respective. Edițiile în limba română din RSS Moldovenească din anii 1945-1990 sunt reluate în original cu caractere rusești. Cu scopul de a înlesni accesul la tematica și problematica volumului, în unele cazuri am recurs la repetarea unor titluri. În cadrul compartimentelor materialul bibliografic este înșiruit în ordinea alfabetică a numelor autorilor, iar în compartimentele care includ operele lui Dimitrie și Antioh Cantemir în manuscrise și ediții acestea sunt plasate în ordinea cronologică a elaborării, copierii sau publicării lor.

Materialul ilustrativ a fost selectat de Valentina Eșanu, iar indicele de nume a fost întocmit de Maria Poștarencu și Igor Cereteu. Colectivul de autori aduce mulțumiri masterandei Victoria Bounegru și studentei Marina Iabangi, care au participat la pregătirea pentru editarea volumului.

Lucrarea de față este rezultatul proiectului *Dinastia Cantemireștilor. Bibliografie*, realizat la Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, în anii 2008-2009, în cadrul Programului de Stat *Dinastia Cantemir: polifonismul preocupărilor cultural – științifice*, finanțat de Guvernul Republicii Moldova.

Lucrarea a fost recomandată spre publicare de Consiliul Științific al Institutului de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei.

În paralel cu alte bibliografii, ediții enciclopedice și dicționare, prezenta ediție se dorește a fi un instrument de lucru pentru cercetători, istorici, literați, profesori, studenți și elevi, care, în dependență de profilul lor, se interesează de tematica cantemiriană. Omul de știință sau cititorul mai puțin avizat poate destul de ușor să se orienteze în mulțimea de titluri și să se documenteze în aspectele care îl interesează, recurgând la sumarul volumului.

Andrei EȘANU

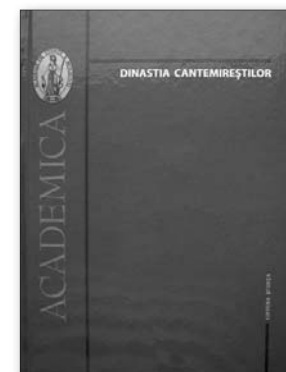
Capitolul I

OBÂRȘIA CANTEMIREȘTILOR

Помениръ афрателитъ, шина Гориларъ мизирскавъ степенъ = вода =	Лазаръ, Лазаръ, Лазаръ Ктиторовъ =
Іоакимъ, Кръсте, Іоаннъ, Маріе, софіе, Напълане, дима, Блажкѣла, добра, шито илѣ	Костантъ въ, Антѣохъ въ, доамна, Єкатерина, димиїтрѣ въ, лѣппа, Єлисаѣ, Костантъ въ, дѣдоръ, макрѣна, Маріе, дима, Лѣхандра,
Помениръ лѣвъ степенъ въ маадѣнъ =	Помениръ дѣдоръ мосинѣвъ =
дима, Пѣтрѣ, Анна, Никаноръ, дрина, степенъ въ, Пѣтрѣ въ,	Мѣреле, Кнѣзь, Іоаннъ, Василиѣвъ,
Помениръ лѣвъ пѣтрѣ въ	Георгіѣ, Василиѣвъ, Кнѣтѣ Анастасіе,
Пѣтрѣ въ, доамна, Маріе, доамна, Маріе, Ботѣла, Маріе, Іоанна, Анна, степенъ, Єлена,	Іоаннъ царѣвъ, Євѣкѣ, дѣдоръ царѣвъ, Михаилъ, дѣдоръ, Кнѣтъ, дѣдоръ, шникѣвъ, Лѣхѣнъ, Михайловъ, дѣдоръ, Іоаннъ, Лѣхѣнъ, Імператоръ, пѣтрѣ, Імператоръ, Пѣтрѣ, Імператоръ, Анна, Імператоръ, Єлисаѣвъ,
Мѣрѣнъ, дѣдоръ, инъ =	Мѣрѣнъ, дѣдоръ, инъ =

1. ALMAȘ, D., **Cantemireștii**, în *Magazin istoric*, București, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 2-9.
2. BĂICULESCU, George, **Originea lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 17 iun. 1923, nr. 134, p. 7.
3. BOGDAN, Emanuel R., **Originea și înrudirile primilor Cantemirești**, în *Arhiva Genealogică*. Iași, 4, 1997, nr. 1-2, p. 201-205.
4. BREZEANU, Andrei; SPÂNU, Vlad, **Historical dictionary of Moldova**, 2nd ed., 2007, p. 69-73 [Despre Constantin Cantemir, Demetrie Cantemir].
5. CANTACUZINO, Mihai Banul, **Genealogia Cantemireștilor**. Ed. de N. Iorga, București, 1902, p. 417.
6. **Cantemireștii**, în *Enciclopedia română*. Tom. I, Sibiu, Editura și tiparul lui W. Krafft, 1898, p. 702-703.
7. **Cantemir** [familie de boieri], în *Dicționar enciclopedic*, vol. I, A-C, București, Ed. Enciclopedică, 1993, p. 313 [Constantin Cantemir, Antioh Cantemir, Dimitrie Cantemir].
8. **Cantemir Antioh, Cantemir Constantin, Cantemir Dumitru**, în: *Minerva. Enciclopedia Română*, Cluj, Minerva, 1930, p. 261-262.
9. [CARRA, Jean Louis, **Famille de Cantemir**], dans [CARRA, Jean Louis], *Histoire de la Moldavie et de la Valachie*. Avec une dissertation sur l'état actuel de ces Provinces. Par J. C[arra] qui a séjourné dans ses Provinces a Iassy [În realitate: Paris]: Aux dépenses de la Société Typographique des Deux-Ponts, 1777, p. 61-86.
10. [CARRA, Jean Louis, **Familia Cantemir**], în CARRA, Jean Louis, *Istoria Moldovei și a Țării Românești*. Traducere de N. T. Orășanu, București, Romanov, 1857, p. 44-64.
11. CERNOVODEANU, P., **Vremea Cantemireștilor**, în *Istoria Românilor*, vol. V, coord. Virgil Cîndea, București, 2003, p. 296-336.
12. CIUBUCCIU, Vlad, **Cartea neamului Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 121-129.
13. CÎMPINEANU-CANTEMIR, I., **Feuille volante concernant l'origine du Prince Demetrius Cantemir**, Paris, 1909, 4 p.

14. **Dinastia Cantemireștilor (secolele XVII-XVIII)**, Coordonator și redactor științific acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Știința, 2008, 604 p. + arbore genealogic.
15. **Documente românești din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos**, Catalog, vol. I, Ed. F. Marinescu, I. Caproșu, P. Zahariuc, Iași, 2005, doc. 154, 163, 215, 234, 241, 242.
16. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Dinastia Cantemireștilor (secolele XVII-XVIII)**, în *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 4 (11), p. 39-40.
17. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Neamul Cantemireștilor. Arbore genealogic**. [Tabel supliment] la *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008.
18. Ghibănescu, Gh., **Un izvod genealogic al răzeșilor din Silișteni, înrudiți cu Cantemireștii**, în *Arhiva genealogică*, Iași, II, 1913, aprilie-iunie, nr. 1-12, p. 76-80.
19. Ghibănescu, Gheorghe, **Serbările Cantemirești la Urlați (Fălciu). Pomelnicul neamului Cantemiresc. Seliștenii pe Ialan**, în *Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași*, 1924, fascicola 4, p. 275-277; Idem, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, II, 1924, nr. 1, p. 39-40.
20. Ghibănescu, Gheorghe, **Cantemireștii și Cuzeștii. Apa Elanului** (studiu istoric), în *Arhiva*, Iași, 22, 1911, nr. 4, p. 152-156.
21. GIURESCU, Constantin C., **Cantemireștii**, în Idem, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea regelui Ferdinand*, Ediția a doua, București, Cugetarea, 1944, p. 350-352; București, 1971, p. 413-414; București, 2000, p. 23-27.
22. GOROVEI, Ștefan S., **Cantemireștii - Eseu genealogic**, în *Revista Arhivelor*, București, An. 1, 1973, vol. 35, nr. 3, p. 481-512, vezi și în vol. *Dimitrie Cantemir (1673-1723), principe român și cărturar european*, Iași, 2003, p. 19-53; în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, X-XI, 2007-2008, p. 94-105 și în *Dinastia Cantemireștilor sec. XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, Știința, 2008, p. 16-46.
23. GOROVEI, Ștefan S., **Miscelanea genealogica. Note cantemirie-**

- ne, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, vol. XXI, 1984, p. 489-492.
24. GOROVEI, Șt. S., **Genealogie și heraldică de pretenții: Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”*, Iași, VII, 2005, nr. 10-12, 25 decembrie, p. 12.
25. GRIGORAȘ, N., **Cantemireștii**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, 15 oct., nr. 19 (43), p. 3-11.
26. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ștefan Andreescu, București, 2000, p. 338, 354, 372, 393.
27. IOSIPESCU, Sergiu, **Mănăstirea Mira: zbuciumatul destin al unei ctitorii cantemirești**, în *Magazin istoric*, București, An VII, 1973, nr. 10 (79), p. 18-20.
28. LECCA, Octav-George, **Cantemir** [Arborele genealogic], în Idem, *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911, planșa 20.
29. LECCA, Octav-George, **Cantemir (Moldova)**, în Idem, *Famiile boierești române. Istorie și genealogie (după izvoare autentice)*. Cu adnotări, completări și desene de Mateiu Caragiale. Ed. a II-a de Al. Codrescu, București, Litera, Muzeul Literaturii Române, [2000], p. 202-206.
30. LUPAȘ, I., **Istoria Unirii Românilor**, București, 1993, p. 144-149 [Cantemireștii în Moldova].
31. MIHĂILEANU, Iulia, **Ana Bantaș, mama lui Dimitrie Cantemir**, în *Femeia Moldovei*, Chișinău, 1991, nr. 2, p. 10-11.
32. MINEA, I., **Iașii în vremea Cantemireștilor**, în *Viața Românească*. Revistă literară și științifică, Iași, 1923, An. XV, vol. LX, nr. 8-9, p. 237-245.
33. PANAIT, I. Panait, **Dinastia Cantemir pe tronul Țării Moldovei**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 116-123.
34. PANAITESCU, P. P., **Călători poloni în Țările Române**, București, Cultura Națională, 1930, p. 4, 67, 83, 90-92, 103-105, 115-116, 125, 131, 143, 171 [Despre Cantemirești].
35. POPOVICI, Ciprian, **Faptele Cantemireștilor de-a lungul a trei secole**, în *Suceava*, 31-33, 2004-2006, Suceava, p. 137-150.
36. POȘTARENCO, Dinu, **Cu privire la genealogia Cantemireștilor**, în *Revistă de lingvistică și știință literară*, Chișinău, 1996, nr. 2, p. 93-95.

37. RADEC, Galina, **Nobilul neam al Cantemireștilor – Род Кантемиров благородный**, în *Capitala-Столица*, Chișinău, 2003, 11 apr.
38. RĂDULESCU, Mihai Sorin, **Un manuscris inedit privind genealogia Cantacuzinilor**, în *Revista Arhivelor*, București, 1989, nr. 1, p. 69-74.
39. RESMERIȚĂ, Alex., **Cantemir a fost tătar? O lămurire asupra numelui acestui mare cărturar și domn moldovean**, în *Universul literar*, București, 40, 1924, nr. 5, 3 febr., p. 7.
40. REZACHEVICI, Constantin, **Istoria popoarelor vecine și neamul românesc în evul mediu**, București, 1998, p. 225-229 [Despre neamul Cantemireștilor].
41. TOFAN, Alina, **Die Persönlichkeit von Dimitrie Cantemir im bessarabischen Identitätsdiskurs in der Zwischenkriegszeit**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 286- 303.
42. VASCENCO, Victor, **Asupra numelui de persoană Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, București, 1995.
43. VASCENCO, Victor, **Din nou despre Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, București, 1995, p. 58-59.
44. VASCENCO, Victor, **Sur le nom de personne Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, București, 1995, p. 54-55.
45. VASCENCO, Victor, **Zur Etymologie des Personennamens Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, București, 1995, p. 61-62.
46. ZAHARIUC, Petronel, **Date noi despre două vechi mănăstiri ieșene: Clatia și Dancu**, în Idem, *De la Iași la Muntele Athos. Studii și documente de istorie a Bisericii*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008, p. 53-64 [Despre mănăstirea Dancu, unde sunt înmormântate rude ale Cantemireștilor].
47. ZOTTA, Sever, **Despre neamul Cantemireștilor**, în *Revista arhivelor*, București, I, 1924, p. 61-72; 1925, nr. 2, p. 204-209; an. II, 1926, nr. 3, p. 316-327; și în „Ioan Neculce”. *Buletinul Muzeului Municipal Iași*, fasc. IX, partea 1, 1931, p. 1-40; și în *Viața Românească*, București, 1931, 48 p.
- Recenzie de C. Gane**, în *Convorbiri literare*, București, 1924, iulie-august, p. 636-637.
48. ZOTTA, Sever, **Genealogia neamului cantemiresc (Anexa II)**, în Lovinescu, Vasile. *Al patrulea hagialfic*, București, 1981, p. 165-166.

49. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 278-362 [+ arbore genealogic].
50. ДРОН, Ион, **Дополнения и уточнения к версии о тюркской генеалогии Димитрия Кантемира**, в *Штиинца*, Кишинев, 1993, № 6, с. 13-14.
51. **Господари и князья Кантемиры**, в кн.: *Дворянские роды Российской империи. 1721-1917*. В 10 томах, том III, *Кнезья*, Москва, Likominvest, 1996, с. 226-228.
52. **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров.** Биографические повествования. Сост. Н. Ф. Болдырева, Челябинск, Урал, 1997, с. 15-32 (Жизнь замечательных людей. Том 20) [Despre neamul Cantemireștilor].
53. КАРРА, Ж. Л., **Род Кантемира**, в *История Молдавии и Валахии*, с рассуждением о настоящем состоянии сих обоих княжеств г. Карра, долгое время в оных жившим. Переведена с французского, с исправлениями и дополнениями во многих местах, Санкт-Петербург, Императорская типография, 1791, с. 49-72.
54. [ЛОБАНОВ-РОСТОВСКИЙ, А. Б.], **Русская родословная книга**, Санкт-Петербург, 1873, Том 1, с. 51-53; Изд. 2-е. Том 1, Санкт-Петербург: Изд. А. С. Суворина, 1895 [на обложке: 1876], с. 233-236 [Include neamul Cantemireștilor de la Constantin Cantemir (1627-1693), până la cneazul Dimitrie Constantinovici Cantemir, polcovnic în armata rusă (1749-1820)].
55. **Советский энциклопедический словарь**, Москва, 1989, p. 544 [Despre neamul Cantemireștilor].
56. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемиры**, в кн.: Сухарева О. В., *Кто был кто в России от Петра I до Павла I*, Москва, 2005, с. 220.
57. ЧЕБОТАРЬ, П., **Тимка Гараев, Тамерлан и... Кантемир**, в *Русский язык в молдавской школе*, Кишинев, 1986, №3, с. 60-62 [Despre originea familiei Cantemireștilor].

Constantin CANTEMIR (1612/1627-1693)

(Domnia (1685-1693), documente, familia, descendenții)

Constantin Cantemir,
fragment din portretul votiv
de la Mănăstirea Mira

58. ANDEA, Susana, **Contribuții privind relațiile domnului moldovean Constantin Cantemir cu Transilvania**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, Cluj, vol. 29, 1989, p. 381-400.
59. ANDEA, Susana, **Constantin Cantemir și Transilvania**, în *Din relațiile Transilvaniei cu Moldova și Țara Românească în sec. al XVII-lea*, Cluj-Napoca, 1997, p. 186-204 [Documente 1687-1688].
60. BEZVICONI, G. G., **Figuri din trecutul Basarabiei: Familia Bantaș**, în *Viața Basarabiei*, Chișinău, 1932, nr. 7, p. 51-52.
61. CAMARIANO-CIORAN, Ariadna, **Jérémie Cacavela et ses relations avec les Principautés Roumaines**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, Tom. III, 1965, nr. 1-2, p. 165-190.
62. **Cantemir [Constantin]**, dans *Nouveau Larousse Universel*. Tome premier, Paris, Librairie Larousse, 1948, p. 283.
63. **Cantemir [Constantino]**, in *Enciclopedia Universal Sopena*, Barcelona, 1980, tom. 2, p. 1626.
64. **Cantemir și Alexandri, vornici de Bârlad și de șoltuz cu 12 pargari**, în Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*, III/2, Iași, 1912, p. 88-91.

65. CARADJA, C. I., **Un manuscris al lui Ieremia Cacavela din biblioteca lui Constantin Brâncoveanu**, în *Revista istorică*, București, nr. 1-3, 1926, p. 16-18.
66. CERNOVODEANU, P., **Jérémie Cacavela et la protestantisme**, dans *Revue des études sud-est européenne*, Bucarest, XVIII, 1980, nr. 2, p. 294, 294-310.
67. CIOBANU, Tudor, **Constantin Cantemir 1685, iunie 15 (25) – † 1693, martie 16 (26)**, în *Domnii Țării Moldovei. Studii*, Chișinău, 2005, p. 205-208.
68. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, vol. 1, Iași, 1985, p. 5 [Rezumat de document].
69. CORFUS, Ilie, **Documente privitoare la istoria României culese din arhivele polone. Secolele al XVI-lea și al XVII-lea**, București, 2001, p. 257-259 [Document din 22 oct. 1622].
70. DOCAN, Nicolae, „**Cubaia**” – **soția lui Constantin Vodă Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXVIII, 1991, p. 353-376.
71. DUZINCHEVICI, Gheorghe, **Ceva nou asupra legăturilor lui Sobieski cu Moldova**, în *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice*, București, 19, 1937, p. 283-300.
72. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Fiicele lui Constantin-Vodă Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 93-96.
73. GIURESCU, C., **Tractatul lui Constantin Cantemir cu Austriacii 1690...**, București, C. Göbl, 1920, 19 p. Extras din numărul jubiliar al „Convorbirilor literare”, XLIV.
74. GIURESCU, Constantin C., **Viața lui Constantin Cantemir**, în *Diminutiv Cantemir. Antologie*. Ed. de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 162-173.
75. GOROVEI, Ștefan S., **A patra nevastă a lui Constantin Cantemir**, în *Arhiva Genealogică*, Iași, 1997, 4, nr. 1-2, p. 215-217.
76. HAIDARLÎ, Dan, **Contextul relațiilor politice dintre reprezentanții familiei Cantemireștilor și conducătorii Hanatului din Crimeea**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 176-179.
77. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ștefan Andreescu, București, 2000, p. 279, 292, 320, 324, 326, 329-330, 336, 379.

78. LEMNY, Ștefan, **Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle**, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 29-42.
79. LUPU, Emil; BOTEZ, Aurel, **Noi contribuții la cunoașterea fostei mănăstiri Mera (Mira) – jud. Vrancea**, în *Arheologia medievală*. Muzeul Caraș-Severin, 2002, 4, p. 99-116.
80. MARINESCU, Florin, **Mănăstirea Mira de lângă Focșani, metoh al mănăstirii athonite Vatoped**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 82-87.
81. MELCHISEDEC, Ștefan, **Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 mănăstiri și biserici antice din Moldova**, București, 1885, p. 108-116 [Despre mănăstirea Mira].
82. MINEA, I., **Constantin Cantemir ca vornic de Bârlad**, în *Cercetări istorice*, Iași, VIII-IX, 1932-1933, nr. 2, p. 270.
83. MINEA, I., **Din legăturile lui Constantin Cantemir cu principele Mihail Apafi**, în *Revista arhivelor*, București, I, 1924-1926, nr. 1-3, p. 287-303.
84. MINEA, Ilie, **Din corespondența lui Constantin Vodă Cantemir cu Mihai Apafi (I), principele Ardealului și răspuns domnului Veress**, în *Cercetări istorice*, Iași, An. V-VII, 1929-1931, p. 297-303.
85. MINEA, I., **Iașii în vremea Cantemireștilor**, în *Viața Românească*. Revistă literară și științifică, Iași, 1923, An. XV, vol. LX, nr. 8-9, p. 237-245.
86. MOURRE, M., **Cantemir [Constantino]**, în Idem, *Dictionnaire d'histoire universelle*. 1968, vol. 1, p. 336.
87. MOTOGNA, Victor, **O scrisoare a lui Dumitrașcu vodă Cantacuzino din 22 mai 1684**, în *Revista istorică*, București, IX, 1923, nr. 4-6, p. 94-97.
88. MURGESCU, Bogdan, **O domnie la cumpăna veacurilor (Constantin Cantemir) 1685-1693**, în *Magazin istoric*, București, 1994, 28, nr. 10, p. 21-26.
89. NECULCE, Ion, **Domnia lui Constantin Cantemir-voievoda în anul 7193 (1685), iunie 10**, în Idem, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Ediție și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Minerva, 1982, p. 303-348.
90. NECULCE, Ion, **Domnia lui Constantin Cantemir-voievoda în anul 7193 (1685), iunie 10**, în *Marii cronicari al Moldovei*. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce. Ediție, studiu in-

- troductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Academiei Române, 2003, p. 899-923.
91. PĂTRAȘCU, Ion, **Un document inedit de la Constantin Vodă Cantemir**, în *Revista arhivelor*, București, An. L, 1973, vol. 35, nr. 2, p. 5-8. Extras.
 92. POȘTARENCU, D., „**Și era om viteazu și cu stat bun**” (Constantin-vodă Bătrânul), în *Patria tânără*, Chișinău, 1994, nr. 10, p. 10.
 93. REZACHEVICI, Constantin, **Constantin Cantemir (1627-1693), întemeietorul dinastiei Cantemireștilor**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 14-16.
 94. REZACHEVICI, Constantin, **Constantin Cantemir (1627-1693). O viață neobișnuită – de la Silișteni la scaunul Moldovei**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, Știința, 2008, p. 47-92.
 95. REZACHEVICI, Constantin, **Asediul cetății Neamțului de către Jan Sobieski (1691): de la Dimitrie Cantemir și Costache Negruzzi la realitatea istorică**, în *Relații culturale româno-polone*, București, 1982, p. 23-34.
 96. SION, Ion, **S-a născut Cantemir bătrânul în anul 1612?** în *Arhiva Genealogică*, Iași, 1997, nr. 1-4, p. 207-214.
 97. STOICESCU, Nicolae, **Cantemir Constantin**, în Idem, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova. Sec. XIV-XVII*, București, 1971, p. 367-368.
 98. TANOVICIANU, I., **Marele spătar Ilie Țifescu și omorârea lui Miron și Velicico Costin**, în *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice*, București, seria II, 1930, tom 32, p. 808-844.
 99. VERESS, A., **Comentar la scrisoarea lui Constantin Cantemir din 1685**, în *Revista istorică română*, București, I, 1931, fasc. 1, p. 133-134.
 100. Кантемиръ, Константинъ Федоровичъ, в кн.: *Малый энциклопедический словарь*. Изд. 2-е, С[анкт]-Петербург, Издание Брокгаузъ=Ефронъ, 1907, том. 1, Вып. II-й, с. 1985.
 101. СОЛОВЬЕВ, Сергей, **История России с древнейших времен**. Кн. 4. Том XVI-XX, Санкт-Петербург, Общественная польза, [б. г.], 1656 с. 1379, 1403, 1493, 1600 [Despre Constantin Cantemir, fiul său Dimitrie].

Capitolul II

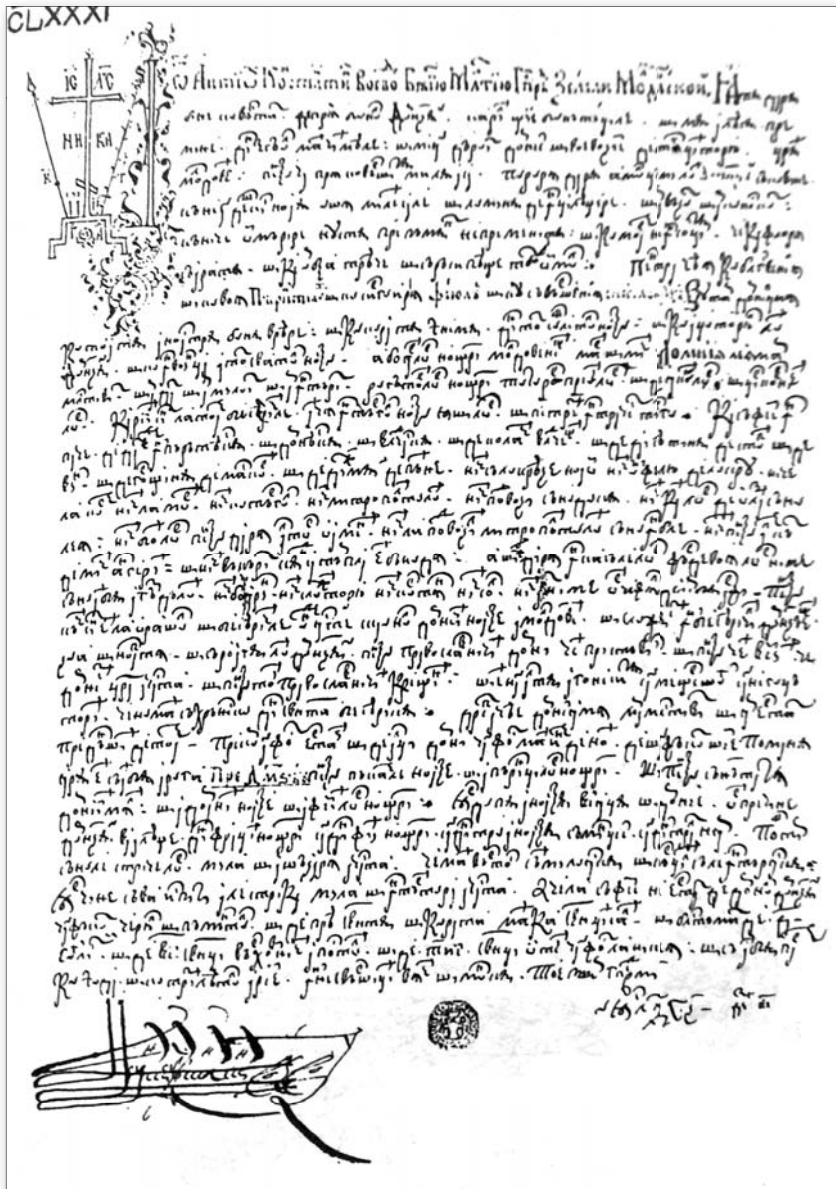
ANTIOH CANTEMIR (1670-1724)

(Domniile (1695-1700, 1705-1707),
documente, familia, descendenții)

102. CERNENCHI, E., **Antioh Cantemir 1696, ianuarie – 1700, septembrie; 1705, martie – 1707, iulie**, în *Domnii Țării Moldovei. Studii*, Chișinău, 2005, p. 212-215.
103. CERNOVODEANU, Paul, **Când a murit Antioh -Vodă al Moldovei**, în *Național și universal în istoria românilor*. Studii oferite de prof. dr. Șerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani, București, 1998, p. 100-104.
104. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, Vol. 1, Iași, 1985, p. 5-7, 150, 286, 298. [Rezumate de documente].
105. DEMETRESCU, Dragomir, **Hatmanul Lupu Bogdan și dascălul Ieremia Cacavela**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 33, 1909-1910, p. 384-401.
106. **Documente românești din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos**. Catalog, vol. I. Ed. F. Marinescu, I. Caproșu, P. Zahariuc, Iași, 2005, doc. 179, 180-187, 189, 190, 191, 215, 218, 220, 231, 235.
107. DRAGNEV, D., **Domniile** [lui Antioh Cantemir], în *Dinastia Cantemireștilor. Secolele XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, 2008, p. 98-108.
108. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ștefan Andreescu, București, 2000, p. 289, 336-338, 350, 353, 355, 356, 367, 379, 385, 386, 429, 430.
109. LEȘCU, Anatol, **Generalul Constantin Cantemir** [personalitate a istoriei noastre], în *Oastea Moldovei*, Chișinău, 12 mai 2001, p. 7.
110. LEȘCU, Anatol, **Cantemireștii în istoria militară a Moldovei**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 153-159.
111. NECULCE, Ion, **Domnia lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7204 (1696)**, în Idem, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Ediție și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Minerva, 1982, p. 377-415.
112. NECULCE, Ion, **Domnia a doa a lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7213 (1705)**, în Idem, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Ediție și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Minerva, 1982, p. 458-472.

113. NECULCE, Ion, **Domnia lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7204 (1696)**, în *Marii cronicari ai Moldovei*. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce. Ediție, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Academiei Române, 2003, p. 938-959.
114. NECULCE, Ion, **Domnia a doa a lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7213 (1705)**, în *Marii cronicari ai Moldovei*. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce, Ediție, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Academiei Române, 2003, p. 982-989.
115. PĂLTÂNEA, Paul, **Știri inedite despre familia domnitorului Antioh Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXVI, 1989, p. 707-717 [I]; vol. XXVII, 1990, p. 239-258 [II]; XXVIII, 1991, p. 377-390 [III].
116. PĂLTÂNEA, Paul, **Familia și descendenții lui Antioh Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor. Secolele XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, 2008, p. 109-154.
117. МОХОВ, Н. А.; СТРАТИЕВСКИЙ, К. В., **Роль русского и украинского народов в исторических судьбах Молдавии**. Под ред. Е. М. Руссева, Кишинев, Картя молдовеняскэ, 1963. – 65 с.
118. ЦВИРКУН, В., **Похищение из Константинополя. Из истории взаимоотношений Антиоха и Димитрия Кантемиров**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 2, p. 138-146.

Document

Capitolul III

DIMITRIE CANTEMIR (1673-1723)

(Domniile (1693, 1710-1711),
opera, documente, familia)

1. Viața și activitatea politică

119. ADAMESCU, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Din biografiile scriitorilor români*, București, Editura Librăriei „Universala” Alcalay & C, f. a., p. 17-21.
120. AGÂRBICEANU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, **Cărturari români**, Sibiu, Editura Asociațiunii Astra. Tiparul Institutului de Arte Grafice Dacia Traiană, 1937, p. 23-34.
121. ALMAȘ, Dumitru, **Inorogul cel înțelept: Evocare istorică, în douăsprezece episoade a vieții lui D. Cantemir**, București, Editura militară, 1981, 317 p.
122. ASACHI, Gheorghe, **Vie du prince Démétrius Cantemir / Viața prințului Dimitrie Cantemir**, în *Spicuitorul moldo-român*, Iași. La Institutul Albinei, octombrie-decembrie, 1841, p. 18-70. Retipărit în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1842, nr. 41, p. 321-326; nr. 42, p. 329-333; nr. 43, p. 337-342.
123. BABII, Alexandru; STRAH, Dimitrie, **Conceptiile politice ale lui Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în volumul *Istoria gândirii politice în Moldova*, Partea I, Chișinău, 1994, p. 175-192.
124. BANTÂȘ-KAMENSKI, Dimitrie, **Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei**. Traducere de Victor C. Cervescu. Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl” S-sor, I. St. Rasidescu, București, 1902, 24 p. + 2 f. portr. + Schița neamului Cantemireștilor.
125. BARIȚ, G., **Dimitrie Cantemir, principele Moldovei**, în *Transilvania*, Sibiu, III, 1870, 15 mai, nr. 10, p. 118-121; 1870, 1 iun. 1870, nr. 11, p. 128-130.
126. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir**, în *Tânărul scriitor*, II, 1953, nr. 10, p. 78 și urm.; și în *Artă și ideal*, București, Ed. Eminescu, 1975, p. 48-54.
127. BEKE, György, **Olajbányászok Moldovában. Dimitrie Cantemir útvonalán**, în *Előre*, București, 27, 8072. sz., 1973, okt. 21, 3. 1.
128. BEKE, György, **Suceava hangulata. Dimitrie Cantemir útvonalán**, în *Előre*, București, 27, 8036 sz., 1973, szept. 9, 4. 1.
129. BEKE, György, **Új menetben. – Dimitrie Cantemir útvonalán**, în *Előre*, București, 27, 8066 sz., 1973, okt. 14, 4. 1.

130. BERZA, Mihai, **Dimitrie Cantemir – omul politic și istoric**, în *Analele Universității București. Istorie*, XXII, 1974, nr. 1, p. 5-14; și în Idem, *Pentru o istorie a vechii culturi românești*, Ed. de A. Pipidi, București, 1985, p. 140-150.
131. BERZA, Mihai, **Medalion istoric: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Studii și articole de istorie*, București, 23, 1973, p. 36-37.
132. BERZA, Mihai, **Démètre Cantemir (1673-1723)**, dans *Association internationale d'études du Sud-Est Européene*, Bulletin XII, 1974, 2, p. 321-332. Extras.
133. BITAY, Ilona, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Korunk*, București, 32, 7. sz., 1973 júl., 1117-1121. 1.
134. BOLDUR, A., **Contribuții la studiul istoriei românilor**, Chișinău, 1937 [Despre D. Cantemir, p. 2-3, 69, 80, 84, 89, 149, 150, 235, 236, 237, 239, 240, 255, 277, 289, 290, 291, 293, 295, 297].
135. BRUCKER, Johanna, **Demetrius Cantemir, sein Leben, sein Werk und seine Bedeutung**, Wien, 1949 (Diss. Wien).
136. CALLIMACHI, Scarlat, **Démètre Cantémir**, București, Ed. Meridiane, 1966, 64 p. + 8 planșe. portr., facs.
137. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir**, în *Cărți noi*, București, XVI, 1973, nr. 5, p. 2.
138. CÂNDEA, Virgil, **La vie du prince Dimitrie Cantemir écrite par son fils Antioh. Texte intégral d'après le manuscrit original de la Houghton Library**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXIII, 1985, nr. 3, p. 203-221.
139. CARDĂȘ, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Universul literar*, București, 42, 1926, nr. 3, p. 5-6.
140. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir inedit**, în *Magazin istoric*, București, 25, 1991, nr. 4, p. 3-5.
141. CERNOVODEANU, Paul, **Démètre Cantemir vu par les contemporains (le monde savant et les milieux diplomatique européens)**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XI, 1973, no. 4, p. 629-656.
142. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir. Patriot și om politic**, în *Era socialistă*, București, 53, 1973, nr. 19, p. 40-42.
143. CERVESCU, V., **Dimitrie Cantemir**, București, 1902.

144. CIOBANU, Radu-Ștefan, **Pe urmele stolnicului Constantin Cantacuzino**, București, 1982, 334 p. [Despre Cantemir, p. 34, 63, 212, 230, 247, 251, 272, 273].
145. CIOBANU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 4, 11 nov. 1923, nr. 153, p. 3; 18 noiemb. 1924, nr. 154, p. 3.
146. CIOCULESCU, Șerban, **Dimitrie Cantemir. Viața și opera**, Sinaia, 1973, 23 p.
147. CIOCULESCU, Șerban, **Viața și opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Limbă și literatură*, București, vol. IV, 1973, p. 655-665.
148. CIURDARIU M., **Unele observații pe marginea cărții „Dimitrie Cantemir. Viața și opera”**, în *Cercetări filosofice*, București, vol. 6, 1959, nr. 1, p. 152-157.
149. CONSTANTINESCU, Miron; DAICOVICIU, Constantin; PASCU, Ștefan, **Istoria României. Compendiu**. Ediția a II-a. București, Editura didactică și pedagogică, 1971, p. 179-181.
150. [COROBAN, Vasile] Коробан, Василе, **Димитрие Кантемир**, ын *Октомврие*, Кишинэу, 1953, № 5, п. 77-83.
151. [COROBAN, Vasile] Коробан, Василе, **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир**, ын *Култура*, Кишинэу, 1 септ. 1973, № 35, п. 8; 8 септ., № 36, п. 8; 15 септ., № 37, п. 8.
152. **Das Leben Demetrie Kantemirs, Fürsten der Moldau**, im *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachsen und Abnehmen*, Hamburg, 1745, S. 841-852.
153. **Das Leben von Demetrie Kantemirs ehemaligen Fürsten der Moldau**, im *Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte*, Frankfurt und Leipzig 1771, S. 1-22.
154. DIACONESCU, M., **Gesellschaftspolitische Aspekte im Werk von Dimitrie Cantemir**, *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 75-81.
155. **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, Ed. UNESCO Türkiye, Ankara, 1975.
156. **Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte**, Ed. Bochmann Klaus, Dumbra-va Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, 312 S.

157. DUMITRESCU, S.-C., **Dimitrie Cantemir**, București, Ed. Eminescu, 1974.
158. DUMITRESCU, S.-C., **Dimitrie Cantemir interpretat de...**, București, 1977.
159. DUMITRIU, Dana, **D. Cantemir**, în *Munca*, București, 24, 19 oct. 1968, nr. 6511.
160. [ERMURATSKI, V. N.] ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Димитрие Кантемир**. Труды С. Г. Пынзарь, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1978, 118 п.
161. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Viața și activitatea politică**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 156-216 [Considerente privind data nașterii; copilăria, adolescența, educația și instruirea; logodna; șederile la Constantinopol (1690-1691; 1693-1699; 1700-1710); în Moldova (1691-1693); prima domnie (martie-aprilie 1693); căsătoria; a doua domnie (1710-1711) ș. a.].
162. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir 1693 martie 18 (28) – aprilie; 1710 noiembrie 23 (decembrie 3) – 1711 iulie 11 (21)**, în *Domnitorii Țării Moldovei*. Studii, Chișinău, 2005, p. 220-227.
163. FLOREA-RARIȘTE, D., **Viața și opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Steaua*, Cluj, IX, 1958, nr. 7, p. 81.
164. GEORGESCU, N., **Cantemir și fiul său Cantemir**, în *Bucovina literară*, Suceava, an. 13, nr. 6, 2003, p. 22.
165. GEORGESCU, Ștefan, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București. Filozofie*. 1973, nr. 2, p. 9-11.
166. GHEORGHIU, Mihnea, **Ucenicia cărturarului**, București, Editura tineretului, 1955, 164 p., il.
167. GIURESCU, Constantin C., **Istoria românilor**, vol. III, partea I, București, Fundația pentru literatură și artă, 1942, p. 207-223.
168. GIURESCU, Constantin C.; GIURESCU, Dinu C., **Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi**, București, Editura Albatros, 1971, p. 21, 173, 222, 229, 389, 391, 413, 414, 418, 419, 426, 427, 431, 444, 448, 464, 483, 521, 565, 569, 640, 708.
169. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir**, în *Săptămîna culturală a Capitalei*, București, 7 sept. 1973, nr. 144, p. 3, 5; 14 sept., nr. 145, p. 3, 4.

170. GONȚA, Al. A., **Relațiile românilor cu slavii de răsărit până la 1812**, Ed. Universitas, Chișinău, 1993, p. 112 și urm. [Despre D. Cantemir]
171. GORE, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul regiunii Basarabia*, Chișinău, nr. 19, 1867.
172. GOROVEI, Ștefan S., **Note cantemiriene**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXI, 1984, p. 489-494.
173. HAREA, Vasile, **Biografiile lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii despre D. Cantemir*, Iași, 1973.
174. HAREA, Vasile, **Vechi și nou la Dimitrie Cantemir**, în *Dacia literară*, Iași, 8, 1997, nr. 1, p. 20-22.
175. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh. Studii**, Ed. de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Editura Universității, 1999, 238 p.
Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă**, în *Cronica*, Iași, an. 34, nr. 11, 1999, p. 2; și de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir**, în *Revista română*, Iași, an. 6, nr. 1, trim. I, 2000, p. 7.
176. HAREA, Vasile, **Primele trei biografii ale lui D. Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh*, Iași, 1999, p. 23-55.
177. HUSAR, Al., **Cantemir**, în Idem, *Lecțiile istoriei*, Iași, Institutul European, 1995, p. 58-60.
178. IORGA, N., **Vești nouă despre Dimitrie Cantemir**, în *Floarea Daurilor*, vol. 2, 8 apr. 1907, nr. 3, p. 33-35; și în *Oglinda literară*, Focșani, an 3, iul.-aug., 2004, nr. 31-32, p. 840; an 5, apr. 2006, nr. 52, p. 1848.
179. IORGA, N., **Istoria românilor prin călători**. În 4 vol., București, Editura Casei școalelor, 1926. Vol. 2, p. 23, 61, 90, 94, 116, 125, 147, 253; vol. 3, p. 98, 110; vol. 4, p. 21.
180. IORGA, N., **Istoria poporului românesc**, vol. 3, București, Ed. Casei școalelor, 1927, p. 169-173.
181. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, Cluj, 1929.
182. IORGA, N., **Românii în străinătate**, în *Cuget clar*, 8 nr. 1-6, 1935, p. 57-63.
183. IORGA, Nicolae, **Amintirea lui Dimitrie Cantemir (1935)**, în *Neamul românesc*, Iași, 2 iulie 1935, p. 1, 2; și în Idem, *Adevărul asupra trecutului și prezentului Basarabiei (1914-1940)*. Selecție de Pavel Balmuș, București, 2008, p. 201-205.

184. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ștefan Andreescu, București, 2000, p. 16, 119, 136, 286, 288-289, 292, 297, 329, 330, 337, 353, 354, 386-388, 391-394, 398, 411, 413, 417, 418, 421-424, 430.
185. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)*, București, Editura didactică și pedagogică, 1969, vol. I, p. 221-331.
186. ISCRU, Gheorghe D., **Dimitrie Cantemir: patriotismul cărturarului slujit prin adevăr științific**, în *Analele Universității „Dimitrie Cantemir”*, Istorie, 2003, 5, p. 85-90.
187. KANTEMIR, Antijoh, **Des Leben des Fürsten Demetrius Cantemir. Eigenhändig verfasst vor Antiochus Cantemir, seinem jüngsten Sohn, bevollmächtigtem Minister seiner Zarischen Majestät in London**, in Bochmann, Klaus, Dumbrava, Vasile, *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 24-41.
188. JUC, Victor, **Idei politice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drachenberg la 70 de ani*, Chișinău, 1997, p. 142-145.
189. LAUDAT, Ion D., **Dimitrie Cantemir. Viața și opera**, Iași, Ed. Junimea, 1973, 272 p. + il. [Cu o bibliografie la p. 247-270].
Recenzie de Florin Mihăilescu, **Două moduri de a celebra sau exigențele istoriei literare**, în *Viața Românească*, septembrie 1973, nr. 9, p. 192-198.
190. LĂUDAT, I. D., **Cele mai vechi relatări despre unele momente din viața lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 30-53.
191. LEMNY, Stefan, **D'Istanbul à Saint-Petersbourg: Démétrius Cantemir**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 43-173.
Recenzie de Alexandru-Florin Platon, **Sinteza culturală cantemiriană**, în *Contrafort*, Chișinău, 2009, nr. 7-8 (177-178).
192. LOZOVAN E., **Dimitrie Cantemir franc-macon?** dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XVI, 1981, p. 68-71.
193. MATEI, Valeriu, **Fericirea blândă și haină...**, [Dimitrie Cantemir – diplomat], în *Moldova și lumea*, Chișinău, 1992, nr. 5, p. 22-23.
194. MATVEI, Valeria, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Calendar național 2003*, Chișinău, 2003, p. 238-241.

195. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, in *Historians of the Ottoman Empir/ Osmanli Tarihçileri*, Harvard Univ., Press, 2006 (www.ottomanhistorians.com)
196. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir**, București, Editura Tineretului, colecția „Oameni de seamă”, 1962, 303 p. Reeditare, București, Editura Albatros, 1972, 324 p., il., colecția „Oameni iluștri”.
197. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, București, Ed. tinerețului, 1962, 302 p.
Recenzie de Constantin Paiu, în *Iașul literar*, Iași, XIV, 1963, nr. 4, p. 74-76; Alex. Sever, în *Viața Românească*, București, 1963, nr. 10, p. 192-194.
198. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, București, Editura Albatros, 1972, 324 p. 9 f. pl.
Recenzie de N. Stoicesu, în *Luceafărul*, București, 16, 1973, nr. 30, 28 iulie, p. 6; de I. D. Lăudat, în *Ateneu*, București, 10, 1973, nr. 5, p. 6; și de Dan Tărchilă, în *Astra*, Sibiu, 8, 1973, nr. 5, p. 4.
199. **Mănăstirea Dimitrie Cantemir**, în *Cronica Episcopiei Hușilor*, vol. IV, Huși, 1998, p. 623-625.
200. MĂNUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, București, 1962.
201. MEURS, Wilhelmus Petrus van, **Dimitrie Cantemir as strategist**, in *Biography and Romanian Studies*, Iași-Oxford, Portland, The Center of Romanian Studies, 1998, p. 27-35; și în *Romanian Civilization. A journal of Romanian and East Central European studies*, București, an. 8, 1999, nr. 2, p. 3-12.
202. MIHĂILĂ, Gheorghe, **Antioh Cantemir biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, București, nr. 8-10, il, 2002, p. 126-139.
203. MINEA, Ilie, **Despre Dimitrie Cantemir. Omul. Scriitorul. Domnitorul**, Institutul de Arte Grafice și Editura Viața Românească, Iași, 1926, 422 p.
Recenzie de M. Cost[ăchescu], în *Ion Neculce*, Iași, fasc. 6, 1926, p. 390-392; N. Iorga, *Revista istorică*, București, 13, 1927, p. 409; P. P. Panaitescu, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională Cluj*, 5, 1928-1930, Cluj, 1930, p. 537-541.
204. [МОHOV, N. A.; MUNTEAN, M. P.] МОХОВ Н. А.; МУНТЯН, М. П., **Димитрие Кантемир – кужетэтор ши ом политик (кэтре аниверсаря а 300 ань де ла зиуа наштерий)**, Кишинэу, 1973. – 17 п.

205. MUȘAT, Maria; BOATCĂ, Silvestru, **Dimitrie Cantemir**, București, 1975, 144 p. (Domnitori și voievozi ai țărilor române, vol. V, nr. 3807)
206. NEGRUZZI, C., **Prescurtare din viața principelui Dimitrie Cantemir**, în *Descrierea Moldaviei*, Ed. II-a, Iași, 1851, Tipografia francezo-română, p. XIII; *Adevărul literar și artistic*, București, 1923, 17 iun., nr. 134, p. 3.
207. NEGRUZZI, Costache, **Viața principelui Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Moldova*, București, Cartea Românească, [1925], p. 1-5.
208. NEGRUZZI, C., **Dimitrie Cantemir**, în *Iași în lumina vremurilor de altădată* de Octav Molnar, Iași, [f. a.], p. 10.
209. NELSON, J. W., **The Life and the Writings of Dimitrie Cantemir (1673-1723) Prince of Moldavia**, Phil. Diss., S.U.A. Stanford University, 1955.
210. NICOLESCU, Miron, **Notiță biografică și bibliografică**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Editura Librăriei Socec, București, 1909, p. 3-15.
211. NICULESCU, I. Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Cuvinte nouă*, II, 1936, nr. 7-8, p. 1-12.
212. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir și principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772**, în *Epopeea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 49-54.
213. OȚETEA, N., **Istoria poporului român**, București, Editura științifică, 1970, p. 177-178, 260-262.
214. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir. Viața și opera**, București, Editura Academiei, 1958, 265 p., portr., fasc., h.
Recenzii de I. Ardeleanu, *O contribuție de valoare la cunoașterea vieții și operei lui Dimitrie Cantemir*, în *România liberă*, București, 14 iun. 1958, nr. 4254, p. 2; D. Florea-Rariște, în *Steaua*, Cluj, 1958, nr. 7, p. 81-84; Perpessicius, în *Luceafărul*, București, II, nr. 4, 1959, p. 7 și în Perpessicius, *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, 1957-1960, București, 1961, p. 276; Z. Paul, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 35, nr. 1-2, ian.-febr., 1959, p. 117-120; Șerban Cioculescu, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Varietăți critice*, București, E.P.L., 1966, p. 50-62.

215. PANAITESCU, P. P., **Notă despre cea mai veche biografie a lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viața și opera*, București, 1958, p. 14-15.
216. PAPACOSTEA, Victor, **Dimitrie Cantemir**, în *Familia. Revista Asociației Scriitorilor Români din Ardeal*, Oradea, 1942, nr. 1-2, p. 3-10.
217. PASCU, George, **Viața și operele lui Dimitrie Cantemir**, București, Cultura Națională, 1924, 99 p.
Recenzie de I. Iordan, în *Viața românească*, Iași, 16, nr. 4, 1924, p. 148-149; Cezar Papacostea, în *Convorbiri literare*, București, septembrie 1924, p. 717-718; V. Bogrea, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională*, Cluj, III, 1924-1925, Cluj, 1926, p. 711-712.
218. PASCU, Giorgio, **Demetrio Cantemir**. Traduzione di Carlo Tagliavini, în *Publicazioni del l'Istituto per l'Europa Orientale*, III, Roma, 1923, p. 731-744; *Studi sulla Romania*, Napoli, Tip. Ricciardi, 1923, p. 263-278.
219. PASCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir**, dans *Bulletin de l'Association Internationale d'études du Sud-Est Européen [AIESEE]*, Bucarest, XI (1973), no. 1-2, p. 151-166.
220. PASCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, Cluj, 1973, tom XVI, p. 9-21.
221. PITEȘTEANU, Gherasim, **Familia Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 1887-1888, 11, nr. 4, p. 348-356.
222. POȘTARENCO, Dinu, **Dimitrie Cantemir**, în *Familia în Basarabia*, Chișinău, 1993, nr. 10, p. 160-171.
223. RADU, Raisa; RADU, Homer, **Dimitrie Cantemir**, în *Studii și articole de istorie*, București, 1995, 62, p. 127-131.
224. RADU, Vasile, **Considerații asupra ideilor politice și sociale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Apulum*, Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia, VI, 1967, p. 379-392 și Extras, 1967, 14 p.
225. SANDU, Ion; PROCA, Maria, **Clasa politică în conceptul lui Dimitrie Cantemir și comportamentul elitei guvernatoare a Republicii Moldova**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*. Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998, Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 59-65.
226. SBIERA, Eduard, **Dimitrie Cantemir**, în *Albina*, București, 28 iun. 1935, nr. 25, p. 389.
227. SIMIONESCU, Constantin, **Copilăria și tinerețea lui Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 22 iun. 1973, nr. 133, p. 4.

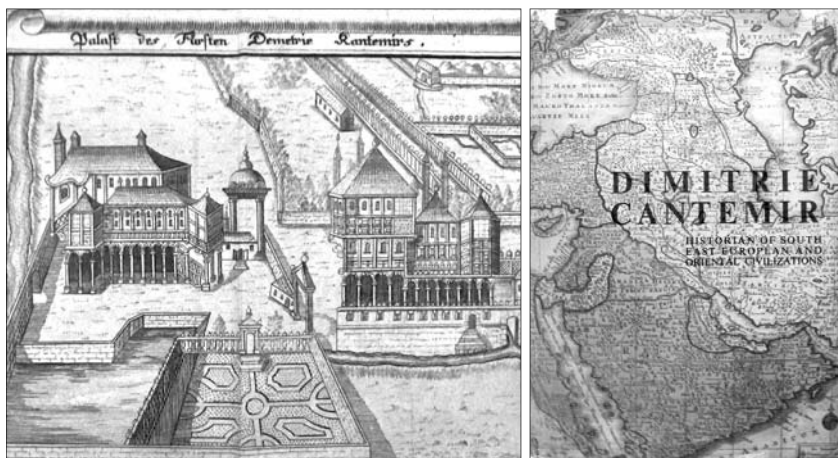
228. SIMIONESCU, I., **Dimitrie Cantemir**, în *Lamura. Revistă de cultură generală*, Craiova, VII, 1926, nr. 2-3, p. 49-53.
229. SIMIONESCU, I., **Oameni aleși**. Vol. II. **Românii**. Ed. a II-a. București, Cartea Românească, 1929, p. 204-218.
230. SIMIONESCU, Ioan, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Oameni aleși. Românii*, Chișinău, 2004, p. 18-29.
231. SIMIONESCU, Paul, **Dimitrie Cantemir domnitor și savant umanist**, București, Ed. enciclopedică română, 1969, 96 p. (fig.).
Recenzie de Dumitru Soare, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, nr. 5-6, 1970, p. 622-625.
232. STĂNCIULESCU-BÎRDA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a Champion of Medieval Romanian Politics and Culture**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 28, 1987, nr. 2, p. 211-222.
233. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **La pensée politique de Démètre Cantemir et les rapports de la Moldavie avec les états voisins au début du XVIIIe siècle**, în *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, 1973, nr. 5, p. 859-873.
234. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Gândirea politică a lui Dimitrie Cantemir și relațiile Moldovei cu statele vecine la începutul veacului al XVIII-lea**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 109-124.
235. **The Life of Demetrius Cantemir, Prince of Moldavia**, in Dimitrie Cantemir, *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire*. Translated into English by N. Tindal, Part. II, London, 1735, p. 455-460.
236. TOCILESCU, Gr., **Principele Dimitrie Cantemir**, în *Manuscriptum*, București, 1987, nr. 2, p. 103-105.
237. TOYNBEE, Arnold, **Nobilul român Dimitrie Cantemir**, în *Magazin istoric*, București, 7, iulie 1973, nr. 7, p. 26-27.
238. TYNDAL, N., **Viața lui Dimitrie Cantemir, fost domn al Moldovei**, în *Operele principelui Demetriu Cantemir*, vol. III-IV. *Istoria Imperiului Otoman*, partea II-a. București, Ed. Societății Academice Române, 1876, p. 795-807.
239. ȚĂRĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir în arhiva Gr. Tocilescu**, în *Manuscriptum*, București, An. XVII, 1987, nr. 2 (67), p. 88-105; și în *Transilvania*, Sibiu, 17, 1988, nr. 6, p. 38-40; nr. 7, p. 45-47, 55; nr. 8, p. 45-47, 55.

240. ȚARĂLUNGĂ Ecaterina, **Dimitrie Cantemir: Contribuții documentare la un portret**, București, Chișinău, Ed. Litera Internațional, 2004, 556 p.
241. ȚVIRKUN, Viktor, **Dimitri Kantemir'in kısa biyografisi**, Ankara, 2003, 52 p.
242. ȚVIRKUN, Viktor, **Tatar asilli diplomat ve tarihçi Dimitri Kantemir'in kısa biyografisi**, in *Bizim Kirim*, nr. 4, Ankara, 2004, s. 8 și urm.
243. ȚVIRCUN, Victor, **File din istoria vieții și activității politice a lui Dimitrie Cantemir**, Chișinău, Ed. Cartdidact, 2009, 90 p.
244. URSU, N. A., **Note la biografia lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 32, 1997, nr. 5, p. 10; și în Idem, *Contribuții la istoria culturii românești. Studii și note filologice*, Iași, Ed. Cronica, 2002, p. 34-43.
245. URSU, G., **Cantemir**, în *Cetatea Moldovei*, III, vol. 6, aug.-sept. 1942, nr. 8-9, p. 285.
246. VAIDA, Petru, **Cu cine a studiat Cantemir?** în *Luceafărul*, București, XIII, 18 aprilie 1970, nr. 16, p. 2.
247. **Viața lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei și Prințip în Împărăția rusească**, în *Biblioteca românească*, Buda, 1829, pt. I, p. 27-58, reprodușă și în 1834, pt. I, p. 27-58.
248. **Viața prințului Dimitrie Cantemir** [Din hronografiile Moldovei], în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 5, 1842, nr. 41, p. 321-326; nr. 42, p. 329-333; nr. 43, p. 337-342.
249. **Vie de Demetrius Cantemir prince de Moldavie**, dans Demetrius Cantimir, *Histoire de l'Empire Othoman, ou se voyant les causes de son aggrandissement et de sa décadence*. In 4 volume, Paris, 1743, vol. IV, p. 467-488.
250. **Vie de Demetrius Cantemir prince de Moldavie**, dans Demetrius Cantimir, *Histoire de l'Empire Othoman, ou se voyant les causes de son aggrandissement et de sa décadence*, In 2 volume, Paris, 1743, vol. II, p. 318-324.
251. **Vita principis Demetrii Cantemirii**, in *Operele principelui Dimitrie Cantemir*, vol. VII. *Vita Constantini Cantemirii cognomento senis Moldaviae Principis. Collectanea Orientalia*. București, Ed. Academiei Române, 1883, p. 5.
252. XENOPOL, A. D., **Istoria Românilor**. Vol. IV. Iassi, Tipo-Litografia H. Goldner, 1888-1891, p. 601-609.

253. XENOPOL, A. D., **Istoria Românilor din Dacia Traiană**. Ediția a 3-a revăzută de autor, îngrijită și ținută la curent de I. Vlădescu. Volumul 8. **Domnia lui C. Brancovanu 1689-1714**. București, Editura Cartea Românească, 1929, p. 98-120, 204-212.
254. XENOPOL, A. D., **Histoire des Romains de la Dacie Trajane depuis les origins jusqu'a l'Union des Principautés en 1859**, vol. III, Paris, 1896, p. 136-139, 143-154, 162-165.
255. XENOPOL, A. D., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria românilor din Dacia Traiană*. Ediția a IV-a, Editura Enciclopedică, București, 1993, Vol. IV, p. 360-374, 433-437.
256. БАТЮШКОВ, П. Н., **Князь Димитрий Кантемир, молдавский господарь, впоследствии русский сенатор**, в Idem, *Бессарабия. Историческое описание*, С.-Петербург, 1892, Примечания. p. 24-25.
257. Г[ОРЕ], Г[еорге], **Князь Дмитрий Кантемир (Биографический очерк)**, в *Бессарабские областные ведомости*, 1867, Nr. 19, p. 128-130.
258. **Жизнь Димитрія Кантемира, князя Молдавскаго**, в кн.: Димитрія Кантемира, бывшего князя в Молдавии, *Историческое, географическое и политическое описание Молдавии с жизнью сочинителя*. С немецкаго преложения перевел Василий Левшин, Москва. В Университетской Типографии, у Н[иколая] Новикова, 1789, с. V-XXXIV.
259. КАЛЛИМАКИ, С., **Дмитрий Кантемир**, Бухарест, Меридиане, 1966, 61 с. 7 л. ил. и факс., Библиогр. в разделе: „Труды Дмитрия Кантемира в хронологическом порядке”. с. 51-53, 55-59.
260. ЛУЧИНСКИЙ, П. К., **Дмитрий Кантемир – общественно-политический деятель, ученый, патриот**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 5-25.
261. РУССЕВ, Е., **Дмитрий Кантемир – поборник свободы и независимости отчизны**, в *Лимбэ ши литературэ молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, Nr. 3, p. 1-18; в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 33-62.
262. СОЛОВЬЕВ, Сергей, **История России с древнейших времен**. Кн. 4. Т. XVI-XX, Санкт-Петербург, Общественная польза, [б. г.], 1656 с.

263. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемир Дмитрий Константинович**, в кн.: Сухарева О. В., *Кто был кто в России от Петра I до Павла I*, Москва, 2005, с. 215-218.
264. ЦВИРКУН, В., **Дмитрий Кантемир. Краткое жизнеописание**, în Idem, *Vitralii*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2006, с. 154-195.

1.1. Activitatea la Constantinopol

Palatul lui D. Cantemir de la Istanbul

265. BÎRSAN, Cristina, **Un chrétien à Istanbul: Démètre Cantemir**, dans *Multilinguisme et multiculturalité dans l'Europe des Lumières*. Actes du Séminaire international des jeunes dix-huitiémistes 2004, études réunies par Ursula Haskins Gonthier et Alain Sandrier, Paris, Honoré Champion, 2007, p. 215-230.
266. BRĂTULEANU, Liviu, **Monumente uitate. Reședința lui Dimitrie Cantemir din Istanbul**, în *Monumentul*, Iași, 2008, nr. 9, p. 117-140.
267. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir la Constantinopol (1700-1710). Activitatea politică și culturală**, în *Omagiul Virgil Cândea la 75 de ani*. Coord. Paul H. Stahl, București, 2002, p. 143-152.
268. [DABIJA, Nicolae] Дабига, Николае, **Кантемир ла Истанбул**, ын Нустру, Кишинэу, 1983, № 11, п. 129-140.
269. DABIJA, Nicolae, **Cantemir la Istanbul**, în *Transilvania*, Sibiu, 19, 1990, nr. 5, p. 28-32, nr. 6, p. 40-43.

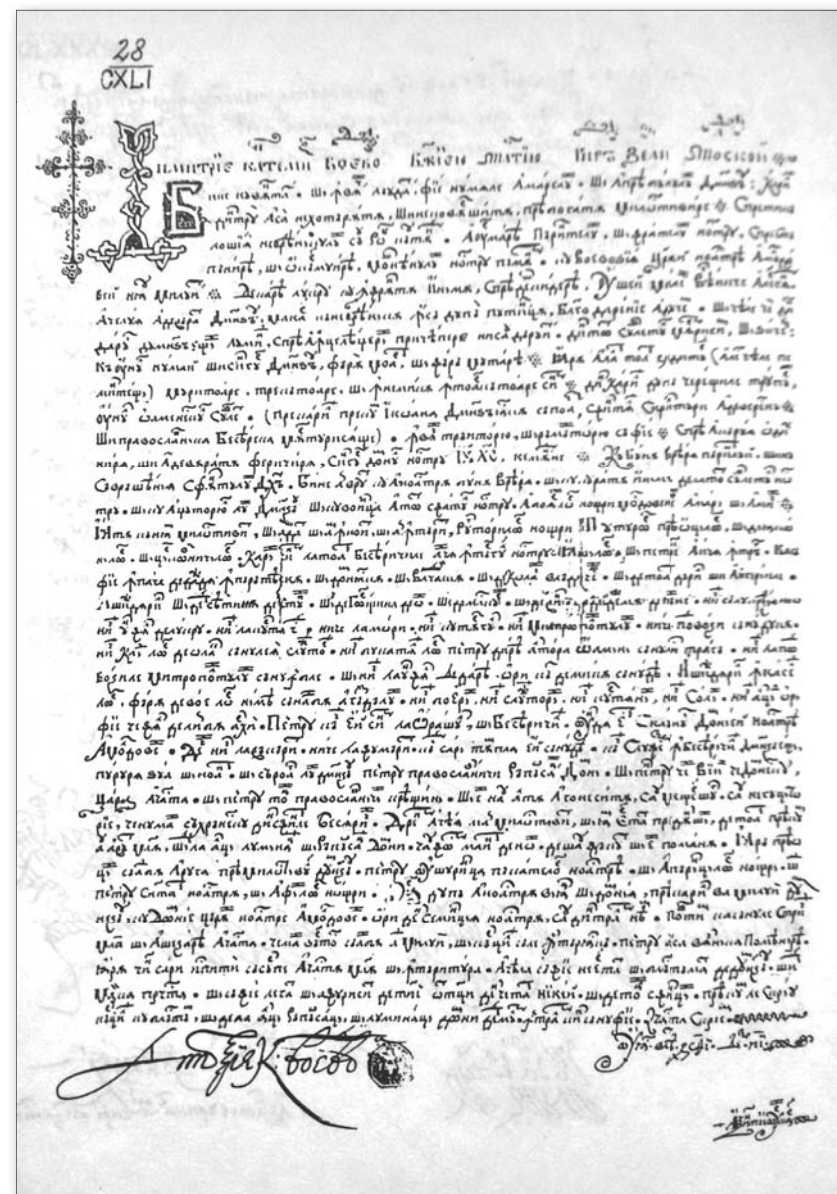
270. DECEI, Aurel, **Cantemir la Istanbul**, în *Magazin istoric*, București, anul VII, 1973, nr. 9 (78), p. 43-47.
271. HAIDARLÎ, DAN, **Din istoria relațiilor româno-tătare. Dimitrie Cantemir și devlet Ghirai al II-lea**, în *Cugetul*, Chișinău, 2006, nr. 4, p. 73-76.
272. HAȚEGAN, Ion, **Dimitrie Cantemir la Timișoara**, în *Magazin istoric*, București, 1981, nr. 8 (173), p. 38-39.
273. MATEI, Ion, **Le maître de langue turgue de Démètrie Cantemir: Es'ad Efendi**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, X, 1972, nr. 2, p. 281-288.
274. NICOLA, Ion, **D. Cantemir în Oltenia**, în *Mitropolia Olteniei*, Craiova, 23, 1971, nr. 3-4, p. 262-263.
275. PANAIT, I. Panait, **Edificii de găzduire a lui Dimitrie Cantemir la Istanbul**, în *Analele Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”*, Seria Istorie, 2001, nr. 4, București, 2002, p. 41-45.
276. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Beyzade Dimitrie Istanbul'da**, în Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musikisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s. 13-16.
277. **Reprezentanțele diplomatice ale României**, București, Editura politică, 1967-1975. Vol. 1 (1859-1917), București, 1967, 419 p. [Despre D. Cantemir, p. 11, 65, 68, 195, 215, 343, 354]; Vol. 2 (1911-1939), București, 1971, 374 p. [Despre D. Cantemir, p. 135, 292, 316].
278. SĂVAN, Mircea, **La Istambul, pe urmele lui Dimitrie Cantemir**, în *Magazin istoric*, București, 1976, nr. 3 (108), p. 32.
279. SIRUNI, H. Dj., **Domnitori români la Poarta Otomană**, București, Monitorul Oficial, 1941, p. 5, 48-49, 50, 60, 62-63, 64, 65, 66-67, 72, 76, 78, 81, 83-84, 119.
280. ȚOIU, Constantin, **Ostatecul Sublimei Porți**, în *România literară*, București, 25 oct. 1973, nr. 43, p. 7.
281. ȚVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir la Constantinopol: pagini despre viață și creație**, în *In honorem Demir Dragnev. Civilizația medievală și modernă în Moldova*. Studii, Chișinău, Ed. Civitas, 2006, p. 394-404.
282. VINTILĂ, Petru, **Un palat românesc al muzelor pe țărmul Bosforului**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 205.

283. ГОРЕ, Георге, **Князь Дмитрий Кантемир (Биографический очерк)**, в *Бессарабские Губернские Ведомости*, Кишинев, 1867, № 19.
284. ПАВЛЕНКО, Н. И., **[Петр Андреевич Толстой] В Стамбуле**, в *Idem, Птенцы гнезда Петрова*, Москва, 2008, с. 345-400.
285. ЦВИРКУН, В. И., **Димитрий Кантемир в Константинополе: страницы жизни и деятельности**, в *Пути времени. Стратум+* 2003-2004, № 6, Кишинев, 2005, с. 495 – 504, 1 п. л.

1.2. Activitatea în Moldova

286. BERZA, Mihai, **Domniile lui Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir**, în *Istoria poporului român*, sub redacția acad. Andrei Oțetea, București, 1970, p. 177-178; 1972, p. 261-262.
287. BRĂTIANU, Gheorghe I., **Teorie și practică politică sub Dimitrie Cantemir și Nicolae Mavrocordat**, în *Idem, Sfatul domnesc și adunarea stărilor în Principatele Române*, București, Editura Enciclopedică, 1995, p. 172-178.
288. CIOBANU, Veniamin, **La situation internationale et l'orientation politique de la Moldavie à l'époque de Démètre Cantemir**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 77-90.
289. CHIORESCU, Iurie, **Valori politice în concepția lui Dimitrie Cantemir și actualitatea lor**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 182 și urm.

Carte domnească semnată de D. Cantemir (18 decembrie 1710)

290. CIURDARIU, M., **De la „idee” la acțiune politică**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 180-187.
291. CONSTANTINIU, Florin, **Politica externă a lui Dimitrie Cantemir. Analiza unei decizii**, în *Revista română de studii internaționale*, București, an. VII, nr. 3 (24), 1973, p. 117-126.
292. CONSTANTINIU, Florin, **La politique étrangère de Dimitrie Cantemir: l'analyse d'une décision**, dans *Revue roumaine des études internationales*, București, 7, 1973, nr. 2-3, p. 119-129.
293. CONSTANTINOV, Valentin, **Ideologia puterii în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *In honorem Gheorghe Gonța. Țara Moldovei în contextul civilizației europene*, Chișinău, 2008, p. 102-117.
294. DRĂGHICI, Manolachi, **Istoria Moldovei pe timp de 500 ani. Până în zilele noastre**, Iași, Tipografia Institutului Albinei, 1857, tom I, p. 216-222 [Domnia lui D. Cantemir].
295. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) domn al Țării Moldovei (martie-aprilie 1693, noiembrie 1710 – iulie 1711)**, în *Limba Română*, Chișinău, nr. 4, 1998, p. 126-133.
296. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir în contextul politic de la sfârșitul sec. al XVII-lea și primele decenii ale sec. al XVIII-lea**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998*, Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 5-18.
297. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Manifestul lui Petru I (8 mai 1711, Iavorovo) către locuitorii Moldovei și ai Țării Românești**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 207-208.
298. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Proclamația-adresare a lui Dimitrie Cantemir către popor**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău. Ed. Știința, 2008, p. 209-211.
299. FOTINO, Dionisiu, **Dumitrașcu Vodă II Cantemiru**, în Idem, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Țerei Muntenesci și a Moldovei*, Traducere de George Sion, București, Imprimeria Națională a lui Iosef Romanov et Companie, 1859, tom III, p. 92-94.
300. GHIBĂNESCU, Gh., **Iașii sub Dumitrașco Vodă Cantemir, 1710 dec. – 1711 iulie**, în *Ioan Neculce*, Iași, fasc. 4, 1924, p. 289-299.

301. HAIDARLÎ, Dan, **Date istorice cu privire la înscăunarea lui Dimitrie Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, X-XI, 2007-2008, p. 114-119.
302. IONESCU, Stefan; PANAIT, I. Panait, **Constantin Vodă Brâncoveanu. Viața, domnia, epoca**, București, Editura științifică, 1969, p. 172-270.
303. IORGA, Nicolae, **Practica domnească a unui ideolog: Dimitrie Cantemir**, Vălenii de Munte, 1935, 9 p.; și în *Analele Academiei Române. Mem., Secț. Istorice. Ser. III, tom. XVI*, București, 1934-1935, p. 211-219.
Recenzie de Gh. Ghibănescu, în *Theodor Codrescu*, Iași, 5, nr. 7, 1 nov. 1935, p. 111.
304. MAVROCORDATO, Al. G., **Din timpul rivalității între domnitorii Neculai Mavrocordat și Dimitrie Cantemir**, în *Arhiva*, Iași, 1894, nr. 11-12, p. 565-597.
305. MAZILU, Dan Horia, **Lege și fărădelege în lumea românească veche**, Iași, 2006, p. 25-28.
306. MAZILU, Dan Horia, **Voievodul dincolo de sala tronului**, Iași, 2003, p. 81-84, 135-139, 156-160, 202-204, 214-216, 361-364, 366-368, 378-382, 429-438.
307. NICODIM, patriarhul României, **Revista „Cetatea Moldovei” și Dimitrie Cantemir**, în *Cetatea Moldovei*, II, nr. 8, 1 mai 1941, p. 121-127.
308. PANAITESCU, P. P., **Domnia lui Dimitrie Cantemir (1710-1711)**, în *Istoria României*, București, 1964, tom III, p. 212-219.
309. PAPACOSTEA, Victor, **Domnia lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Tradiții românești de istorie și cultură*, București, Editura Eminescu, 1996, p. 195-202.
310. PEYFUSS, Max Demeter, **Russland, die Türkei der Westen: die politische Lage in Europa und die Chancen der Politik Cantemirs**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 1974, nr. 2, p. 140-145.
311. PHILIPPI, Paul, **Dimitrie Cantemir un Marc Aureliu al Moldovei**, în *Familia*, Oradea, 9, nr. 11, nov. 1973, p. 12.
312. PIPPIDI, ANDREI, **Ecouri ale evenimentelor din 1711 în corespundența diplomatică**, în *Izvoare străine pentru istoria românilor. Românii din istoria universală*, III/3, Iași, 1988, p. 403-415.

313. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Boğdan Voyvodası Dimitrie Cantemir**, in Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musikisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s. 26-35.
314. POȘTARENCO, Dinu, **Raporturile dintre Cantemirești și Constantin Brâncoveanu**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, X-XI, 2007-2008, 10-11, p. 120-126.
315. RĂZEȘUL, Șerban Al., **Dimitrie Cantemir domnul Moldovei 1693; 1710-1711**, în *Albina*, București, 28 iun. 1935, nr. 25, p. 387.
316. TERTECEL, Adrian, **În ajun de război. Relațiile ruso-otomane în anii 1709-1710 și urcarea lui Dimitrie Cantemir pe tronul Moldovei**, în vol. *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 67-73.
317. VELCIU, Dumitru, **Gheorghiță, marele spătar din 1711: ipoteze privind familia și opera sa literară**, în *Arhiva Genealogică*, Iași, 1994, nr. 4-3, p. 61-65.
318. БОРЕЦКИЙ-БЕРГФЕЛЬД, Н., **История Румынии**. Под ред. Н. И. Кареева и И. В. Лучицкого, Санкт-Петербург, Изд. Акц. Общ. „Брокгауз-Ефрон”, 1909, с. 126-129. [Despre domnia lui Dimitrie Cantemir, 1710-1711].
319. КОРОБАН, В. П., **Летописец Ион Некулче. Жизнь и творчество** /В. П. Коробан, Е. М. Русев, Кишинев, Госиздат Молдавии, 1958, с. 22-28, 51, 90, 92, 115-121, 130, 147, 163, 169, 183.
320. РУССЕВ, Е. М., **Истоки молдавско-славянских культурных взаимосвязей**, в *Очерки молдавско-руско-украинских литературных связей: (С древнейших времен до середины XIX века)*, Кишинев, 1978, p. 57-87.

Diploma din 13 aprilie 1711 (Luțk)

321. BEZVICONI, Gh., **Negocierile diplomatice din preajma campaniei de la Prut (Dimitrie Cantemir)**, București, 1962, p. 125-137.
322. COJOCARU, Teodor, **Tratatul dintre Dimitrie Cantemir și Petru I**, în *Basarabia*, Chișinău, 1991, nr. 5, p. 125-126.

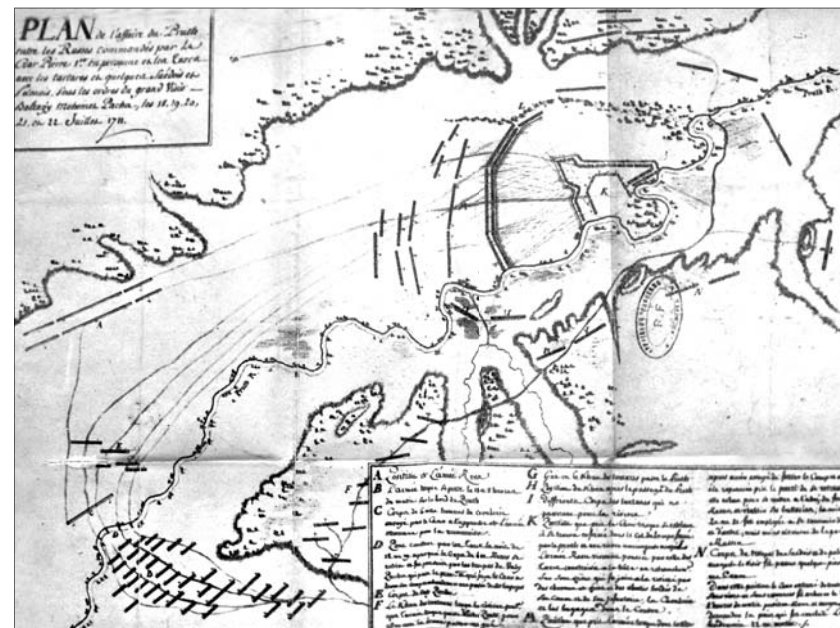
323. D[EMÉNY], L., **Tratatul de alianță antiotomană între Moldova și Rusia din 1711**, în *Magazin istoric*, București, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 12-15.
324. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Tratatul de alianță cu Rusia (Luțk, aprilie 1711)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 203-207.
325. FOCȘENEANU, I., **Tratatul de la Luțk și campania țarului Petru I în Moldova (1711)**, în *Studii privind relațiile româno-ruse*. Vol. III, București, Institutul de studii româno-sovietice, 1963, p. 19-55.
326. HOLBAN, M., **Originalul și traducerea latină a „Diplomei lui Petru I”, dată lui Dimitrie Cantemir cuprinzând condițiile tratatului moldo-rus din 1711**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, XXVI, 1973, 5, p. 1067-1078.
327. IONIȘĂ, Gheorghe, **Luțk – 13 aprilie 1711. Un reper istoric fundamental pentru recunoașterea de către țarul Rusiei, Petru cel Mare, în fața lui Dimitrie Cantemir a drepturilor inalienabile ale românilor asupra întregii Moldove**, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 57-62.
328. LOZOVAN E., **Le Traite russo-moldave de 1711**, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XVI, 1981, p. 63-67.
329. MARINESCU, Iul., **Tratatul încheiat între Voievodul D. Cantemir cu Petru cel Mare (1711)**, în *Anuarul Liceului „Cantemir Vodă” din București*, an. 1923-1924, p. 84-87.
330. MĂRGINEANU, Ion, **Tratatul încheiat între Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, și Petru I**, în *Lumea*, București, nr. 2, 1976, p. 20-21.
331. PANAITESCU, P. P., **Tratatul de alianță dintre Moldova și Rusia din 1711. 250 de ani de la încheierea lui**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 1961, nr. 4, p. 897-914.
332. PIPPIDI, Andrei, **Politique et histoire dans la proclamation de Démétrius Cantemir en 1711**, dans *Hommes et idées du Sud-Est européen à l'age moderne*, București-Paris, 1980, p. 187-214.
333. PIPPIDI, Andrei, **Politică și istorie în proclamația lui Dimitrie Cantemir din 1711**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, Tom 26, 1973, nr. 5, p. 923-946.

334. POGOLȘA, Lilia, **Doctrina politică a lui Dimitrie Cantemir reflectată în Tratatul de la Luțk din 1711**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 141-152.
335. [SÂMBOTEANU, K. I.; SOCOLIC, V. P.] СЫМБОТЯНУ, К. И.; СОКОЛИК, В. П., **Унеле аспекте реферитоаре ла релацииле молдо-русе (Трататул русо-молдовенеск ши кампания де ла Прут дин anul 1711)**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1773 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 26-33.
336. VATAMANIUC, Dumitru, **M. Eminescu și Tratatul de la Luțk din 1711**, în *Manuscriptum*, București, 1992, nr. 1-4 (86-89), p. 13-14; și în *Basarabia*, Chișinău, 1993, nr. 8, p. 15-16.
337. XENOPOL, A. D., **Tratatul lui Dimitrie Cantemir cu rușii**, în *Lecturi din istoria patriei* de Th. Arv. Aguletti, București, Alcalay, 1909, p. 92-94.
338. КИРИЧЕНКО, Н. П., **Текст русско-молдавского договора 1711 года и его соответствие летописи И. Некулче**, в *Вековая дружба. Материалы научной сессии Института истории Молдавского филиала АН СССР, состоявшейся 27-29 ноября 1958 г. Кишинев*, 1961, с. 198-210.
339. МУНТЕАН, Михаил, **Русско-молдавский договор 1711 года в русской и молдавской историографии (дооктябрьский период)**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1723)*, Кишинев, 1974, p. 11-25.

Campania de la Prut (1711)⁴

340. BOICU, L., **Momentul 1711 în raporturile politice internaționale ale Principatelor Române**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, 1985, vol. XXII, p. 281-292.
341. BOLDUR, A., **Expediția de la Prut din 1711**, în *Studii și cercetări istorice*, Iași, vol. XIX, (vol. II. Seria nouă), 1946, p. 47-86.

⁴ Vezi studii și materiale tangențiale referitoare la Campania de la Prut (1711) și în compartimentul *Surse privind viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir*.

Planul bătăliei de la Stănilești

342. CALESTRU, Vasile, **Dimitrie Cantemir și campania de la Prut (1711)**, în *Acta Moldaviae Meidionalis. Anuarul Muzeului „Ștefan cel Mare”*, Vaslui, 2001-2003, 22-24, nr. 1, p. 205-212.
343. CALESTRU, Vasile, **Voltaire despre campania de la Prut (1711)**, în *Acta Moldaviae Meidionalis. Anuarul Muzeului „Ștefan cel Mare”*, Vaslui, 2001-2003, 22-24, nr. 1, p. 212-214.
344. CAZACU, N., **Note pe marginea campaniei de pe Prut din 1711**, în *Viața Basarabiei, Chișinău*, 1935, p. 31-35.
345. [CUZUIOC, L. S.] КУЗУЙОК, Л. С., **Ролул луй Димитрие Кантемир ын релацииле ромыно-русе**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1773 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 47-52.
346. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Întrevederile lui Dimitrie Cantemir cu Petru cel Mare la Iași și Semeni**, în *Tradiții și valori culturale la est de Carpați (sec. XVI-XX)*, Chișinău, USM, 2007, p. 17-31 și în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 211-216.

347. HOLBAN, T., **Noi știri despre luptele ruso-turce din 1711**, în *Cercetări istorice*, Iași, XIII-XVI, 1940, nr. 1-2, p. 299-309.
348. IORGA, Nicolae, **Carol al XII-lea, Petru cel Mare și țerile noastre (1709-1714)**, în *Analele Academiei Române*, București, ser. II, tom. XXXIII, 1909-1911, Mem. Sect. Istorice, 1911, p. 83-103, 107-114, 126-127 și extras.
349. IORGA, N., **Noua experiență creștină din 1711**, în Idem, *Istoria Românilor*. În 10 volume. Vol. VI. *Monarhii*. Volum îngrijit de Ștefan Andreescu, București, 2000, p. 387-398.
350. KURAT, Akdes Nimet, **Der Prutfeldzug und der Prutfrieden von 1711**, in *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, 1962, 10, S. 65.
351. KURAT, Akdes Nimet, **Prut seferi ve barişi**, I-II, Ankara, Turk tarih kurumu basimevi, 1951-1953. [t. I, 38-48] [Despre hărțile campaniei de la Prut, p. 35-37, vol. I].
352. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir și războiul de la Stănilești**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p.89-104.
353. LOZOVAN E., **L'Armistition imperial de Pierre-le-Grand**, dans *Romanica*; La Plata (Argentina), 1972, vol. 5, „Estudios dedicados a Demetrio Gazdaru”, I, p. 201-210.
354. LOZOVAN E., **Une faillite diplomatique: L'Alliance de D. Cantemir avec Pierre le Grand (1711)**, în *Buletinul Bibliotecii Române*, Freiburg, 1979, Br. 7 (9), n. s., p. 1-36.
355. **Manifestul de Unire cu Rusia al lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1711)**, în *Documente privitoare la Istoria Românilor*, colecția Hurmuzaki, Supl. I, vol. I, 1518-1780, București, 1886, p. 396-397.
356. MAVROCORDATO, Al. G., **Stănilești**, în *Arhiva*, Iași, 1905, anul XVI, nr. 10, p. 429-436; nr. 11, p. 477-491.
357. MEHMET, Mustafa A., **Cronica lui Mehmed Rașid ca izvor pentru Campania de la Prut (1711)**, în *Studii. Revistă de Istorie*, București, nr. 4/1961, p. 920-933.
358. N. G., **Petru cel Mare pe malurile Prutului**, în *Jurnalul Ministerului de Instrucție*, ian. 1847, p. 29 și urm.
359. NIȚĂ-DANIELESCU, Daniel, **Campania rusească din 1711**, în Idem, *Războaiele dintre ruși și turci în secolul al XVIII-lea și im-*

- plicațiile lor asupra Bisericii Ortodoxe Române din Moldova*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2009, p. 43-53.
360. POGOLȘA, Lilia, **Dimitrie Cantemir și dialogul politico-diplomatic moldo-rus**, în *In honorem Gheorghe Gonța. Țara Moldovei în contextul civilizației europene*, Chișinău, 2008, p. 82-101.
361. POGOLȘA, Lilia, **Proclamația lui Dimitrie Cantemir din 1711 – piatra de hotar în gândirea politică românească**, în *Probleme actuale ale științelor umaniste și ale modernizării învățământului*, Chișinău, 1997, p. 233-236.
362. [RUSSEV, Eugeniu M.] РУССЕВ, Еужениу М., **Лупта попрулуй молдовенеск ымпотрива жугулуй оттоман**, Кишинэу, Картя молдовеняскэ, 1969, п. 76-84 [Războiul ruso-turc din 1711].
363. RUZÉ, Alain, **La Moldova entre la Roumanie et la Russie**, Paris, 1997, p. 53-54. [Despre relațiile lui Dimitrie Cantemir cu Petru cel Mare].
364. SACERDOȚEANU A., **Cum a ridicat Dimitrie-Vodă Cantemir steagul împotriva turcilor**, în *Albina*, București, 4 ian. 1935, nr. 1, p. 35.
365. STROIA, Marian, **Prima confruntare ruso-turcă pentru supremație la Dunărea de Jos la începutul sec. XVIII: campania de la Prut**, în *Revista istorică*, București. Serie nouă. Tom XV, nr. 1-2, 2004, p. 41-62.
366. ȘERBAN, C., **Un episod al campaniei de la Prut: cucerirea Brăilei (1711)**, în *Studii și materiale de istorie medie*, București, vol. II, 1957, p. 449-456.
367. **Tratatul de alianță antiotomană dintre Moldova și Rusia din 1711**, în *Magazin istoric*, București, 1973, nr. 10, p. 12-15.
368. ȚVIRCUN, Victor, **Campania de la Prut din anul 1711**, în Idem, *Vitralii*. Chișinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 61-104; și în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2006, nr. 3-4, p. 3-20.
369. ȚVIRCUN, Victor, **Lupta de la Stănilești și consecințele ei**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec XVII-XVIII*. Coord. și red. șt. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 216-226.
370. UNGUREANU, Gh., **Petru I la Iași (1711)**, în *Veac nou*, București, 1956, 5 oct., p. 4.
371. VOLTAIRE, **Campania de la Prut** (Traducerea și comentariile de prof. Vasile Călestu), Huși, Tipografia și Legătoria de Cărți C. S. Lețcae, 1915.

372. WALISZEWSKI, K., **Pierre la Grand. L'éducation. – L'homme. L'oeuvre.** D'après des documents nouveaux. Avec un portret enéliogravure, Paris, Librairie Plon, 1897, 433 p. În lb. fr. [Despre campania de la Prut, p. 363-365].
373. XENOPOL, A. D., **Războiul din 1711, Brâncoveanu și Cantemir**, în *Războaiele dintre ruși și turci și înrăurirea lor asupra țărilor române*, Iași, Goldner, 1880, vol. I, p. 4-47.
374. АНДРИАНОВ, П. М., **Петр на Пруте** (По поводу 200-летия), Санкт-Петербург, 1911, 48 с.; 2 портр., 2 карты [Bătălia de la Stănilești].
375. БЕРГМАН, В., **История Петра Великого** / Пер. с нем. Е. Аладьин. Т. 3, Санкт-Петербург, тип. К. Вингебера, 1833, с. 149-165. [Despre campania de la Prut a lui Petru I și participarea lui D. Cantemir].
376. БРИКНЕР, А. Г., **Прутский поход**, в Тот же, *История Петра Великого*, Москва, Изд. АСТ, 2004, с. 460-484.
377. БУТУРЛИН, Д. П., **Военная история походов россиян в XVIII столетии**, Т. 2-3, Санкт-Петербург, Тип. Главного штаба, 1820. [Despre D. Cantemir, Том 2, p. 440-493; Том 3, p. 119-123].
378. ВОДАРСКИЙ, Я. Е., **Легенды Прутского похода (1711 г.)**, в *Отечественная история*, Москва, 2004, №5, с. 3-26.
379. КАФЕНГАУЗ, Б. Б., **Россия при Петре Первом**, Москва, Учпедгиз, 1955, с. 107-108: ил. и карта [Despre trecerea lui D. Cantemir de partea Rusiei în 1711].
380. КИРИЧЕНКО, Н. П., **К вопросу об участии молдавского народа в Прутском походе русской армии 1711 года**, в *Ученые записки Кишиневского государственного педагогического института им. И. Крянгэ*, Кишинев, т. VIII, 1958, с. 15-28.
381. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Южные славяне, румыны и Петр Великий в их взаимных сношениях**, в Тот же, *Мы и они (1711-1878): Очерки истории и политики славян*, Одесса, в тип. Г. Ульриха, [б. г.], с. 1-185 [Între pacea de la Karlowitz (1699) și campania de la Prut (1711)].
382. ЛЕБЕДЕВ, Л., **Жизнь Петра Великого**. Изд. ред. журнала „Досуг и дело”, Санкт-Петербург, Тов-во „Общественная польза”, 1890, с. 258-262, ил. [Despre campania de la Prut a lui Petru I și întâlnirea sa cu D. Cantemir].

383. МАВРОДИН, В. В., **Петр I**, Ленинград, Огиз-Госполитиздат, 1945, с. 82-86, ил. [Despre campania de la Prut a lui Petru I].
384. МАВРОДИН, В. В., **Петр I и преобразования России в первой четверти XVIII века**, Ленинград, 1954, с. 19-20 [Despre campania de la Prut a lui Petru I].
385. МОХОВ, Н. А., **Прутский поход русской армии и договор Дмитрия Кантемира и Петра I о переходе Молдавии в русское подданство**, в Тот же, *Молдавия эпохи феодализма (от древнейших времен до начала XIX века)*, Кишинев, 1964, с. 350-359 și în Тот же, *Очерки истории молдавско-русско-украинских связей*, Кишинев, Изд. Штиинца, 1981, с. 121-131.
386. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Война с Турцией 1711 года. (Прутская операция)**. Материалы извлеченные из архивов: Государственного, Военно-Ученого, Главного Морского, Канцелярии Военного Министерства, СПб Артиллерийского музея, Рижского Генерал Губернаторского, Академии наук и рукописного отделения САНКТ-ПЕТЕРБУРГ Императорской Публичной Библиотеки / изд. Военно-Ученого Комитета Главного Штаба. Санкт-Петербург: Военная Типография, 1898, с. 119-120, 131, 140, 183, 200, 346. [Despre D. Cantemir] (Сборник военно-исторических материалов. Вып. XII).
387. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Прутский поход 1711 года: (Итоги архивных розысков)**. Отчет о сообщении орд. Проф. Николаевск. Акад. Ген. Штаба полк. А. З. Мышлаевского, [Санкт-Петербург], Экон. Типо-лит., 1899, 8 с. Прилож. к *Вестнику общества ревнителей военных знаний*, 1899, № 1.
388. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Две катастрофы. Суворов в Швейцарии, Петр на Пруте**, Санкт-Петербург, 1901, 35 с.
389. [Н. Г.], **Петр Великий на берегах Прута**, в *Журнал Министерства народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1847, Ч. 53, № 1, с. 29-176 (I); № 2, с. 85-123 (II).
390. НАКО, А. К., **История Бессарабии с древнейших времен. Ч. 2. От нашествия Батыя до Бухарестского мира: 1241-1812**. Кн. 4. **Славяно-Влахо-Монгольский период**, Одесса, тип. Ульриха и Шульце, 1876, с. 324-340 [Despre domnia lui D. Cantemir și campania de la Prut].
391. ПАЛАУЗОВ, С. Н., **Румынские господарства Валахия и Молдавия в историко-политическом отношении: С приложе-**

- нием гербов Валахии и Молдавии и перечне актов относящихся к истории румынских господарств с XIV-XVIII в., Санкт-Петербург, тип. Кожанчикова, 1859, с. 116-121 [Despre D. Cantemir și campania de la Prut]; și în *Отечественные Записки*, 1858, Кн. 120, № 11-12, отд. 1, с. 163-226, 709-800.
392. ПЕТРОВ, А. Н., **Противник Петра Великого. (Русские на Пруте)**, в *Исторический Вестник*, Москва, 1894, № 6, с. 782-790.
393. **Послеполтавская дипломатия**, в кн.: Молчанов Н. Н., *Дипломатия Петра Первого*, Москва, 1986, с. 278-279 [Despre diploma din 1711 și urmările ei].
394. СЕМЕНОВА, Л. Е., **Из истории румыно-русских связей в конце XVII – начале XVIII в. (Внешнеполитические отношения румынского княжества Валахии с Русским государством)**, в *Вестник Московского ун-та*, Москва, 1958, № 3, с. 159-180. [Despre D. Cantemir și campania de la Prut].
395. ЧЕБАН, И., **О взаимоотношениях Молдавии с Московским государством в XV-XVIII веках**, в *Вопросы Истории*, Москва, 1945, № 2, с. 59-71 [Despre diploma din 1711 și urmările ei, p. 66-69].
396. ЭНГЕЛЬГАРТ, Р. Ю., **Из истории Прутского похода Петра I**, в *Ученые записки Кишиневского Университета*, Кишинев, 1953, Том 6 (ист.), с. 97-117. Библиогр. В продстр. Примеч.
397. ШЛОССЕР, Ф., **Всемирная история**, Изд. 2-е, испр. И умнож. Том 6, Санкт-Петербург-Москва, изд. М. О. Вольфа, 1872, с. 24-25 [Despre diploma din 1711 și urmările ei].

1. 3. Activitatea în Rusia

Dimitrie Cantemir.
Stampă de A. Osipov

398. ARBURE, Z. C., **Despre averea familiei Cantemir în Rusia**, în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, București, 1910, vol. XI, Partea I, p. 187-188.
399. BALAN, Tatiana, **Cantemir în Rusia**, în *A „mic”*, Chișinău, 2003, nr. 5-6, p. 7.
400. BEDREAG, C. G., **„Pohod na Charkov – 1711” sau însoțitorii prințului D. Cantemir în exodul din 1711**, în *Studii și cercetări istorice*, Buletinul Institutului de Istorie Națională „A. D. Xenopol”, Iași, vol. XVIII, 1943, p. 420-448.
401. BEDREAG, C. G., **Curtea lui Dimitrie Cantemir la Charcov**, în *Lumea. Ziar independent*, București, 1935, 17 iun., p. 2.
402. BEZVICONI, G., **Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse din cele mai vechi timpuri până la 1854**, București, 1958, p. 115-128.
403. BORĂNESCU-LAHOVARY, C., **Relațiile lui Dimitrie Cantemir cu Rusia. Tendințe noi în Europa veche**, București, Editura Eminescu, 1946, 43 p.
404. BORN, Robert, **Die Rückkehr des „Flüchtlings”. Die Überführung der Gebeine Dimitrie Cantemirs von Moskau nach Iași und ihre politische Instru mentalisierung**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 273-285.

405. BRĂȚIANU, Gheorghe I., **La Moldavie et ses frontieres historiques**, București, 1995, p. 21, 99 [Despre relațiile lui D. Cantemir cu Petru I].
406. CAZACU, Matei, **Familles de la noblesse roumaine au service de la Russie. XV-XIX-em siecles**, dans *Cahiers du monde russe et sovietique*, Paris, 1993, nr. 1-2, p. 211-226.
407. CERNOVODEANU, Paul, **Români și ruși**, în *Magazin istoric*, București, 1996, mart. (nr. 3), p. 39-44 [Despre Cantemir și familia sa].
408. CHERESTEȘIU, Victor, **Marele învățat, om politic și luptător activ pentru prietenia româno-rusă, Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie și filologie*, București, 6, 1953, nr. 4, p. 75-89.
409. CIACHIR, Nicolae, **Cu privire la activitatea politică desfășurată de Dimitrie Cantemir în Rusia (1711- 1723)**, în *Revista Arhiveilor*, București, 50, vol. 35, iul.-sept. 1973, nr. 3, p. 453-463.
410. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir între Petersburg și Istanbul. O paralelă cu hatmanul ucrainean Ivan Mazeppa**, în *Istoria slavilor*, București, 1998, p. 102-114.
411. CIOBANU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Academiei Române*, Mem. Secț. Literare, Ser. III, tom. II, Mem., București, 1924, p. 382-548. Extras, București, Cultura Națională, 1925, 168 p. Un fragment este retipărit în revista *Basarabia*, 1992, nr. 5, p. 120-135; nr. 6, p. 131-143; nr. 10, p. 136-153.
Recenzii de Cezar Papacostea, în *Convorbiri literare*, București, septembrie 1925, p. 709-711; D. Nichita, în *Arhiva*, Iași, 32, nr. 3-4, iulie-oct., 1925, p. 290-292; N. Iorga, în *Revista istorică*, București, 11, 1925, nr. 7-9, p. 137-147; V. Bogrea, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională*, Cluj, III, 1924-1925, Cluj, 1926, p. 712-713; D. Găzdaru, G. Pascu, în *Revista critică*, Iași, I, 1927, p. 144; P. P. Panaitescu, în *Dacoromana. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, vol. IV, pt. II, Cluj, 1927, p. 1238-1251.
412. CIOBANU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, Ediția a II-a, București, Ed. Elion, 2000, 208 p.
413. CIORANESCO, George, **L'activité de Démètre Cantemir pendant la campagne russe en Perse (1722)**, dans *Cahiers du Monde russe et soviétique*, Paris, XXIX (2), avril-juin 1988, p. 257-272.
414. COCÂRLĂ, Pavel; RUSNAC, Larisa, **Aspecte noi despre viața lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova*, Seria Științe socio-umane, Chișinău, 2000, Vol. II, p. 59-64.

415. CONSTANTINESCU-IAȘI, P., **Relațiile culturale româno-ruse în epoca lui Petru cel Mare**, în *Analele româno-sovietice*, Seria istorie, An. VII, ser. III, București, 1953, p. 5-31. [Despre D. Cantemir, p. 22-31].
416. CONSTANTINESCU-IAȘI, P., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Relațiile culturale româno-ruse din trecut*, București, 1954, p. 180-192.
417. CONSTANTINESCU-IAȘI, P., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *O prietenie de veacuri*, București, 1957, p. 71-76.
418. DABIJA, Nicolae, **Cantemir în Rusia**, în *Transilvania*, Sibiu, 1990, 19, nr. 4, p. 28-32.
419. DAVID, P. I., **Dimitrie Cantemir și urmașii săi în Rusia, exemplu de demnitate și partiotism**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 92, 1974, nr. 7-8, p. 928-955.
420. [DÂRUL, M. D.] ДЫРУЛ, М. Д., **Димитрие Кантемир ын Русия**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 52-57.
421. DRAGNEV, Demir; EȘANU, Andrei, **Date inedite despre urmașii vornicului Ilie Abaza în Rusia**, în *Revista de istorie a Moldovei*, Chișinău, 1994, nr. 2, p. 3-8.
422. DVOICENKO-MARKOV, D., **Demetrius Kantemir and Russia**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 12, 1971, p. 383-398.
423. EREMIA, Ion, **Politica rusofilă a lui Dimitrie Cantemir – mit și realitate**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 57-79.
424. EȘANU, Andrei, **Prin voința destinului (Activitatea lui Dimitrie Cantemir în Rusia)**, în *Tribuna*, Chișinău, 1990, nr. 7, p. 35-38.
425. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir și sud-estul Europei după campania de la Prut**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 114-118.
426. G.D.L., **Un aspect al raporturilor lui Dimitrie Cantemir cu Rușii**, în *Cetatea Moldovei*, II, vol. II, nr. 11-12, 1 aug.-1 sept. 1941, p. 353-355.
427. GOROVEI, Ștefan S., **Tovarășii de pribegie**, în *Magazin istoric*, București, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 16-17.

428. GROSU, Aneta, „**Print printre filosofi și filosof între prinți**”, în *Flux*. Cotidian național, Chișinău, 2001, 17 ian., p. 6. [Despre „urmele” lui Dimitrie Cantemir la Țarițino, Rusia]
429. IORGA, Nicolae, **O suferință de cărturar român între străini. Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Revista istorică*, București, 11, 1925, 7-9, p. 137-147.
430. IORGA, N., **Histoire des relations russo-roumaines**, Iassy, Ed. du journal „Neamul Românesc”, 1917, p. 97-131.
431. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **Урмаший луй Димитрие Кантемир ын Русия**, în *Октомврие. Алманах литерар*, Кишинэу, 1945, nr. 1, p. 127-133.
432. LOZOVAN, E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucaze (1722-1724)**, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, 1974, vol. XIII-XIV, p. 91-105.
433. LOZOVAN, Eugen, **L'Acclamation imperial de Pierre-le-Grand**, dans *Romanica*; La Plata (Argentina), 1972, vol. 5 „Estudios dedicados a Demetrio Gazdaru”, I, p. 201-210.
434. MARKOV, Walter, **Dimitrie Cantemir and Russland**, in *Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)*, Berlin (Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR, nr. 13, 1973, s. 53-58).
435. MAZILU, Dan Horia, **În Rusia Cantemir a scris despre români și pentru români**, în Idem, *Noi printre ceilalți sau Despre literature peregrinilor*, București, Ager, 2003, p. 129-227.
436. MIHAILOVICI, Paul, **Legături culturale bisericești dintre români și ruși în sec. XV-XX**. Extras din *Revista Societății istorice arheologice bisericești*, vol. XXII, 1932, Chișinău, 1932.
437. NICOLAE, Florentina, **A Romanian Princely Family in The Russian Empire: The Cantemirs**, in *(Ex)Patriation*, Ovidius University Press, Constanța, 2008, p. 251-255.
438. PANAIT, I. Panait, **Pribeția domnitorului cărturar Dimitrie Cantemir la Curtea țarului Petru I**, în *Analele Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”*, Ser. Istorie, 4, 2001, București, 2002, p. 31-36.
439. PANAITESCU, P. P., **Le prince Démètre Cantemir et le mouvement intellectuel russe sous Pierre le Grand**, dans la *Revue des études slaves*, Paris, tome VI, 1926, fasc. 3-4, p. 245-262.
Recenzii de: N. Buta, extras din *Revue des études slaves*, tom VI, Paris, fasc. 3-4, 1926, și în *Anuarul Institutului de Istorie Națională*, Cluj, VI,

- 1926-1927; Teodor A. Naum, în *Dacoromania*, Cluj, 5, 1927-1928; Ilie Minea, în *Cercetări istorice*, Iași, II-III, 1926-1927, p. 255-256; Al. P., în *Junimea literară*, 17, nr. 7-12, iulie-dec. 1928, p. 275-276; N. Iorga, în *Revue historique du sud-est europeen*, București, An. V, 1928, nr. 1-3, p. 100-102.
440. PANAITESCU, P. P., **Relațiile culturale ale țărilor române cu Rusia în epoca reformelor lui Petru I. Date noi**, în *Romano-slavica*, București, II, 1958, p. 235-247.
441. **Petru cel Mare – 300 de ani de la naștere (1672-1972). Prieteni și colaboratori ai lui Petru I – Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în *Magazin istoric*, București, 6, nr. 5, mai 1972, p. 26-29.
442. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Rusya'daki Sürgün Yılları**, in Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musikisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s.30-35.
443. POȘTARENCO, Dinu, **Dimitrie Cantemir la Sankt-Petersburg**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2001, nr. 1-4, p.76-80.
444. POȘTARENCO, Dinu, **Diploma de la Luțk**, în *Destin Românesc*, București-Chișinău, 6, 1999, nr. 3, p. 29-35.
445. POȘTARENCO, Dinu, **Refugierea susținătorilor lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Maluri de Prut*, Huși, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 12-15.
446. POȘTARENCO, Dinu, **Dimitrie Cantemir la Moscova**, în *Maluri de Prut*, Huși, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 14.
447. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Димитрие Кантемир ын Русия**, ын *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1973, nr. 7, p. 45-50.
448. [POTLOG, V. I.] ПОТЛОГ, В. И., **Мисия елибераторе а Русией ын опера луй Димитрие Кантемир**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1971, № 9, p. 135-140.
449. RUSNAC, Larisa, **Considerații privind aflarea lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drachenberg la 70 de ani*, Chișinău, 1997, p. 146-148.
450. RUSNAC, Larisa, **Date noi despre înzestrarea cu pământ a unor moldoveni care l-au însoțit pe Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova*, Seria „Științe socio-umane”, Chișinău, 2000, Vol. II, p. 136-139.
451. SAMOȘKIN, Veaceslav, **D. Cantemir în Rusia de azi**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*.

- Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 266-270.
452. SIMONESCU, Dan, **Activitatea lui D. Cantemir în Rusia**, în *Studii și cercetări istorice*, Iași, vol. XIX, (vol. II. Seria nouă), 1946, p. 9-17.
453. ȚVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. și red. șt. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 227-242.
454. ȚVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir și anturajul lui Petru cel Mare**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 4, 2008, p. 119-124.
455. VÖLKL, Ekkehard, **Cantemir und Russland**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 1974, nr. 2, p. 167-171.
456. XENOPOL, A. D., **Pierre le Grand et les pays roumains (Brâncoveanu et Cantemir)**. Luovain, 1886, 29 p. și reproduș în *Études historiques*, 1887, p. 57-89.
457. АББАСОВ, А. М., ГОЛОВИНА, Л. А., **Край Кантемировский**, Воронеж, 1995, 104 с.
458. АНТОНОВ, В.В., **Рядом с мраморным. К истории особняка Кантемира**, в *Невский Архив*, 2, Москва – Санкт-Петербург, Атенеум-Феникс, 1995, с. 237-241.
459. ГОЛИКОВ, И. И., **Деяния Петра Великого, мудрого преобразователя России, собранные из достоверных источников и расположенные по годам**, Т. 1-15, Изд. 2, Москва, в типогр. Н. Степанова, 1839-1843 [Despre D. Cantemir: Т. I, p. 238, 243-245, 247, 258, 264, 267, 272, 392, 543, 546, 550; Т. V, p. 35, 57, 124, 295, 362; Т. VIII, p. 281; Т. XI, p. 121, 131, 147, 152, 158, 184, 447; Т. X, p. 201; Т. XV, p. 220, 221, 222, 225, 239, 273].
460. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Дмитрий Кантемир – основоположник татарского книгопечатания в России**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, Nr. 3, p. 73-74.
461. ЕШАНУ, Андрей, **Волею судеб (Деятельность Д. Кантемира в России)**, в *Трибуна*, Кишинэу, 1990, №7, с. 35-37.
462. ЖУДИН, И. М., **Все о Дмитровске**, Орел, 1997, 194 с.
463. **Записка по делу о имении князя Кантемира**, Москва, 1835, 21 с.

464. КАШНИЦКИЙ, И., **Дворец Кантемира**, в *Блокнот агитатора*, 1982, № 20, с. 48-56.
465. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Сношения румынов и югославян с Россией при Петре Великом**, в *Журнал Министерства народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1872, ч. 172, с. 52-140.
466. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Сношения России при Петре Первом с южными славянами и румунами**, в *Чтения в императорском Обществе истории и древностей российских при Московском университете*, Кн. 2, Москва, 1872, с. 99-120 [Despre contribuția lui D. Cantemir în dezvoltarea relațiilor moldo-ruse].
467. ЛЕЩИЛОВСКАЯ, И. И., **Пётр I и Балканы**, в *Вопросы истории*, Москва, 2001, 2, с. 46-57.
468. ЛЫСЦЕВ, В. П., **Персидский поход Петра I. 1722-1723**, Москва, 1951, 247 с.
469. МУЗАЛЕВ, И., **Дмитровск**, Орел, Кн. Издательство, 1960, 67 с.
470. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом**. В 2-х т. Т. 1. Введение в историю просвещения в России XVIII столетия, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза”, 1862, 4, VI, с. 248-252, 254, 255, 262, 567-577 [Despre D. Cantemir].
471. САППА, Н., **Страница жизни – страница дружбы. 315 лет со дня рождения Дмитрия Кантемира**, в *Вечерний Кишинев*, 1988, № 251 (7140), окт. 31, с. 3. [Despre D. Cantemir la Har-kov].
472. СЕМЕНОВА, Л. Е., **Научная деятельность Дмитрия Кантемира в России**, в кн: *Florilegium. К 60-летию Б. Н. Флори*, Москва, Языки русской литературы, 2000, с. 296-310.
473. СЕНКЕВИЧ, В. М., **Исторические связи молдавского народа с великим русским народом**, Кишинев, Госиздат Молдавии, 1947, 30 с.
474. СЕРГЕЕВ, И., **Усадьба Кантемира**, в *Литературная Россия*, Москва, 1983, 16 сент. [Despre s. Saburovo la sud de Moscova unde a locuit familia lui D. Cantemir din 1712 până în 1722].
475. СЕРГЕЕВ, И., **Кантемир в Подмоскovie**, в *Москва*, 1983, Nr. 9, с. 164-167.
476. СЕРГЕЕВ, И., **Кантемир в южном Подмоскovie**, в *Idem, Царицыно*, Москва, Голос-Пресс, 2008, с. 29-54.

477. СТОЛПЯНСКИЙ, Г., **Среди архивов** (Дом Дмитрия Кантемира в С.-Петербурге, на набережной Невы и ул. Миллионной – одной из выдающихся построек того времени), в *Старые годы*, 1915, № 10, с. 56-63.
478. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Дмитрий Кантемир в Москве**, в *Авангард*, Дмитровск, 22 июня 1982.
479. ФОМИН, С., „**Пером и мечем сотруждаяся ...**”, Кишинев, 1990, 183 с.
480. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Арап Петра Великого**, в *Горизонт*, Кишинев, 1987, № 12, с. 85-87.
481. ФОМИН, Сергей Владимирович, „**Капитан Прикопий**”, в *Кодры*, Кишинев, 1988, № 12, с. 142-144.
482. ФОМИН, Сергей Владимирович, „**За други своя**”, в „*И дым Отечества...*” Сост. И. Марьяш, Кишинев, „Карта Молдовеняскэ”, 1991, с. 15-24.
483. ФОМИН, Сергей Владимирович, „**Воздать Москве великой славу...**”, в *Куранты. Историко-краеведческий альманах*. Вып. II, Москва, 1987, с. 173-176.
484. ЦВИРКУН, В., **Легенды и вымыслы о жизни и деятельности Дмитрия Кантемира в России**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1994, nr. 2 (18), p. 14-20; și în *Țvircun Victor, Vitralii*, Chișinău, 2006, Tipografia Centrală, p. 116-153.
485. ЦВИРКУН, В. И., **От Босфора к Петербургу**, в *Родина*, Москва, 2005, №3, с. 19-22.
486. ЦВИРКУН, В., **Матерталы относящихся к истории молдавских семей, которые уехали с Дмитрием Кантемиром в Россию**, în *Revista de istorie a Moldovei*, Chișinău, 2007, nr. 2 (14), p. 96-102.
487. ЦВИРКУН, В., **Ион Некулче в России**, în *Idem, Vitralii*, Chișinău, 2006, Tipografia Centrală, p. 49-60.
488. ЦВИРКУН, В.И., **Владения Дмитрия Кантемира в России**, в *Славянские чтения*. Материалы научно-теоретической конференции. Выпуск 4, Кишинэу, 2007, с. 9-14.
489. ЦВИРКУН, В., **Взаимоотношения Д. Кантемира с соотечественниками в период пребывания в России**, în *In honorem Gheorghe Gonța. Țara Moldovei în contextul civilizației europene*, Chișinău, 2008, p. 63-81.

490. ЯЦИМИРСКИЙ, А. И., **Румынские рассказы и легенды о Петре Великом**, в *Исторический вестник*, 1903, № 45, с. 549-560.

1.4. Familia și descendenții

491. BULAT, T. G., **Legăturile familiale din Țara Românească ale ultimilor Cantemirești**, în *Arhivele Basarabiei. Revistă de istorie și geografie a Moldovei dintre Prut și Nistru*, Chișinău, I, 1929, nr. 3, iul.-sept., p. 57-65; nr. 4, oct.-dec., p. 1-6.
492. DAVID, P. I., **Dimitrie Cantemir și urmașii săi în Rusia, exemplu de demnitate și patriotism**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 1974, 92, nr. 7-8, p. 928-955.
493. DERGACI, Nicolae, **Un vlăstar din arborele genealogic al Cantemireștilor**, în *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Științe ale Naturii și Muzeologie*. Serie nouă. Fascicula Etnografie și Muzeologie. Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Chișinău, 2007, vol. 7 (20), p. 249-256 [Despre Smaragda – Ecaterina Cantemir].
494. **Dinastia Cantemireștilor (secolele XVII-XVIII)**. Coordonator și redactor științific acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Știința, 2008, 604 p. + arbore genealogic.
495. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Casandra Cantacuzino – Cantemir (?- 1713)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 444-453.
496. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Anastasia Trubețkaia-Cantemir (1700/1705-1755)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 453-462.
497. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Smaragda Cantemir (1701-1720)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 477.
498. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Matei Cantemir (1703-1771)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 478-482.
499. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Constantin Cantemir (1705-1747)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 482-485.

Antioh Cantemir (1709-1744),
autoportret

Casandra Cantacuzino
(1682-1713), prima soție a lui
D. Cantemir. Imagine din 1711

Anastasia Trubețkaia
(1700-1755), a doua soție
a lui D. Cantemir

Smaragda-Ecaterina
Cantemir-Golițina
(1720-1761)

500. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Serghei (Șerban) Cantemir (1706-1780)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 485-490.
501. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Smaragda-Ecaterina Cantemir-Golițina (1720-1761)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 490-492.
502. FEDORENCO, Victoria, **Membrii familiei Cantemir – personaje ale piesei drujene**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 160-163.
503. FLOREA, V., **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir**. Extras, București, 1967.
504. GANE, C., **Trecute vieți de doamne și domnițe**. În 2 volume. Vol. I, București, 1933, p. 465-498; vol. II, Iași, Ed. Junimea, 1972, p. 111-141; vol. I, Chișinău, 1991, p. 329-331, 376-402. [Familia lui Dimitrie Cantemir, p. 376-402].
505. GHILAȘ, Victor, **Artele vizuale în preocupările familiei Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 164-170.
506. GHILAȘ, Victor, **Relații cultural-artistice ale dinastiei Cantemir cu Franța**, în *La francopolyphonie: langue et culture françaises en Europe du Sud-Est*. Publication annuelle; Chișinău, 2009, p. 78-87.
507. GRASSHOFF, H., **Die geistig-kulturellen Traditionen der Familie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*. Berlin, 1974, S. 83-87.
508. GRASSHOFF, Helmut, **Die geistig-kulturellen Traditionen der Familie Cantemir**, in *Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)*, Berlin, 1974.
509. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh**. Studii, Ed. de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Editura Universității, 1999, 239 p.
Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă**, în *Cronica*, Iași, an. 34, nr. 11, 1999, p. 2; și de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir**, în *Revista română*, Iași, an. 6, nr. 1, trim. I, 2000, p. 7.
510. IORGA, Niolae, **Un credincios al Cantemireștilor**, în *Studii și documente cu privire la istoria românilor publicate de Nicolae Iorga*, București, 1911, vol. XXI, p. 390-391.
511. [KIDEL, Al.] КИДЕЛЬ, Ал., **Урмаший луй Димитрие Кантемир ын Русия**, în *Октомврие. Алманах литерар*, Кишинэу, 1945,

- nr. 1, p. 127-133; și în *Октомврие*, Кишинэу, 1955, nr. 7, p. 93-96 [Despre copiii lui D. Cantemir – Maria, Matei, Constantin, Șerban, Antioh].
512. MIHAILEANU, Iulia, **Casandra Cantemir**, în *Femeia Moldovei*, Chișinău, 1991, nr. 11, p. 22-23.
513. PAPOIU, Lizica, **Dimitrie Cantemir, soția și fiica, spirite înaintate ale epocii lor**, în *Femeia*, București, 26, nr. 10, oct. 1973, p. 18.
514. PLUGARU, Ștefan, **Sesiunea științifică „Dimitrie Cantemir și familia sa. Permanențele românismului”**, în *Maluri de Prut*, Huși, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 15-16.
515. POȘTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir. Familia**, în *Basarabia*, Chișinău, 1996, nr. 9-10, p. 72-90.
516. ȚVIRCUN, Victor, **Viața și activitatea lui Toma Cantacuzino**, Chișinău, 2005, 164 p.
517. АЛЕКСЕЕВ А. И., **Афанасий (Паисиос-Кондоиди)**, в *Православная энциклопедия*, том 4, Москва, 2002, с. 13-14.
518. БАЙБУРОВА, Р. М., **Новопостроенный деревянный дом 1745 г. в Царицыне, бывшей Черной Грязи**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология*. Ежегодник 1992 г., Москва, 1993, с. 424-434.
519. БАЙБУРОВА, Р. М., **История Царицына, бывшей Черной Грязи в XVII-XVIII веках (до приобретения ее Екатерины Второй в 1775 году)**, в *Царицынский научный вестник*, Вып. 1, Москва, 1993, с. 8-55.
520. БАЙБУРОВА, Р. М., **Богатый дворянский дом 40-х годов XVIII века. Внутреннее устройство, убранство, вещи (на примере домов братьев Кантемиров)**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология*. Ежегодник 1994 г., Москва, 1996, с. 409-444.
521. БАЙБУРОВА, Р. М., **Царицыно: надежда на будущее?**, в *Мир музея*, 1996, № 1/2, с. 2-16, ил.
522. БАРАНОВА, А. А.; ГАЛАШЕВИЧ, А. А., **Церковь Живоносного источника в усадбе „Царицыно”**, в *Царицынский научный вестник*, Вып. 1, Москва, 1993, с. 137-164.
523. БЕЗПЯТЫХ, Ю. Н., **Петербург Анны Иоанновны в иностранных описаниях**. Введение. Тексты. Комментарии, Санкт-Петербург, Блиц, 1997, с. 457-462.

524. ДЕМСКАЯ, А. А., **История одного забытого завещания**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология*. Ежегодник 1990 г., Москва, 1992, с. 30-48 [Despre testamentul Smaragdei-Ecaterina Cantemir (Golițina)].
525. ДОЛГОВА С. Р., **Екатерина Голицына, урождённая Кантемир, и ее семья**, в кн.: *Хозяева и гости усадьбы Вяземы*. Материалы IX Голицынские чтения 26-27 января 2002 года, Большие Вязмы, 2002, с. 170-181.
526. ИВАЩЕНКО, Ю. Ф., **Царицыно в контексте российской истории**, в *Преподавание истории в школе*, Москва, 1997, № 7, с. 57-59.
527. ЖУДИН, И. М., **Семья Кантемира и Дмитровка**, Орел, А. Воробьев, 2005, 106 с.
528. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом**. В 2-х т. Том 1. **Введение в историю просвещения в России XVIII столетия**, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза”, 1862, 4, VI, с. 248-252, 254, 255, 262, 567-577 [Despre D. Cantemir], с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578 [Despre A. Cantemir], с. 572, 577 [Despre Matei Cantemir], с. 572, 577 [Despre Șerban Cantemir], с. 577 [Despre Anastasia, Maria și Smaragda Cantemir].
529. ПИКУЛЬ, Валентин, **Три возраста Окини-сан**, в *Новеллы о женщинах*, Калининград, 1993, с. 300-304 [Despre Smaragda-Ecaterina Cantemir Golițina].
530. РАДОВСКИЙ, Моисей И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук**, Москва, Изд. Академия Наук СССР, 1959, 114 с. [Despre familia lui D. Cantemir, p. 4-15].
531. СЕРГЕЕВ, И. Н., **Царицынские мельницы XVIII века**, в журн. *Архитектура и строительство Москвы*, Москва, 2007, № 3 [Despre Matei și Serghei Cantemir la Ciornaia Greazi, ulterior Țărițano].
532. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre alăturarea lui D. Cantemir la Petru I, activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir și alte date despre alți Cantemirești].

533. **Усыпальница князей Кантемиров**, в *Харьковские губернские ведомости*, 1910, сентября 17 [Dedicat mauzoleului cnezilor Cantemir aflat în or. Rogani].
534. ФОМИН, С., **Кантемиры в Москве**, в *Кодры*, Кишинев, 1983, nr. 3, p. 142-147. Extras Москва, 1982, 22 с.
535. ФОМИН, С., **Некрополь Кантемира в России**, в *Кодры*. Кишинев, 1993, № 5, с. 226-240.
536. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры на Орловщине**, в *Вечерний Кишинёв*, 13 апреля 1982.
537. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры на Брянщине**, в *Севская правда*, 28 сентября 1982.
538. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Последний Кантемир**, в *Севская правда*, 1982, 25 ноября.
539. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры в Комарицкой волости**, в *Кодры*, Кишинев, 1983, № 10, с. 142-146.
540. ЦВИРКУН, Виктор, **Ион Некулче в России**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 1993, nr. 2 (14), p. 16-22.
541. ЦВИРКУН, В. И., **Материалы к биографии Тома Кантакузино**, Кишинев, 2005, 164 с.
542. ЦЫПИН, Владислав, **Амвросий (Зертис-Каменский)**, в *Православная энциклопедия*, том 2, Москва, 2001, с. 141-142.

2. Surse privind viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir

2.1. Documente și materiale epistolare

543. **Anexe** [documentare], în Ciobanu, Ștefan, *Dimitrie Cantemir în Rusia*, București, 1924, p. 81-164.
544. BAIDAF, L. **Pagini străine din trecutul țării. Petru cel Mare la Prut (1711). Documente contemporane**, în *Revista istorică*, București, 13, 1927, nr. 4-6, p. 97-116.
545. BIANU, Ioan, **Un document de la Dimitrie Cantemir cuprinzând o frază dictată de el însuși (18 decembrie 1710)**, în *Buletinul Comisiei istorice a României*, publicat de Ioan Bogdan, președintele Comisiei, București, 1915, vol. I, p. 306-308.
546. **Câteva izvoară nouă relative la Petru cel Mare și Cantemir**, în *Arhiva Societății Științifice și Literare din Iași*, 6, 1895, nr. 7-8, p. 462-465.
547. CERNOVODEANU, P.; LAZEA, A.; CARATAȘU, M., **Din corespondența inedită a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revista de istorie*, București, 1973, nr. 5, p. 1023-1049. Extras, 27 p.

548. CHIOREAN, Ioan, **Iosif Hodoș – traducător al operelor lui Dimitrie Cantemir. Scrisori inedite**, în *Vatra*, Târgu Mureș, 1, 1971, nr. 4, p. 1.
549. COMNEN-IPSILANTI, Atanasie, **Scrieri bisericești și politice**. Trad. de G. Murnu, în *Scrieri și documente grecești privitoare la Istoria Românilor din anii 1592-1837*, vol. XIII. Colecția Hurmuzaki, partea a II-a, București, 1914, p. 159-161; 164-166.
550. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, Vol. 1, Iași, 1985, p.7 [Rezumate de documente].
551. COSTĂCHESCU, M., **Documente – 7219 (1710) dec. 18 Iași – D. Cantemir întărește aceleleași privilegii la 3 preoți și 3 diaconi de la cele 2 biserici armenesti**, în *Ion Neculce*, fasc. 3, 1923, p. 119.
552. **[Dimitrie Cantemir întărește donația unui sat pentru mănăstirea Secul și Neamțul]**, în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, VIII, 1845, p. 75.
553. **Documente cantemiriene**, [Cu o prezentare de] Al. Matei, în *Tri-buna*, 1973, nr. 43, p. 14-15.
554. **Documente privitoare la istoria orașului Iași**, vol. III, **Acte interne (1691-1725)**. Ed. de Ioan Caproșu, Iași, 2000, doc. nr. 402-406, 408-409, 412, 416-417.
555. **Documente privitoare la Istoria Românilor**. Colecția Hurmuzaki. Vol. 6. 1700-1750. București, 1878. p. 79. [Extras dintr-o scrisoare din Valahia despre operațiunile turcilor și despre legăturile Voievodului Cantemir cu Rușii].
556. **Documente privitoare la Istoria Românilor**. Colecția Hurmuzaki, supl. I, vol. I, 1518-1780, București, 1886, p. 395-396, 396-399. [Scrisoarea ambasadorului francez la Constantinopol Des Alleurs despre trecerea lui D. Cantemir de partea rușilor; Constantinopole, 16 iulie 1711, și Manifestul de unire cu Rusia].
557. **Documente privitoare la istoria Românilor**. Colecția Hurmuzaki. Vol. IX. Partea I. 1650-1747. București, 1897. [Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneției despre pregătirile de război ale țarului și despre ridicarea în scaun a lui Dimitrie-Vodă Cantemir, 27 noiembrie 1710, p. 450 (în l. lat.); Scrisoarea lui Dimitrie-Vodă Cantemir către unul din sfetnicii regelui Suediei, pe care-l încredințează despre bunele sale dispozițiuni, făcându-i împărtășire, și despre sentința pronunțată în chestiunea unei datorii contrac-

- tate de un boier pribegit (2 aprilie 1711), p. 451-452 (în l. lat.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneției despre situația lui N. Mavrocordat și despre trecerea lui D. Cantemir în partea rușilor (3 iulie 1711), p. 454 (în l. it.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneției despre intrarea rușilor în Moldova; trecerea lui D. Cantemir de partea lor și operațiunile turcilor (14 iulie 1711), p. 455 (în l. it.); Raportul lui V. Zane despre situațiunea de pe câmpul de război din Moldova, alăturând și proclamațiunea publicată de D. Cantemir (18 iulie 1711), p. 455-456 (în l. it.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneției despre trecerea lui D. Cantemir și a lui Toma Cantacuzino de partea moscoviților (9 august 1711), p. 459 (în lb. it.)].
558. **Documente privitoare la istoria românilor**, culese de A. S. Odobescu. Vol. III. 1709-1812. București, 1889, p. 5-13 [Memorii despre Moldova, Valahia și familia Cantemir].
559. **Documente românești din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos**. Catalog, vol. I. Ed. F. Marinescu, I. Caproșu, P. Zahariuc, Iași, 2005, doc. 233, p. 123.
560. GIURESCU, Constantin C., **Une relation inédite sur la campagne de Pierre le Grand en Moldavie (1711)**, Cluj, 1927, 8 p. Extras din *Mélanges d'histoire générale*.
561. GORBATOVSCHI, Maria, **Documente cantemirești în Arhiva Națională a Republicii Moldova**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 161-178.
562. KURAT, Akdes Nimet, **Prut seferi ve barişi**, I-II, 1951-1953. T. I, Ankara, Turk tarih kurumu basimevi, 1951, p. 35-37, 38-48 [Despre hărțile campaniei de la Prut].
563. IONESCU, Elena, **Documente inedite privitoare la Dimitrie Cantemir în arhivele din U.R.S.S.**, în *Muzeul Național*, București, 1974, 1, p. 237-245.
564. IORGA, N., **Scrisori de domni și boieri**, Vălenii de Munte, 1925, p. 290-300; Ediția a III-a, Vălenii de Munte, 1931, p. 278-286.
565. IORGA, Nicolae, **Știri despre Dimitrie Cantemir din scrisori ale fiului său Antioh**, în *Convorbiri literare*, București, XXXVIII, 1904, nr. 10, p. 866-873.
566. ISAC, Virginia, **Informații bibliofile în documente de arhivă**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, Iași, XXXIX-XL, 2002-2003, p. 311-318.

567. LIU, Nicolae, **Voltaire despre Cantemir. Un document epistolar**, în *Secolul 20*, București, 16, 11-12 (1973), p. 98-103.
568. MAXIM, Mihai, **Brâncoveanu și Cantemireștii. Documente noi din arhivele turcești**, în *Arta istoriei. Istoria artei. Acad. R. Theodorescu la 65 de ani*, București, 2004, p. 125-138.
569. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir and his Time: New Documents from the Turkish Archives**, în *Revue Roumaine D'Histoire*, Bucarest, tome XLVII, 2008, nr. 1-2, p. 31-41.
570. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir și epoca sa. Documente noi din arhivele turcești**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 73-81.
571. MIHORDEA, V., **Relațiile agrare din sec. al XVIII-lea în Moldova**, Vol. II, București, Editura Academiei, 1968, p. 9, 11, 15, 17, 28, 33-34, 47-48, 87-89, 94, 97, 105, 108, 110, 120-121, 220.
572. MUNTEANU, Ion, **Dimitrie Cantemir. File de arhivă**, în *Cronica*, Iași, 8, 25 mai 1973, nr. 21, p. 14.
573. PAPAHAĞI, V., **Informațiile venețiene relative la războiul ruso-turc din 1711**, în *Revista istorică*, București, 1932, Vol. 18, p. 107-132.
574. POGOLȘA, Lilia, **Contribuții la corespondența lui Dimitrie Cantemir în ajunul campaniei de la Prut a lui Petru I**, în *Frontierele spațiului român în context european. Materialele Simpozionului Științific Internațional*. Oradea-Chișinău, 2008, p. 93-102.
575. **Relațiile internaționale ale României în documente (1368-1900)**, București, Editura politică, 1971, p. 18, 45, 198-202.
576. RUSSO, D., **Din corespondența doamnei Ana Racoviță**, București, 1911, 18 p. Extras din *Convorbiri literare*, București, 1911, nr. 45.
577. **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin**. Publicată și comentată de Nicolae Gogoneață, *Cercetare critică a istoriei filozofiei românești*, în *Revista de filozofie*, București, 1970, tom. 17, nr. 1, p. 107-110. Extras.
578. **Scrisori venețiene despre domnia lui Dimitrie Cantemir (1670-1760)**, în *Manuscriptum*, București, An. XIX, 1988, nr. 2(71), p. 166-174.
579. SPINEL, Victor, **Un izvor otoman asupra campaniei de la Prut din 1711**, în *Memoria antiquitatis. Muzeul județean Piatra Neamț*, 1994, p. 453-472.

580. SVETLICINAIA, Larisa, **„Cantemireștii” – fond de documente din Arhiva Centrală de Stat de Acte Vechi a Rusiei din Moscova**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 88-92.
581. ȘERBAN, Constantin, **O scrisoare din exil a lui Dimitrie Cantemir (1718)**, în *Revista istorică*, București, 1994, 5, nr. 5-6, p. 557-561.
582. ȘERBAN, Constantin, **Contribuții la repertoriul corespondenței lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 1975, Tom 26, nr. 5, p. 1051-1065.
583. ȘERBAN, C., **O publicație contemporană referitoare la campania de la Prut (1711)**, în *Studii. Revista de istorie*, București, 1961, nr. 5, p. 1227-1233.
584. TAHSIN, Gemil, **Știri noi din arhivele turcești privitoare la Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Aheologie*, Iași, X, 1973, p. 435-443.
585. TAHSIN, Gemil, **Relațiile Țărilor Române cu Poarta otomană în documente turcești (1601-1712)**, București, 1984 [doc. 236. Despre confiscarea palatului lui D. Cantemir în 1712].
586. TANOVICIANU, I., **Un document istoric**, în *Arhiva*, Iași, 4, 1893, p. 335-350.
587. TERTECEL, Adrian, **Activitatea țarului Petru cel Mare în primele luni ale războiului ruso-otoman din 1710-1711. Trei documente rusești**, în *Istorie și diplomatie în relațiile internaționale. Omagiu istoricului Tahsin Gemil*, Constanța, 2003, p. 329-345.
588. **Tratat încheiat între Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei, și Petru I, țar al Rusiei**, în Ionașcu, I., Bărbulescu, P., Gheorghe, Gh., *Tratatele internaționale ale României*, București, 1975, p. 120.
589. **Tratatul de alianțe între Rusia și Moldova făcută de Dumitrașcu Cantemir Vvd. prin solul său Luca Visternicul cu Împăratul Moscului, Petru I-iu**, în *Foiletonul Zimbrului*, 4, 1855, p. 14; *Monitorul Adunării Ad-hoc*, București, I, 1857, p. 66, col. I.; *Colecțiune de tratatele și convențiunile României cu Puterile străine de la 1368 până azi* de M. Mitileneu, București, 1874, p. 74-77; *Acte și documente relative la istoria renașterii României*. Vol. I / Ghenadie Petrescu, D. A. Sturdza și D. C. Sturdza, București, 1888, p. 15-18 (textul român după originalul rusesc); *Relațiile internaționale ale României în documente*, București, 1971, p. 198-202.

590. **Tratatul lui Dimitrie Cantemir cu țarul Petru I, în Moldova în contextul relațiilor politice internaționale. 1387-1858: tratate.** Ed. de Ion Eremia, Chișinău, 1992, p. 253.
591. TOCILESCU, Grigore, **Documente despre Dimitrie Cantemir. Scriitori venețiene despre domnia lui Dimitrie Cantemir (1670-1760)**, în *Manuscriptum*, București, 18, 1988, nr. 2, p. 158-165; 166-174.
592. ȚĂRĂLUNGĂ, Ecaterina, **Grigore Tocilescu. Alte revelații documentare**, în *Manuscriptum*, București, An XIX, 1988, nr. 2 (71), p. 159-165.
593. ȚURCANU, Georgeta, **Documente despre opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, nr. 23, 8 iunie 1973, p. 14.
594. ȚVIRCUN, Victor, **Opere istorice și materiale epistolare ale lui Dimitrie Cantemir din Arhiva istorico-militară de Stat a Rusiei (or. Moscova)**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1999, nr. 1-2, p. 75-77.
595. UNGUREANU, Gh., **Documente privitoare la istoria României păstrate în Arhivele Statului din Moscova și Leningrad**, în *Revista arhivelor*, București, nr. 1, 1962, p. 28.
596. VARTA, Ion, **M. Kogălniceanu în corespondența diplomatică rusă (1844-1847)**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1992, nr. 4, p. 41- 45 [Despre Cantemir, p. 44].
597. VELIMAN, Valeriu, **Relații româno-otomane (1717-1821). Documente turcești**, București, 1984, doc. 17. [Doc. din 1715].
598. **Архив князя Воронцова.** Ред. П. И. Бартенев. В 40 т. Москва, Тип. Мамонтова, 1870-1895.
599. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнзей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 306-310. (Testamentul lui Dimitrie Cantemir, 28 septembrie 1722).
600. **Доклады и приговоры, состоявшиеся в правительствующем Сенате в царствование Петра Великого, изданные императорскою Академией наук.** Под ред. Н. В. Калачова. Том. 1. Год 1711-й. Санкт-Петербург Тип. Акад. наук, 1880. [Despre pregătirea locuinței lui D. Cantemir la Moscova (p. 318-319); Despre pregătirea de care și provizii pentru călătoria lui D. Cantemir de la Harkov la Moscova (p. 391)].

601. **Доклады и приговоры состоявшиеся в правительственном Сенате в царствование Петра Великого, изданные императорскою Академией наук.** Под ред. Н. В. Калачова. Т. 2 Год 1712. Кн.1 (январь-июль). Санкт-Петербург, тип. Акад. наук, 1882. [Despre întâlnirile și petrecerea lui D. Cantemir spre Moscova (p. 6-7); Despre cererea de căruțe de D. Cantemir (p. 124); Despre acordarea a 50 ruble pentru repararea locuinței lui D. Cantemir (p. 126-132); Despre acordarea locuinței și altor bunuri lui D. Cantemir la Moscova (p. 132); Despre acordarea unei simbrii lui D. Cantemir și însoțitorilor săi (p. 134); Despre acordarea de lefuri și provizii însoțitorilor lui D. Cantemir în martie 1712, precum și trei care de poștă pentru expedieri la Harkov (p. 147-149); Despre acordarea de care și bani de călătorie lui D. Cantemir (p. 168); Despre primirea banilor unei sume de bani de către D. Cantemir (p.183-184); Despre acordarea a 500 ruble lui D. Cantemir și suitei sale din cancelaria senatului (p. 195-196); Despre acordarea simbrii lui D. Cantemir pe luna iulie 1712 (p. 461)].
602. **Исторические связи народов СССР и Румынии в XV- начале XVIII в. Документы и материалы / Relațiile istorice dintre popoarele U.R.S.S. și România în veacurile XV – începutul celui de al XVII-lea.** Documente și materiale. Том. 3 (1673-1711), Москва, Наука, 1970 [Doc. nr. 113, 1711 aprilie 13. – Tratatul de la Luțk încheiat între Petru I și Dimitrie Cantemir, cuprinzând condițiile alianței militare și de stat în vederea luptei comune antio-tomane, (p. 327-334); doc. nr. 114, 1711 mai 8. – Manifestul lui Petru I către Moldavia, Țara Românească și către toate popoarele creștine, conținând chemarea la lupta comună împotriva Turciei și începerea acțiunilor militare (p. 327-334); doc. nr. 115. 1711 iunie 16. – Scrisoarea lui Petru I către domnul Moldovei Dimitrie Cantemir cu mulțumiri pentru ajutorul militar și planurile de război cu Turcia (p. 334-337)].
603. **МЫШЛАЕВСКИЙ, А. 3., Война с Турцией 1711 года. (Прутская операция):** Материалы извлеченные из архивов: Государственного, Военно-Ученого, Главного Морского, Канцелярии Военного Министерства, СПб Артиллерийского музея, Рижского Генерал Губернаторского, Академии наук и рукописного отделения САНКТ-ПЕТЕРБУРГ Императорской Публичной Библиотеки / изд. Военно-Ученого Комитета Главного Штаба. – Санкт-Петербург: Военная Типография, 1898, с. 119-120, 131, 140, 183, 200, 346. [Despre D. Cantemir] (Сборник военно-исторических материалов. Вып. XII).

604. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Прутский поход 1711 года: (Итоги архивных розысков)**. Отчет о сообщении орд. проф. Николаевск. Акад. Ген. штаба полк. А. З. Мышлаевского, [Санкт-Петербург], Экон. типо-лит., 1899, 8 с. Прилож. к *Вестнику общества ревнителей военных знаний*, 1899, № 1.
605. **Описание войны последовавшей в 1711 году между Российской империей и Оттоманского портою**, в *Записки Военно-топографического дела*, Ч. XIX, [Отдел 1], Санкт-Петербург, Тип. Департамента Военных Поселений, 1857, с. 167-179.
606. **Описание дел Архива Морского министерства за время с половины XVII до начала XIX столетия**. Т. 1, Санкт-Петербург 1877, с. 518, 522, 525, 527-530, 535, 538-539, 599, 603-630, 637, 644 [Cu privire la primii ani de viață ai lui D. Cantemir în Rusia].
607. ПАЗУХИН, А. А., **Сборник грамот и договоров о присоединении царств и областей к государству российскому в XVII-XIX вв.**, Пгд., 1922, с. 212-224 [Textul Diplomei din 1711].
608. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом**. В 2-х т. Т. 1. **Введение в историю просвещения в России XVIII столетия**, Санкт-Петербург: Изд. Товарищества „Общественная польза”, 1862, Приложение VIII-IX, с. 567-578.
609. **Письма и бумаги императора Петра Великого**, Т. XI, Вып. I (январь-12 июля 1711). Ред. коллегия Б. Б. Кафенгауз и др., М.: Изд-во АН СССР, 1962, с. 173-177, 221, 225-227, 291-292, 327, 550 [Documente privind Campania de la Prut 1711].
610. **Полное собрание законов Российской империи с 1649 года**, Т. IV, 1700-1712, [Санкт-Петербург], 1830, с. 659-66, 724-726 [Diploma din 13 aprilie 1711; Demersul lui D. Cantemir cu privire la determinarea locului de trai pentru sine și cei care l-au urmat în Rusia, din iulie 1711].
611. ПУПАРЕВ, А., **Документы о возврате короне имений кн. Кантемира и обращении села Дмитровка [Орловской губернии] в город: 1776-1782 гг.**, в *Орловские губернские ведомости*, 1872, № 51-54.
612. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 4, Санкт-Петербург, 1869, с. 194, 196 [Despre relațiile lui Petru I cu D. Cantemir și însoțitorii săi moldoveni].
613. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 61. [Донесения и другие бумаги английских послов, по-

- слаников и резидентов при русском дворе с 1711 г. по 1719 г.]. Санкт-Петербург, тип. Академии наук, 1888, с. 15, 41, 176, 195. [Despre atitudinea rușilor față de D. Cantemir].
614. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 63, Санкт-Петербург, 1888, с. 382, 472, 552-553 [Despre plecarea lui D. Cantemir cu 40 de boieri în Rusia și acordarea de moșii].
615. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre alăturarea lui D. Cantemir la Petru I, activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir și alte date despre Cantemirești].
616. СТОЯНОВИЧ, Т. А., **О молдаво-русских и румыно-русских отношениях: (Обзор документов, находящихся в библиотеке Румынской Академии наук)**, в *Вопросы Истории*, Москва, 1947, № 7, док. 16-20, с. 101-104 [Diploma din 13 aprilie 1711; Manifestul lui D. Cantemir către popor; Scrisoarea vornicului Lupu Costachi și Antiohie Jora (2 aug. 1711); două scrisori ale lui D. Cantemir și două scrisori ale lui Ion Neculce către Golovkin din 1719].
617. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Загадка исторического портрета**, в *Горизонт*, Кишинёв, 1985, № 11, с. 55-58. [Scrisoare din 23 decembrie 1719, Ivan Trubețkoi către D. Cantemir]
618. ЦВИРКУН, В., **Письма Дмитрия Кантемира русским сановникам в период персидского похода 1722 года**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2007, nr. 3, p. 103-108.
619. ЦВИРКУН, В., **Письма Д. Кантемира к А. Д. Меншикову из Персидского похода**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 3, p. 151-158.
620. ЦВИРКУН, В., **Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, [Chișinău], Știința, 2008, p. 107-334. [Documente din 1711-1723].

2.2. Cronici

621. CANTACUZINO, Stolnicul Constantin, **Istoria Țării Rumânești**, în vol. *Cronicari munteni*. Ediție îngrijită de Mihail Gregorian, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1961, p. 1-79.
622. COSTIN, Nicolae, **De domnie lui Dumitrașco vodă Cantemir, vleit 7219**, în Idem, *Scrieri*, în două volume. Ediție îngrijită de Svetlana Korolevschi, Chișinău, Editura Hyperion, 1990, Vol. I, p. 365-396.
623. **Domnia lui Dumitrașcu Vodă Cantemir în anul 7219**, în „*Cronica Ghiculeștilor*”. *Istoria Moldovei între anii 1695-1754*. Text grecesc însoțit de traducerea românească cu prefață, introducere, glosar și indice. Ediție îngrijită de Nestor Camariano și Ariadna Camariano-Cioran, București, 1965, p. 77-117.
624. GRECEANU, Radu logofăt, **Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714)**, București, Editura Academiei, 1970, p. 179, 181-183, 185, 191.
625. KOGĂLNICEANU, Mihail, **Fragments tirés des Chroniques Moldaves et Valaques pour servir a l'histoire de Pierre-Le-Grand; Charles XII, Stanislas Leszczyński, Démètre Cantemir et Constantin Brancovan**, vol. I-II, Iassy, Au bureau de la Feuille Communale, 1845, vol. I, p. 9-44.
626. MEHMET, Mustafa A., **Cronica lui Mehmed Rașid ca izvor pentru Campania de la Prut (1711)**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 1961, nr. 4, p. 920-933.
627. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitrașco Cantemiru voevoda în anul 7219**, în Idem, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Ed. de I. Iordan, București, Editura Minerva, 1980, p. 182-235.
628. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitrașco Cantemiru voevoda în anul 7219 (1711)**, în *Letopisețul Țării Moldovei*, Chișinău, Editura Hyperion, 1990, p. 374-407.
629. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitrașco Cantemir voevoda în anul 7219 (1711)**, în Idem, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Ediție și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Minerva, 1982, p. 515-625.
630. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitrașco Cantemir voevoda, în anul 7219 (1711)**, în *Marii cronicari ai Moldovei*. Grigore Ureche,

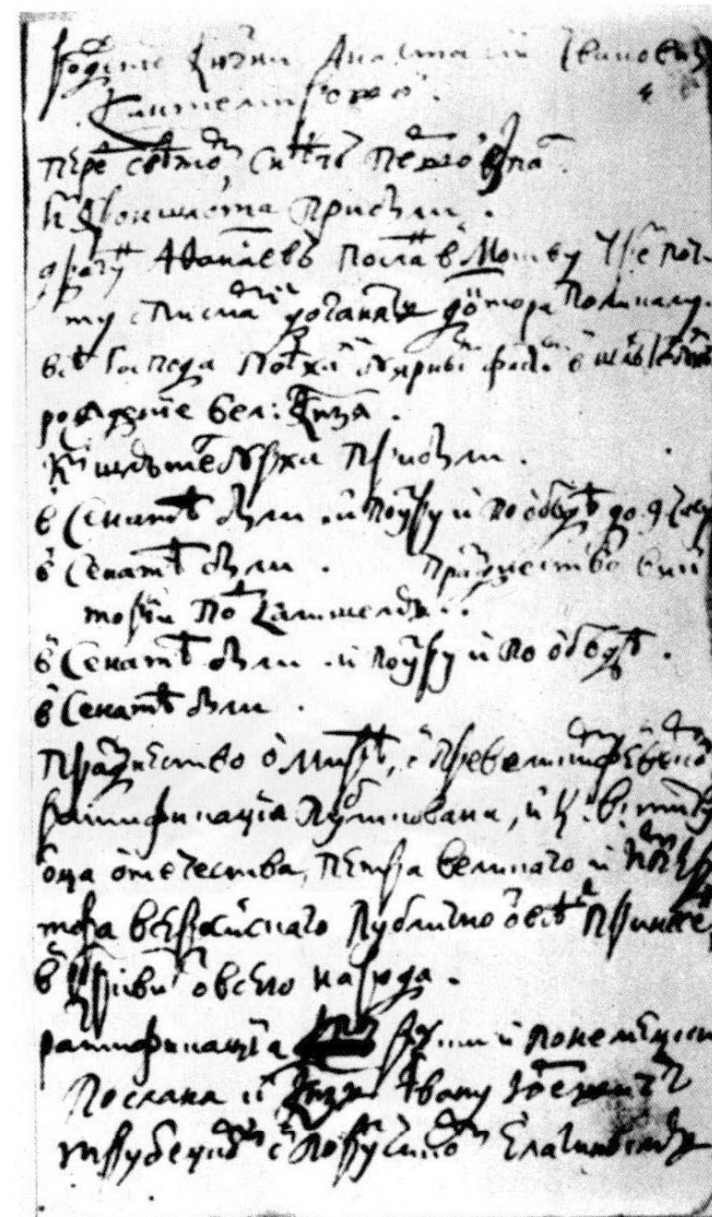
Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce, Ediție, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Academiei Române, 2003, p. 1011- 1075.

631. POPESCU, Radu, **Istoriile domnilor Țării Românești**. Ediție critică de Const. Grecescu, București, Editura Academiei, 1963, CX, 340 p.; și în vol. *Cronicari munteni*. Ediție îngrijită de Mihail Gregorian, Vol. I, București, Editura pentru literatură, 1961, p. 459-484.
632. PSEUDO-AMIRAS, **Domniia lui Dumitrașco vodă Cantemir**, în *Cronicile României sau Letopiseștele Moldaviei și Valahiei*. A doua edițiune. Publicate de M. Kogălniceanu, Imprimeria Națională, București, 1874, tomul III, p. 117-120; Idem în *Cronica anonimă a Moldovei. 1661-1729 (Pseudo-Amiras)*, București, 1975, p. 67-71.
633. **Romen Kaynak ve Eserierinde Türk Tarihi I: Kronikier (haz. Mehmet Ali Ekrem)**, Ankara, 1993, s. 90-91, 98-117 [Despre D. Cantemir].
634. URICARIUL, Axinte, **Cronica paralelă a Țării Românești și a Moldovei**. Partea II, București, 1994, p. 169-189. [Dumitrașco Vodă Cantacuzino I cu a doua domnie; Constantin Brâncoveanu Basarab voievod, al doilea numit cu acest nume, carele au fost boiariu de țară; Constantin Cantemir Vodă Batrânul, al doilea numit cu acest nume, ce au fost de la Țobac, din oameni de jos, fâlcian].

2.3. Memorii, jurnale, note de călătorie

635. BERGHOLZ, Fr. von, **Tagebuch welces er in Russland von 1721 bis 1725 als holsteinischer Kammeriunker geführt hat**, in *Büschings Magazin für neue Histoire und Geographie*, Halle, XIX, 1785, p. 71-221; XX, 1786, s. 392-592.
636. BOLDUR, A., **Jurnalul lui Petru cel Mare, ca izvor de informare pentru Istoria Românilor (1702-1711)**, în *Studii și cercetări istorice*, București, vol. XIX, (vol. II. Seria nouă), 1946, p. 87- 100.
637. BULGĂR, Gh., **Un manuscrit français inédit sur la bataille de Stanileșt (1711)**, dans *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, 1969, nr. 1, p. 103-114.
638. BULGĂR, Gheorghe, **Cantemir și lupta de la Stănilești într-un manuscrit francez acum publicat în românește**, în *Steaua*, Cluj, 24, 12, 16-30 iun. 1973, p. 5-7.

639. CIOBANU, Ștefan, **Notationes quotidianae a lui Ivan Iliinski (fragment)**, în Idem, *Dimitrie Cantemir în Rusia*, București, 1924, doc. LXXX, p. 158-159.
640. **Din jurnalul soliei la Poartă al lui Raphael Leszczynski, trimisul regelui Poloniei, August II, la 1700**, în *Magazin istoric*, București, august 1973, p. 21.
641. **Dimitrie Cantemir – Jurnal (18 iulie – 9 octombrie 1722)**. Trad. Gr. Tocilescu, după Bantâș-Kamenski, în *Manuscriptum*, București, An. XVIII, 1987, nr. 2(67), p. 91-96.
642. ILIINSKI, Ivan, **Notationes quotidianae, consemnate de**. Manuscris în *Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei, Moscova (RGADA)*, Fond 181, Mss. nr. 388, (cota veche: nr. 839), 67 f.
643. ILINSKI, Ivan, **Notationes quotidianae**. Trad. Gr. Tocilescu, în *Manuscriptum*, București, An. XVIII, 1987, nr. 2(67), p. 97-102.
644. KURAT, Akdes Nimet, **Hazine-i Bîrun Kâtibi Ahmed bin Mahmud' un 1123 (1711) Prut Severine ait Defteri** [„Jurnalul” lui Ahmed bin Ahmed bin Mahmud, secretar al Visteriei Exterioare, privind campania de la Prut din anul 1711], în *Tarih Araştırmaları Dergisi* [Revista de cercetări istorice], tom IV, 1966, nr. 6-7, p. 261-426.
645. **Mémoires sur l'ambassade de France en Turquie et sur le commerce des Français dans le Levant / par M. le Cte de Saint-Priest...**, Paris, 1877, p. 8, 17-18, 70-71, 94, 96, 101, 107, 248.
646. SILIHDAR, Findıklılı Mehmed-Aga, **Nusretname** [Cartea victoriilor], **1695-1721**. JURNAL consemnând evenimentele din Imperiul Otoman în anii sultanului Mustafa II. Cuprinde informații despre luptele din Banat, descrierea Timișoarei, cucerirea Transilvaniei de austriaci, investitura lui Dimitrie Cantemir ca domn al Moldovei în 1710, moartea lui Constantin Brâncoveanu și Șerban Cantacuzino etc. Manuscris în *Österreichische National Bibliothek, Viena, Austria*, cota 1095.
647. SPINEL, Victor, **Un izvor otoman asupra campaniei de la Prut din 1711**, în *Memoria Antiquitatis*, XIX, 1995, p. 453-472.
648. ȘERBAN, Constantin, **Jurnalul lui Ivan Iliinski (1721-1730)**, în *Studii. Revista de istorie*, București, 1955, nr. 5-6, p. 119-136.
649. ȘERBAN, C., **Jurnalul feldmareșalului B. P. Șeremetev. Despre campania de la Prut (1711)**, în *Relațiile româno-ruse în trecut. Studii și conferințe*, București, 1957, p. 72-95.

Pagină din jurnalul lui Ivan Iliinski, secretarul lui D. Cantemir, cuprinzând însemnări despre principe (după 1718)

650. TERTECEL, Adrian, **Informații noi privind campania militară otomană din 1711 în Moldova („Jurnalul” lui Ahmed bin Mahmud)**, în *Revista istorică*, București, 1992, Seria nouă, tom III, nr. 7-8, p. 793-802.
651. TERTECEL, Adrian, **Un izvor otoman necunoscut istoriografiei noastre. „Jurnalul” (defter) lui Ahmed bin Mahmud (secretar al visteriei otomane) privind campania militară a Înaltei Porți din anul 1711 în Moldova**, în *Caietele laboratorului de studii otomane*. Coordonatori M. Maxim și B. Murgescu, București, 1993, nr. 2, p. 55-132.
652. TERTECEL, Adrian, **Anexele „Jurnalului” lui Ahmed bin Mahmud privind campania de la Prut (1711)**, în *Studii și materiale de istorie medie*, București, 1994, vol. XII, p. 201-214.
653. TERTECEL, Adrian, **Izbucnirea războiului ruso-turc din 1710-1711 pentru stăpânirea bazinului Mării Negre (un izvor narativ otoman)**, în *Revista istorică*, București, 1994, Seria nouă, t. V, nr. 11-12, p. 1197-1209.
654. TERTECEL, Adrian, **Însemnările unui ofițer otoman despre bătălia de la Stănilești (1711)**, în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, București, an. VI, 2004, nr. 2-3, p. 11-14. (Document-cronică a luptei de la Stănilești, 1711, p. 13-14 (foto, transliterarea, traducerea doc.)
655. БЕРХГОЛЬЦ, Ф. В., **Дневник камер-юнкера Ф. В. Берхгольца, веденный им в России в царствование Петра Великого, с 1721-го по 1725-й год**. В 4-х ч. Перевод с немецкого И. Аммон. Изд. 2-е, тип. Каткова и К^о, 1858-1862, Ч. 1, с. 94, 100-101, 125, 129; Ч. 2, с. 12, 50, 74-75, 155, 217; Ч. 3, с. 207; Часть 1-2, Москва, 1902.
656. **Журнал Академии Наук переводчика Ивана Ильинского. Notationes quotidianae / Подсядневныя записки. 1721-1730**, в Майков Л. Н. *Материалы для биографии кн[язя] А. Д. Кантемира*. С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санктпетербург, 1903, с. 295-313.
657. **Журнал или поденная записка, блаженные и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира. Напечатан с обретающихся в кабинетном архиве списков, правленных собственною рукою его императорского**

- величества**. Часть 1. Санкт-Петербург. При Императорской Академии наук, 1770, с. 334-347 [Despre campania de la Prut].
658. ЛЕБЕДЕВ, В., **Поход Петра Великого в Персию**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1848, т. 60, октябрь, отд. II, с. 1-39.
659. МОРО де Бразе, **Записки, касающиеся Турецкого похода 1711 года**. Пер. с франц. и примеч. А. С. Пушкина, в Пушкин, А. С., *Полное собрание сочинений*, В 6-ти томах. Том 5, Москва, Художественная литература, 1935, с. 476-542.
660. **Напечатан с обретающихся в кабинетном архиве списков, правленных собственною рукою его императорского величества**. Часть 1. Санкт-Петербург. При Императорской Академии наук, 1770, 430 с., Публикатор: Михайло Щербатово. [Despre Campania de la Prut, raportul de forțe ruso-otoman, p. 334-347].
661. **Походный журнал [Петра I] 1711 года**, Санкт-Петербург, 1854, с. 49-78 [Întâlnirea lui D. Cantemir cu Pertu I și bătălia de la Stănilești].
662. **Походный журнал [Петра I] 1722 года**, Санкт-Петербург 1855, с. 147-148, 164-165 [Participarea lui D. Cantemir la Consiliul militar din 29 august 1722 cu privire la Campania asupra or. Bacu].
663. ПУШКИН, А. С., **Полное собрание сочинений**, том VIII, Ленинград, 1978, с. 279-330 [Însemnările brigadierului Moreau de Brasé referitoare la Campania din anul 1711].
664. ШЕРЕМЕТЕВ, Б. П., Фельдмаршал граф, **Военно-походный журнал 1711 и 1712 гг.** Под ред. Ген. Шт. Полк. А. З. Мышляевского, Санкт-Петербург, 1898.

3. Izvoarele scrierilor cantemirene

665. BABINGER, Franz, **Izvoarele turcești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Arhiva românească*, București, 1941, tom. VII, p. 111-122. Extras, București, 1941, 12 p.
666. BOGDAN-DUICĂ, G., **Zur Geschichte der drei moldavischen Fürsten Cantemir, vornemlich nach rumänischen Quellen dargestellt**, in *Rumänische Jarbücher*, Sibiu, IX, 1893, S. 293-301; 472-493; 616-651; X, 1894, S. 145-161; 280-298; 361-378.
667. BOTEZ, Liliana, **Elemente de umanism popular în legendele turcești receptate de Dimitrie Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tom. 25, 1976, nr. 1, p. 125-136.
668. CONSTANTIN, Gh. I., **Dimitrie Cantemir despre Nastratin Hoge**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 209-211 [Extras].
669. CONSTANTIN, Gheorghe I., **Démètre Cantemir et Nasr ed-Din Khodja**, in *Türk kültürü araştırmaları*, XV, nr. 1-2, 1976, Ankara, p. 289-310.
670. CONSTANTIN, Gheorghe I., **L'Episode du cheikh Bedr ed-Din d'après Démètre Cantemir [Texte imprimé]: sur le problème des sources ottomanes de Démètre Cantemir**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 91-113.

671. HALEȘ, Nelu-Alexandru, **Dimitrie Cantemir și izvoarele bizantine ale operelor sale**, în *Studia Universitas „Babeș-Bolyai”. Teologia Ortodoxa*, Cluj-Napoca, 2007, nr. 1, p. 263-275.
672. LASCU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir și Ovidiu**, în *Acta Musei Napocensis. Muzeul de istorie al Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1974, 11, p. 143-150.
673. MINEA, Ilie, **De unde a luat Dimitrie Cantemir știrea despre Dumbrava Roșie?**, în *Cercetări istorice*, Iași, 1927, anul II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 257-258.
674. PASCU, Giorge, **Operele lui Neculai Costin utilizate de Cantemir**, în *Revista critică*, 12, ian.-sept. 1938, nr. 1-3, p. 43-48.
675. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir și Andrei Wissowatius. Contribuții la problema izvoarelor umanismului lui Cantemir**, în *Revista de filozofie*, București, 1965, nr. 12, p. 37-48.
676. VELCULESCU, Cătălina, **Din nou despre Dimitrie Cantemir și Damaschin Studitul**, în *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, 2006-2007, 28-29, p. 275-282.
677. VELCULESCU, Cătălina, **Câteva noi informații despre Bestiarul lui Damaschin Studitul**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 55-64 [Despre *Istoria ieroglifică*].

4. Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise și ediții princeps. Repertoriu⁵

Andrei Eșanu,
Valentina Eșanu

Notă introductivă. Moștenirea științifică, culturală și literară a lui Dimitrie Cantemir este deosebit de vastă și variată. Cu toate că valorificarea acesteia a început de mai multă vreme, până în prezent nu se cunoaște exact numărul lor. Destul de vagi sunt reprezentările despre istoricul valorificării și publiării lor. Deși în mai multe studii introductive cu ocazia publicării anumitor opere concrete, cercetătorii încearcă și deseori au izburit să verse lumină și asupra acestor aspecte ale editării și receptării scrierilor cantemiriene în întreaga Europă, totuși un tablou integral veridic încă nu a fost reconstituit. O interesantă încercare de a urmări destinul unor opere ale învățatului principe moldovean sub forma lor manuscrise aparține cercetătoarei ruse Galina Moiseeva⁶ cu ocazia tricentenarului lui Dimitrie Cantemir. Cu trecerea anilor, aria de cercetări extinzându-se, au fost scoase la iveală atât scrieri, cât și documente referitoare la circulația și receptarea operei cantemiriene pe meridianele globului, ceea ce ne-a determinat să reluăm această problemă pentru a întregi reprezentările despre moștenirea științifică de la înălțimea cercetărilor și descoperirilor din ultimii 35 de ani.

Dimitrie Cantemir și-a realizat opera în trei țări – Moldova, Imperiul Otoman și Rusia, întocmindu-le în limbile latină, greacă, română, rusă și turco-osmană. El a debutat prin *Divanul...*, care a văzut lumina tiparului la Iași în 1698, pe când era foarte tânăr, și a continuat să muncească asupra operelor sale, cu anumite întreruperi, până în ultimele zile de viață. Deși era o personalitate cu viziuni moderne și înțele-

⁵ Моисеева Г. Н., *Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира*, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 127-143.

⁶ Deși ultima lucrare este intitulată *Manifestul lui Petru cel Mare...*, putem admite că D. Cantemir nu numai că l-a tradus (Рафиков А. Х., *Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии Наук СССР*, в кн. *Сборник статей и материалов библиотеки Академии Наук СССР по книговедению*, Ленинград, 1965, с. 296-298; Рафиков А. Х., *Очерки истории книгопечатания в Турции*, Ленинград, 1973, с. 59), dar și l-a alcătuit.

gea importanța tiparului pentru cultură și circulația de idei, totuși cea mai mare parte a scrierilor sale în timpul vieții a rămas în manuscrise. Dintr-un număr total de peste 40 (vezi *Repertoriul* mai jos) până în 1723 au văzut lumina tiparului doar 4 lucrări ale lui D. Cantemir: *Divanul...*, *Panegiricul...1714*, *Sistemul sau întocmirea religiei mahamedane*, *Planul Constantinopolului*, *Manifestul lui Petru cel Mare către popoarele Caucazului și Persiei*⁷.

Atât în timpul vieții, cât și după moarte, operele învățatului principe fie au fost pierdute (în naufragiul din Marea Caspică⁸), fie s-au dispersat, rămânând pentru totdeauna la Istanbul (operele muzicale), altele în Europa Occidentală și Statele Unite ale Americii, iar cea mai mare parte a rămas în posesia urmașilor săi în Rusia. Dar și acestea din urmă, la rândul lor, prin vâltoarea anilor trecând prin mai multe mâini, au ajuns în diferite colecții ale marilor arhive și biblioteci rusești⁹.

Astfel, o parte din cele mai valoroase manuscrise cantemiriene (*Hronicul*, *Istoria ieroglică*; *Compendium universae Logices institutionis*, *Historia Moldo-Vlahica*; *De antique et hodierni Moldaviae nominibus*; *Curanus*), după moartea lui Serghei (Șerban) la 1780 (cel din urmă dintre descendenții lui Dimitrie Cantemir), a ajuns la ruda lor apropiată N. N. Bantîș-Kamenski. Acesta, laolaltă cu unele părți din *Istoria Imperiului Otoman* în limba italiană, traduse de Antioh Cantemir (procurată la mezat¹⁰) le-a dăruit la 1783 Arhivei Ministerului Afacerilor Externe a Rusiei (ulterior Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei¹¹), pe când el exercita funcția de șef al instituției menționate. Despre aceasta ne

⁷ Mai mulți cercetători consideră că unele lucrări D. Cantemir le-a pierdut în naufragiul din Marea Caspică în vara anului 1722 (Бантыш-Каменский Н. Н.), *Родословие князей Кантемиров*, в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314)

⁸ Mai mulți cercetători consideră că unele lucrări D. Cantemir le-a pierdut în naufragiul din Marea Caspică în vara anului 1722 (Бантыш-Каменский Н. Н.), *Родословие князей Кантемиров*, в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314)

⁹ Моисеева Г. Н., *Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира*, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 127-143.

¹⁰ Книга сия, писаная рукою тайного советника и российского министра при французском дворе, мною купленная в аукционе, подарена в Московский Иностранных дел Коллегии архив в 1783 de N. N. Bantîș-Kamenski.

¹¹ Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Цentralный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova.

mărturisesc inscripțiile sale de pe fiecare dintre codicele arătate mai sus: *Această carte e dăruită Arhivei [Ministerului] Afacerilor Externe din Moscova de Nicolai Bantîș-Kamenski, consilier de curte*¹². Grație acestui gest al lui N. N. Bantîș-Kamenski, valoroasele relicve cantemiriene au fost salvate și au ajuns până în zilele noastre, făcând posibilă pe această cale cunoașterea lor.

Alte scrieri, de astă dată cu conținut teologic și filosofic (*Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi; Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis; Locuri întunecate în Cathechism*), au ajuns în aceleași perioadă nu se știe de la cine în Biblioteca Seminarului Teologic de pe lângă Lavra „Sf. Serghii”¹³, iar în 1906 au trecut în posesia Muzeului „Rumeanțev” din Moscova (ulterior Biblioteca de Stat a Rusiei, fosta „V. I. Lenin”¹⁴).

Un destin aparte l-au avut manuscrisele cantemiriene, care după sosirea la Londra în 1732 a lui Antioh Cantemir, la cererea acestuia i-au fost trimise de către I. Ilinski spre a fi publicate¹⁵, lucrările *Istoria Imperiului Otoman* și *Viața lui Constantin Cantemir*, ambele în limba latină în variantele originale copiate pe curat și pregătite pentru tipar de D. Cantemir. Se pare, tot atunci i-a fost expediată, sau poate o luase cu el, și *Descrierea Moldovei*, de asemenea în variantă definitivată. Dintre aceste trei lucrări, până astăzi a fost descoperit doar originalul *Incrementorum & decrementorum Aulae Othomanicae sive aliothmannicae historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae libri tres*, în Statele Unite ale Americii¹⁶, iar cele două din urmă fie că au fost pierdute, fie că nu au fost descoperite.

Aceleași lucrări în variante de lucru ale lui Dimitrie Cantemir sau în copii ulterioare (*Istoria Imperiului Otoman, Descrierea Moldovei; Viața lui Constantin Cantemir*) împreună cu altele, trecând prin mai multe

¹² Книга сия подарина в Московский Иностраный архив от надворного советника Николая Бантыш-Каменского. 1783.

¹³ Apartenența acestei colecții cantemiriene la Biblioteca Seminarului Teologic din Serghiev Posad (de lângă Moscova) este atestată prin inscripția *Ex Bibliotheca Seminarii ad Lauram Sfae Triados S. Thaumaturg Sergij*.

¹⁴ Российская Государственная Библиотека, Москва.

¹⁵ Шимко И. Новые данные к биографии кн. Антиоха Кантемира и его ближайших родственников. По документам хранящихся в Московском архиве Министерства Юстиции, Спб., с. 39.

¹⁶ Cândea Virgil, *Manuscrisul original al Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir*, în Dimitrie Cantemir, *Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor*. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University. Editată de Cândea Virgil, Cambridge, Mass., București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII.

mâini de-a lungul sec. al XVIII-lea, au ajuns la Muzeul Asiatic, astăzi Arhiva Institutului de Studii Orientale din Sankt-Petersburg¹⁷.

Câte un manuscris cantemirian a fost depistat în Biblioteca Națională a Rusiei, fosta „Saltîkov-Șcedrin” (*Diplomă [Tratarul de la Luțk, 1711, aprilie 13]*)¹⁸, și Arhiva Centrală Istorică de Stat (*Catehizis*)¹⁹, ambele instituții din Sankt-Petersburg, în Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa (o copie latină a *Descrierii Moldovei* de la mijocul sec. XVIII – *Historiae Moldavicae. Partes Tres*)²⁰; Biblioteca Academiei Române din București (două compartimente din *Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi*) și cea a Filialei din Cluj-Napoca (două copii din 1730 și 1756 ale *Hronicului ...*), precum și în Biblioteca Institutului de Turcologie din Istanbul (*Cartea științei muzicii după felul literelor*).

Prin efortul generațiilor de cercetători din sec. XVIII-XX marea majoritate a lucrărilor lui Dimitrie Cantemir au fost identificate și publicate, altele continuă să zacă în manuscrise până astăzi. În lipsa originalilor, unele opere cantemiriene au fost publicate după edițiile princeps, cum ar fi *Divanul, Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane, Harta Moldovei*, care, fie că s-au pierdut, fie că nu au fost încă descoperite.

După stabilirea lui Dimitrie Cantemir în Rusia și intrarea în contact cu oamenii de știință din această țară, iar prin intermediul acestora, și cu cei din lumea germană, a crescut mult interesul față de operele sale istorice, filosofice, geografice ș. a. Acest lucru l-au înțeles și cei din anturajul lui Dimitrie Cantemir, între care Ivan Ilinski, G. S. Beyer și mai ales fiul său Antioh, care a făcut mult pentru traducerea și editarea lucrărilor principelui în limbile de cea mai largă circulație: engleză, franceză și germană (vezi *Repertoriul*, edițiile princeps la *Istoria Imperiului Otoman* la nr. 706). Mai târziu au adus un anumit aport la traducerea și editarea altor opere cantemiriene (vezi *Repertoriul* edițiile

¹⁷ Архив Института востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей. Despre odiseea unor manuscrise cantemiriene din această colecție vezi: în Eșanu A., Eșanu V., *Studiul introductiv*, în Dimitrie Cantemir, *Principele Moldovei, Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei*. Studiu Introductiv, notă asupra ediției și note de Valentina și Andrei Eșanu. Traducere din limba latină și indici de Dan Slușanschi, București, Institutul Cultural Român, 2007, p. 36-43.

¹⁸ Российская Национальная Библиотека, Санкт-Петербург.

¹⁹ Центральный Государственный Исторический Архив, Санкт-Петербург.

²⁰ Одесская обласная библиотека им. „А. М. Горького”. Vezi mai detaliat despre acest manuscris: în Eșanu A.; Eșanu V., *Studiul introductiv*, în Dimitrie Cantemir, *Principele Moldovei, Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei*. Studiu introductiv, notă asupra ediției și note de Valentina și Andrei Eșanu. Traducere din limba latină și indici de Dan Slușanschi, București, Institutul Cultural Român, 2007, p. 51-57.

princeps la *Descrierea Moldovei* la nr. 694) G. F. Müller, A. F. Büschung, N. I. Novikov ș. a.

Deși până în prezent au fost întreprinse mai multe tentative de a edita operele complete ale lui Dimitrie Cantemir, prima fiind cea a clasicilor Donici și Negruzzi în anii '30-'40 ai sec. al XIX-lea; cea de-a doua – de Societatea Academică Română (ulterior Academia Română) în ultimele decenii ale sec. XIX – încep. sec. XX și cea din urmă – sub patronajul aceleiași academii, coordonator fiind acad. Virgil Cândea, în ultimele decenii ale sec. XX nici unul dintre aceste proiecte nu au fost duse la bun sfârșit, cele două ediții academice incluzând 10 și respectiv 8 lucrări. Vom arăta doar în treacăt că cea din urmă ediție nu a reușit să publice cel puțin trei dintre cele mai importante opere cantemiriene, fiind vorba de *Hronicul...*, *Desceierea Moldovei* și *Istoria Imperiului Otoman*.

După moartea învățatului nostru compatriot s-au întreprins mai multe încercări de a întocmi o listă-bibliografie a scrierilor lui Dimitrie Cantemir. Dar de fiecare dată, fiind identificate sau editate alte noi opere, s-a văzut că listele anterioare sunt incomplete și necesită precizări importante.

Astfel, pe la 1714, când se tatona terenul în vederea primirii lui D. Cantemir în Societatea Branderbunică din Berlin, cărturarul nostru, răspunzând la solicitările unor diriguitori ai acestei Societăți, prezenta vag o listă de câteva lucrări, dintre care unele erau în curs de elaborare sau în proiecte de viitor. O enumerare mai temeinică a lucrărilor lui D. Cantemir aflăm în prima ediție engleză a *Istoriei Imperiului Otoman* (Londra, 1734-1735), aceasta fiind întocmită anterior fie de Ilinski, Beyer sau Antioh Cantemir, care includea 10 lucrări:

1. History of the growth and decay of the Ottoman Empire (*Istoria Imperiului Otoman*)
2. Sistem of the Mahometan Religion (*Sistemul sau întocmirea religiei mahomadane*)
3. The World and the Soul (*Divanul*)
4. The antient and modern history of Dacia (*Hronicul*)
5. Present State of Moldavia (*Descrierea Moldovei*)
6. History of the Creation, Thelogo-Physica (*Metafizica*)
7. The History of the two houses of Brancovan and Cantacuzenus (*Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor*)
8. History of the Mahometans, from the time of the fals Prophet Mahomet (*Istoria mahomedanilor de la falsul profet Mahomed până la primul sultan al Imperiului turc*)

9. A book of Turkis musical Airs (*Cartea științei muzicii după felul literelor*)

10. Introduction to the Turkis musick, in the Moldavian language, in Octavo (*Introducere în muzica turcească, în moldovenește, în 8°*)²¹.

Această listă a fost preluată integral în edițiile franceze (Paris, 1743), germane (Hamburg, 1745)²² și cea engleză (Londra, 1756) ale *Istoriei Imperiului Otoman*, precum și în edițiile germane (Frankfurt și Leipzig, 1769-1771), rusă (Moscova, 1789) și românească (mănăstirea Neamț, 1825) ale *Descrierii Moldovei*.

Întocmind un studiu istorico-genealogic inclus în ediția bilingvă latino-rusă din 1783 a *Vieții lui Constantin Cantemir*, N. N. Bantîș-Kamenski²³ prezintă, de astă dată, o listă de 12 lucrări ale lui Dimitrie Cantemir, adăugând:

11. Физическое о Монархии разсуждение (*Studiu asupra naturii monarhiilor*)

12. Compendium Universae Logices institutionis (*Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii*)²⁴.

La lucrările menționate mai sus în ediția londoneză din 1734 și la cele adăugate de N. N. Bantîș-Kamenski, P. P. Panaitescu²⁵ completează lista cu alte nouă lucrări, numărul acestora ajungând la 21:

13. Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis

14. Collectanea orientalia

15. Loca obscura in Cathechisi

16. Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi

17. Istoria ieroglifică

18. Harta Moldovei

²¹ **The Life of Demetrius Cantemir, Prince of Moldavia**, in *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire*. Translated into English by N. Tindal, Part. II, London, 1735, p. 460

²² Este vorba despre edițiile în 2 și respectiv 4 volume ale „**Histoire de l'Empire Othoman**,” Paris, 1743; și edițiile într-un volum și respectiv în 2 volume ale **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachs und Abnehmen**, Hamburg, 1745.

²³ Considerăm că autorul studiului „**Родословие князей Кантемиров**” este N. N. Bantîș-Kamenski (1737-1814). Deoarece el nu numai că era înrudit și cunoștea îndeaproape viața tuturor urmașilor lui Dimitrie Cantemir, dar era un om cu vaste cunoștințe istorice, fiind considerat și biograful Cantemireștilor.

²⁴ [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнзей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314.

²⁵ Panaitescu P. P., **Dimitrie Cantemir. Viața și opera**. București, 1958, 268 p.

19. *Panegiricul*, 1714

20. *Viața lui Constantin Cantemir*

21. *Scrisoare către contele Golovkin*

În paralel cu munca de editare a operelor complete ale lui Dimitrie Cantemir, desfășurate la Academia Română, mai mulți cercetători din România, Rusia și Moldova și-au continuat investigațiile în bibliotecile și arhivele din Europa, America, scoțând treptat la iveală alte tratate ale învățatului principe fie în originale, fie în copii. Se prea poate că istoricii, filologii și alți specialiști din secolul nostru, al XXI-lea, vor încerca din nou să realizeze în cele din urmă o ediție completă a operelor lui Dimitrie Cantemir, dar pentru aceasta este nevoie de a întocmi un repertoriu al tuturor lucrărilor savantului moldovean depistate până în prezent, ceea ce ne propunem în lucrarea de față.

Pentru ca cititorul să-și facă o reprezentare mai clară și mai amplă asupra operei lui Dimitrie Cantemir, am decis ca în repertoriu să includem după titlul original și în traducerea fiecărui tratat cotele de păstrare în arhive și biblioteci ale originalelor și copiilor manuscrise ulterioare cunoscute, precum și edițiile princeps în diferite țări, fie că au apărut în traduceri sau în limba originalului cantemirian.

În repertoriul de față sunt incluse și o serie de titluri cantemiriene menționate de Dimitrie Cantemir ca finite, atât în lucrările sale, cât și în corespondența sa cu diverși oameni de știință, dar care nu au fost încă descoperite (*Introducere în muzica turcească, în moldovenește; Mica hartă a Daciei și Moesiei; Dacia veche și nouă*²⁶; *Despre orânduirea de stat și ocârmurea Imperiului Otoman; Despre starea politică a curții otomane; Cartea ghenealogiilor a neamurilor boierimii moldovenești*²⁷, traducerea în limba rusă a *Istoriei Imperiului Otoman*).

O componentă de bază a *Repertoriului* o constituie circulația în manuscrise și ediții a operelor lui Dimitrie Cantemir în spațiul românesc și cel arabo-creștin. Drept urmare fiind incluse manuscrise și ediții mai ales ale *Hronicului* și ale *Descrierii Moldovei*, care astăzi sunt depozitate în bibliotecile din România. Un caz aparte este *Divanul*, care, deși a fost editat și a avut răspândire în cele trei țări românești în varianta publicată, totuși sunt cunoscute și o serie de manuscrise făcute după

²⁶ Eșanu Andrei, Eșanu Valentina. *Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană*. Studiu monografic și anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, p. 98-99.

²⁷ Gorovei Ștefan S., *Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută*, în *Cronica*, Iași, 1983, an. 18, nr. 44 (927), p. 7.

ediția din 1698, fapt care demonstrează că această operă cantemiriană a circulat și sub formă de copii manuscrise. În scurtă vreme după editare același tratat a trezit un mare interes și în lumea arabo-creștină din Orientul Apropiat, fiind cunoscute mai multe copii manuscrise în limba arabă, care au circulat în acest spațiu geografic în sec. XVIII-XIX²⁸.

În *Repertoriu* am inclus și edițiile princeps ale lucrărilor cantemiriene *Istoria ieroglică* și *Descrierea Moldovei*, apărute la Chișinău, în 1957, datorită cărora s-au pus bazele cunoașterii moștenirii lui D. Cantemir în Republica Moldova.

O serie de probleme a ridicat paternitatea și datarea unor opere cantemiriene. Dacă unele poartă numele autorului și data finisării, apoi altele nu conțin nici una, nici alta. De exemplu, asemenea tratate ca *Divanul*, *Hronicul*, *Istoria ieroglică*; *Incrementorum et decrementorum Aulae Othomanicae*, *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae* nu reclamă nici o îndoială în privința paternității și datei elaborării, apoi altele, între care *Vita Constantini Cantemyrii*, *Manifestul lui Petru cel Mare*, 1722, *Краткое сказание об изкоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий* ș. a. au fost atribuite principelui Dimitrie doar în urma unor investigații de durată. Totodată sunt lucrări care au fost atribuite cu destulă incertitudine lui Cantemir, cum ar fi *Diploma* de la Lușk, *Panegirescul* din 1719 ș. a.

Cât privește datarea scrierilor, dacă unele opere sunt delimitate cronologic de autor, mai mult sau mai puțin exact, altele nefiind datate, au trezit discuții în istoriografie. În unele cazuri s-a ajuns la datări quasi-unanim recunoscute. Toate acestea au fost luate în considerare la întocmirea eșalonată cronologic a *Repertoriului*.

Lucrarea de față urmărește scopul de a înlesni orientarea în labirintul operelor cantemiriene în variante manuscrise și tipărite.

Exprimăm și pe această cale sincere mulțumiri regretatei Valentina Pelin, precum și colegilor Stelei Toma, Pavel Balmuș și Victor Țvirunc pentru unele informații utile în elaborarea *Repertoriului*.

²⁸ Cândea Virgil, *Introducere*, în Dimitrie Cantemir. *The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Şalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-‘ālam al-damīm*. Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 11-51.

Repertoriu

678. Divanul sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul

• ORIGINALUL: Manuscrisul autograf al textului românesc și traducerea în limba greacă sunt pierdute sau încă nedepistate.

• EDIȚIE PRINCEPS: **DIVANUL sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul, prin de truda și de ostenință iubirea a lui Ioan Dimitrie Constantin-voievod. Întăiu izvodit și de iznoavă din vechiul și noul Testament, în slava și folosința moldovenescului neam, în vremile a măriei-slale blagocestivului, prealuminatului Moldaviii oblăduitoriu Ioan Antioh Constanstin-voievod. Alcătuit, turma a pravoslavnicului moldovenescului nărod de preaosvințitul părintele Savva, Arhiepiscopul și Mitropolitul Sucévii otcârmuindu-să. Iară cu osirdiia și epitropiia cinstitului și blagorodnicului boiar, dumnealui Lupul Bogdan hatmanului, s-au tipărit în orașul scaunului domnii, în Iași. Vă leat de la Adam 7206, iară de la mântuința lumii 1698, meseța avgust, 30. Și s-au tipărit prin osteniala smeriților și mai micilor Athanasie ieromonahul și Dionisie monahul, moldovenii.** ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΝΕΩΣΤΙ ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΕΚ ΤΕ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΚΑΙ ΟΦΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ ΓΕΝΟΥΕ, ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΠΟΙΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ, ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΟΥΤΣΑΒΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΣΑΒΒΑ. ΔΙΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΔΕ, ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ, ΚΥΡΙΟΥ ΛΟΥΠΟΥΛΟΥ ΜΠΟΓΔΑΝΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ ΧΑΤΜΑΝΟΥ ΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΤΗ ΠΕΡΙΦΗΜΩ ΠΟΛΕΙ ΙΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ. ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ 7206 ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΕΑΣ, 1698, ΜΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 30. ΕΤΥΠΩΘΗ ΔΕ ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ, ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ. 10+138[-144] f. Imprimat pe două coloane, în stânga textul românesc, iar în dreapta traducerea grecească. Două tiraje.

• COPII MANUSCRISE ROMÂNEȘTI DUPĂ EDIȚIA PRINCEPS:

Biblioteca Județeană „Astra” din Sibiu:

- Mss. nr. XXXII/2/CM 44, f. 1-212. Copie integrală a Divanului, fără foaia de titlu, ruptă în mss. Scris de popa Ion din Vizogna (Ocna-Sibiului), încheiat la 15 mai 1703.

Biblioteca Academiei Române, București:

- Mss. rom. nr. 1329, f. 1-120: Cartea I și Cartea a II-a, scris de Constantin Săidăcariul din Mogoșoaia, încheiat la 15 decembrie 1753;
- Mss. rom. nr. 1417, f. 1-56^v: Cartea I scrisă de Constantin, fiul preotului Grigore, încheiat la 20 aprilie 1770;
- Mss. rom. nr. 1267, f. 2-98: Cărțile I a II-a și a III-a, scris de Anatolie ierodiacon în 1774;
- Mss. rom. nr. 6005, f. 1-44^v: Cartea I, fragment din cartea a III-a cap. 77, scris de Nicolae Olah, dascăl din Cerghidul-Mare în 1795;
- Mss. rom. nr. 2507, f. 121^v-173^v: Cartea I până la cap. 85, scrisă de Petre Popovici, încheiat la 17 decembrie 1797;
- Mss. rom. nr. 65, f. 73-103^v, 1799;
- Mss. rom. nr. 1524, încep. sec. XIX, 98 f., cartea I, cap. 6-20;
- Mss. rom. nr. 758, f. 94-153^v, 1823;
- Mss. rom. fragmentare: nr. 1555 (1849), nr. 1698 (1835), nr. 2379 (1810), nr. 3170 (1789), nr. 5408 (sec. XIX), nr. 5566 (sec. XIX).

Arhiva Mitropoliei Moldovei, Iași, mss. rom. (încep. sec. XIX).

Arhivele Statului, București, mss. rom. 805, f. 6+159 [-161] f., scris de „Ghenadie ieromonahul duhovnicul și asesor sfintei episcopii a Romanului” și finisat la 2 ianuarie 1816.

Biblioteca Mănăstirii Neamț, mss. rom. 150 f., copiat de Eustrathie Popovici (sf. sec. XVIII).

Biblioteca Națională a României, mss. rom. cuprinde Cartea I și a II-a, cap. 1-36 (încep. sec. XIX), achiziție 1965.

• COPII MANUSCRISE ARABE:

Bibliothèque Nationale de France, Paris. Mss. arab nr. 6165, f. 142 (copie 1705).

Biblioteca Universității Americane din Beirut. Mss. arab nr. 241 (B31), f. 111.

Biblioteca Daīr aš-Šuwaīr, Liban. Mss. arab nr. 191 (1710).

Biblioteca Maroniților din Alep, Siria. Mss. arab nr. 357, copiat de al-qass Abd al-Masih al-Marāni, în 1730.

Biblioteca Apostolica Vaticana, Mss. arab nr. 337. nr. 2, 238 p. (sec. XVIII).

Biblioteca Patriarhatului Sirian Catholic din Šarfeh (Liban). Mss. arab nr. 7/15, (sec. XVIII).

Biblioteca Națională a României, Mss. arab 6156 (1705).

Biblioteca particulară a familiei Akkad Ġirgi din Alep (Siria) (sec. XVI-II).

Biblioteca particulară a familiei Constantin Khodāri, preot greco-catolic din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Biblioteca particulară a familiei Rabbat Roupħaīl, preot greco-catolic din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Biblioteca particulară a familiei Abdallah Saegh din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Biblioteca particulară a familiei comerciantului Salem din Alep (Siria) (sec. XVIII).

• COPII MANUSCRISE GRECEȘTI:

Biblioteca Societății Istorice și Etnografice din Atena. Mss. nr. 109, 95 f. (sec. XVIII).

EDIȚII:

■ **În limba română, versiune de revistă: Divanul sau Gâlceava Înteptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul, în Arhiva Istorică a României, II, București, 1865, 2, p. 82-170** (ed. de B. P. Hăjdeu).

■ **În limba română în volum aparte: Operele Principelui Demetriu Cantemiru Domnitoriului Moldovei.** Tom V: [În 2 părți]. Tipărite de Societatea Academică Română, pref. glosar de G. Sion, București,

Pagina manuscrisului din „Divanul...”, traducere în limba arabă sec. XVIII

Tipogr. Curții, proprietar F. Gödl, 1878. *Partea II: Divanul*, 48-241, X, 24 p.

■ **În limbile engleză și arabă: Dimitrie Cantemir. The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Šalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-‘ālam al-damīm.** Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, București, Editura Academiei Române, 2006, 381 p.

■ **În Republica Moldova: Диванул сау гылчава ынцелептулуй ку лумя сау жюдецул суфлетулуй ку трупул а луй Иоан Димитрие Константин Воевод.** (Фрагмент), ын Додицэ Г., Марин В., История лимбий ши а литературий векь молдовенешть. Крестоматие, Кишинэу, Лумина, 1966, п. 279-284.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; **Catalogul Manuscriselor românești**; vol. 1-4, București, 1978-1992. Dimitrie Cantemir, **Opere. Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, București, Ed. Academiei Române-Univers Enciclopedic, 2003, p. 1638-1642; *Dimitrie Cantemir. The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Šalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-‘ālam al-damīm*. Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 52. Barbu Constantin, **Tezaurul Cantemir**, în Idem, *Cărticica simbolică a românilor*, Craiova, 2009, p. 81-126.

679. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago (titluri în variante românești: *Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi; Icoana de nezugrăvit sau Metafizica*). Cu titlurile „*History of the Creation, with physical observations, in Latin. A manuscript in Folio, intitled Theologo-Physica*” (The Life of Prince Cantemir, nr. 6, in *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire. Part I-II*. London, 1734-1735, p. 460).

• ORIGINALUL:

1. **Deo Patri. Dedicatoria** (*Epistolă dedicatorie către Dumnezeu-Tatăl*)

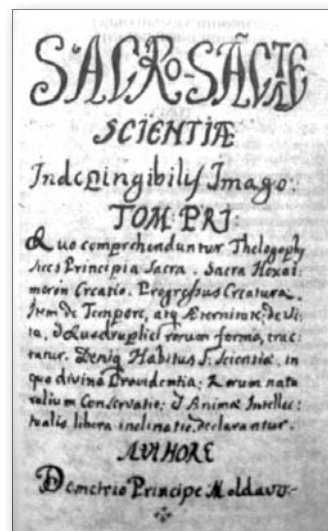
Biblioteca Academiei Române, București. Mss. lat., 4 pagini „in 4°” (21,0 x 16,0 cm).

2. **Index Rerum** (*Indice de noțiuni*), **Biblioteca Academiei Române, București.** Mss. lat., 24 pagini, (21,0 x 16,0 cm).

Lucrare rămasă în manuscris

3. **Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago.** **Biblioteca de Stat a Rusiei** (Российская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin”, Moscova, Fond 173 (Музейное собрание), mss. latin, nr. 256, autograf, Iași, Constantinopol, cca 1700, 167 f. (21,0 x 16,0 cm).

Notă: Aceste trei părți (2.1; 2.2; 2.3) formează în totalitate lucrarea **Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago**. Deși în manuscrisul latin pe ultima filă se indică precum că e sfârșitul volumului I, o continuare care ar trebui să fie volumul II al lucrării nu a fost identificată.

Pagină din manuscris

• EDIȚIE FACSIMILĂ:

Planșele I și II la articolul Alexandrescu Vlad, **Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épître dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago**, în *ARCHÆVS. Studii de Istorie a Religiilor*, București, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 241-265.

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București

- Mss. latin. nr. 76, f. 239-359, 367-405.
- Microfilm nr. 3.

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ În limba română: Dimitrie Cantemir, **Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago**. Traducere de N. Locusteanu, cu o prefață de Emil C. Grigoraș, București, Ed. Angora, 1928, 347 p.

■ În limba rusă, *variantă de revistă, fragmentar*: **Передовые румынские мыслители XVIII-XIX вв.** Под общей ред. К. И. Гулиана, Москва, Соцэкгиз, 1961, Главы V-XIII, 53-68.

■ În limba rusă, *variantă de volum în Republica Moldova*: Димитрий Кантемир, **Неописуемый образ Священной науки**, Перевод с румынского Г. Бобынэ, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, c. 36-273, 354-356.

■ În limba latină și traducere franceză: Alexandrescu Vlad, **Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épître dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago**, în *ARCHÆVS. Studii de Istorie a Religiilor*, București, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 258-260 (în limba latină); p. 261-263 (în limba franceză).

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

680. Kitâb-ı 'ilmü'l mûsikî 'alâ vechi'l hurûfât (Kantemiroğlu Edvârı), cc 1695-1700. (Cartea științei muzicii după felul literelor)

• ORIGINAL:

Biblioteca Institutului de Turcologie (Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesi), Istanbul. Mss. T.Y.2768.

• COPII:

Biblioteca Universității din Istanbul (Istanbul Üniversitesi Kütüphanesi):

- T.Y. 1856 (*Kantemiroğlu Edvâr-ı 'ilm mûsikî*).
- T.Y. 5636 (*Kantemiroğlu Edvâr-ı 'ilm mûsikî*).

Pagină din manuscris

EDIȚIE PRINCEPS:

- În limba franceză, variantă de revistă, fragmente: Yekta Raouf, **Musique orientale. Le compositeur du Péchrev dans le mode Nihavend (Demetrius Cantemir, Prince de Moldavie)**, dans *La Revue musicale*, VII, Paris, 1907, nr. 5, p. 117-121.
- În limba română cu note și facsimile: Burada T. G., **Scrierile muzicale ale lui D. Cantemir**, București, Librăriile Sosec, C. Sfetea și Librăria Națională, 1911, 114 p. (Analele Academiei Române, Memoriile Secției Literare, seria a II-a, tom XXXII, 1911).
- În limba română: Popescu-Județ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir. Cartea științei muzicii**, București, 1973.
- În limba turcă: Kantemiroğlu (Demetrius Cantemir). **Kitab-i Ilmul-Musiki ala vechi'l-Hurufat**. Ed. by Yalcin Tura, Istanbul, 1976.
- În Republica Moldova: [Dimitrie Cantemir] Димитрие Кантемир, **Креаций музикале**, Ед. де Е. Ткач, презентаре графикэ де Филимон Хэмурауру, Кишинэу, Литература Артистикэ, 1980, 119 p., ноте.
- În limba engleză: Cantemir, Demetrius, **The Collection of Notations, Part I: Text**. Transcribed and annotated by Owen Wright (SOAS,

Musicology Series, Vol. 1), London, School of Oriental and African Studies, University of London, 1992, XXVII+734 p. + music + illustrations. **Part II: Commentary**. Transcribed and annotated by Owen Wright (SOAS, Musicology Series, Vol. 2), Albershot, Ashgate, 2000, X+607 p.

- *Pe support electronic: KANTEMİROĞLU*, Bezmâre Yitik Sesin Peşinde, 435 MB, Kalan Music 161, 2000, classical Turkish, world ethnic CD.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331.

Biblioteca Institutului de Turcologie (Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesi), Istanbul. Mss. T.Y.2768, Şekil 54

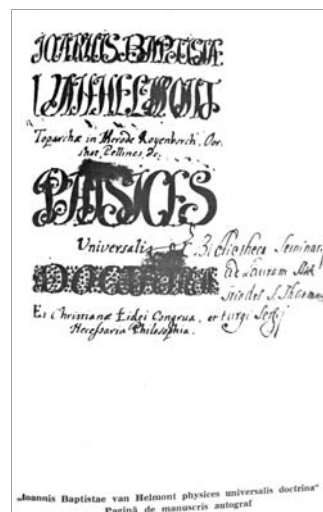
Pagină din scrierile muzicale ale lui D. Cantemir

681. Introduction to the Turkish musick, in the Moldavian language, in Octavo (Introducere în muzica turcească, în moldovenește, in 8°)

(Reprodus după: **The Life of Prince Cantemir**, nr 10, in *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire. Part I-II*. London, 1734-1735, p. 460. Reproducând lista lucrărilor lui D. Cantemir, Bantîș-Kamenski N. N. prezintă „Introducerea ...” ca pe o lucrare tipărită (vezi [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314. Cosma, Viorel, **Pe urmele unei lucrări necunoscute [„Introducere în muzica turcească”]**. **Tricentenar Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 17 aug. 1973, nr. 34, p. 8).

• ORIGINAL și EDIȚIE: **neidentificate**.

682. Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis doctrina et christiana fidei congrua et necessaria philosophia (Doctrina fizicii universale și a credinței creștine strâns legate cu filosofia de Ioannis Baptistae Van Helmont) (cu introducere în limbile latină și română de Dimitrie Cantemir „Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae ejus / Laudă către izvoditor și către virtutea învățaturii lui”).

Pagină din manuscris autograf

• ORIGINAL:

Biblioteca de Sfat a Rusiei, (Российская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin”, Moscova, Fond 173, I (Московская Духовная

Академия), mss. latin, nr. 312. (Constantinopol sau Moldova (?), autograf, cca 1700-1701). – 417 f. (21,5 x 16,5 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Mss. latin. Nr. 76, f. 227-238^v, **Biblioteca Academiei Române, București**. Microfilm nr. 4.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ În limbile latină și română doar partea introductivă: **Operele Principei lui Demetriu Cantemiru**. Tom VI: Istoria ieroglică. Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. **Compendium universae logices institutionis. Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae ejus / Laudă către izvoditor și către virtutea învățaturii lui**, București, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 469-492.

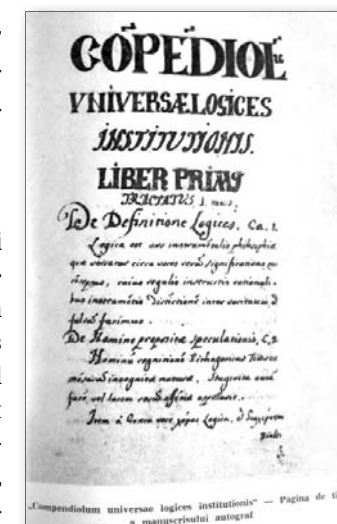
BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

683. Compendium universae logices institutionis (Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii)

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. latin, nr. 1329, autograf, cca 1700-1701, Moldova?, cca 1700-1705, 43 f. (13,8 x 13,3 cm).

Pagină de titlu a manuscrisului autograf

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București.

- Mss. latin, nr. 76, f. 1-38.
- Microfilm nr. 5.

Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău,

- Fotocopie, nr. 16/C-19/44 p. de pe microfilmul 1982/63
- Microfilm nr. 1982/63 (mss.lat.).

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ **În limba latină: Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VI: Istoria ieroglică. Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. **Compendium universae logices institutionis.** Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius, București, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 409-468+2 f. facs.

■ **În limba română în variantă de revistă: Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii.** Notă introductivă de Al. Surdu, în *Revista de filosofie*, București, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p. 427-447.

■ **În limba română: Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii,** Traducere din limba latină de Dan Slușan-schi. Studiu introductiv, note și indici de Alexandru Surdu, București, Ed. Științifică, 1995, 172 p.

■ **În Republica Moldova: Дмитрий Кантемир, Краткая всеобщая логика.** Перевод с латинского М. В. Кашуба, И. С. Захар, И. В. Паславский, в кн.: Кантемир Дмитрий, *Избранные философские произведения.* Изд. Г. Бобынэ, Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, c. 275-333.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

684. KITAP. „Biringii Mearabea Otoman Memlechet Mihai ‘a Molduvanian” („Primele Războaie ale Țării Otomane cu Domnul român Mihai”). „Această carte a fost întocmită de scriitorul Dimitrie Cantemir după fragmentele scrise de turci, găsite într-o odaie secretă din arhivele lor. Dimitrie Cantemir a scris-o în anul 1704 (1122 H.)”, Istanbul.

• ORIGINAL: manuscris – „carte” „scrisă în limba turcească cu litere arăbești vechi” găsit de Constantin Nicoară din satul Valea Țapului, jud. Constanța în anul 1926, ulterior pierdut.

S-a păstrat *Kitapul* într-o traducere din 1926, făcută de turcul Cair Memet Curt, țăran din același sat, și scris în românește de Constantin Nicoară, caiet 14 file. În 1938 manuscrisul românesc trimis la Comisiunea Monumentelor Istorice din București, unde se păstrează până astăzi (Dulciu Dan Toma, **Dimitrie Cantemir – o lucrare inedită: „Primele Războaie ale Țării Otomane cu Domnul român Mihai Vi-teazul”**, București, 2008, p. 17-24 (www.scribd.com/.../DAN-TOMA-DULCIU-Dimitrie-Cantemir-O-lucrare-inedit-Primele-razboaie-ale-Imperiului-O)).

685. Institutio Logices Idest de philosophiae arhc habitus
(*Principiile logice ale naturii filosofiei*)

Legat cu „Logices” de la Moscova, în 4°, 287 p. +3 foi nepaginate, ce conțin „Tabla de materii”, scris peste tot de Cantemir.

• ORIGINAL:

Cota actuală 308/567; cea veche 146/138 /3006

Pe prima pagină „*Ex Bibliotheca Seminarii ad Lauram Sfae Triados S. Thaumaturgi Sergij*” (după Biblioteca Academiei Române, București, Secția Manuscrise, mss. rom. nr. 5148/I, Gr. Tocilescu, f. 184).

Nota bene: Lectură nesigură a titlului lucrării lui D. Cantemir după însemnările lui Gr. Tocilescu depuse la Biblioteca Academiei Române. Gr. Tocilescu nu indică biblioteca sau arhiva păstrării manuscrisului. Probabil, e o variantă mai extinsă a „Logicii...” lui D. Cantemir, pe care P. P. Panaitescu o atribuie lui Ieremia Cacavela (Panaitescu P. P., **Dimitrie Cantemir. Viața și opera**, București, 1958, p. 62-63). Tocilescu Gr. (**Precuvântare**, în *Operele Principelui Dimitriu Cantemiru*, Vol. VIII, București, 1901, p. VIII), urmat de alți cercetători, se pare,

atribuie lui I. Căcavela o altă lucrare „*Institutio Logices al mentem neotericorum philosophorum*” (Surdu Al. **Studiu introductiv**, în *Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învățăturii a logicii*. Traducere din limba latină de Dan Slușanschi. Studiu introductiv, note și indici de Alexandru Surdu, București, Ed. Științifică, 1995, p. 10).

686. Istoria ieroglifică în doas-prădzéce părți împărțită, așijderea cu 760 de sentenții frumos împodobită, la începătură cu scară a numerelor dezvălitoare, iară la sfârșit cu a numerelor streine tâlcuitoare, alcătuită de Dimitrie Cantemir

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (RGADA), Moscova, Fond. 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. rom., nr. 1419, (Constatinopol (?), autograf definitiv, cca 1705). – I + 333 f. (21,2 x 16,5 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București.

- Mss. rom. nr. 321, 337 f. (copie de Gr. Tocilescu din Rusia în 1878), mss. A 3793 (de Stela Toma, 1949-1951);
- Microfilm, nr. 1; nr. 52 și fotocopia mărită a acestuia din urmă (foto mss. 26).

Arhiva Statului, București, Microfilm, nr. 18 (copie din Moscova).

Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Filologie. Fotocopie, cota F-16, în 4 volume.

• EDIȚIE PRINCEPS:

Operele Principelui Demetriu Cantemiru. Tom VI: **Istoria ieroglifică.** Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. Compen-

Pagină de titlu a manuscrisului autograf

diolum universae logices institutionis. Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physics universalis doctrinae eius, București, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 1-408 + 1 f. facs.

■ **În Republica Moldova:** Димитрие Кантемир, **История иероглификă.** Ед. ынгрижитэ, артикол интродуктив ши глосар де И. К. Вартичан, Кишинэу, Ед. де Стат а Молдовеи, 1957, XII + 410 п. + 14 факс.

BIBLIOGRAFIE

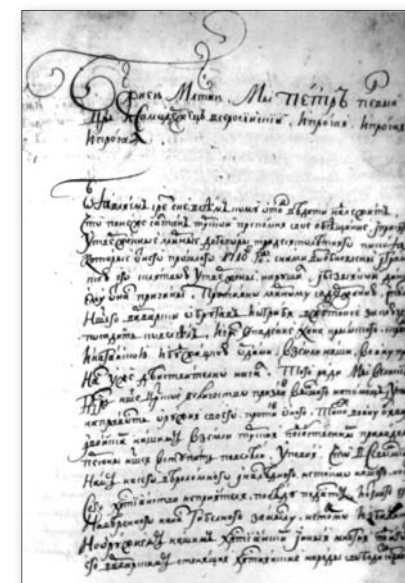
Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. IV. **Istoria ieroglifică.** Prefață de Virgil Căndea. Notă asupra ed., studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie și indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit și glosar de Stela Toma, București, Ed. Academiei Române, 1973, p. 441; Dimitrie Cantemir, **Opere. Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Ed. de Stela Toma, Virgil Căndea, Nicolae Stoicescu, București, Ed. Academiei Române-Univers Enciclopedic, 2003, p. 1642-1647; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

687. Diploma [Tratatul de la Luțk, 1711, aprilie 13], (text întocmit de Dimitrie Cantemir)

• ORIGINALUL:

1. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека) (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Șcedrin”), la Secția de manuscrise și carte rară sub cota: Autografe străine, nr. 60 (în limba latină).

2. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека) (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Șcedrin”), Отдел письменных источников, Фонд 247 Гавриила Романовича Державина. Д. 3359/6 л. 1-4⁰⁶ (în limba rusă).

Prima pagină a Diplomei, redacție în limba rusă

• EDIȚIE FACSIMILĂ:

Цвиркун Виктор, *Эпистолярной наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Chișinău, Știința, 2008, c. 93-100.

• COPII:

1. O variantă a „Diplomei” inclusă în Neculce Ion, **Opere. Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte**. Ed. critică de Gabriel Ștrempel, București, Ed. Minerva, 1982, p. 526-529.

2. **Biblioteca Academiei Române, București**. Mss. 5216, (sf. sec. XIX – încep sec. XX) Ioan Bogdan, Regeste și copii de doc. în l. slavonă și rusă din arhivele poloneze, din sec. XVII-XVIII. La f. 219-228, copie după tratatul de la Luțk dintre D. Cantemir și Petru I, din 13 aprilie 1711.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă: Письма и бумаги императора Петра Великого*. Том XI, вып. 1, Москва, 1962, c. 173-177, док. № 4385.

■ *În limba rusă și română: Исторические связи народов СССР и Румынии в XV- начале XVIII в. Документы и материалы*. Том. 3 (1673-1711), Москва, 1970, p. 323-331, doc. 113.

■ *În limba latină și română: Holban M., Demény L., Originalul și traducerea latină a „Diplomei lui Petru I” dată lui Dimitrie Cantemir cuprinzând condițiile tratatului moldo-rus din 1711*, în *Studii. Revista de istorie*, București, t. 26, 1973, nr. 5, p. 1067-1077.

■ *În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун Виктор, Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Chișinău, Știința, 2008, doc. 2, c. 109-113.

BIBLIOGRAFIE

КИРИЧЕНКО Н. П., *Текст русско-молдавского договора 1711 года и соответствие его летописи И. Некулче*, в *Вековая дружба*. Материалы научной сессии Института истории Молдавского филиала АН СССР, состоявшейся 27-29 ноября 1958 г. Кишинев, 1961, c. 198-210. Focșeneanu I., *Tratatul de la Luțk și campania țarului Petru I în Moldova (1711)*, în *Studii privind relațiile româno-ruse*. Vol. III. București, Institutul de studii româno-sovietice, 1963, p. 19-55.

688. Manifesti Palatini Terrarum Moldaviae Demetrius Cantemir Dei Gratia advitalis Palatinus Terrarum Moldaviae (*Manifestul lui Dimitrie Cantemir, Domnul Țării Moldovei, din mila lui Dumnezeu Domn al Țării Moldovei*), 1711

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министрства Иностранных Дел), mss. nr. 1325, (Rusia, exemplar autograf în limba latină, cc. 1711) – pe 2 file, (164-165?), în 1°, (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

1. **Biblioteca Academiei Române**, București, Microfilm nr. 83 (anii 1960, defectuos) și fotocopie mărită a acestuia.

2. **Recond Office – London**, SP. 91/7

3. **British Museum**, Add. mss. 37358

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba latină: Nandriș Grigore, Romanian exiles in 18th century in Russia. Appendix B: Manifesti Palatini Terrarum Moldaviae Demetrius Cantemir Dei Gratia advitalis Palatinus Terrarum Moldaviae*, in *Revue des études roumaines*, Paris, I, 1953, p. 67-68. Ediție după variantele latine ale *Manifestului* păstrate în instituțiile britanice arătate mai sus. Deosebiri de conținut dintre cele două manuscrise Gheorghe Nandriș le pune între paranteze.

689. Memorii către Petru cel Mare (1711)

1. **O предоставлении прав и привилегий молдаванам в России. 28 июля 1711** (*Cu privire la acordarea de drepturi și privilegii moldovenilor în Rusia*)

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 23-24 (original în limba latină); л. 25-28 (traducere în limba rusă).

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă: Письма и бумаги Императора Петра Великого*, Москва, 1964, том XI, вып. 2, с. 387-388.

■ *În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун Виктор, Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Chișinău, Știința, 2008, doc. 6, p. 117-118.

2. Об условиях поселения молдован в России и о долгах молдавского князя. 29 июля 1711 (*Cu privire la condițiile de stabilire a moldovenilor în Rusia și despre datoriile principelui moldav*).

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральны́й Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 23-24 (original în limba latină); л. 25-28 (traducere în limba rusă).

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă: Письма и бумаги Императора Петра Великого*, Москва, 1964, том XI, вып. 2, с. 388.

■ *În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун Виктор, Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Chișinău, Știința, 2008, doc. 6, p. 118.

3. О статусе и положении молдавского господара в России. 30-31 августа 1711 (*Cu privire la statutul și situarea domnului moldovean în Rusia*)

• ORIGINALUL:

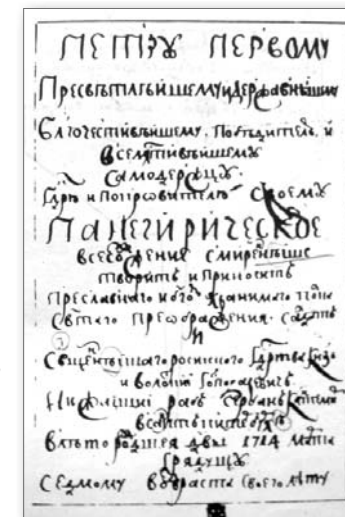
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральны́й Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 1-3^{об}.

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă: Письма и бумаги Императора Петра Великого*, Москва, 1964, том XI, вып. 2, с. 388-389.

■ *În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун Виктор, Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Chișinău, Știința, 2008, doc. 6, p. 119.

690. Петру Первому, пресветлейшему и державнейшему, благочестивейшему победителю и всемилотивейшему самодержцу, государю и покровителю своему панегирическое Всесоужение смиреннейше творит и приносит преславного и Богом хранимаго полка святого Преображения салдат и священнейшаго Российскаго государства князь и Волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт-Петербурхе, в лето рождшия Девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченное.

„Panegiricul” din 1714, redacție în limba rusă

Πέτρω τω Протω
Ὑπεργαληνотάτῳ καὶ Ἰσχυρωτάτῳ
Βύσεβεῖ Νικητῇ καὶ
Εὐσπλαχνικωτάτῳ

Αὐτοκράτορι
Δεσπότῃ καὶ Ἀντιλήπτορι αὐτοῦ
Πανηγυρικόν
όλοκαύτωμα, σμικροπρεπεστέρωс
Καλλερεῖ καὶ προτείνει

ό της περιβοήτου καὶ θεοφρουρητου Φαλαγγος
Της Ἱερας Μεταμορφωσεως στρατιώτης,

Ούμην αλλα και
Της Ίερωτάτης ρουσσικης
Αύτοκρατορίας Ήγεμων και
Μολδαβίας Ήγεμονίδης,

Δοθλος άνακειμενο Σερβανος
Καντεμυρης
Έν Πετρω: πόλει
Ετει της Ένσάρκου Οίκονομίας
αψιδ' φθίνοντος μαρτίον
εισερχομένου
Τόν έβδομον της αύτου ηλικίας
χρόνου.
Κύριε σωσον τον βασιλέα και
άπάνουσον ημων εν η άν
ήμέραν
Επικαλεσωμεθά σε.

„Panegiric” din 1714,
redacție în limba greacă

Petro Primo Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo Panegyricum holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamort-hoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemyr in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[ini]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno, hellinika dialecto peroratum.

(Lui Petru Întâi, Prealuminatului, Preaputernicului, Preaevlavi-osului și Preamilostivului biruitor, Împărat, Suveran și Protector creează și oferă al său Panegiric înflăcărat preaumilul soldat al preaslăvitului și de Dumnezeu ocrotitul Regiment Schimbarea la Față și Principe al Sfântului Imperiu Rus și fiu al domnului voloh, preaplecatul serv Șerban Cantemir. În Sankt-Petersburg, în anul de când a născut Fecioara 1714, martie, când mergea al șaptelea an al vieții sale. Rostit în dialectul elinesc).

• ORIGINAL:

Biblioteca Academiei de Științe a Rusiei (Библиотека Российской Академии наук), Sankt-Petersburg, Fond П.І.Б. (Петр І, Библиотека), mss. nr. 150 (cota veche: 1.5.78). (Rusia, 1714, text paralel în limbile rusă, greacă și latină (p. 1^v-11^v).

Copertată împreună cu „**Monarchiarum phisica examinatio**” (p. 12-18^v) și traducerea în l. rusă de Ivan Ilinski a textului precedent „**Монархий физическое разсуждение**” (p. 20-28). Multiple marginalii în l. latină și rusă la p. 21-27^v de mâna lui Dimitrie Cantemir. – 30 f., 2° (29,5 x 19,5 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Mss. latin, nr. 44 (copie sec. XIX).

• EDIȚIE FACSIMIL:

■ În limbile greacă: Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1981, nr. 92, p. 37-47.

■ În limbile rusă: Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1981, nr. 92, p. (începutul și sfârșitul), p. 48-50.

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ În limbile rusă și latină: ПЕТРУ ПЕРВОМУ, Пресветлейшему и Державнейшему, благочестивейшему, Победителю, и всемилостивейшему Императору, Государю и Покровителю своему ПАНЕГИРИЧЕСКОЕ Всесоужение смиреннейше творит и приносит преславнаго и богом хранимаго полка святаго преображения салдат и священнейшаго российского государства князь и волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт Питербурхе, в лето рождшия девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченное / PETRO PROMO, Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo PANEGYRICUM holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamort-hoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemyr in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[ini]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno. Hellinika dialecto peroratum. 13 c.

- *În limba rusă*: [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнззей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 323-328 în notă.
- *În limbile greacă și latină*: Lozovan E., **D. Cantemir: „Panegyrique de Pierre le Grand”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1981, nr. 92, p. 3-36 (p. 22-31 în l. greacă; p. 32-36 în l. latină)
- *În limba română*: **Panegiricul lui Petru cel Mare (1714)**. Ediție, studiu introductiv și note de Cernovodeanu, Paul. Ediție de Cernovodeanu, Paul, Caratașu, Mihai, Lazea, Alvina, în *Archaeus*, 2001, 5, nr. 1-2, p. 101-133.
- *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, Chișinău, Știința, 2008, doc. 47, с. 173-176.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 148-149. Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332; Lozovan E., **D. Cantemir: „Panegyrique de Pierre le Grand”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1981, nr. 92, 51 p.; Библиотека Петра 1. Описание рукописных книг. Автор состав. И. Н. Лебедева, Санкт-Петербург, 2003, с. 251-252; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

691. Monarchiarum physica examinatio / Монархии физическое разсуждение (Studiu asupra naturii monarhiilor)

• ORIGINAL:

Biblioteca Academiei de Științe a Rusiei (Библиотека Российской Академии Наук), Sankt-Petersburg, Fond П.І.Б. (Петр I, Библиотека), mss. nr. 150 (cota veche: 1.5.78). (Rusia, 1714) „**Monarchiarum physica examinatio**” (p. 12-18 v) și traducerea în l. rusă de Ivan Ilinski a textului precedent „**Монархий физическое разсуждение**” (p. 20-28). Copertată împreună cu „**Panegyricum juvenis Principis Russiae et Moldaviae sept. aetatis Imperatorix Petri, anno 1714 ...**” – 30 f., 2° (29,5 x 19,5 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București, Secția manuscrise, fotocopia mss latin, nr. 47.

• EDIȚIA PRINCEPS:

- *În limba română*: Haupt Gh., **Monarchiarum physica examinatio – Studiu asupra naturii monarhiilor. Un document inedit al lui D. Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, IV, 1951, nr. 1, p. 210-229. Traducerea românească a studiului lui D. Cantemir la p. 218-229.

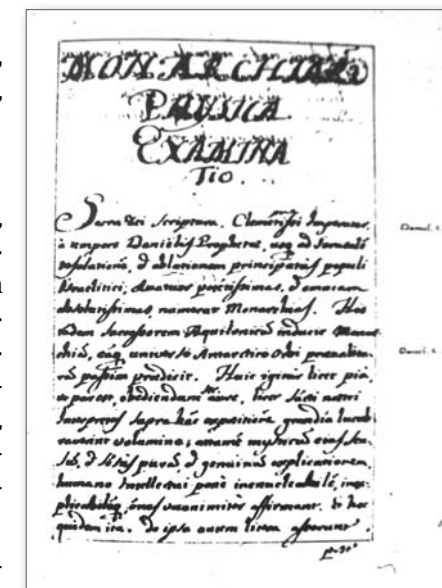
- *În limbile română și latină*: Sulea-Firu I[lie]. **O scriere inedită a lui D. Cantemir „Monarchiarum physica examinatio”**, în *Studii și cercetări de bibliologie*, București, V, 1963, p. 267-276.

- *În limba latină, facsimil mss. latin*: Lozovan E., **D. Cantemir: „Monarchiarum physica examinatio”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1983, nr. 92, p. 3-40 (p. 13-21 în lb. latină; p. 23-40 facsimil).

- *În Republica Moldova*: Димитрий Кантемир, **Естественное толкование монархий**, в кн.: Димитрий Кантемир, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, с. 334-343.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332.

Pagină din manuscris

692. Historia Moldo-Vlahica (Istoria Moldo-Vlahică)

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. nr. 1325, (Rusia, varianta latină premărgătoare a lucrării *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*; exemplar autograf, cca 1714-1717) – filele 129^r-201 (73 f.), 1° (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

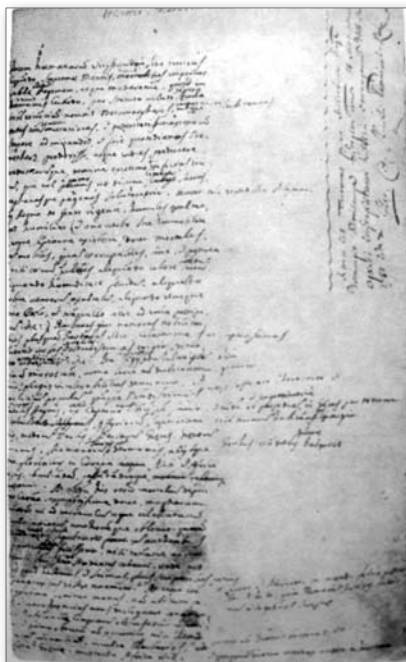
Biblioteca Academiei Române, București, Microfilm nr. 83 (executat în 1960, defectuos) și o fotocopie mărită a acestuia.

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ În limbile latină și română: D. Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, *De antiquae et hodiernae Moldaviae nominibus* și **Historia moldo-vlahica**. Prefață de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Academiei Române, 1983, p. 125-427.

BIBLIOGRAFIE

Dimitrie Cantemir, **Opere**. *Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, București. Ed. Academiei Române-Univers Enciclopedic, 2003, p. 1647; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris. Nicolae Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica”**. Cuv. înainte de Dan Slușanschi, București, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.

Pagină din autograf

693. De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus (Despre numele antice și de astăzi ale Moldovei)

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. nr. 1325. F. 202-225, 1°. (Rusia, varianta latină premergătoare a Cap. I a Părții I din *Descriptio Moldaviae*; exemplare autograf: ante 1714). – f. 24 (47 p.). (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Microfilm nr. 83 (executat în 1960, defectuos) și o fotocopie mărită a acestuia.

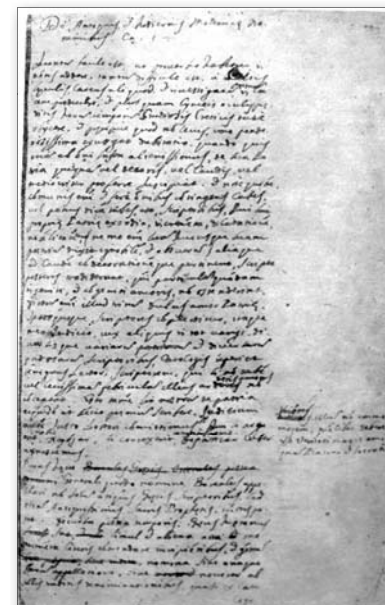
• EDIȚIA PRINCEPS:

■ În limbile română, variantă de revistă: Cantemir Dimitrie, **De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus/ Despre numele antice și de astăzi ale Moldovei**. Tradusă și publicată în variantă de revistă, text paralel în limbile latină și română de Dan Slușanschi și Radu Lăzărescu, în *Manuscriptum*, 1976, An. VII, nr. 2 (23), p. 10-26; nr. 3 (24), nr. 4 (25), p. 15-27; 1977, An. VIII, nr. 1 (26), p. 95-106; nr. 2(27), p. 17-36).

■ În limbile latină și română în volum aparte: D. Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, **De antiquae et hodiernae Moldaviae nominibus** și **Historia moldo-vlahica**, Prefață de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Academiei Române, 1983, p. 28-123.

BIBLIOGRAFIE

Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris. Nicolae Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica”**. Cuv. înainte de Dan Slușanschi, București. Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.

Pagină din autograf

694. Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae (Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei sau Descrierea Moldovei).

• ORIGINAL:

Demetrii Cantemirii, Principis Moldaviae. Descriptio Moldaviae. Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 7. (Rusia, exemplar incomplet (lipsește: Cap. 1 al Parții I; Cap. XIX al Parții II și Partea III integral) cu redactări marginale și în text ale autorului, în limba latină: cca 1714-1716). – 92 f. (184 p.) in folio, (32,5 x 21,0 cm).

• COPIE DE PE ORIGINAL:

1. Demetrii Cantemirii, Principis Moldaviae. Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae, descripta ex apographo quod eius filius mecum communicavit. Petropol[i] 1726/1727.

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 8. (Rusia, copie completă de pe o variantă ulterioară anului 1716 în limba latină, cca 1726-1727 de G. S. Bayer). – 149 f., în 4° și numerotare paginală (20,5 x 16,2 cm).

Pagină din autograf (1716)

Prima pagină a manuscrisului latinesc al „Descrierii...” (1727)

2. Demetrii Cantemirii. Historiae Moldaviae. Partes Tres.

Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Ucraina, mss. latin, Cota PKП 12/1. (Rusia?, copie completă de pe original latin, cca mijlocul sec. XVIII), 415 pagini numerotate + 4 file nenumerotate (20 x 16 cm.). Facsimilul vezi: Eșanu Andrei, Eșanu Valentina. **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monographic și anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres.* [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, p. 181-595.

• ALTE COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Mss. latin, nr. 5312, 166 f. (copii mss. din 1869 de pe originalele de la Sankt-Petersburg, după acest mss. s-a pregătit ediția din 1872 în limba latină)

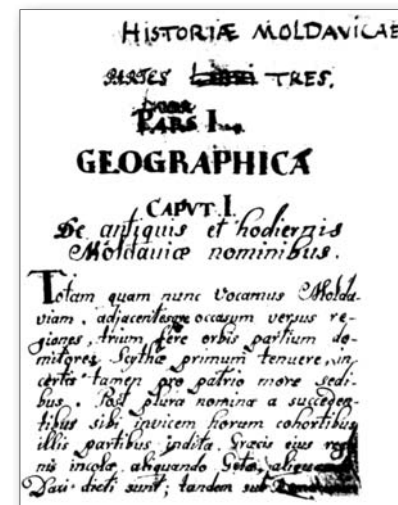
• MANUSCRISE ROMÂNEȘTI:

Biblioteca personală a lui Ioan R. Nicola, caligrafiat în chirilică, traducere de Ion Nemișescu după ediția germană din 1771 (datat cca 1800), lipsesc filele 1-3. După acest mss. s-a tipărit „Crisoarea Moldovei”, Mănăstirea Neamț, 1825.

Biblioteca Academiei Române, București.

- Mss. rom. nr. 1227, (32,5 x 23 cm.), 106 file. Are două paginații cu cifre arabe, una mai veche: 105–336, și alta mai recentă: fila 1–106^v. Lipsă: Partea întâi, precum și Capitolul I al Părții a doua, sfârșitul Capitolului I al Părții a treia, între fila 102^v și 103 textul din nou prezintă discontinuitate, lipsind filele cu paginația veche 317–328. Textul este scris în întregime cu caractere chirilice moldovenești cu cerneală neagră. Datarea ante 1806.
- Mss. rom. nr. 5702, (datat cca 1808), f. 1-102^v.
- Mss. rom. nr. 1634 (fragmente), 14 f. (mijl. sec. XIX).

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, Secția Cărți rare, o fotocopie a mss. latin, nr. 31, (după mss. latin (mijl. sec. XVIII) din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Ucraina).

Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău

- Microfilm nr. 5. Cantemir Dimitrii, *Descriptio Moldaviae* [După mss. latin (1714-1716) din Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg].
 - Fotocopie, cota 9(498.3)/C-19, nr. C-202/2, de pe microfilmul nr. 5.
 - Microfilm, nr. 45, *Demetrii Cantemiri principis Moldaviae Descriptio Moldaviae* [După mss. latin (1726/1727) din Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg].
 - Fotocopie, cota 9 (498.3)/C-19, nr. C-200/1, de pe microfilmul nr. 45.
- EDIȚII PRINCEPS:
- *În volum de revistă în limba germană: Beschreibung der Moldau von Demetrio Kantemir.* [Theil I-II], Hamburg, Im Verlag Iohann Nicolaus Carl Buchenroeders, 1769-1770, in *A. F. Büschung's Magazin für die neue Historie und Geographie*. Hamburg, III (1769), S. 537-574 & IV (1770), S. 3-120.
 - *În volum aparte în germană: Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, Historisch-geographisch – und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte*, Frankfurt und Leipzig, 1771, s. 1+341+1.
 - *În limba rusă: Димитрия Кантемира, бывшего князя в Молдавии, Историческое, географическое и политическое описание Молдавии с жизнью сочинителя.* С немецкаго преложения перевел Василий Левшин, Москва. В Университетской Типографии, у Н[иколая] Новикова. 1789, 12°, XLIV+388 с.
 - *În limba română cu litere chirilice: Скрисоаря Молдовей де Димитрие Кантемир, домнул ей [Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, domnul ei].* Care acum întâi s-a tipărit în zilele binecredinciosului și de Hristos iubitorului Domnului nostru – Ioan Sandul Sturza voievod cu blagoslovenia preaosfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Chirio Chir Veniamin al Moldovei. Pe vremea preacuviosului stareț al sfintelor monastiri Neamțului și Secului Chir Dometian în sfânta mănăstire Neamțul la anul 1825, august în 19, 8+334 p. în 4°.
 - *Prima ediție intitulată „Descrierea Moldovei”:* Cantemir, Prințul Dimitrie, *Descrierea Moldaviei*. Prescurtare din viața Prințului Dimitrie ... de Costache Negruț. Ediția a II-a, Iași, Tipografia franțezo-română, 1851, 2+XIV+316 p. [cu litere chirilice].

- *În limba latină: Operele Principelui Demetriu Cantemiru.* Tom. I. **Descriptio Moldaviae.** Tipărită de Societatea Academică Română, [pref. de A. Papiu Ilarianu], București, Tipogr. Curtii, 1872, XII+154 p.
- *În limba română: Operele Principelui Demetriu Cantemiru.* Tom. II. **Descrierea Moldovei.** Pref. de A. Papiu Ilarianu, continuată și terminată de dr. Iosif Hodosiu. Trad. din textulu originale latinescu aflatu în Muzeulu Asiaticu alu Acad[emiei] Imper[iale] Scientifice de la S[anc]t Petropole. Tipărite de Societatea Academică Română cu o hartă geografică a Moldovei și unu facsimile, București, Tipogr. Curtii, 1875, XI+171 p.
- *În Republica Moldova: Димитрие Кантемир, Дескриеря Молдовей.* Трудчере де Петре Пандря ку о префацэ де А. Борш, Кишинэу, Едитура педагожикэ де стат а РСС Молдовенешть «Шкоала советикэ», 1957, 215 p.
- *În limba maghiară: Dimitrie Cantemir, Moldva leírása [Descrierea Moldovei].* [Fordította: Köllő Károly, Cselényi Béla... Az előszót írta Cselényi Béla], Bukarest, Kriterion, 1973, 224 p.
- *Primele ediții critice după cele trei manuscrise latine cunoscute cu titlul original al autorului: Demetrii Cantemirii Principis Moldaviae. Descriptio atiqui et hodierni status Moldaviae / Dimitrie Cantemir Princepele Moldovei. Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei,* Vol. I. Ediție de Dan Slușanschi, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2006, 450 p. Dimitrie Cantemir Princepele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei.** Vol. II. Studiul introductiv, notă asupra ediției și note de Valentina și Andrei Eșanu. Trad. din limba latină și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, 407 p.

BIBLIOGRAFIE

Holban Maria, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, București, 1973, p. 7-38; Eșanu Andrei, **Manuscrisul latin din Odessa al „Descrierii Moldovei”**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*. Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune Științifică a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” 23-25, mai 2003, București, 2004, p. 14-18; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Eșanu Andrei, Eșanu Valentina. **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monografic și anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, 596 + XXIV p.; Eșanu Valentina, Eșanu Andrei, **Studiul introductiv**, în Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. *Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei*, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, p. 5-121.

695. Harta Moldavei supliment la *Descriptio Moldaviae*, cca 1716

- ORIGINAL: nedescoperit
- EDIȚII PRINCEPS:
Principatus Moldaviae nova et accurata. Descriptio Delineante Principe Demetrio Cantemirio A. Amsterdam, chez François Changuion, 1737 (Noua și îngrijită descriere a Principatului Moldovei desenată de Dimitrie Cantemir Principe la Amsterdam, [în tipografia] lui François Changuion, 1737). Olanda. (510 x 385 mm)
- EXEMPLARE PĂSTRATE:
 1. **Bibliothèque Nationale de France**, Paris. Colecția de hărți a geografului Joseph-Nicolas Delisle, Map. Roum. K.113.73-CXIII, 164. Dimensiunile hărții: 51 x 38,5 cm, gravată în cerneală neagră.
 2. **Library of Trinity College**, Dublin, Irlanda, Colection Greflier Fagel, nr. 1174.
 3. **Britich Lybrery, Londra, Marea Britanie.**
 4. **Bibliothèque Nationale de France, Paris.** „Principatus Moldaviae nova et accurata descriptio”, 1744. Latin Map 1 f. (50,4 x 38).
- COPIE:
 1. **Moldaviae Principatus delineante Principe Demetrio Cantemirio (Principatul Moldovei, desenat de Dimitrie Cantemir Principe).** Copie executată la Paris în 1738-1744 de J.-B. d'Anville, după ediția de la Amsterdam, 1737. Azi în Bibliothèque Nationale din Paris.
 2. **Tabula geographica Moldaviae** de „Kretschmer sc.”, in Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, **Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte**, Frankfurt und Leipzig 1771. Anexă 1 hartă.

BIBLIOGRAFIE

Tappe E. D., **Another specimen of Dimitrie Cantemir's Map of Moldavia**, in *Revue des Etudes Roumaines*, Paris, 1955-1956, nr. 3-4, 1957, p. 220. Mihăilescu Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, București, 1973, p. 377-386; Căndea Virgil, **Mărturii românești peste hotare. Mică enciclopedie**. Vol. II, București, 1998, p. 136, nr. 2.

696. Vita Constantini Cante-myrii, cognomento Senis, Moldaviae Principis (Viața lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, Principele Moldovei), cca 1714-1716.

- ORIGINALUL: pierdut sau nedescoperit.
- COPIE DE PE ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 9. (Rusia, copie (lipsește sfârșitul) de pe autograful autorului, în limba latină, după 1726-1731 de G. S. Bayer). – 89 f. (32,0 x 21,0 cm).

Pagină de manuscris

- COPII:
Biblioteca Academiei Române, București.
 - Foto mss. latin, nr. 140,
 - Microfilm nr. 148 (copiile din 1961-1962)
- EDIȚIE PRINCEPS:
 - **În limba latină: Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VII: **Vita Constantini Cantemyrii Cognomento Senis, Moldaviae Principis**; Colectanea orientalia. Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petesburg, București, Tipografia Academiei Române, 1883, 88+22 p.
 - **În limbile latină și română: Cantemir (Dimitrie), Viața lui Constantin vodă Cantemir.** Text latin revăzut și traducere românească de N. Ior-ga, vol. I-II, București, 1924, 92 p. (I); XV+126 p.(II).

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Pelin Valentina, **Manus-**

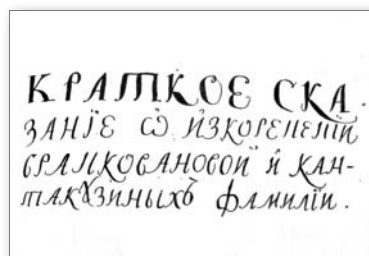
crisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei, în manuscris; Eșanu Andrei, Eșanu Valentina. **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană**. Studiu monografic și anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, p. 96-128.

697. Краткое сказание об искоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий (Scurtă povestire despre stărpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor).

• ORIGINAL: pierdut sau nedescoperit.

• COPIE:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 9 (Кабинет Петра I, отдел II), inventar I, cartea nr. 14 (Rusia, texte în limba rusă prezentate ȋarului Petru I: cca 1720 – ȋncep. 1721). – 18 f. [ȋntr-un dosar de 170 f., f. 32^r-48^v].

Pagina de manuscris

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ **Ȋn limba rusă: Краткое сказание об искоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий**, в: Журнал или Поденная записка блаженныя и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира. Напечатан с обретающихся в Кабинетной архиве списков, правленных собственною рукою Его Императорского Величества. Часть II, Санктпетербург, 1772, с. 291-313.

■ **Ȋn limba germană: Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzenen, wie auch an der Brankowanischen Familie**, in H. L. Chr. Bachmeister, *Russische Bibliothek zur Kenntniss des gegenwärtigen Zustandes der Litteratur in Russland*, Riga – St. Petersburg – Leipzig, vol. VIII, 1783, s. 147-184;

■ **Ȋn limba greacă: Δημητρίου Καντεμήρ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, Συμβεβηκότα τῶν ἐκ τῆ Βλαχίας Καντακουζηνῶν καὶ Βραγκοβάνων. Μεταγλωττισθέντα μὲν ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης, εἰς τὴν ἡμετέραν**

ἀπλὴν διάλεκτον, παρὰ τοῦ λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα του ἐκ Σιατίστης. [Ȋν Βιέννῃ], 1795 ᾠχέ, 56 π.

■ **Ȋn limba română variantă de revistă: Ȋntâmplările Cantacuzineștilor și Brâncovenestilor în Valahia**, în *Arhiva Românească*, Iași, vol. II, 1845, p. 279-322.

■ **Ȋn limba română: Operele Principelui Demetriu Cantemiru Domnitoriulu Moldovei**. Tom V: [Ȋn 2 părȃi]. Tipărite de Societatea Academică Română, pref. glosar de G. Sion, București, Tipogr. Curȃii, proprietar F. Gödl, 1878. **Partea I: Elementele Cantacuziniloru și Brâncoveniloru în Tierra Munteneasca de Dimitrie Cantemiru Domnitoriulu Moldovei**. Dupe originalulu scrisu de autoriu în limba rusesca, tradussu mai antaiu în limba germană și apoi în cea greecasca populară la an 1795 de George Zavira, iar acum, dupe însărcinarea Societatii Academice Române, din nou tradussa de G. Sion, XVI+VI+47 p.

■ **Ȋn limba rusă cu traducere românească și facsimilul copiei din Jurnalul lui Petru I: Dimitrie Cantemir, Scurtă povestire despre stărpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**. Ediȃie ȋngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere și indici de Emil Lazea, București, Ed. Minerva, 1995, 117 p.

■ **Ȋn limba rusă în Republica Moldova: Краткое сказание об искоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий**, в кн.: Цвиркун В., *Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, [Chișinău], Știinȃ, 2008, p. 316-334.

Ediȃia greacă
a „Evenimentelor...”
(Viena, 1795)

BIBLIOGRAFIE și COMENTARII

Opusulul a fost trecut (copiat) în *Jurnalul lui Petru I* la 3 martie 1721, fără numele autorului. Primele ediȃii în rusă, germană și greacă sunt de asemenea anonime. I-a fost atribuit lui D. C. prin investigaȃii ulterioare. Cercetările recente au demonstrat pe deplin paternitatea lui D. C. asupra acestei lucrări (Цвиркун В., *Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, [Chișinău], Știinȃ, 2008, p. 331). S-a considerat că lucrarea în cauză a fost ȋntocmită prin 1717-1718 (Cândea Virgil, *Marile aniversări UNESCO, Dimitrie Cantemir 1673-1723, 300 de ani de la naștere*. București, Editura enciclopedică română, 1973, 21-22), fie în 1719, drept o replică a lui D. Cantemir la lucrarea *Istoria delle*

moderne rivoluzioni della Valachia, Venezia, 1718, a florentinului Anton Maria del Chiaro, secretar la curtea lui Constantin Brâncoveanu (Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere și indici de Emil Lazea, București, Ed. Minerva, 1995, p. V-LXX; Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 11-73); Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Cercetările din ultima vreme au arătat că punctele lucrării au fost întocmite de D. Cantemir drept răspuns la porunca lui Petru I către înalții demnitari și comandanți de a prezenta informații privitoare la campaniile militare din cadrul războiului Nordic, pentru o viitoare *Istorie a Războiului Nordic* (Гистория Свейской войны); Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; (Цвиркун В., *Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, [Chișinău], Știința, 2008, doc. 145, c. 331).

698. Libro Moldavicae nobilitatis genealogiae / Cartea genealoghiei a neamurilor boierimii moldovenești „pre carea cu limba lătimească am scris-o” (Cantemir Dimitrie, Predislovie, în Cantemir Dimitrie, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Ed. îngrijită, studiu introductiv și indici de Stela Toma. Vol. 2, București, Ed. Minerva, 1999, p. 20).

(Într-o formă sumară această lucrare a fost realizată în capitolele VI, „Despre Boierii Moldovei și treptele lor”, și XV, „Despre nobilimea moldovenească”, ale Părții a II-a din „*Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae*”/Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei, deși D. Cantemir intenționa să realizeze un tratat de proporții în această problemă).

• ORIGINALUL: neidentificat sau pierdut.

BIBLIOGRAFIE

Gorovei Ștefan S., **Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută**, în *Cronica*, Iași, 1983, an. 18, nr. 44 (927), p. 7.

699. Prefață la Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министрства Иностранных Дел), Mss. Nr. 1421. (Rusia, exemplar autograf [1717]). – 1 f. (19,5 x 16,0 cm).

BIBLIOGRAFIE

Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

700. Precuvântare sau Predislovie în Hronicul vechimei româno-moldo-vlahilor

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министрства Иностранных Дел), Mss. Nr. 1325, (Rusia, exemplar autograf, cca 1714-1717) – filele 129^{r-v} (?) în fața la „*Historia Moldo-Vlahica*”, în 1° (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București, Microfilm nr. 83 (anii 1960, defectuos) și o fotocopie mărită a acestuia.

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ În limbile latină și română în variantă de revistă: **O altă Predislovie la „Hronicul vechimei româno-moldo-vlahilor”**. Ed. de Dan Slușanschi, în *Manuscriptum*, București, VII, 1976, nr. 1 (22), p. 13-16, 17-27.

■ În limbile latină și română: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, *De antique et hodiernis Moldoviae nominibus* și **Historia moldo-vlahica**, <Praefatio / Precuvântare>. Prefață de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Academiei Române, 1983, p. 126-139.

701. La petite carte Dacyarum et Moesyarum (*Mica hartă a Daciei și Moesiei*) **supliment la Hronic.**

(A fost primită la Berlin la 4 mai 1725 de Johann T. Jablonsky din partea lui Heinrich von Huyssen din Rusia (Winter E., **Die Brüder Daniel Ernst und Johann Jablonsky und Russland**, în *Acta Comeniana*, Vol. XXIII, Praga, 1965, S. 137. Document nr. 12; Trușter T., **Aspecte inedite privind relațiile lui Dimitrie Cantemir cu Academia din Berlin**, în *Forum*, 1971, nr. 10, p. 79).

• ORIGINALUL: **pierdut** sau **nedescoperit**.

702. Dacia vetus et nova. Hartă (*Dacia veche și nouă*)

(Discuția privind această hartă vezi: Eșanu Andrei, Eșanu Valentina, **Activitatea tipografică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir: dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*, Chișinău, 2008, p. 101-119) și în **Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII**. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, 2008, p. 306-320.

• ORIGINALUL: **pierdut** sau **nedescoperit**.

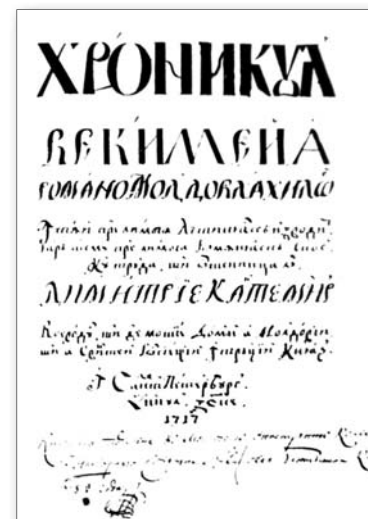
703. Hronicul Vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor.

În limba latină.

Precum reiese din varianta românească a *Hronicului...*, D. Cantemir a elaborat această lucrare „**Întăi pre limba lătiniască**”, ante 1717, „**iară acmu pre limba româniască scos ... În Sanct Petersburg annul (7225) 1717**”.

• ORIGINALUL: Titlul lucrării în originalul latin nu se cunoaște. Se admite că manuscrisul latin a fost pierdut în naufragiu pe Marea Caspică, în 24-26 iulie 1722.

704. Hronicul Vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor. În-
tăi pre limba latinească,
iară acmu pre limba româ-
niască scos cu truda și os-
tenința lui Dimitrie Cante-
mir Voievodul și de moșie
domn a Moldovii și a svin-
tei rossieștii împărății cni-
adz. În Sanct Petersburg
annul (7225) 1717. În „lim-
ba româniască”.

Pagină din manuscris

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. nr. 1420. (Rusia, exemplar cu adnotări autografe ale lui D. Cantemir: 1717-1723). – 343 f., numerotarea originală paginală: 1-686; (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca,

- Mss. rom., nr. 83, Fond Blaj, (adus de la Viena în 1730 de Inocențiu Micu-Klein) *Hronica românilor*, datat ante 1723, incomplet, azi lipsesc: titlul, începutul (până la cap. III, din cartea I a *Prolegomenelor*), sfârșitul (după cartea X, cap. IV) și mai multe file din cuprins, în 8°, 389 file. Apreciată drept prima copie făcută de D. Cantemir sau de un diac al său.
- Mss. rom., nr. 46, Fond Blaj, *Fragment din istoria lui Cantemir* (copie de Constantin Dimitrievici, la Blaj, 1756-1757 după mss. nr. 83, vezi mai sus), în folio, 608 p., text cu lipsuri la început și la sfârșit.

Biblioteca Academiei Române, București,

- Mss. rom., nr. 113 (copie în chirilică din 1835 de Samuil Botezat), 681 p. (341f)+LXII (*Tabla hronologhicească și Scara*), lipsește textul latinesc al *Pridosloviei*.
- Mss. rom. nr. 293 (1835), 449 f. *Hronicul*, vol. 1;

- Mss. rom. nr. 294 (1835), 530 f. *Hronicul*, vol. 2²⁹;
- Microfilm nr. 52 (din anul 1957), foto copie mss., nr. 26 după microfilm nr. 52.

Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Iași, Fotocopie cota IV „Cantemir, Dimitrie, *Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor*. St. Petersburg, 1717” (din anul 1966), f. 330, în 6 volume.

• **EDIȚIE PRINCEPS:**

■ **În limba română cu caractere chirilice:** Cantemir Dimitrie, ***Hronicul romano-moldo-vlachilor – alcătuit de Domnul Moldovei Dimitrie Cantemir – la anii 1710...*** În 2 volume. Ediție îngrijită, introducere și note de Gheorghe Săulescu. Vol. I, Iași, 1835, LXXI+X+365 p.; Vol. II, Iași, 1836, X+402+CVII p.

■ **În limba română: Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VIII: ***Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor întâi pre limba Latinească izvodit, iar acmu pre limba Româniască scos cu truda și ostenința lui Dimitrie Cantemir voevodul și de moșie Domn a Moldovii și a svintei Rossienesti Kniaz. În Sanct Peterburg anul (7225) 1717.*** Publ. sub auspiciile Acad. Române de pe originalul mss. al aut., păstrat în Arhivele principale din Moscova ale Min. de Externe, de Gr. Tocilescu, București, Inst. de Arte Grafice „Carol Gödl”, Succesor Ion A. Rasidescu, 1901, LXXIII+891 p.

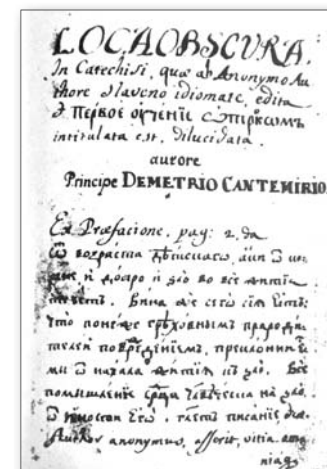
■ **În limba română, ed. critică:** Cantemir Dimitrie, ***Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor***. Ed. îngrijită, studiu introductiv și indici de Stela Toma. În 2 volume, București, Ed. Minerva, vol. I, 1999, 288 p.; Vol. II, 2000, 336 p.

BIBLIOGRAFIE

Dimitrie Cantemir, **Opere**. Divanul, Istoria ieroglifică, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, București, Ed. Academiei Române-Univers Enciclopedic, 2003, p. 1647-1648; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 334; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Toma Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în *Studii și cercetări lingvistice*, LIX, București, nr. 1, ianuarie-iunie, 2008, p. 251-265.

²⁹ Mss. rom., nr. 293-294 (Textul Hronicului imprimat la Iași 1835-1836 – fase-ă-fase cu copia manuscrisă făcută de Gr. Tocilescu după originalul de la Moscova în 1878).

705. Loca obscura in Cathechisi, quae ab anonymo aunore slavono idiomae edita et Per-voe ucenie otrokom intitula-ta est, dulucidata autore De-metrio Cantemirio / Темные места в Катехизисе (Locuri întunecate în Cathechismul publicat de un autor anonim în limba slavonă și intitulat Pervoe ucenie otrokom, lămurite de principele Dimitrie Cantemir).

Pagină din manuscris

• **ORIGINAL:**

Biblioteca de Stat a Rusiei, (Россий-ская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin”, Moscova, Fond. 173 (Музейное собрание), Mss. nr. 277. (Rusia cca 1720, răspuns în limbile latină și rusă lui Teofan Prokopovič la lucrarea *Pervoe ucenie otrokom*). – 129 p. sau 67 f. (20,0 x 15,5 cm). Inițial s-a păstrat la Biblioteca Lavrei „Sf. Serghii”, alături de celelalte scrieri ale lui D. C., un volum de 247 p. în 4°.

• **COPII:**

Biblioteca Națională a Rusiei, fosta bibliotecă Publică „M. E. Sal-tikov-Șcedrin”, Sankt-Petersburg, Основное собрание, Colecția „F. A. Tolstoj”, Mss. nr. 217, (copie de pe textul rusesc: prima jumătate a sec. al XVIII-lea, de Ivan Ilinski).

Biblioteca Academiei Române, București

- Mss. latin, nr. 76, f. 101-224^v.
- Microfilm nr. 2.

• **EDIȚIE PRINCEPS:**

■ **În limba română:** Bodogae T., **Dimitrie Cantemir: „Loca obscura”. Traducere și comentariu**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1063-1111.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Бабий А. И., Ничик В. М.,

Д. Кантемир и Ф. Прокопович, в кн.: *Идейные связи прогрессивных мыслителей братских народов (XVII-XVIII вв.)*, Киев, 1978, с. 115-135; Pelin Valentina, *Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei*, în manuscris.

706. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae (Istoria creșterii și descreșterii curții otomane).

1. Incrementorum & decrementorum Aulae Othomanicae sive aliothmannicae historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae libri tres.

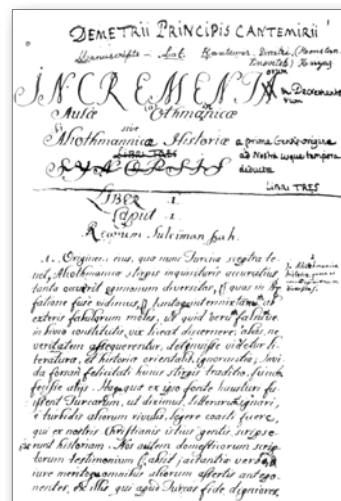
• ORIGINAL:

Biblioteca Houghton, Harvard University, Cambridge, Massachusetts din S.U.A., mss. latin, nr. 124. 1064 p. (31,7 x 20). Facsimilul vezi: Cădea Virgil, *The original manuscript of the History of the Ottoman Empire by Dimitrie Cantemir*, in Demetrius Cantemir: *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author / Dimitrie Cantemir, Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuit de autor*. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass., Ed. de Cădea Virgil, București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. 1-1064.

2. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, I. Incrementa Aulae Ottomanicae 611-1083 (1214-1672).

• ORIGINAL:

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской

Pagina de titlu din manuscrisul original

Prima pagină din „Adnotări” la „Istoria Otomană”

ской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 1. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 252 f. (?) și numerotare paginală 504, (32,0 x 21,0 cm).

3. Annotationes ad Historiae Ottomanicae, I.

• ORIGINAL:

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 2 și 5/1084. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 130 f. ? și numerotare paginală 260, (32,0 x 21,0 cm).

4. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, II. Decrementa Aulae Ottomanicae 1084-1122 (1673-1711).

• ORIGINAL:

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25, (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 3. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 130 f. și numerotare paginală 260, (32,0 x 21,0 cm).

5. Annotationes ad Historiae Ottomanicae, II.

• ORIGINAL:

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25, (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 4. Fragment, 52 f. Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. Nr. 6/1085. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 112 f. și numerotare paginală 224, (32,0 x 21,0 cm).

6. Возвышение и падение дома османов

Din porunca lui Petru I, „*Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae*” de Dimitrie Cantemir a fost tradusă din limba latină în cea rusă și copiată pe curat de Dimitrii Grozin (traducător la Colegiul Afacerilor Externe a Rusiei) „*traducerea istoriei a fost finisată și înmănată Luminăției sale Majestății împărătești*” în 1719 în vederea

pregătirii pentru tipar (**Описание документов и дел хранящихся в архиве святейшего правительствующего Синода**, т. 1 (1542-1721), Санкт-Петербург, 1868, с. 121), iar prin alt ucaz din 1725 împăratul cerea publicarea cât mai urgentă a acestui tratat (**Воскресенский Н. А. Законодательные акты Петра I**, Москва-Ленинград, 1945, nr. 142, 145). Manuscris nedescoperit sau pierdut.

7. **Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, I (1300-1672).**

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), inv. 15, Mss. nr. 1362. (Rusia, text în limba latină, cu foaia de titlu în limba italiană („**Deu Accrescimento e Decadenza deu Impero Othomano o sia Epitome deu Istoria Turca. Parte Prima che contiene l'Accrescimento dal MCCC, al MDCLXXII. Originalmente Scritta in Latino da Demetrio Cantemir, Principe de Moldavia, gia tradatta in Inglese da Nicolo Tindal, ed ora in Italiano da Antioco Principe Cantemir Figlio deu Autore**”), prima jumătate a sec. al XVIII-lea). – 251 f. (32,0 x 21,0 cm).

8. **Annotazioni** [Note la partea I a *Istoriei Curții Otomane* de Dimitrie Cantemir].

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), inv. 15, Mss. nr. 1366. (Rusia, traducere în limba italiană de Antioh Cantemir: cca 1738). – [193 f. + 10 file albe]; numerotare paginală de la 1 la 406 (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București:

- Mss. latin, nr. 74 text
- Mss. latin, nr. 75 note

Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău:

- Microfilm, nr. 1981/28, Cantemir Dimitrii, *Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae*, vol. 1-2.

• EDIȚII PRINCEPS:

■ **În limba engleză: The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire. Part I. Containing the Growth of the Ottoman Empire, from the Reihn of Ottoman the Founder, to the Reign of Mahomet IV.** That is, from the Year 1300, to the Siege of Vienna, in 1683. Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author's own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn'd with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor's Palace, by the late Sultan's Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXIV (1734), p. 1-272+ 1 portret Cantemir + 1 f. dublă plan.

The History of the Ottoman Empire. Part II. The History of the Decay of the Ottoman Empire, from the Reign of Mahomet IV. To the Reign of Ahmed III. Being the History of the Author's own Times. Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author's own Manuscript, by N. Tindal, M.A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn'd with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor's Palace, bz the late Sultan's Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXV (1735), p. 273-460+ 21 portrete ale sultanilor.

■ **În limba franceză: Histoire de l'Empire Ottoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantemiri Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes, Paris, MDCCXLIII (1743), 12°, CXLIV +366 p. (vol. I); 502 p. (vol. II); 576 p. (vol. III); 572 p. (vol. IV).

Histoire de l'Empire Ottoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence. Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantemir. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris, MDCCXLIII (1743), 4+XLVIII+340 p. (tom. I) + 390 p. (tom. II).

■ **În limba germană: Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen**, beschrieben von Demetrie Kante-

mir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzt, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, 64+853 S. + 21 f. portr, +1 f. hartă

Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachs und Abnehmen, beschrieben von Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzt. In 2 volumes, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, S. 1-408 (vol. I); S. 411-853 (vol. II).

■ *În limba rusă*: Кантемир Дмитрий Константинович, **История Турецкого государства от самого основания оного до новейших времен**. Перевод с немецкого. Часть 1-2, Москва, Университетская типография, 1828, 103 +91 с.

■ *În limba română*: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**, Tom. III. **Istoria Imperiului Otomanu. Creșterea și scăderea lui**. [În 2 părți]. Partea I. A Istoriei Osmane, care cuprinde creșterea Imperiului Osmanu de la domnia lui Osmanu fondatorul aceluia până la domnia lui Muhamedu IV: adică de la anul 1300 până la obsidiunea Vienei în anul 1683 / cu note foarte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe de Moldavia. Trad. română de dr. Iosif Hodosiu, București, Ed. Soc. Academice Române, 1876, 41+3+410 p. **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**, Tom. IV. **Istoria Imperiului Otomanu. Creșterea și scăderea lui**. [În 2 părți]. Partea II a Istoriei Osmane, care cuprinde scăderea Imperiului Osmanu de la domnia lui Muhamedu IV până la domnia lui Achmedu III: adică de la anul 1683 până la anul 1712: fapte istorice, petrecute pe cât se aflase însuși autorele în viață/ cu note foarte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe Moldaviei. Trad. de dr. Iosif Hodosiu, București, Ed. Soc. Academice Române, 1878, p. 411-807, CXXXVI p.

■ *În limba turcă*: **Dimitri Kantemir, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Taribi**. Trans. Özdemir Çobanoğlu, (3 Cilt Takim), Ankara, Edit. „Varlık Basımevi”. <Vol>. 1, 1979, LVIII+225 p. + 1port.; <Vol> 2, 1979, XIII+386 p.; <Vol> 3, 1980, XXXI+540 p. in 8° [după *Istoria Imperiului Otoman*, traducere de I. Hodosiu, București, 1878].

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman

Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil İnalcık, Bucharest, 1973, p. 332-333; Maxim Mihai, **Historians of the Ottoman Empire** (www.ottomanhistorians.com); Alexandrescu-Dersca Bulgaru M. M. **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, tom. 26, 1973, nr. 5, p. 987; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира**. Жизнь и судьба в письмах и бумагах, Chișinău, Știința, 2008, p. 63, nota 293.

707. De regimine Ottomanî Imperir (*Despre orânduirea de stat și ocârmuirea Imperiului Otoman*), scriere pierdută sau încă nedescoperită.

708. De Statu politico Aulæ Ottomanicæ (*Despre starea politică a curții otomane*), scriere pierdută sau încă nedescoperită.

(Lucrare arătată ca finisată de D. Cantemir în *Istoria Imperiului Otoman* și considerată pierdută în naufragiul din Marea Caspică. Se admite că titlul lucrării a fost formulat de T. S. Bayer. Vezi discuția: Harea Vasile, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh**. Studii. Ed. de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, 1999, p. 53-55).

Nota bene: La nr. 28, 29 poate fi vorba de una și aceeași lucrare, dar precum obișnuia D. Cantemir, referindu-se la lucrările sale le menționa cu titluri modificate.

709. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)

1. Уведомления, которые донес нам посланной наш с пашпортом Его Ц[а]рского Величества в Трансильванию, 1716 году, сентября 19 дня, возвративый жеся к нам в 1717 году, февраля 3 дня (*Știrile pe care ni le-a adus trimisul nostru [plecat] cu pașaportul Măriei Sale țarului în Transilvania la 19 septembrie 1716 [și] care s-a întors la noi la 3 februarie 1717*).

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68. Сношение России с Молдавией и Валахией, оп. 1, 1717, ед. хр. 2, л. 2-5.

• EDIȚIE FACSIMIL:

Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 237-243.

• COPII:

1. **Arhivele Statului, București**. Fond Microfilme Rusia, rola 17, cadrele 550-556.
2. **Biblioteca Academiei Române, București**. Mss. 326, f. 246v – 249.

• EDIȚIE PRINCEPS:

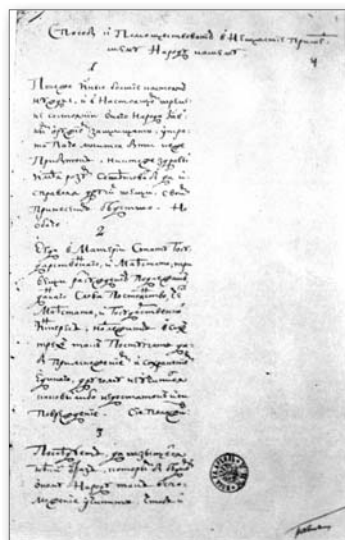
■ **În limba română**: Ciobanu Ștefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Academiei Române*, mem. Secț. Literare, Ser. III, tom. II, mem. București, 1925, doc. LXIII, p. 130-134;

■ **În limbile rusă și română**: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 218-225.

2. **Предложения о мерах оказания помощи молдавскому народу со стороны России. 1718** (*Propuneri în vederea ajutorării rii poporului moldav din partea Rusiei*)

Pagina din manuscris (1717)

Pagina din manuscris (1718)

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68. Сношение России с Молдавией и Валахией, оп. 1, 1718, ед. хр. 1, л. 3-7 об.

• EDIȚIE FACSIMIL:

Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 259-265.

• COPII:

1. **Arhivele Statului, București**. Fond Microfilme Rusia, rola 17, cadrele 598-604.
2. **Biblioteca Academiei Române, București**. Mss.326, f. 252-257.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ **În limba română incompletă**: Ciobanu Ștefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Academiei Române*, mem. Secț. Literare, Ser. III, tom. II, mem. București, 1925, doc. LXIV, p. 135-137.

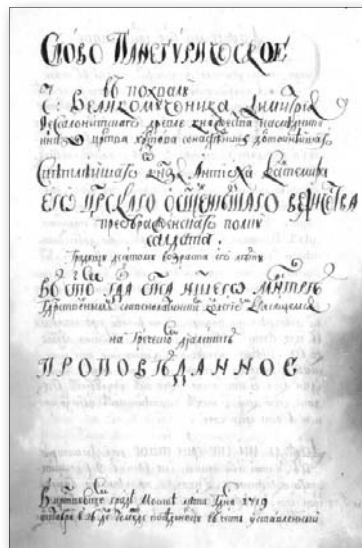
■ **În limbile rusă și română incomplete**: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*, Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 246-251.

■ **În limba rusă**: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, Chișinău, Știința, 2008, doc. 65, p. 190-193.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv. Note și comentarii**, în Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 211-217, 227-236.

710. Слово Панегирическое в похвалу Великому ченика Димитрия Фессалонитского древле княжества наследника, ннеже царства Христова сонаследника достойнешаго от Светлейшаго князя Антиоха Кантемира его царского освещеннаго Преображенского полку солдата. Грядущу десятому возраста его лету во Святом Господа Спаса нашего монастыре государственным славенолатинским коллегием красящемся на греческом диалекте проповеданное. В царствующем граде Москве лета Господня 1719 октября в 26 день томужде победоносцу в честь уставленный (*Cuvânt Panegiresc de laudă Sfântului mucenic Dimitrie din Thesalonik, urmaș al vechiului principat, preavrednic și astăzi comoștenitor al împărăției lui Hristos, de la Prealuminatul principe Antioh Cantemir, soldat al Preasfințitului regiment împărătesc Schimbarea la Față în mersul celui de al zecelea an al vârstei sale în colegiul slavo-latin de pe lângă Sfânta noastră mănăstire Mântuirea Domnului rostit în chipul cel mai frumos în dialectul grec. În urbea împărătească Moscova, anul Domnului 1719 octombrie în 26 zile așezat [cu hramul] aceluiași purtător de biruință*). Se admite a fi scrierea lui Dimitrie Cantemir.

„Panegiricul” (1719),
redacție în limba rusă

• ORIGINALUL:

Музей Истории (Государственный Исторический Музей), Москва, Россия. Fond. (Епархиальное собрание), Mss. rus nr. 1011. Traducerea în l. rusă (I jum. a sec. XVIII), copertat în vol. aparte, 7 f. (14 p.). Originalul în l. greacă pierdut sau nedescoperit.

Lucrarea rămasă în manuscris.

BIBLIOGRAFIE

Елеонская А. С., **Панегирик 1719 г.** Из литературного наследия семьи Кантемиров, в *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология.* Ежегодник 1990, Москва, 1992, с. 28-33.

711. «План Константинополя или Царя града, иже прежде нарекался Византия, древле же Вигос. Завоеван Мухаммедом вторым лета господня 1453 месяца маия в 29 день. Нарисованный князем Димитрием Кантемиром. Грав[ер]. Алексей Zubov, 1720» (*Planul Constantinopolului sau a Țarigradului, numit odinioară Bizanț, iar în antichitate Vigos. Cucerit de Mehmed al doilea anul Domnului 1453 luna mai în 29 zile. Desenat de principele Dimitrie Cantemir. Gravor Aleksei Zubov, 1720*)

ORIGINALUL în l. latină: **pierdut sau nedescoperit.**

Matriță de aramă a hărții în l. rusă: în *Colecția Muzeului Ermitaj din Sankt-Petersburg.*

• COPII:

Biblioteca Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, БАН V P K/47, fără semne de apartenență; БАН V P K /46, exemplar din Biblioteca Tipografiei Sinodale (Библиотека Синодальной типографии). Hartă gravată rusă, 59,5 x 82,5, în 2 coli de hîrtie înțelepte împreună, exemplare din colecția personală a lui Petru I. În plan sunt trecute 162 monumente arhitectonice, inclusiv la nr. 101 „Palatul lui Dimitrie Cantemir”, imaginea căruia este plasată și în colțul de jos dreapta al „Planului Constantinoplei”.

• EDITION PRINCEPS:

■ **În limba engleză: „A plan of Constantinopol”,** in *The History of the Ottoman Empire.* Part I, London, 1734, între p. XVI și 1, 1 filă dublă adițională. Aceeași hartă reprodușă în ed. engl. Londra, 1756.

■ **În limba germană: „Grundriss von Constantinopel”,** in *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachsen und Abnehmen,* Hamburg, 1745, între p. 771 și 772, 1 filă dublă adițională.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **Le plan de Constantinople par D  m  tre Cantémir,** in *Revue des   tudes sud-est européennes*, XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.

712. Доношение о производстве пенки. Начало 1721
(Informație cu privire la cultivarea, prelucrarea și rentabilitatea cânepei. Începutul anului 1721)

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 9, Кабинет Петра Великого, Отд. 2, 1721, Д. 55, л. 21-22^{об}.

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Microfilm, 26, nr. 48.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ În limbile rusă și română: Cernovodeanu P., Lazea A., Caratașu M., **Din corespondența inedită a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, tom. 26, 1973, nr. 5, p. 1044-1049.

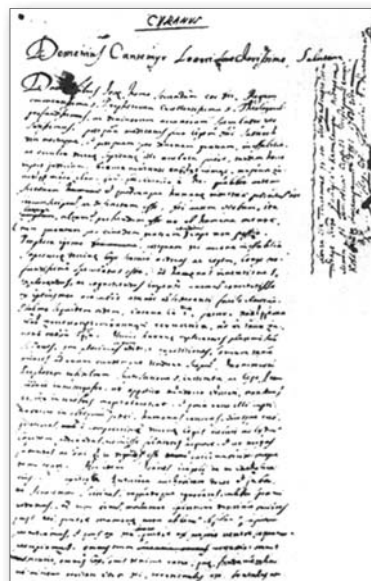
BIBLIOGRAFIE

Цвиркун В., Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах бумагах, Chișinău, Știința, 2008, doc. nr. 81, p. 206-209.

713. Curanus. De Curani etymologico nomine cc. 1719-1722 (*Curanus. Despre etimologia numelui Curanus*) [Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane]

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. nr. 1325. (Rusia, 1718-1719, s-a păstrat în două redacții în limba latină: una scurtă *Curanus*, f. 2-43^v, numerotarea originală pagi-

Pagină din manuscris

nală cu unele reluări și omisiuni – 1-73; și *De Curani etymologico nomine* [Sistemul], versiunea amplificată, f. 44-128^v; în numerotarea originală paginală se atestă lipsuri considerabile. Dimensiunile (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

1. Biblioteca Academiei Române, București. Mss. latin, nr. 76, f. 41-100^v (Fragment, copie de Gr. Tocilescu).
2. Archiwum Akademii der Wissenschaften der Deutschland, zu Berlin, I-V-Bd. 3, f. 38^r – 41^r (Fragmente în limba germană).
3. Biblioteca Națională a Federației Ruse, Sankt-Petersburg (fosta bibliotecă publică „Saltikov-Șcedrin”), Fond M. P. Pogodin, mss. 1204, f. 179-340. (Fragment în limba bulgară, traducere 1805 de Sofronii Vraceanski, episcop de Vrața, după ediția din 1722).

• EDIȚIE PRICEPS:

■ În limba rusă: Кантемир Дмитрий, Книга Система или состояніе мухаммеданскія религіи. Напечатана повеленіем его величества Петра Великаго императора и самодержца всероссийскаго. В типографіи царствующаго Санктпѣтербурха. Лета 1722, Декабря в 22 день. [Перев. на русс. яз. Ивана Ильинскаго и Дмитрия Грозина], 4°, 5+12+8+379 c. [1050 ex.]

■ În limba română variantă de revistă: **Principele Dimitrie Cantemir. Despre Coran**. După copia latinească de la Academia Română, acum mai întâiu tălmăcit și tipărit în românește de Ioan Georgescu, Cernăuți, Ed. revistei *Analele Dobrogei*, 1927, 57 p., Extras din *Analele Dobrogei*, 7 (1927), p. 67-121. [după mss. lat. nr. 76 de la BAR];

■ În limbile rusă și română volum aparte: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VIII. Tom II. **Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane**. Traducere, studio introductiv, note și comentarii de Virgil Cândea. Text rus îngrijit de Anca Irina Ionescu, București, Editura Academiei Române, 1987, 710 p.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 394-395. Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Dușu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

714. Письмо князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722 (*Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Gavriil Golovkin*)

• COPII:

Biblioteca Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg, БАН V P K/47, fără semne de apartenență; БАН V P K /46, exemplar din Biblioteca Tipografiei Sinodale (Библиотека Синодальной типографии).

• EDIȚIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă*: Титов Н., **Лист князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину**, в *Чтение Императорского Общества Истории и Древностей Российских*, Москва, том ССXXX, 1906, с. 23-27.

■ *În limba română*: **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin** (trad. și publ. de Nicolae Gogoneață), în *Revista de filozofie*, București, XVII, 1970, nr. 1, p. 107-111.

■ *În limba franceză*: Lozovan E, „*La Lettre sur la conscience*” de D. Cantemir, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XV, 1975, p. 68-71 în l. rusă ; p. 71-74 în l. franceză.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 394-395; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333-334; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

715. Collectanea orientalia. Principis Demetrii Cantemiri, variae schaeadea et excerpta e autographo descripta, (*Colecția orientală. Diverse file extrase din descrierea autografă a Principelui Dimitrie Cantemir*), 1722-1726.

• ORIGINAL:

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Științe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт Востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей), nr. 60, in 4°, 54 p.

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, București. Mss. latin, nr. 76, f. 409-439.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba latină*: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**. Tom VII: Vita Constantini Cantemyrii Cognomento Senis, Moldaviae Principis; **Collectanea Orientalia. Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta**, Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petesburg, București, Tipografia Academiei Române, 1883, 32 p. + 25 desene.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 334.

716. De muro Caucaseo, (Despre Zidul Caucazian), 1722.

• ORIGINAL: nedescoperit

• EDIȚII PRINCEPS:

■ *În limba latină*: **De muro Caucaseo**. Publicat de T. S. Bayer, în *Comentarii Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae*, Vol. I, St. Petersburg 1726, p. 425-463;

■ *În limba rusă*: **О Стене Кавказской**. Перевод И. Ильинский, в кн.: *Краткое описание Комментариев Академии Наук*, Санкт Петербург, 1728, ч. 1, с. 167-207;

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333;

717. De muro Caucaseo. Hartă întocmită în timpul campaniilor persane din 1722–1723 a lui Petru I în Caucaz.

• ORIGINAL: nedescoperit

• COPII:

1. „Tractus Orientalis Caucasi cum vestigiis muri veteris in eo ducti, descriptus a Celsissimo Principe Demetrio Cantemiro”, 1728, copia unui cartograf anonim, Departamentul Geografic al Academiei de Științe din Petersburg, cu dimensiunile 21 x 16,5 cm.
2. „Карта местности на Кавказе с изображением стены и дороги от Пирдочинской (Пирдемиской) до Шемахи (Кимахи), близ г. Дербента”. Scara în stânjeni, 63 x 65 cm. Lucrarea topografico-cartografică a făcut parte din colecția lui Petru I. În notele explicative ale editorilor catalogului se arată că harta a fost întocmită în primul pătrar al sec. al XVIII-lea, fiind executată cu pana și pensulă în tuș. Harta este fără titlu. Notele convenționale în limba latină, plasate pe versoul hărții, sunt întocmite în al doilea pătrar al sec. al XVIII-lea. Pe hartă colinele sunt însemnate prin mușuroaie, localitățile – prin căsuțe. Harta este desenată pe câteva foi încheiate una de alta. În catalogul biroului geografic, întocmit în 1735, harta este intitulată: „Стена близ Дербента чрез Князя Кантемира”. Planul se păstrează în depozitul de hărți al Bibliotecii Academiei de Științe din Sankt-Petersburg, nr. 738, Оп. Алекс., nr. 340 „Стена близ Дербента чрез Князя Кантемира”.

718. History of the Mahometans, from the time of the false Prophet Mahomet, to the first Turkish Emperor (Istoria mahomedanilor de la falsul profet Mahomed până la primul sultan al Imperiului turc).

• ORIGINALUL: pierdut în naufragiu pe Marea Caspică, în 24-26 iulie 1722.

(Titlul reproduș după: **The Life of Prince Cantemir**, nr. 8, in *The History of the Growth and Decay of the Othman Empire. Part. I-II*. London, 1734-1735, p. 460).

719. Manifestul lui Petru cel Mare, 1722, către popoarele Caucazului și Persiei.

Atribuit unanim lui Dimitrie Cantemir. Inițial alcătuit în limba rusă și tradus în limbile tătară, turcă și persană de principele moldovean. Tipărit între 13-15 iulie 1722 la Astrahan în limbile orientale arătate cu litere arabe, într-un tiraj de 1000 exemplare, confecționate după schițele lui D. Cantemir, acesta participând și la culegerea textului în tipografia de campanie pe care o conducea din porunca țarului (Каримуллин А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века)**, Казань, 1971, с. 72-80). În

aceeași tipografie Manifestul a fost tipărit și în limba germană. Un exemplar în limba turcă (cu litere arabe) cu traducere în l. germană se păstrează în **Arhiva Institutului de Orientalistică din Sankt-Petersburg (Архив института Востоковедения Петербургского отделения института востоковедения РАН)**.

• EDIȚIE PRINCEPS:

- În limba rusă: **Манифест, сочиненный Д. Кантемиром и изданный на татарском, турецком, персидском и немецком языках**, в Лебедев В., *Поход Петра Великого в Персию (Журнал Министерства Народного Просвещения, Санкт-Петербург, 1848, т. 60, октябрь, отд. II, с. 4-8)*.
- În limba germană: Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724)**, dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 97-98.

Pagina din „Manifestul...”
tipărită de D. Cantemir

BIBLIOGRAFIE

Despre acest Manifest vezi: Weber H., **Das Verränderte Russland**, Hanovre, 1739, vol. 2, S. 86; **Sammlung russischer Geschichte**, Saint-Petersbourg,

vol. 7, 1762, S. 214-215; Голиков, **Дияния Петра Великого** ..., т. 8-9, Изд. 2-е, Москва, 1838, с. 131; Лебедев А., **Поход Петра Великого в Персии**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1848, октябрь, с. 4; Пятницкий Вл., **К истории книгопечатания арабским шрифтом в Европейской России и на Кавказе**, в кн.: *Публичная библиотека СССР им. В. И. Ленина*, Сборник 1, Москва, 1928, с. 133, 153-157; Крачковская В. А., **Эпиграфика на арабском языке в России до 1850-х гг.** в *Советское Востоковедение*, 1940, № 6, с. 271-301, с ил.; Рафиков А. Х., **Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии наук СССР**, в кн.: *Сборник статей и материалов библиотеки Академии наук СССР по книговедению*, Ленинград, 1965, с. 296-298; Каримуллин А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века)**, Казань, 1971, с. 72-80; Рафиков А. Х., **Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59; Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724)**, dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 91-102; **История отечественного востоковедения до середины XIX вв.**, Москва, 1990, с. 46; Chiriac Vlad, **Dimitrie Cantemir, fondatorul tiparului în limba tătară**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*, Coord. șt. P. Balmuș și S. Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 243-246.

720. Замечания Д. Кантемира на проект указа по гражданским делам правительствующего Синода (Observațiile lui D. Cantemir la proiectul „Ucazului” cu privire la litigiile civile ale Sinodului Guvernamental)

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 248, Оп. 3, Кн. 95, лл. 14-15 (Rusia, 1722).

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ **În limba rusă:** **Замечания Д. Кантемира на проект указа по гражданским делам правительствующего Синода**, в кн.: Семенова Л. Е., **Научная деятельность Дмитрия Кантемира в России** (в кн.: *Florilegium. K 60-letiu B. N. Flori*, Москва, Языки русской литературы, 2000, с. 296-310).

721. Члены веры христианския кратчайшия в употребление от мухаммеданской тмы к свету евангелския истины обращающимся, по вопросам и ответам [Катехизис]. (*Membrilor credinței creștine ce au trecut de la întunericul muhamedan la lumina adevărului evanghelic întru folosință aceste întrebări și răspunsuri pe scurt*) [*Catehism turcesc*].

Pagină de probă a ediției ruso-turcești a „Catehismului”

• ORIGINALUL:

Arhiva Centrală Istorică de Stat, Sankt-Petersburg (Центральный Государственный Исторический Архив (ЦИА), Санкт-Петербург, Фонд 796, оп. 4, № 332, л. 1⁰⁶-8⁰⁶, in folio, în limba rusă (Rusia, 1722-1723). Catehismul alcătuit inițial în limba turcă cu caractere arabe și tradus în limba rusă pentru a-l prezenta spre aprobare Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse. Cuprindea 20 de întrebări și răspunsuri la care erau anexate 27 dintre cele mai importante rugăciuni creștine zilnice. S-a păstrat varianta rusă a celor 20 de întrebări și răspunsuri, precum și o filă-probă de tipar (20 x 15 cm) cu text paralel în limbile rusă și turcă în tipografia de campanie.

Se pare că D. Cantemir a pregătit și o variantă în limba latină a acestui catehism: **Demitrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici, 1723**. (Titlul latin reprodus după: Nandriș Grigore, **Rumanian exiles in 18th century Russia. Appendix D: Demitrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici**, in *Revue des études roumaines*, Paris, I, 1953, p. 69-70).

VARIANTA LATINĂ pierdută sau neidentificată.

• COPII:

Hunterian Museum Library, Glasgow, nr. 211, Fasciculus Mss. Orientalium.

BIBLIOGRAFIE

Nandriș Grigore, **Rumanian exiles in 18th century Russia. Appendix D: Demetrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici**, nr. 211, facs. Mss. Orientalium, in *Revue des études roumaines*, Paris, I, 1953, p. 69-70; Рафиков А. Х., **Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59; Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724)**, dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 102-105; Рафиков А. Х., **Дмитрий Кантемир и его катехизис на турецком языке**, в кн: *Книгопечатание и книжные собрания в России до середины XIX в.*, Ленинград, 1979, с. 123-141.

722. Завещание Димитрия Кантемира, 28 сентября 1722 г. (*Testamentul lui Dimitrie Cantemir, 28 septembrie 1722*).

• ORIGINALUL: **nedescoperit** sau **pierdut**

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă*: [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 305-310.

■ *În limba română*: Ciobanu Ștefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, București, 1924, p. 138-141.

■ *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, Chișinău, Știința, 2008, doc. 142, с. 280-283.

723. Краткое ныняшнего во Асию похода описание [с 18 июля по 16 октября 1722 г.] (*Descrierea actualei campanii în Asia [de la 18 iulie până la 16 octomrie 1722]*).

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 198, А. Д. Меншиков, Оп. 1, Д. 633, л. 27-28^{об}. Aceste note au fost anexate la scrisoarea lui D. Cantemir din 2 noiembrie 1722 către A. Menişikov.

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă*: Цвиркун В., **Письма Дмитрия Кантемира русским сановникам в период персидского похода 1722 года**, în *Revis-ta de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2007, nr. 3, doc. 4, p. 105-108,

724. Походной журнал Д. Катемира Астрахатской экспедиции [с 11 июня по 9 октября] 1722 г. (*Jurnalul lui D. Cantemir în campania de la Astrahan în 1722*)

• ORIGINALUL: **pierdut** sau **neidentificat**

• EDIȚIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă*: [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 299-305.

■ *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, Chișinău, Știința, 2008, doc. 143, с. 283-287.

5. Scrierile lui D. Cantemir. Ediții și studii

725. ALBALA, Radu, **Contribuțiuni petersburgheze la cunoașterea operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Veac nou*, București, XIV, 19 dec. 1958, nr. 718, p. 3.
726. BĂDĂRĂU, Dan, **Problema editării operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Iașul literar*, 1967, nr. 1, p. 44-50.
727. DUȚU, Alexandru, **Opera lui Dimitrie Cantemir în cultura română modernă**, în *Viața românească*, București, septembrie 1973, nr. 9, p. 6-13.
728. EREMIA, Ion, **Românismul moldovenilor în opera istorică a lui D. Cantemir**, în *Destin Românesc*, București-Chișinău, 1994, nr. 3, p. 15-22.
729. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise și ediții princeps. Repertoriu**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, 4, p. 27-55.
730. FELEA, Alina, **Câteva aspecte ale cotidianului și mentalității în operele lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 108-113.
731. G. B., **Operele lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 17 iunie 1923, nr. 134, p. 7.

732. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 44-61.
733. **Înștiințare despre publicarea operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1839, p. 69.
734. KOROLEVSKI, Svetlana, **Înțeleptul în dialog cu Lumea sau Divanul ca text modelator**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 26-34.
735. LĂUDAT, I. D., **Scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viața și opera*, Iași, Ed. Junimea, 1973, p. 44-211.
736. LEMNY, Stefan, **Opera lui Cantemir**, în Idem, *Întâlniri cu istoria în secolul XVIII: teme și figuri din spațiul românesc*. Prefață de A. Zub, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2003, p. 32-37.
737. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георгий, **Дин история едитэрий оперелор луй Димитрие Кантемир**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 158-164.
738. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir. Un prinț al literelor**, Ed. Elion, 2001, 211 p. [Caracterizarea operelor cantemiriene].
739. MÂRZA, Radu, **Rusia, slavii și slavonismul în viața și opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Apulum. Acta Musei Apulensis. Muzeul Național al Unirii*, Alba Iulia, 2004, 41, p. 419-438.
740. [NAZAR, Valeriu] НАЗАР, Валериу, **Кантемир: едиций принчепс**, ын *Патримону*, Кишинэу, 1987, вол. I, п. 175-185.
741. ODOBESCU, Al., **Registrul operelor manuscrite și tipărite ale principilor Dimitrie și Antioh Cantemir**, în *Analele Academiei Române*, București, seria I, nr. 5, 1872, p. 41; nr. 8, 1875, p. 13; nr. 10, 1877, p. 17-18, 38; nr. 11, 1879, p. 105-106.
742. PANAITESCU, P. P., **[Despre scrierile lui D. Cantemir]**, în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viața și opera*, Editura Academiei R. P. Române, București, 1958, p. 47-67, 75-95, 148-157, 166-201, 209-253.
743. **Publicarea operelor cantemiriene**, în *Analele Societății Academice Române*. Sesiunea anului 1871, București, Noua Tipografie a laboratorului român, 1872, Tomul IV, p. 142-146.

744. SIMONESCU, Dan, **Aventura editorială a operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 22-33.
745. TĂNASE, Alexandru, **O istorie umanistă a culturii române. De la Umanismul renescentist la iluminism**, vol. II, Iași, Ed. Moldova, 1995, 338 p.
746. TOCILESCU, Grigore, **Planul lucrării „Principele Dimitrie Cantemir”. Fragmente din conferința „Principele Dimitrie Cantemir”**, în *Manuscriptum*, București, 1987, nr. 2, p. 103-105.
747. TUNCEL, Bedrettin, **Dimitrie Cantemir: 1673-1723**, Ankara, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, 1975, 115 s.
748. ZUB, Alexandru, **Un proiect fastuos „Scrierile Cantemireștilor” (1838)**, în *Convorbiri literare*, Iași, 30 sept., 1973, nr. 18, p. 4.

Divanul

a. Ediții

749. [CANTEMIR, Dimitrie], **DIVANUL sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul, prin de truda și de ostenință iubirea a lui Ioan Dimitrie Constantin-voievod. Întăiu izvodit și de iznoavă din vechiul și noul Testament, în slava și folosința moldovenescului neam, în vremile a măriei-slale blagocestivului, prealuminatului Moldavii oblăduitoriu Ioan Antioh Constantin-voievod. Alcătuit, turma a pravoslavnicului moldovenescului nărod de preaosvințitul părintele Savva, Arhiepiscopul și Mitropolitul Sucévii otcârmuindu-să. Iară cu osirdiia și epitropiia cinstului și blagorodnicului boiar, dumnealui Lupul Bogdan hatmanului, s-au tipărit în orașul scaunului domnii, în Iași. Vă leat de la Adam 7206, iară de la mântuința lumii 1698, meseța avgust, 30. Și s-au tipărit prin ostenia la smeriților și mai micilor Athanasie ieromonahul și Dionisie monahul, moldovenii.** / ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΝΕΩΣΤΙ ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΕΚ ΤΕ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΚΑΙ ΟΦΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΜΟΛΛΑΒΩΝ ΓΕΝΟΥΕ, ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΛΑΒΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ

Pagina de titlu a ediției bilingve din 1698 a „Divanului”

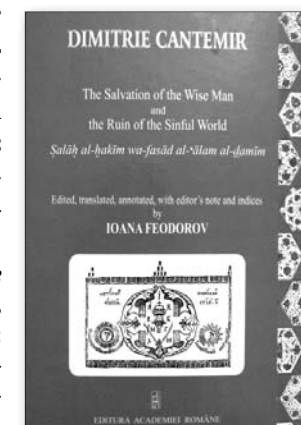
ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΠΟΙΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ, ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΟΥΤΣΑΒΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΣΑΒΒΑ ΔΙΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΔΕ, ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ, ΚΥΡΙΟΥ ΛΟΥΠΟΥΛΟΥ ΜΠΟΓΔΑΝΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ ΧΑΤΜΑΝΟΥ ΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΤΗ ΠΕΡΙΦΗΜΩ ΠΟΛΕΙ ΙΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ. ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ ζσστ' ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΕΑΣ, 1698, ΜΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ λ'. ΕΤΥΠΩΘΗ ΔΕ ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ, ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ. 10+138[-144] f.

750. [CANTEMIR, Dimitrie], **Divanulu sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul**. Editat de B. P. Hașdeu în *Arhiva istorică a României*, II, București, 1865, p. 82-170.
751. [CANTEMIR, Dimitrie], **Divanulu**, În *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Tipărite de Societatea Academică Română. Tom. V. Partea a II-a. Publicat de G. Sion. București, Tipografia Curții, Proprietar F. Göbl, 1878, p. 33-240 +XII p. + 24 p.
752. [CANTEMIR, Dimitrie], Кантемир, Димитрие, **Диванул сау гылчава ынцелептулуй ку лумя сау жюдецул суфлетулуй ку трупул а луй Иоан Димитрие Константин Воевод**. (Фрагмент), ын Додицэ Г., Марин В., *История лимбий ши а литературий векь молдовенешть*. Крестомацие, Кишинэу, Лумина, 1966, п. 279-284.
753. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul (sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu Trupul)**. Ediție îngrijită și studiul introductiv de Virgil Cândea, București, Editura pentru literatură, 1969, CX + 565 p. + 9 ilustrații.
754. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul**. Ediție îngrijită, studiu introductiv și comentarii de Virgil Cândea. Text grecesc de Maria Marinescu-Himu. București, Editura Academiei R.S.R., 1974, 489 p. + 13 ilustrate și 1 portret.
755. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul**, În *Opere complete*. Vol. I. Ediție îngrijită, studiu introductiv și comentarii de Virgil Cândea. Text grecesc de Maria Marinescu-Himu, București, Editura Academiei R.S.R., 1973, 489 p. [în limbile greacă și română].

Recenzie: Mircea Anghelescu, **Dimitrie Cantemir, Opere complete, vol. I, Divanul**, în *Revista de istorie și teorie literară*, 1974, tom. 23, nr. 4, p. 565-566.

756. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **Диванул**, ын *Антоложия роезией векь молдовенешть*. Суб. ред. П. Балмуш. Преф., селекция, трад. ши ноте де Н. Дабижа, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 215 п.
757. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul**. Text stabilit, traducerea versiunii grecești, comentarii și glosar de Virgil Cândea. Postfață și bibliografie de Alexandru Duțu, București, Ed. Minerva, 1990, 408 p.
758. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere. I. Divanul, Istoria ieroglică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indici de autori și opere și introducere la *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere la *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 97-315.
759. [КАНТЕМИР, Димитрие], Из „Дивана”. О семи возрастных периодах человеческой жизни и о том, что жизнь человека подобна плоду, в *Антология поэтической мысли Молдовы*, Кишинев, Штиинца, 1992, с. 150-151.
760. CANTEMIR, Dimitrie, **The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Salâh al-hakîm wa-fasâd al-'âlam al-damîm**. Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, București, Editura Academiei Române, 2006, 381 p. + 23 il.

Recenzie de Andrei Pippidi, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tome XLVI, nr. 1-4, 2008, p. 552-553; Панченко К. А., в *Вестник Московского университета*, Серия, 13 Востоковедение, 2008, № 1, с. 117-122.

b. Studii

761. AFLOROAIEI, Ștefan, **Cum este posibilă filosofia în estul Europei**, Iași, Polirom, 1997, p. 21-26; vezi și p. 19, 30, 34, 39, 42, 59, 60, 102, 235.

762. AFLOROEI, Ștefan, **Scenariul modern al metafizicii. Ecouri din „Divanul” lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 27-31; și în *Revista de filosofie*, București, t. XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 195-213.
763. ANGHELESCU, Mircea, **Sur la traduction arabe du „Divan” de Cantemir**, în *Romano-Arabica*. Vol. II, Bucarest, Romanian Association for Oriental Studies, 1976, p. 65-68.
764. ANTON, Manuela, **„Divanul” lui Dimitrie Cantemir: Catehism sau dispută poetică**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 45, 1997, nr. 1-2, p. 13-20;
765. ANTON, Manuela, **Idealul mântuirii: dispute și concordanțe interconfesionale (pornind de la Divanul lui Dimitrie Cantemir)**, în vol. *Ipostaze ale literaturii române vechi și premoderne (secolele XVI-XVIII). Studii, cercetări și teze*. Coord. șt. P. Balmuș și S. Korolevski, Chișinău, 2007, p. 109-128.
766. ASLAM, Constantin, **Semnificația unui tricentenar – „Divanul” lui Dimitrie Cantemir și discursul identitar (I)**, în *Revista de filosofie*, București, 1998, nr. 6, noiembrie-decembrie, p. 677-699.
767. BĂLAN MIHAILOVICI, Aurelia, **De la „Mărturisirea Ortodoxă” a lui Petru Movilă la „Divanul” lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 34-40.
768. BEZA, M., **Urme românești în Răsăritul ortodox**, București, 1937, p. 190-191, 203.
769. BÎLBĂ, Corneliu, **Divanul lui Dimitrie Cantemir. Cum să scriem istoria filosofiei românești după metoda lui Foucault**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași (seria nouă), Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 75-106.
770. BOIANGIU, Maria, **Influențe clasice în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir (Retorismul stilului său)**. Lucrare de diplomă condusă de lector Mihai Nasta, București, 1971, 72 p. dactilogr. (Universitatea București. Facultatea de limbi române, clasice și orientale. Secția limbi clasice).
771. CARDAȘ, Gh., **Prima operă a lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 17 iun. 1923, nr. 134, p. 4.
772. CĂLINESCU, George, **Dimitrie Cantemir. Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea, Iași, 1698**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 19 sept. 1937, nr. 876, p. 15.

773. CÂNDEA, Virgil, **Dialogul Orient-Occident, tradiție-inovație în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul Comisiei naționale a R. P. România pentru UNESCO*, București, 6 ian.-iunie 1964, nr. 1-2, p. 41-61.
774. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. I, *Divanul*, București, Editura Academiei Române, 1969, 1974, p. 15-99.
775. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv**, în CANTEMIR, Dimitrie, *Opere. I. Divanul, Istoria ieroglică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indici de autori și opere, și introducere [la] *Divanul* de Virgil Căndea. Introducere [la] *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 3-96.
776. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – un ambasador al spiritualității române. Manuscrise din epocă în limba arabă**, în *Scân-teia*, București, 40, 10 dec. 1970, nr. 8633, p. 4.
777. CÂNDEA, Virgil, **La diffusion de l'œuvre de Dimitrie Cantemir en Europe de Sud-Est et au Proche Orient**, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 10, 1972, nr. 2, p. 345-361 (cu o bibliografie).
778. CÂNDEA, Virgil, **Prefața ediției**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. I, *Divanul*, București, 1974, p. 5-14.
779. CIORTEA, Marcela, **Gerunziul – predicat în Divanul lui Dimitrie Cantemir**, în *Studia in honorem magistri Vasile Frățilă*, Timișoara, 2005, p. 157-168.
780. CIPARIU, T., **Chrestomația sau Analecte literare dein cărțile mai vechi și noue românești, tipărite și manuscrise începundu dela seclulu XVI până alu XIX, cu notitia literaria ladunate și alese**, Blasiu, Tiparul seminarului, 1858, p. XXXVIII și 257 p. [despre *Divanul* și Cantemir – literat].
781. CIPARIU, T., **Principia de limbă și de scriptură**, Edițiunea II revizuită și înmulțită, Blasiu, Tiparul Seminarului, 1866, IV, 407 p., vezi p. 108
782. CURTICĂPEANU, Doina, **Omul încotro? [Divanul]. Arhipelagul baroc** [Istoria ieroglică], în Idem, *Orizonturile vieții în literatura veche românească*, București, Ed. Minerva, 1975, p. 123-180.
783. CURTICĂPEANU, Doina, **Un strălucit debut: Divanul lumii cu înțeleptul. Cheile lui Ianus**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni*

- ale universalității, Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 21-25.
784. DENSUȘIANU, O., **Istoria literaturii române**, București, 1898-1899, p. 509-518.
785. **Divanulu** [Publ. de B. Petriceicu Hăjdeu], în *Archiva istorică a României*, București, 2, 1865, p. 82-170.
786. DRĂGANU, N., **Pagini de literatură veche**, în *Dacoromania*, Cluj, 3, 1921-1922, p. 238-240, 248.
787. DUȚU, Alexandru, **Postfață**, în Dimitrie Cantemir, *Divanul*, Editura Minerva, București, 1990, p. 373-393.
788. EȘANU, Andrei, „**Divanul...**” în limbile arabă și engleză, în *Akademios. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 1-2 (9), p. 68-71.
789. FEODOROV, Ioana; CRIȘAN, Carmen, **Valorificarea unei vechi descoperiri. 1705. Divanul lui Dimitrie Cantemir în limba arabă**, în *Magazin istoric*, București, 2007, nr. 10 (487), p. 18-22.
790. FEODOROV, Ioana, **The Arabic Version of Dimitrie Cantemir's Divan: a Supplement to the editor's Note**, dans *Revue de études sud-est européennes*, Bucarest, 2008, 46, nr. 1-4, p. 195-212.
791. FEODOROV, Ioana, **Divanul lui Dimitrie Cantemir în varianta arabă**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 17, 2007, nr. 62-63, p. 58-61.
792. GASTER, M., **Literatura populară română**, București, 1883, p. 167.
793. GHIBU, Octavian, **Copia lui Picu Pătruț după „Divanul” lui D. Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, CV, 1987, nr. 5-6, p. 81-101.
794. HAȘDEU, B. P., **O scriere de filosofie morală în limba română**, în *Arhiva istorică a României*, București, 2, 1865, p. 81-82.
795. ILIEȘ, Aurora; ADAM, Marieta, **Date noi despre circulația și cititorii operei lui Dimitrie Cantemir „Divanul sau gâlceava Înțeleptului cu Lumea”**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 26, 1973, nr. 5, p. 99-102.
796. IOAN, Petru, **Divanul, în perspectiva logicii**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere*. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 46-52; și în *Revista de filosofie*, București, 46, 1999, nr. 1-2, p. 17-22.

797. IONESCU, Cornel Mihai, **Suflet-trup ca tensiune barocă, în gândirea lui Cantemir**, în *Secolul 20*, București, 16, 11-12 (1973), p. 105-111.
798. LEMNY, Stefan, **Le Divan**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 74-77.
799. MARIN, Constantin, **Motive filosofico-literare antice în scrierea lui Dimitrie Cantemir – Divanul sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași*, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 12-19; și în *Revista de filosofie*, București, Tom XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 243-251.
800. MARIN, Constantin, **Motive filosofico-literare antice în scrierea lui Dimitrie Cantemir – Divanul sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 12-19; și în *Revista de filosofie*, București, 2000, Tom XLVII, nr. 3-4, p. 243-251.
801. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir: „Divanul”. Introducere în imaginar**, în Idem, *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, București, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p. 242-271.
802. MAZILU, Dan Horia, **Ambițiile filosofului tânăr: „Divanul, sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea, sau Gâlceava sufletului cu trupul”**, în Idem, *Recitind literatura română veche*. Compendiu, [București, 2004], p. 359-376.
803. MAZILU, Dan Horia, **„Divanul sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul”**, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 44-51.
804. MAZILU, Dan Horia, Cantemir Dimitrie, **Divanul**, în *Limbă și literatură*, București, 43, Vol. 3-4, 1998, p. 35-40.
805. MIHAIL, Paul, **Două manuscrise necunoscute în secolul al XVIII-lea**, în *Romanoslavica*, București, 10, 1964, p. 457-466.
806. MIRON, Paul, **Der Wortschatz Dimitrie Cantemirs. Eine lexikalische Untersuchung von Divanul und Istoria ieroglifică**, în *Vergleich zu Texten aus dem XVI, XIX und XX Jahrhundert*, Frankfurt am Main (Studia Romanica et Linguistica), 1978.

807. MOLDOVANU, Dragoș, **Stilizarea citatului biblic în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul de lingvistică și istorie literară*, Iași, 20, 1969, p. 49-68.
808. MORARU, Mihai, **Precizări privind una dintre sursele „Divanului” lui Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 32, 1984, nr. 4, p. 117-120.
809. NASRALLAH, Joseph, **Catalogue des manuscrits du Liban**, vol. I, Beyrouth, 1958, p. 24.
810. NEGRICI, Eugen, **Literatura implicată. Kalitropismul ca năzuință. Divanul**, în *Imanența literaturii*, București, Ed. Cartea Românească, 1981, p. 151-159.
811. PAȘCA, Ștefan, **Des copies du „Divan” de Démètre Cantemir en Transylvanie**, dans *Académie Roumaine – Langue et littérature. Bulletin de la Société littéraire*, vol. II, 1943, nr. 1-2, p. 116-124. Extras, București, 1943, 9 p.
812. PIRU, Al., **Divanul lui Cantemir în ediție nouă**, în *România literară*, București, 5 mart. 1970, nr. 10, p. 12.
813. POPA, Gheorghe, **Câteva repere teologice pentru o interpretare a Divanului lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă)*. Filosofie, tom XLVI, 1999, p. 27-31.
814. POPP, V., **Disertație despre tipografiile românești**, Sibiu, 1838, p. 79.
815. RADU, Raisa, **Idei morale de esență umanistă în Divanul cantemirian**, în *Studii și articole de istorie*, București, 1995, nr. 2, p. 127-131.
816. RĂDULESCU, Maria, **Antonimele în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, 31, 1980, nr. 4, p. 461-464.
817. RĂILEANU, Vitalie, **Idei morale de esență umanistă în Divanul cantemirian**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 1999, 9, nr. 6 (102), p. 7-8.
818. ROTARU, Ion, **Ecumenismul lui Dimitrie Cantemir în Divanul...**, în *Armonia*, VI, 1998, nr. 9-10, p. 9.
819. SĂLĂVĂSTRU, Constantin, **„Divanul” lui Cantemir. Interpretări retorice**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă)*. Filosofie, tom XLVI, 1999, p. 63-71.

820. SĂLĂVĂSTRU, Constantin, **Exerciții retorice în „Divanul” lui Cantemir**, în *Revista de filosofie*, București, XLVII, 2000, 3-4, p. 215-222.
821. SIMONESCU, Dan, **„Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea”**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 15-20.
822. SOROHAN, Elvira, **Trei secole de gâlceavă a înțeleptului cu lumea**, în *România literară*, București, 4-10 noiemb. 1998, nr. 44, p. 11.
823. STANCIU, Valeriu P., **Literalitatea Divanului**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă)*, Filosofie, tom XLVI, 1999, p. 106-111.
824. STOLERU, Nicolae N., **„Divanul” lui Dimitrie Cantemir, unul din primele tratate românești de învățătură morală creștină**, în *Studii teologice*, Seria a II-a, 1973, nr. 5-6, p. 352-365.
825. ȘTREMPEL, G., **Copiști de manuscrise românești până la 1800**, București, 1959, p. 4-5, 188, 190.
826. ȘTREMPEL, G.; MOISIL, Fl.; STOIANOVICI, L., **Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Catalogul manuscriselor românești**, vol. IV, București, 1967, p. 410, 567.
827. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Marginalii la „Divanul...” lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 33, 1985, nr. 4, p. 16-19.
828. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir – Divanul**. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Virgil Cândea, București, 1969, în *Tribuna*, Cluj, XIV, 4 iunie 1970, nr. 23, p. 6.
829. TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir – Divanul**. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Virgil Cândea, București, Editura pentru literatură, 1969; și în *Studii și cercetări lingvistice*, București, 1970, nr. 5, p. 614-617.
830. VAIDA, Petru, **Umanistul Andrei Wissowatius tradus de Dimitrie Cantemir cu privire la izvoarele Divanului**, în *Gazeta Literară*, București, 11, 1964, nr. 37, p. 7.
831. VLĂDUȚESCU, Gh., **Condiția moralității în „Divanul” lui Cantemir**, în *Tomis*, Constanța, 1970, mai, nr. 5, p. 16.
832. ZANE, G., **Economia de schimb în Principatele Române**, București, 1930, p. 90-92.
833. ZANE, G., **Câteva știri despre M. Eminescu**, în *Revista Fundațiilor*, 6, 1939, p. 317-326.

834. ZANE, G., **Divanul lui Cantemir în ediția lui Virgil Cândea**, în *Contemporanul*, București, 10 apr. 1970, nr. 15, p. 8.
835. ZUGRAV, Ioan, **Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul**, al lui Dimitrie Cantemir exemplar de la Mănăstirea Sf. Ilie de lângă Suceava, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, XXXVI, 1960, nr. 5-6, p. 389-392.

Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago (Metafizica)

a. Ediții

836. CANTEMIR, Dimitrie, **Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago**. Traducere de N. Locusteanu, cu o prefață de Emil C. Grigoraș, București, Editura Ancora, 1928, 347 p.
837. [КАНТЕМИР, Дмитрий], **Метафизика**, кн. IV (о движении, месте, продолжительности и вечности). Гл. V, VI, VII-XIII [fragment], в кн.: Бабий А. И., *Дмитрий Кантемир. Мыслители прошлого*, Москва, Мысль, 1984, с. 149-163.
838. КАНТЕМИР, Дмитрий, **Неописуемый образ Священной науки**, Перевод с румынского Г. Бобынэ, в кн.: Кантемир Дмитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовей, 2003, с. 36-273, 354-356.
839. [CANTEMIR, Dimitrie], **Sacro-Sanctae Scientiae Indepingibilis imago. Épitre dédicatoire**, dans Alexandrescu Vlad, *Un manuscript inedit et inconnu de Démètrie Cantemir: L'épître dédicatoire du traité Sacro-Sanctae Scientiae Indepingedilis Imago* (ARCHÆVS. *Studii de Istorie a Religiiilor*, București, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 258-260 (în limba latină); p. 261-263 (în limba franceză).
840. CANTEMIR, Dimitrie, **Metafizica**, Cluj-Napoca, ETA, 2006, 228 p.

b. Studii

841. ALEXANDRESCU, Vlad, **Un manuscript inedit et inconnu de Démètrie Cantemir: L'épître dédicatoire du traité Sacro-Sanctae Scientiae Indepingedilis Imago**, în *ARCHÆVS. Studii de Istorie a Religiiilor*, București, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 241-269.
842. BARBU, Constantin, **D. Cantemir: „Sacrosanctae scientiae indepingibilis Imago”. Eus și căile lui spre Ființă și către Ins** [Interpretarea manuscrisului latin 76 al Metafizicii lui D. Cantemir], în *Ramuri*, Craiova, 1981, nr. 5, p. 16.
843. GHIDEANU, Tudor; RUSU, Vitalie, **Motive filosofice antice în „Sacro-sanctae scientiae indepingibilis Imago”**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*. Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 35-45.
844. GRIGORAȘ, Em., **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago*. Traducere de N. Locusteanu, cu o prefață de Emil C. Grigoraș, București, Editura Ancora, 1928, p. 2-30.
845. GROZEA, Lucian, **Timp cantemirian versus timp aristotelic: Hypomnematică la cartea a IV-a din Sacrosanctae Scientiae indepingibile imago**, în *Saeculum*, Sibiu, an. 4, nr. 1, trim. I, 2005, p. 8-12.

Kitâb-i ilmi' l mûsikî 'alâ vechi 'l hurûfât

a. Ediții

846. [KANTEMIR, Dimitrie, **Tarifu ilmi musiki ala véghi Maksus**], dans Yekta Raouf, **Musique orientale. Le compositeur du Péchrev dans le mode Nihavend (Demetrius Cantemir, Prince de Moldavie)** (*La Revue musicale*, VII, Paris, 1907, nr. 5, p. 117-121).
847. [CANTEMIR, Dimitrie, **Scrieri muzicale**], în Burada T., **Scrierile muzicale ale lui D. Cantemir**, București, Librăriile Socec, C. Sfe-tea și Librăria Națională, 1911, 114 p. Cu fasc. și note muzicale (*Analele Academiei Române*, Memoriile Secției Literare, seria a II-a, București, tom XXXII, 1911).
848. KANTEMIROGLU (DEMETRIUS CANTEMIR). **Kitab-i Ilmul-Musiki ala vechi'l-Hurufat**. Ed. by Yalcin Tura, Istanbul, 1976.
849. KANTEMIROGLU, **Kitabu 'Ilmi'l-Musiki 'ala vechi'l-Hurufat**. Ed. „Turan Yayinlari”, Istanbul, 1977.

850. [CANTEMIR, Dimitrie] Димитрие Кантемир, **Креаций музикале**, Ед. де Е. Ткач, презентаре графикэ де Филимон Хэмура-ру, Кишинэу, Литература Артистикэ, 1980, 119 п., ноте.

Recenzii de [Т. Hâncu] Т. Хынку, *И в музыке оставил след...* în *Советская Молдавия*, 17 окт. 1981; [Ion Dron] Ион Дрон, **Аскул-тынд гласул историей**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 19 септембрие 1982, п. 3.

851. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations**, Part I: Text. Transcriben and annatated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol 1), London, School of Oriental and Africana Studies, University of London, 1992, XXVII+734 p. + music + illustrations.

852. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations**, Part II: Commentary. Transcriben and annatated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol. 2), Albershot, Ashgate, 2000, X+607 p.

853. KANTEMIROGLU, Bezmârâ Yitik Sesin Peşinde, 435 MB, Kalan Music 161, 2000, classical Turkish, world ethnic CD.

854. **Kendi eserleri, Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia**; Yalçın Tura 2001, **Turkish** Computer File CD-ROM; 12 cm. Istanbul: YKY.

855. [CANTEMIR, Dimitri], **Kitabu 'İlmi'l-Musiki'ala vechi'l-Hurufat = Musikiyi harflerle tesbit ve icra ilminin kitabı** by Dimitrie Cantemir Voivode of Moldavia, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2001. Include 2 vol. + 2 CD.

856. KANTEMIROGLU, Dimitri, **Kitâbu 'İlmi'l - Mûsiki 'alâ vechi 'l - Hurûfat Musikiyi Harflerle Tesbit**

CD cu muzică cantemiriană

Ediție turcă în II volume a operei muzicale a lui D. Cantemir

ve İcra İlminin kitabı. Prep. by Yalcin Tura. Editor: M. Sabri Koz. 2 Cilt Tk. + 2 CD. Vol. 1: Inceleme – edvar (Tipkibasim – cevriyazi – ceviri – notlar), LXIV, 240 p.; Vol. 2: Notalar (Tipkibasim – ceviri – notlar). Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001, XXIV, 695 p.

857. CANTEMIR, Dimitrie, **Music in Istanbul And Ottoman Europe Around 1700**, Ihsan Ozgen, Linda Burman-Hall, Lux Musica 2004, CD.

b. În ediții de antologii musicale

858. KECSKÉS, András L.; KECSKÉS, Együttes, **Ancient Turkish music in Europe**, Hungary, Hungaroton, 1984, Sound Recording. Music. CD.

859. **Ancient Turkish music in Europe: 16-18th century** / András Szabó, dir.; Kecskés Ensemble; Bakfark Balint Lute Trio; Esmail Vasseghi, santur, def, tombak; René Clémencic, ney; András Szabó, voix. Kultura Hungarian Foreign Trading, 1985. CD.

860. **Vosporos romioi sythetes tes poles**. Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia, Zacharias; Vasilakes; Nikolakes; Tampouri Tzemil Beu; Antones Kuriazes, 1990, No Linguistic Content Sound Recording: Music: CD 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. [Athens]: Minos-EMI: Fabelsound.

861. BOSPHORUS (Musical group), **Osmanli Imperatorlugu'nda müzik ve Türk bestekarlar & Anadolu asiklari**, Istanbul, Ada Müzik, 1990, Turkish. Sound Recording, CD.

862. KECSKÉS, András, **Ancient Turkish music in Europe (16-18th centuries)**, Hungary, Hungaroton, 1994, Turkish Sound Recording. Music. CD.

863. **Alla turca oriental obsession**. Wolfgang Amadeus Mozart; Vladimir Ivanoff; Ali Ufkî; Gio Battista Donado; Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia, 1998, 2001, Turkish Sound Recording, Music, CD 1 sound disc: digital, stereo; 4 3/4 in. Bremen: JARO Medien.

864. **Beyzade Prense Kantemir & Ali Ufki Külliyyatından eserler. Dimitrie Cantemir**, Voivode of Moldavia; Ali Ufkî, 2000s, Turkish Sound Recording: Music: CD 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. Besiktas, Istanbul: Equinox.

865. **Kitzabu ilmilmuszikzi alza vechil-hurzufzat=Musikiyi harflerle tesbit ve icra ilminin kitabı**. Yalcin Tura, Istanbul, YKY, 2001, 2 v., facsimis, muzic + 2 CDs.

866. **Dream of the Orient**, Vladimir Ivanoff; Dimitrie Cantemir, 2003, Sound Recording: Music 1 CD: digitaloptagelse. Hamburg: Deutsche Grammophon.
867. **Nevâ Turkish & Ottoman Classical Music**. Salih Bilgin (ney), Murat Aydemir (tanbur), Recorded at Aria Studios, Istanbul, 2004. CD. (Din cuprins: 5. „Pençgâh Sazsemaâsi” de Dimitrie Kantemiroglu).
868. **The London Fox Orchestra – 20. Classical Christmas Favorites**, 2007, CD. (Din cuprins: 1. Hespèrion XXI, Jordi Savall – Makam Rast „Murass’a” Usul Düyek (Turquie, Mss. Kantemiroglu), 4. Hespèrion XXI, Jordi Savall – Makam Rast Semâ’I (Turquie, Mss. Kantemiroglu).
869. **Istanbul: le livre de la science de la musique et les traditions musicales sépharades et arméniennes**. Dimitrie Cantemir, comp.; Hespèrion XXI, ens. instr.; Jordi Savall, instr., dir. Bellaterra, Alia vox; 2009, 195 p. + CD.

c. Studii

870. [BURADA, T.], **Despre scrierile muzicale ale lui Dimitrie Vodă Cantemir la Societatea Academică Română**. Ședința de la 9 nov. 1907, în *Analele Academiei Române*. Seria II. Tom. 30. 1907-1908. Partea adm. și dezbaterile, București, 1908, p. 54.
871. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations**. Part I. Text. transcribed and annotated by Owen Wright, in *Asian Music*, Vol. 25, No. 1/2, 25th Anniversary Double Issue, 1993 – 1994, p. 276-279.
872. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations**. Part I. Text. transcribed and annotated by Owen Wright, in *Ethnomusicology*, Vol. 39, nr. 1, Special Issue, Participatory Discrepancies, Winter, 1995, p. 146-150.
873. **Deciziune de a se tipări în Anale – „Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir” de T. Burada**, în *Analele Academiei Române* (seria II), București, 1909-1910, Tom 32, p. 44, 48.
874. FONTON, Charles, **Essay sur la musique orientale comparée a la musique européenne où l’on tache de donner une idée générale de la musique des peuples de l’Orient....** – Constantinople, 1751.

875. LEMNY, Stefan, **Le livre de la science musicale**, dans Idem, *Les Cantemir. L’aventure européenne d’une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 84-86.
876. PARON-FLORIȘTEANU, Doina Anca, **Dimitrie Cantemir. „Cartea științei muzicii”**, în *Tribuna muzicologică*, vol. I, București, Ed. Muzicală, 1985.
877. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir. Cartea științei muzicii**, București, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, 408 p. + note muzicale.
878. **Raportul d-lui Duiliu Zamfirescu** despre „Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir” de T. Burada, aprobat de secțiune la 15 nov. 1909, în *Analele Academiei Române*. Seria II, București, Tom. 32, 1909-1910. Partea adm. și dezbaterile, 1910, p. 75.
879. STOKES, Martin, **Reviewed work(s): Demetrius Cantemir: The Collection of Notations. Part 1: Text by Owen Wright**, in *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 56, 1993, nr. 1, p. 142-143.
880. STOKES, Martin, **Reviewed work(s): Demetrius Cantemir: The Collection of Notations. Part 2: Commentary by Owen Wright**, in *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 65, 2002, nr. 3, p. 588-590.

Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis doctrina et christianae fidei congrua et necessaria philosophia

a. Ediții

881. [CANTEMIR, Dimitrie], **Encomium in I. B. Van Helmont et virtutem phisices universalis doctrinae eius / Laudă către izvoditoriu și cătră virtutia învățaturii lui**. Text latin și român, în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Publicate de Academia Română. Tom VI, București, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 469-492.

b. Studii

882. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir și Van Helmont. Contribuții la cercetarea istoriei gândirii filozofice din țara noastră**, în *Cercetări filosofice. Academia Republicii Populare Române. Insti-*

tutul de filosofie, București, 1961, 8, nr. 1, p. 143-165; și în Dan Bădăraș, *Scrieri alese*. Sub redacția acad. Vasile Pavelcu, București, 1979, p. 177-206.

Compendiolum universae logices institutionis

a. Ediții

883. [CANTEMIR, Dimitrie], **Compendiolum universae logices institutionis**, în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Tom VI, Publicate de Academia Română. București, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 409-468 + 2 f. facs.
884. CANTEMIR, Dimitrie, **Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii**. Notă introductivă de Al. Surdu, în *Revista de filosofie*, București, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p. 427-447.
885. CANTEMIR, Dimitrie, **Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii**, Traducere din limba latină de Dan Slușanschi. Studiu introductiv, note și indici de Alexandru Surdu, București, Ed. Științifică, 1995, 172 p.
886. КАНТЕМИР, Димитрий, **Краткая всеобщая логика**. Перевод с латинского М. В. Кашуба; И. С. Захара; И. В. Паславский, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовей, 2003, с. 275-332, 356-357.

b. Studii

887. CUȘCĂ, Valentin, **Unele considerații asupra Micului compendiu... de logică al lui Dimitrie Cantemir**, în *Revistă de filosofie și drept*, București, 1998, nr. 1, p. 60-63.
888. LEMNY, Stefan, **Les essais philosophiques, Van Helmont et Aristote**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 77-81.
889. MANEA, Teodora, **Compendiolum universae logices institutionis de Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 53-63.
890. STREINU, V., **Cîteva observații privind Logica lui Dimitrie Cantemir**, în *Ramuri*, Craiova, 1973, nr. 7.

891. STREINU, V., **Cu privire la „Compendiolum universae logices institutionis” al lui Dimitrie Cantemir**, în *Probleme de logică*, București, Editura Academică, 1972, vol. IV, p. 91-107.
892. STREINU, V., **Logica lui Cantemir**, în *Tomis*, Constanța, 1973, nr. 106 (20), p. 13.
893. STREINU, V., **Logicianul Cantemir**, în *Viața Românească*, București, septembrie 1973, nr. 9, p. 161-168.
894. STREINU, V., **Valoarea logicii în cercetarea filosofică și științifică**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 10.
895. STREINU, V., **Essai sur la logique de Cantemir**, dans *Revue roumaine des sciences sociales. Série de philosophie et logique*, București, tom XVII, 1973, nr. 4, p. 407-415.
896. STREINU, V., **Aspecte ale operei logice cantemiriene**, în *Familia*, Oradea, 9, nr. 10, oct. 1973, p. 11, 16.
897. SURDU, Al., **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii*, București, Editura Științifică, 1995, p. 9-87; și în *Revista de filosofie*, București, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p. 427-447;
898. SURDU, Alexandru, **Aplicații ale logicii în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 1999, 9, nr. 6, p. 4, 8.
899. SURDU, Alexandru, **Semnificația logicii în opera lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Vocații filosofice românești*, București, 1995, p. 13-18; și în *Armonia*, 1998, nr. 9-10 (29-30), p. 14.
900. VERDEȘ, Ion, **Despre „Micul manual de logică generală” al lui Dimitrie Cantemir**, în *Cercetări filosofice*, București, III, 1955, nr. 3, p. 119-126.

Istoria ieroglifică

a. Ediții

901. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria ieroglifică**, în *Operele Principelui Demetriu Cantemiru*. Tom VI: Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. *Compendiolum universae logices institutionis*. Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius, București, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 1-408+1 f. facs.

902. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria ieroglifică**. Ediție îngrijită, prefată și note de Emil C. Grigoraș (Lupta dintre Inorog și Corb), București, România nouă, 1927, 351 p.
903. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История Иероглификэ**, ын *Проза молдовеняскэ: Антоложие*, Кишинэу, 1954, п. 52-57.
904. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ**. Ед. ынгрижитэ, артикол интродуктив ши глосар де И. К. Вартичан, Кишинэу, Едитура де Стат а Молдовей, 1957, XII + 410 п. +14 факс.
905. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În 2 vol. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Petre P. Panaitescu și I. Verdeș, București, Editura pentru literatură, 1965, Vol. I, XCVIII + 269 + 16 p.; Vol. II, 493 + 12 pl.
906. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În 2 vol. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Petre P. Panaitescu și I. Verdeș, București, Editura pentru literatură, 1973. Colecția „Scriitori români”.
907. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Ed. îngrijită și postfață de I. Verdeș [text reprodus al ed. din 1965], ilustrată de Simona Runcan, București, Minerva, 1973, 566 p.
908. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ**. Ед. а 2-а. Ынгрижиря текстулуй, артикол ынтродуктив ши глосарул де И. К. Вартичан, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1973, XIX + 392 п.
909. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**, în Idem, *Opere complete*, vol. IV. Prefată de Virgil Cândea. Notă asupra ed. studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie și indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit și glosar de Stela Toma, București, Ed. Academiei Române, 1973, 447 p.
910. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În 2 volume. Ediție, note și glosar de Ion Verdeș și P. P. Panaitescu. Prefată și tabel cronologic de Alexandru Duțu, București, Ed. Minerva, 1978, vol. I, XXIV + 347 p.; vol. II, 360 p.
911. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În 2 volume. Ediție, note și glosar de Ion Verdeș și P. P. Panaitescu. Prefată și tabel cronologic de Alexandru Duțu, Ediția a 2-a, București, Ed. Minerva, 1983, vol. I, XXXV + 348 p.; vol. II, 368 p.

912. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ**. Роман алегорик пентру шкоала медие. Глосар ши префацэ де Л. Чобану, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 391 п. (Библиотека школарулуй).
913. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ**, ын *Антоложия поезий векь молдовенешть*, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 162-169 п.
914. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Cu o postfață de Elvira Sorohan, Iași, Ed. Junimea, 1988, 648 p.
915. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**, București, Ed. Prietenii Cărții, 1996, 320 p.
916. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Ediție îngrijită de P. P. Panaitescu și I. Verdeș. Studiu introductiv de Adriana Babeți, București, Ed. Minerva, 1997, XXV+491 p. Colecția „Cărți fundamentale ale culturii române”.
917. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În 2 volume, Chișinău, Litera, 1998. (Biblioteca Școlarului).
918. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. București, Ed. Prietenii Cărții, 1999, 320 p.
919. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. În douăsprezece părți împărțită, așijderea cu 700 de sentenții frumos împodobită, iar la sfârșit cu a numerelor străine tălciutoare scară. Text tâcluit și adversaria de G. Pienescu. Prefată de Dan Horia Mazilu, Postfață de Aureliu Goci, București, Ed. 100 + 1 Gramar, 2001, XXXV + 288 p.
920. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Ed. de Stoicanu Horia, Coloșenco Mircea, București, Alma Tip, 2001, 448 p.
921. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică. Povestiri exemplare**, Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 100 p.
922. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenții**. Ed. de Emil C. Grigoraș. Prefată de Dan Horia Mazilu, București, Ed. 100+1 Gramar, 2003, 93 p.
923. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefată, indici de autori și opere, introducere la *Divanul* de Virgil Cândea.

Introducere la *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 385-801.

b. Studii

924. ALMAȘ, Dumitru, **Inorogul cel înțelept: Evocare istorică, în douăsprezece episoade a vieții lui D. Cantemir**, București, Editura militară, 1981, 317 p.
925. ANGHELESCU, Mircea, **La réthorique de la persuasion dans „l'Histoire hiéroglyphique”**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 187-191.
926. ANGHELESCU, Mircea, **Barocul și retorica persuasiunii în „Istoria ieroglică”**, în *Scriitori și curente*, București, Ed. Eminescu, 1982, p. 44-50.
927. ANTONESCU, Georgeta, **„Țiganiada” – o ipostază a textului „ieroglific”**, în *Steaua*, Cluj-Napoca, an 51, nr. 9-10, sept.-oct., 2000, p. 38-39.
928. AXINTE, Șerban, **Dimitrie Cantemir. Un istoric al receptării „Istoriei ieroglifice”**, în *Tribuna*, Cluj-Napoca, 2008, 7, nr. 134, p. 7-8; nr. 136, p. 6-7.
929. BĂLĂEȚ, Dumitru, **Muntele Inorogului**, în *Eterna regăsire*, București, Ed. Cartea Românească, 1979, p. 86-102.
930. BÎRSAN, Cristina, **Inorogul în lumea hieroglifelor**, în *Analele Universității București. Limba și literatura română*, XLI-XLII, 1992-1993, p. 33-46.
931. BHOSE, Amita, **Reflections of „The Pancatantra” in „The Hieroglyphic History”**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 192-196.
932. BLAGA, Lucian, **Inorogul**. Preluare din romanul postum „untrea lui Caron”, în *Basarabia*, Chișinău, 1993, Nr. 8, p. 7-10 [Despre concepția filozofică a lui D. Cantemir].
933. BLAGA, Lucian, **Inorogul – pagini inedite**, în *Luceafărul*, București, 28 sept. 1968, nr. 39, p. 8.
934. BRÂNCUȘI, Grigore, **Observații asupra structurii frazei în „Istoria ieroglică”**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 83-88.
935. CARTIANU, Ana, **The Hieroglyphic History: A Few Landmarks**, în *Secolul 20*, București, 16, 1973, 11-12, p. 15-33.

936. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **О ремаркабилэ оперэ лите-парэ**, ын Димитрие Кантемир, *История иероглификэ*, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, п. 5-16.
937. CIOCANU, Ion, **Funcțiile etice și estetice ale „sentințelor” în romanul Istoria ieroglică**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Ed. de Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 91-100.
938. CIUCHINDEL, C., **Variațiuni ale fantasticului cantemirian în „Istoria ieroglică”**, în *Limbă și literatură*, București, 1975, nr. 2, p. 288-295.
939. CIZEK, Alexandru, **Valori clasice și umaniste în „Istoria ieroglică”**, în *Analele Universității București*, Limba și Literatura română, 22, 1973, nr. 2, p. 55-65.
940. CIZEK, Alexandru, **Simbolica în „Istoria ieroglică”**, în *Secolul 20*, București, 1973, nr. 11-12, p. 56-73.
941. CONSTANTINESCU, Viorica S., **Valoarea „textuală” a Istoriei ieroglifice**, în *Convorbiri literare*, Iași, 30 mai 1973, nr. 10, p. 4.
942. CONSTANTINESCU-RÂMNICEANU, G., **Vrajba dintre Cantacuzinești, Cantemirești și Brâncoveanu, 1688-1705**. Cu o introducere și explicare a adevărului cuprins în Istoria Ieroglică, a principelui Dimitrie Cantemir, referitoare la subiectul descris. Teză de licență în litere și filosofie de G. Constantinescu R., Bârlad, Tipografia George Cațafanay, 1889, 92 p.
Recenzie de A. D. Xenopol, în *Arhiva*, I, nr. 4, ian.-febr. 1890, p. 477-478.
943. CONDREA, Irina, **Repere semiotice în analiza numelor de personaje din „Istoria ieroglică” de Dimitrie Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 171-175.
944. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Романул „История иероглификэ” де Димитрие Кантемир**, ын Октомбрие, Кишинэу, 1955, №. 11, п. 80-90; ши ын Идем, *Студий ши артиколе де критикэ литерарэ*, Кишинэу, Едитура де Стат „Картя Молдовеняскэ”, 1959, п. 133-160.
945. COSMA, Viorel, **Muzica și „Istoria ieroglică”**, în *Luceafărul*, București, 20 oct. 1973, nr. 42, p. 1.
946. COZMULICI, Alisa, **Structuri alegorice în „Istoria ieroglică”**, în *Colocviul Internațional, Filologia modernă: realizări și perspective în context european (ediția a II-a)*. Semiotica și hermeneutica

- textului. Coord. Aliona Grati, Inga Ciobanu, Chișinău, Vol. II, 2009, p. 90-93.
947. CREȚU, Bogdan, **Visul Hamelionului ca inserție narativă în Istoria ieroglică**, în *Convorbiri literare*, Iași, an 137, dec. 2003, nr. 12, p. 81-83; și în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 72-78.
948. CURTICĂPEANU, Doina, **Istoria ieroglică**, în *Tribuna*, Cluj, XI, nr. 46, 16 nov. 1965, p. 3.
949. CURTICĂPEANU, Doina, **Ieroglifice în... Istoria ieroglică**, în *Tribuna*, Cluj, XIV, nr. 53, 31 dec. 1970, p. 6.
950. CURTICĂPEANU, Doina, **Arhipelagul baroc în Dimitrie Cantemir. Melanholia neasemuitului Inorog**, Cluj, Editura Dacia, 1973, p. 7-17.
951. CURTICĂPEANU, Doina, **Melanholia Inorogului**, în *Steaua*, Cluj-Napoca, XXIV, serie nouă, 16-30 iun. 1973, nr. 12, p. 4.
952. CURTICĂPEANU, Doina, **Omul încotro?** [Divanul]. **Arhipelagul baroc** [Istoria ieroglică], în Idem, *Orizonturile vieții în literatura veche românească*, București, Ed. Minerva, 1975, p. 123-180.
953. CURTICĂPEANU, Doina, **Țircălamurile Istoriei ieroglifice**, în *Familia*, Oradea, an. 38, nr. 7-8, iul.-aug. 2002, p. 19-22.
954. **[Destinul inorogului] Дестинул инорогулуй. Омажиулуй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, Литература артистикэ, 1981, 278 p.
955. DIACONU, Ioan I., **Dimitrie Cantemir sau Inorogul**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, 29 iun., nr. 134, p. 5.
956. DOLGAN, Mihail, **Aforistica lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 83-90.
957. DUȚU, Alexandru, **Prefață**, în *Dimitrie Cantemir, Istoria ieroglică*, București, 1983, Vol. I, p. V-XX.
958. FILIPAȘCU, Alexandru, **Relații despre fauna Moldovei din sec. XVII-XVIII în Istoria ieroglică de Dimitrie Cantemir**, în *Revista muzeelor*, București, VI, 1969, nr. 6, p. 485-492.
959. GHERMAN, Mihai-Alin, **„Istoria ieroglică” și începuturile romanului baroc european**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale*

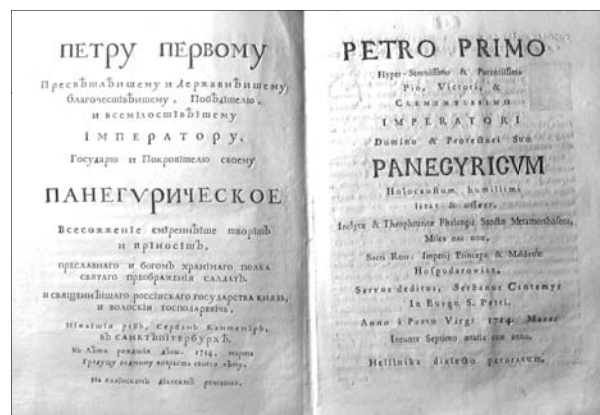
- universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 49-54.
960. GRIGORAȘ, Em. C., **Prefață**, în *Cantemir, Dimitrie, Lupta dintre Inorog și Corb*. (Roman alegoric), București, 1927, p. 5-43.
961. IONESCU, Cornel Mihai, **Heliotropul soarelui negru** [Dimitrie Cantemir], în *Viața românească*, București, 90, nr. 11-12, 1995, p. 139-148.
962. ISTRATE, Ion, **Despre barocul „Istoriei ieroglifice”**, în *Steaua*, Cluj, 27, 1976, 7, p. 10-11.
963. LĂUDAT, I. D., **O complexă operă de evocare a trecutului: „Istoria ieroglică”**, în *Flacăra Iașului*, 6 noiemb. 1966, nr. 6269, p. 2.
964. LEMNY, Stefan, **L'Histoire hiéroglyphique**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 81-84.
965. [LIPCAN, M. I.] ЛИПКАН, М. И., **Хамелеонул – кип артистик, зугрэвит де Д. Кантемир ын „История иероглификэ”**, în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 156-158.
966. LN., A. **Istoria ieroglică pe scenă**, în *Cronica*, Iași, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 7.
967. LUNGU, Ion, **Întelepciunea inorogului**, în *Tomis*, Constanța, 25 oct. 1973, nr. 106, p. 1-2.
968. [LUPAN, Andrei] ЛУПАН, Андрей, **Бируинца Инорогулуй, ын Молдова Сочалистэ**, Кишинэу, 25 окт. 1973, п. 3.
969. MANOLESCU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir. Istoria ieroglică**, în *Contemporanul*, București, 24 dec. 1965, nr. 52, p. 3.
970. MANOLESCU, Nicolae, **„Istoria ieroglică”**, în *Istoria critică a literaturii române*, Editura Minerva, București, Vol. I, 1990, p. 77-82; și în *Basarabia*, Chișinău, 1993, nr. 10, p. 155-160.
971. MAXIM, Ion, **Aventura Inorogului**, în *Viața Românească*, București, septembrie 1973, nr. 9, p. 44-50.
972. MAZILU, Dan Horia, **„Istoria ieroglică”. Ocultism și divinație**, în *Arc*, 1996, nr. 17-18, p. 122-124.
973. MAZILU, Dan Horia, **O carte „nesupusă” [Istoria ieroglică]**, în Idem, *Recitind literatura română veche*. Compendiu, [București, 2004], p. 377-386.

974. MIHĂILESCU, Gabriel, **Universul baroc al „Istoriei ieroglifice”:** între retorică și imaginar, București, Ed. Academiei Române. Fundația Națională pentru știință și artă, 2002, 272 p.
Recenzie de Mircea Anghelescu, **Barocul lui Cantemir**, în *România literară*, București, an. 35, 25 sept.-1 oct. 2002, nr. 38, p. 12, il.; și de Ludmila Rotăraș, în *Revista română*, Iași, an. 9, oct. 2003, nr. 3, p. 20, il.
975. MIHĂILESCU, Dan, „**Tiganiada**” și „**Istoria ieroglifică**”, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 67-74.
976. MILCA, Andrei, **Simbolul licornei și alternanța diurn-nocturn în „Istoria ieroglifică” de Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, București, nr. 10-12, oct.-dec. 2005, p. 66-69, il.
977. MILCA, Andrei, **Universul labirintic și semnificațiile lui în „Istoria hieroglifică” de Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, București, nr. 1-2, ian.-febr. 2006, p. 56-60, il.
978. MIRON, Paul, **Istoria ieroglifică et les besoins imanents de la langue**, *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 2, 1974, p. 266-277.
979. MIRON, Paul, **Der Wortschatz Dimitrie Cantemirs. Eine lexikalische Untersuchung von Divanul und Istoria ieroglifică**, im *Vergleich zu Texten aus dem XVI, XIX und XX Jahrhundert*. Frankfurt am Main (Studia Romanica et Linguistica), 1978.
980. MOLDOVANU, Dragoș, **L'ésotérisme baroque dans la composition de l'Histoire Hiéroglyphique**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 197-224.
981. MOLDOVANU, Dragoș, **Sintaxa narativă a „Istoriei ieroglifice”:** structurile dislocate, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 25, 1976, nr. 1, p. 110-123.
982. MOLDOVANU, Dragoș, **Sintaxa narațiunii în „Istoria ieroglifică”**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 26, 1977, p. 37-49.
983. MORARU, Mihai, **Construcția labirintică și semnificațiile ei în „Istoria ieroglifică”**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 187-193.
984. MORARU, Mihai, **Alegoria animalieră și fantasticul animalier în „Istoria hieroglifică”**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 21, 1972, nr. 3, p. 470-480.
985. MUTHU, Mircea, **„Istoria ieroglifică” și începuturile balcanismului literar**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 13, p. 14; nr. 14, p. 15.

986. PANAITESCU, P. P., **Istoria ieroglifică**, în Dimitrie Cantemir, *Antologie, prefață, cronologie și bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 62-70.
987. PANAITESCU, P. P.; VERDEȘ, I., **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*, Vol. I, București, Editura pentru literatură, 1965, p. VII-XCIV.
988. PATRAȘ, Antonio, **Înțelepciunea lumii într-un roman** [despre vol. *Istoria ieroglifică* de Dimitrie Cantemir], în *Convorbiri literare*, Iași, an. 137, nr. 12, dec. 2003, p. 78-80; și în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 65-71.
989. PAVLICENCU, Sergiu, **Agudeza barocă în Istoria ieroglifică**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 78-82.
990. PECICAN, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir între alegorie și basnă: două moduri de a nara istoria**, în *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocșan*, Cluj-Napoca, 2007, p. 503-512.
991. PETRESCU, Ioana Em., **Monocheroleopardul**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tomul 25, 1976, nr. 1, p. 103-107; în *Configurații*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1981, p. 86-93.
992. PIRU, Al., **Real și imaginar în „Istoria ieroglifică”**, în *România literară*, București, 9 aug. 1973, nr. 32, p. 13.
993. POPESCU, Marian, **Măștile în „Istoria ieroglifică”**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 75-82.
994. POPOVICH, N., **Uz 300, godichnjicu rodenja Dimitrija Kantemira „Hieroglifskia istorija” – mnogoznachajno delo**, în *Banatske novine*, Timișoara, 30, br. 3260, 1973, s. 9.
995. [PURICE, M. P.] ПУРИЧЕ, М. П., **Элементы популяре ын функции де синониме ын романул „История иероглификэ” де Д. Кантемир**, ын *Проблеме де историе а лимбий*, Кишинэу, Штиинца, 1986, п. 94-101.
996. ROSETTI, Alexandru, **Observații asupra limbii lui Dimitrie Cantemir în „Istoria ieroglifică”**, în *Buletin științific al Academiei Române. Secțiunea de știința limbii, literatură și artă*, I, București, 1951, nr. 1-2, p. 17-38; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ed. de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 219-222.

997. ROTARU, Ion, **Despre Istoria ieroglică de D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 44-48.
998. RUȘTI, Doina, **Bestiarul cantemirian**, Iași, Ed. Universitas, XXI, 2007, 240 p.
999. SĂLCUDEANU, Nicoleta Maria, **Lumea ca spectacol și „Istoria ieroglică” de Dimitrie Cantemir**, în *De la umanism la iluminism*. Târgu Mureș, 1994, p. 87-92.
1000. SCHIAU, Octavian, **Istoria ieroglică**, în *Steaua*, Cluj, 1965, nr. 12, p. 106-110.
1001. SORESCU, Roxana, **Dimitrie Cantemir: „Istoria ieroglică”**, în *Limbă și literatură*, București, Vol. II, 1997, p. 83-88.
1002. SOROHAN, Elvira, **Postfață**, în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglică*, Editura Junimea, Iași, 1988, p. 593-648.
1003. SOROHAN, Elvira, **„Istoria ieroglică”** [despre romanul cu același titlu de Dimitrie Cantemir], în *România literară*, București, an. 39, 18-24 ian. 2006, nr. 2, p. 12.
1004. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir. Modernitatea romanului autobiografic** [despre vol. „Istoria ieroglică”], în *Convorbiri literare*, Iași, an. 137, nr. 12, dec. 2003, p. 75-77.
1005. STĂNESCU, Nichita, **Poezii dezvelite din Istoria ieroglică a neasemuitului Dimitrie Cantemir și puse în vedere de către Nichita Stănescu**, în *Cartea de recitare*, București, Ed. Cartea Românească, [f. a.], p. 11-24; și în *Luceafărul*, București, XI, 1968, nr. 30, p. 8.
1006. STOICESCU, N., **Studiu introductiv**, în Cantemir Dimitrie, *Opere complete*, Vol. IV, *Istoria ieroglică*, București, 1973, p. 9-44.
1007. STOICESCU, N., **Studiu introductiv**, în Cantemir Dimitrie, *Opere. I. Divanul, Istoria ieroglică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indice de autori și opere și introducere la *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere la *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 319-382.
1008. TĂNĂSESCU, Manuela, **Despre „Istoria ieroglică”**, București, Ed. Cartea Românească, 1970, 223 p.

1009. TOMA, Stela, **Über den Wortschatz in Cantemirs Roman „Istoria ieroglică”**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 288-298.
1010. TOMA, Stela, **Istoria ieroglică de Dimitrie Cantemir, traversând timpul...**, în Idem, *În lumea vechilor slove*, București, Ed. Semne, 2009, p. 115-119.
1011. VAIDA, Mireca, **Stilul și Inorogul**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 8.
1012. VAIDA, Mireca, **De la Inorog la Pașadia**, în *Viața Românească*, București, septembrie 1973, nr. 9, p. 62-64.
1013. [VARTICEAN, I.] ВАРТИЧАН, И., **„История иероглификэ” алуй Димитрие Кантемир**, ын Димитрие Кантемир, *История иероглификэ*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1973, п. V-XIV.
1014. VELCULESCU, Cătălina, **Câteva noi informații despre Bestiarul lui Damaschin Studitul**, în Dimitrie Cantemir. *Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 55-64.
1015. VELCULESCU, Cătălina, **Possible Starting Points of Dimitrie Cantemir's „Hieroglyphic History”**, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 18, 1980, nr. 1, p. 120-122.
1016. VERDEȘ, Ion, **Ideile filosofice și social-politice ale lui D. Cantemir în „Istoria ieroglică”**, în *Cercetări filosofice*, București, III, 1956, nr. 6, p. 75-89.
1017. VERDEȘ, Ion, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglică*, vol. I, București, 1965, p. XL-LVII.
1018. VERDEȘ, Ion, **Modelul uman cantemirian în „Istoria ieroglică”**, în *Revista de pedagogie*, București, 22, 1973, nr. 10, p. 101-107.
1019. VERDEȘ, Ion, **Conținutul „Istoriei ieroglice”**, în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglică*, Editura Minerva, București, 1973, p. 523-567.
1020. VLĂDUȚESCU, Gh., **Filozofia în „Istoria ieroglică”**, în *Tomis*, Constanța, 1973, nr. 106, p. 13.
1021. ЛУПАН, Андрей, **Победа Инорога**, в кн.: *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 26-32.

*Panegyricum, 1714**a. Ediții*

1022. [КАНТЕМИР, Димитрий], **ПЕТРУ ПЕРВОМУ**, Пресветлейшему и Державнейшему, благочестивейшему, Победителю, и всемилотивейшему Императору, Государю и Покровителю своему **ПАНЕГИРИЧЕСКОЕ** Всесоужение смиреннейше творит и приносит преславного и богом храняемого полка святого преображения салдат и священнейшаго российского государства князь и волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт Питербурхе, в лето рождшия девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченноею / **PETRO PRIMO**, Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo **PANEGYRICUM** holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamorthoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemir in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[inis]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno. Hellinika dialecto peroratum. 13 c.

1023. [КАНТЕМИР, Димитрий, **Панегирик Петру Первому**], в [Бантыш-Каменский Н. Н.], *Родословие князей Кантемиров*, (Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*,

Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 323-328 în notă).

1024. [CANTEMIR, Dimitrie], **Panegyricum juvenis principis Russiae et Moldaviae sept aetatis imperatori Petri**, в Пекарский П., *Наука и литература в России при Петре Великом*, том II, Санкт-Петербург, 1862, с. 320.
1025. CANTEMIR, Dimitrie, **Panegyrique de Pierre le Grand**, in Lozovan E. D. **Cantemir: „Panegyrique de Pierre le Grand”** (RIDS, Copenhagen, 1981, nr. 92, p. 3-36 (p. 22-31 în l. greacă; p. 32-36 în l. latină).
1026. [CANTEMIR, Dimitrie], **Panegiricul lui Petru cel Mare (1714)**. Ediție, studiu introductiv și note de Cernovodeanu Paul. Ediție de Cernovodeanu, Paul; Caratașu, Mihai; Lazea, Alvina, în *Archaeus. Studies in History of Religions*, 2001, 5, nr. 1-2, p. 101-133.
1027. КАНТЕМИР, Димитрий, **Панегирик Петру I**, в кн.: Цвиркун Виктор, *Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах*, Кишинев, Штиинца, 2008, с. 173-176.

b. Studii

1028. CERNOVODEANU, Paul, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) – The Panegyric of Peter I. Critical Edition and Introduction**, în *Archaeus. Studies in History of Religions*, V (1-4), 2001, p. 105-138.
1029. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum Physica Examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophetie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire**, in *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma”*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.
1030. LOZOVAN, Eugen, **D. Cantemir – Panegyrique de Pierre le Grand**, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg*, vol. V (IX), 1975-1976, p. 479-502.
1031. LOZOVAN, E., **D. Cantemir: „Panegyrique de Pierre le Grand”**, în *RIDS*, Copenhagen, 1981, nr. 92, 51 p.
1032. SMITH, G. S., **An Unknow translated panegyric poem of 1737: Michael Maittaire and Prince Antiokh Kantemir**, in *Slavonic and East European Review*, 55, 1977, Nr. 2, p. 161-171.

Monarchiarum phisica examinatio

a. Ediții

1033. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum phisica examination / Studiu asupra naturii monarhiilor**, în Haupt, Gh., **Monarchiarum phisica examinatio – Studiu asupra naturii monarhiilor. Un document inedit al lui D. Cantemir** în *Studii. Revistă de istorie*, București, IV, 1951, nr. 1, p. 210-229 [Traducerea românească a studiului lui D. Cantemir la p. 218-229].
1034. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum physica examinatio**, în Silea-Firu I., **O scriere inedită a lui Dimitrie Cantemir „Monarchiarum physica examinatio”** în *Studii și cercetări de bibliologie*, vol. V, București, 1963, p. 267-276. Documentul în l. latină și trad. rom.
1035. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum physica examinatio**, în Lozovan E., **D. Cantemir: „Monarchiarum physica examinatio”** (RIDS, Copenhagen, 1983, nr. 92, p. 3-40 [p. 13-21 în l. latină; p. 23-40 facsimil]).
1036. **Димитрий Кантемир. Естественное толкование монархий**, в кн.: Кантемир, Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовой, 2003, с. 334-343, 357-358.

b. Studii

1037. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum physica examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophétie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire**, dans *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma”*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.
1038. HAUPT, Gheorghe, **„Studii asupra naturii monarhiilor”. Un document inedit al lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie și filosofie*, București, 4, 1951, nr. 1, p. 210-222.

Historia Moldo-Vlahica

a. Ediții

1039. CANTEMIR, Dimitrie, **Historia moldo-vlahica**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. IX, partea I. Prefață de Virgil Cândea. Ediție critică, traducere, introducere, note și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Academiei Române, 1983, p. 126-427.

b. Studii

1040. CÂNDEA, Virgil, **Un proiect cantemiresc abandonat**, în *Manuscriptum*, București, An. VII, 1976, nr. 2 (23), p. 8-10.
1041. NICOLAE, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica”**. Cuv. înainte de Dan Slușanschi, București, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.
1042. NICOLAE, Florentina, **Observații asupra denumirilor de instituții laice și religioase în „Historia Moldo-Vlachica” și „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus”**, în *Studii Clasice. Omagiu Profesorului Eugen Cizek*, XL-XLI, 2004-2005, Editura Academiei, București, p. 231-239.
1043. NICOLAE, Florentina, **Observații privind dislocările sintactice în „Historia Moldo-Vlachica” și „Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor”**, în *IANVA. Lumea greco-romană în studii și articole*. Coord. Ana-Cristina Halichias și Maria-Luiza Dumitru Oancea, Editura Universității, București, 2009, p. 358-364.
1044. NICOLAE, Florentina, **Antroponime dacice și românești în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica” de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Dobrogei*, An VIII, nr. 1, Constanța, 2005, p. 299-303.
1045. NICOLAE, Florentina, **Toponimele și hidronimele de origine neolatină în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica” de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Stiintifice ale Universității Ovidius. Facultatea de Litere: Volumul al XV-lea: Studia in honorem Marin Petrișor*, Ovidius University Press, 2004, p. 143-152.

*De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus**a. Ediții*

1046. CANTEMIR, Dimitrie, **De antique et hodiernis Moldaviae nominibus**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. IX, partea I. Prefață de Virgil Cândea. Ediție critică, traducere, introducere, note și indice de Dan Slușanschi, București, Ed. Academiei Române, 1983, 26-123 p.

b. Studii

1047. NICOLAE, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica”**. Cuv. înainte de Dan Slușanschi, București, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.
1048. NICOLAE, Florentina, **Observații asupra denumirilor de instituții laice și religioase în „Historia Moldo-Vlachica” și „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus”**, în *Studii Clasice. Omagiu Profesorului Eugen Cizek*, XL–XLI, 2004–2005, Editura Academiei, București, p. 231-239.
1049. NICOLAE, Florentina, **Observații privind dislocările sintactice în „Historia Moldo-Vlachica” și „Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor”**, în *IANVA. Lumea greco-romană în studii și articole*. Coord. Ana-Cristina Halichias și Maria-Luiza Dumitru Oancea, Editura Universității, București, 2009, p. 358-364.
1050. NICOLAE, Florentina, **Antroponime dacice și românești în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica” de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Dobrogei*, An. VIII, nr. 1, Constanța, 2005, p. 299-303.
1051. NICOLAE, Florentina, **Toponimele și hidronimele de origine neolatină în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica” de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Stiintifice ale Universității Ovidius. Facultatea de Litere: Volumul al XV-lea: Studia in honorem Marin Petrișor*, Ovidius University Press, 2004, p. 143-152.
1052. SLUȘANSCHI, Dan, **Cronologia redactării scrierilor lui Dimitrie Cantemir închinat Moldovei**, în *Antichitatea și moștenirea ei spirituală. Actele Sesiunii de Comunicări a Societății de Studii Clasice din România, Iași, Mai, 1988*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 1993, p. 82-83.

*Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae (Descriptio Moldaviae)**a. Ediții*

1053. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Краткое географическое описание Княжества Молдавского и лежащих между Черным и Каспийским морями, земель и народов, с ландкарточкою сих земель** [de J. J. Stählin (Я. Я. Штелин)]. Глава 1-я „О Молдавии” извлечена в сокращении из латинской рукописи Д. К. Кантемира. К статье приложена гравированная карта под заглавием „Regiones Pont. Evx. et Mar. Casp. Adjacentes”, в *Календарь или месяцеслов географической на 1770 год*, Санкт-Петербург, при Императорской Академии наук, [1769], с. 29-70, 1 л. карт. Reluat în *Beylagen zum neueranderten Russland*, II, Riga und Mietau, 1769 с. 437-450 și în *Собрание сочинений, выбранных из месяцесловов на разных годах*, Часть III, Санкт-Петербург, 1789, с. 91-107.
1054. [КАНТЕМИР, Димитрий], **О происхождении молдавцов, о их языке знатейших приключениях, вере, нравах и поведении**. [de I. E. Fischer (И. Э. Фишер)], в *Календарь или месяцеслов исторической на 1770 год*, [СПб], при Императорской Академии Наук, 1769, с. 31-76. Reluat în *Сборник сочинений, выбранных из месяцесловов на разных годах*, Часть III, Санкт-Петербург, 1789, с. 52-90.
1055. [KANTEMIR, Demetrio], **Beschreibung der Moldau von Demetrio Kantemir**. [Theil I-II], Hamburg, Im Verlag Iohann Nicolaus

- Carl Buchenroeders, 1769-1770, im A. F. Büschung's *Magazin für die neue Histoire und Geographie*. Hamburg, III (1769), s. 537-574 & IV (1770), s. 3-120 + 1 f.h.
1056. KANTEMIRS, Demetrii, ehemaligen Fürsten in der Moldau, **Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte**, Frankfurt und Leipzig 1771, s. 2+341 +1 portr.
1057. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Димитрія Кантемира, бывшего князя в Молдавии. Историческое, географическое, политическое описание Молдавии с жизни сочинителя**, с немецкаго прелошения перевел Василий Левшин. Москва, Университетская типография Н. Новикова, 1789, XLIV + 388 p. 12°.
1058. [CANTEMIR, Dimitrie], **Скрисоаря Молдовей де Димитрие Кантемир Домнул ей**. Каря акум ынтыю с-ау типэрит ын зилеле бине Крединчосулуй ши де Х[ристос] Юбиторулуй Домнулуй ностру Иоанн Сандул Стурза Воевод ку Благословения Пря осф[и]нцитулуй Архиепископ ши Митрополит Кирио Кирио Вениамин ал Молдовей. Пе время Пря кувиосулуй Старец ал сф[и]нтелор Монастирь Нямцулуй ши Секулуй. Кир Дометиан. Ын сф[ы]нта Монастире Нямцул ла анул 1825. Август ын 19, [8]+334 p.
1059. CANTEMIR, Prințul Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Avisú de Bising. Prefață de G. F. Miler. Prescurtare din viața P[rințului] D. Cantemir, de C. Negruzzi, Ediția a 2-a. Iași, Tipografia Franțezo-Română, 1851, 2 f.+ XIV + 316 p. [Tipărită în alfabet de tranziție].
1060. [CANTEMIR, Dimitrie], **Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, domnul ei**. Editată întâiu în anul mântuirii 1825 August 19 zile sub Domnia lui Ioan Sandu Sturza V. V. și cu binecuvântarea P[rea]sf[inției] și neșters din memoria oamenilor Arhiepiscop și Mitropolit Moldovei și Sucevei Veniamin Boldur-Costachi. Reeditată la anul 1868 (?) Noembrie în 28 zile de către T. Boldur-Lătescu, redactor ziarului „Moldova”, Iași, Imprim[eria] A. Berman, 1865 (?), 303 p.
1061. [CANTEMIR, Dimitrie], **Descriptio Moldaviae**. Cu charta geographica a Moldaviei și unu fascimile. Prefațiune A. Papiu Ilarian, în *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Ediția Academiei Române. Tom 1, București, Tipografia Curții (Lucrătorii asociați). Tom. 1. 1872. XII + 154 p. + 1 f.h. ef., facs.

1062. [CANTEMIR, Dimitrie], **Descrierea Moldovei**, în *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Tipărite de Societatea Academică Română. Tom 2. București, Tipografia Curții (Lucrătorii asociați) 1875. XV + 171 p. + 1 f. h.
1063. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Cu o pref. de Ioan [Nicula], București, Ed. Libr. „Universala” Alcalay & Co, 1909, VI + 110 p.
1064. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Cu o notiță introductivă, note explicative, un portret și o chartă de Miron Nicolescu. Pref. de G. F. Miller. Precuv. de C. Negruzzi, București, Ed. Libr. Socec & Co, 1909, 272 p. + 3 f., portr., fscs., h.
1065. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Traducere de Giorge Pascu de pe originalul latinesc la 200 de ani de la moartea autorului (21 august 1723), București, Editura Cartea Românească, 1923, XIV + 185 + 2 pl. + 1 f. h.
1066. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Tradusă de Gheorghe Adamescu, București, Editura Cartea Românească, 1935, XXXI + 170 p., portr. și facs., 1f. h.
1067. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Tradus de pe originalul latinesc de Giorge Pascu, Ediția a II-a revizuită și completată cu indice, București, Editura Tipografiile Române Unite, 1938, 380 p.
1068. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Traducere din limba latină G. Adamescu. București, Editura Cartea Românească, 1942, 207 p., portr. și fasc. cf.
1069. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей**. [Capitol din lucrare], ын *Проза молдовеняскэ. Антоложие*, Кишинэу, 1954, p. 52-54.
1070. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Traducere din germană de Petre Pandrea. Prefață de C. I. Gulian, București, ESPLA, 1956, 296 p. + 1 f.h.
1071. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей**. Традучере де Петре Пандря ку о префацэ де А. Борш, Кишинэу, Едитура педагожикэ де стат а РСС Молдовенешть, Шкоала советикэ, 1957, 216 p. + 6 f., il., 1 hartă. [Volumul reproduce textul ediției: **Descrierea Moldovei**. Traducere de Petre Pandrea. Prefață de C. I. Gulian, București, ESPLA, 1956].

1072. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Prefață, antologie și note de Constantin Măciucă, București, Editura tineretului, 1961, 264 p., portr.
1073. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Prefață, antologie și note de Constantin Măciucă, București, Ed. tineretului, 1965, 328 p., portr.
1074. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Studiu introductiv, antologie și note finale de Constantin Măciucă, București, Editura tineretului, 1967, 328 p.
1075. KANTEMIR, Demetrie, **Beschreibung der Moldau. Faksimiledruck der Originalausgabe von 1771**. Nachwort von Constantin Măciucă, Bukarest, 1973, 2 + 390 p.
1076. CANTEMIR, Dimitrie, **Moldva leírása** [Descrierea Moldovei]. [Fordította: Köllő Károly, Cselényi Béla... Az előszót írta Cselényi Béla], Bukarest; Kriterion, 1973, 224 p.
1077. КАНТЕМИР, Димитрий, **Описание Молдавии**. Перевод с латинского Л. Панкратьев. Общая редакция, вступительная статья, примечания и комментарии профессора В. Н. Ермуратского, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1973, XXVIII + 221 с.
1078. CANTEMIR, Dimitrie, **Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei**. Tradus după originalul latin de Gheorghe Guțu. Introducere de Maria Holban. Comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de V. Mihăilescu. Indice de Ioana Constantinescu. Cu o notă asupra ediției de D. M. Pippidi, București, Ed. Academiei Române, 1973, 404 p., il., portr., fasc., 1 f. h.
1079. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Postfață și bibliografie de Magdalena Popescu, București, Editura Minerva, 1973, 344 p. [Volumul reproduce textul ediției: **Descrierea Moldovei**. Traducere de Petre Pandrea. Prefață de C. I. Gulian, București, ESPLA, 1956].
1080. КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей**. Традучере дин лимба латинэ де Н. Костенко, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1975, 215 п.
1081. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Postfață și bibliografie de Magdalena Popescu. Ediția a 2-a, București, Ed. Minerva, 1976, 288 p. [Volumul reproduce textul ediției: **Descrierea Moldovei**. Traducere de Petre Pandrea. Prefață de C. I. Gulian, București, ESPLA, 1956].

1082. CANTEMIR, Dimitrie, **De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus**. Tradusă și publicată în variantă de revistă, text paralel în limbile latină și română de Dan Slușanschi și Radu Lăzărescu, în *Manuscriptum*, București, 1976, An. VII, nr. 2 (23), p. 10-26; nr. 3 (24), p. 12-28, nr. 4 (25), p. 15-27; 1977, An. VIII, nr. 1 (26), p. 95-106; nr. 2(27), p. 17-36].
1083. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Prefață și tabel cronologic de Leonida Maniu, București, Ed. Minerva, 1981, XXXVIII + 265 p. (Biblioteca pentru toți, 1095) [Volumul reproduce textul ediției: Dimitrie Cantemir, **Descrierea Moldovei**. Traducere de Petre Pandrea, București, ESPLA, 1956].
1084. КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей**. Традучере дин лимба латинэ де Н. Костенко, префацэ ши коментарий де В. Коробан. Едиция а II-а, Кишинэу, Литература артистичэ, 1982, 216 п.
1085. КАНТЕМИР, Димитрий, **Описание Молдавии**. [Гл. V, XVI, XVII], в кн.: Бабий, А. И., *Дмитрий Кантемир*, Москва, Мысль, 1984, с. 134-148.
1086. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Postfață și bibliografie de Magdalena Popescu, București, Ed. Minerva, 1986, 207 p.
1087. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Chișinău, Ed. Hype-
rion, 1992, 158 p. [Cu rezumate în limbile franceză, spaniolă, engleză și rusă].
1088. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Chișinău, Ed. Litera, 1997, 256 p. (Biblioteca școlarului).
1089. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Cu o notiță introductivă, note explicative, un portret și o hartă de Miron Nicolaescu, București, Semne, 2004, 272 p. [Reproducere, în facsimil, vol. apărut la București, Editura Librăriei Socec & Co, Societate Anonimă, 1909].
1090. CANTEMIR, Dimitrie, **Historicae Moldaviae. Partes Tres [Descrierea Moldovei]**, în Andrei Eșanu; Valentina Eșanu, *Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană*. Studiu monografic și anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, p. 181-595.
1091. [CANTEMIR, Dimitrie,] Demertirii Cantemirii Principis Moldaviae. **Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae** / Dimitrie

Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei.** Ediție critică de Dan Slușanschi, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2006, 450 p. [Traducere din latină de Dan Slușanschi după mss. lat. din 1716, 1726/1727 – ambele de la Sankt-Petersburg, și mss. lat. de la mijl. sec. XVIII din Odessa].

1092. [CANTEMIR, Dimitrie,] Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei.** Studiul introductiv, notă asupra ediției și note de Valentina și Andrei Eșanu. Trad. din limba latină și indici de Dan Slușanschi, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, 407 p.
1093. CANTEMIR, Dimitrie, **Scrisoarea Moldovei.** Cu Trei Cuvinte introductive de George Călinescu, Lucian Blaga, Constantin Noica. Ediție îngrijită de Constantin Barbu. Craiova, Ed. SITECH, 2008, 305 p. [După ediția **Scrisoarea Moldovei** din 1868, Iași].

b. Studii

1094. ADAMESCU, Gheorghe, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, București, [1942], p. III-XI.
1095. ALBALA, Radu, **Dimitrie Cantemir într-o nouă tălmăcire românească**, în *Gazeta literară*, București, 16 aug. 1956, nr. 33, p. 4.
1096. [BALMUȘ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Ун екземпляр ал „Дескриерий Молдовей”**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, 1981, № 34, p. 5.
1097. [BALMUȘ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Картя ноастрэ де кэпэ-тый...**, ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей*, Литература артистикэ, Кишинэу, 1988, p. 217-227.
1098. BĂCĂNARU, I.; IORDAN, I., **Célébration du 250-e anniversaire de l'œuvre „Descriptio Moldavie” (1716-1966) de Dimitrie Cantemir**, dans *Revue Roumaine de géologie, géophysique et géographie, Série de Géographie*, Tom 11, București, 1967, nr. 2, p. 169-171 și extras, București, 1967.
1099. BĂILEANU, G., **Dimitrie Cantemir despre codicele lui Alexandru cel Bun**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 39, p. 13.
1100. BOLDUR-LĂȚESCU, T., **Precuvântare**, în D. Cantemir, *Scrisoarea Moldovei*, Iași, 1868, p. 13-14.

1101. [BORȘCI, A.] БОРЩ, А., **Димитрие Кантемир ши опера са „Дескриеря Молдовей”**, ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей*, Кишинэу, 1957, p. 5-17.
1102. CIOCANU, Ion, **Permanența și paradoxul unei cărți de căpătii**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Chișinău, Editura Hyperion, 1992, p. 7-11.
1103. CIOCOIȚEI, Mihaela Elena, **Viziunea lui Dimitrie Cantemir monarhul din perioada Renașterii. Studii de caz: Ștefan cel Mare**, în *Ștefan cel Mare și epoca sa*. Culegere de studii, București, 2007, p. 122-144.
1104. COLAC, Tudor, **Unele precizări privind terminologia faunistică în Descrierea Moldovei**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 120-125.
1105. [COROBAN, V.] КОРОБАН, В., **Дескриеря Молдовей**, ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей*, Картя Молдовеняскэ, Кишинэу, 1975, p. 3-20; ши ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей*, Литература артистикэ, Кишинэу, 1982, p. 5-18.
1106. CUNESCU, Gheorghe, **Descrierea Moldovei, București, 1973**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, An. XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1127.
1107. **Descriptio Moldaviae**, in *Romanian Review*, București, 27, 1973, nr. 4, s. 12-37.
1108. [DODON, E. G.] ДОДОН, Е. Г., **Проблема де културэ ши фолклор ын „Дескриеря Молдовей”**, în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, p. 151-156.
1109. DUȚU, Alexandru, **O nouă ediție a „Descrierii Moldovei”**, în *Luceafărul*, București, 20 oct. 1973, nr. 42, p. 3.
1110. [EȘANU, Andrei] ЕШАНУ, Андрей, **Димитрие Кантемир. „Дескриеря Молдовей”. Манускрисе ши едиций**, Кишинэу, Едитура Штиинца, 1987, 107 p.
1111. EȘANU, Andrei, **Manuscrisele latine ale „Descrierii Moldovei” de Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Contribuții la Istoria Culturii românești*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, p. 168-192.

1112. EȘANU, Andrei, „**Descrierea Moldovei**” de **Dimitrie Cantemir în cultura rusă**, în *Tyragetia*, Chișinău, 2002, XI, p. 137-142.
1113. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană**. Studiu monografic și anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres* [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki” din Odessa, Chișinău, Ed. Pontos, 2004, 596 + XXIV p.
1114. EȘANU, Andrei, **Manuscrisul latin din Odessa al „Descrierii Moldovei”**, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*. Comunicare prezentată la cea de-a XII-a Sesiune Științifică a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, 23-25 mai 2003, București, 2004, p. 14-18.
1115. EȘANU, Valentina; EȘANU, Andrei, **Studiul introductiv**, în Dimitrie Cantemir, Principele Moldovei. *Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei*, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, p. 5-121.
1116. FLOREA-RARIȘTE, D., **O reeditare neștiințifică a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Steaua*, Cluj, 1956, nr. 7, p. 74-75, 84-88, 111-115.
1117. FLORESCU, Florea Bobu, **Elemente etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei”**, în *Studii și cercetări de istoria artei*, București, II, 1955, nr. 1-2, p. 15-27.
1118. GHETȚIE, Ion, **Trei locuri controversate din „Descrierea Moldovei” a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, XXVII, 1976, nr. 5, p. 519-521.
1119. GHILAȘ, Victor, **Creația artistică a copiilor în „Descrierea Moldovei” de Dimitrie Cantemir**, în *Artă și educație artistică*, Bălți, 2006, nr. 2-3, p. 43-53.
1120. GHIMPESCU, Spinu, **Descrierea Moldovei**, în *Familia*, Oradea, XI, 1875, p. 592.
1121. GIURESCU, C. C., **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir**. Traducere de G. Pascu, în *Revista istorică română*, vol. I, fasc. II, București, 1931, p. 136-142 și extras.
1122. GIURESCU, Constantin C., **Descriptio Moldaviae**, în *Luceafărul*, București, 4 martie 1967, nr. 9, p. 1, 7.
1123. GORCIU, G. I., **Moldova, acum 200 ani. Interpretare geografică a operei „Descriptio Moldaviae” de D. Cantemir (1716)**,

- în *Buletinul Societății Regale Române de Geografie*, București, tom XXXVI, 1915, p. 600-643.
1124. GOROVEI, Ștefan S., **Descriptio Moldaviae**, în *Moldova*, Iași, 1, 1990, nr. 1, p. 8-9.
1125. GULIAN, C. I., **Dimitrie Cantemir, un mare patriot și cărturar**, în Cantemir D., *Descrierea Moldovei*, București, 1956, p. 3-28.
1126. HAȘDEU, B. P., **Notiță asupra a două opere a lui Cantemir voevod**, în *Foiță pentru istorie și literatură*, I, 1859, col. 69-70.
1127. HÂNCU, Andrei, **Folclor și etnografie în „Descrierea Moldovei”**, în *Destinul inorogului*, Chișinău, 1981, p. 224-232.
1128. HOFFMAN, P., **Zur Editions-geschichte von Cantemirs „Descriptio Moldaviae”**, im *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, s. 89-95.
1129. HOLBAN, Maria, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, București, Editura Academiei, 1973.
1130. HOLBAN, M., **Autour de „l'Histoire de la Moldavie et de la Valachie” de Carra**, dans *Revue historique du sud-est européen*, Bucarest, 21, 1944, p. 155-230.
1131. IVAN, Ioan, **Dimitrie Cantemir – trei veacuri de la naștere (1673-1973). Contribuția Mănăstirii Neamț la tipărirea celei dintâi ediții în limba română a operei lui D. Cantemir „Descriptio Moldaviae”**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1973, nr. 5-6, p. 369-375.
1132. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **О карте де ерь ши де азъ, ын Нустру, Кишинэу**, 1976, 10, p. 143-146 [Despre „Descrierea Moldovei” de Dimitrie Cantemir].
1133. KÖLLÖ, Karoly, **Descriptio Moldaviae**, în *Igaz Szó*, București, 21, 1973, 8 sz., s. 271-288.
1134. LAZĂR, Alex, **Dimitrie Cantemir. Cele trei republici moldovenești de sub el**, în *Cuvântul liber*, seria III, an. II, nr. 33, 22 iunie 1935, p. 1.
1135. LEMNY, Stefan, **Description de la Moldavie et Cronique de l'Antiquité des Romano-Moldo-Valaques**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 130-135.

1136. LOTREANU, Ion, **Amintirea lui Ștefan în „Descriptio Moldaviae”. Valoarea detaliului în „Dimitrie Cantemir”. Dimitrie Cantemir – idei filosofice**, în *Creație și implicație*, București, Ed. Albatros, 1976, p. 51-61.
1137. MĂCIUCĂ, C., Prefață și note la **Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei**, București, Editura tineretului, București, 1961; 1965, p. 5-29; 1978, p. 5-25.
1138. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георг, **Енциклопедие а времий. 200 де ань де ла апарияция ын едичие апарте а „Дескриерий Молдовей” де Д. Кантемир**, ын *Молдова социалистэ*, Кишинэу, 30 окт. 1971, п. 4.
1139. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георг, **Валороасэ оперэ а луй Д. Кантемир (150 де ань де ла апарияция примей едичий молдовенешть а „Дескриерий Молдовей”)**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1975, п. 4.
1140. MANIU, Leonida, Prefață la **Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei**, Editura Minerva, București, 1981, p. V-XXX.
1141. MARCEA, Pompiliu, **„Descriptio Moldaviae” by Dimitrie Cantemir**. [Apare și în edițiile în limbile franceză, germană și spaniolă ale aceleiași reviste] în *România Today*, București, mai 1973, nr. 5, p. 44.
1142. MARDARE, M., **„Descrierea Moldovei”**, în *Cronica*, Iași, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 5.
1143. MORARU, Al., **Biserică și tradiție în „Descriptio Moldaviae”**, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”. Teologia ortodoxă*, Cluj-Napoca, 39, 1994, nr. 2, p. 25-38.
1144. NĂSTUREL, Petre Ș., **À propos de la Descriptio Moldaviae de Dimitrie Cantemir**, dans *Cahiers du Monde russe et soviétique*, Paris, XV (I), janv.-mars, 1975, p. 119-121.
1145. NAZAR, Valeriu, **Dimitrie Cantemir: „Descrierea Moldovei”**, în *Calendar*, Chișinău, 1990, p. 100.
1146. NEDELCEA, Tudor, **O descriere a Moldovei anterioară lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității din Craiova. Științe filologice*, 1977, nr. 5, p. 73-76.
1147. NETEA, Vasile, **Descriptio Moldaviae**, în *Luceafărul*, București, 25 febr. 1967, nr. 8, p. 3.
1148. NETEA, V., **Descriptio Moldaviae** [de Dimitrie Cantemir]. **A l’occasion de son deux cent-cinquantenaire**, dans *Revue Roumaine*

- ne d’Histoire*. Academie de la R. S. Roumanie, Bucharest, 6, 1967, nr. 3, p. 480-482.
1149. NETOLITZKY, F., **Interpretarea unui pasagiu neclar la Dimitrie Cantemir**, în *Codrii Cosminului*, Cernăuți, II-III, 1925-26, p. 608-610.
1150. NIJLOVEANU, Ion, **Legenda lui Dragoș în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității din Craiova. Istorie. Geografie. Filologie*, 1975, 3, p. 55-59.
1151. NICOLA, Ion, **Un manuscris românesc al „Descrierii Moldovei” de Dimitrie Cantemir**, în *Limbă și literatură*, București, XXV, 1970, p. 159-161.
1152. OLOSZ, Katalin, **Referiri etnografice și folclorice în „Descriptio Moldaviae” de Dimitrie Cantemir**, în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureș, 1994, p. 79-86.
1153. OLTEANU, Ștefan, COLDEA, Mihaela, **Comunități rurale străvechi în opera lui Dimitrie Cantemir „Descriptio Moldaviae”**, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 52-55.
1154. **Operele întregi a lui Dimitrie și a lui Antioh Cantemir publicate de căminarul C. Negruzzi și domnescul adiutant M. Kogălniceanu**, în *Albina românească*, Iași, 9, 1838, p. 426-427; *Cantor de Avis și Comers*, II, 1838-1839, p. 161-162; și în *România*, I, 1838, p. 1181.
1155. PASCU, George, **Introducere**, în *Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei*, București, 1923, p. III-XIV.
1156. PASCU, George, **Note despre Cantemir (Descrierea Moldovei)**, în *Revista critică*, Iași, II, 1928, nr. 4, p. 231-232.
1157. PIPPIDI, D. M., **Notă asupra ediției**, în *Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei*, București, 1973, p. 39-41.
1158. PLOEȘTEANU, Gr., **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în lumea germană**, în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureș, 1994, p. 67-77.
1159. POPESCU-SPINENI, I., **Influența bizantină asupra vechiului drept românesc. Un text latin rău tradus – Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae**, cap. XI, în *Revista clasică*, tom XI-XII, 1939-1940, p. 180-192.

1160. PORCESCU, Scarlat, **Srisoarea Moldovei**, în *Cronica*, Iași, 14 sept. 1973, nr. 37, p. 10.
1161. PREDESCU, L., **Despre Descriptio Moldaviae a lui Dimitrie Cantemir**, în *Cercetări istorice*, Iași, II-III, 1926-1927, p. 288.
1162. PUMNUL, Aron, **Lepturariu românesc cules din scriptori români...**, Tom 3, București, Tipografia Curții, 1862, p. 297-315.
1163. SCHELERU, Ion, **Permanențe ale operei științifice a lui Dimitrie Cantemir. Elemente merceologice în opera Descriptio Moldaviae**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir; personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 92-100.
1164. SLUȘANSCHI, Dan, **Cronologia redactării scrierilor lui Dimitrie Cantemir închinat Moldovei**, în *Antichitatea și moștenirea ei spirituală. Actele Sesiunii de Comunicări a Societății de Studii Clasice din România, Iași, Mai, 1988*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1993, p. 82-83.
1165. ȘERBAN, George, **La o nouă ediție din „Descrierea Moldovei”**, în *Steaua*, Cluj, 27, 1976, 6, p. 32-34.
1166. SOROHAN, E., **„Descrierea Moldovei” de Dimitrie Cantemir**, în *Ateneu*, Bacău, III, 7, iulie 1966, p. 7.
1167. ȘOȘA, Elizabeta, **Grafii pentru [?] în Descriptio Moldaviae a lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu Gheorghe Bolocan*, Craiova, 2006, p. 522-526.
1168. TUFESCU, Victor, **Descriptio Moldaviae, operă fundamentală pentru geografia românească**, în *Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie. Seria geografie*, București, 1967, nr. 2, p. 121-128.
1169. URSU, N.A., **Ioan Nemișescu, autorul primei traduceri românești a operei lui Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae**, în *A Mol.*, 1996-1997, 3-4, p. 7-21, și în Idem, *Contribuții la istoria culturii românești. Studii și note filologice*, Iași, Ed. Cronica, 2002, p. 373-400.
1170. ZABOLOTNAIA, Lilia, **„Descrierea Moldovei” – obiect de studiu al istoriei intelectuale**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 103-107.
1171. БАЛМУШ, П. Т.; ЕШАНУ, А. И., **Стурдзовский список „Descriptio Moldaviae” Д. Кантемира (источниковедческий анализ)**, в кн.: *Проблемы источниковедения истории Мол-*

- давии периода феодализма и капитализма*, Кишинев, 1983, с. 131-158.
1172. БРАЖУК, В. П., **Дмитрий Кантемир и „Описание Молдавии” в контексте постмодернизма**, в кн.: *Национальные образы мира: Единство – разнообразие – справедливость*, Кишинев, 2003, с. 86-97.
1173. ВЕЛЬТМАН, А. Ф., **Бессарабские воспоминания**, в Майков Л. *Пушкин. Библиографические материалы и историко-литературные очерки*, Санкт-Петербург, 1899, с. 92-136. [Referințe la „Descrierea Moldovei”].
1174. ДИМО, Н. А., **О природе и хозяйстве Молдавии в труде Д. Кантемира „Descriptio Moldaviae” („Описание Молдавии”)**, в *Известия Молдавского Филиала АН СССР*, Кишинев, 1954, № 4, с. 125-128.
1175. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Дмитрий Кантемир и его „Описание Молдавии”**, в *Дмитрий Кантемир, Описание Молдавии*, Кишинев, 1973, p. V-XXVIII.
1176. ЕШАНУ, Андрей, **Русское издание (1789 г.) „Описание Молдавии” Д. Кантемира**, в *Актуальные проблемы библиотек-ведения и библиографоведения Советской Молдавии*, Кишинев, 1981, с. 97-99.
1177. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Дмитрий Кантемир. Описание Молдавии**, Кишинев, 1973, в *Вопросы истории*, Москва, 1975, № 8, с. 168-170.
1178. РУССЕВ, Николай, **Два пассажа из „Описания Молдавии” Дмитрия Кантемира: перспективы археологической интерпретации**, в *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1994, nr. 2 (18), p. 24-28.
1179. ХАЛИППА, Ион, **Основные исторические данные о Бессарабии**, в *Труды Бессарабской губернской ученой архивной комиссии*. Т. 2. Под ред. И. Н. Халиппы, Кишинев, Типо-литогр. Ф. П. Кашевского, 1902, с. 11-118 [Referințe la *Descriptio Moldaviae*].

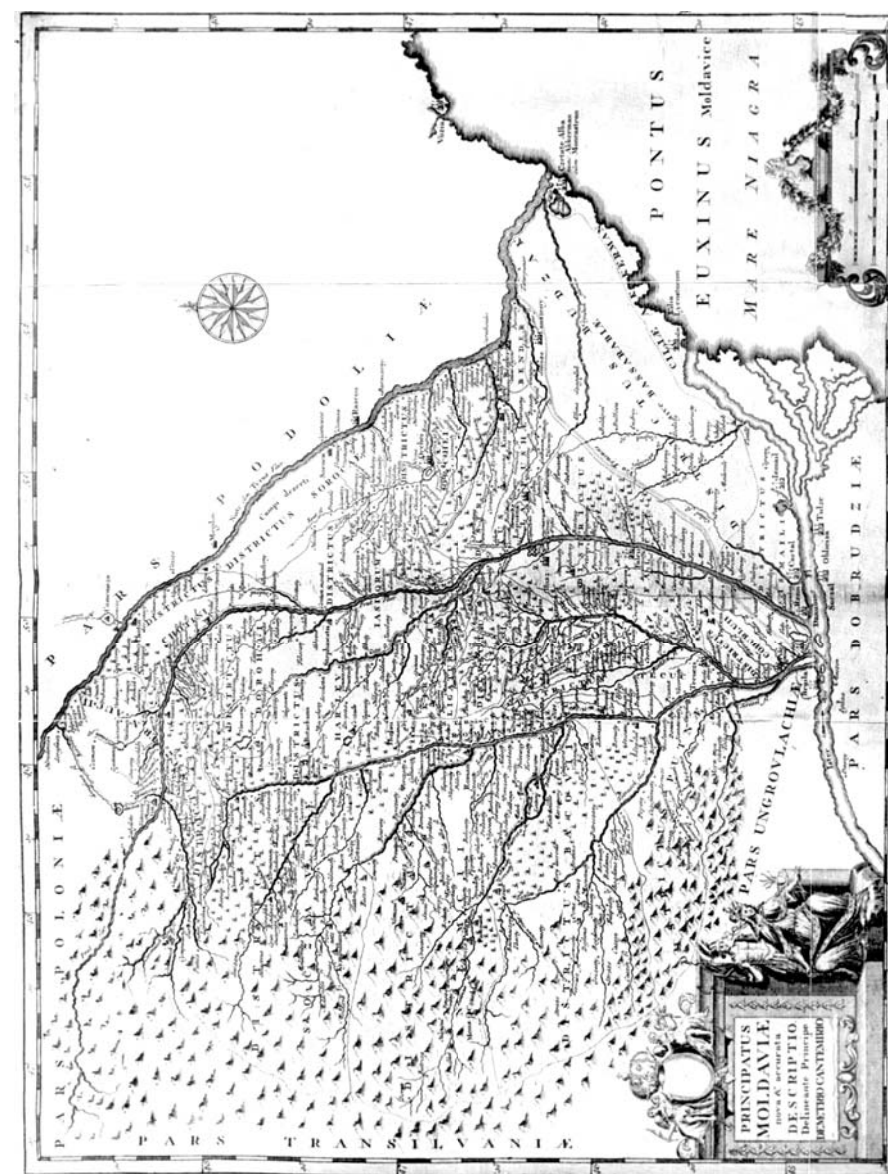
Harta Moldovei supliment la Descriptio Moldaviae

a. Ediții

1180. [CANTEMIR, Dimitrie], **Principatus Moldaviae nova et accurata. Descriptio Delineante Principe Demetrio Cantemirio A.** Amsterdam, chez François Changuion, 1737.
1181. [CANTEMIR, Dimitrie, **Principatus Moldaviae nova et accurata...**], dans Tappe E. D., *Another specimen of Dimitrie Cantemir's Map of Moldavia* (*Revue des Etudes Roumaines*, Paris, 1955-1956, nr. 3-4, 1957, p. 220).
1182. [CANTEMIR, Dimitrie, **Principatus Moldaviae nova et accurata...**], în G. Vâslan, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, București, Cultura Națională, 1926, planșa I. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice*, Cultura Națională, București, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.

b. Studii

1183. MIHĂILESCU, Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, București, 1973, p. 377-386.
1184. [În **ședința publică din 6 iunie 1924**, Gh. Vâslan expune comunicarea despre „Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir”], în *Analele Academiei Române. Seria II*, Tom 44, 1923-1924, București, 1924, p. 129.
1185. VÂLSAN, G., **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, București, Cultura Națională, 1926, 20 p. + 2 hărți. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice*, Cultura Națională, București, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.

*Harta
Moldovei
de Dimitrie
Cantemir*

Vita Constantini Cantemyrii, cognomento Senis, Moldaviae Principis

a. Ediții

1186. [CANTEMIR, Dimitrie], **Vita et rebus gestis Constantini Cantemiri, Principis Moldaviae/ История о жизни и делах молдавского господаря князя Константина Кантемира**, сочиненная Санкт Петербургской Академии Наук покойным профессором Бейером [Г. З.] с российским переводом и с приложением Родословия князей Кантемиров, Москва, Университетская типография, 1783, XXXII + 408 с.
1187. [CANTEMIR, Dimitrie], **Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis Moldaviae principis**, în *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Publicate de Academia Română. Tom. VII. București, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 1-88.
1188. CANTEMIR, Dimitrie, **Viața lui Constantin vodă Cantemir**. Text latin revăzut și traducere românească de N. Iorga, vol. I-II, București, 1924, 92 p. (I); XV + 126 p. (II).
1189. CANTEMIR, Dimitrie, **Vita Constantini Cantemyrii**. Text latin revăzut și traducere românească de Nicolae Iorga, București, [s.n.] 1925, 92 + XV + 126 p.
1190. CANTEMIR, Dimitrie, **Viața lui Constantin vodă Cantemir**. Traducere românească de N. Iorga. Ediție nouă îngrijită de Liliana N. Iorga, Craiova, Scrisul românesc, f. a. [cca 1943], 194 p.
1191. CANTEMIR, Dimitrie, **Viața lui Constantin Cantemir, zis cel bătrân, Domnul Moldovei**. În românește de Radu Albala, cu un cuvânt înainte de P. P. Panaitescu, București, Editura de Stat pentru literatură și artă, 1960, XXVII + 163 p. + 5 f. il.
1192. CANTEMIR, Dimitrie, **Viața lui Constantin Cantemir**. Text stabilit și tradus de Radu Albala, Introducere de Constantin C. Giurescu, București, Ed. Minerva, 1973, XLIII + 248 + 7 f. pl.
1193. CANTEMIR, Dimitrie, **Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis, Moldaviae principis/ Viața lui Constantin Cantemir**,

zis cel bătrân, Domnul Moldovei, în *Opere complete*, vol. VI, tom I. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea, studiu introductiv, note și comentarii de Andrei Pippidi, ediție critică, traducere și anexe de Dan Slușanschi și Ilieș Câmpeanu, indici de Ilieș Câmpeanu, București, Ed. Academiei Române, 1996, 330 p.

b. Studii

1194. ALBALA, Radu, **Din partea traducătorului**, în Dimitrie Cantemir, *Viața lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, domnul Moldovei*, București, 1960, p. XXIII-XXVII.
1195. BELDEANU, Adrian, **Dimitrie Cantemir: „Viața lui Constantin vodă Cantemir”**, în *Săptămîna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 147, p. 5; nr. 148, p. 3, 4; nr. 151, p. 3, 5; nr. 152, p. 3; nr. 153, p. 5; nr. 154, p. 3.
1196. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – biograf și memorialist al epocii sale**, în *Familia*, 1973, nr. 8, p. 12-13.
1197. CIOCULESCU, Șerban, **Dimitrie Cantemir: Viața lui Constantin Cantemir**, în Idem, *Varietăți critice*, Editura pentru Literatură, București, 1966, p. 50-61.
1198. CIOPRAGA, Constantin, **Cantemireștii în actualitate (Dimitrie Cantemir, Viața lui Constantin Cantemir)**, în *Iașul literar*, XI, 1960, nr. 8, p. 82-84.
1199. GIURESCU, Constantin C., **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Viața lui Constantin Cantemir*. Text stabilit și tradus de Radu Albala, București, Editura Minerva, 1973, p. VII-XXXVI.
1200. MINEA, Ilie, **Originea scrierii „Vita Constantini Cantemyrii”**, în *Cercetări istorice*, Iași, VIII-IX, 1932-1933, nr. 3, p. 260.
1201. PANAITESCU, P. P., **Cuvânt înainte** la Dimitrie Cantemir, *Viața lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, Domnul Moldovei*, în românește de Radu Albala, București, Editura de Stat pentru literatură și artă, 1960, p. V-XXI.
1202. PIPPIDI, Andrei, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. VI, tomul I. *Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis, moldaviae principis*, București, Editura Academiei Române, 1996, p. 7-58.
1203. ȘTEFĂNESCU, Liviu, **Dimitrie Cantemir – Viața lui Constantin Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, XIII, 1960, nr. 3, p. 253-254.

1204. TĂRNĂUCEANU, Dorina-Claudia. **Mots allogènes dans la „Vie de Constantin Cantemir, dit le vieux, prince de Moldavie” de Dimitrie Cantemir**, dans *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Ottoman Conquest to the Present*, Iași, 2005, p. 49-50.
1205. TĂRNĂUCEANU, Dorina-Claudia, **Termes religieux dans la „Vita Constantini Cantemirii” de D. Cantemir**, în *Aspects of Spiritual Life in South-East Europe from Prehistory to the Middle Ages*, Iași, 2004, p. 233-281.
1206. TĂRNĂUCEANU, Dorina Claudia; SLUȘANSCHI, Dan, **Limba latină în opera lui Dimitrie Cantemir: Vita Constantini Cantemirii. Studiu lingvistic și literar**, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2008, 504 p.
1207. ВЛАСОВА, Л. В., **К вопросу об обстоятельствах и мотивах написания работы Димитрия Кантемира „Жизнь Константина Кантемира”**, в кн.: *Юго-Восточная Европа в Середина века*, I, Кишинев, 1972, с. 327-351.

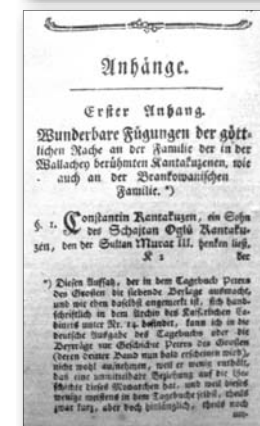
Краткое сказание об изкоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий

a. Ediții

1208. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Краткое сказание об искоренении Бранковановой и Кантакузиных фамилий**, в кн.: *Журнал или Поденная записка блаженныя и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира. Напечатан с обретающихся в Кабинетной архиве списков, правленных собственной рукою Его Императорского Величества. Часть II*, Санктпетербург, 1772, с. 291-313.
1209. [CANTEMIR, Dimitrie], **Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzinen, wiw auch der Brankowanischen Familie**, in H. L. C. Bachmeister, *Russische Bibliothek zur Kenntniss des gegenwärtiges Russland*, Riga, St. Petersburg, Leipzig, VIII, 1783, p. 147-184.
1210. [CANTEMIR, Dimitrie], Δημητρίου Καντεμῆρ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, Συμβεβηκότα τῶν ἐκ τῆ Βλαχία Καντακουζηνῶν καὶ

Βραγκοβάνων. Μεταγλωττισθέντα μὲν ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης, εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλὴν διάλεκτον, παρὰ τοῦ λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα του ἐκ Σιατίστης. [Ἐν Βιέννῃ], 1795 ἄχμῃ, 56 π.

1211. [CANTEMIR, Dimitrie], **Întâmplările Cantacuzineștilor și Brâncovenilor în Valahia...** tălmăcite de pe grecească prin Vasili Vârnav la anul 1811 Iunie 1, în *Arhiva românească*, Iași, vol. 2, 1845, p. 279-322.
1212. [CANTEMIR, Dimitrie], **Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor**. Traducere de G. Sion, în vol. **Operele principelui Demetriu Cantemiru**. Tipărite de Societatea Academica Română. Tom V. Partea I, București, Tipografia Curții, Proprietar F. Göbl, 1878, p. 1-32.
1213. CANTEMIR, Dimitrie, **Scurtă povestire despre stărpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere și indice de Emil Lazea, București, Ed. Minerva, 1995, p. LXX + 117 p.
1214. CANTEMIR, Dimitrie, **Scurtă povestire despre stărpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)**, în *Opere complete*, vol. VI, tomul II, Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihai Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, LXX+ 270 p. [Texte și în limba germană].

Pagină din
ediția germană a
„Evenimentelor...”
(Riga, 1783)

b. Studii

1215. CERNOVODEANU, P., **O operă cantemiriană mai puțin cunoscută: Istoria lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, tom XXIX, 1992, p. 239-249.

1216. CERNOVODEANU, P., **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere și indici de Emil Lazea, București, Ed. Minerva, 1995, p. V-LXX.
1217. CERNOVODEANU, P., **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 și 1718)*. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediție critică, studiu introductiv, note și comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, București, Ed. Academiei Române, 1996, p. 11-73.
1218. IORGA, Nicolae, **Calicii lui Mihai Viteazul. Zavira și opusculul lui D. Cantemir despre lupta între Cantacuzini și Brâncoveni**, în *Analele Academiei Române*, Ser. III, Mem. Sect. istorice, București, vol. XXI, 1939, p. 28-31; și în *Monitorul Oficial*, 1939, 7.
1219. KOGĂLNICEANU, Mihail, **Notiță despre traducera lui Vasile Vârnav după întâmplările Cantacuzinilor și Brâncovenilor de Dimitrie Cantemir**, în *Arhiva Românească*, Iași, II, 1845, p. 279-280.
1220. ORNEA, Zigu, Dimitrie Cantemir, **Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**. București, Minerva, 1996, în *România literară*, București, 29, 1996, nr. 5, p. 7.
1221. SION, G., **Prefacia**, în *Operele principelui Demetriu Cantemiriu* tipărite de Societatea Academica Romana. Tomu V. Partea I. *Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor*, București, Typographia Curții, proprietar F. Göbl, 1878, MDCCCLXXVIII, p. III-XIII; și la p. 24.
1222. VÂRGOLICI, Teodor, **Dimitrie Cantemir, Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**. București, Minerva, 1996, în *Adevărul literar și artistic*, București, 5, nr. 303, 28 ian. 1996, p. 4.
1223. **Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzenen, wie auch der Brankowanischen Familie**, in H. L. C. Bachmeister, *Russische Bibliothek zur Kenntniss des gegenwärtigen Russland*, Riga, St. Petersburg, Leipzig, VIII, 1783, S. 147-184.

Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor

a. Ediții

1224. [CANTEMIR, Dimitrie], **Хроникул Романо-Молдо-Влахилов. Алкэтуит де Домнул Молдавией Димитрие Кантемир ла ании 1710**. Ярэ акум де пе орижиналул манускрипт депози-тат де Феричитул Аутору ын ымпэрэтыска Архивэ а Моско-вей скозиндусею Ку ынвоиря прыынэлцатулуй ностру Домн Михаил Григориу Стурза В[ое] в[о]д. Ши дин орындуиря Ыналт пря сфинцитулуй Архиепископ ал Сучевий ши Митрополит Молдавией ДД: Вениамин Коста-ке с-ау типэрит. Ед. ынгрижитэ ши редактатэ де Г. Сеулеску. Ын 2 волуме. Вол. I, Яший. Ын Типо-графия С[финтей] Митрополий. 1835, VIII+LXXI+X+365 п.; Вол. II, Яший. Ын Типография С[финтей] Митрополий. 1836, X+402 + CVII п. Ын 4°, 1446 ех.
1225. CANTEMIR, Dimitrie, **Din Chronicul Romano-Moldo-Vlahilor**. Edițiunea din Iași 1835. Cu o prefață. Edițiune Școlară... București, Socecu, 1896, 111 p. (Autori români vechi și contemporani).
1226. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor**. Publicat de pre originalul manuscript al autorului, păstrat în Arhivele principale din Moscova ale Ministerului de Externe de Gr. G. Tocilescu. Cu un portret și două facsimile în *Operele principelui Dimitriu Cantemir*. Publicat de Academia Română. Tom VIII, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1901, LXXIII + 891 p. + 3 f. portr. și facs.
1227. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor**. Fragmente publicate de D. Murărașu în colecția „Pagini alese”, București, 1943, 48 p.
1228. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a româno-moldo-vlahilor**. Fragmente, în *Gândirea social-politică despre Unire (1859)*. Culegere, București, Ed. Politică, 1966, p. 18-20.
1229. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. București, Ed. Albatros, 1980, LV + 215 p.

1230. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Text ales și stabilit, tabel cronologic, prefață și note de Stela Toma, București, Ed. Albatros, 1981, LVI + 216 p.
1231. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. În 2 volume. Ed. îngrijită, studiu introductiv, glosar și indici de Stela Toma, București, Ed. Minerva, vol. I, 1999, LXIII+289 p. 336 p., vol. II, 2000, 324 p.
1232. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Ed. a II-a revăzută și adăugită. Text ales și stabilit, tabel cronologic, prefață și note de Stela Toma, București, Ed. Albatros, 2003, 208 p.
1233. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere. I. Divanul, Istoria ieroglică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indice de autori și opere și introducere [la] *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere [la] *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 873-1509.

b. Studii

1234. ANTONELLI, Ion, **Cronica lui Cantemir**, în *Orientul latin*, Brașov, 1875, II, nr. 55, p. 220.
1235. ANTONELLI, Ion, **Cronicul lui Cantemir**, în *Programa Gimnasiului Greco-Catolic din Blaș pre anul școlastic 1874-1875*, Blaj, p. 1-10.
1236. BALMUȘ, Pavel, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor în raport cu lucrarea costiniană De neamul moldovenilor**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze*.

- Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 144-158.
1237. BUZNEA, Ovidia Babu, **O ipoteză a pamfletarului în „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor”**, în *Analele Universității București*. Limbă și literatură română, 1973, nr. 2, p. 41-50.
1238. CORUGĂ, Matei, **Analele lui Zonaras în Hronicul lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, Seria a II-a, 25, 1973, nr. 5-6, p. 366-376.
1239. DEMÉNY, L., **Continuitate și erudiție în Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**, în *Magazin istoric*, București, 1973, nr. 9, p. 38-41.
1240. DEMÉNY, L., **Tradiție și continuitate în “Hronicul” lui Dimitrie Cantemir. Contribuții**, în *Studii. Revistă de Istorie*, București, 1973, nr. 5, p. 947-956. Reprodus în Lajos Demény, Lidia A. Demény, *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea*, București, 1986, p. 261-270.
1241. DIACONESCU, Emil, **Știrea despre cruciada II în Hronicul lui Cantemir**, în *Cercetări istorice*, Iași, 1925, nr. 1, p. 416.
1242. GRIGORAȘ, Em., **Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor**, în *Cronica*, Iași, 3 aug. 1973, nr. 31, p. 13.
1243. HANEȘ, P. V., **Manuscrisele de la Blaj ale Hronicului lui Cantemir**, în *Studii și cercetări*, București, Cartea Românească, 1928, p. 158-164.
1244. IORGA, Nicolae, **O nouă ediție a Hronicului lui Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, București, XXXV, 1901, p. 1140-1151.
1245. LĂUDAT, I. D., **Monumente ale culturii românești – „Hronicul” lui Dimitrie Cantemir**, în *Zori noi*, XX, 16 ianuarie 1966, nr. 5627, p. 1, 2.
1246. MAZILU Dan Horia, **„Hronicul...” lui D. Cantemir, o carte fundamentală a romanității**, în *Viața nouă*, serie nouă, 1, 1992, nr. 8-9, p. 17-23; în Idem, *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat: din istoria literaturii medievale*, București, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p. 260-271.
1247. P., **Ceva despre Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor**, în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1840, nr. 37, p. 293-296; nr. 38, p. 297-301; nr. 39, p. 305-310.
1248. **[Pregătiri pentru a se tipări Chronica moldo-românilor a lui Dimitrie Cantemir]**, în *Albina românească*, Iași, V-VI, 1833-1834, p. 409.

1249. PUMNUL, Aron, **Lepturariu românesc cules din scriitori români...**, Tom 3, București, Tipografia Curții, 1862, p. 297-315.
1250. RUSU, Ioan, **Ceva despre „Hronicul romano-moldo-vlahilor”** (I-III), în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1840, p. 37-39, 293-301, 305-310.
1251. **[Se anunță că a apărut la Iași partea I din Fragments tires des chroniques Moldaves et Valaques ... de M. Kogălniceanu]**, în *Magazin istoric pentru Dacia*, București, I, 1845, p. 144-145.
1252. **[Spătarul M. Cantacuzino donează Academiei din Iași 19 exemplare din Cronica romano-moldo-vlahilor a prințului Dimitrie Cantemir]**, în *Buletin foaie oficială*, București, XII, 1844, p. 357.
1253. ȘINCAI, Gheorghe, **Opere**. Vol. I. **Hronica Românilor**. Ediție îngrijită de Florea Fugariu [București], E.P.L., 1967, CVXXX, 599 p. + 1 f. portr. + 20 f. pl.
1254. SLUȘANSCHI, Dan, **Dimitrie Cantemir: O altă predoslovie la „Hronicul Vechimii Romano-Moldo-Vlahilor”**, în *Manuscriptum*, București, 7, 1976, nr. 1, p. 12-16.
1255. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Tradiție și continuitate în Hronicul lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 1973, nr. 5, p. 947-956.
1256. TOCILESCU, Gr., **Precuvântare**, în *Operele principelui Dimitriu Cantemir*, tom. VIII, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, București, 1901, p. V-LX.
1257. TOMA, Stela, **Prefață**, în *Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, Editura Albatros, București, 1981, p. XIX-LIII.
1258. TOMA, Stela, **Pecetea timpului în redacțiile, copiile și edițiile Hronicului cantemirian**, în *Analele Academiei Române. Memoriile*. Secț. Filologie, literatură și arte, Seria IV, București, tom. X, 1988, p. 21-28.
1259. TOMA, Stela, **Studiu introductiv**, în *Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, vol. I, București, 1999, p. V-LIV.
1260. TOMA, Stela, **Studiu introductiv**, în *Cantemir, Dimitrie, Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefață, indici de autori și opere și introducere [la] *Divanul* de Virgil Căndea. Introducere [la]

- Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. București, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 805-871.
1261. TOMA, Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în *Studii și cercetări lingvistice*, LIX, București, ianuarie-iunie 2008, nr. 1, p. 251-265.
1262. TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. Alcătuire. Valoare. Receptare**, în *Idem, În lumea vechilor slove*, București, Ed. Semne, 2009, p. 65-114.
1263. TOMA, Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în *Idem, În lumea vechilor slove*, București, Ed. Semne, 2009, p. 120-134; și în *Studii și cercetări lingvistice*, București, LIX, 1, ian.-iunie 2008, p. 251-266.
1264. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Дин партикуларитэциле графиче але манускрисулуй „Хроникулуй...” луй Д. Кантемир**, ын *Ынсемнэрь штиинцифиче*. Университатя де Стат дин Молдова. Кишинэу, Картя молдовеняскэ, 1964, вол. 60, Филоложие, п. 15-28.
1265. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Унеле аспекте але морфоложийей вербулуй ын „Хроникул векийий а романо-молдо-влахилор” де Димитрие Кантемир**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1960, №. 4, п. 58-64.
1266. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Функция стилистикэ а про-вербелор, зикэторилор ши максимелор дин „Хроникул...” луй Д. Кантемир**, în *Ынсемнэрь штиинцифиче*. Университатя де Стат дин Молдова, Кишинэу, 1960, вол. 42, Филоложие, п. 115-124.
1267. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Дин морфоложия субстанти-вулуй ши аджективулуй ын „Хроникул...” луй Димитрие Кантемир**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 6, 3, 1963, п. 31-40.
1268. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Пропорция чиркумстанциалэ финалэ ын „Хроникул векийий а романо-молдо-влахилор” де Д. Кантемир**, în *Труды III конференции молодых ученых Молдавии*, Выпуск 3, Серия общественных наук, Кишинев, 1963, p. 120-121.
1269. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Славонизмеле лексикале вербале ын „Хроникул...” луй Д. Кантемир**, în *Региональное совещание по молдавско-руско-украинским языковым, литературным*

и фольклорным взаимосвязям. Тезисы докладов, Кишинэу, 1963, п. 81-83.

1270. [URSU, T.] УРСУ, Т., Синтакса препозицией симпле дин „Хроникул...” луй Д. Кантемир, în *Материалеле конференций IV а тинерилор черчетэторь дин Молдова. Секция филоложикэ*, Кишинэу, 1965, п. 65-67.
1271. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, Лимба „Хроникулуй” луй Димитрие Кантемир, Кишинэу, Штиинца, 1973, 256 п.
1272. VÂRTOSU, E., Un „epigraф” al lui Eugeniu Carada, în *Arhivele Olteniei*, Craiova, 1935, 14, p. 497-498. [Despre o traducere în l. franceză a *Hronicului*].
1273. УРСУ, Т. В., Глагольные славянизмы в Хронике Д. Кантемира, в *Восточно-славяно-молдавские языковые взаимоотношения*, Кишинев, 1967, с. 104-108.

Loca obscura in Cathechisi

a. Ediții

1274. [CANTEMIR, Dimitrie], **Loca obscura**, în Bodogae T., *Dimitrie Cantemir: „Loca obscura”. Traducere și comentariu (Biserica Ortodoxă Română*, București, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1063-1083).

b. Studii

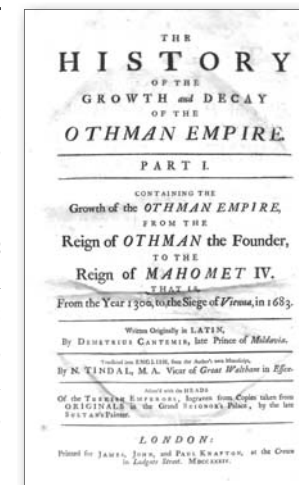
1275. BANTOȘ, Ana, **Dimitrie Cantemir, „Loca Obscura ...”**, în *Convegno Internazionale di Studi La Cultura Rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*, Iassi, Univ. „Al. I. Cuza”, 2004, p. 151-155 (în l. italiană).
1276. BODOGAE, T., **Dimitrie Cantemir: „Loca obscura”. Traducere și comentariu**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1084-1111.
1277. БАБИЙ, А. И., НИЧИК, В. М., **Д. Кантемир и Ф. Прокопович**, в кн.: *Идейные связи прогрессивных мыслителей братских народов (XVII-XVIII вв.)*, Киев, 1978, с. 115-135.
1278. МОРОЗОВ, П., **Феофан Прокопович как писатель**, в *Журнал Министерства народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1880, август, с. 1-49, 291-353. [D. Cantemir îl contrazice pe Th. Prokopovici privind *Первое учение отрокам*, p. 299-302].

1279. ЧИСТОВИЧ, И. А., **Феофан Прокопович и его время**, Санкт-Петербург, Типогр. Акад. Наук, 1868, X, 752 с. [D. Cantemir îl contrazice pe Th. Prokopovici privind *Первое учение отрокам*, p. 50-54].

Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae

a. Ediții

1280. [CANTEMIR, Demetrius], **The History of the Growth and Decay of the Othman Empire. Part I. Containing the Growth of the Othman Empire, from the Reihn of Othman the Founder, to the Reign of Mahomet IV.** That is, from the Year 1300, to the Siege of Vienna, in 1683. Writter Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author's own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn'd with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor's Palace, bz the late Sultan's Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXIV (1734), p. XVI +1-272+1 portret D. Cantemir + 1 f. dublă plan. **The History of the Othman Empire. Part II. The History of the Decay of the Othman Empire, from the Reign of Mahomet IV. To the Reign of Ahmed III.** Being the History of the Author's own Times. Writter Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author's own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn'd with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor's Palace, bz the late Sultan's Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXV (1735), p. 273-460+21 portrete ale sultanilor. In folio.

1281. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris: Chez Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Séverin, à l'Espérance, MDCCXLIII (1743), **T. 1**, XLVIII +300 p., **T. 2**, 389 p. In 4°.
1282. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Séverin, à l'Espérance, MDCCXLIII (1743). In 12°.
1283. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils, Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCXLIII (1743), **T. 1**, 4+XLVIII+340 p.; **T. 2**, 390 p. Table des matieres p. 241-300 (tom. I); p. 325-389 (tom. II). In 4°.
1284. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils: Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCLXIII (1743). In 12°.

1285. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils: Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCLXIII (1743). In 12°.
1286. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris: Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743, **T. 1**, XLVIII +300 p., **T. 2**, 389 p. In 4°.
1287. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes, A Paris, Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743. In 8°.
1288. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes, A Paris, Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743. In 8°.
1289. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Huart, Libraire et Imprimeur de Monseigneur le Dauphin, proche de Fontaine S. Séverin, à la Justice, MDCCXLIII (1743), In 12°.

1290. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Louis-Étienne Ganeau, rue Saint Jucques, vizavi Saint Yves, à Saint Louis, MDCCXLIII (1743), In 12°.
1291. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Nyon père, Place de Conti, à Sainte Monique, MDCCXLIII (1743), In 12°.
1292. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tom I-II. A Paris: Chez Borois fils, Quay des Augustin, à la Ville de Nevers, MDCCXLIII (1743). In 4°.
1293. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Borois fils, Quay des Augustin, à la Ville de Nevers, MDCCXLIII (1743), In 12°.
1294. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Despillay, MDCCXLIII (1743), In 12°.
1295. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen**, beschrieben von

Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzt, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, 64+853 S. + 21 f. portr; +1 f. h. (p. 771). In 4°.

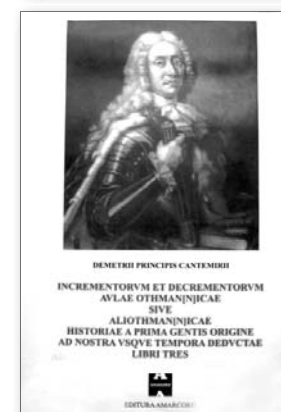
1296. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen**, beschrieben von Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzt. In 2 volumes, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, S. 1-408 (vol. I); S. 411-853 (vol. II). In 4°.
1297. [CANTEMIR, Demetrius], **The History of the Growth and Decay of the Othman Empire.** Written Originally in Latin, By Demetrius Cantemir late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author's own Manuscript, By N. Tindal. Adorned with A Plan of Constantinople, and Twenty-two Heads of the Turkish Emperors, engraved from Copies taken from Originals in the Grand Seignor's Palace, by the late Sultan's Painter. Part I-II, London: Printed for A. Millar, 1756, 4+XVI+460 p. + 1plan + 23 portrete ale sultanilor. In folio.
1298. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reiches von seiner Entstehung bis auf die neuesten Zeiten.** Nach Kantemir, Galletti, d'Ohsson, Gebhardi Spittler und anderen. Band I-II, Wien, 1811, S. VIII+248 (B. I); S. 267 (B. II).
Recenzie de N. Iorga, în Revue Historique du Sud-Est Européen, Bucarest, 14, nr. 7-9, 1937, p. 263-264.
1299. КАНТЕМИР Дмитрий Константинович, **История Турецкого государства от самого основания оного до новейших времен.** Перевод с немецкаго. Часть 1-2, Москва, Университетская типография, 1828, 103+91 с.
1300. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria Imperiului Ottomanu. Creșterea și scăderea lui.** [În 2 părți], în *Operele Principelui Demetriu*

Cantemiru, Tom. III. Partea I. A Istoriei Osmane, care coprinde crescerea Imperiului Osmanu de la domnia lui Osmanu fondatorului aceluia până la domnia lui Muhamedu IV: adica de la anulul 1300 până la obsidiunea Vienei în anulul 1683/ cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe de Moldavia. Trad. română de dr. Iosif Hodosiu, București, Ed. Soc. Academice Române, 1876, 41+3+410 p.

1301. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria Imperiului Ottomanu. Creșterea și scăderea lui.** [În 2 părți], în *Operele Principelui Demetriu Cantemiru*, Tom. IV. Partea II. A Istoriei Osmane, care coprinde scăderea Imperiului Osmanu de la domnia lui Muhamedu IV până la domnia lui Achmedu III: adica de la anulul 1683 până la anulul 1712: fapte istorice, petrecute pe cât se aflase însuși auctorele în viață/ cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe Moldaviei. Trad. de dr. Iosif Hodosiu, București, Ed. Soc. Academice Române, 1878, p. 411-807, CXXXVI p.
1302. CANTEMIR, Dimitrie, **Historian of South East European and Oriental Civilizations.** Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, 358 + 30 f. pl.
1303. **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 1]** Dimitri Kantemir, [Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu], 1979, LVIII+225 S., 25 TL, Kültür Bakanlığı Yayınları: 342, Bilim Dizisi: 11.
1304. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi.** Çev. Özdemir Çobanoğlu, Ankara, Edit. Varlık Basımevi, 1979-1980. [Vol.] I, 1979, LVIII+225 s.; [Vol.] II, 1979, XIII+386 s.; [Vol.] III, 1980, XXXI+540 s. In 8°. Kültür Bakanlığı Yayınları: 342, Bilim Dizisi: 11.
1305. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi**, cilt 1, Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 1979, s.
1306. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım).** Çev.: Özdemir Çobanoğlu, Cildi: Karton Kapaklı, Durum: İkinci El, Cumhuriyet Kitap Klubü, İstanbul, 1998, 564+532 s.
1307. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım).** (Incrementa atque decrementa Aulæ Othomanicæ). Çeviren dr. Özdemir Çobanoğlu, İstanbul, Kırkambar Kitabevi, 1999, 1069 s.

1308. CANTEMİR, Dimitrie, **Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman.** Textul original latin în formă finală revizuită de autor. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Ed. de Căndea Virgil, Cambridge, Mass., București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, CIV + 1064 p.
1309. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 1]** Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu, İstanbul, Cumhuriyet Kitapları 2001 (4. Baskı), 564 s. (4. Baskı)
1310. KANTEMİR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 2]** Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu, İstanbul, Cumhuriyet Kitapları, 2001, 565-1069 s. (4. Baskı).
1311. CANTEMİR, Dimitrie, **Incrementorum et decrementorum Aulæ Othmanicæ sive Aliothmannicæ Historiæ a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductæ Libri tres**, Ed. de Dan Slușanschi, Timișoara, 2002, 550 p.
1312. Kantemir Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi. (2 Cilt Takım).** Genel Yayın Yönetmeni: Derya Ayyıldız Cumhuriyet Gazetesi Kitapları, İstanbul, 2002, 1069 s.
1313. Kantemir Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım).** Çeviren: Özdemir Çobanoğlu, İstanbul, 2006, 1069 s.
1314. [Kantemir Dimitri], **Osmanlı İmparatorluğu’nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım).** Orjinal isim: **Incrementa atque decrementa Aulæ Othomanicæ Dimitri Kantemir.** Çeviri Özdemir Çobanoğlu, İstanbul, Cumhuriyet Kitapları/ Tarih Dizisi, 2006; 1069 s.

b. Studii

1315. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, M. M., **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, XXVI, 1973, nr. 5, p. 971-989.
1316. ANGHELESCU, Mircea, **L'histoire ottomane de Cantemir et la chronique de Saad-Eddin**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 23, 1974, 2, p. 313-315.
1317. BABINGER, Franz, **Izvoarele turcești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Arhiva românească*, București, 1941, tom. VII, p. 111-122. Extras, București 1941, 12 p.
1318. BABINGER Franz, **Die osmanischen Quellen D. Kantemir's. Sonderabdruck aus der Festschrift**, în *Omăgiu lui Ioan Lupăș*, București, 1943, p. 37-46; *Zeki Velidi Togan'a Armağan*, Istanbul, 1951, p. 51-60; *Aufsätze und Abhandlungen zur Geschichte Südosteuropas und der Levante*, II, München, 1966, p. 142-150.
1319. BABINGER Franz, **Die türkischen Quellen Dimitrie Cantemir's**, în *Südosteuropa*, München, III, 1962.
1320. BÎRSAN, Cristina, **Controverse factologice în Istoria Imperiului Otoman**, în vol. *Ipostaze ale literaturii române vechi și premoderne (secolele XVI-XVIII)*. Studii, cercetări și teze. Coord. P. Balmuș și S. Korolevski, Chișinău, 2007, p. 129-139.
1321. BÎRSAN, Cristina, **Anecdotica în Istoria Imperiului Otoman**, în *Noi cercetări literare*, IV, 1996, p. 5-20.
1322. BÎRSAN, Cristina, **Elemente de teologie islamică în Istoria Imperiului otoman**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, XLV, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.
1323. [BOGACI, G.] БОГАЧ, Г., **О tradучере инедитэ дин Д. Кантемир (Лвов)**, ын Г. Богач, *Алте пажинь де историкографияе литерарэ*, Кишинэу, 1984, p. 16-33.
1324. BORDEIANU, Mihai, **Un tiraj necunoscut al traducerii în limba franceză a operei principale a lui Dimitrie Cantemir – „Istoria Imperiului Otoman”**, în *Călăuza bibliotecarului*, București, XVII, 1964, nr. 10, p. 624-625.
1325. CÂNDEA, Virgil, **Decrementa Aulae Othomanicae și noua „inteligentie” din Levant**, în *Rățiunea dominantă. Contribuții la istoria umanismului românesc*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1979, p. 233.
1326. CÂNDEA, Virgil, **D. Cantemir. Istoria Imperiului Otoman**, în *Manuscriptum*, București, 1985, nr. 2, p. 17-21.

1327. CÂNDEA, Virgil; SLUȘANSCHI, Dan, **Revelația documentului** [Cantemir Dimitrie, **Istoria Imperiului Otoman**], în *Manuscriptum*, București, 16, 1985, 2, p. 21-42.
1328. CÂNDEA, Virgil, **Life Story of a Manuscript. Dimitrie Cantemir's History of the Othman Empire**, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XXIII (1985), no. 4, p. 297-312.
1329. CÂNDEA, Virgil, **Extraordinara biografie a unui manuscris: Istoria Imperiului Otoman**, în *Magazin istoric*, București, 1985, nr. 1, p. 10-18.
1330. CÂNDEA, Virgil, **Life Story of a Manuscript: Dimitrie Cantemir's History of the Othman Empire**, în *Revue des études sud-est européennes*, București, tom. XXIII, 1985, nr. 4, p. 297-312.
1331. CÂNDEA, Virgil, **Prefața** [la Istoria Imperiului Otoman], în traducerea lui Dan Slușanschi, note de Virgil Cândea, în *Manuscriptum*, București, 1985, 2, p. 17-42; 1986, 1, p. 33-56; 1990, 1, p. 35-59.
1332. CÂNDEA, V., **Biografia unui manuscris. Istoria Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir**, în *Biblioteca Almanah*. Supliment al revistei „Biblioteca”, București, 1996, p. 32-37.
1333. CÂNDEA, Virgil, **The original Manuscript of the History of the Ottoman Empire by Dimitrie Cantemir**, în *Demetrii Cantemirii Incrementorum atque Decrementorum Aulae Othmannicae libri tres*, Roza Vânturilor, București, 1999, p. LIX-CII.
1334. CÂNDEA, Virgil, **Manuscrisul original al „Istoriei Imperiului Otoman” de Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna României*, 15 noiembrie 1984, nr. 280, p. 12-13, 15; în Dimitrie Cantemir, *Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman*, București, Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII; și în Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author / Dimitrie Cantemir, Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor*. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediție de Cândea Virgil, București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII.
1335. CÂNDEA, Virgil, **The original manuscript of the History of the Ottoman Empir by Dimitrie Cantemir**, în Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author / Dimitrie Cantemir, Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin*

în formă finală revizuită de autor. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediție de Căndea Virgil, București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. LIX-CII.

1336. CÂNDEA, Virgil, **Prefatio**, în Demetrii, Principis Cantemirii, *Incrementorum et decrementorum Aulae Othmannicae sive Aliothmannicae Historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae Libri tres*. Ediție de Dan Slușanschi, Timișoara, 2002, p. 5-9.
1337. CÂNDEA, Virgil, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir. *The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Salāh al-hakīm wa-fasād al-‘ālam al-damīm*. Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Căndea, Member of the Romanian Academy, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 11-51.
1338. CÂNDEA, Virgil, **Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir. Manuscrisul original**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 159-188.
1339. CERNOVODEANU, Paul, **XVIIIth Century Echoes**, în *Dimitrie Cantemir – Historian of the South East European and Oriental Civilizations*, Extracts from *The History of the Ottoman Empire*, edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu, foreword by Halil İnalcık, București, 1973, pp. 319-329.
1340. CONSTANTIN, Gheorghe I., **La réactualisation de l'Histoire de l'Empire Ottoman de Démètre Cantemir – à l'occasion de la commémoration du 300ème anniversaire de la naissance de l'auteur**, în *Cultura turcica*, Ankara, 1968-1970, Volumen V-VII, p. 55-66.
1341. DECEI, Aurel, **Dimitrie Cantemir istoric al Imperiului Otoman**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 149, p. 3, 4; nr. 150, p. 3, 4.
1342. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir philosophe de l'Histoire**, în *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 65-90.
1343. DUMITRESCU, Dinu, **O recenzie necunoscută din 1756 la „Istoria Imperiului Otoman”**, în *Contemporanul*, București, nr. 16 (1379), 13 apr. 1973, p. 2.

1344. DUȚU, Alexandru, **L'abbé Prévost traducteur de l'Histoire Ottomane de Cantemir**, dans *Revue de littérature comparée*, 45, 1971, nr. 2, p. 234-237.
1345. DUȚU, Alexandru, **Introduction**, în Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from *The History of the Ottoman Empire*. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil İnalcık, Bucharest, 1973, p. 11-29.
1346. GUBOGLU, M., **Dimitrie Cantemir și istoria Imperiului Otoman**, în *Studii și articole de istorie*, București, II, 1957, p. 179-208.
1347. HAMMER, Josef, von, **Sur l'histoire ottomane du Prince Cantemir**, dans *Journal asiatique*, Paris, série III, IV, 1824, pp. 32-54.
1348. HAMMER-PURGSTALL, Josif von, **Sur l'Histoire Ottomane du Prince Cantemir**, dans *Journal asiatique*, s. III, tom. IV, Paris, 1824, p. 24-45.
1349. HANEȘ, Petru V., **Istorie literară în călătorii. Istoria Imperiului Otoman a lui Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, București, 66, 1933, p. 210-244.
1350. HANEȘ, Petre V., **Istoria Imperiului Otoman a lui D. Cantemir utilizată încă în 1901. Ediții ale traducerii franceze a Istoriei Imperiului Otoman**, în *Convorbiri literare*, București, Atelierele grafice SOCEC, martie 1933, p. 210-224.
1351. INALCIK, Halil, **Foreword**, în *Cantemir Dimitrie, Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duțu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil İnalcık, Bucharest, 1973, p. 5-10.
1352. IORGA, N., **Encore une vieille histoire de l'Empire Ottoman**, în *Revue Historique du Sud-Est Européen*, Bucarest, 17, 1940, p. 332-333.
1353. IORGA, Nicolae. **Geschichte des Osmanischen Reiches**, vol. I, Gotha, 1908; vol. II, 1909, vol. III, 1910, vol. IV, 1911; vol. V, 1913.
1354. IRMSCHER, Johannes, **Cantemirs Bild der byzantinischen Geschichte**, in *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 33-41.
1355. JONES, W. Sir, **Prefatory Discourse to an Essay on the History of the Turks...** Ediție de Lord Teignmouth, London, 1806, p. 495-498, 586.

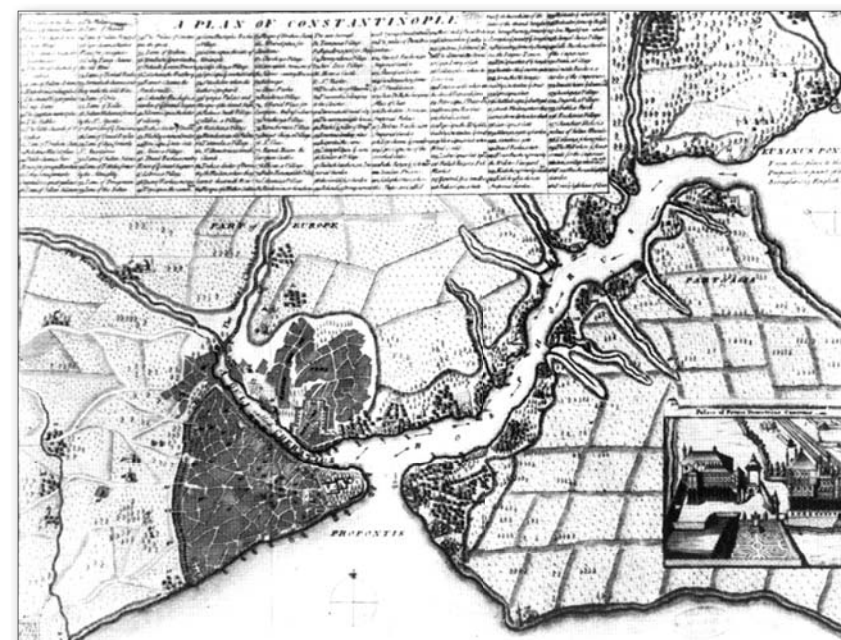
1356. LEMNY, Stefan, **Burke et une lecture de l'Histoire de l'Empire ottoman de Démétrius Cantemir à Westminster Hall: 22 avril 1788**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 198-204.
1357. LEMNY, Stefan, **Despre Johan Lorenz Schmidt, traducătorul Istoriei Imperiului Otoman**, în *Interferențe culturale româno-germane*. Ed. de Andrei Corbea, O. Nicolae, Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1986, p. 166-168.
1358. LEMNY, Stefan, **Sur le monde ottoman et islamique: L'Histoire de L'Empire ottoman. Le Système de la religion mahométhane**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 136-145.
1359. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георг, **Фэклие а кужетэрий ши луминий (245 де ань де ла апариция кэръций луй Д. Кантемир „Система релижией махомедане”)**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 22 деч. 1967, p. 4.
1360. MANER, Hans-Christian, **Geschichtsschreibung im 18. Jahrhundert. Anmerkungen zum Werk des Fürsten Dimitrie Cantemir unter besonderer Berücksichtigung der Geschichte des osmanischen Reiches**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 88-100.
1361. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir. Historians of The Ottoman Empire**, in *Erişim*, 20 Mayıs 2007 (<http://www.ottomanhistorians.com/database/html/cantemir.html>).
1362. MIHĂILĂ, G., **O descoperire senzațională. Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman – textul original latin în formă finală revizuită de Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 32, 1999, nr. 43, p. 12-14.
1363. MINEA, Ilie, **Când a redactat D. Cantemir „Istoria creșterii și descreșterii curții Aliotmănești”**, în *Cercetări istorice*, Iași, vol. II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 255-257.
1364. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Franța**, în *Studia Universitatis „Petru Maior”*, Historia, 1, Târgu Mureș, 2001, p. 49-66.

1365. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir la maghiari**, în *Libraria*, I, Târgu Mureș, 2002, p. 433-443.
1366. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Italia (sf. sec. XVIII – prima jum. a sec. XIX)**, în *Studia Universitatis „Petru Maior”*, Historia, 4, Târgu Mureș, 2004, p. 76-92.
1367. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea „Istoriei Imperiului Otoman” de Dimitrie Cantemir în lumea germană (secolul XVII – începutul secolului XIX)**, în *De la umanism la luminism*, Târgu Mureș, 1994, p. 67-69; *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”*, Târgu-Mureș, 1999, Vol. II, p. 42-68; vezi și în *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, 4, Târgu Mureș, 2004, p. 76-92.
1368. POMESCU GILLY, A., **O recenzie contemporană despre „Istoria otomană” a lui Dimitrie Cantemir**, în *Universul*, București, XLVII, (16 august), 1929, nr. 187 p. 1.
1369. STOÎANOVA, Mikhaïla, **Au sujet de illustrations de l'Histoire ottomane de Cantemir**, dans *Revue des études sud-est européennes*, București, XII, 1974, 4, p. 586-587.
1370. TAHSIN, Gemil, **Considération concernant „l'Histoire Ottomane” de Démètre Cantemir**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 155-166.
1371. TREVOR-ROPER, Hugh, **Dimitrie Cantemir's Ottoman History and its reception in England**, in *Revue roumaine d'histoire*, Bucarest, 24, 1985, nr. 1-2, p. 51-66.
1372. ȚVIRKUN, Victor, **Dimitri Kantemir ve XVIII. Yüzylda Avrupa Historiografisinde Osmanlı İmparatorluğu Tarihi Öğrenimi**, in *XIV. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 2002, S. 151-153.
1373. ȚVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir in the History and Culture of the Ottoman Empire**, in *Turkish Daily News*, October 26, Ankara, 2003; și în Idem, *Vitralii*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 196-213.
1374. WERNER, Ernst, **Bemerkungen zur Geschichte des osmanischen Reiches von Dimitrie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 43-51.

1375. WIETZ, I. K., **Sitten, Gebränche und Trachten der Bewohner des osmanischen Reiches**, Praga, 1828, p. 28.
1376. ZAHARIA, D., **Cantemir și L. F. Marsigli despre stadiul contemporan al Imperiului Otoman**, în *Cercetări istorice*. Muzeul de Istorie a Moldovei, Iași, 1973, 4, p. 383-391.
1377. ZAMFIRESCU, Dan, **Întâia apariție a textului original al celei mai celebre cărți scrise de un român**, în Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final version revised by the author / Dimitrie Cantemir, Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor*. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediție de Căndea Virgil, București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. VII-XI.
1378. ZAMFIRESCU, Dan, **The first facsimile edition of the most outstanding book written by a romanian**, in Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final version revised by the author / Dimitrie Cantemir, Creșterile și descreșterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor*. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ed. de Căndea Virgil, București, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XII-XVI.
1379. **Вольтер об „Истории Оттоманской империи” Дмитрия Кантемира** (К 180-летию со дня смерти великого французского писателя), в *Днестр*, Кишинев, 1958, № 5, с. 153-154.
1380. КИДЕЛ, Ал., **Перелистывая календарь...: Вольтер об «Истории Оттоманской империи» Дмитрия Кантемира**, în *Днестр*, Кишинев, 1958, № 5, с. 153.
1381. МИХЭЕСКУ, В. Ф., **Манускрипт-оригинал „История возвышения и упадка Оттоманской империи” Дмитрия Кантемира**, в *Румыния*, Бухарест, 1985, № 3, с. 22-24.
1382. РАЗУМОВСКАЯ, М. В., **„История Оттоманской империи” Дмитрия Кантемира и роман аббата Прево**, в *Русская литература. Историко-литературный журнал*, 1974, № 2, p. 142-150.

Planul Constantinopolului

a. Ediții

1383. [CANTEMIR, Dimitrie], **A plan of Constantinopol**, in *The History of the Othman Empire*. Part I, London, 1734, între p. XVI și 1, 1 filă dublă adițională. Aceeași hartă reprodușă în ediția engl. Londra, 1756.
1384. [KANTEMIR, Dimitrie], **Grundriss von Constantinopel**, in *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen*, Hamburg, 1745, între p. 771 și 772, 1 filă dublă adițională.
1385. [КАНТЕМИР, Димитрий], **План Константинополя или Царя града, иже прежде нарекался Византия, древле же Вигос. Завоеван Мухаммедом вторым лета господня 1453 месяца маиа в 29 день. Нарисованный князем Димитрием Кантемиром**, dans Cernovodeanu, P., **Le plan de Constantinople par Démètre Cantemir** (*Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 44-47).

b. Studii

1386. CERNOVODEANU, P., **Le plan de Constantinople par Démètre Cantemir**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.

Суранис (Книга Систіма или состояніе мухаммеданскія религіи)

a. Ediții

1387. КАНТЕМИР, Дмитрий, **Книга Систіма или состояніе мухаммеданскія религіи. Напечатана повеленіем его величества Петра Великаго императора и самодержца всеросійскаго. В типографіи царствующаго Санкт-пітербурха. Лета 1722, Декабря в 22 день.** [Перев. на русс. яз. Ивана Ильинскаго и Дмитрия Грозина], 4⁰, 5+12+8+379 с.
1388. CANTEMIR, Dimitrie Principele. **Despre Coran.** După copia latinească de la Academia Română, acum mai întâiu tălmăcit și tipărit în românește de Ioan Georgescu, Cernăuți. Ed. revistei *Analele Dobrogei*, 1927, 57 p., Extras din *Analele Dobrogei*, Constanța, 7, 1927, p. 67-121.
1389. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane.** Tradus și comentat de Virgil Cândea, București, Editura Minerva, 1977, 688 p.
1390. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistemul sau Întocmirea religiei muhammedane**, în Cantemir Dimitrie, *Opere complete*, vol. VIII. Tom II. Traducere, studiu introductiv, note și comentarii de Virgil Cândea. Text rus îngrijit de Anca Irina Ionescu, București, Editura Academiei Române, 1987, 710 p.
1391. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistema și religia mohamedană: cartea celor trei religii, partea a treia.** Transcriere după manuscrisul bulgar de Sofronie Vraceanski. Îngrijirea textului rus, traducerea, studiul introductiv și redacția computerizată Anca Irina Ionescu. Ediție bulgaro-româno-rusă, București, Universal Dalsi, 2000, 332 p., facs., [1] pl. portr. Color.

b. Studii

1392. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane*, București, Editura Minerva, 1977, p. VII-LXX.
1393. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. VIII. Tom II. *Sistemul sau Întocmirea religiei mahomedane*. Traducere, studii introductive, note și comentarii de Virgil Cândea. Textul în l. rusă îngrijit de Anca Irina Ionescu, București, Editura Academiei Române, 1987, p. V-XXXI.
1394. [DRAGNEV, D.] ДРАГНЕВ, Д., **Ла извоареле кужетэрий либере (250 де ань де ла апарияция кэрций луй Д. Кантемир „Система релижіей махомедане“)**, în *Календар де масэ. 1967*, Cartea Moldovenească, Кишинэу, 1966, p. 187.
1395. GEORGESCU, Ioan, **Despre Corano de Principele Dimitrie Cantemir**, în *Analele Dobrogei*, Constanța, VIII, 1927, p. 67-121.
1396. IONESCU, Anca Irina, **Considérations sur la traduction du „Livre sur le système de la religion des Musulmans” de Cantemir par Sofronie Vračanski**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XV, 1977, nr. 1, p. 101-112.
1397. IONESCU, Anca Irina, **L’originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans” de Dimitrie Cantemir**, dans *Études balkaniques*, Sofia, 3 (1977), no. 3, p. 99-106.
1398. IONESCU, Anca Irina, **L’originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans” de D. Cantemir, traduite par Sofronie, archévêque de Vratsa**, în *Analele Universității București. Limbi și literaturi străine*, 1980, 29, nr. 1, p. 57-62.
1399. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георгіе, **Фэклие а кужетэрий ши луминий (245 де ань де ла апарияция кэрций луй Д. Кантемир „Система релижіей махомедане“)**, în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 1967, 22 dec., p. 4.
1400. MITRU, Nicolae, **Religia mahomedană oglindită în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, 25, 1973, nr. 3-4, p. 234-248.
1401. SÎRBU, Corneliu, **Cartea lui Dimitrie Cantemir despre sistemul sau situația religiei musulmane**, în *Mitropolia Moldovei*, Iași, XL, 1964, nr. 1-2.

1402. TABACU, Ovidiu, **Atitudini divergente în „Sistemul religiei muhammedane”** [de Dimitrie Cantemir], în *Axioma*, Ploiești, an. 5, 2004, nr. 10, p. 26, il.
1403. ДУБАСОВ, И. И., **О книге Дмитрия Кантемира «Книга система или состояние Мухамеданской религии, напечатанная повелением Е. В. Петра Великого, императора и самодержца Всероссийского, в типографии царствующего града Санкт-Петербурга лета 1722, декабря в 22 день», в Труды Тамбовской губернской учёной архивной комиссии**, 1886, № 10, с. 7-16.
1404. КОПРЕЕВА, Т. Н., **Неизвестный литературный источник Жития Софрония Врачанского**, в *Труды Отдела Древнерусской Литературы*, Институт Русской Литературы АН СССР, 23, 1968, с. 261-275.

**Письмо князя Дмитрия Кантемира
к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722**

a. Ediții

1405. [КАНТЕМИР, Дмитрий, **Письмо князя Дмитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722**], в Титов Н., **Лист князя Дмитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину** (Чтение Императорского Общества Истории и Древностей Российских, Москва, том CCXXX, 1906, с. 23-27).
1406. [CANTEMIR, Dimitrie], **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin**. Publicată și comentată de Nicolae Gogoneață, *Cercetare critică a istoriei filozofiei românești* (Revista de filozofie, București, tom. 17, 1970, nr. 1, p. 107-110. Extras).
1407. [CANTEMIR, Dimitrie, **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin**], în Lozovan E., „*La Lettre sur la conscience*” de D. Cantemir (Revue des études Roumaines, Paris, XV, 1975, p. 68-71 în l. rusă; p. 71-74 în l. franceză).

b. Studii

1408. LOZOVAN E., „*La Lettre sur la conscience*” de D. Cantemir, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XV, 1975, p. 67-68, 75-84.

Collectanea orientalia

a. Ediții

1409. [CANTEMIR, Dimitrie], **Collectanea orientalia. Principis Demetrii Cantemiri, variae schae dae et excerpta e autographo descripta**, în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Tom VI, Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petersburg, București, Tipografia Academiei Române, 1883, 32 p. + 25 fig.

De muro Caucaseo

a. Ediții

1410. [CANTEMIR, Dimitrie], **De muro Caucaseo**. Publicat de T. S. Bayer, în *Comentarii Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae*, Vol. I, St. Petersburg, 1726, p. 425-463.
1411. [КАНТЕМИР, Димитрий], **О Стене Кавказской**. Перевод И. Ильинский, в кн.: *Краткое описание Комментариев Академии Наук*, Санкт Петербург, 1728, ч. 1, с. 167-207.
1412. [CANTEMIR, Dimitrie], **De muro Caucaseo**, in *Opuscula adhistoriam antiquam*, Halle, 1770, p. 94-125.

b. Studii

1413. BOTEZ, Alice, **Dioptrele sau Dialog la Zidul Caucazian. Evocare istorică**, București, Editura Eminescu, 1975, 112 p.
1414. BOTEZ, Alice, **Prologul autorului și apologia eroului**, în Idem, *Dioptrele sau dialog la Zidul Caucazian*, București, Ed. Eminescu, 1975, p. 5-14.

5.1. Studii despre scrieri cantemiriene ipotetice

1415. ANDRONIC, Alexandru, **În legătură cu o lucrare inedită atribuită lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzeul Național*, București, 1982, nr. 6, p. 167-170.
1416. CÂNDEA, Virgil, **Un proiect cantemiresc abandonat**, în *Manuscriptum*, București, 1976, An. VII, nr. 2(23), p. 8-10.
1417. DULCIU, Dan Toma, **Dimitrie Cantemir – o lucrare inedită „Primele Războaie ale Țării Otomane cu Domnul român Mihai Viteazul”**, București, 2008.
1418. DUMITRESCU, Gh.; IORGA, M.; POPESCU, L., **O lucrare, necunoscută la noi, a lui Dimitrie Cantemir!?**, în *Tomis*, Constanța, 1970, nr. 10, p. 16.
1419. GOROVEI, Ștefan S., **Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută**, în *Cronica*, Iași, an. 18, 1983, nr. 44 (927), p. 7.
1420. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir – însemnări despre o lucrare uitată**, în *Viața Românească*, București, 1988, nr. 1, p. 36-45.

5.2. Opera lui Dimitrie Cantemir. Antologii

1421. CANTEMIR, Dimitrie, **Povesiri** [din *Istoria ieroglifică*]. Publicate cu o prefață [1932] și note explicative de Emil C. Grigoraș, București, [f. a.], în *Biblioteca Dimineața*, nr. 165, 123 p.
1422. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenții**. Publicate după categorii, cu un vocabular mai ales pentru uzul școlar de Emil C. Grigoraș, București 1933, 109 p.
1423. CANTEMIR, Dimitrie, **Melanholia neasemuitului inorog**. Povestiri exemplare din „Istoria ieroglifică”. Selecția textelor, prefață, note și glosar de Doina Curticăpeanu, Cluj, Ed. Dacia, 1973, 216 p.
1424. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Ediție ilustrată de Simona Runcan. Antologie stabilită și comentată de I. Verdeș, București 1977, 571 p.
1425. CANTEMIR, Dimitrie, **Antologie**. Prefață, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, Editura Eminescu, 1977, 270 p.

1426. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică**. Antologie. Tabel cronologic, prefață și note de Verdeș Ion, București, Albatros, 1977, XLIV+192.
1427. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei**. Studiu introductiv și note de Constantin Măciuca, București, Ed. Ion Greangă, 1978, 264 p. (Biblioteca școlară. Clasele V-VIII, 96). Volumul reproduce texte după edițiile: **Istoria ieroglifică**. Ediție îngrijită și studiu introductiv de P. P. Panaitescu și I. Verdeș, București, Editura pentru literatură, 1965; **Descrierea Moldovei**. Traducere de Petre Pandrea. Prefață de C. I. Gulian, București, ESPLA, 1956; **Fragmente din Hronic** au fost transcrise după: **Operele principelui Cantemir**, publicate de Academia Română. Tomul VIII. **Hronicul vechimei a româno-moldo-vlahilor** publicat de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu, București [s. n.], 1901.
1428. CANTEMIR, Dimitrie, **Cele mai frumoase pagini...** Antologie, prefață și comentarii de Ion Rotaru, București, Editura Prometeu, 1993, 120 p.
1429. CANTEMIR, Dimitrie, **Scrieri**. Antologie. Prefață, note bibliografice și repere critice de Diana Trandafir, Galați, Ed. Porto-Franco, 1996, 255 p.
1430. CANTEMIR, Dimitrie. [Interpretat de Mircea Angheliescu, Ion Dodu Bălan, Dumitru Bălăeț, ...]. Studii critice. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, Editura Eminescu, 1977, 270 p.
1431. CANTEMIR, Dimitrie, **Maxime**, Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 48 p.
1432. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenții: maxime și cugetări din Istoria ieroglifică**. Ed de Grigoraș, Emil C., Mazilu, Dan Horia, București, Ed. Gramar, 2003, 103 p.
1433. CIPARIU, T., **Chrestomația sau Analecte literare dein cărțile mai vechi și noue românești, tipărite și manuscrise începând de la secolul XVI până alu XIX, cu notitia literaria adunate și alese**, Blasiu, Tiparul seminarului, 1858, p. XXXVIII + 257 p.
1434. **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Antologia gândirii românești, sec. XV-XIX*, București, 1967, partea I, p. 66-91.
1435. **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Principe român și cărturar european**. Studii cu ocazia împlinirii a 330 de ani de la naștere și 280 ani de la moarte, Iași, Trinitas, 2003, p. 57-250.

1436. **Epopeea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.** Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, 211 p.

1437. [HROPOTINSCHI, Andrei] ХРОПОТИНСКИЙ, Андрей, „Сентенцииле” луй **Димитрие Кантемир**, ын *Култура*, Кишинэу, 27 окт. 1973, №. 43, п. 5.
1438. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 44-61.
1439. PIRU AL., **Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 135-173.
1440. POSESCU, AL., **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Antologia gândirii românești. Secolele XV-XIX*, partea I, București, Editura politică, 1967, p. 66-69.

5.3. Scriirile lui Dimitrie Cantemir. Ediții electronice

1441. **Cantemir Loca obscura**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Cantemir_Locaobscura_Locuri_obscur.pdf
1442. **Descrierea Moldovei**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descrierea_moldovei.pdf
1443. **Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descriptio_antiqui_et_hodierni_status_moldaviae.pdf
1444. **Descrierea Moldovei vol. I (rusa)**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descrierea-moldovei_ru.pdf
1445. **Descrierea Moldovei vol. II (rusa)**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/opisanie-moldavii.pdf>
sau: <http://www.vostlit.narod.ru/> "Восточная литература"

1446. **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor vol. I**
http://www.if.asm.md/biblioteca/hronicul_vechimei_a_romano_moldo_vlahilor_vol_I.pdf
1447. **Historia Moldo-Vlahica**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/historia-moldo-vlahica.pdf>
1448. **De antiquis nominibus Moldaviae nominibus**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/de-antiquis-nominibus.pdf>
1449. **Hronicul vechimei a romano moldo vlahilor vol II**
http://www.if.asm.md/biblioteca/hronicul_vechimei_a_romano_moldo_vlahilor_vol_II.pdf
1450. **Istoria ieroglifica vol. I**
http://www.if.asm.md/biblioteca/istoria_ieroglifica_vol_1.pdf
1451. **Istoria ieroglifica vol. II**
http://www.if.asm.md/biblioteca/istoria_ieroglifica_vol2.pdf
1452. **Monarchiarum**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/monarchiarum.pdf>
1453. **Sistemul sau intocmirea religiei muhamedane**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Sistemul_si_intocmirea_religiei_muhamedane.pdf
1454. **Viața lui Constantin Cantemir**
http://www.if.asm.md/biblioteca/viata_lui_constantin_cantemir.pdf
1455. **Incrementorum et decrementorum aulae othman[n]icae**
http://www.if.asm.md/biblioteca/incrementa_descifrat.pdf
1456. **Scurtă Povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/SCURTA-POVESTIRE-DESPRE-STARPIREA-FAMILIILORLUI-BRANCOYEANU-SI-A-CANTACUZINILOR.pdf>
1457. **Encomium in authorem, et virtutem doctrinae eius. Moldavo idiomate interpretatum**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/Encomium-in-authorem-et-virtutem-doctrinae-eius.pdf>
1458. **Divanul**
[http://www.if.asm.md/biblioteca/Dimitrie%20Cantemir%20-%20Divanul%20\(ed.%20critica%20bilingva%20romana-romana%20veche\).pdf](http://www.if.asm.md/biblioteca/Dimitrie%20Cantemir%20-%20Divanul%20(ed.%20critica%20bilingva%20romana-romana%20veche).pdf)

1459. **Beschreibung der Moldau**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Beschreibung_der_Moldau.pdf
1460. **Geschichte des osmanischen Reiches (Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman în limba germană, fragment)**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Geschichte_des_osmanischen_Reiches.pdf21
1461. **Lista lucrărilor lui D. Cantemir din Biblioteca Academiei Române din București** (incompletă)
http://www.if.asm.md/biblioteca/Lista_bibliografica_a_lucrariilor_lui_Cantemir_.pdf
1462. **De vita principis Demetrii Cantemir**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/vita%20principis.pdf>
1463. **Compendiolum universae logices**
<http://www.if.asm.md/biblioteca/compendiolo.pdf>

5.4. Teze de doctorat privind viața, activitatea și opera lui Dimitrie Cantemir

1464. ANTON, Manuela, **Modernizarea culturii și ortodoxia în epoca lui Dimitrie Cantemir**. Teză de doctorat, București, Universitatea București, 1998, 188 f.
1465. BABEȚI, Adriana, **Dimitrie Cantemir. Text și intertext: strategii de lectură**. Teză de doctorat. Timișoara, Universitatea de Vest, 1996, 340 p.
1466. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir și lumea islamică**. Teză de doctorat, București, Editura Universității, 2002, 189 p.
1467. CONTREA, Florin, **Elemente de retorică antică în opera literară a lui Dimitrie Cantemir**. Rezumatul tezei de doctorat. Universitatea din Timișoara, Timișoara, 1981.
1468. GIOSU, Șt., **Limba operei lui Dimitrie Cantemir**. Teză de doctorat, Iași, 1970, 413 p.
1469. IONESCU, Cornel Mihai, **Hermeneutică și apofază în barocul european și în gândirea lui Dimitrie Cantemir**. Teză de doctorat, București, Universitatea București, 1999, 262 f.
1470. MOLDOVANU, Dragoș, **Influențe umaniste și baroce în stilul lui Dimitrie Cantemir: structurile sintactice dislocate**. Teză de doctorat, Iași, 1976, 200 p.

1471. PIPPIDI, Andrei, **Ideea de „creștere și decădere” a Imperiului Otoman în istoriografia occidentală din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea**. Teză de doctorat, Cluj, 1981.
1472. REȘCEANU, Ștefan C., **Filozofie și religie în opera lui Dimitrie Cantemir**. Teză de doctorat, București, Universitatea București, [1977], 201 f.
1473. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Общественно-политические взгляды Дмитрия Кантемира**. Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. философских наук, Москва, 1954, 16 с. (АН СССР. Ин-т философии).
1474. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир как историк**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук, Кишинев, 1973, 23 p.
1475. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на государство и право**. Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. юридических наук, Москва, 1978, 22 с.
1476. УРСУ, Т. В., **Язык Хроники Д. Кантемира: (Морфолого-синтаксический анализ)**. Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. Филологических наук, Кишинев, 1966, 16 с.

6. Dimitrie Cantemir – om de știință

1477. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir – savant, istoric și om politic**, în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor și om de știință*. Conferința internațională (4-5 aprilie 2003). Vol. I, Cahul, 2003, p. 10-22.
1478. [VARTICEAN, I.] ВАРТИЧАН, И., **Д. Кантемир – ремаркабил савант ши ом политик дин Молдова ши Русия, ын Ла обыршия приетенией секуларе**. Кулежере де артиколе, Картя Молдовеняскэ, Кишинэу, 1983, п. 99-113.
1479. АГАСЬЕВА, Н., **Выдающийся молдавский ученый Д. Кантемир. К 280-летию со дня рождения**, в *Ученые записки Кишиневского Педагогического Института*, Кишинев, 1956, Т. 5, с. 3-14.
1480. ВАРТИЧАН, И. К., **Выдающийся ученый и общественно-политический деятель**, в кн. *Наследие Дмитрия Канте-*

мира и современность. Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с.63-73.

1481. **Дмитрий Кантемир (1673-1723)**, в *Передовые румынские мыслители XVIII-XIX вв.* Под общей ред. К. И. Гулиану, Москва, Соцэкгиз, 1961, с. 47-52.
1482. КОВАЛЬ, Д., **Ученый, писатель, патриот. К 300-летию со дня рождения Дм. Кантемира**, в *Трибуна*, Кишинев, 1973, Nr. 19, p. 12-15.
1483. КОРОБАН, В., **Дмитрий Кантемир. Политический деятель и ученый Молдавии. К 230-летию со дня смерти**, в *Октябрь*, Кишинев, 1953, № 5, с. 72-77.

6.1. Academician și enciclopedist

1484. BAHNER, Werner, **Cantemir și Academia din Berlin**, în *Secolul 20. Revistă de literatură universală*, București, 1973, 16, nr. 11-12, p. 93-97.
1485. BĂDĂRĂU, D., **Dimitrie Cantemir, academician**, în *Revista de filozofie*, București, 1966, tom 13, nr. 8, p. 1001-1009; și în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacția acad. Vasile Pavelcu, București, 1979, p. 207-217.
1486. BĂLAN, Șt.; MIHĂILESCU, N. Șt., **Istoria științei și tehnicii în România: date cronologice**, București, 1985, p. 88-89. 91-93, 112.
1487. BOGDAN, Ștefan; IVANOV, Igor, **Scurtă istorie a mecanicii**, București, Editura Albatros, 1972, p. 94-95.
1488. BYCK, J., **Vocabularul științific și tehnic în limba română din sec. al XVIII-lea**, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, V, 1954, fasc. 1-2, p. 31-43.
1489. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – primul nostru enciclopedist**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 1993, nr. 4 (28), p. 10.

Diploma de membru dată de către Academia din Berlin lui Dimitrie Cantemir

Præses, Propæses et Directores Regiæ Borussiae, quæ Berolini condita est, societatis scientiarum, omnibus quorum interest notum testatumq ue facimus.

Si quando Parnassus revivuisse et post rigidas, quas subinde expertus est, hiemes, furentesque irruentis barbarici tempestates, frondosum verticem in auras extulisse dici potuit, id nostrorum temporum felicitati merito vindicamus. Rediere felicia sæcula, quibus prætium eruditioni, et honor bonarum artium cultoribus seu post liminio restituta conspiciuntur. Certant inde ab avorum memoria viridissima ingenia, ac velut Olympio igne incensa facem ab Antecessoribus acceptam quam longissime proferre impetu quodam contendunt. Crescit ardor studiis contententium et continuis progressibus incitatio plus ultra in diem connititur. Favet incrementis maximorum Regum gratia, qui auctoritate et opibus sublevant ad summa tendentium conatus, nec contenti singulorum industriam excitare, ceu agmina eruditorum conscripta expugnandæ felicius ignorantiae in aciem emittunt. Unum restabat, quod Platoni in votis fuisse legimus: ἡ τοὺς Φιλοσόφους βασιλεύειν, ἢ τοὺς φαυλοὺς Φιλοσοφείν.

Sed hoc quoque, optandum magis quam sperandum, eo tempore quo Marti quam Palladi litare magis Regium censeatur, impletum admirantes contuemur, dum serenissimus et celsissimus Demetrius Cantemirus S. Rossiæ Imperii Princeps, nec non terrarum Moldaviæ hæreditarius Dominus quanto rariore, tanto laudatore exemplo, suum cum indagatoribus scientiarum illustre nomen profiteri, suæ accessione societati nostræ splendorem et ornamentum eximium inferre dignatur. Gratulamur merito nobis novam felicitatem, tamque propensam laudatissimi Principis in nos studiaque nostra voluntatem venerabundi agnoscimus. Atque ut eius rei publicum extaret monumentum, ex decreto concilii in acta Telato potestate a serenissimo fundatore in nos collata, præsentibus literas consulta subscriptione sigilloque Societatis maiore comunivimus. Dabantur in regione Dorotheopolitana, urbis Berolinensis di XI. Julii, anni a reparata salute MDCCXIV.

Joh. Carol Schott.

Serenissimi et Potentissimi Prussiae Regis Consiliarius ab antiquitatibus et Bibliotheca, Regiæque scientiarum societatis P. T. Propæses.

*Textul Diplomei de membru al Academiei din Berlin
a lui D. Cantemir (1714)*

1490. I.M.K. [Iancu M. CODRESCU], **Diploma Princiului Dimitrie Cantemir de membru al Academiei berlineze**, în *Buciumul român*, Iași, I, 1875, p. 20-22.
1491. [Domn al Moldovei și mare cărturar enciclopedist, Dimitrie Cantemir], în *Magazin istoric*, București, 1969, nr. 7-8, p. 178.
1492. DRAGOȘ, Clara Liliana, **Dimitrie Cantemir – imaginea enciclopedismului și academismului românesc**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 74-77.
1493. EȘANU, Andrei, EȘANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir și Academia de Științe din Berlin**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 254-266.
1494. GIURESCU, Constantin C., **Contribuții la istoria științei și tehnicii românești în secolele XV – începutul secolului XIX**, București, 1973, p. 18, 49, 77, 84, 85, 86, 87, 89, 92, 108, 149, 173, 183, 196, 223, 227, 228, 233.
1495. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir – enciclopedistul**, în *Viața economică*, București, 4, nr. 43, 1966, p. 17.
1496. GRIGORAȘ, Em. C., **Dimitrie Cantemir la Academia din Berlin**, în *Dreptatea*, 7, 1933, nr. 1584, p. 1-2.
1497. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir. Întâiul enciclopedist român**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1973, nr. 9-10, p. 595-609.
1498. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir întâiul enciclopedist roman**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 1-29.
1499. LĂUDAT, I. D., **Alegerea lui D. Cantemir ca membru al Academiei din Berlin**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 74-88.
1500. MAFTEI, Ionel, **Cantemir, Dimitrie (1673-1723), cărturar enciclopedist, domn al Moldovei**, în Idem, *Personalități ieșene*, Universitas, Chișinău, 1992, Vol. I, p. 157-159.
1501. MANU, Emil, **Academicianul Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 119, p. 3.
1502. POP, E., **Dimitrie Cantemir și Academia din Berlin**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 22, 1969, nr. 5, p. 825-847, 1 pl.
1503. POP, Emil, **Academicianul**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 5.

1504. POPESCU-GOGAN, Petre, **Cantemir și Academia**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 44, p. 8.
1505. SCHELERU, Ion, **Permanențe ale operei științifice a lui Dimitrie Cantemir. Elemente merceologice în opera *Descriptio Moldaviae***, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 92-100.
1506. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir – enciclopedist**, în *Dimitrie Cantemir (26 octombrie 1673 – 21 august 1723) – domnitor român și cărturar enciclopedist*. Coord. C. Acozmei, D. Dimitriu, A. Maftai, Iași, 2003, p. 8-14. Bibliografie selectivă. (Din colecțiile Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”).
1507. **Spirite enciclopedice în cultura românească (Dimitrie Cantemir, I. H. Rădulescu, B. P. Hașdeu, M. Eminescu)**. Antologie de Florea Firan, Constantin M. Popa, Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 2005, 322 p.
1508. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir și vocația mesajului enciclopedic**, în *Luceafărul*, 1973, nr. 11, p. 1.
1509. ȘESAN, M., **Dimitrie Cantemir academician**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1962, nr. 5-6, p. 507-510; vezi și în *Ateneu*, Bacău, 1966, nr. 12, p. 2; în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1973, nr. 5-6, p. 547-552.
1510. TRUȚER, T., **Aspecte inedite privind relațiile lui Dimitrie Cantemir cu Academia din Berlin**, în *Forum. Revista învățământului superior*, București, XIII, 1971, nr. 10, p. 75-81.
1511. ȚVIRCUN, Victor, **Dimitrii Kantemir – Ansiklopedist, Mütfeffkir, Maarifçi. 330. Doğum Gününe münasebetiyle**, în Idem, *Vitralii*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 213-230, la fel și în *Tariyh (İstoria)*, nr. 11, İstanbul, 2003.
1512. **История Академии наук СССР. В 3-х т. Т. 1. (1724-1803)**, Москва-Ленинград, АН СССР, 1958, 483 с. [D. Cantemir candidat la postul de președinte al Academiei de Științe a Rusiei, p. 36; Relații cu I. I. Ilinski, p. 119].
1513. КАТАНОВ, В., **Ученый – энциклопедист**, в *Орловская правда*, Орел, 1 нояб. 1973.
1514. УСТИАН, Иван, **Дмитрий Кантемир – государственный деятель и энциклопедический ученый Молдовы**, Кишинэу, АSEM, 2003, 43 с.

6.2. Istoric

1515. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, M. M., **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, XXVI, 1973, nr. 5, p. 971-989.
1516. ALMAȘ, Dumitru, **Ilustru istoric și patriot. 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Munca*, 29, nr. 7903, 16 aprilie 1973, p. 1, 2.
1517. ANGHELESCU, Mircea, **Cantemir istoric**, în *Lectura operei*, București, Ed. Cartea Românească, 1986, p. 10-15.
1518. ARMBRUSTER, Adolf, **Romanitatea românilor. Istoria unei idei**, București, Editura Academiei, 1972, p. 199, 200, 208-214, 238.
1519. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir ein bedeutender Fürst und grosser Gelehrter (II-III). 2. Jugend und erste Regierungzeit. 3. Politische Haltung und Kampf gegen das Tükenjoch**, în *Neuer Weg*, București, 25, nr. 7436, 4, Apr. 1973, Beilage Raketenpost, nr. 14, S. 2.
1520. ARMBRUSTER, Adolf, **Demeter Cantemir. Ansichten über Romanität und Kontinuität der Rumänen**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 67-76.
1521. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir și romanitatea româniilor**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 77-84.
1522. BAHNER, Werner, **Zur Wirkungsgeschichte der sprachhistorischen Auffassungen Dimitrie Cantemirs**, dans *Revue Roumaine de Linguistique*, nr. 25, 1980, p. 311-316.
1523. BERZA, Mihai, **Activitatea istoriografică a lui Dimitrie Cantemir**, în vol. *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir. Sesiune științifică*, București, Ed. Academiei Române, 1974, p. 17-39; și în *Pentru o istorie a vechii culturi românești*. Culegere de studii editată cu o introducere și note de Andrei Pippidi, București, 1985, p. 150-168.
1524. BERZA, Mihai, **Dimitrie Cantemir – omul politic și istoric**, în *Analele Universității București. Istorie*, 1974, nr. 1, p. 5-14; și în Idem, *Pentru o istorie a vechii culturi românești*. Ediție de A. Pippidi, București, 1985, p. 140-150.
1525. BULBOREA, Ion, **Structura societății românești în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București. Filozofie*, Tomul 22, 1973, nr. 2, p. 27-30.

1526. CANTACUZINO, Ion Mihai, **Voievodul istoric**, în Idem, *O mie de ani în Balcani*, București, Editura Albatros, 1996, p. 188-190.
1527. CÂNDEA, Virgil, **The historian**, în *Romania Today*, București, nr. 9, 1973, p. 37-39.
1528. CHIRTOACĂ, Ion, **Sudul Țării Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir. Unele reflecții istoriografice**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2003, nr. 1-2, p. 72-78.
1529. CHIRTOAGĂ, Ion, **Din istoria Moldovei de Sud-Est și diferitele semnificații teritoriale ale noțiunii Bugeac**, în *Revista istorică*, București, 1995, nr. 7-8, p. 633-651.
1530. CHIRTOAGĂ, Ion, **Evoluția semnificației teritoriale a noțiunii Basarabia**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, 1994, nr. 2, p. 9-13.
1531. CIACHIR, Nicolae, **Istoria popoarelor din sud-estul Europei în epoca modernă (1789-1923)**, București, 1987, p. 6-13 [Istoriografia românească privind balcanistica de la Dimitrie Cantemir până astăzi].
1532. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir și Moldova din stânga Prutului (Ca o lecție de istorie)**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 126-134.
1533. CIULBEA, Gh., **Idei despre formațiunea tributară în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Forum*, București, an. XV, 1973, nr. 12, p. 82-88.
1534. CIUREA, D., **Câteva sublinieri privind opera și concepția istorică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, vol. X, Iași, 1973, p. 429-433.
1535. COCĂRLĂ, Pavel, **Târgurile Moldovei medievale în viziunea lui D. Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1994, nr. 2(18), p. 20-23.
1536. COMAN, Ion, **Trecutul militar al poporului român în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 101-108.
1537. CRĂCIUN, Corneliu, **Istoriografia lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista Fundațiilor Regale*, 12, 1945, nr. 2, p. 422-437.
1538. CRISTIAN, V., **Contribuția lui Dimitrie Cantemir la dezvoltarea istoriografiei românești**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*. Serie nouă, Sec. III, Istorie, tom. XIX, 1973, fasc. 2, p. 145-164.

1539. CRISTIAN, V., **L'oeuvre historique de Démètre Cantemir et la génération de 1848**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 114-126.
1540. DAVID, P. I., **Uniția din Transilvania și Banat în preocupările lui D. Cantemir**, în *Mitropolia Banatului*, 25, 1975, nr. 1-3, p. 42-53.
1541. DINULESCU, C., **Dimitrie Cantemir o personalitate istorică**, în *Buridava*, 1976, nr. 2, p. 85-88.
1542. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir, philosophe de l'histoire**, Paris, 1974, 180 p.
1543. DJUVARA, Neagu M., **Démétrius Cantemir, philosophe de l'histoire**, dans *Revue de études roumaines*, Paris, 1974, nr. XIII-XIV, p. 65-90; XV, 1975, p. 65-90.
1544. DUȚU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir istoric al civilizațiilor sud-est europene**, în *Luceafărul*, București, 1973, nr. 24, p. 7.
1545. DUȚU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a historian of south-east european and oriental civilazitions**, București, 1974, 13 p. Extras din *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, tome XIII, 1974, nr. 1, p. 31-42.
1546. ELIAN, Alexandru, **Moldova și Bizanțul în secolul al XV-lea**, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*. Culegere de studii. Ed. de M. Berza, București, Ed. Academiei, 1964, p. 110-119.
1547. EREMIA, ION, **Românismul moldovenilor în opera istorică a lui D. Cantemir**, în *Destin Românesc*, București-Chișinău, 1, 1994, nr. 3, p. 15-22; *Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1993-1994: Materialele conferinței corpului didactico-științific. Științele umanistice*, Chișinău, 1995, p. 26. [Cantemir, istoric orientalist].
1548. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir – savant, istoric și om politic**, în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor și om de știință*. Conferința internațională (4-5 aprilie 2003). Vol. I, Cahul, 2003, p. 10-22.
1549. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir – istoric**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 266-297.
1550. GOSTAR, Nicolae, **Les antiquités de la Moldavie dans l'oeuvre du prince Démètre Cantemir**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 127-139 [Cantemir istoric].

1551. GRIGORAȘ, N., **Originea, unitatea și continuitatea poporului român în opera istorică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 49, 1973, nr. 9-10, p. 609-617.
1552. HÂNCU, Cristina, **Cantemir și fabulosul istoric**, în *Secolul 20*, București, 1973, nr. 11-12, p. 76-80.
1553. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 201-208.
1554. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la D. Cantemir**, în *Studii teologice*, București, 1973, 25, nr. 3-4, p. 219-233. Vezi și în Idem, *Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh*, Iași, 1999, p. 99-110.
1555. HAREA, V., **Dimitrie Cantemir- întemeietor al științei istorice românești**, în Idem, *Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh*, Iași, 1999, p. 99-110; și în *Cugetul*, Chișinău, 2003, nr. 4, p. 3-5
1556. IONESCU, Virgil, **Bizanțul secolelor al XIII-XV-lea în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, 25, 1973, nr. 3-4, p. 219-233.
1557. IORGA, Nicolae, **Bizanț după Bizanț**, București, Editura enciclopedică română, 1972, p. 213.
1558. JOIȚA, Monica, **Timp și istorie în opera lui Cantemir: surse, resurse, ecouri. Un eseu de istoria mentalităților**, București, 1998, 254 p.
1559. JOIȚA, Monica, **Timp și istorie în opera lui Cantemir**, Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 2004, 212 p.
Recenzie de Gabriel Cosoveanu, **Dimitrie Cantemir între Orient și Occident**, în *Scrisul românesc*. Craiova, an. 3, nr. 1-2, 2005, p. 5.
1560. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir și romanitatea noastră**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*. Literatură. (Iași), 1974, 20, p. I-VIII.
1561. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir și romanitatea noastră**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 150-163.
1562. LAZĂR, Liudmila, **Aportul lui Dimitrie Cantemir în istoriografia națională**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*. Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 30-34.

1563. [LEVIT, Efim] ЛЕВИТ, Ефим, **Литература сек. XVIII (пынэ ын 1775)**, ын *История литературный молдовенешть*. Вол. I. *Де ла орижинь пынэ ла 1840*, Кишинэу, 1986, п. 229-246. [Din cuprins: Lucrările istorice. Concepția istorică și umanismul lui Dimitrie Cantemir, p. 242-246].
1564. LUNGU, V., **Ținuturile moldovenești până la 1711**, în *Cercetări istorice*, Iași, IV, 1928, nr. 2, p. 97, 100-101.
1565. LUPAȘ, I., **Fürst Dimitrie Cantemir als Historiker**, in *Zur Geschichte der Rumänen*, Sibiu, 1943, p. 407-417.
1566. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir a făcut din cercetarea antichității românilor un obiect prioritar**, în Idem, *Recitind literatura română veche*. Compendiu, [București, 2004], p. 310-326.
1567. MAXIM, Mihai, **Haraciul moldovenesc în opera lui D. Cantemir**, în *Analele Universității București*, Ser. Filozofie. Istorie, Drept, București, nr. 22, 1974, p. 69-78.
1568. MÂCIU, Mircea, **Momentul Cantemir în crearea și definirea istoriei și culturii naționale**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 13, 2003, nr. 16-17, p. 5-76.
1569. MEURS, W. P. van, **Cantemir als Strategie, Cantemir-Strategien der Historiker**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 42-56.
1570. MICU, Samuil, **Scurtă cunoștință a istoriei românilor**, București. Editura științifică, 1963, 238 p.
1571. MIHORDEA, V., **Cantemir, provocator de confuzii**, în *Revista istorică*, București, 1934, nr. 10-12, p. 364-365.
1572. MURĂRAȘU, D., **D. Cantemir istoric**, în *Dimitrie Cantemir. „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor”*, București, Cartea Românească, [1943], p. 3-8.
1573. MUREȘAN, Camil, **Montesquieu istoric**, în *Magazin istoric*, București, 1985, nr. 7, p. 41-44.
1574. MUREȘAN, Camil, **Însemnări despre Cantemir**, în *Steaua*, Cluj, 1973, nr. 20, p. 6.
1575. MUȘAT, M., **Românii în vârtoarea vitregiilor istoriei. Două secole de luptă pentru păstrarea ființei naționale și statale**, în Idem, *De la statul geto-dac la statul român unitar*, București, 1983 [Despre D. Cantemir, p. 175-176; 184-187].

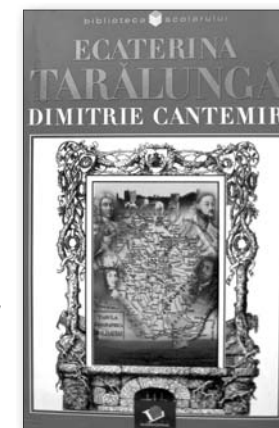
1576. MUTHU, Mircea, **Dimitrie Cantemir și subsolul istoriei otomanilor**, în *Familia*, 9, 1973, nr. 7, p. 15, 16.
1577. NEAMȚU, Octavian, **Societatea ca obiect de studiu în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 169-179.
1578. NETEA, Vasile, **Dimitrie Cantemir, precursor al școalei ardelenene**, în *Viața românească*, București, 26, 9, 1973, p. 108-112.
1579. NETEA, Vasile, **Dimitrie Cantemir istoric al românilor**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an II (LXXIX), nr. 10, 1973, p. 15-18.
1580. NETEA, Vasile, **Istoricii români și Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 146, p. 3.
1581. NETEA, V., **Dimitrie Cantemir despre geneza, unitatea și continuitatea românilor în Dacia**, în Idem, *Conștiința originii comune și a unității naționale în istoria poporului roman*, București, 1980, p. 50-54.
1582. NIJLOVEANU, Ion, **Țărănimea în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității din Craiova. Științe filologice*, 1975, 5, p. 77-85.
1583. ODOBESCU, Al., **Raport asupra manuscriselor cantemiriene**, în *Analele Academiei Române*, Seria I, București, 7, 1874, p. 88-91.
1584. OSTIN, NICOLAE, **Istoriograf și iatrofilozof preiluminist**, în *Orizont*, Timișoara, Serie nouă, XXIV, nr. 20, 1973, p. 4.
1585. PĂCURARIU, D., **Dimitrie Cantemir, precursorul** [„Școlii Ardelenene” și istoricilor din secolul XIX], în *Analele Universității București*. Limbă și literatură română, 1973, nr. 2, p. 9-13.
1586. PANAITESCU, P. P., **Începuturi de istorie modernă românească**, în *Magazin istoric*, București, 1994, nr. 8, p. 2-5.
1587. PARASCA, Pavel, **Unitatea românească în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Symposia Professorum. Istorie*, ULIM, Chișinău, 2005, p. 44-51; și în Idem, *Moldovlahica. Sudii*, Editura Cartdidact, Chișinău, 2009, p. 166-172.
1588. PASCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir în gândirea și conștiința poporului român**, în *Anale de istorie*, București, anul XIX, 1973, nr. 4, p. 3-16.
1589. PASCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a istoriei și culturii românești**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 1, 6-7.

1590. PHILIPPIDE, Al., **Originea românilor**. Vol. I. **Ce spun izvoarele istorice**, Iași, Tipografia Viața Românească, 1927, p. 665-667.
1591. PIȚURCĂ, Aurel, **Concepția despre istorie a lui Dimitrie Cantemir**, în *Oglinda literară*, Focșani, an. 2, 2003, nr. 24, p. 608.
1592. POGOLȘA, Lilia, **Originea, continuitatea și unitatea poporului român în concepția lui Dimitrie Cantemir** în *Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova. Anuar istoric*, Chișinău, 2002, nr. 3, p. 62-64.
1593. POPESCU-SIREȚEANU, Ion, **Siretul. Vatră de istorie și cultură**, Iași, Ed. Omnia, 1994, 464 p. + 18 hărți.
1594. POTLOG, Vladimir, **Originea, unitatea și continuitatea românilor în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Thraco-Dacica*. București, 17, 1996, nr. 1-2, p. 13-21; în *Literatura și arta*, Chișinău, 2003, (nr. 42), p. 4; și în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 135-144.
1595. POTLOG, Vladimir, **Aspecte din istoria Romei antice la Dimitrie Cantemir**, în *Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1996-1997. Conferința corpului didactico-științific*. Rezumate, comunicări. Științele umanistice, Chișinău, 1998, p. 174.
1596. POTLOG, Vladimir, **Dimitrie Cantemir – un admirator al civilizației antice**, în *Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1993-1994: Materialele conferinței corpului didactico-științific*. Științele umanistice, Chișinău, 1995, p. 12.
1597. POTLOG, Vladimir, **Războaiele daco-romane la Dimitrie Cantemir**, în *Conferința științifică a corpului didactico-științific. „Totalurile activității științifice în anii 1991-1992”*: Tez. refer. Vol. 2, Chișinău, 1992, p. 30.
1598. POTLOG, Vladimir, **Romanitatea românilor la Dimitrie Cantemir**, în *Romanitate și românitățe la nord de Balcani. Materialele Simpozionului Internațional*, Chișinău, 2000, p. 47-49.
1599. POTLOG, Vladimir, **Dimitrie Cantemir istoricul**, în *Destinul Inorogului: Omagiu lui Dimitrie Cantemir*, Chișinău, 1981, p. 156-169 [cu alfabet rusesc]; și în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p.112-120.
1600. POTLOG, Vladimir, **Romanizarea Daciei în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Probleme actuale ale istoriei naționale și universale*, Chișinău, Universitas, 1992, p. 126-132; *Conferința știin-*

- țifică a corpului didactico-științific dedicat totalurilor cercetărilor științifice în cincinalul al XII-lea*, Tez. refer., Vol. 2, Chișinău, 1990, p. 54.
1601. RADOS, Leonidas, **Prezența Bizanțului în scrierile istorice ale veacului al XVIII-lea din Principatele Române**, în *Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”* din Iași, Ser. Nouă, istorie, tom. XLVI-XLVII, 2000-2001, p. 5-29.
1602. REZACHEVICI, Constantin, **Sesiune științifică: „Dimitrie Cantemir și epoca sa”**, în *Revista istorică*, București, 1994, nr. 3-4, p. 367-368.
1603. RUSU, I. I., **Etnogeneza românilor: fondul autohton traco-dacic și componența latino-romană**, București, 1981, 466 p. [Despre D. Cantemir, p. 158].
1604. SACERDOȚEANU, A., **Vechea istorie a românilor după Mihail Kogălniceanu**, în *Arhiva românească*, tom, III, Iași, 1939, p. 59-70 [folosește „Descrierea Moldovei” de D. Cantemir].
1605. ȘERBAN, Constantin, **Démètre Cantemir dans l’historiographie roumaine et étrangère**, dans *Revue Roumaine d’Histoire*, București, XIII, 1973, nr. 5, p. 919-945.
1606. ȘESAN, M., **Aus der Geschichte des rumänischen Denkens**, in *Ost-Vest Begegnung in Österreich*. Wien, 1976, S. 285-291.
1607. SIMIONESCU, Paul, **Puncte de reper în opera istoriografică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 36, p. 8.
1608. STĂNESCU, Eugen, **„Roumanie”: Histoire d’un mot. Développement de la conscience d’unité territoriale chez les Roumains aux XVIIe-XIXe siècles**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 10 (1969), p. 69-94.
1609. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir și ideea de unitate în societatea românească a vremii**, în *Anale de istorie*, București, XIX, 1973, nr. 3, p. 57-69.
1610. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir et l’idée d’unité dans la société roumaine de l’époque**, dans *Annales d’histoire*, București, XIX, 1973, nr. 3, p. 57-69.
1611. STĂNESCU, Eugen, **Ideile sociale și politice, metoda și concepția istorică în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Istoria gândirii sociale și filozofice în România*, București, 1964, p. 66-75.

1612. STĂNESCU, Eugen, **Geneza noțiunii de „România”. Evoluția conștiinței de unitate teritorială în lumina denumirilor interne. Unitate și continuitate în istoria poporului român**, București, Editura Academiei, 1968, p. 237-254.
1613. STĂNESCU, Eugen, **Numele poporului român și primele tendințe umaniste interne în problema originii și continuității**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 22, 1969, nr. 2, p. 189-206.
1614. STĂNESCU, Eugen, **Semnificații istorice ale numelui poporului și țării noastre**, în *Magazin istoric*, București, IV, 1970, nr. 10, p. 53-58.
1615. STĂNESCU, Eugen, **Über die Ziele von Dimitrie Cantemirs Geschichtsschreibung**, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Sibiu, 19, 1976, nr. 2, p. 60-64.
1616. STEFANOV, Nicolae, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir în contextul evoluției istorice**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, X-XI, 2007-2008, p. 106-113.
1617. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **A travers l'oeuvre historique de Démètre Cantemir**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 59-66.
1618. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **La pensée politique de Démètre Cantemir et les rapports de la Moldavie avec les États voisins au début du XVIIIe siècle**, dans *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, XII (1973), nr. 5, p. 859-873.
1619. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Ochii, sufletul și viața istoriei**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 34-35.
1620. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Originea, continuitatea și unitatea poporului român în concepția lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, tomul 26, 1973, nr. 5, p. 915-921.
1621. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir și metoda în istorie**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*, vol. II. Coord. Paul H. Stahl, București, 2002, p. 313-320.
1622. ȚĂRĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir și vechiul Bizanț**, în *Transilvania*, Sibiu, 8, 1988, nr. 2, p. 24-25.
1623. ȚĂRĂLUNGĂ Ecaterina, **Politica echilibrului de forțe, raportată la Porțile de Fier continentale în accepția lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 232-242.

1624. ȚĂRĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir. Contribuții documentare la un portret**, București, Ed. Minerva 1989, 424 p.; București-Chișinău, Ed. Litera Internațional, 2005, 555 p.
1625. ȚĂRĂLUNGĂ, Ecaterina, **Le rôle de la Mer Méditerranée dans l'historiographie de Démètre Cantemir**, în *Travaux du VI-e Congrès international des études sud-est européennes*, Sofia, 1989.
1626. TEODOR, Pompiliu, **D. Cantemir**, Idem, *Evoluția gândirii istorice românești*, Cluj, Ed. Dacia, 1970, p. 43-56.
1627. TEODOR, Pompiliu, **Istorie și erudiție**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 10.
1628. THEODORESCU, Răzvan, **În dialog cu istoriografia internațională**, în *Magazin istoric*, București, 1985, nr. 8, p. 10-12.
1629. TOYNBEE, A. J. **„Apa trece, pietrele rămân”**, în *Magazin istoric*, VII, București, 1973, nr. 7, p. 24-27.
1630. ȚUGULSCHI-NEAGA, Rodica, **Noțiunea de „târg”, „târgușor”, „oraș” în opera lui D. Cantemir**, în *Conferința corpului didactico-științific „Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1996-1997”*. Rezumatele comunicărilor. Științe umanistice, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, 1998, p. 190.
1631. ȚVIRCUN, Victor, **Moștenirea istorică a lui Dimitrie Cantemir și contemporaneitatea**, în *Akadosmos. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 4 (11), p. 37-38; și în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, nr. 4, 2008, p. 10-13.
1632. VAIDA, Petru, **Cantemir și antichitatea**, în *Revista de filosofie*, București, 12, 1965, nr. 8, p. 1067-1079.
1633. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir – le concept de civilisation**, dans *Revue roumaine. Publication mensuelle de culture*, Bucarest, 37, 1983, nr. 4-5, p. 9-14.
1634. VELCIU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir, Axinte Uricariul și Letopisețul cantacuzinesc**, în *Anuarul Institutului de istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, 1994, nr. 31, p. 361-375.

1635. VODO-CĂPUȘAN, Maria, **Întâlnirea cu istoria: Dimitrie Cantemir**, în *Dramatis personae*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 94-109.
1636. ZIMAN, Mihai, **Dimitrije Kantemir, veliki istoricar rumunsko-go naroda**, în *Banatske novine*, Timișoara, 30, br. 3266, 1973, s. 9.
1637. ZUB, Alexandru, **Cantemir – „Canoanele istoricului”**, în *Cronica*, Iași, VIII, 1973, nr. 38, p. 13.
1638. ZUB, Al., **„Precum odată, așa și acum”**, în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iași, 1983, p. 61-67.
1639. ZUB, Al., **Canoanele istoricului**, în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iași, 1983, p. 58-60.
1640. ZUB, Al., **Cantemir și Kogălniceanu (note istoriografice)**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, vol. IX, 1974, p. 261-266.
1641. ZUB, Al., **Ochii, sufletului și viața istoriei...**, în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iași, 1983, p. 52-57; în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 12.
1642. ZUB, Alexandru, **Early Enlightenment and Causality with Dimitrie Cantemir**, in *Enlightenment and Romanian Society*. Edited by Pompiliu Teodor, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 168-180.
1643. ZUB, Alexandru, **Cantemir și Kogălniceanu**, în *Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, 11 (1974), p. 261-266.
1644. ZUB, Alexandru, **Sur la causalité historique dans l'oeuvre de Démètre Cantemir**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p.172-183
1645. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: obsesia adevărului**, în *Zargidava. Revistă de istorie*, Bacău, 2008, nr. 7, p. 58-61.
1646. БАБИЙ, А., **Н. Милеску Спафарий и Д. Кантемир в их отношении к античной культуре**, в кн. *Отечественная философская мысль XI-XXII вв. и греческая культура*, Киев, 1991, с. 322-329.
1647. ВЛАСОВА, Л. В., **Взгляды Дмитрия Кантемира на развитие молдавско-османских политико-правовых отношений в XV – начале XVIII вв.**, в кн. *Социально-экономическая и политическая история Молдавии периода феодализма*, Кишинев, „Штиинца”, 1988, с. 104-117.

1648. ЕШАНУ, Андрей, **Своеобразие исторического пути развития молдавского феодального летописания (вв.)**, в *Молдавский феодализм. Общие и особенное (история и культура)*, Кишинев, 1991, с. 134-136.
1649. ПОЛЕВОЙ, Л. Л., **Формирование основных гипотез происхождения восточно-романских народностей Карпато-Дунайских земель (Феодальная и буржуазная историография XVII – перв. пол. XX в.)**, в *Юго-Восточная Европа в средние века*, Кишинев, 1972, с. 46-91.
1650. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир как историк**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 76-88.
1651. ПОТЛОГ, В. И., **Некоторые вопросы истории России в трудах Дмитрия Кантемира**, в кн. *Россия и Юго-Восточная Европа*, Кишинев, 1984, с. 32-38.
1652. ПОТЛОГ, В. И., **Осводительная миссия России в творчестве Дмитрия Кантемира**, в *Реферативный сборник отдела научной информации по общественным наукам АН МССР*, Кишинев, 1972, № 6, с. 36-39.
1653. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир о предмете исторической науки и методе исторического исследования**, в *Материалы научной Конференции профессорско-преподавательского состава Кишиневского Государственного Университета по итогам научно-исследовательской работы за 1970 год*, Кишинев, 1970, с. 75-78.
1654. ПОТЛОГ, В. И., **Кантемир о внутренней и внешней политике России и Украины XVII – начала XVIII вв.** в *Ученые записки Кишиневского Государственного Университета*, Кишинев, 1971, Том 117 (исторический), с. 420-445.
1655. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир о войне и мире**, в *Кодры*, 1973, nr. 8, с. 120-126; в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 94-106.
1656. ПОТЛОГ, В. И., **Война и мир в трудах Д. Кантемира**, в кн. *Научная конференции профессорско-преподавательского состава Кишиневского Государственного Университета по итогам научно-исследовательской работы за 1972 год. Секция обще-*

стенные и гуманитарные науки. Тезисы доклад., Кишинев, 1972, с. 99-100.

1657. ПОТЛОГ, В. И., **Элементы народоведения в исторических трудах Дмитрия Кантемира**, в *Научная конференция профессорско-преподавательского состава Кишиневского Госуниверситета по итогам научно-исследовательской работы за 1971 год. Секция общественных и гуманитарных наук*. Кишинев, 1971, с. 117-119.
1658. ПОТЛОГ, Владимир, **Дм. Кантемир о государственной феодальной собственности в эксплуатации в Молдавии – периода османского владычества**, в *Общее и особенное в развитии феодализма в России и Молдавии*. Тез. докл. и сообщ. В 2-х т., Т. 1, Москва, 1988, с. 319-323.

6.3. Filosof

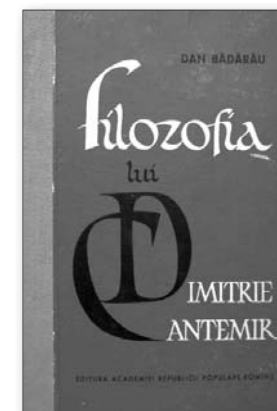
1659. AIFTINĂ, Marin, **Valoare și valorizare: Contribuții moderne la filosofia valorilor**, București, 1994, 223 p.
1660. **Aplicații ale logicii** [în opera lui Dimitrie Cantemir], în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, V. 6, 1999, p. 8.
1661. ASLAM, Constantin, **Dimitrie Cantemir și prima configurare sistematică a „formeii mentis” românești**, în *Revista de filosofie*, București, Tomul XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 223-241.
1662. AVRAM, Mircea, **Două manuscrise moral-filosofice din secolele XVII și XVIII în colecțiile Bibliotecii „ASTRA”**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, XXV, Iași, 1988, p. 307-309.
1663. [BABII, Alexandru] БАБИЙ, Александру, **Димитрие Кантемир – философ**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажуи луи Димитрие Кантемир*, Chișinău, 1981, p. 138-148.
1664. BABII, Alexandru, **Dimitrie Cantemir și scolastica**, în *Revistă de filosofie și drept*, Chișinău, 1993, nr. 2, p. 20-28.
1665. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir filozof al istoriei**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 42, p. 9.
1666. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir și Van Helmont. Contribuții la cercetarea istoriei gândirii filozofice din țara noastră**, în *Cercetări filozofice. Academia Republicii Populare Române*.

Institutul de filozofie, București, 8, 1961, nr. 1, p. 143-165; și în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacția acad. Vasile Pavelcu, București, 1979, p. 177-206.

1667. BĂDĂRĂU, Dan, **Din istoria filozofiei universale**, București, 1983, p. 222, 223, 252, 253.
1668. BĂDĂRĂU, Dan, **Filozofia lui Dimitrie Cantemir**, București, Ed. Acad. R.P.R., 1964, 412 p.; vezi p. 75-82, 111-125, 195, 284-291.

Recenzie de Pavel Apostol, în *Iașul literar*, 16, nr. 1, 1965, p. 73-75.

1669. BĂDĂRĂU, Dan; STĂNESCU, Eugen, FIRU, I., **Ideile filozofice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Istoria gândirii sociale și filozofice în România*, București, Ed. Acad., 1964, p. 75-81.
1670. BĂDĂRĂU, Dan, **Le concept de loi historique chez Dèmètre Cantemir**, dans *Analele Universității București*, Seria Acta Logica, IV, 1961, nr. 4, p. 51-65; și în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacția acad. Vasile Pavelcu, București, 1973, p. 229-245.
1671. BĂDINA, Ovidiu, **Cercetarea sociologică concretă. Tradiții românești**, București, Ed. politică, 1966, p. 10-14.
1672. BĂDINA, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir – precursor al sociologiei românești**, în *Viitorul social*, II, 1973, nr. 2, p. 293-299.
1673. BAGDASAR, N., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria filozofiei românești*, Ediția a II-a, București, Societatea Română de filozofie, Vol. 5, 1941, p. 3-20, 440-443.
1674. BAGDASAR, N., **Istoria filozofică modernă**, Vol. V, București, 1941, p. 3-19, 440-443.
1675. BAGDASAR, N., **Filosofia pură** (Logică, Epistemologie, Metafizică), în Idem, *Scrieri*, București, 1998, p. 5-19.
1676. BĂNICĂ, Marian, **Metafizica sau ontologia timpului în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Buletin Științific. Universitatea Pitești. Științe socio-umane*, 6, 2003, nr. 2, p. 13-32.
1677. BELE, Mircea, **Cantemir și Leibnitz**, în *Sargetia. Acta Musei Deviensis, Muzeul jud. Hunedoara*, Deva, 1977, vol. XIII, p. 329-333.

1678. BÎLBĂ, Corneliu, **Divanul lui Dimitrie Cantemir. Cum să scriem istoria filosofiei românești după metoda lui Foucault**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași (seria nouă)*, *Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 75-106.
1679. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir**, în *Izvoade. Eseuri. Conferințe. Articole*. Ediție îngrijită de D. Blaga și P. Nicolau, București, Ed. Minerva, 1972, p. 142-168.
1680. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Izvoade*, București, Editura Minerva, 1972, p. 142-168.
1681. BLAGA, Lucian, **Inorogul** (Preluare din romanul postum „Luntrea lui Caron”), în *Basarabia*, Chișinău, 1993, nr. 8, p. 7-10 [Despre concepția filozofică a lui D. Cantemir].
1682. BLAGA, Lucian, **Leibnitz al nostru**, în *Patria*, Cluj, 1923, nr. 214, p. 1; și în *Ceasornicul de nisip*, Cluj, Dacia, 1973, p. 212-213.
1683. BLAGA, Lucian, **Izvoade. Eseuri, conferințe, articole**. Ediție îngrijită de Dorli Blaga și Petre Nicolau, București, Editura Minerva, 1972, p. 142-168.
1684. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Scrierile filosofice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 90-100; și în *Dinastia Cantemireștilor. Sec XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 321-331.
1685. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Umanismul în gândirea filozofică românească (sec. XVI-XVIII)**, în *Cugetul*, Chișinău, 2000, nr. 4, p. 41-45.
1686. BOBOC, Alexandru, **Leibniz und D. Cantemir: zur Leibniz-Rezeption in Rumanien**, în *Revue roumaine de philosophie*, Bucarest, 39, 1995, nr. 1-2, p. 127-131.
1687. BOBOC, Alexandru, **Dimitrie Cantemir și cugetarea modernă**, în *Analele Universității București. Filozofie*, 22, 1973, nr. 2, p. 13-16; și în *Transilvania*, Sibiu, 2, 1973, nr. 10, p. 19-21.
1688. BOBOC, Alexandru, **Leibniz și Dimitrie Cantemir despre receptarea lui Leibniz în România**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Vol. I. Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune Științifică a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, 23-25 mai 2003, București, 2004, p. 30-33.
1689. BOTTA, Dan, **O expresie a românismului: filosofia lui Dimitrie Cantemir**, în *Limite și alte eseuri*. Ediție îngrijită de Dolores Botta, Chișinău, Editura Cartier, 1996.

1690. CĂLINESCU, G., **D. Cantemir: filosof și romancier**, în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941, p. 39-47; Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Ediție și prefață de Al. Piru, București, Minerva, 1968, p. 35-42; și în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 16-17.
1691. CÂNDEA, Virgil, **Cunoașterea apofatică în gândirea lui Dimitrie Cantemir**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 1994, nr. 21 (49), p. 32.
1692. CÂNDEA, Virgil, **Quelques notes sur le pensée de Demetrie Cantemir**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 16-20.
1693. CÂNDEA, V., **Tratatul „Despre rațiunea dominantă” cea dintâi operă filozofică publicată în limba română (1688)**, în *Viața românească*, București, 1963, 3, p. 84-89.
1694. CAPCELEA, V., **Filozofia**, Chișinău, 2001, p. 193-199.
1695. CATARGIU, Virgil, **Filozofia istoriei la Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, XIV, 1977, p. 157-171.
1696. CAZAN, Gh., **Deschiderea spre universalitate a gândirii filozofice cantemirești**, în *Scânteia*, București, anul XLIII, 1973, nr. 9669.
1697. CAZAN, Gh. Al., **Istoria filosofiei românești**, București, 1984, 375 p. [Din cuprins: Umanismul în secolele XVII și XVIII: Dimitrie Cantemir, p. 43-52; De la Cantemir la iluminism, p. 67-69, p. 72, 84, 104, 105].
1698. CELĂȘEV, Boris, **Dimitrie Cantemir – filozof între regi, rege între filizofi**, în *A' mic*, Chișinău, 2003, nr. 3, p. 3.
1699. [CIOCANU, Ion] ЧОКАНУ, Ион, **Димитрие Кантемир – естети-чииан**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, nr. 6, 1979, п. 5.
1700. CIOCULESCU, Șerban, **Le Seigneur à la Licorne**, în *Secolul 20*, București, 1973, nr. 11-12, p. 82-92.
1701. CIORTEA, Marcela, **Dimitrie Cantemir și filosofia religiei. De la creștinism la islamism și retur**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, s. 124-140.

1702. CIURDARIU, M., **Recitindu-l pe Cantemir** (însemnări pe teme de filozofie), în *Revista de filozofie*, București, tomul 20, 1973, nr. 11, p. 1249-1263.
1703. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 378-389.
1704. CORBU, Haralambie, **Polifonism cultural și civilizațional la Dimitrie Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 428-443.
1705. COROBAN, Aurel, **Cantemir și dialecticitatea istoriei**, în *Steaua*, 1973, nr. 20, p. 9.
1706. CREȚULESCU, Ioana, **Filozofia între alegorie și simbol**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 152-160.
1707. CURTICĂPEANU, Doina, **Sub semnul lui Ianus**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 20-24.
1708. DABIJA, Nicolae, **„Filosof între regi, rege între filosofi ...”**, în Idem, *Pe urmele lui Orfeu. Eseuri*, Chișinău, Ed. Hiperion, 1999, p. 187-199.
1709. **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria filozofiei*, vol. I, București, Ed. științifică, 1958, p. 567-569.
1710. **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria filozofiei românești* de N. Gogoneață, R. Pantazi, S. Ghiță, București, 1985, Vol. 1, p. 182-224.
1711. **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria gândirii sociale și filozofice în România*, București, Ed. Academiei, 1964, p. 65-66.
1712. **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria gândirii politice și juridice*, partea I, de Gh. Filip, Iași, 1970, p. 252-259.
1713. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir philosophe de l'histoire**, dans *Revue des études roumaines*, Paris, XIII-XIV, 1974, p. 65-90; XV, 1975, p. 65-90.
1714. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir, philosophe de l'histoire**, Paris, 1974, 180 p.
1715. DRAGNEA, Radu, **Cantemir și filosofia istoriei**, în *Scrisul românesc*, Craiova, I, 1927, p. 43-59; și în *Supunerea la tradiție: eseuri, cronici articole; ediție, fișă bibliografică, note, bibliografie analitică și indice de nume* de Emil Pontea, Cluj-Napoca, Echinox, 1998, p. 45-104.

1716. DUMITRESCU, Petre, **Semnificații europene ale filosofiei lui D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*. Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 25-29.
1717. DUMITRESCU-CODREANU, Lucia, **Elemente de filozofie istorică la Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București. Filozofie*, 1973, nr. 2, p. 23-26.
1718. [ERMURATSKI, V. N.] ЕРМУРАТСКИЙ В. Н., **Концепцииле сочиал-политисе але луй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, 1957, 99 п.
Recenzii de C. S., O monografie sovietică despre Dimitrie Cantemir (Ermuratschi V. N. **Conceptiile social-politice ale lui Dimitrie Cantemir**, Chișinău, Editura de Stat a R.S.S. Moldovenești), în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 33, nr. 10-12, oct-dec. 1957, p. 918; Petru Vaida, **O lucrare sovietică despre Dimitrie Cantemir**, în *Cercetări filozofice*, București, vol. 4, 1957, nr. 4, p. 126-128. Руссев, Еужениу, **О карте фолоситоаре**, ын *Нистру*, Кишинэу, 1957, nr. 10, p. 137-143.
1719. [ERMURATSCHI, Vasile] ЕРМУРАТСКИЙ, Василе, **Концепцииле штиинцифиче асупра натурий але луй Димитрие Кантемир**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажюу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1984, п. 173-182.
1720. [ERMURATSCHI, Vasile] ЕРМУРАТСКИЙ, Василе, **Концепцииле философиче ши сочиал-политиче але луй Димитрие Кантемир**, ын *Дин история гындирии сочиал-политиче ши философиче ын Молдова*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1970, п. 62-103.
1721. FIRU, I. S., **Locul lui Dimitrie Cantemir în istoria filozofiei românești**, în *Istoria gândirii sociale și filozofice în România*, București, 1964, p. 81-82.
1722. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum Physica Examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophetie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire**, în *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma”*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.
1723. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumaines chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de**

- l'idée impériale**, dans *Revue des études sud-est européennes*, București, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.
1724. GHERGHEL Valeriu, **Istoria ideilor. De la evul mediu la modernitate**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași (seria nouă)*, Filozofie, tom. XLVI, 1999, p. 71-75.
1725. GHIDEANU, Tudor; RUSU, Vitalie, **Motive filosofice antice în „Sacro-sanctae scientiae indepingibilis Imago”**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*. Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere, Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 35-45.
1726. GHIDEANU, Tudor, **Vechimea. Concepte românești în filozofie**, în *Argeș*, Pitești, 19, 1984, nr. 4, p. 4, 5.
1727. GOGONEAȚĂ, Nicolae, **Un filozof umanist – Dimitrie Cantemir**, în *Lupta de clasă*, București, 1965, nr. 4, p. 103-111.
1728. GOGONEAȚĂ, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – gânditor umanist de seamă**, în *Buletinul Comisiei naționale a R. S. România pentru UNESCO*, București, 15, 1973, nr. 3-4, p. 94-96.
1729. GRIGORAȘ, Em., **Cantemir filosof**, în *Convorbiri literare*, București, LX, 1927, p. 268-272.
1730. GRIGORAȘ, Em., **Cum am descoperit pe Cantemir filosof**, în *Adevărul*, 47, 1933, nr. 15, (233), p. 2.
1731. GROZEA, Lucian, **Despre eminența ontologică la Cantemir**, în *Saeculum. Revistă de sinteză culturală*, Sibiu, 2007, nr. 1-2, p. 23-27.
1732. GULIAN, C. I., **A humanist philosopher**, în *Romania Today*, București, 1973, nr. 9, p. 37-39.
1733. HAȘDEU, Alex., **Un filosof mistic**. Din rusește de M. Majewski. Cu o prefață de Em. Grigoraș, în *Convorbiri literare*, București, 63, 1930, p. 568-588; și Extras, București, Socec, 1930, 23 p.
1734. IANOȘI, Ion, **O istorie a filosofiei românești în relația ei cu literatura**, Cluj-Napoca, 1996, p. 19-32.
1735. ILIESCU, Victor, **Demeter Cantemir as a Problem of the Romanian Spirituality**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, S. 43-56.
1736. IONESCU, Cornel Mihai, **Artă și cunoaștere în gândirea lui Cantemir**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 143-151.
1737. IONESCU, Cornel Mihai, **Palimpseste**, București, 1979, p. 25-53 [Despre hermeneutica textului la D. Cantemir].

1738. IONESCU, Cornel Mihai, **Mentalitate alchimică și hermeneutică**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 85-91.
1739. IONESCU-GULIAN, C., **Umanism și raționalism la Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 41-51; *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 97-100.
1740. IVĂNESCU, Gheorghe, **Formarea terminologiei filozofice românești moderne**, în *Contribuții la istoria limbii române literare în sec. al XIX-lea*, București, Editura Academiei, 1956, p. 171-204.
1741. IVĂNESCU, Gheorghe, **Rolul lui D. Cantemir în dezvoltarea terminologiei filozofice românești**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 125-132.
1742. JUC, Victor, **Învățătura despre cele patru monarhii în concepțiile gânditorilor moldoveni** [N. Milescu-Spătaru și D. Cantemir], în *Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1996-1997*. Conf. corpului didactico-șt.: Rezum. comunic. Științe umanistice, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, 1998, p. 313.
1743. LAZĂR, Teofil, **Ideile social-politice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 110-115.
1744. LEIBNIZ, G. W., **Opere filozofice**. Vol. I, Cluj-Napoca, 1972, p. XXIV, LI-LIII, LXXXV, 126, 287.
1745. LOTREANU, Ion, **Dimitrie Cantemir – idei filozofice**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, 6 iul., nr. 135, p. 3; și în Idem, *Creație și implicare*, București, 1976, p. 58.
1746. LOZOVAN E., **D. Cantemir avant les Lumières**, în *RIDS*, Copenhague, 1980, nr. 77, 19 p.+VII il.
1747. LUNGU, Ion, **Cel dintâi autor de scrieri filozofice (D. Cantemir)**, în *Tribuna*, Cluj, 1971, nr. 4, p. 4.
1748. LUPAN, Ștefan, **Esența timpului în concepția lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 212-215.
1749. MATEI-SĂVULESCU, Aura, **Un mare gânditor modern – Dimitrie Cantemir**, în *Amfiteatru*, 8, 1973, nr. 6, p. 7.

1750. MINEA, Ilie, **Concepția lui Dimitrie Cantemir în domeniul filosofiei istoriei**, în *Cercetări istorice*, Iași, II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 267-270.
1751. MUTHU, Mircea, **Teoria cosmologică**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 8.
1752. NEUMANN, V. **Reforma religioasă și criza de conștiință: de la Theofil Corydaleu la Dimitrie Cantemir**, în *Românii în istoria universală*, vol. II/1, Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iași, 1987, p. 385-403; Idem, *Tentația lui Homo Europeus*, București, 1991, p. 57-80.
1753. NOICA, C., **Aristotelismul în Principatele Române în sec. XVII-XVIII**, în *Studii clasice*, București, IX, 1967, p. 253-266.
1754. NOICA, Constantin, **The Cantemir Model in our Culture or Memo to the One-Above regarding the situation of the spirit in three Romanian provinces / Modelul Cantemir în Cultura noastră sau Memoriu către Cel de Sus asupra situației spiritului în cele trei țări românești**. [Ediție bilingvă româno-engleză], [București], Ed. Athena, 1995, 59 p.
1755. ODOCHICIUC, Victor, **Omul desăvârșit la Dimitrie Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 179-181.
1756. OIȘTEANU, Andrei, **Duelul la români de la Dimitrie Cantemir la Lucian Blaga** [eseu], în *România literară*, București, an. 38, nr. 21, 1-7 iun. 2005, p. 16-18, il.
1757. OPREA, Ioan, **Terminologia filozofică românească modernă**, București, 1996, 388 p. 24, 58, 62, 64, 65, 69, 88, 97, 118, 202, 205, 206, 208-211, 213, 214, 216-218, 223, 226-228, 230-232, 239, 241, 242, 246, 247, 249, 251, 257, 260, 263, 266, 268, 286, 300.
1758. OPRESCU, Dan, **Etic-estetic în gândirea românească. De la începuturi până la 1900**, București, 1984, 275 p. 81, 103, 110, 152, 158, 162, 171, 185, 204, 220, 223, 252-253, 257.
1759. PAPU, Edgar, **Die Vernichtungsdynamik in der Vorstellungswelt Cantemirs**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 233-239.
1760. PAVELESCU, Gh., **Dimitrie Cantemir, prințul filozof**, în *Transilvania*, Sibiu, 2, 1973, nr. 8, p. 19-21.

1761. POGHIRC, Cicerone, **Conceptions glottogoniques au début du Siècle des Lumières**, *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 243-265.
1762. RADU, Homer, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) „Print între filosofi, filosof între prinți”**, în *330 se ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 101-106.
1763. RÂMBU, Nicolae, **Măreția eșecului în filosofie. Cazul Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere*. Chișinău, 1998, Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 53-58.
1764. ROȘCA, Ion, **Forma filozofică a începuturilor umaniste ale lui Cantemir**, în *Analele Universității București. Filozofie*, 1973, nr. 2, p. 17-21.
1765. SIMIONESCU, Dan, **The Philologist**, in *Romania Today*, București, nr. 9, sept. 1973, p. 37-39.
1766. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir. Imaginarul antiutopic**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*. Coord. Paul H. Stahl, București, 2002, p. 245-256.
1767. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir orgoliul modelării umane**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (serie nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 7-12
1768. SOROHAN, Elvira, **Tommaso Campanella e l'Umanista rumeno Dimitrie Cantemir – la città ideale**, in *Convegno Internazionale di Studi La Cultura Rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*, Iassi, Univ. „Al. I. Cuza”, 2004, p. 165-171.
1769. STERE, Ernest, **Filosoful umanist**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 9, 15.
1770. STOICESCU, Nicolae, **Demeter Cantemir and Niccolo Machiavelli**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 146-154.
1771. ȘESAN, Milan, **Leibniz și Cantemir**, în *Studia Leibniziana*, II, nr. 2, Hanovra, 1970, p. 135 și urm.
1772. ȘTEFĂNESCU, Marin, **Filosofia românească**, București, Institutul Grafic Răsăritul, 1922, 2 f., IX, 329 p.; vezi p. 107-109 [Despre „Divanul...”].

1773. TEODORESCU, D., **Dimitrie Cantemir: himerele filozofului**, în *Ramuri*, Craiova, 10, 1973, nr. 6, p. 12.
1774. TOMA, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – umanismul și raționalismul**, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, Cluj-Napoca, 1973, 18, fasc. 2, p. 9-17.
1775. TOMA, Gh., **Filosoful**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 11.
1776. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei și logicii în textele românești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Limbă și Literatură*, vol. I, 1997, p. 10-26 și în Idem, *Filologie și literatură. Cercetări – Studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.
1777. TONU, Lucia, **Expoziția „Dimitrie Cantemir – filozof între regi și rege între filozofi”**, în *Tyrageția*, Chișinău, anuar XII, 2003, p. 343-349.
1778. TRANDAFOIU, Nicolae, **Elemente de gândire modernă la Dimitrie Cantemir**, în *Studia Universității Babeș-Bolyai, seria Philosophia*, Cluj, an. XIX, 1974, p. 97-111.
1779. TRĂSNEA, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir politikoi filozófiájának metrzöpontjai**, în *Koorunk*, 2, 1991, nr. 2, p. 156-159 [În lb. maghiară].
1780. TSOURKAS, Cléobule, **Les débuts de l'enseignement philosophique de la libre pensée dans les Balkans**, București 1948, 280 p.
1781. TURLIUC, Cătălin, **Dimitrie Cantemir – ezoterismul și societățile inițiatice**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, s. 80-87.
1782. ȚAPOC, Vasile, **Dimitrie Cantemir și originile filosofiei românești**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere*. Chișinău, 1998, Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 23-24.
1783. ȚAPOC, Vasile, CALDARE, Dimitrie, **Nevoia de cultură și umanism sau Dimitrie Cantemir și noi**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 101-111.
1784. VAIDA, Petru, **Cantemir și aristotelismul**, în *Revista de filozofie*, București, XIII, 1966, nr. 5, p. 649-661.

1785. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir. Raportul dintre rațiune și credință**, în volumul *Dimitrie Cantemir. Antologie, prefață, cronologie și bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, Editura Eminescu, 1977, p. 71-96.
1786. VAIDA, Petru, **Calcul lingvistic ca procedeu la crearea terminologiei filozofice la Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, București, 15, 1966, nr. 1, p. 3-12.
1787. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria filozofiei românești*, București, Editura Academiei, 1972, Vol. I, p. 58-102; Ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, 1985, vol. I, p. 182-224.
1788. VAIDA, Petru, **Moștenirea filozofică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de filozofie*, București, 1964, nr. 3, p. 427-433.
1789. VAIDA, Petru, **O contribuție prețioasă la valorificarea moștenirii lui Dimitrie Cantemir**, în *Cercetări filosofice*, București, 1958, nr. 6, p. 147-155.
1790. **Valori umaniste în gândirea românească. Secolele XV-XIX**. Vol. 1, București, Editura Minerva, 1988, p. 30-38.
1791. VEDINAȘ, Traian, **Modelul filosofic cantemirian**, în *Tribuna*, Cluj, 1993, 10-16 iunie, p. 5.
1792. VERDEȘ, Ion, **Ideile filosofice și social-politice ale lui D. Cantemir în „Istoria ieroglică”**, în *Cercetări filosofice*, București, III, 1956, nr. 6, p. 75-89.
1793. VERDEȘ, Ion, **Dimitrie Cantemir, patriot, gânditor și om de știință**, în *Din istoria filozofiei în România*, Ediția Academiei Române, București, 1957, Vol. II, p. 35-110.
1794. VERDEȘ, Ion, **Dimitrie Cantemir – filozof și gânditor social**, în *Revista de filozofie*, București, 1973, tomul 20, nr. 11, p. 1237-1248.
1795. VILAN, Alexandru, **Umanismul și filozofia lui Dimitrie Cantemir**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr. 10, p. 25-27.
1796. VLĂDUȚESCU, Gh., **Filozofia în „Istoria ieroglică”**, în *Tomis*, Constanța, 1973, nr. 106, p. 13.
1797. VLĂDUȚESCU, Gh., **Contemporaneitatea filozofiei lui Dimitrie Cantemir**, în *Argeș*, 8, Pitești, nr. 9, 1973, p. 12.
1798. VLĂDUȚESCU, Gh., **L'image du monde chez Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București. Filozofie*, 1981, nr. 30, p. 99-102.

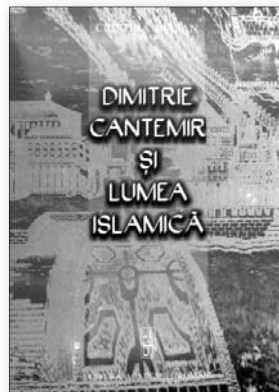
1799. VLĂDUȚESCU, Gheorghe, **Filosoful și omul de cultură Dimitrie Cantemir**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 9, 1999, nr. 6, p. 5.
1800. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: obsesia adevărului**, în *Zargidava. Revistă de istorie*, Bacău, 2008, nr. 7, p. 58-61.
1801. БАБИЙ, А. И., **Дмитрий Кантемир. Мыслители прошлого**, Москва, Мысль 1984, 173 с.
1802. БАБИЙ, А. И., **Дмитрий Кантемир как философ**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 83-93.
1803. БАБИЙ, А.И., **Дмитрий Кантемир и проблемы этики**, в *Известия АН МССР, Сер. Общественные науки*, Кишинев, 1979, № 3, с. 58-65.
1804. БОБЫНЭ, Георгий, **Дмитрий Кантемир – мыслитель-гуманист**, в кн. *Дмитрий Кантемир, Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинев, Картя Молдовей, 2003, с. 6-31.
1805. ВЕРЦАН, Ф. М., **Некоторые философские идеи Д. Кантемира**, в *Молдавский государственный Университет*. Научная конференция. Тезисы докладов, Кишинев, 1990, с. 32.
1806. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Вопросы теории познания в трудах мыслителей** [М. Костина, Н. Милеску-Спэтару, Д. Кантемира, Г. Асаки, А. Доница и др.], в *Проблемы теории познания*, Кишинев, 1972, р. 3-27.
1807. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **О некоторых философских категориях в трудах Д. Кантемира**, в *Известия Молдавского Филиала АН СССР*, Кишинев, 1958, № 3, с. 3-11.
1808. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Молдавия. Развитие в Молдавии философской мысли: Гр. Уреке, Н. Милеску, Д. Кантемир и др.**, в *История философии в СССР*. Т. 1, Москва, Наука, 1968, с. 446-460.
1809. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Дмитрий Кантемир**. Пер. с молд. С. Г. Пынзарь, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1983, 114 с.
1810. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Философские взгляды Д. Кантемира**, в *Тезисы докладов научной конференции профессорско-преподавательского состава по итогам работы за 1956 год*, Кишинев, 1957, с. 40-42.

1811. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Дмитрий Кантемир – мыслитель и государственный деятель**, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1973, 154 р. Библиогр. с. 149-153.
Recenzie de [Mănăscuță, I.] Мынэскуртэ, Ион, **Кантемир – гын-дитор ши ом де стат: 300 де ань де ла наштеря луй Димитрие Кантемир**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 28 септ. 1973.
1812. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Общественно-политические взгляды Дмитрия Кантемира**, Кишинев, Госиздат Молдавии, 1956, 103 с., 1 портрет, карта.
Recenzie de [Șlaen, I.] Шлаен, И., **О монографии валороасэ, ын *Cultura Moldovei***, Кишинэу, 1957, 10 март.
1813. **История философии в СССР**. В пяти томах. Том I, М., Наука, 1968, с. 452-460.
1814. МЕЛЬНИК, Т. Г., **Эстетическая концепция Дмитрия Кантемира (1673-1723)**, в кн. *Idem, Из истории эстетической мысли Молдавии XIV – нач. XVIII в.*, Кишинев, 1988, с. 84-111.
1815. УРСУЛ, Д., **Из истории передовой философской и общественно-политической мысли в Молдавии в конце XVII – начала XVIII вв.**, в *Октябрь*, Кишинев, 1955, № 3, с. 71-80. [N. Milescu-Spătaru și D. Cantemir]
1816. **Философская мысль в Румынии XVIII – начала XIX в.**, в *История философии*. Под. ред. М. А. Дынника и др. Том 1, Москва, Изд. АН СССР, 1957, с. 663-669.

6.4. Orientalist

1817. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir și literatura orientală**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 195-200.
1818. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir**, în *Literatura română și Orientul (secolul XVIII-XIX)*, București, Ed. Minerva, 1975, p. 10-40.
1819. ANGHELESCU, Mircea, **Cultura română și Orientul în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea**, în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediție de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 189-197.
1820. ANGHELESCU, Nadia, **Introducere în islam**, București, Ediție Enciclopedică, 1993, 144 p.

1821. BABINGER, Franz, **Originea și fazele dezvoltării istoriografiei otomane**, în *Revista Fundațiilor Regale*, 1938, nr. 4.
1822. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir and the Islamic World**, Istanbul, the Isis Press, 2004, 136 p.
1823. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir and the Islamic World. Some Conclusions**, în *Studii și cercetări de turcologie contemporană. Omagiu Prof. Mihai Maxim*, Cluj-Napoca, 2004, p. 89-100.
1824. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir și lumea islamică**. Prefață de acad. Virgil Cândea, București, Ed. Academiei Române, 2005, 162 p.
1825. BOGREAV, V., **Pagini istorico-filologice**, Cluj, Dacia, 1971, p. 15, 50-54 [Cantemir istoric orientalist].
1826. BOTEZ, Liliana, **Dimitrie Cantemir, precursor al orientalisticii**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tom. 23, 1974, nr. 1, p. 51-58.
1827. C., **Legăturile Țărilor Române cu Georgia (Antim Ivireanu)**, în *Studii. Revistă de istorie și filologie*, București, an. 4, 1951, nr. 4, p. 160-162 [D. Cantemir și georgienii].
1828. „Cartea neamului”: istoria pentru începutul românilor în Dacia, în Protase, M. *Petru Maior*, București, 1973, p. 183, 184, 195 [Cantemir istoric orientalist].
1829. CASTELLAN, L. A., **Moeurs, usages, coutumes des Othomanes et abrégée de leur histoire**, Paris, 1812, p. 217 și urm. [Cantemir – istoric orientalist]
1830. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir și începuturile Chestiunii orientale**, în Cândea, Virgil, Giurescu, D. C., Malița, Mircea, *Pagini din trecutul diplomației românești*, București, Ed. Politică, 1966, p. 186-199.
1831. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir și cultura persană**, în *Contemporanul*, București, 1970, nr. 26, p. 10.
1832. CÂNDEA, Virgil, **Cantemir et la civilisation islamique**, dans *Romano-Arabica*, Vol. II, Bucarest, Romanian Association for Oriental Studies, 1976, p. 15-42.
1833. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, orientalistul**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 121, p. 3, 6.

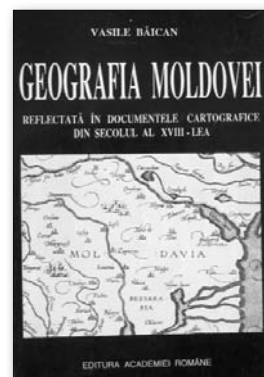
1834. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir. Despre literele și artele islamului**, în *Manuscriptum*, București, 1973, nr. 4, p. 6-7.
1835. CÂNDEA, Virgil; ABDURAHMAN EL-SAID, Ismail, **Semnătura lui Dimitrie Cantemir în arabă**, în *Luceafărul*, București, 1973, nr. 45, p. 1.
1836. CERNOVODEANU, P., **Démètre Cantémir et l'Orient musulman**, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XXIX, 1991, nr. 1-2, p. 87-91.
1837. CHIRIAC, Vladimir, **Tipărituri de D. Cantemir în limba tătară**, în *Cultura*, Chișinău, 1973, nr. 43, p. 10.
1838. CHIRIAC, Vlad, **Dimitrie Cantemir, fondatorul tiparului în limba tatară**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Koroлевski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 243-246.
1839. CIORANESCO, George, **La contribution de Démètre Cantemir aux études orientales**, dans *Turcica. Revue d'études turques*, Paris-Strasbourg, VII, 1975, p. 204-232.
1840. DECEI, Aurel, **Dimitrie Cantemir, orientalist român și european**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr. 10, p. 28-30.
1841. DINESCU, Viorica, **La contribution de Démètre Cantemir à la parémiologie turque**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 347-362.
1842. DOBRIȘAN, Nicolae, **Dimitrie Cantemir și Orientul**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 77-85.
1843. **Dublul apostolat la Reghin sau între Amvon și lupta națională**, în Protase, M. *Petru Maior*, București, 1973, p. 115-116 [Cantemir – istoric orientalist].
1844. DUȚU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a historian of the South-East European and Oriental Civilizations**, dans *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, XIII (1974), nr. 1, p. 31-42; și în *Dimitrie Cantemir – Historian of the South East and Oriental Civilisations*, București, 1973, p. 11-29.
1845. DUȚU, A., **Dimitrie Cantemir – pionier al studiilor islamice**, în *România literară*, București, 1977, nr. 25, p. 19.
1846. GUBOGLU, M., **Orientalistica română**, în *Studii și articole de istorie*, București, I, 1956, p. 340-350.

1847. GUBOGLU, Mihail, **Démètre Cantemir – orientaliste**, in *Studia et acta orientalia*, III, 1960-1961, București, 1961, p. 129-160.
1848. GUBOGLU Mihail, **Ilk Romen Türkologu – Dimitrie Kantemir**, in *I. Melletlerarasi Türkoloji Rongresi* (Istanbul, 15-20 X, 1973). Tebligler, Istanbul, 1979, p. 968-981.
1849. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir orientalist. La sărbătorirea unui glorios tridentenar**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8393, p. 3.
1850. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir orientalist**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 129-149.
1851. MAHMUT, Nedret, **Dimitrie Cantemir întemeietor al tipografiei tătare**, în *Limbă și Literatură*, București, vol. 1, 1991, p. 31-36.
1852. MANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – istoric de artă orientală**, în *Săptămâna*, 1973, nr. 137, p. 3.
1853. MARINESCU, Paul-Claudiu, **Orient și Occident în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 1988, nr. 41, p. 8.
1854. MATEI, Ion, **Cantemir orientalistul și posteritatea critică**, în *Viața românească*, București, 6, 1973, nr. 9, p. 113-121.
1855. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir și ambițiosul său proiect de islamologie**, în *Omagiu Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga la 80 de ani*. București, 2001, p. 84-89; și în *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat: din istoria literaturii medievale*, București, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p.253-259.
1856. PIRU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir orientalist**, în *Marginalia*, București, Ed. Eminescu, 1980, p. 20-24.
1857. SLUȘANSCHI, Dan, **Cantemiriana. I. Dimitrie Cantemir et la date de naissance de Mohamet**, in *Studia et acta orientalia*, București, 1980, 10, p. 157-160.
1858. ГУСТЕРИН, П. В., **Первый российский востоковед Дмитрий Кантемир**, Сборник очерков, Москва, Восточная книга, 2008, 112 с.
1859. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Дмитрий Кантемир – основоположник татарского книгопечатания в России**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, p. 73-74.
1860. КАРИМУЛЛИН, А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века)**, Казань, Татар-

- ское книжное издательство, 1971, с. 72-80. [Contribuția lui D. Cantemir la tiparul arab în Rusia, p. 72-76].
1861. КОНОНОВ, А. Н., **История изучения тюркских языков в России. Дооктябрьский период**, Изд. 2-е, Ленинград, 1982, с. 37-40.
1862. КОРОГЛЫ, Х., **Дмитрий Кантемир и культура Востока**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1981, p. 107-114.
1863. КРАЧКОВСКАЯ, В. А., **Эпиграфика на арабском языке в России до 1850-х гг.**, в *Советское Востоковедение*, Москва, 1940, № 6, с. 271-301.
1864. **О необходимости освоения культурного и научного наследия Дм. Кантемира касательно тюркского мира**, в *Советская Тюркология*, Москва, 1989, № 5, с. 119.
1865. ПОЛИЕВКТОВ, М. А., **Европейские путешественники XIII-XVIII вв. по Кавказу**, Тифлис, 1935, с. 204-205. [Despre D. Cantemir – orientalist].
1866. ПЯТНИЦКИЙ, Вл., **К истории книгопечатания арабским шрифтом в Европейской России и на Кавказе**, в кн. *Сборник 1. Публичная библиотека СССР им. В. И. Ленина*, Москва, Изд. 6-ки, 1928, с. 132-134. [Despre D. Cantemir, conducător al tipografiei din 1722].
1867. РАФИКОВ, А. Х., **Дмитрий Кантемир и его катехизис на турецком языке**, в кн. *Книгопечатание и книжные собрания в России до середины XIX в. Сборник научных трудов*, Ленинград, 1979, с. 134-141.
1868. РАФИКОВ, А. Х., **Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59.
1869. РАФИКОВ, А. Х., **Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии наук СССР**, в *Сборник статей и материалов библиотеки Академии наук СССР по книговедению*, Ленинград, 1965, с. 292-320. [Despre „Manifestul” lui Petru I, alcătuit de D. Cantemir în 1721, p. 296-298].
1870. ТРУНОВ, Дм. **Кантемир, Белль, Бакунин**, в Трунов Д. *Свет из России*, [Махачкала], Дакнигоиздат, 1956. С. 29-31 [D. Cantemir în campania persană].

6.5. Geograf și cartograf

1871. AGACHE, D., **Pe marginea unor izvoare cartografice**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iași, vol. XXI, 1984, p. 463-466.
1872. ANDREI, Victor, **Cu privire la influența hărții Moldovei a lui Dimitrie Cantemir asupra cartografiei europene din secolul al XVIII-lea**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Geologie-Geografie, Iași, 2 b, 32, 1986, p. 87-88.
1873. BĂCĂNARU, Ion, **Dimitrie Cantemir – précurseur de la géographie roumaine (300 anniversaire de sa naissance)**, dans *Revue roumaine de géologie, géophysique et géographie*. Géographie, București, 17, 1973, nr. 2, p. 91-110 + 1 f. fig.
1874. BĂCILĂ, I. C., **Însemnări asupra cartografiei Moldovei și Munteniei din sec. XVI-XVIII**, în *Buletinul Societății Regale românești de geografie*, București, Tipografia Cartea medicală, tom. XVII, 1928, p. 3-10. Extras.
1875. BĂDĂRĂU, Dan, **Componenta geografică în enciclopedia lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de filozofie*, XVIII, 1971, nr. 12, p. 1539-1546; și în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacția acad. Vasile Pavelcu, București, 1979, p. 224-225.
1876. BAGROW, Leo, **Geschichte der Kartographie, mit 228 Wiedergaben und Karten auf 8 Farbtafeln, 112 Kunstdrucktafeln und im Text 1465 Namen und Daten von Kartografen**, Berlin, 1951, S. 336 și urm.
1877. BAGROW, Leo, **History of cartography**. Revised and enlarged by R. A. Skelton, Harvard University Press Cambridge, Massachusetts, 1964, p. 236.
1878. BAGROW, Leo; SKELTON, R. A., **Meister der Kartographie**, Berlin, 1963, p. 475.
1879. BĂICAN, Vasile, **Geografia Moldovei reflectată în documentele cartografice din secolul al XVIII-lea**, București, 1996, p. 14-39.
1880. BEZVICONI, Gh., **Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse**, București, 1962, p. 133-136 [Cantemir cartograf].

1881. BONACKER, W., **Kartenmacher aller Länder und Zeiten**, Stuttgart, 1966, S. 62.
1882. BOTEZ, Mihai P., **Istoricul cartografiei românești**, în *Arhivele Basarabiei*, 8, 1936, nr. 1, p. 92-94; nr. 2-3, p. 87-104 [Despre „Harta Moldovei” de Dimitrie Cantemir].
1883. BOURQUIGNON, d'Anville; BAPTISTE, Jean, **Etats formées en Europe après la chute de l'Empire romain en Occident, 1760** [cu o hartă copie redusă după cea a lui Cantemir].
1884. BULAT, T. G., **Moldova... după harta geografului francez J. B. d'Anville** (cu o hartă), în *Arhivele Basarabiei. Revistă de istorie și geografie a Moldovei dintre Prut și Nistru*, Chișinău, 1929, nr. 3, p. 57-65.
1885. CAMARIANO, Nestor, **Despre o ediție necunoscută a hărții Moldovei întocmită de Rigas Vălestinlis**, în *Studii și cercetări de bibliologie*, București, vol. II, 1957, p. 300-302.
1886. CERNOVODEANU, P., **Harta Constantinopolului alcătuită de principele Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna României*, 1988, nr. 360, p. 4.
1887. CERNOVODEANU, P., **Le plan de Constantinople par Dèmètre Cantemir**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.
1888. CERNOVODEANU, P., **Constantinopol la 1720: chipul unui oraș pentru istoria unui imperiu**, în *Tribuna României*, București, 17, 1988, nr. 360, p. 4; și în *Magazin istoric*, An. 23, București, 1989, nr. 2, p. 23-26.
1889. CIORANESCO, Georges, **La carte de la Moldavie par D. Cantemir. Sa gènesse et son destin**, dans *Revue d'études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 107-119.
1890. CIUBOTARU, Maria, **„Podul lung”. Un toponim din harta Moldovei a lui Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, București, 30, 1981, nr. 4, p. 329-333.
1891. CONEA, Ion, **Dimitrie Cantemir și rolul factorului geografic în istorie** [comunicare prezentată în ședința festivă consacrată comemorării a 250 de ani de la apariția primei lucrări românești de geografie „Descriptio Moldaviae” ședință din 20 febr. 1967 din Aula Academiei R.S.R.], în *Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie*. Seria geografie, tom. XIV, 1967, nr. 2, p. 129-139 și extras, București, Editura Academiei Române, 1967, 11 p.

1892. D'ANVILLE, J. B. [**Despre harta lui Cantemir**], în *Mémoires de l'Académie des inscript et belles lettres*, Paris, 1761, Tom 28, p. 444-462; 1764, Tom 30, p. 261.
1893. DENIZE, Eugen, **Imaginea Italiei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, Tom. XXXIII, Iași, 1996, 33, p. 175-189.
1894. DENIZE, Eugen, **Imaginea Spaniei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *In honorem Paul Cernovodeanu*, București, 1998, p. 395-398.
1895. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Activitatea cartografică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 306-320; și în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 101-119.
1896. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir – geograf**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 297-306.
1897. EȘANU, Valentina; EȘANU, Andrei, **Harta Moldovei – parte componentă a Descrierii Moldovei**, în Idem, *Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană*, Chișinău, 2004, p. 96-128.
1898. GORCIU, G. I., **Moldova, acum 200 ani. Interpretare geografică a operei „Descriptio Moldaviae” de D. Cantemir (1716)**, în *Buletinul Societății Regale Române de Geografie*, Tomul XXXVI, 1915, p. 600-643.
1899. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, 22, București, 1973, nr. 2, p. 201-208; și în *Studii teologice*, 1973, nr. 25, p. 219-233, precum și în Idem, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh, Studii**, Ediție de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 1999, p. 99-110.
1900. **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în *Arhivele Olteniei*, Craiova, 6, 1927, p. 170.
1901. HERBST, C.; RĂDULESCU, I., **Lucrările geografice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Natura*, București, 1953, nr. 6, p. 7-17.
1902. HILT, V., **Dimitrie Cantemir, domnitorul și savantul umanist – călător și explorator**, în Idem, *Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate*, București, 1972, p. 51-71.

1903. IANCU, M.; POPOVICI, I., **Dimitrie Cantemir – precursor al geografiei românești**, în *Natura, Seria geografie-geologie*, București, 20, 1968, nr. 1, p. 11-15.
1904. **[În ședința publică din 6 iunie 1924]**, Gh. Vâlsan expune comunicarea despre „Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir”, în *Analele Academiei Române. Seria II*, Tom 44, 1923-1924, București, 1924, p. 129.
1905. LEPȘI, D., **Dimitrie Cantemir ca geograf**, în *Publicațiile județului Hunedoara*, 1928, p. 44-49.
1906. LEPȘI, Iosif, **O veche hartă manuscrisă a regiunilor românești**, în *Arhivele Basarabiei, Chișinău*, 1933, nr. 3, p. 250-258 [o hartă foarte asemănătoare cu cea a lui Dimitrie Cantemir].
1907. LISTER, R., **How to identify old maps and globes a list of cartographers, engravers, publishers and printers concerned with printed maps and globes from c. 1500 to 1850**. London, 1965, p. 138.
1908. LUNGU, Magdalena, **Hărțile din primul pătrar al secolului al XVIII-lea ca izvor de studiere a toponimiei istorice**, în *Revista de lingvistică și științe literare*, Chișinău, 1993, nr. 5, p. 55-58.
1909. MAZILU, Dan Horia, **Noi despre ceilalți. Fals tratat de imagologie**, București, 1999, p. 41-46 [*Mapele gheograficești* – științe geografice în operele lui Cantemir].
1910. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografia românească în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea**, în *Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie. Seria geografie*, București, tom XIV, 1967, nr. 2, p. 113-119 [Comunicare prezentată în ședința festivă consacrată comemorării a 250 de ani de la apariția primei lucrări românești de geografie *Descriptio Moldaviae*. Ședință ținută în aula Academiei R.S.R. la 20 febr. 1967].
1911. MIHĂILESCU, Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, București, 1973, p. 377-386.
1912. MIHĂILESCU, Vintilă, **Géographe et ethnographie dand l'oeuvre de Démètre Cantemir**, în *Revue roumaine d'histoire*, tom. XII, București, 1973, nr. 5, p. 903-917.
1913. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografie și etnografie în epoca lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 85-99.

1914. MIHĂILESU, V.; TUFESCU, V., **Dimitrie Cantemir, precursor al geografiei moderne – 300 de ani de la naștere**, în *Studii și cercetări de geologie, geofizică, geografie*. Seria geografie, București, 1973, nr. 2, p. 165-173.
1915. NICOLAE, Florentina, **Orașul Babadag în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în volumul *Dobrogea 1878-2008. Orizonturi deschise de mandatul european*. Coord. Valentin Ciorbea, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008, 798, p. 191-194.
1916. PANAITESCU, P. P., **Contribuții la cunoașterea operei geografice a lui Dimitrie Cantemir**, București, Cultura Națională, 1926, 14 p., 1 f. h., și în *Analele Academiei Române*, București, Ser. III, Mem. Sect. Istorice, vol. VIII, 1927-1928, p. 175-188.
Recenzie de I.R. în *Transilvania*, Sibiu, 1928, nr. 59, p. 661-662.
1917. PANAITESCU, Sc., **Din istoricul cartografiei**, în *Buletinul Societății Române de Geografie*, București, tom 37, 1916-1919, p. 411, 416-417.
1918. PAPADOPOL-CALIMAH, Alexandru, **Charta Moldovei lucrată de Rigas la 1797**, în *Convorbiri literare*, București, XVII, 1883, nr. 9, p. 323-330.
1919. PAPIU-ILARIAN, A., **[Despre Charta lui Reichersdorf]**, în *Tezaur de nonumente istorice*, tom III, București, 1864, p. 125-143.
1920. PASCU, Giorgio, **Cantemir, harta Moldovei**, în *Revista critică*, Iași, 1927, I, p. 72.
1921. POPESCU-SPINENI, Marin, **Harta Bucovinei din anul 1774**, în *Revista istorică română*, București, XI-XII, 1941, 1942, p. 149, 155.
1922. POPOVICI, I., IANCU, M., **Dimitrie Cantemir precursor al geografiei românești**, în *Natura*. Seria geografie-geologie, București, 20, 1968, nr. 1, p. 11-15.
1923. RADOJIČIĆ, Djordje Sp., **Stare srpska povelje i rukopisne knjige u Hilandar (Anciennes chartes et manuscrits serbes de Chilandar)**, în *Arhivist*, Belgrade, II, 1952, p. 49-82 [Cantemir cartograf].
1924. RUFFINI, Mario, **Demetrio Cantemir geografo**, Milano, Genova, Roma, Societa Anonima Editrice Dante Alighieri, 1932, 11 p.
1925. RUFFINI, Mario, **Demetrio Cantemir geografo**, in *Rivista di geografia e di cultura geografica*, Milano, XI (1932), p. 336-344.

1926. ȘANDRU, Ion, **Câteva considerații pe marginea lucrărilor geografice moldovenești din sec. al XVIII-lea**, în *Natura*. Seria geo-grafie-geologie, București, 14, 1962, nr. 4, p. 11-12.
1927. ȘANDRU, Ion, **Dimitrie Cantemir – geograf și cartograf**, în *Terra*, 1973, nr. 4, p. 3-8.
1928. SAVU, Al., **Geograf și etnograf**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 6-7.
1929. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir. 300 de ani de la naștere**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*. Geografie, Iași, 19, 1973, p. I-VI.
1930. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir – geograf și cartograf**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Geografie, Iași, tom 20, 1974, p. 123-128.
1931. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir cartograful**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Geografie, Iași. Serie nouă, tom XXV, 1979, p. 71-83
1932. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir geo-cartograf**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 125, p. 4.
1933. TAPPE, E. D., **Another specimen of Dimitrie Cantemir's map of Moldavia**, dans *Revue des études roumaines*, Paris, tom. III-IV, 1955-1956, p. 220 + harta
1934. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir – geograf**, în *Revista muzeelor și monumentelor*, București, 1988, nr. 10, p. 61-64.
1935. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Cantemir. Desenator**, în *Manuscriptum*, București, 1989, nr. 3, p. 142-144.
1936. TOȘA-TURDEANU, Ana, **Primele hărți românești**, în *Călăuza bibliotecarului*, București, XIII, sept.-oct. 1960, nr. 9-10, p. 67-69.
1937. TOȘA-TURDEANU, Ana, **Dimitrie Cantemir precursor al geografiei moderne**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 131, p. 3.
1938. TUFESCU, Victor, **Descriptio Moldaviae, operă fundamentală pentru geografia românească**, în *Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie*. Seria geografie, București, 1967, nr. 2, p. 121-128.
1939. UNGUREANU, Alexandru, **Hărți referitoare la Țările Române în arhivele și bibliotecile pariziene**, în *Revista Arhivelor*, București, Anul L, vol. XXXV, 1958, nr. 4, p. 638-644.

1940. URECHIA, V. A., **Chartografia română**, în *Analele Academiei Române*, seria II, tom II, secț. II, discursuri, memorie, notițe, București, 1881, p. 414-425.
1941. VÂLSAN, Gheorghe, **Opera geografică a principelui Dimitrie Cantemir**, în *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj*, II, 1924-1925, p. 3-20. Extras, Cluj, 1926; Idem, *Opere alese*, vol. I, București, Editura științifică, 1971, p. 566-578.
1942. VÂLSAN, G., **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir** [cu 2 planșe – Harta Moldovei de D. Cantemir și Harta „Ungariei” de J.-B. d'Anville], București, Cultura Națională, 1926, 20 p. + 2 hărți. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice*, Cultura Națională, București, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.
Recenzie de Al. P. Arbore, în *Transilvania*, Sibiu, 1927, nr. 59, p. 37-38 și o recenzie în *Ioan Neculce*, Iași, 1924, fasc. 4, p. 400-401.
1943. VÂLSAN, G., **Dimitrie Cantemir ca geograf**, în *Revista științifică „V. Adamachi”*, Iași, vol. XII, 1925, nr. 1. p. 13-16; și în Idem, *Opere alese*, București, 1971, vol. I, p. 561-565.
1944. VIERU, Zinaida, **Părintele geografiei noastre** [o scurtă trecere în revistă a lucrării lui D. Cantemir „Descrierea Moldovei”], în *Cultura*, Chișinău, 23 oct. 1965, p. 12-13.
1945. ZACH, Krista, **Die Moldaukarte zur Descriptio Moldaviae von Dimitrie Cantemir – eine rumänische, Chartographie im Zeitalter der Aufklärung**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 101-117.
1946. БОГОСЛОВСКИЙ, М. М., **Петр 1. Материалы для биографии**. Под ред. В. И. Лебедева. Т. 5. Посольство Е. И. Украинцева в Константинополь. 1699-1700. Подгот. текста к печати, подбор ил., сост. примеч. к ним, указателей и объяснит. словаря Н. А. Баклановой. Л., Госполитиздат, 1948, 315 с., с ил. и карт.; 1 л. портр.; 3 карт. [Bosfor și împrejurimile, Harta Constantinopole, p. 24-25, 295-296].
1947. **Исторический очерк и обзор фондов и рукописного отдела библиотеки Академии Наук. Карты, планы, чертежи, рисунки и гравюры собрания Петра 1**, Москва-Ленинград, 1961, с. 42, № 636; с. 184, № 395.

1948. ЛЕБЕДЕВ, Д. М., **География в России петровского времени**, Москва-Ленинград, 1950, с. 328-331; и в *Вопросы истории*, Москва, 1973, № 10, с. 34-46.
1949. ПРОКА, В. Е. **Географическая карта Молдавии Дм. Кантемира**, в *Проблемы географии Молдавии*, Кишинев, 1975, выпуск 10, p. 161-171.
1950. РЫМБУ, Н. Л., **Дмитрий Кантемир как географ**, в *Ученые записки Тираспольского педагогического института*, Тирасполь, 1960, выпуск 9, 1958, p. 147-159.
1951. РЫМБУ, Н. Л., **Позабытый отечественный географ – Дмитрий Кантемир**, в *Известия Всесоюзного географического общества*, Москва, 1961, Т. 93, № 1, с. 85-90.

6.6. Teolog

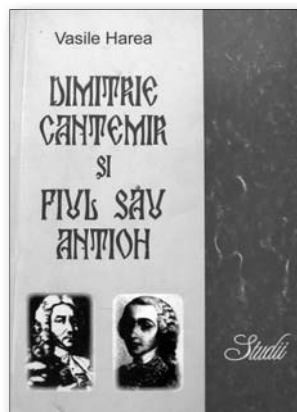
1952. BÂRLĂDEANU, Eftimie, arhiereu, **Probleme religioase-morale în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 49, 1973, nr. 9-10, p. 570-574.
1953. BÎRSAN, Cristina, **Elemente de teologie islamică în Istoria Imperiului otoman**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, XLV, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.
1954. BÎRSAN, Cristina, **Teologia islamică în scrierile cantemiriene**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 45, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.
1955. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, apărător al tradițiilor ortodoxe**, în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1973, nr. 9-10, p. 954-960.
1956. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, pedagog și teolog ortodox**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 1973, nr. 11-12.
1957. BURCĂ, Gh., **Preocupări de retorică și elocvență bisericească în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Glasul Bisericii*, București, 1975, 34, nr. 3-4, p. 304-321.
1958. CHIȚESCU, N., **Ortodoxia în opera lui Cantemir**, în *Glasul bisericii*, București, 1973, nr. 9-10, p. 1097-1120.
1959. CIORTEA, Marcela, **Dimitrie Cantemir și filosofia religiei. De la creștinism la islamism și retur**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst*

- der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 124-140.
1960. FERENȚ, Iosif, **Învățătura dogmatică ortodoxă în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Orizonturi Teologice. Universitatea din Oradea*, 1, 2000, nr. 3, p. 39-65.
1961. GRIGORAȘ, Em., **Cantemir teosof**, în *Propilee literare*, I, 1927, nr. 8, p. 10-17.
1962. HORHOIANU, P., **Eine Untersuchung des theologischen denkens Demeter Cantemirs**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 34-42.
1963. **Interesul pentru Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 15, 1970, nr. 1-3, p. 223.
1964. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir și studierea credințelor populare ale românilor**, în *Limbă și literatură*, București, 1974, nr. 3, p. 539 – 544.
1965. MIHOC, Vasile, **Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, Seria II-a, 1973, nr. 5-6. p. 341-351.
1966. MITRU, Nicolae, **Religia mahomedană oglindită în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, 25, 1973, nr. 3-4, p. 234-248.
1967. MORARU, AL., **Biserica și tradiție în „Descriptio Moldaviae”**, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”. Teologia ortodoxă*, Cluj-Napoca, 39, 1994, nr. 2, p. 25-38
1968. NEUMANN, V. **Reforma religioasă și criza de conștiință: de la Theofil Corydaleu la Dimitrie Cantemir**, în *Românii în istoria universală*, vol. II/1. Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iași, 1987, p. 385-403; Idem, *Tentația lui Homo Europeus*, București, 1991, p. 57-80.
1969. NOROCEL, Epifanie, **Creștinismul la români după Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 49, 1973, nr. 9-10, p. 618-625.
1970. PALADE, Vasile, **Principii de organizare a Bisericii Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 1974, 92, nr. 7-8, p. 1018-1029.
1971. PLĂMĂDEALĂ, Antonie, **Dimitrie Cantemir, teologul**, în Idem, *Dascăli de cuget și simțire românească*, București, 1981, p. 242-251, bibliogr.

1972. POMIAN, Ștefan, **Preocupări de doctrină creștină și islamică la Dimitrie Cantemir**, Baia Mare, Ed. Universității de Nord, 2000, 95 p.
1973. POPA, Gheorghe, **Câteva repere teologice pentru o interpretare a Divanului lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași, (seria nouă)*. Filosofie, tom. XLVI, 1999, p.27-31.
1974. RĂMUREANU, Ioan, **Creștinismul la români în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, București, 25, 1973, nr. 9-10, p. 619-631.
1975. REȘCEANU, Ștefan, **Creștinism și islamism în opera lui Dimitrie Cantemir**, Craiova, Ed. Sitech, 1999.
1976. ROTARU, Ion, **Ecumenismul lui Dimitrie Cantemir în Divanul...**, în *Armonia*, VI, 1998, nr. 9-10, p. 9.
1977. RUDNEANU, Constantin, **Probleme religioase în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Banatului*, Timișoara, 23, 1973, nr. 10-12, p. 686-699.
1978. TOMA, Stela, **Numele lui Dumnezeu în textele românești cantemiriene**, în Idem, *Filologie și literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 133-146; și în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 124, 2006, nr. 4-6, p. 424-439.
1979. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei și logicii în textele românești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Limbă și Literatură*, București, vol. I, 1997, p. 10-26; și în Idem, *Filologie și literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.
1980. TROFIN, Liliana, **Dimitrie Cantemir și tradițiile creștine la români**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 107-110.
1981. VELCULESCU, Cătălina, **Din nou despre Dimitrie Cantemir și Damaschin Studitul**, în *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, 2006-2007, 28-29, p. 275-282.

6.7. Pedagog

1982. BÂRSĂNESCU, Șt., **Dimitrie Cantemir pedagog**, în *Anuarul Școlii „V. Lupu”*, Iași, 1938/1939, p. 45-53.
1983. BÂRSĂNESCU, Șt., **Dimitrie Cantemir și pedagogia**, în *Revista de pedagogie*, București, 1973, nr. 9, p. 88-94.
1984. BÂRSĂNESCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir et la pedagogie philosophique et pédagogique. À l'occasion du tricentenaire de sa naissance**, dans *Noesis*. Vol. III. București, Ed. Acad., 1975, p. 179-186.
1985. BERCA, Ion, **Idei pedagogice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București*, Filozofie, 22, 1973, nr. 2, p. 31-36.
1986. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, pedagog și teolog orthodox**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 1973, nr. 11-12.
1987. [CRĂCIUN, Timofei] КРЭЧУН, Тимофей, **Идей педагогиче але луй Димитрие Кантемир**, ын Ынвэцэторул советик, Кишинэу, 1973, № 10, p. 49-54.
1988. CREȚULESCU, Ioana, **Cele șapte vârste ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 199-202.
1989. FILIMON, Liviu V., **Idei psihologice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Carpica*, Bacău, 1976, p. 269-279.
1990. HOLBAN, Ion, **Dimitrie Cantemir [1673-1723] și Onisifor Ghibu [1883-1972] – două puternice surse de atracție pentru pedagogi**, în *Limba Română*, Chișinău, 1997, nr. 1-2, p. 203-208.
1991. RABINOVSCI, C., **Cantemir despre educație și învățământ**, în *Cultura*, Chișinău, 1973, 3 noiembrie.
1992. VERDEȘ, Ion, **Probleme de învățământ și educative în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de pedagogie*, București, 1970, nr. 5, p. 89-94.

6.8. Concepții juridice

1993. CIUTACU, Ionuț, **Valoarea juridică a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 125-128.
1994. DVORACEK, Maria, **Organizarea politică a societății în concepția lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*. Științe juridice, Iași, 1974, 20, p. 5-12.
1995. FLOCA, I., **Elemente de drept în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, București, 94, 1976, nr. 5-6, p. 595-598.
1996. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumaines chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de l'idée impériale**, dans *Revue des études sud-est européennes*, București, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.
1997. GHILESCU, Gh., **Istoria gândirii politico-juridice**. Partea I, București, Ed. didactică și pedagogică, 1968, p. 104-107.
1998. GONȚA, Gheorghe, **Rolul lui Dimitrie Cantemir în studierea statutului politico-juridic al Țării Moldovei**, în volumul *Probleme actuale de istorie națională. Studii în onoarea profesorului Pavel Parasca*, ULIM, Chișinău, 2009, p. 93-112.
1999. GRAMA, Dumitru, **Aspecte din istoria statului și dreptului Moldovei în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Destin Românesc*, Chișinău, 2006, nr. 2, p. 132-145; în *Legea și viața*. 2003, nr. 4 (142), p. 28-30; în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor și om de știință: Conferința Internațională (4-5 aprilie 2003)*. Vol. I, Cahul, Universitatea Real-Umanistică, 2003, p. 23-27; în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș, Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 216-231.
2000. GRAMA, Dumitru, **Doctrina dreptului natural în viziunea gânditorilor Țării Moldovei**, în *Revistă de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 1996, nr. 1, p. 78-86.
2001. GRAMA, Dumitru, **Unele întrebări privitor la organizarea judiciară și a procesului în Moldova la începutul sec. al XVIII-lea (după operele lui D. Cantemir)**, în *Buletinul Academiei de Științe din R. S. S. Moldovenească*. (Seria științe sociale), Chișinău, 1975, nr. 3, p. 93-95.

2002. GRAMA, Dumitru, **Specificul abordării doctrinei contractului social în operele gânditorilor Moldovei**, în *Analele Științifice ale Universității Libere Internaționale din Moldova. Drept*, Chișinău, vol 1, 1996, p. 11-15.
2003. GRAMA, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – militant al suveranității de stat și al independenței politice a Moldovei**, în *Legea și viața*, Chișinău, 2003, nr. 2 (140), p. 21-24.
2004. GRAMA, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – promotor al ideilor doctrinei suveranității de stat**, în *Academia Internațională de Drept Economic*. Conferința științifică de totalizare a activității științifice a profesorilor și studenților pe anul 2002, Chișinău, 2003, p. 9-11.
2005. GRAMA, Dumitru, **Reflectarea unor aspecte ale suveranității statale a Moldovei în tratatul dintre Dimitrie Cantemir și Petru I din 1711**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, V-VI, 2002-2003, Chișinău, 2004, p. 134-149.
2006. GRAMA, Dumitru C., **Unele deziderate ale lui Dimitrie Cantemir referitoare la evoluția statutului juridic al Moldovei după 1711**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, nr. 4, 2008, p. 125-140.
2007. GRAMA, Dumitru, **Stat și drept în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. și red. șt. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 332-358.
2008. GRAMA, Dumitru, **Suveranitatea Țării Moldovei în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Universității „Petre Andrei”*, Iași, Venus, tom. XIV. Drept, 2008, p. 442-453.
2009. MARCU, L. P., **Idei despre stat și drept în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii și cercetări juridice*, București, 18, 1973, nr. 3, p. 487-498.
2010. MAZILU, Dan Horia, **Lege și fărădelege în lumea românească veche**, Iași, 2006, p. 25-28.
2011. OROVEANU, Mihai, **Dimitrie Cantemir**, în *Din gândirea politico-juridică din România. Figuri reprezentative*. Prefață de Ioan Ceterchi, București, Ed. științifică, 1974, p. 29-56.
2012. PASCARU, Petru, **Dimitrie Cantemir despre necesitatea și căile de instaurare a stabilității politice în țară**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat*

- aniversării a 325-a de la naștere. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 19-22.*
2013. PLATON, Ioan, **Unele idei înaintate din gândirea politico-juridică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Justiția nouă*, București, 11, 1966, nr. 22, p. 69-81.
2014. POPESCU-SPINENI, I., **Influența bizantină asupra vechiului drept românesc. Un text latin rău tradus – Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae***, cap. XI, în *Revista clasică*, tom XI-XII, 1939-1940, p. 180-192.
2015. [RUSSU, G.] РУССУ, Г., **Концепции луй Димитрие Кантемир деспре орижня ши есенца статулуй**, în *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1978, № 2, p. 55-58.
2016. SACHELARIE, Ovid, **Dimitrie Cantemir, istoric al dreptului și al instituțiilor juridice**, în *Studii. Revistă de Istorie*, București, T. 26, 1973, nr. 5, p. 957-970.
2017. VULCĂNESCU, Romulus, **Etnologie juridică**, București, Editura Academiei, 1970, p. 169, 171, 175.
2018. ВЛАСОВА, Л. В., **Взгляды Дмитрия Кантемира на развитие молдавско-османских политико-правовых отношений в XV – начале XVIII вв.**, в кн. *Социально-экономическая и политическая история Молдавии периода феодализма*, Кишинев, „Штиинца”, 1988, с. 104-117.
2019. GRAMA, D. K., **Некоторые вопросы судостроительства и судопроизводства Молдавии начала XVIII в.** (По работам Д. Кантемира), в *Известия АН МССР*, сер. общест. наук, Кишинев, 1975, № 3, p. 93-95.
2020. КОБЭНЯНУ, С. И., **Политико-правовая мысль Молдавии конца XVII – нач. XVIII века: Лекция о Д. Кантемире**, Кишинев, 1988, 40 с.
2021. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на государство и право**, в *Вестник Московского Университета*, серия XI, Право, Москва, 1997, Nr. 4, p. 73-78.
2022. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на происхождение и развитие государства**, в *Правовое регулирование общественных отношений*, Москва, 1977, p. 78-82.

6.9. Concepții economice

2023. AURELIAN, P. S., **Schițe asupra stării economice a României în sec. al XVIII-lea**, în *Analele Academiei Române*, seria II, tom III, sesiunea anului 1881, București [Despre Cantemir, p. 74, 75, 76, 79, 99-104, 126, 129, 131, 150-155].
2024. BĂDINA, Ovidiu, **Cercetarea sociologică concretă. Tradiții românești**, București, Ed. Polit., 1966, p. 10, 11, 12, 13 [Despre D. Cantemir].
2025. CONSTANTINESCU, Miron, **Cercetări sociologice 1938-1971**, București, 1971, p. 203, 211, 356 [Despre D. Cantemir].
2026. CONSTANTINESCU, Miron; BĂDINA, Ovidiu; GALL, Ernő, **Gândirea sociologică din România**, București, 1974, p. 14, 15 [Despre D. Cantemir].
2027. DAN, Pavel, **Despre concepția economică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii și referate economice*, București, Ed. Academiei, 1954, p. 127-138.
2028. DOBRE, Gh., **Dimitrie Cantemir – spirit politic în cultura social-economică românească**, în *Viața economică*, 1973, 11, nr. 43, p. 16.
2029. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumaines chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de l'idée impériale**, dans *Revue des études sud-est européennes*, București, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.
2030. **Gândirea economică a feudalilor. Dimitrie Cantemir 1673-1723**, în *Istoria gândirii economice din România*, București, 1970, p. 10-13.
2031. IONAȘCU, Viorica; POPESCU, Manuela, **Activități economice medievale reflectate în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 62-67.
2032. IOȚA, V., **Dominante ale gândirii social-economice a lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața economică*, București, 1973, nr. 42, p. 20.
2033. **Istoria doctrinelor economice**, București, Editura didactică și pedagogică, 1970, p. 328-331 [Despre D. Cantemir].
2034. MAXIM, Mihai, **Haraciul moldovenesc în opera lui D. Cantemir**, în *Analele Universității București*, Ser. Filozofie, Istorie, Drept, București, 22, 1974, p. 69-78.

2035. NEAMȚU, Octavian, **Societatea ca obiect de studiu în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 169-179.
2036. NICHITA, Vasile, **Dimitrie Cantemir și începuturile gândirii economice românești**, în *Era socialistă*, București, 1973, nr. 10, p. 41-43.
2037. NICOLAE-VĂLEANU, I., **Gândirea economică a lui Dimitrie Cantemir**, în I. Nicolae-Văleanu, George Virgil Stoenescu, *Probleme economice*, București, 26, 1973, nr. 10, p. 63-71.
2038. PAVEL, D., **Despre concepția economică a lui Cantemir Voevod**, în *Foița pentru istorie și literatură*, 1895, Vol. 1, p. 129-132.
2039. STOICA, Gheorghe, **Descrierea economică a Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr. 10, p. 22-24.
2040. USTIAN, Ion, **Concepțiile economice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Florile dalbe*, Chișinău, 30 oct., 2003, p. 6.
2041. USTIAN, Ion, **Exponent al mercantilismului târziu: Anul Dimitrie Cantemir**, în *Funcționarul public*, Chișinău, 2003, nr. 5, p. 1, 2.
2042. ZANE, G., **Economia de schimb în Principatele Române**, București, 1930, p. 90-92.
2043. ДИМО, Н. А., **О природе и хозяйстве Молдавии в труде Д. Кантемира „Descriptio Moldaviae”**, в *Известия Молдавского филиала АН СССР*, Кишинев, 1957, №4, p. 125-128.
2044. ДЫРУ, М. Д., **О развитии производительных сил Молдавии XVIII в. в работах Дмитрия Кантемира**, в кн. *Советская историография аграрной истории СССР (до 1917 г.)*, Кишинев, 1978, p. 191-194.
2045. ИЗМАН, А. С., **Экономические взгляды Дмитрия Кантемира**, в *Известия АН МССР. Серия общественные науки*, Кишинев, 1980, №3, с. 17-23.
2046. УСТИАН, Иван, **Экономические концепции Петра Великого и Дмитрия Кантемира**, Кишинэу, Изд. Картя Молдовой, 2008, 89 с.

6.10. Medicina, științele naturii

2047. [AVERIN, Iurie] АВЕРИН, Юрие, **Димитрие Кантемир – зоолог**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 24, p. 12.
2048. BUZULEANU, V., **Medici scriitori și scriitori medici**, în *Cultura*, 21 ian., 1967, p. 13 [Despre referințele medicale ale lui D. Cantemir în lucrările: „Istoria ierografică”, „Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman”, „Descrierea Moldovei”].
2049. CANTACUZINO, Ion, **Dimitrie Cantemir și medicina**, în *Viața medicală*, București, 8, 1961, nr. 16, p. 899-902.
2050. COLAC, Tudor, **Unele precizări privind terminologia faunistică în Descrierea Moldovei**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 120-125.
2051. [EJOV, N. N.] ЕЖОВ, Н. Н., **Проблемеле де медичинэ ын опереле луй Димитрие Кантемир**, ын *Окротиря сэнэтэций*, Кишинэу, 1958, № 1, p. 49-53 [Generalizarea informațiilor despre medicina populară, chirurgie și terapia medicamentoasă în „Istoria ierografică”; „Istoria Imperiului Otoman”, „Viața lui Constantin Cantemir”].
2052. FILIPAȘCU, Alexandru, **Relații despre fauna Moldovei din sec. XVII-XVIII în Istoria ierografică de Dimitrie Cantemir**, în *Revisita muzeelor*, București, VI, 1969, nr. 6, p. 485-492.
2053. IFTIMOVICI, Radu, **Istoria medicinei**, București, 1994, p. 163 [Despre Cantemir].
2054. MAREȘ, D., **Dimitrie Cantemir – domnitor român cunoscător al medicinei**, în *Curierul sănătății*, 1995, nr. 3, p. 7.
2055. MUNTEANU, Ion, **Aspecte medicale în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Sănătatea*, 21, 1973, nr. 6, p. 21.
2056. NICOLAU, A. E., **Demetrius Cantemir: The First Account of a Transabdominal Approach to Repair a Groin Hernia**, în *Chirurgia*, București, 2008, nr. 103 (3), p. 359-362.
2057. OSTIN, Nicolae, **Dimitrie Cantemir precursor al istoriografiei medicale românești**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 33, p. 9.
2058. SAMARIAN, Pompei, Gh., **Medicina și farmacia în trecutul românesc**. Vol. I (1382-1775), Călărași, Tipografia modernă, 1935, p. 19-24, 30, 48-49, 56, 57, 68, 96, 97 ș. a.

2059. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir și medicina**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 129, p. 4.
2060. SIMONESCU, Cristofor I.; PETROVANU, Magda, **Figuri de chi-miști români**, București, Editura științifică, 1964, p. 10-14.
2061. TODERICIU, D., **Dimitrie Cantemir – un precursor al științei chimice românești**, în *Studia bibliografică*, București, 1969, nr. 3, p. 613-655.
2062. VAIAN, L., **Cel dintâiu istoriograf medical român (D. Cantemir)**, București, Editura revistei România Literară, 1932, 66 p.
Recenzii de Lucian Boz, în *Dimineața*, 29, nr. 9538, 1933, p. 10; de Gh. Ghibănescu, în *Theodor Codrescu*, Iași, III, 1934, nr. 2, p. 31; de Perpessicius, în *Cuvântul*, 9, 1933, nr. 3045, p. 1; și de Em. C. Grigoraș, în *Adevărul*, 48, 1934, nr. 15 417, p. 2.
2063. VAILLAN, L. B.C., **Cel dintâi istoriograf medical român. Însemnările de medicină și de folclor ale Principelui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 10 sept. 1933, nr. 666, p. 7.
2064. VĂTĂMANU, N., **Dimitrie Cantemir. Iatofilograful**, în *Viața medicală*, 1974, Nr. 2, p. 83-85.
2065. VĂTĂMANU, N., BRĂTESCU, G., **O istorie a medicinei**, București, 1975, p. 217 [Despre Cantemir].
2066. VĂTĂMANU, Nicolae, **Medicină veche românească**, București, 1970, p. 138, 140, 152, 229 [Despre D. Cantemir].
2067. VOICULESCU, Marin, ANGHELESCU, Mircea, **Medici scriitori... Scriitori medici...**, București, 1964, 286 p.
2068. АГАСЬЕВА, Н. А., **Биологические воззрения Д. К. Кантемира**, в кн. Н. А. Агасьева, *Из истории биологической мысли в Молдавии*, Кишинев, Штиинца, 1978, p. 66-91.
2069. АГАСЬЕВА, Н., **Дмитрий Кантемир и развитие биологических знаний в Молдавии**, в кн.: *Из истории естествознания: Тезисы докладов второго совещания Молдавского отделения историков естествознания и техники*, Кишинев, 1966, с. 6-11.
2070. ЕЖОВ, Н. Н., **Вопросы медицины в трудах Дмитрия Кантемира**, в *Здравоохранение*, Кишинев, 1958, № 1, с. 50-54.
2071. ЕЖОВ, Н., **Кантемир и ... медицина**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 25 окт., 1973, p. 3.

2072. ПОПУШОЙ, Е. П., **Дмитрий Кантемир и медицина**, в кн. Е. П. Попушой, К. Р. Лунгу, *Итоги и перспективы исследования по истории медицины*. Тез. докл. Первого Всесоюз. Съезда историков медицины, Кишинев, 1973, p. 483-485.
2073. ТЕСТЕМИЦАНУ, Н. А. и др., **Дмитрий Кантемир и медицина**, в кн. Idem, *Видные врачи Молдавии*, Кишинев, 1985, с. 12-16.

7. Dimitrie Cantemir – om de cultură

2074. ANGHELESCU, Mircea, **Cultura română și Orientul în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea**, în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediție de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 189-197.
2075. BAHNER, Werner, **Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, in *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR*. 13. *Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 7-32.
2076. BAHNER, Werner, **Dimitrie Cantemir, ein bedeutender Schriftsteller und Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung**, in *Aufklärung als europäisches Phänomen*, Leipzig, 1985, S. 217-247.
2077. BĂLU, Ion, **Dimitrie Cantemir, personalitate umanistă a culturii Românei**, în *Limbă și literatură română*, București, 22, 1993, nr. 3-4, p. 25-26.
2078. BARBU, N., **Cantemir, iluministul**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 17, p. 3.
2079. BECLEANU, I., **Geneza culturologiei românești**, Iași, 1974, p. 200-205.
2080. BECLEANU-IANCU, Adela, **Dimitrie Cantemir primul culturolog român**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 16.
2081. CÂNDEA, Virgil, **La place de Dêmètre Cantemir dans la culture Roumaine**, in *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, XII, 1973, nr. 5, p. 875-889.
2082. CÂNDEA, Virgil, **Locul lui Dimitrie Cantemir în cultura românească**, în volumul *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, Sesiune științifică, București, Ed. Academiei Române, 1974, p. 61-75.

2083. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – un cărturar de seamă al țării noastre**, în *Viața militară*, X, 1957, nr. 2, 7, p. 6.
2084. CORBU, Haralambie, **Polifonismul cultural și civilizațional la Dimitrie Cantemir**, în *Dinastia Cantemireștilor, sec. XVII-XVIII*. Coord. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, 2008, p. 428-442.
2085. [COVAL, D. V.] КОВАЛ, Д. В., **Элементе де публичистикэ ын креация луй Д. Кантемир**, în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 140-146.
2086. [COVAL, D. V.] КОВАЛ, Д. В., **Арта публичистикэ ын опера луй Димитрие Кантемир**, în *Култура*, Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 7.
2087. DIACONESCU, Emil, **Cultura umanistă a lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 22, p. 11.
2088. DRAGNEV, Demir, **Iluminismul timpuriu în opera lui Dimitrie Cantemir și în cea a Domnului fanariotr Nicolae Mavrocordat**, în volumul *Probleme actuale de istorie națională. Studii în onoarea profesorului Pavel Parasca*, ULIM, Chișinău, 2009, p. 73-92.
2089. DUȚU, Alexandru, **Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea (1700-1821). Studii și texte**, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 19-58.
2090. DUȚU, Alexandru, **Sinteză și originalitate în cultura română (1650-1848)**, București, Editura enciclopedică română, 1972, 272 p.
2091. DUȚU, Alexandru, **Dêmètre Cantemir et l'image de la civilisation européenne**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 21-33.
2092. **Epoca umanismului – Dimitrie Cantemir**, în *Istoria filozofiei românești*, Vol. 1, București, 1972, p. 58-118.
2093. EȘANU, Valentina; EȘANU, Andrei, **Universul cărții la Dimitrie Cantemir**, în *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2007, nr. 2-3 (7), p. 14-19.
2094. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Cartea în orizonturile culturale-științifice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tradiții și valori culturale la est de Carpați (sec. XVI-XX)*, Chișinău, USM, 2007, p. 5-16.

2095. GHEORGHIU, Mihnea, **L'horizont culturel et politique de Dimitrie Cantemir**, dans *Cahiers roumains d'études littéraires*, București, 1973, nr. 2, p. 93-99.
2096. GHEORGHIU, Mihnea, **Orizontul cultural-politic al lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 133-140.
2097. GHEORGHIU, Mihnea, **Demeters Cantemir's Cultural and Political Horizon**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 5-11.
2098. GEORGESCU, Vlad, **Ideile politice și iluminismul în principalele române, 1750-1831**, București, 1972, 226 p. (Despre Cantemir, p. 22, 35, 37, 38, 49, 57, 59, 60, 72, 75, 81, 82, 84, 85, 86, 90, 94, 96, 101, 106, 117, 127, 128, 136, 138, 139, 144, 156, 157, 161, 168, 169, 170, 179, 181, 187, 197, 205, 207).
2099. HILT, V., **Dimitrie Cantemir, domnitorul și savantul umanist – călător și explorator**, în Idem, *Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate*, București, 1972, p. 51-71.
2100. ILIESCU, Ion, **Începuturile gândirii estetice în cultura românească**, București, Editura didactică și pedagogică, 1968, p. 6-8.
2101. ILIESCU, Ion, **Opiniile lui Dimitrie Cantemir cu privire la artă și frumos**, în *Limbă și literatură*, 1969, nr. 22, p. 25-37; și în Idem, *Geneza ideilor estetice în cultura românească. Secolele XVI-XIX*, Timișoara, Ed. Facla, 1972, p. 71-87.
2102. ILIESCU, Ion, **Dimitrie Cantemir teoretician al artei**, în *Orizont*, Timișoara, 24, 1973, nr. 43, p. 5.
2103. LĂUDAT, I. D., **Umanismul operei lui D. Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 105-128.
2104. MAZILU, Dan Horia, **Locul lui Dimitrie Cantemir în cultura românească**, în vol. *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, Sesiune științifică, București, Ed. Academiei Române, 1974, p. 61-75; și în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediție de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 174-188.
2105. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir, personalitate multilaterală a culturii și literaturii române**, în Idem, *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, București, Ed. Floarea darurilor, 2001, p. 235-241.

2106. MIHĂLCESCU, Constantin, **Umanistul Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Olteniei*, Craiova, 1973, nr. 9-10, p. 735-743.
2107. NANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – desenător, istoric de artă și arhitect**, în *Studii și cercetări de bibliologie*. Seria nouă, vol. XIII, București, 1974, p. 197-209.
2108. PANAITESCU, P. P., **Introducere la istoria culturii românești**, București, Editura științifică, 1969, p. 49, 106, 167, 197, 278, 299, 317. [Despre D. Cantemir].
2109. PANAITESCU, P. P., **Contribuții la istoria culturii românești**. Ediție îngrijită de Silvia Panaitescu. Prefață, note și bibliografie de Dan Zamfirescu, București, Editura Minerva, 1971, p. 596-600.
2110. PASCU, G. **I traco-daci nella visione degli umanisti e illuministi romeni** [D. Cantemir, S. Micu, P. Maior, G. Șincai], în *Memoriile secției de științe istorice*. Seria IV, T. VI, București, 1983, p. 131-136.
2111. PASCU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a istoriei și culturii românești**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 1, 6-7.
2112. PĂRĂIANU, Răzvan, **Dimitrie Cantemir. Cultură, umanism și educație socialistă**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 215-252.
2113. PIPPIDI, Andrei, **Cărturarul între cărturarii vremii**, în *Viața Românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 83-97.
2114. PLATON, Gh., **Dimitrie Cantemir cărturarul și patriotul**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași* (serie nouă), Secțiunea III, a. Istorie, 1973, Tomul XIX, fasc. 2, p. I-X.
2115. POPESCU, Adrian N., **Dimitrie Cantemir – mare cărturar umanist român**, în *Glasul bisericii*, București, 1973, nr. 9-10, p. 1090-1096.
2116. SCHUSTER, Paul, **Dimitrie Cantemir – eine Persönlichkeit humanistischer Prägung**, in *Volk und Kultur*, București, 25, 1973, nr. 10, S. 50.
2117. SIMONESCU, Dan; NICOLESCU, Corina, **Cultura medievală**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, VI, 1962, nr. 6, p. 1505-1526.
2118. STĂNCIULESCU-BÎRDA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a Champion of Medieval Romanian Politics and Culture**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 28, 1987, nr. 2, p. 211-222.

2119. STĂNESCU, Eugen, **Der Humanismus und die Anfänge der Ursprungs- und Kontinuitätsideen bei den Rumänen**, în *Balkan Studies*, Thessaloniki, 13 (1972), S. 65-88.
2120. STEFANOV, Nicolae, **Dimitrie Cantemir și umanismul**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chișinău, V-VI, 2002-2003, p. 130-133.
2121. STOLERU, Victor, **Elemente umaniste în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista noastră*, 1989, nr. 143-145, p. 2810-2811.
2122. TĂNASE, Al., **Cultură și civilizație**, București, 1977, 356 p. [Probleme ale culturii și civilizației în gândirea românească: Umanismul românesc și Dimitrie Cantemir în contextul civilizației europene, p. 185-200; Dimitrie Cantemir și maturizarea umanismului românesc, p. 200-204].
2123. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir and the South-East European Pre-Enlightenment**, în *Transylvania Review*, Cluj-Napoca, 7, 1998, nr. 2, p. 111-128.
2124. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir și preiluminismul sud-est european**, în *Anuarul Institutului de istorie și arheologie*, Cluj-Napoca, 1976, nr. 19, p. 299-314; *Interferențe iluministe europene*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1984, p. 49-71; *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 39, p. 1, 5; nr. 40, p. 12.
2125. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir și Samuil Micu. Contribuții la istoria iluminismului românesc**, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai”*, Târgu-Mureș, II, 1999, p. 27-41.
2126. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir, précurseur des lumières dans le Sud-Est de l'Europe**, dans *La culture roumaine à l'époque des lumières I*, București, Univers, 1982, p. 171-197.
2127. TOMA, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – umanismul și raționalismul**, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, Cluj-Napoca, 1973, 18, fasc. 2, p. 9-17.
2128. TURCU, N. V., **Renescențismul gândirii lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 37, p. 10.
2129. URSU NANIU, Rodica, **Dimensiunea umanistă a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 118-123.

2130. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir și umanismul**, București 1972, Ed. Minerva, 308 p.
Recenzie de Nicolae Manolescu, în *România literară*, București, 1972, 15 iun., nr. 25, p. 9; D. Micu, în *Contemporanul*, București, 1972, nr. 35, p. 3; Al. Piru, **Apogeul umanismului românesc**, în *România literară*, București, 5, 1972, nr. 27, p. 15; M. Cazacu, **Misiunea culturală a poporului român în viziunea lui D. Cantemir**, în *Orizont*, Timișoara, 23, 1972, nr. 12, p. 3; Mihai Marta, în *Revista de istorie literară și teorie literară*, București, tom 22, 1973, nr. 2, p. 295-297; Florin Mihăilescu, **Două moduri de a celebra sau exigențele istoriei literare**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 192-198; Marian Stroia, în *Studii. Revistă de istorie*, București, 26, 1973, nr. 5, p. 1089-1093.
2131. VAIDA, Petru, **L'humanisme de Démètre Cantemir, dans Revue Roumaine d'histoire**, Bucarest, XII, 1973, nr. 5, p. 891-902.
2132. VAIDA, Petru, **Umanismul lui Cantemir și problema conștiinței morale**, în *Revista de filozofie*, București, 1971, nr. 5, p. 661-667; și extras, București, Editura Academiei, 1971, 7 p. (cu 20 titl. bibliografice).
2133. ZAMFIRESCU, Dan, **Spiritualități românești**, București, Monitorul Oficial, 1941, p. 288-290.
2134. ZUB, Al., **Note preiluministe la Cantemir**, în Idem, *Biruit-au gândul (note despre istorismul românesc)*, Editura Junimea, Iași, 1983, p. 68-84.
2135. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – erudit și om politic**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723), principe român și cărturar european*, Iași, 2003, p. 9-12.

7.1. Scriitor și filolog

2136. ADAMESCU, Gh., **Noțiuni de istoria limbii și literaturii române**, Ed. a II-a, București, Socec, 1896, p. 178, 192-196, 341-342.
2137. ADAMESCU, Gh., **Istoria literaturii române**, București, Editura Librăriei „Universala” Alcalay, [1920], IV, 537 p., p. 169-177.
2138. ALEXANDRESCU, Emil; GAVRILĂ, Dana, **Literatura română în analize și sinteze**, Chișinău, 1999, p. 92-94.
2139. ALEXANDRU, Ioan, **Inorogul de crivăț**, în *Analele Universității București*, Limbă și literatură română, 1973, nr. 2, p. 51-54.

2140. ANDRIESCU, Al., **Contribuția marilor cronicari moldoveni și munteni la dezvoltarea limbii literare**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Istorie, Filologie, Iași, Secț. III, tom II, fasc. 1-2, 1957, p. 97-139.
2141. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Literatura română și Orientul (secolul XVIII-XIX)*, București, Ed. Minerva, 1975, p. 10-40.
2142. ANTONESCU, Georgeta; SCHIANU, Octavia, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, Cluj-Napoca, 1978, p. 146-175.
2143. APOSTOLESCU, Nicolae I., **Studii. Literatură, estetică, filologie**, București, 1904, p. 54-57.
2144. APOSTOLESCU, Nicolae I., **L'ancienne versification roumaine (XVII-XVIII s.)**, Paris, Champion, 1909, p. 56-66.
2145. ARISTIA, C. C., **Prințul român. Stanțe epice închinat românilor**, București, 1843, 108 p.
2146. ARVINTE, Vasile, **Influența greacă asupra limbii române (pe baza A.L.R.). Împrumuturi directe din greaca bizantină**, în *Analele Universității „Al. I. Cuza”*, Iași. Serie nouă, secț. III (șt. sociale), Limbă și literatură, tom XII, fasc. 1, 1996, p. 1-28.
2147. ASACHI, Gh., **Despre literatura românească**, în *Albina românească*, Iași, 1830, p. 51-52; și în *Curierul Românesc*, București, 1829-1830, p. 433-434.
2148. BABEȚI, Adriana, **Bătăliile pierdute. Dimitrie Cantemir – Strategii de lectură**, Timișoara, Universitatea de Vest, 1996, 340 f.; și Ed. Amarcord, 1998, 300 p.
Recenzie de Diana Adamek, **Cantemir**, în *Apostrof*, Cluj-Napoca, an. 11, 2000, nr. 7-8, p. 11, 46; și de Petru Vaida, în *România literară*, București, an. 34, 2001-2002, nr. 51-52, p. 31, il.
2149. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Пажинь литературе деспре Кантемир**, ын Лимба ши литература молдовеняскэ, Кишинэу, 1973, nr. 3, p. 48-56; și în Idem, *Дин перспектива актуалитэций*, Кишинэу, 1975, p. 156-176.
2150. BĂLĂEȚ, Dumitru, **Aspecte ale metaforei la Cantemir**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 51-59; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediție de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 235-244.

2151. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir et les débuts de la littérature et de la langue littéraire roumaines**, dans *Cahiers roumains d'études littéraires*, București, 1973, nr. 2, p. 100-104.
2152. BĂLU, I., **Dimitrie Cantemir, personalitate umanistă a culturii române**, în *Limba și literatura română*, București, 1993, nr. 3-4, p. 25-28.
2153. BEHRING, Eva, **Rumanische Literatursgeschichte von den Anfängen bis zur Gegenwart**, Konstanz, 1994, S. 65-74.
2154. BEYRER, Arthur, **Die Bezeichnungen für „Volk” in Dimitrie Cantemir's Werk**, in *Beiträge zur rumänischen Philologie*. Herausgegeben von Werner Bahner, Berlin, Akad. Verlag, 1968, p. 49-72.
2155. BOCHMANN, K., **Sprachreform und Sprache der Reform bei Dimitrie Cantemir**, *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 65-74.
2156. BOCHMANN, Klaus, **Cantemirs Sprachen**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 150-160.
2157. BOROIANU, C., **Dimitrie Cantemir**, în *Curs de istoria literaturii române*, București, 1965, vol. I, p. 183-213.
2158. BREBAN, V., **In legătură cu formarea lexicului limbii române literare**, în vol. *Omagiu lui Alexandru Rosetti. La 70 de ani*, București, 1965, p. 93-95.
2159. BREZIANU, Andrei, **Swift și Cantemir sau Gulliver și Licorna**, în *Secolul 20*, București, 1973, nr. 11-12, p. 39-53; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediție de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 198-218.
2160. BUCUR, Marin, **Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu**, București, Minerva, 1973, p. 10, 13, 20, 22, 32, 33, 42, 53, 60, 61, 63, 67, 68, 85, 134, 142, 148, 150, 159, 162, 164, 180, 189, 201, 226, 227, 248, 288, 309, 331, 332, 335, 336, 337, 338, 393, 410, 411, 419, 426, 432, 594.
2161. BULGĂR, Gheorghe, **Scriitori români despre limbă și stil**, București, Societatea de Științe istorice și filologice, 1957, p. 44-51.
2162. BULGĂR, Gheorghe, **Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români**. Antologie, studiu introductiv, comentarii,

- glosar. Prefață de Perpessicius, București, Editura didactică și pedagogică, 1966, 208 p.
2163. BULGAR, Gh., **Momentul Eminescu în evoluția limbii române literare**, București, Editura Minerva, 1971, p. 12-13, 17.
2164. BUSUIOCEANU, Alexandru, **Istoria literaturii române**. Compendiu, București, 1998, p. 69-73.
2165. CARACOSTEA, D., **Poezia tradițională română. Balada poporănă și doina**. Ediție critică de D. Șandru, București, Editura pentru literatură, 1969, 2 vol., vol. I, p. XXVII, 63-64; vol. II, p. 18, 25, 445, 453, 456-457.
2166. CARDAȘ, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii românești. De la origine până în zilele noastre*, București, Tiparul Oltenia, 1938, p. 133-139.
2167. CARTOJAN, Laetiția, **Legenda „Mama lui Ștefan cel Mare”. D. Cantemir, izvorul baladelor din sec. al XIX-lea**, în *Cercetări literare*, V, București, M. O., Imprimeria Națională, 1943, p. 65-98 + VII f. planșe.
2168. CARTOJAN, Nicolae, **De la Matei Basarab și Vasile Lupu până la Șerban Cantacuzino și D. Cantemir**, București, Ed. Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1942, p. 91-178.
2169. CARTOJAN, Nicolae, **De la Matei Basarab și Vasile Lupu până la Șerban Cantacuzino și D. Cantemir**. Prefață de Dan Horia Mazilu, Bibliografii de Dan Simionescu. Ediție îngrijită de Rodica Rotaru și Andrei Rusu, București, Ed. Fundației Culturale Române, 1996, p. 149-328.
2170. CARTOJAN, Nicolas, **Les premiers éléments occidentaux dans la littérature roumaine**, Paris, 1934.
2171. CAZACU, Boris, **Studii de limbă literară. Probleme actuale ale cercetării ei**, [București], ESPLA, 1960, p. 83-110.
2172. CĂLINESCU, G., **D. Cantemir: filosof și romancier**, în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941, p. 39-47; Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Ediție și prefață de Al. Piru, București, Minerva, 1968, p. 35-42; și în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 16-17.
2173. CIOCULESCU, Ș., **Der Dichter Dimitrie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723)*, Berlin, 1974, S. 59-64.

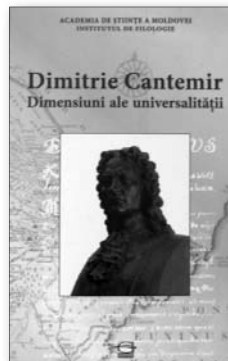
2174. CÂNDEA, Virgil, **Începuturile literare ale lui Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Divanul*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Virgil Căndea, București, Ed. pentru literatură, 1969, p. VII-CI.
Recenzie de Stela Toma, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, 1970, nr. 5, p. 614-617.
2175. [CEMÂRTAN, C.] ЧЕМЫРТАН, К., **Ун каз де инфлуенцэ латинэ асупра синтаксей луй Д. Кантемир**, ын *Черчетэрь де лимбэ ши литературэ молдовеняскэ*, Кулежера интеруниверситарэ, Кишинэу, Штиинца, 1984, п. 84-91.
2176. CHIȚIMIA, I. C., **Bazele istorice și izvoarele ideii originii latine a poporului și a limbii române la Gr. Ureche și M. Costin**, în *Analele Universității București*, Seria Științe Sociale, Filologie, XIV, 1965, p. 23-59.
2177. CHIVU, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir și limba română literară veche**, în *Limba română. Revistă de știință și cultură*, Chișinău, 2007, nr. 10-12 (148-150), p. 133-140.
2178. CIMPOI, Mihai, **Dimitrie Cantemir și „lavrintul” baroc**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 204-211.
2179. CIOBANU, Fulvia, **Formații cărțurărești în compunerea românească**, în vol. *Omagiu lui Iorgu Iordan cu prilejul împlinirii a 70 de ani*, București, 1958, p. 161-167.
2180. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Сатира политикэ ла Кантемир**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 57-63.
2181. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Кантемир – поетул**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 84-94.
2182. CIOBANU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române vechi*. Ediție îngrijită, note și prefață de Dan Horia Mazilu, București, Ed. Eminescu, 1989, p. 359-400.
2183. CIOBANU, Valeriu, **Relații literare româno-ruse în epoca feudală**, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, 9, 1960, nr. 2, p. 300-306.
2184. CIOCULESCU, Șerban, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna*, Cluj, II, 1958, nr. 35, p. 1, 7; și în *Varietăți critice*, Editura pentru Literatură, București, 1966, p. 53-61.

2185. CIOCULESCU, Șerban, **Dimitrie Cantemir, scriitorul**, în *Revista bibliotecilor*, 1973, nr. 9, p. 552-554.
2186. CIOCULESCU, Șerban, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir. Viața lui Constantin Cantemir. Viața și opera lui Dimitrie Cantemir. Un studiu lingvistic despre Dimitrie Cantemir. Cantemir – retor și artist**, în *Itinerar critic*, Vol. 2, București, Ed. Eminescu, 1975, p. 53-86.
2187. CIOCULESCU, Șerban, **Cantemir – retor și artist**, în *România literară*, 25 oct. 1973, p. 7; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*, prefață, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 230-234.
2188. CIORTEA, Marcela, **Gerunziul – predicat în Divanul lui Dimitrie Cantemir**, în *Studia in honorem magistri Vasile Frățilă*, Timișoara, 2005, p. 157-168.
2189. CONTREA, Florin, **Cantemir despre retorică**, în *Banat*, Lugoj, an. 3, 2006, nr. 8-9, p. 11, il.
2190. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireștilor, sec. XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, 2008, p. 378-387.
2191. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir și problema sincretismului cultural-spiritual. Câteva repere**, în *Akademios. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 3 (10), p. 43-46.
2192. [CORLĂTEANU, Nicolae] КОРЛЭТЯНУ, Николае, **Димитрие Кантемир ши лимба литерарэ**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажсиулуй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 76-83.
2193. [CORLĂTEANU, N. G.; PURICE, M.] КОРЛЭТЯНУ, Н. Г.; ПУРИЧЕ, М., **Скице де историе а лимбий молдовенешть литераре**, Кишинэу, 1986, кап. IV, п. 171-179.
2194. CORNEA, Paul, **Originile romantismului românesc**, București, Editura Minerva, 1972. p. 121, 242, 335, 338, 347, 358, 487, 488, 496, 633, 660.
2195. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Уманизмуллуй Димитрие Кантемир (285 ань де ла дата наштерий)**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 19-28.
2196. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир**, ын *История литературий молдовенешть*, 1958, вол. I, *Де ла орижсинь пынэ ла 1840*, п. 88-113, Кишинэу, 1986, п. 246-277.

2197. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Кантемир – прозаторул**, ын *Нустру*, Кишинэу 1973, № 9, п. 99-111.
2198. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши актуалитатя уманизмулуй сэу**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1973 (I), 3 окт.; 1973 (II), 5 окт.; 1973 (III), 7 окт.; ши ын *Дестинул Инорогулуй. Омажсиулуй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 38-51.
2199. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир – скриитор уманист**, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1974, 284 п.
2200. COROBAN, Vasile, **Dimitrie Cantemir – scriitor umanist. Eseu**. Chișinău, Ediția a II-a, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 296 p. **Recenzie** în *Limba Română*, Chișinău, 2000, nr. 6-12, p. 125-126.
2201. COSMA, Anton, **Geneza romanului românesc**, București, 1985.
2202. COTEANU, L., **Elemente de dialectologie a limbii române**, București, Editura Științifică, 1961, 319 p.
2203. COTEANU, Ion, **Stilistica funcțională a limbii române**, București, 1985, p. 41, 49, 65.
2204. [COTELNIC, F.] КОТЕЛНИК, Ф., **Димитрие Кантемир ши вокабуларул штиинцифик**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, nr. 3, п. 64-69.
2205. COZMULICI, Alisa, **Grădinile lui Dimitrie Cantemir**, în *International Conference of Young Researchers* (6-7 noiembrie 2008, Chișinău). Book of abstracts / science com.: Valeriu Ciorba [et. al.], Chișinău, 2008, p. 183-184.
2206. COZMULICI, Alisa, **Rolul tropilor în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *International Conference of Young Researchers* (6-7 noiembrie 2008, Chișinău). Book of abstracts / science com.: Valeriu Ciorba [et. al.], Chișinău, 2008, p. 184-185.
2207. COZMULICI, Alisa, **Structuri alegorice în „Istoria ieroglifică”**, în *Colocviul Internațional Filologia modernă: realizări și perspective în context european (ediția a II-a)*. Semiotica și hermeneutica textului. Coord. Aliona Grati, Inga Ciobanu, Chișinău, Vol. II, 2009, p. 90-93.

2208. CRĂCIUN, Victor; CRIȘAN, Const., **Literatura română în lume**, București, 1969, p. 34, 38, 41-42.
2209. [CUCEROVA, E. A.] КУЧЕРОВА, Е. А., **Гречизме ын лимба оперелор луй Димитрие Кантемир**, ын *Проблеме де лингвистикэ*. Кишинэу, 1988, п. 115-119.
2210. CUCU, Ștefan, **Un remarcabil studiu consacrat neolatinei cantemiriene** [Nicolae, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus” și „Historia Moldo-Vlachica”**. Cuv. înainte de Dan Slușanschi, București, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.], în *Agora*, Constanța, an. 6, 2006, nr. 22, p. 13.
2211. CURTICĂPEANU, Doina, **Orizonturile vieții în literatura veche românească (1520-1743)**, București, Minerva, 1975, p. 123-180.
2212. CVASNÎI CATANESCU, Maria, **Tehnici descriptive la Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, București, 46, 1997, nr. 1-3, p. 55-62.
2213. DENSUȘIANU, Aron, **Istoria limbei și a literaturii române**. Ed. a 2-a, Iași, Tipo-Litografia II. Goldner, 1894, p. 181, 228-231.
2214. DENSUȘIANU, O., **Notițe asupra lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista critică literară*, Iași, Anul II, 1894, nr. 2, p. 62-68.
2215. DENSUȘIANU, Ovid, **Evoluția estetică a limbii române** [Curs litografiat], 1929-1930, 895 p.
2216. DIMITRESCU, Florica, **Dinamica lexicului românesc: ieri și azi**, București, 1995, p. 6, 66, 70, 132, 133, 141, 146, 291.
2217. **Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri**. Cuvânt înainte de acad. Mihai Cimpoi. Coord. șt. de Pavel Balmuș, Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, 288 p.
2218. [DODIȚA, G. V.] ДОДИЦА, Г. В., **Димитрие Кантемир – скрииторул**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 115-125.
2219. DUMITRAȘCU, Marius, **Dimitrie Cantemir. Substratul liric al unei mari lucidități**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 15 iun. 1973, nr. 132, p. 3.

2220. DUMISTRĂCEL, Stelian, **Lexic românesc: Cuvinte, metafore, expresii**, București, 1980, p. 7, 25.
2221. DUȚU, Al., **Înnoirea structurilor literare. Umanism și iluminism** [Dimitrie Cantemir], în *Istoria literaturii române. Studii*, București, 1979, p. 76-78.
2222. DUȚU, Alexandru, **Cantemir și Grimmshausen**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 36, 1988, nr. 3-4, p. 9-11.
2223. DUȚU, Alexandru, **Littérature de délectation et belles-lettres: de Cantemir et Grimmshausen aux écrivains romantiques**, dans *Proceedings of the XIIth Congress of the International Comparative „Literature Association”*, IV, München, 1988, p. 469-475.
2224. **Elemente de modernizare în literatură**, în *Din istoria Transnistriei (în contextul istoriei naționale)*, Chișinău, 2001, p. 75; foto.
2225. ENE, Virgiliu, **Scriitori satirici români**, Iași, 1982, p. 7, 11, 16.
2226. FILIP, Tănase, **Unele elemente fantastice în poezia lui Dimitrie Cantemir**. Extras din *Buletin Științific*, Seria A, vol. 2, Baia Mare, 1970, p. 145-155.
2227. FRISCH, Helmuth, **Relațiile dintre lingvistica română și cea europeană**, București, 1995, p. 94, 257.
2228. FRUNZĂ, M., **Dimitrie Cantemir, scriitorul – Un glorios tricențenar**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8258, p. 3.
2229. GÁLDI, Ladislau, **Introducere în istoria versului românesc**, București, Editura Minerva, 1971, p. 77, 396, 399.
2230. GÁLDI, Ladislau, **Introducere în stilistica literară a limbii române**, București, 1976, p. 89, 214, 239.
2231. GASTER, M., **Chrestomația română**, vol. I, Leipzig, F. A. Brockhaus, București, Editura Socec, 1891, p. XLIII-L și 322, 327 [Despre *Divanul*, D. Cantemir – literat].
2232. GELELEȚU, Mihai; MIHĂESCU, Ion, **Sinteze de istorie a limbii și literaturii române**, București, 1992, p. 29-30 [D. Cantemir personalitate proeminentă a umanismului românesc].
2233. GHEȚIE, Ion, **Introducere în studiul limbii române literare**, București, 1982, p. 28, 74, 75, 119, 134 [Despre stilul scrierilor lui D. Cantemir].
2234. GHEȚIE, Ion, **Istoria limbii române literare: privire sintetică**, București, 1978, p. 16, 55, 104, 105, 106, 107, 110, 114, 115, 116,

- 117, 118, 119, 120, 121, 221, 229, 234, 235, 236 [Limba literară la D. Cantemir].
2235. GIOSU, Ștefan, **Limba în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Iași, serie nouă, secțiunea a III-a, tomul IV, 1958, p. 109-152.
2236. GIOSU, Ștefan, **Violența limbajului, o particularitate a stilului lui Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1971, nr. 11, p. 86-90.
2237. GIOSU, Ștefan, **Palatalizarea labialelor în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Iași, 1972, nr. 18, p. 51-66.
2238. GIOSU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*. Lingvistică, Iași, 1973, nr. 19, p. I-XVI.
2239. GIOSU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir reformator al limbii române**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 41, p. 9.
2240. GIOSU, Ștefan, **Dimitrie Cantemir. Studiu lingvistic**, București, Editura științifică, 1973, 352 p. + 12 pl. (bibliografie, p. 315-329).
Recenzie de: Al. Graur, **Limba lui Cantemir**, în *România literară*, București, 1973, nr. 30, p. 12.
2241. GIOSU, Ștefan, **D. Cantemir și problemele limbii**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8399, p. 3.
2242. GOCI, Aureliu, **Studii și cercetări literare pentru o nouă identitate a clasicilor**, București, 2004.
2243. GRIGORAȘ, Em., **Dimitrie Cantemir, om de știință și literat**, în *Convorbiri literare*, București, LVIII, octombrie 1926, p. 800-807.
2244. GRIGORAȘ, Em. C., **Cum am descoperit pe Cantemir literat**, în *Adevărul*, București, 47, 1933, nr. 15, 192, p. 1.
2245. GRIGORAȘ, Em., **Un poem gnomic de Dimitrie Cantemir**, în *Propilee literare*, I, 1928, nr. 8, p. 9-10.
2246. HADÂRCĂ, Ion, **Poezia lui Cantemir**, în *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 3 (10), p. 47-51.
2247. HANEȘ, Petre V., **Istoria literaturii românești**. Ediția a 3-a, București, Editura autorului, Tipografiile Române Unite, 1924, p. 77-105.
2248. HANEȘ, Petre V., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii românești*, București, Editura Ancora, 1924, p. 77-98; București, 1942, p. 85-105.

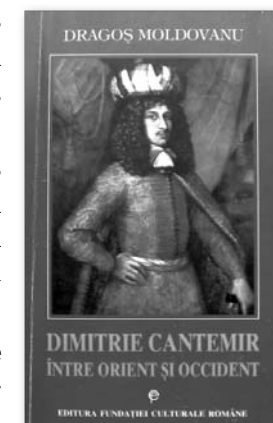
2249. HANEȘ, Petre V., **Dezvoltarea limbii literare române în prima jumătate a sec. al XIX-lea**, Ediția a II-a, București, Editura Casei Școalelor, 1927, XVI + 248 p.
2250. HANEȘ, Petre V., **Studii și cercetări**, București, Editura Cartea românească, 1928, 214 p.
2251. HANEȘ, Petru V., **Istorie literară în călătorii. Istoria Imperiului Otoman a lui Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, București, 66, 1933, p. 210-244.
2252. HANȚA, Al., **Ideea de Patrie în literatura română**, București, 1976, p. 37-56 [Contribuția literaturii române vechi la întemeierea scrisului românesc și la asigurarea unității noastre spirituale... Umanismul. Grigore Ureche, Constantin Cantacuzino-stolnicul, Miron Costin, I. Neculce, D. Cantemir etc.].
2253. HANȚA, Alexandru, **Idei și forme literare până la Titu Maiorescu**, București, 1986.
2254. HAREA, Vasile, **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir (Influente tematiche, de conținut și stilistice)**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tom 16, 1967, nr. 1, p. 77-87; în *Un veac de aur în Moldova (1643-1743). Contribuții la studiul culturii și literaturii române vechi*, Chișinău, Ed. Știința, 1996, p. 152-172; vezi și în Idem, *Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh*, Iași, 1999, p. 81-144.
2255. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 201-208.
2256. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh. Studii**, Ediție de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Editura Universității, 1999, 238 p.
Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă**, în *Cronica*, Iași, an. 34, 1999, nr. 11, p. 2; și de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir**, în *Revista română*, Iași, an. 6, trim. I, 2000, nr. 1, p. 7.
2257. [HROPOTINSCHI, Andrei] ХРОПОТИНСКИЙ, Андрей, **Кантемириана**, ын Idem, *Рефлексий критиче*, Кишинэу, Литература артистикэ, 1986, p. 233-282.
2258. IONESCU, Anca Irina, **La contribution de D  m  tre Cantemir    la Modernisation du lexique de la langue russe**,    *Analele Universit  tii București*. Limbi   i literaturi străine, II (slave), 1977, p. 53-57.

2259. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir și începuturile literaturii bulgare moderne**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 31, 1982, nr. 3, p. 243-248.
2260. IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana, **Observații asupra neologismelor în „Istoria ieroglifică”**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 111-116.
2261. IORDAN, Iorgu, **Limba lui Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 8, 11.
2262. IORDAN, Iorgu, **Cu privire la limba lui D. Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 53-59.
2263. IORGA, N., **Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)**, vol. I, București, 1901, p. 274-275; vol. I, București, 1934, p. 221, 243; vol. I. Ediție îngrijită de Barbu Theodorescu, București, Editura didactică și pedagogică, 1969, p. 221-331.
2264. IORGA, N., **Istoria literaturii românești. Vol. 2. De la 1688 la 1750**. Ediția a 2-a revăzută și larg întregită, București, Editura Fundației Regele Ferdinand, Editura Librăriei Pavel Suru, 1926, p. 310-458.
2265. IORGA, N., **Art et littérature des Roumaine**, Paris, 1929, p. 76.
2266. IORGA, Nicolae, **Memoraliști și erudiți**, în Idem, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, București, Editura Minerva, 1985, p. 102-105.
2267. IORGULESCU, Anca; MARCU, Mihaela, **Retorica cantemiriană**, în *Scrisul românesc*, Craiova, an. 4, 2006, nr. 5-6, p. 20.
2268. **Istoria literaturii române**, București, Editura de stat pentru literatură și artă, 1954, Vol. I, p. 57-65.
2269. **Istoria literaturii române. Epoca veche și Școala ardeleană**, București, Litografia și Tipografia învățământului, 1957, p. 245-280.
2270. **Istoriografia literară românească**, București, Minerva, 1971, p. 10, 13, 20, 22, 32, 33, 42, 53, 60, 61, 63, 6667, 68, 85, 134, 142, 148, 150, 159, 162, 164, 180, 189, 201, 226, 227, 248, 288, 309, 331, 332, 335, 336, 337, 338, 393, 410, 411, 419, 426, 432, 594.
2271. ISTRATE, Gavril, **Dimitrie Cantemir și problemele limbii**, în *Limba română*, București, 23, 1974, nr. 1, p. 3-12.
2272. ISTRATE, I., **Originea și dezvoltarea limbii române literare**, în vol. *Limba română literară. Studii și articole*, București, Editura Minerva, 1970, 115 p.

2273. ISTRATE, Ion, **Romanul „a chiave”**, în Idem, *Barocul literar românesc*, București, Editura Minerva, 1982, p. 242-282.
2274. IVĂNESCU, G.; LEONTE, L., **Fonetica și morfologia neologismelor de origine latină și romanică**, în *Studii și cercetări științifice. Filologie*, Iași, 7, 1956, fasc. 2, p. 1-24.
2275. KOROLEVSKI, Svetlana, **Dimitrie Cantemir și Ardealul**, în *Lumini moderatoar. Legături literar-spirituale între Moldova (Basarabia) și Ardeal*, București, 2002, p. 35-48.
2276. LĂUDAT, Ion D., **Cantemir Dimitrie**, în Idem, *Istoria literaturii române vechi*, Partea a 4-a, Iași, 1967.
2277. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir scriitorul**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 1974, p. 164-182.
2278. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir și alte studii de literatură română și didactică modernă**, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1975, 146 p.
2279. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Personalități literare românești (de la Dimitrie Cantemir la P. P. Panaitescu)*, Iași, 1988, p. 1-11.
2280. **Limba și stilul operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Momente din evoluția limbii române literare*, de Gabriel Țepelea și Gh. Bulgăr, București, Editura didactică și pedagogică, 1973, p. 78-84, 94-97.
2281. LOGHIN, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române de la început până în zilele noastre*, București, 1940, p. 80-87.
2282. LUPAȘ, I., **Activitatea literară-științifică a lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Studii, conferințe și comunicări istorice*, București, Editura Casei Școalelor, 1927-1928, vol. I, p. 211-229.
2283. MACREA, Dimitrie, **Palatalizarea labialelor în limba română**, în *Dacoromania*, vol. IX, 1936-1938, București, 1938, p. 92-104.
2284. MAHMUT, Nedret, **Câteva modele și motive literare în opera lui Dimitrie Cantemir și Ienachiță Văcărescu**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 1978, nr. 27, p. 345-353.
2285. MARIN-CURTICĂPEANU, V., **Dimitrie Cantemir, sinteză superioară a constantei artistice și critice din epoca veche**, în *Originele conștiinței critice în cultura română*, București, Ed. Eminescu, 1981, p. 115-132.

2286. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir, personalitate multilaterală a culturii și literaturii române**, în Idem, *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, București, Ed. Floarea darurilor, 2001, p. 235-241.
2287. MICU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Scurtă istorie a literaturii române*, București, Editura Iriana, vol. I, 1994, p. 72-83.
2288. MIHAIL, Zamfira, **En marge du baroque roumain**, dans *Cahiers roumains d'études littéraires*, Bucarest, 1986, 4, p. 21-33.
2289. MINEA, Ilie, **Personalitatea și activitatea literară a lui Dimitrie Cantemir**, în *Viața Românească*, Iași, 1924, nr. 7, p. 70-92; nr. 8, p. 171-203; nr. 9, p. 365-385; nr. 10, p. 80-97; nr. 11, p. 259-273.
2290. MINEA, Ilie, **Despre Dimitrie Cantemir. Omul. Scriitorul. Domnitorul**, Institutul de Arte Grafice și Editura Viața Românească, Iași, 1926, 422 p.
Recenzie de: M. Cost/ăchescu/, în *Ion Neculce*, Iași, fasc. 6, 1926, p. 390-392; N. Iorga, *Revista istorică*, București, 13, 1927, p. 409; P. P. Panaitescu, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională Cluj*, 5, 1928-1930, Cluj, 1930, p. 537-541.
2291. MIRON, Paul, **Aspekte der lexikalischen Kreativität im Rumänischen**, Frankfurt-Main, 1977, 207 S.
2292. MOISESCU, Titus, **Prezența lui Dimitrie Cantemir în literatura lexicografică a secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a celui de-al XIX-lea**, în *Studii și cercetări de istoria artei. Seria teatru, muzică, cinematografie*, București, 1989, 36, p. 35-51.
2293. MOLDOVANU, Dragoș, **Oriental și clasic în stilistica frazei lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuar de lingvistică și istorie literară*, Iași, tom. 19, 1968, p. 29-60.
2294. MOLDOVANU, Dragoș, **Influențe ale manierismului greco-latin în sintaxa lui Dimitrie Cantemir: hiperbatul**, în *Studii de limbă literară și filologie*, vol. I, București, 1969, p. 25-50.
2295. MOLDOVANU, Dragoș, **Considerații privind influența lingvistică și stilistică a lui Ieremia Cacavela asupra lui D. Cantemir**, în *Limba română*, București, 22, 1973, nr. 6, p. 519-527.
2296. MOLDOVANU, Dragoș, **Autotraducerile din latină ale lui D. Cantemir (Finalitatea, caracteristici generale, semnificație)**, în *Antichitatea și moștenirea ei spirituală*, 1980, p. 84-100; Iași, 1993, p. 84-100.

2297. MOLDOVANU, Dragoș, **Dimitrie Cantemir între Orient și Occident. Studiu de stilistică comparată**, București, Ed. Fundației Culturale Române, 1997, 255 p.
2298. MOLDOVANU, Dragoș, **Dimitrie Cantemir între umanism și baroc. Tipologia stilului cantemirian din perspectiva figurii dominante**, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2002, 300 p.
2299. MORARIU, Leca, **Eminescu și Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul M. Eminescu*, Cernăuți, I, 1930, nr. 1, p. 31-32.
2300. MORARU, Mihai, **Formules oraculaires et leur rôle dans la technique narrative de Cantemir**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 225-232.
2301. MURNU, George G., **Studiu asupra elementului grec ante-fanariot în limba română**, București, f.e., 1894, XXI + 69 p.
2302. MUTHU, Mircea, **Dimitrie Cantemir – un Ianus balcanic**, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Cluj, 18, 1973, nr. 1, p. 3-13.
2303. MUTHU, Mircea, **Între balcanitate și balcanism**, în *Literatura română și spiritul sud-est european*, București, Ed. Minerva, 1976, p. 55-92.
2304. MUTHU, Mircea, **Literatura română și spiritul sud-est european**, București, Editura Minerva, 1976, p. 55-92.
2305. MUTHU, Mircea, **Balcanismul literar românesc. Etapele istorice ale conceptului**, I, Cluj-Napoca, 2002, p. 44-75.
2306. NEGRICI, Eugen, **Romanul politic**, în *Expresivitatea involuntară*, vol. I, București, Ed. Cartea Românească, 1977, p. 78-98.
2307. NEGRICI, Eugen, **Limbajul critic**, în Idem, *Poezia medievală în limba română*, Craiova, Editura VLAD & VLAD, 1996, p. 208-227.
2308. NICOLAE, Florentina, **Ovidius și Dimitrie Cantemir – Etimologia toponimului „Valahia”**, în *125 de ani de la reintegrarea Dobrogei la statul român*, Editura Ovidius University Press, Constanța, 2003, p. 85-90.
2309. NICOLAE, Florentina, **Câteva considerații privind influența limbii române în latina lui Dimitrie Cantemir**, în volumul

Antic și modern. In honorem Luciae Wald, Coord. Ana-Cristina Halichias și Tudor Dinu, Editura Humanitas, 2006, p. 449-454.

2310. NICOLAE, Florentina, **The Greek Language and the Byzantine Sources in Dimitrie Cantemir's Historical Works**, în *Валканите – език, история, култура / The Balkans – Languages, History, Cultures*, Veliko Târnovo, 2007, p. 421-427.
2311. NICOLAE, Florentina, **Foreign names in Dimitrie Cantemir's historical works**, în *Humanistica Lovaniensia*, Vol. LVI, Leuven, 2007, p. 343-347.
2312. NICOLAE, Florentina, **Ethnic names in Dimitrie Cantemir's historical works**, în *Analele Științifice ale Universității Ovidius*, Seria Filologie, Tom XVIII, Constanța, Ovidius University Press, 2007, p. 73-76.
2313. NICOLAE, Florentina, **Considerații privind stilul indirect în latina cantemiriană**, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica*, 6, Tom 3, Alba Iulia, 2005, p. 169-174.
2314. NICOLAE, Florentina, **Observații de stilistică sintactică la nivelul propoziției în latina cantemiriană**, în *Analele Științifice ale Universității Ovidius*, Seria Filologie, Tom XVI, Constanța, Ovidius University Press, 2005, p. 267-279.
2315. NICOLAE, Florentina, **Citat și parafrază în latina lui Dimitrie Cantemir. Bibliografia de limbă greacă**, în *Analele Universității Ovidius. Facultatea de Istorie*, Tom XV, Constanța, Ovidius University Press, 2004, p. 65-68.
2316. NICOLAE, Florentina, **Cuvinte nelatinești în latina cantemiriană**, în *Annales Universitatis Tergovistae. Seria Limbi moderne*, Târgoviște, 2004, nr. 14, p. 205-212.
2317. NICOLAE, Florentina, **Observații privind unele abateri sintactice din latina cantemiriană**, în *Analele Științifice ale Universității Ovidius. Facultatea de Litere*, Tom XIII, Constanța, Ovidius University Press, 2002, p. 183-195.
2318. NICOLAE, Florentina, **Încercare de analiză contrastivă a două opere cantemiriene**, în *Analele Dobrogei*, Serie nouă, Constanța, An V, 1999, nr. 2, p. 283-291.
2319. NICULESCU, Al., **Structuri sinonimice binare în stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefată, cronologie și bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, București,

- 1977, p. 245-250; și în *Între filologie și poetică*, București, Ed. Eminescu, 1980, p. 99-105.
2320. NIȚU, George, **Arta discursului literar la Dimitrie Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 213-218.
2321. NOICA, Constantin, **Trei cuvinte ale lui Cantemir**, în *Gazeta literară*, București, 1968, nr. 9, p. 7; și în *Cuvânt împreună despre rostirea românească*, București, Ed. Eminescu, București, 1987, p. 89-92.
2322. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir și principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772**, în *Epopeea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*, Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și Notă asupra ediției de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 49-54.
2323. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir**, în *Istoria literaturii române. I. Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400-1780)*. București, Academia Română, 1964, p. 607-639; Ediția a II-a revăzută, București, 1970, vol. I, p. 557-587.
2324. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, București, LXXVI, 1943, nr. 9-10, p. 581-599.
2325. PANAITESCU, P. P., **Începuturile și biruința scrisului în limba română**, București, Editura Academiei, 1965, 230 p. 205, 217-219 [Despre umanismul lui Cantemir, p. 204-210].
2326. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir (1673-1723) – Pages of literary history**, în *Romanian Review*, Bucarest, 20, 1966, nr. 4, p. 47-53.
2327. PANAITESCU-PERPESSICIUS, Dimitrie, **Dimitrie Cantemir**, în *Scriitori români*, Vol. 1, București, Ed. Minerva, 1986, p. 26-45.
2328. PAPADOPOL, Paul, **Dimitrie Cantemir și începuturile fabulei românești**, în *Revista Moldovei*, Botoșani, IV, 1926, nr. 3-5, p. 31-36.
2329. PÂRVULESCU, Adrian, **Démètre Cantémir et l'étymologie de roumain Stejar**, în *Dacoromania. Jahrbuch für ostliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 278-287.
2330. PECICAN, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir între alegorie și basnă: două moduri de a nara istoria**, în *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocușan*, Cluj-Napoca, 2007, p. 503-512.

2331. PERPESSICIUS, Dimitrie S., **Mențiuni despre istoriografie literară și folclor (1948-1956)**, București, ESPLA, 1957, p. 286-304.
2332. PERPESSICIUS [PANAITESCU, Dimitrie S.], **Locul lui Dimitrie Cantemir în literatura română**, în *Mențiuni de istoriografie literară și folclor*, București, Editura pentru Literatură și Artă, 1957, p. 286-304; și în Dimitrie Cantemir, *Antologie, prefață, cronologie și bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, București, 1977, p. 121-134.
2333. PETROVEANU, Mihail, **Dimitrie Cantemir și poezia de azi**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 40-43.
2334. PETROVICI, Emil, **Limba lui Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, București, II, 1953, nr. 6, p. 5-16 și în vol. *De la Varlaam la Sadoveanu*, București, 1958, p. 120-138.
2335. PETROVICI, I., **Dimitrie Cantemir**. Discurs rostit în aula Universității din Iași, la comemorarea a 250 de ani de la nașterea marelui învățat, în *Adevărul literar și artistic*, seria III, an IV, 1923, nr. 154, p. 5, și în Vasile V. Haneș, *Antologia oratorilor români*, București, Socec [1943], p. 235-237.
2336. PIRU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Literatura română veche*, Editura pentru literatură, București, 1963, Ediția a II-a, p. 339-381.
2337. PIRU, AL., **Istoria literaturii române**. Vol. I. **Perioada veche**, București, Editura didactică și pedagogică, 1970, p. 328-366.
2338. PIRU, AL., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1977, p. 268-311.
2339. PIRU, AL., **Umanismul cronicarilor**, în *Gazeta literară*, București, 10, 1963, nr. 14; și în Idem, *Analize și sinteze critice*, Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 1973, p. 15-20.
2340. PIRU, Alexandru, **Les fables de Dimitrie Cantemir**, dans *Cahiers roumains d'études littéraires*, Editions Univers Bucarest, 2, 1973, p. 105-109.
2341. POGHIRC, Cicerone, **B. P. Hașdeu lingvist și filolog**, București, Editura științifică, 1968, p. 166, 168, 182, 229.
2342. POGHIRC, Cicerone, **Conceptions glottonomiques au début du siècle des lumières**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 243-265.

2343. POPOVICI, D., **Primele manifestări de teorie literară în cultura românească**, în *Studii literare*, II, 1942, p. 4-8.
2344. PREDESCU, Lucian, **Informațiuni necunoscute asupra lui N. Milescu, Dimitrie Cantemir, Al. Hâjdău, Mitropolitul Dosoftei, Miron Costin, Veniamin Costache și Vlad Dracul**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 1930, nr. 476, p. 7.
2345. PROTOPOPESCU, Alexandru, **Un protoroman românesc**, în Idem, *Volumul și esența*, București, Ed. Eminescu, 1972, p. 305-322.
2346. PROTOPOPESCU, AL., **Volumul și esența**, București, Editura Eminescu, 1972, p. 237-322.
2347. PROTOPOPESCU, Dragoș, **Stilul lui Dimitrie Cantemir**, București, Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru; Leipzig, Otto Harrassowitz; Viena, Gerol, 1915, 46 p.; și în *Analele Academiei Române*. Memoriile Secțiunii Literare, seria II, tom. XXXVII, București, 1915, p. 125-170.
- Recenzie** de Gh. Ghibănescu, în *Teodor Codrescu*, Iași, I, 1916, nr. 4, p. 64; vezi și Andi Bălu, **O comunicare: „Stilul lui Dimitrie Cantemir”** [de Dragoș Protopopescu], în *Convorbiri literare*, Iași, an. 134, 2000, nr. 7, p. 32-33, il.
2348. PUȘCARIU, Sextil, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române*. Epoca veche. Ediția a doua, Sibiu, Tiparul și Editura Krafft și Drotleff, 1930, p. 161-182, 228-240; București, Editura Eminescu, 1987, p. 135-151.
2349. PUȘCARIU, S., **Pe marginea cărților**, în *Dacoromania*, Cluj, VII, 1921-1933, București, 1934, p. 137-504; VIII, 1934-1935, București, 1936, p. 276-358.
2350. PUȘCARIU, Sextil, **Études de linguistique roumaine**, Cluj-București, Imprimeria Națională, 1937, XIX + 508 p. + IV p. + 1 f. pl.
2351. RADIAN, Sanda, **Istorie și alegorie – coordonate ale umanismului în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Corelații între literatura română și literatura universală*, București, Editura didactică și pedagogică, 1971, p. 208-216.
2352. RĂDULESCU, Maria, **Aspecte ale sintaxei și stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București*. Limbă și literatură română, 1973, nr. 2, p. 89-104.
2353. ROSETTI, AL., **Studii lingvistice**, București, ESPLA, 1955, 84 p.
2354. ROSETTI, AL., **Schiță de istorie a limbii române de la origini și până în zilele noastră**, București, 1976, p. 66, 67, 68.

2355. ROSETTI, AL., **Istoria limbii române**. [Vol.] 1, **De la origini până la începutul secolului al XVII-lea**. Ediție definitivă, București, Editura științifică și enciclopedică, 1986, p. 931-935.
2356. ROSETTI, AL.; CAZACU, B., **Limba scrierilor lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria limbii române literare*, vol. I, București, Editura științifică, 1961, p. 300-332.
2357. ROSETTI, Alexandru; CAZACU, Boris; ONU, Liviu, **Istoria limbii române literare**. Vol. I, Ediția a 2-a, București, Editura Minerva, 1971, p. 374-407.
2358. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *O istorie a literaturii române*, Vol. I. *De la origini până la 1900*, București, Editura Minerva, 1971, p. 49-55.
2359. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Literatura română veche*, , București, Ed. Didactică și pedagogică, 1981, p. 294-352.
2360. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *O istorie a literaturii române*, Vol. I. *De la origini până la Epoca Luminilor*, Galați, 1994, p. 334-392.
2361. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir și stilul baroc**, în *Analele Universității București*. Limbă și literatură română, 22, 1973, nr. 2, p. 21-34.
2362. ROTARU, Ion, **Valori expresive în literatura română veche**. Vol. I, București, Editura Minerva, 1976, p. 45-56.
2363. ROTARU, I., **Sadoveanu și Cantemir**, în *Buletinul Societății de științe filologice din R.S. România*, București, 1981, p. 16-23.
2364. ROTARU, Ion, **Maximum de expresivitate retorică intenționată: Dimitrie Cantemir**, în *Valori expresive în literatura română veche*. Vol. 2, București, Ed. Minerva, 1983, p. 153-198.
2365. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir și scrierea cu litere latine**, în *Limba Română*, București, 1999, nr. 3-5, p. 24-35.
2366. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Примул роман молдовенеск**, ын Нустру, Кишинэу, 1958, nr. 6, p. 116-120.
2367. RUSSO, D., **Studii istorice greco-române**, tom. II, București, Fundația pentru literatură și artă, 1939, p. 221-223.
2368. SÂNDULESCU, A., **Evoluția conceptului de liric de la Dimitrie Cantemir la Tudor Arghezi**, în *Continuitate*, București, Ed. Cartea Românească, 1976, p. 36-58.

2369. SBIEREA, I. G., **Mișcări culturale și literare la românii din stânga Dunării în răstimpul de la 1504-1714**, Cernăuți, Tipografia R. Eckhardt, 1897, p. 231-240, 252-254, 255-257, 266-267, 314-324.
2370. SCARLAT, Mircea, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria poeziei românești*, vol. I, București, Editura Minerva, 1982, p. 95-97.
2371. SCHIFIRNEȚ, Constantin, **Acte și idei cantemiriene în viziunea lui Eminescu**, în *Renașterea civilizației rurale românești*, București, an. 2, ian.-iun. 2000, nr. 1-2, p. 46-50, il.
2372. SCLIFOS, Valeriu, **Frazeologisme specifice ale limbii vorbite în scrierile lui D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 247-255.
2373. SCRIBAN, August, **Etimologii (Cantemir)**, în *Arhiva*, Iași, 31, 1924, nr. 1, p. 38.
2374. ȘEINEANU, L., **Istoria filologiei române**. Ed. a 2-a, București, 1895, p. 44 [Despre „Divanul”].
2375. ȘESAN, Milan, **Dimitrie Cantemir și limba română**, în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1973, nr. 9-10, p. 951-954.
2376. ȘIADBEI, I., **Istoria literaturii române vechi**, București, 1975, p. 99-105.
2377. ȘOȘA, Elizabeta, **Grafii pentru [?] în Descriptio Moldaviae a lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu Gheorghe Bolocan*, Craiova, 2006, p. 522-526.
2378. SIMONESCU, Dan, **Preocupările despre limbă ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tomis*, Constanța, 25 iul. 1973, p. 11.
2379. SÎRBULESCU, Marin, **Poetul Dimitrie Cantemir**, în *Preocupări literare*, București, 1941, nr. 6, p. 307-311.
2380. SÎRBULESCU, Marin, **Poezia lui Dimitrie Cantemir**, în *Tânărul scriitor*, București, 1957, nr. 5, p. 91-93.
2381. SLUȘANSCHI, Dan; CÂMPEANU, Ilieș, **Cantemiriana latina**, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, 36, 1985, nr. 3, p. 254-261.
2382. SOFRONIE, V., **Preocupări de limbă în literatura românească veche**, în *Analele Universității „Al. I. Cuza”*, Iași. Serie nouă, secț. III, Șt. sociale, tom 7, 1961, p. 32-37.

2383. SOROHAN, Elvira, **Cantemir în Cartea ieroglifelor**, București, Ed. Minerva, 1978, 287 p.
Recenzie de Zaharia Sângeorzan, în *Cronica*, Iași, 1978, nr. 41, p. 4.
2384. SOROHAN, Elvira, **Singurătatea scriitorului: Geo Dumitrescu, Urmuz, Ion Creangă, Dimitrie Cantemir**, Iași, 2004.
2385. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir, modernitatea romanului**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 35-43.
2386. STANCIU, Valeriu P., **Paratext și alegorie la Dimitrie Cantemir și Ion Budai-Deleanu**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*. Coord. Paul H. Stahl, București, 2002, p. 267-280.
2387. ȘTEFAN, Ion, **Terminologie și teorie literară în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, București, 1973, nr. 5, p. 435-442.
2388. STREINU, V., **Versificația modernă. Studiu istoric și teoretic asupra versului liber**, București, Editura pentru literatură, 1966, p. 118. 123, 102.
2389. TABARCEA, Cezar, **Modele retorice la Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 105-110.
2390. TCACIUC-ALBU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române*. Ediția a doua, revăzută și lărgită, Editura autorului, Cernăuți, 1937, p. 20-21.
2391. TEODORESCU, Al., **Dimitrie Cantemir scriitorul**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 4, 5, 11.
2392. ȚEPELEA, Gabriel, **Limba și stilul operelor lui Dimitrie Cantemir**, în G. Țepelea, Gh. Bulgăr, *Momente din evoluția limbii române literare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973, p. 78-83.
2393. TIKTIN, H., **Studien zur umänischen Philologie**, vol. I, Leipzig, Breizkopf und Härtel, 1884, 120 p. + 3 f.
2394. TODORAN, Romulus, **Contribuții de dialectologie română**, București, 1984, 249 p. [Despre Cantemir, p. 7, 78, 87, 132].
2395. TOMA, Stela, **Elemente lexicale cronicărești în scrierile românești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Filologie și literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 112-115.

2396. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei și logicii în textele românești ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Limbă și Literatură*, vol. I, 1997, p. 10-26 și în vol. *Filologie și literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.
2397. TOMA, Stela, **Tehnica tiparului în manuscrisele românești cantemiriene**, în *Filologie și literatură. Cercetări – Studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară și cultură*, București, Ed. Semne, 2002, p. 147-150.
2398. TOȘA, Alexandru, **Silueta lui Cantemir privind cu mândrie construcția frazei românești**, în *Vatra*, Târgu Mureș, 3, 1973, nr. 9, p. 17.
2399. URSU, Despina, **Adaptarea adjectivelor neologice (1760-1860)**, în *Studii de limbă literară și filologie*, vol. I, București, Editura Academiei, 1969, p. 141-142, 148.
2400. URSU, N. A., **Crearea stilului științific**, în *Studii de istoria limbii române literare. Sec. XIX*, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 128.
2401. URSU, N. A., **Formarea terminologiei științifice românești**, București, Editura științifică, 1962, 303 p.
2402. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Кытева кестиунь де лингвистикэ жєнералэ ын опера луй Д. Кантемир**, în *Научная сессия профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета, посвященная итогам научной деятельности за 1964 год. Тезисы докладов*, Кишинэу, 1965, p. 181-182.
2403. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Проблеме де лимбэ ын опера луй Д. Кантемир**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1965, № 2, p. 43-51.
2404. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Аспекте дин активитатя де лексиколог ши лексиконяскэ а луй Д. Кантемир**, în *Проблеме де лексиколожие ши лексикография*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1968, p. 122-136.
2405. VÂRGOLICI, Teodor, **Începuturile romanului românesc**, București, Editura pentru literatură, 1963, p. 24-25.
2406. VELCIU, Dumitru, **Ion Neculce**, București, Editura tinereului, 1968, 244 p.

2407. VELCIU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Miron Costin. Raporturile literare cu contemporanii și posteritatea sa istoriografică*, București, Ed. Minerva, 1995, p. 194-236.
2408. XENOPOL, A. D., **Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821**, în *Analele Academiei Române. Debaterile*, București, seria II, tom 23, 1900-1901, p. 145-155; și în *Convorbiri literare*, București, 35, 1901, nr. 10, p. 948-950.
2409. ZAMFIRESCU, Dan, **Studii și articole de literatură română veche**, București, Editura pentru literatură, 1967, p. 56.
2410. ZĂRNEȘCU, Narcis, **Alegoricul la Dimitrie Cantemir**, în *Viața Românească*, București, septembrie 1973, nr. 9, p. 71-77.
2411. ZĂRNEȘCU, Narcis, **The Allegory with Dimitrie Cantemir**, in *Cahiers roumains d'études littéraires*, București, 1, 1986, p. 104-110.
2412. БАДИУ, В., **Дмитрий Кантемир – литературный герой**, в *Кодры*, Кишинев, 1973, №11, с. 143-148.
2413. БАДИУ, Василе, **Литературные страницы о Кантемире**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 203-217.
2414. БЛАГОЙ, Д., **Д. Кантемир**, в кн. *История русской литературы XVIII века*, Москва, 1945, с. 79-98. Изд. 3-е, 1955, с. 93-114; 4 изд., М., 1960.
2415. БОРИЩ, А. Т., **Из истории молдавской филологии. Лингвистические воззрения в Молдавии XVII-XVIII вв.: (Гр. Уреке, М. Костин, Д. Кантемир)**, в *Тезисы докладов Первого Все-союзного совещания по романскому языкознанию*, Кишинев, 1960, с. 10-11.
2416. БОРИЩ, А. Т., **Лингвистические воззрения Д. Кантемира**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 98-114.
2417. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Иноязычные слова и их русские эквиваленты у Кантемира**, в кн. *Проблема современной филологии*. Сборник статей, Москва, 1965, с. 53-57.
2418. ГРЕБЕНЮК, В. П., **Д. Кантемир и Ф. Прокопович. Литературная полемика**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 174-181.

2419. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Александр Хашдеу и Дмитрий Кантемир**, в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, с. 70-73.
2420. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Пушкин и Дмитрий Кантемир**, в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1974, № 2, с. 45-50; и в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 144-152.
2421. КОРОБАН, В., **Дмитрий Кантемир – писатель-гуманист**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 74-82.
2422. **Литературное наследие молдавского народа**, Кишинев, Штиинца, 1962, 70 с. Авт. И. К. Вартичан, И. С. Василенко, Ф. Д. Левит, К. Ф. Попович [Despre D. Cantemir, p. 18-20].
2423. ЧИМПОЙ, Михай, **Димитрие Кантемир**, в Idem, *Провидцы духа: классики румынской литературы. Штрихи к портретам*, Кишинев, 1997, с. 43-45.
2424. ЧИМПОЙ, Михай, **Миры Кантемира** (из книги «Провидцы духа»), в *Кодры. Молдова литературная*, Кишинев, 2003, Nr. 1-2, p. 3-4.
2425. ЧОБАЛУ, Л., **Политическая сатира Д. Кантемира**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 115-126.
2426. ЯЦИМИРСКИЙ, А. И., **Из истории славянской письменности в Молдавии и Валахии XV-XVII вв. (введение к изучению славянской литературы у румын)**: Тырновские тексты молдавского происхождения и заметки к ним, [Санкт-Петербург], 1903, С. XVIII, 174, 9 л. fasc.

7.2. Etnolog și folclorist

2427. BERZA, M., **Demetrius Cantemir's contribution to folklore**, in *Jubilee Congres of the Folklore Society*, 19-25 sept. 1928. Paper and Transaction. London, 1930, p. 164-167.
2428. BISTRIȚEANU, Al., **Creația populară ca preocupare și izvor de inspirație la Dimitrie Cantemir și Nicolae Bălcescu**, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, București, II, 1953, p. 23-54.

2429. BISTRIȚEANU, AL, **Teorie și inspirație folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri**, București, Editura Minerva, 1977, p. 8-106.
2430. BOTEZ, Liliana, **Elemente de umanism popular în legendele turcești receptate de Dimitrie Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tom 25, 1976, nr. 1, p. 125-136.
2431. [BOTEZATU, Gr.] БОТЕЗАТУ, Г., **Мотив фолклорик ын контекст литерар**, în *Дестинул инорогулуй. Омажю луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 212-221 [În romanul „Istoria ieroglică”].
2432. CANDREA, I. A., **Vrăjile de ursită de Anul Nou**, în *Luceafărul. Almanah*, 1984, p. 110-112.
2433. CARACOSTEA, D., **Poezia tradițională română. Balada poporănă și doina**. În 2 volume. Ediție critică de D. Șandru. București, Editura pentru literatură, 1969, vol. I, p. XXVII, 63-64; vol. II, p. 18, 25, 445, 453, 456-457.
2434. CARAMAN, Petru, **L'ethnographie Cantemir et le folklore du Proche-Orient**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 313-341; 1975-1976, nr. 3, p. 237-270; 1988, nr. 7, p. 265-273.
2435. CARAMAN, Petru, **Studii de etnologie**, București, 1998, p. 29, 30, 330, 331, 334, 355, 356 [Tradițiile în operele lui D. Cantemir].
2436. CARTOJAN, Laetiția, **Legenda „Mama lui Ștefan cel Mare”. D. Cantemir, izvorul baladelor din sec. al XIX-lea**, în *Cercetări literare*, V, București, M. O., Imprimeria Națională, 1943, p. 65-98 + VII f. planșe.
2437. [CHIROȘCO, V. P.,] КИРОШКО, В. П., **Димитрие Кантемир – фолклорист**, în *Материалы научной конференции Кишиневского Госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, p. 126-131.
2438. CHIȚIMIA, I. C., **Elemente folclorice în literatura veche românească la Dimitrie Cantemir**, în *Probleme de bază ale literaturii române vechi*, București, Ed. Academiei Române, 1971, p. 442-444.
2439. CIRIMPEI, Victor, **Ponderea etnologicului în scrisul cantemirean**, în *Revista de lingvistică și știință literară*, București, 2003, nr. 3-4, p. 3-11.

2440. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir – etnolog**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 359-376.
2441. COMIȘEL, Emilia, **Obiceiuri și genuri folclorice atestate la Dimitrie Cantemir și actualitatea lor**, în *Muzica*, București, 1973, 23, nr. 9 (250).
2442. COMIȘEL, Emilia, **Dimitrie Cantemir și folclorul românesc**, în *Mehedinți – istorie și cultură*. Comunicări prezentate la primul simpozion interjudețean de valorificare a documentelor inedite, Drobeta Turnu-Severin, 26-27 aprilie 1978] Vol. II, Drobeta-Turnu-Severin, Comitetul județean de cultură și educație socialistă, 1978, p. 491-502.
2443. **Creația populară**. Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina, Chișinău, Știința, 1997, p. 14-19.
2444. [DODON, E. G.] ДОДОН, Е. Г., **Проблема де културэ ши фолклор ын „Дескриеря Молдовей”**, în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974 p. 151-156.
2445. **Elogiu folclorului românesc**, București, 1969, p. VIII, XV, XVI, 475, 477, 478, 579, 610, 616, 632, 638, 639, 640, 642, 648, 649, 652.
2446. FLORESCU, Florea Bobu, **Elemente etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei”**, în *Studii și cercetări de istoria artei*, București, II, 1955, nr. 1-2, p. 15-27.
2447. FOCHI, Adrian, **Dimitrie Cantemir – etnograf și folclorist**, în *Revista de etnografie și folclor*, București, IX, 1964, nr. 1, p. 71-102; nr. 2, p. 119-142; și în Idem, *Valori ale culturii populare românești*. Vol. 2, București, Ed. Minerva, 1988, p. 287-358.
2448. **[Folclorul obiceiurilor de familie] Фолклорул обичеюри-лор де фамилие**, Кишинэу, Штиинца, 1979, п. 8-9 [Informații referitoare la ritualurile de familie la D. Cantemir în „Descrierea Moldovei”].
2449. GHIRCOIAȘIU, Romeo, **Démètre Cantemir: ethnographe et musicien**, dans *III-eme Session Scientifique Internationale „Musica Antiquae Europae Orientalis”*. Communication, Bydgoszcz, 1972, p. 529-550.

2450. GIOSU, Ștefan, **Elementul popular în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Iași, tomul XVI, secțiunea III (științe sociale), Lingvistică (serie nouă), 1970, p. 67-91 și extras, 25 p.
2451. GOROVEI, A., **Descântecele românilor**, București, Imprimeria Națională, 1931, p. 57-58.
2452. GUBOGLU, Mihail, **Dimitriye Kantemir'in eserinde Türk Folkloru**, în *Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*. Vol. 1, Ankara, 1974, p. 383-390. În lb. turcă.
2453. HANDRABURA, L. **Dimitrie Cantemir, precursor al etnologiei românești**, în *Cugetul*, Chișinău, 2003, nr. 4, p. 16-18.
2454. HÂNCU, Andrei, **Folclor și etnografie în „Descrierea Moldovei”**, în *Destinul inorogului*, Chișinău, 1981, p. 224-232.
2455. **Introducere în etnologie**, București, 1980, p. 55, 56, 57.
2456. IONESCU, Ion, **Arte și obiceiuri în opera lui Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 55-57.
2457. MIHĂILESCU, Vintilă, **Géographe et ethnographie dand l'oeuvre de Démètre Cantemir**, dans *Revue roumaine d'histoire*, București, tom. XII, 1973, nr. 5, p. 903-917.
2458. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografie și etnografie în epoca lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, București, 1974, p. 85-99.
2459. ODOCHICIUC, Victor; FRUNZE, Vasile, **Dimitrie Cantemir și Constantin Rădulescu-Motru despre tradițiile naționale**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere*, Chișinău, 1998, Chișinău, Ed. Civitas, 1999, p. 72-79.
2460. OLOSZ, Katalin, **Referiri etnografice și folclorice în „Descriptio Moldaviae” de Dimitrie Cantemir**, în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureș, 1994, p. 79-86.
2461. PĂUN, Octav, **Dimitrie Cantemir, etnograf și folclorist**, în *Analele Universității București. Limbă și literatură română*, 1973, nr. 2, p. 35-40.
2462. PERPESSICIUS, Dimitrie S., **Mențiuni despre istoriografie literară și folclor (1948-1956)**, București, ESPLA, 1957, p. 286-304.

2463. PETRESCU, Nicolae, **Aspecte etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Probleme de geografie*, București, Ed. Academiei RPR, 1955, 2, p. 7-18.
2464. [PURICE, M. P.] ПУРИЧЕ, М. П., **Элементе популяре ын функции де синониме ын романул „История иероглификэ” де Д. Кантемир**, ын *Проблеме де историе а лимбий*, Кишинэу, Штиинца, 1986, п. 94-101.
2465. [Schiță de folclor moldovenesc] Скицэ де фолклор молдовенеск, Кишинэу, 1965, п. 23-24, 127, 176, 179, 391.
2466. SMĂRÂNDESCU, Vasile, **Serbări și datine folclorice românești**, în *Magazin istoric*, București, 1988, nr. 8, p. 61-62.
2467. SOLCANU, Ion, **Dimitrie Cantemir – considerații etnografice**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 35, p. 10.
2468. VRABIE, Gheorghe, **Preocupări de folclor în vechea literatură română: Dosoftei, Ion Neculce, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir**, în vol. *Folcloristica română, evoluție, curente, metode*, București, Editura pentru literatură, 1968, p. 8-13, 22-26, 346, 402, 404.
2469. VULCĂNESCU, Romulus, **Etnologie juridică**, București, Editura Academiei, 1970, p. 169, 171, 175.
2470. ТКАЧ, Ефим, **Крупнейший теоретик и этнограф. Музыкальная деятельность Д. Кантемира**, в *Советская музыка*, Москва, 1974, Nr. 12, с. 133-135.
2471. ЧЕБАН, И. Д., **Молдавская народная лирическая поэзия. Необрядовая песня**, Кишинэу, Штиинца, 1973, с. 25, 56, 65 [D. Cantemir și creația populară orală].
2472. ЧИРИМПЕЙ, Виктор, **Болгарские народные песни, подтверждающие высказывание Димитрия Кантемира о Дойне как имени фракийского божества [Cântece populare bulgărești confirmând opinia lui Dimitrie Cantemir despre Doina ca nume de zeitate tracică]**, în *Relațiile moldo-bulgare în epoca medie și modernă*, Chișinău, 1998, p. 167-179.

7.3. Muzician și compozitor

2473. ALEXANDRU, Tiberiu, **Démètre Cantemir et la musique orientale**, dans *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 11.
2474. ALEXANDRU, Tiberiu, **Dimitrie Cantemir și muzica orientală**, în *Revista de etnografie și folclor*, București, tomul XVIII, 1973, nr. 5, p. 335-348; și în *Folcloristică. Organologie. Muzicologie*, București, Editura Muzicală, 1980.
2475. AREL, H. Sadettin, „**Kitâb-ı ilm-i mûsikî” ve „Kantemiroğlu’nun Nota Mecmûası”**”, în *Şehbal*, 1909-1913, s. 12-85.
2476. BEHAR, Cem, **Klasik Türk Musikisi Üzerine Denemeler**, Istanbul, 1987.
2477. BOATCĂ, Silvestru, **Dimitrie Cantemir**, București, Ed. Recif, 1995, p. 40-41. Colecția Scriitori români comentați, nr. 15 [Despre lucrarea lui D. Cantemir „Tratatul de muzică turcească”].
2478. BOTEZ, Liliana, **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *Athenaeum*, București, 1939, nr. 2, p. 111-115.
2479. BRATIN, Jack, **Calendarul muzicii universale**, București, 1966, p. 267-268.
2480. BRÂNCUȘI, Petre, **Istoria muzicii românești – Compendiu**, București, 1969, p. 71-76 [Cu un portret, o compoziție și un desen de Cantemir].
2481. BRÂNCUȘI, Petre, **Muzica românească și marile ei primeniri**, Vol. 1, București, 1978, p. 231-359, il.
2482. BREAZUL, George, „**Răpirea din Serai” de Mozart și muzica turcească a lui Cantemir**”, în *Pagini din istoria muzicii românești*, Ed. de Gh. Firca, vol. IV, București, Ed. Muzicală, 1977.
2483. BREAZUL, George, **Mozart – Cantemir. Cântecele și jocul popular românesc**, în *La bicentenarul nașterii lui Mozart*, 1756-1956, București, 1957.
2484. BURADA, T., **Tanz und Spiel bei den Rumänen**, in *Das literarische Rumänen*, București, I, 1889, nr. 3, p. 107-117.
2485. BURADA, T., **Scrierile Domnului Moldovei Dimitrie Cantemir despre muzica turcească**, în *Evenimentul*, VI, 23 oct. 1898, nr. 1656, p. 1-2; 24 oct. 1898, nr. 1657, p. 1-2.
2486. BURADA, T., **Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei**, în *Analele Academiei Române*, Mem. Sect

Literare, seria II, tom XXXII, 1909-1910, nr. 4, București, 1911, p. 79-192; extras, București, Leipzig, Viena, Socec, Otto Harrassowitz, Gerold, 1911, 114 p.; și în Idem, *Opere*. Vol. II, București, Ed. Muzicală, 1975, p. 43-137.

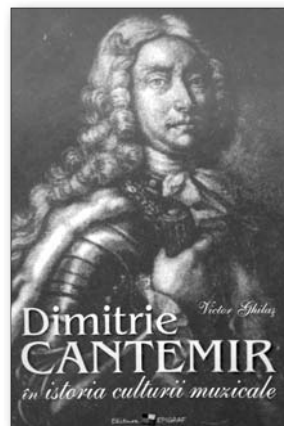
Recenzii: V. D., în *Viața Românească*. Revistă literară și științifică, Iași, 1912, Vol. XXIV, anul VII, p. 300; Cosma, Viorel, **Un studiu inedit despre Cantemir**, în *Luceafărul*, București, 1973, Nr. 30, p. 1.

2487. BURADA, Theodor, **Un prince moldave musicien**, dans *Revue de Roumanie*, 1910, nr. 1, p. 8-10; și în Idem, *Opere*, vol. II, București, Ed. Muzicală, 1975, p. 38-42.
2488. BURADA, Theodor T., **Dimitrie Cantemir musicien**, în *Luceafărul*, București, 16, 1973, nr. 30, p. 4; și în Idem, *Opere*, Vol. 2, București, 1975, p. 25-29.
2489. CEMIL, Mesut, **Dimitrios Kantemirou la musique turque vers le début du XVIIIe siècle**, dans *La Quinzaine d'Ankara*, I/7, 1947, s. 4-5.
2490. CIOBANU, Gheorghe, **Un cântec al lui Dimitrie Cantemir în colecția lui Anton Pann**, în *Revista de folclor*, București, 2, 1957, nr. 3, p. 81-96.
2491. CIOBANU, Gheorghe, **Circulația în țară a unor creații muzicale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. 3, București, Ed. Muzicală a UCMR, 1992.
2492. CIOBANU, Ștefan, **Istoria literaturii române vechi**, Chișinău, 1992 [Despre muzica turcească în *Istoria Imperiului Otoman*, p. 599].
2493. CIORTEA, Iacob, **Structuri modale și ritmice în creația muzicală a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 9 (250), p. 22-29.
2494. COSMA, Octavian Lazăr, **Muzica orientală și Dimitrie Cantemir**, în *Hronicul muzicii românești*, Vol. I, București, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, p. 81, 232, 238, 247, 350, 351, 355-360, 377, 386-398, 400, 443, 451, 452, 454, 457, 458.
2495. COSMA, Viorel, **Anul Cantemir. Contribuții inedite la studiul moștenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 7 (248); nr. 11 (252).
2496. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir: considerații estetice și muzical-etnografice – Antologie de texte**, în *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 9 (250).

2497. COSMA, Octavian Lazăr, **Universul muzicii românești**, București, 1995, 589 p. [Despre Cantemir p. 424].
2498. COSMA, Viorel, **Curierul artelor. Anul Cantemir. Muzicianul**, în *Tribuna României*, București, 2, 1973, nr. 17, 15 iulie.
2499. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir, muzician, enciclopedist**, în *Informația Bucureștilui*, București, 20, 1973, nr. 6180.
2500. COSMA, Viorel, **Documente muzicale ieșene în arhivele străine (III). Orașul Iași, leagănul educației muzicale a lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 30 (391).
2501. COSMA, Viorel, **Pe urmele unei lucrări necunoscute [„Introducere în muzica turcească”]. Tricentenar Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 34, p. 8.
2502. COSMA, Viorel, **Cantemir și literatura muzicală europeană**, în *România literară*, București, 1973, 26 și 28 iunie.
2503. COSMA, Viorel, **The musical inheritance of the Romanian Prince Dimitrie Cantemir**, în *Romanian Review*, Bucarest, 27, 1973, nr. 4, p. 40-41.
2504. COSMA, Viorel, **Contribuții documentare asupra muzicianului Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 10.
2505. COSMA, Viorel, **Contribuții inedite la studiul moștenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 1973, nr. 7, p. 10-23; nr. 11, p. 13-28.
2506. COSMA, Viorel, **Le musicien Démètre Cantemir dans la littérature européenne du XVIIIe siècle**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 11, 1973, nr. 4, p. 657-676.
2507. COSMA, Viorel, **Muzica și „Istoria ieroglifică”**, în *Luceafărul*, București, 1973, nr. 42, p. 1.
2508. COSMA, Viorel, **Muzicianul Dimitrie Cantemir în literatura europeană din secolele XVIII-XIX**, în *Studii de muzicologie*, București, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, vol. IX, p. 5-42; și în *Studii și materiale. Istorie. Muzeul județean Suceava*, 1973, nr. 9, p. 7-43 (fig., facs).
2509. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir. Personalitate muzicală de prestigiu universal – 300 de ani de la naștere**, în *Luceafărul*, București, 16, 1973, nr. 33 (590); și în *Flacăra. Almanah '74*, XII, 1973.

2510. COSMA, Viorel, **Personalitatea muzicală a lui Dimitrie Cantemir în contextul culturii europene din secolele XVIII-XIX**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, tom 26, 1973, nr. 5, p. 991-998.
2511. COSMA, Viorel, **Contribuții noi asupra muzicianului Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, Iași, 15 oct. 1973, nr. 19 (43).
2512. COSMA, Viorel, **A manynsided musician**, în *Romania Today*, București, nr. 9, sept. 1973, p. 37-39.
2513. COSMA, Viorel, **Der musiker Demeter Cantemir**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 342-346.
2514. COSMA, Viorel, **Două milenii de muzică pe pământul României: introducere în istoria muzicii românești**, București, 1977, p. 36, 46.
2515. COZMEI, Mihai, **Muzicologul**, în *Cronica*, Iași, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 6.
2516. CREȚU, Romeo, **Dimitrie Cantemir și muzica turcă**, în *Familia*, Oradea, 9, 1973, nr. 9, p. 13, 16.
2517. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe; SAVA, Iosif, **Dimitrie Cantemir – prințul muzicii**, în *Muzica și literatura*, vol. 1, București, Ed. Cartea Românească, 1986, p. 13-24.
2518. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe; SAVA Iosif, **Muzica și literatura: scriitori români**, vol. 3, Bacău, Cartea Românească, 1994, p. 5, 28, 32, 39.
2519. GHILAȘ, Victor, **Demersul teoretico-practic al lui Dimitrie Cantemir în muzica clasică turcească**, în *Sud-Est. Artă, Cultură, Civilizație*, Chișinău, 2002, nr. 2, p. 123-129.
2520. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir – instrumentist și pedagog muzical**, în *Arta*, Chișinău, 2003, p. 124-129.
2521. GHILAȘ, Victor, **Etnografia muzicală în preocupările lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de lingvistică și știință literară*, Chișinău, 2003, nr. 5-6, p. 3-9.
2522. GHILAȘ, Victor, **Opera lui Dimitrie Cantemir – sursă de cercetare organologică**, în *Arta*, Chișinău, 2004, p. 57-60.
2523. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir – precursor al pedagogiei muzicale**, în *Învățămintul muzical la Chișinău: istorie și contemporaneitate*, Chișinău, Ed. Grafema Libris, 2004, p. 22-27.

2524. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir în istoria culturii muzicale**, Chișinău, Ed. Epigraf, 2004, 280 p.
2525. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir și muzica religioasă**, în *Arta*, Chișinău, 2005, p. 63-67.
2526. GHILAȘ Victor, **Muzica în familia Cantemireștilor**, în *Arta' 2007. Arte audiovizuale*, Chișinău, 2007, p. 29-42.
2527. GHILAȘ, Victor, **Creația muzicală cantemiriană**, în *Buletin științific. Revistă de Etnografie, Științele Naturii și Muzeologie* (serie nouă), vol. 3 (16), Chișinău, 2005, p. 191-200; și în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș, Svetlana Korolevshi, Chișinău, 2008, p. 189-201.
2528. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir – muzicianul ca expresie a culturii umaniste**, în *Arta' 2008. Arte audiovizuale*, Chișinău, 2008, p. 18-23.
2529. GHILAȘ, Victor, **Dimitrie Cantemir și arta muzicală (teoretician, compozitor, instrumentist și pedagog)**, în *Dinastia Cantemirștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. și red. șt. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 389-427.
2530. GHIRCOIAȘIU, Romeo, **Démètre Cantemir: ethnographe et musicien**, dans *III-eme Session Scientifique Internationale „Musica Antiquae Europae Orientalis”*, Communication, Bydgoszcz, 1972, p. 530-550.
2531. GHIRCOIAȘIU, Romeo, **Muzicianul**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 12-13.
2532. GHIRCOIAȘIU, Romeo, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir și unele aspecte ale gândirii sale muzicale**, în *Lucrări de muzicologie*, București, vol. 5, 1967, p. 41-49.
2533. GRIGOR, Viorica, **Dimitrie Cantemir – muzician, desenator și istoric de artă: 330 de ani de la naștere**, în *Bibliotheca Septentrionalis: Buletin semestrial*. Bibl. Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, 2003, nr. 1, p. 102-106.
2534. HABENICHT, Gottfried, **Der Musiker Dimitrie Cantemir. Ein Beitrag zur Würdigung seiner Persönlichkeit**, in *Neuer Weg*, București, 25, 1973, nr. 7599, S. 3.

2535. LUPCHIAN, Gabriela, **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 26-30.
2536. MOLDOVEANU, Nicu, **Preocupări muzicale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Olteniei*, Craiova, nr. 25, 1973, nr. 11-12.
2537. NOICA, Constantin, **Despre lautărisim; Dimitrie Cantemir**, București, Humanitas, 2007, 97 p.
2538. O'CONNELL, John Morgan, **Cantemir: Music in Istanbul and Ottoman Europe around 1700 (review)**, in *Asian Music*, 37, 2006, nr. 1, p. 153-157.
2539. O'CONNELL, John Morgan, **The Edvâr of Demetrius Cantemir: Recent Publications**, in *Ethnomusicology Forum*, 14, 2005, nr. 2, p. 235-239.
2540. PETICEL, Viorica-Despina, **Prințul muzician Dimitrie Cantemir**, în *Palatul de Justiție*, București, 1974, nr. 12.
2541. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir et la musique turque**, dans *Studia et acta orientalia*, Bucharest, VII, 1968, p. 199-213.
2542. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir – muzicianul**, în *Magazin istoric*, București, 1969, nr. 11 (32), p. 80-81.
2543. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir's Theory of Turkish Art Music**, in *Studies in Oriental Arts*, Pittsburgh, Duquesne University Press, 1981, p. 99-170.
2544. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Cantemir, muzician în Constantinopol**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 202-204.
2545. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Prince Dimitrie Cantemir: theorist and composer of Turkish music**, [in English, also translated into Turkish], Istanbul, PanYayıncılık, 1999, 224 p. + LC.
2546. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musikisi Bestekârı ve Nazariyatçısı**. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayınılık, 2000.
2547. POPESCU-JUDEȚ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir Musiki**, md. DIA., Istanbul, 2001, c. 24, s. 322 vd.
2548. POPOVICI, Doru, **Concepția artistică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 9 (250).
2549. POPOVICI, Doru; MIEREANU, Costin, **Începuturile muzicii culte românești**, București, Editura Tineretului, 1967, p. 12, 14, 15, 32.

2550. POSLUȘNICU, Mih. Gr., **Dimitrie Cantemir, compozitor și artist muzical**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 18 noiemb. 1923, nr. 154, p. 8.
2551. POSLUȘNICU, Mih. Gr., **Istoria muzicei la români**. Cu o prefață de Nicolae Iorga, București, Cartea românească, 1928, p. 317-324.
2552. POSLUȘNICU, Mihail Gr., **Muzicalitatea lui Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei**, în *Istoria muzicei la români, de la Renaștere până'n epoca de consolidare a culturii artistice*, București, Ed. Cartea Românească, 1928.
2553. **Reflexe culturale grecești în colecțiile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir și François Rouschitzki**, în *Conferința științifică „Relațiile moldo-elene din adâncul veacurilor”*. Chișinău, Ed. Paragon, 2006, p. 74-77.
2554. REICHARDT, Johann Friederich, **[Despre Cantemir]**, in *Musikalische Kunstmagazin*, Band I, I-IV Stück, Berlin, 1782, p. 51-52.
2555. SHILOAH, Amnon, **La Musique dans le monde de l'islam. Une étude socio-culturelle**, Fayard, 2002, p. 210-211.
2556. [STOIANOV, Petr] СТОЯНОВ, Петр, **Димитрие Кантемир – теоретичен музикал ши композитор**, ын *Дестинул Ино-рогулуй: Омажулуй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 96-105.
2557. SÜRELSAN, Ismail Baha, **„Kantemiroğlu ve Türk Musikisi”**, in *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*, Ankara, Türkiye Milli Komisyonu, 1975, s. 73-108.
2558. TĂNĂSESCU, Manuela, **Muzicianul Cantemir**, în *Despre „Istoria ieroglifică”*, București, Ed. Cartea Românească, 1970.
2559. [TCACI, E.] ТКАЧ, Е., **Премьере, портрете**, Кишинэу, 1977, p. 50-61.
2560. [TCACI, Efim] ТКАЧ, Ефим, **Димитрие Кантемир – музичиан**, în *Нустру*, Кишинэу, 1977, nr. 4, p. 153-157; și în *Moldova și lumea*, Chișinău, 1995, nr. 7-8, p. 17-18.
2561. TCACI, E., **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *Limba și literatura moldovenească în școală*, Chișinău, 1990, nr. 4, p. 51-53.
2562. TCACI, Efim, **Înaintași ai muzicii românești. Schițe privind activitatea muzicală a lui D. Cantemir, a compozitorilor C. Miculi și E. Mandicevschi**, Chișinău, Hyperion, 1994, p. 3-53.
2563. Toderini, l'Abbé M., **De la littérature des turcs** / par M. l'Abbé Toderini; traduit de l'Italien en Français, par M. l'Abbé de Cour-

nand, Lecteur dr Professeur Royal. Tome premiere. A Paris Chez Poinçon, [1789], p. 216-248.

2564. TOMESCU, Vasile, **Témoignage historique: Démètre Cantemir**, în *Muzica*, București, 23, 1973, nr. 9 (250).
2565. TOMESCU, V., **Tricentenarul Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 1973, nr. 9, p. 1.
2566. TUNCEL, Bedrettin, **Dimitrie Cantemir ve Türkler**, in *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*, Ankara, Türkiye Milli Komisyonu, 1975, s. 5-46.
2567. TURA, Yalçın, **Kantemiroğlu: Kitâb-ı 'ilmü'l mûsikî 'ala vechi'l hurûfât**, c.1 (fas.6), Istanbul, Tura Yayınları, 1976.
2568. TURAN, Sinan Namik, **Bir Doğubilimci ve Müzik Teorisyanı Olarak Prens Dimitrie Cantemir**, in *Müzik ve Toplum*, 14 (January-February), 2005, s. 12-15.
2569. VANCEA, Zeno, **Temeiuri pentru studiul moștenirii lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, București, 12, 1962, nr. 10.
2570. VASILE, Vasile, **Dimitrie Cantemir musician**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 24 (385), p. 4.
2571. YEKTA, Raouf, **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *Adevărul literar și artistic*, 1923, nr. 134, p. 4.
2572. YEKTA, Raouf Bey, **Şark Musikisi: Kantemiroğlu**, in *Şehbâl*, III/52, Istanbul, 1928, s. 72-73.
2573. YEKTA, Rauf, **Musique orientale**, *La Revue musicale*, Paris, VII, 1907, nr. 5, p. 117-121.
2574. YÖNETKEN, Halil Bedri, **D. Cantemir dans l'histoire de la musique turque**, dans *Actes du Colloque international de civilisation balkanique*, Sinaia, 8-14 juillet 1962, București, 1962, pp. 145-149.
2575. YÖNETKEN, Halil Bedri, **Dimitrie Cantemir în istoria muzicii turce**, în *Muzica*, București, 1962, nr. 10, p. 37-40.
2576. YÖRE, Seyit, **Osmanlı/Türk Müzik Kültüründe Levanten Müzikçiler/Levantine Musicians in Music Culture of Ottoman/Turc**, in *Türk Yat Aras-*

tirmalari Dergisi, nr. 24, 2008, p. 413-437. [Despre D. Cantemir musician, p. 418-421].

2577. АЛЕКСАНДРУ, Тибериу, **Кантемир и музыка Востока**, в *Советская музыка*, Москва, 1974, Nr. 12, с. 130-133.
2578. **Страницы истории румынской музыки**, Москва, 1979, с. 12, 113, 341.
2579. ТКАЧ, Ефим, **Крупнейший теоретик и этнограф. Музыкальная деятельность Д. Кантемира**, в *Советская музыка*, Москва, 1974, Nr. 12, с. 133-135.

7.4. Biblioteca lui Dimitrie Cantemir

2580. BIANU, Ioan, **Notă despre „ex librisul” lui Dimitrie Cantemir din 1696**, în *Analele Academiei Române*, București, seria II, 1909. Tom XXX, partea administrativă, p. 38-39.
2581. CARDAȘ, Gh., **Biblioteci vechi românești. Bibliotecile boierești și domnești**, în *Boabe de grâu*, I, 1930, p. 616.
2582. [CIMPOI, Mihai] ЧИМРОЙ, Михай, **Библиотека луй Кантемир**, ын Idem, *Чикатричя луй Улисе*, Кишинэу, 1982, п. 335-338.
2583. DEMÉNY, L., **Adnotări pe un exemplar al Bibliei lui Șerban Cantacuzino**, în *Manuscriptum*, București, 1973, nr. 4, p. 18-20.
2584. DEMÉNY, L., **Adnotări făcute de Dimitrie Cantemir pe Biblia din 1688**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1988, nr. 7, p. 265-273; Studiu preluat în revista *Basarabia*, Chișinău, 1993, nr. 8, p. 10-15.
2585. EȘANU A.; EȘANU V., **Universul cărții la Dimitrie Cantemir**, în *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2007, nr. 2-3 (7), p. 14-19.
2586. EȘANU A.; EȘANU V., **Cartea în orizonturile cultural-științifice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tradiții și valori culturale la Est de Carpați (sec. XVI-XX), Materialele conferinței științifice „Tradiții și valori culturale la Est de Carpați (sec. XVI-XX)”*, Chișinău, mai 2007, Chișinău, 2007, p. 5-16.
2587. GHEORGHITĂ, I., **O carte ce a aparținut lui Dimitrie Cantemir**, în *Iașul literar*, 1958, nr. 4. p. 110-112.

2588. GHEORGHITĂ, Ilie, **Semnătura voievodului Dimitrie Cantemir pe o carte din Biblioteca Centrală a Universității din Iași**, în *Studii și cercetări științifice. Istorie*, 8, 1957, 2, p. 346-349 (reproducerea semnăturii în fascimil); și în *Iașul literar*, IX, 1958, p. 110-112.
2589. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописи А. Д. Кантемира**, в кн. *Историки по истории отечественной культуры в собраниях и архивах отдела рукописей и редких книг*, Ленинград, 1983, с. 17-33. [Menționează o carte manuscrisă de rugăciuni, în limba greacă, ce a aparținut lui D. Cantemir, care se păstrează în Biblioteca Națională a Rusiei din Sankt-Petersburg, Secția Manuscrise și Cărți Rare, la cota „Греч. 156. Молитвеник”].

8. Receptarea operei lui Dimitrie Cantemir în știința și cultura universală

2590. ALEXANDRESCU, Emil, **Dimitrie Cantemir – personalitate multilaterală a culturii române și europene**, în *Literatura română în analize și sinteze*, Iași, Ed. Timpul, 2000, p. 94-97.
2591. ALMAȘ, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – cărturar european și patriot român**, în Idem, *Eroi au fost, eroi sunt încă. Evocări și portrete istorice*, București, Editura politică, 1968, p. 167-171.
2592. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir și lumea germană**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 122-127.
2593. AXINTE, Șerban, **Dimitrie Cantemir. Un istoric al receptării „Istoriei ieroglifice”**, în *Tribuna*, Cluj-Napoca, 7, 2008, nr. 134, p. 7-8; nr. 136, p. 6-7.
2594. BABINGER, Franz, **Gottlieb Siegfried Bayer (1694-1738) ein Beitrag zur Geschichtstudien im 18. Jahrhundert**, Leipzig, 1915.
2595. BALOTĂ, N., **Valoarea universală a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Scânteia*, București, 43, 1973, nr. 9605, p. 4.
2596. BĂLAJ, Teofil, **Opera lui Dimitrie Cantemir în lume**, în *Tomis*, Constanța, 8, 10 sept. 1973, nr. 103, p. 1, 3.
2597. BÎRSAN, Cristina, **Demetre Cantemir – Paul Rychaut: interferences**, în *Synthesis*, Bucarest, 29, 2002, p. 55-64.

2598. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir și biblioteca Sainte-Geneviève din Paris**, în *Caiete critice*, București, 2004, nr. 10, p. 41-43.
2599. BOCHMANN, Klaus, **Dimitrie Cantemir – reprezentant al culturii europene**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 18-26.
2600. BOCȘAN, Nicolae, **Receptarea lui Dimitrie Cantemir în iluminismul bănățean**, în *Orizont*, Timișoara, 1973, nr. 43, p. 6.
2601. BOIA, Lucian, **Semnificația europeană a operei marelui cărturar roman**, în *Munca*, 29, 1973, nr. 7993, p. 2.
2602. BORDEIANU, M., **Fondul Cantemir la biblioteca universitară „Mihai Eminescu”**, în *Cronica*, Iași, 7, 1973, nr. 49, p. 11.
2603. BOUREANU, Radu, **Cantemir, azi**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 3-5.
2604. BRATU, Savin, **Glose cantemirologice**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 65-70.
2605. BREZIANU, Andrei, **Swift and the Cantemirs: an 18th Century Case in Literary Contingency**, in *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom 23, 1985, nr. 3, p. 223-231.
2606. CARUSSY, Al., **Dimitrie Cantemir și țările române în versurile lordului Byron**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 13, 1934, nr. 716, p. 2.
2607. CAZAN, Gheorghe N., **Cercetarea în Rusia la sfârșitul secolului trecut de către savanții români a unor lucrări ale principelui Dimitrie Cantemir**, în *Revista română de studii internaționale*, București, 1973, nr. 4, p. 211-215.
2608. CÂNDEA, Virgil, **Dimensiunea universală a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gh. Șincai”*, Tg. Mureș, vol. II, 1999, p. 7-10.
2609. CÂNDEA, Virgil, **La diffusion de l'œuvre de Dimitrie Cantemir en Europe de Sud-Est et au Proche Orient**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 10, 1972, nr. 2, p. 345-361 (cu o bibliografie).
2610. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, omul și opera la sfârșitul secolului XX**, în *Analele Academiei Române. Memoriile secț. de științe istorice*, Seria IV, tom. 10, București, 1985 [1988], p. 131-138.

2611. CÂNDEA, Virgil, **Un cărturar român la întâlnirea a trei lumi: Dimitrie Cantemir. Evoluția interpretărilor**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 3, 1993, nr. 11, p. 7-9.
2612. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – evoluția interpretărilor**, în *Viața nouă*, serie nouă, tomul VII, 1993, p. 20-21.
2613. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir în programele UNESCO**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 9, 1999, nr. 6 (102), p. 1, 16-17.
2614. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir. Relații și mărturii contemporane**, în *Viața românească*, București, 26, 1973, nr. 9, p. 98-107.
2615. CERNOVODEANU, Paul, **Les oeuvres de Démètre Cantemir présentées par „Acta eruditorum!” de Leipzig (1714-1738)**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XII, 1974, no. 4, p. 537-550.
2616. CERNOVODEANU, P., **Démètre Cantemir vu par ses contemporains (le monde savant et les milieux diplomatique européens)**, dans *Revue des études sud-est européennes*, XI, 1973, nr. 4, p. 637-656.
2617. CHIOREAN, Ioan, **Iosif Hodosiu traducător al operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Vatra*, Tg. Mureș, 1971, nr. 4, p. 11.
2618. CHIȚIMIA, Ion C., **Dimitrie Cantemir, reprezentant al epocii sale în plan european**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, tom. 22, 1973, nr. 2, p. 177-186.
2619. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – un cărturar de seamă al țării noastre**, în *Viața militară*, București, X, 1957, nr. 2, 7, p. 6.
2620. CIOCANU, Vasile, **Personalitatea și opera Cantemireștilor în preocupările scriitorilor români din perioada patruzeciopistă**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 256-265.
2621. CIOCOIȚEI, Mihaela-Elena, **Valori universale ale operei lui Dimitrie Cantemir**, Editura Istros, Brăila, 2009, 438 p.
2622. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Дмитрий Кантемир ын култура окчиденталэ**, în *Literatura și arta*, 1983, 30 iunie, p. 4-5; *Patrimoniu: Almanahul bibliofililor din Moldova*, în 3 vol. Vol. 1, Chișinău, 1987, p. 169-174; 183-185; 178-182.

2623. COSMA, Viorel, **Le musicien Démètre Cantemir dans la littérature européenne du XVIIIe siècle**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 11, 1973, nr. 4, p. 657-676.
2624. COSMA, Viorel, **Muzicianul Dimitrie Cantemir în literatura europeană din secolele XVIII-XIX**, în *Studii de muzicologie*, București, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, vol. IX, p. 5-42; și în *Studii și materiale. Istorie. Muzeul județean Suceava*, 1973, nr. 9, p. 7-43 (fig., fasc.).
2625. DERGACI, Nicolae, **Reminiscente cantemirene în opera lui Voltaire**, în *Contrafort*, Chișinău, 1999, nr. 4 (54), p. 20.
2626. DERGACI, Nicolae, **Tricentenarul nașterii scriitorului francez Antoine Francois Prévost d'Exiles (Reminiscente cantemirene în romanul „Histoire d'une grecque moderne” de Abatele Prévost)**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 25 sept. 1997, p. 5.
2627. DOBOȘ, Aurel; TURCU, N. V., **Dimitrie Cantemir și civilizația românească**, în *Buletinul Institutului politehnic din Iași. Științe social-economice*, 1974, nr. 20, fasc. 1-2, p. 15-19.
2628. DOBRE, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – romanian scholar of an european prestige** – Tirege à part, București, 6 p., Extras din *Revue roumaine des sciences sociales*, Série de sciences économiques, Bucarest, tome 17, 1973, nr. 2, p. 173-178.
2629. **Doi stâlpi ai vechii culturi românești. Dimitrie Cantemir – Șerban Cantacuzino**, în *România literară*, București, anul I, 1939, nr. 32, p. 9-10.
2630. DUMITRESCU, Petre, **Europeanul Dimitrie Cantemir**, în *Academica. Revistă de știință, cultură și artă*, București, 9, 1999, nr. 6 (102), p. 6.
2631. DUMITRESCU, Petre, **Opera lui Dimitrie Cantemir – placă tur-nantă în cultura europeană**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”, Iași*, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 24-27.
2632. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe, **Dimitrie Cantemir. Un om între veacuri**, în Idem, *Itinerarii prin cultură*, București, Ed. Eminescu, 1982, p. 12-22.
2633. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe, **Un destin european: Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 3.
2634. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe, **O ipoteză cu privire la „Epi-gonii”**, în *Analele Universității București. Secția Științe Sociale. Filologie*, tom XXV, 1962, p. 559-561.

2635. DUȚU, ALEXANDRU, **Opera lui Dimitrie Cantemir în cultura română modernă**, în *Viața românească*, București, 1973, nr. 9, p. 6-13.
2636. DUȚU, Alexandru, **L'abbé Prévost traducteur de l'histoire ot-tomane de Cantemir**, dans *Revue de littérature comparée*, Paris, no. 178, 1971, nr. 2, p. 234-237.
2637. DUȚU, Alexandru, **An 18th Century Wit**, *Secolul 20*, București, 1973, nr. 5.11-12, p. 34-38.
2638. DUȚU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a European scientist**, dans *Romanian Revue*, 27, 1973, no. 4, p. 4-11.
2639. DUȚU, Alexandru, **Démètre Cantemir et l'image de la civilisa-tion européenne**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latini-tät*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 21-33.
2640. DUȚU, Alexandru, **Umaniștii români în cultura europeană**, Bu-curești, Editura Minerva, 1974, 228 p.
2641. DUȚU, Alexandru; SIMONESCU, Dan; ONICESCU, Octav, **Trei nume românești în Pantheonul universal: Dimitrie Cantemir, Gheorghe Lazăr, Gheorghe Țițeica**, în *Tribuna României*, București, an. 2, 1973, nr. 6, p. 1, 16.
2642. **Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, Berlin, 1974, 94 s.
2643. [EȘANU, Andrei] ЕШАНУ, Андрей, Д. Кантемир ын библиотека луй М. В. Ломоносов, ын Тинеримя Молдовей, Кишинэу, 28 mai 1986.
2644. EȘANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir în viziunea iluministului rus Nicolai Novikov**, în *Rolul științei și învățămân-tului economic în realizarea reformelor economice din Republica Moldova*. Con-ferință internațională ASEM (25-26 sep-tembrie 2003), Vol. II, Chișinău, 2003, p. 766-768.

2645. EȘANU, Andrei, **Ediții rare cantemiriene la Biblioteca Națională a Republicii Moldova**, în *Magazin bibliologic*, Chișinău, 2007, nr. 2, p. 51-53.
2646. EȘANU, Andrei, „**Divanul...**” în **limbile arabă și engleză**, în *Aka-demos. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2008, nr. 1-2 (9), p. 68-71.
2647. EȘANU, A., EȘANU, V., **Antioh Cantemir – propagator al operei tatălui său**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 559-569.
2648. GHERMAN, Alin-Mihai, **O întâlnire neașteptată: Dimitrie Cantemir și Martin Opitz**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S.169-175.
2649. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir – personalitate europeană**, în *Săptămîna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 118, p. 3.
2650. GRIGORAȘ, Em. C., **Dimitrie Cantemir și Vasile Conta**, în *Dreptatea*, 7, 1933, nr. 1599, p. 1-2.
2651. HAMMER J. de, **Histoire de l'Empire ottoman, depuis son origine jusqu'à nos jours**. Dans 18 tomes. Traduit de l'allemand par J.-J. Heller, Paris, 183-1843.
2652. HEITMANN, Klaus, **Ein erfolgreicher Plagiator Dimitrie Cantemir: Jean-Louis Carra und seine „Histoire e la Moldavie et de la Valachie” (1777)**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 141-149.
2653. IONESCU, Anca Irina, **Considérations sur la traduction du Livre sur le Système de la religion des musulmans de Cantemir par Sofronie Vračanski**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XV (1977), no. 1, p. 101-112.
2654. IONESCU, Anca Irina, **L'originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans” de Dimitrie Cantemir**, dans *Études balkaniques*, Sofia, 3 (1977), no. 3, p. 99-106.
2655. IONESCU, Anca Irina, **L'originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans” de D. Can-**

- temir, traduite par Sofronie, archévêque de Vratsa**, în *Analele Universității București. Limbi și literaturi străine*, 29, 1980, nr. 1, p. 57-62.
2656. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir și Sofronie Vracenski**, în *Romanoslavica*, București, 2000, nr. 36, p. 252-260.
2657. INALCIK, Halil, **Eastern and Western Cultures in Dimitrie Cantemir's Work**, în *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, tom XIII, 1974, nr. 1, p. 31-42.
2658. **Instrucțiunile date de delegațiune dlui Gr. G. Tocilescu pentru misiunea sa în Rusia**, în *Analele Societății Academice Române. Sesiunea anului 1878*, București, 1878 (1879), Tom XI, Secțiunea I, p. 43-45.
2659. IRIMIA, Mihaela, **Defoe and Cantemir: Eighteenth-Century Explorers, West and East**, în Kevin L. Cope und Laura Morrow (Hrsgg.): *1650-1850: Ideas, Aesthetics, and Inquiries in the Early Modern Era*, III, New York 1997, S. 239-249.
2660. IVAȘCU, George, **Un savant de renume european: Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române*, Vol. I, Editura științifică, București, 1969, p. 242-256.
2661. IVĂNESCU, George, **Dimitrie Cantemir în conștiința contemporanilor săi**, în *Cronica*, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 3.
2662. JOIȚA, Monica, **Prestigiul occidental al lui Dimitrie Cantemir: legendă sau realitate**, în *Journal of the American Romanian Academy of Arts and Sciences*, 19 (1994), S. 186-193; și în *Revista de lingvistică și știință literară*, Chișinău, 1994, nr. 3, p. 86-89.
2663. KARADJA, C. I., **Operele lui D. Cantemir în Biblioteca Academiei din Petrograd, după însemnările unui suedez din anul 1735**, în *Revista istorică*, București, XV, ianuarie-martie 1929, nr. 1-3, p. 2-3.
2664. KELLOG, F., **Dwa studia z historiografii rumunskiej XVII i XVIII w. (dziela historyczne Mirona Kostyna i Dymitra Kantemira)**, în *Studia historyczne*, 33, 1990, Nr. 2, p. 293-302.
2665. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **Кантемириана ла Библиотека Академией де Штинце а РСМ**, în *Нустру*, Кишинэу, 1973, № 10, п. 142-145.
2666. KÖLLÖ, Károly, **Dimitrie Cantemir modernsége**, în *Utunk*, București, 28., 42 sz., 1973 okt. 19, 1, 6.1.

2667. **Kulturelle Konfluenzen – Rumänische Resonanzen. Botschafter der rumänischen Kultur in der Welt** [Nicolae Mălescu und Dimitrie Cantemir], în *Lumea*, [lb. germ.], București, 20 febr. 1987, nr. 8, S. 20-22.
2668. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir în contemporaneitate**, în *Alma Mater*, II, 1969, nr. 3, p. 12-13.
2669. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir – nume de prestigiu între învățării timpului**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8381, p. 2.
2670. LEGRAND, E., **Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par les Grecs au dix-septième siècle**, t. III, Paris, 1895, nr. 682, p. 59-60 [Despre „Divanul...”].
2671. LEMNY, Ștefan, **J. L. Schmidt și destinul unei scrieri cantemiriene**, în *Rumanisch-Deutsche Kulturinterferenzen*, ed. Andrei Corbea, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 1986, p. 166-168.
2672. LEMNY, Ștefan, **România în istoriografia franceză din secolul XVIII**, în *România în istoria universală*, vol. I. Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iași, 1986, p. 152-162.
2673. LEMNY, Ștefan, **„Tel Père, tel Fils”: Dimitrie Cantemir et Antioh Cantemir au croisement des cultures européennes**, dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub*. Editura Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, București-Brăila, 2009, p. 251-262.
2674. LIU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – ecouri literare europene**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 14-15.
2675. LIU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir, prince philosophe de Moldavie: Echos européens**, dans *Dix-Huitième Siècle*, 15 (1983), p. 421-439.
2676. LUBURICI, Momcilo, OLTEANU, Ștefan, **Dimensiunea europeană a operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 1-6.
2677. MALIȚA, Mircea, **Cantemir and Leibniz**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, Varjag Karl Alber, S. 12-15.
2678. MANER, Hans-Christian, **Dimitrie Cantemir zwischen Russland und Westeuropa. Kulturelle Verflechtungen in Europa im 18. Jahrhundert**, în *330 de ani de la nașterea lui Dimitrie*

- Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, București, 2004, p. 1-25.
2679. [MATCOVSCHI, Alexandrina] МАТКОВСКИЙ, Александрина, **Преса русъ дин сек. XX деспре Димитрие Кантемир**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 40-47.
2680. [MATCOVSCHI, Alexandrina] МАТКОВСКИЙ, Александрина, **Реферинце русешть ла опера ши персоналитатя луй Димитрие Кантемир**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1973, № 10, п. 108-114.
2681. MATEI, Al., **D. Cantemir și Școala Ardeleană**, în *Tribuna*, Cluj, XVII, 1973, nr. 41, p. 12-13.
2682. MÂRZA, Iacob, **Ecouri cantemiriene la Blaj (Transilvania)**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasilă, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S.176-197.
2683. MIHĂILESCU, Vintilă, **Erd-und völkerkunde im werke Demeter Cantemirs**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 301-312.
2684. MIHORDEA, V., **Dimitrie Cantemir în presa timpului**, în *Curentul*, VIII, 1935, nr. 2669, p. 1-2; nr. 2671, p. 2.
2685. MUNTEANU, Constantin, **Opera lui D. Cantemir în Transilvania**, în *Steaua*, Cluj-Napoca, 27, 1976, 2, p. 12 și 36.
2686. [NAZAR, Valeriu] НАЗАР, Валериу, **Кантемириана ла Музеул републикан де литературэ «Димитрие Картемир»**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1985, № 2, п. 136-142.
2687. NICOLAE, Florentina, **Un izvor bibliografic cantemirian în Biblioteca Czartorysky din Cracovia**, în volumul *Studiile românești în lume în 2008 / Romanian Studies around the World in 2008*, Editura Universitară, București, 2009, p. 263-268.
2688. [NOVAC, Anton] НОВАК, Антон, **Кантемириана де ла библиотека републиканэ „Н. К. Крупская”**, în *Култура*, Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 10.
2689. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Димитрие Кантемир възут де К. Некруци**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 39, п. 8.
2690. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Димитрие Кантемир ши Михаил Когэлничяну**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 29-39.

2691. [OSADCENCO, I. E.] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Михаил Когэлничяну деспре Димитрие Кантемир**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 131-139.
2692. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Газета русъ „Бессарабские областные ведомости” деспре Димитрие Кантемир**, ын *Материалы научной конференции профессорско – преподавательского состава Кишиневского университета им. В. И. Ленина по итогам научно-исследовательской работы за 1970. Секция общественных и гуманитарных наук*. Кишинев, 1970, с. 142-144.
2693. PAPADOPOL, Paul, **Un reprezentant român al culturii universale – Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 17 iunie 1923, nr. 134, p. 3.
2694. PASCU, Giorge, **Cantemir și ardelenii**, în *Revista critică*, Iași, I, 1927, nr. 1, p. 21-26.
2695. PAȘCA, Ștefan, **Des copies du „Divan” de D  m  tre Cantemir en Transylvanie**, dans *Académie Roumaine – Langue et littérature. Bulletin de la Société littéraire*, vol. II, 1943, nr. 1-2, p. 116-124. Extras, București 1943, 9 p.
2696. PIPPIDI, Andrei, **Cărturarul între cărturarii vremii**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 83-97.
2697. PLOEȘTEANU, Grigorie, **Cantemir, personalitatea, ideile și opera în Transilvania**,   n *Vatra*, Târgu-Mureș, 1973, nr. 8, p. 15.
2698. PLOEȘTEANU, Grigorie, **Dimitrie Cantemir – ecoul operei și personalității sale la maghiari**, în *Vatra*, Târgu Mureș, 13, 1983, nr. 3, p. 14.
2699. PLOEȘTEANU, Gr., **Noi mărturii privind ecoul operei lui Dimitrie Cantemir**,   n *Vatra*, Târgu Mureș, Seria nouă, XIV, 1984, nr. 12, p. 165A-165B.
2700. PLOEȘTEANU, Grigorie, **Noi ecouri europene ale lui Dimitrie Cantemir**,   n *Vatra*, T  rgul-Mureș, 1988, nr. 2, p. 203A.
2701. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir   n Franța**,   n *Studia Universitatis „Petru Maior”*, Historia, 1, Târgu Mureș, 2001, p. 49-66.
2702. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir la maghiari**, în *Librăria*, I, T  rgu Mureș, 2002, p. 433-443.

2703. PLOEȘTEANU, Gr., **Anton Friedrich B  sching și Dimitrie Cantemir**,   n *Studia Universitatis „Petru Maior”*, Seria Historia, 2, Târgu Mureș, 2002, p. 94-118.
2704. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir   n Italia (sf. sec. XVIII – prima jum. a sec. XIX)**,   n *Studia Universitatis „Petru Maior”*, Historia, 4, Târgu Mureș, 2004, p. 76-92.
2705. PLOEȘTEANU, Grigore, **Receptarea „Istoriei Imperiului Otoman” de Dimitrie Cantemir în lumea germană (secolul XVII –   nceputul secolului XIX)**,   n *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”*, T  rgul-Mureș, 1999, Vol. II, p. 42-68; vezi și în *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, 4, Târgu Mureș, 2004, p. 76-92.
2706. PLOEȘTEANU, Grigore, **Alte ecouri europene ale operei lui Dimitrie Cantemir**,   n *Vatra*, Târgu Mureș, 16, 1986, nr. 2, p. 179A.
2707. PLOEȘTEANU, Gr., **Receptarea „Descrierii Moldovei” de Dimitrie Cantemir în lumea germană**, în *De la umanism la luminism*. Sub red. dr. Ioan Chiorean, Târgu-Mureș, 1994, p. 67-78.
2708. PLOEȘTEANU Grigore, **Receptarea operei și a personalității lui Dimitrie Cantemir   n Europa**. Prefață de Camil Mureșanu, Târgu-Mureș, 2007, Ed. Veritas, 278 p.
2709. POP, Ioan-Aurel, **A thought about Cantemir**. Traducere de Adrian Solomon,   n *Plural*, București, trim. III, 2000, nr. 3, p. 22.
2710. POPA, Mircea, **Receptarea operei în Transilvania**,   n *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 4.
2711. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – ein rum  nischer Wissenschaftler mit Weltruhm**,   n *Lumea*, București, 1987, nr. 45, p. 22.
2712. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, world – reputed Romanian scholar**, în *Lumea*, București, 1987, nr. 44, p. 28.
2713. **Primul raport al dlui Gr. Tocilescu din Moscova, 26 decembrie 1877**, în *Analele Societății Academice Române*. Sesiunea anului 1878, București, 1878, tomul XI, Secțiunea I, p. 45-53.
2714. **Oeuvres complètes de lord Byron: avec notes et commentaires, comprenant ses mémoires publiés par Thomas Moore. Dans 13 tome**. Traduction nouvelle par M. Paulin, Paris, Dondey-Dupr   p  re et fils, 1830-1831. Tom 1, p. 349, 374. Tom 9, p. 169, 421.

2715. **Raportul d-lui Grigore Tocilescu asupra misiunii sale istorice în Rusia, citit în ședința Soc. Academice Române din 24 aug. 1878 (Manuscripte cantemiriene. Corespondența lui Dimitrie Cantemir și alte documente istorice. Portrete ale familiei cantemirești. Glosare)**, în *Monitorul oficial al României, București*, 1878, nr. 193, p. 5040-5046.
2716. RĂU, Alexe, **Modelul Cantemir între Zamolxis și Maitreya**, în *Calendar Național 2003*, Chișinău, 2003, p. III-IX.
2717. **Reflexe culturale grecești în colecțiile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir și François Rouschitzki**, în *Conferința științifică „Relațiile moldo-elene din adâncul veacurilor”*. Chișinău, Ed. Paragon, 2006, p. 74-77.
2718. ROATÎȘ, Florian, **De la Dimitrie Cantemir la N. Steinhardt**, Cluj-Napoca, Risoprint, 2002.
2719. ROMANESCU, Marcel, **Cantemir, Montesquieu și Marsigli**, în *Omagiu lui Constantin Giurescu la douăzeci și cinci de ani de la moartea lui (1875-1918)*, București, 1944, p. 413-434.
2720. SCHIFIRNEȚ, Constantin, **Acte și idei cantemiriene în viziunea lui Eminescu**, în *Renașterea civilizației rurale românești*, București, an. 2, ian.-iun. 2000, nr. 1-2, p. 46-50, il.
2721. SCHEEL, Heinrich Hg., **Ein Bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**. Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR, Berlin, 1973, 13.
2722. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir văzut de contemporanii săi**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, serie nouă, București, 11 mai 1973, nr. 127, p. 4.
2723. SLUȘANSCHI, Dan, **Dimitrie Cantemir et Philippus Clovérius**, dans *Études romanes dédiées à Iorgu Iordan – 90*, TUB, București, 1978, p. 439-445.
2724. STOURDZA, Alexandre A. C., **L'Europe orientale et le rôle historique des Maurocordato, 1660-1830**, Paris, 1913, p. 361, 368-369, 421, 423-427.
2725. ȘTREMPEL, Gabriel, **Pagini de istorie academică. Alexandru Papiu-Ilarian (Editor al lui Cantemir)**, în *Magazin istoric*, București, iunie 1995, p. 46.
2726. TEODOR, Pompiliu, **La începuturile istoriografiei românești: preiluminismul german și reflexele sale istoriografice la Di-**

- mitrie Cantemir, Johann Filstich și Köleséri Sámuel**, în *Interferențe istorice și culturale româno-europene*. Târgu Mureș, 1996, p. 43-48.
2727. TOCILESCU, Gr., **Cercetări făcute în arhivele și bibliotecile din Rusia**, în *Globul*, București, 4 mart. 1878, nr. 29, p. 458-460; și în *Transilvania*, Sibiu, 11, 15 apr. 1878, nr. 8, p. 88-91.
2728. TOCILESCU, Gr., **Raportul general despre misiunea în Rusia**, în *Analele Societății Academice Române. Sesiunea anului 1878*, București, 1878 (1879), Tom XI, Secțiunea I, p. 54-74.
2729. TOCILESCU, Gr. G., **Raport** [despre operele lui Dimitrie Cantemir], în *Analele Academiei Române*, Mem. Secț. Istorice, seria I, tom II, București, 1878 și în A. Odobescu și corespondenții săi. Ed. de Filofteia Mihai și Rodica Bichis, București, Ed. Minerva, 1984, p. 283-286; 289-292; 306-308; 310, 312.
2730. TOCILESCU, Gr., **Planul lucrării**, în *Manuscriptum*, București, An. XVIII, 1987, nr. 2 (67), p. 103-104.
2731. TOFAN, Alina, **Voltaire credea că suntem greci... Prestigiul occidental al lui D. Cantemir între falsuri și valoare, omagiu și negare**, în *Săptămâna*, Chișinău, 23 iul. 1993, p. 14.
2732. TOMESCU, Mircea, **Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918**, București, Editura științifică, 1968, p. 56, 57, 79, 141, 145.
2733. TREVOR-ROPER, Hugh, **Dimitrie Cantemir's Ottoman History and its reception in England**, în *Revue roumaine d'histoire*, Bucarest, 1985, nr. 1-2, p. 51-66.
2734. TURDEANU Emil, TURDEANU-CARTOJAN, Laetiția, **Dimitrie Cantemir, izvorul baladelor din secolul al XIX-lea**, în *Studii și articole literare*, București, Ed. Minerva, 1995, p. 147-174.
2735. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **După mai mult de două veacuri și jumătate sau despre Dimitrie Cantemir – personaj al cercetărilor**, în *Basarabia*, Chișinău, 1992, nr. 4, p. 109-119.
2736. URECHI, Grégoire, **Chronique de Moldavie depuis le milieu du XIVe siècle jusqu'à l'an 1594. Texte roumain avec traduction française, notes historiques, tableaux généalogiques, glossaire et table par Émile Picot**, Paris, 1878-1886, p. V, XV, XXII, 7, 11, 16, 33, 114, 246, 319, 484, 502-503, 532, 537, 551, 553, 614-615.

2737. URSU, G. G., **Dimitrie Cantemir în amintirile din cronici**, în Idem, *Memorialistica în opera cronicarilor*, București, 1972, p. 149-163.
2738. VRANOUSSI, Era, **Échos de l'oeuvre de Cantemir dans les milieux grecs**, dans *Bulletin de l'Association Internationale d'études du Sud-Est Européen* [Bulletin AIESEE], XI (1974), no. 2, pp. 333-346.
2739. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemir – geniu european și sinteză românească. Cantemir sau destinul universal al culturii românești. Patriotismul lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istorie și cultură*, Editura Eminescu, București, 1975, p. 78-90.
2740. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemiriana**, în Idem, *Contribuții la istoria literaturii române vechi*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1981, p. 144-176.
2741. АНГЕЛИ, Федор, **Личность евразийского масштаба: Год Дмитрия Кантемира**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 25 apr., 2003, с. 16.
2742. ЕШАНУ, А. И.; ЕШАНУ, В. М., **Димитрие Кантемир и европейская книжная культура**, в *Историческое пространство. Проблемы истории стран СНГ*, Москва, 2008, № 1-4, с. 24-35.
2743. КИДЕЛ, Al., **Перелистывая календарь...: Вольтер об «Истории Оттоманской империи» Дмитрия Кантемира**, в *Днестр*, Кишинев, 1958, № 5, с. 153.
2744. КЛЕЙМАН, Р., **„Бывают странные сближенья...”**, в *Кодры*, Кишинев, 1988, № 7, с. 148-152.
2745. КЛЕЙМАН, Р., **От Дмитрия Кантемира к Пушкину и Достоевскому**, в *И дым Отечества...*, Кишинев, 1991, с. 25-42.
2746. МАТКОВСКИ, Александрина, **Русские отзывы о творчестве и личности Дмитрия Кантемира**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 218-229.
2747. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 128-143.
2748. **Наследие Дмитрия Кантемира и современность**. Сборник статей и материалов. Сост. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, 232 с.
Recenzie de D. АПЕТРИ, Новое в кантемироведении, в *Кодры*, Кишинев, 1978, № 11, с. 150-152.

2749. **Неизданное наследие Дмитрия Кантемира**, в *Народная Румыния*, Бухарест, 1964, № 5.
2750. ОСАДЧЕНКО, Ион, **К. Негруци и М. Когэлничану о Дмитрии Кантемире**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 115-126.
2751. РАЗУМОВСКАЯ, М. В., **„История Оттоманской империи” Дмитрия Кантемира и роман аббата Прево**, в *Русская литература. Историко-литературный журнал*, Ленинград, 1974, № 2, p. 142-150.

9. Dimitrie Cantemir în enciclopedii și dicționare

2752. BANTYCH-KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand**, Paris, 1829, p. 379-390.
2753. BREZEANU, Andrei; SPÂNU, Vlad, **Cantemir, Demetrius**, in *Historical dictionary of Moldova*. 2 nd ed., Lanham; Maryland; Toronto; Plymouth: Scarecrow Press, 2007, p. 70-71 (Historical dictionaries of Europe; No 52).
2754. BUZILĂ, S., **Interpreți din Moldova. Lexicon enciclopedic (1460-1960)**, Chișinău, ARC, 1996, p. 90-91.
2755. CÂNDEA, Virgil, **Mărturii românești peste hotare. Mică enciclopedie**, Vol. I, București, 1991, p. 38, 43, 48, 60, 61, 265, 305, 306, 312, 319, 321, 323, 371, 344 427, 452, 543. Vol. II. 14, 16, 17, 113, 136, 315, 316, 319, 331, 346, 347, 348, 349, 396, 399.
2756. CHARON, Al.; FAYOLLE, F., **Dictionnaire historique des musiciens, artistes et amateurs, morts et vivants**, Paris, 1810; Paris, Ed. Chimot, 1817.
2757. COSMA, Viorel, **Muzicieni din România. Lexicon bio-bibliografic**, vol. I (A-C), București, 1989, p. 245-248.
2758. COSMA, Viorel, **Interpreți din România. Dirijori-cântăreți-instrumentiști-regizori. Lexicon**, vol. 1, București, Ed. GALAXIA, 1996, p. 118.

2759. COSMA, V., **Cantemir, Dimitrie**, în Idem, *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi. Lexicon*, București, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1970, p. 98-99.
2760. CREȚU, Stănuța, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționar al literaturii române de la origini până la 1900*. Ediție de Lucia Berdan; Constanța Buzatu; Lucia Cireș ș. a. Coord. Gabriela Drăgoi ș. a., Ed. a II-a. Chișinău, Gunivas, 2002, p. 154-160.
2761. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționarul biografic al literaturii române*. Ediție de Aurel Sasu, Pitești, Paralela 45, 2006, vol. 1, p. 258-260.
2762. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționarul scriitorilor români*. Ed. de M. Zăciu; M. Papahagi; A. Sasu, vol. A-C, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 443-448.
2763. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie**, în *Scriitori români*. Coord. Mircea Zăciu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978, p. 113-118.
2764. **Dicționar de estetică generală**, București, Editura politică, 1972, p. 61, 111.
2765. **Dicționar de mari muzicieni**, București, 2000, p. 87.
2766. **Dicționar enciclopedic român**, vol. I, București, Editura politică, 1962, p. 496.
2767. **Dizionario enciclopedico italiano**, vol. II, Rome, 1955, p. 721.
2768. **Dicționar de istorie**. Ed. a II-a revăz. și adăug. Ediție de Agachi Alexei, Cașu Igor, Dragnev Demir, Chișinău, Civitas, 2007, p. 74.
2769. **Dicționar enciclopedic ilustrat Junior (DEI JUNIOR)**, Ed. 1-a, Chișinău, Editura Cartier, 2004, p. 253.
2770. **Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc**. Cu o pref. de O. Bîrlea, București, Editura științifică și enciclopedică, 1979, p. 110.
2771. **Dicționar de filosofie**, București, Editura politică, 1978, p. 95-96.
2772. **Dictionnaire encyclopédique Larousse**, Paris, Librairie Larousse, 1928, p. 259; 1979, p. 259.
2773. **Encyclopedyja powszechna**, Varsovie, 1863;
2774. **Enciclopedia filosofica**, vol. I, Venzia-Roma, 1957, p. 878-879.
2775. **Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti**, vol. VIII, Roma, 1939, p. 777.

2776. **Encyclopaedia britannica**, vol. IV, Chicago-London, 1966, p. 803.
2777. **Encyclopaedia Britannica (Micropaedia)**, vol. V, 1975, p. 696; vol. V, 1977, p. 696.
2778. **EESTI Nõukogude entsüklopeedia**, т. 3, Tallinn, 1973, p. 402-403.
2779. **Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului**, vol. I, București, Editura Geneze, 1999, p. 232-235.
2780. FETIS, Fr. J., **Biographie universelle des musiciens et bibliographie generale de la musique**, vol. III, Bruxelles, 1836.
2781. FLORU, I. S., **Cantemir, Cantemireștii**, în *Enciclopedia română*, Tomul I, Sibiu, Editura și tiparul lui W. Krafft, 1898, p. 702-703.
2782. GATTI, Guido; BASSO, Alberto, **La musica. Dizionario**, vol. I, Turin, 1968.
2783. GERBER, Ernst Ludwig, **Historisch-biographische der Tonkünstler**, Leipzig, 1790, S. 344.
2784. GHERMANI, Dionisie, **Cantemir Dimitrie**, in *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, Bd. 1, München, 1973.
2785. **Grand Larousse encyclopédique**, tome second, 1960, p. 586.
2786. **Grande encyclopedie, inventaire raisonne des sciences, des lettres et des arts, par une societe de savants et de gens de lettres**, vol. IX, Paris, (tarihsiz), p. 109.
2787. IONESCU, Christian, **Mica enciclopedie onomastică**, București, Editura enciclopedică română, 1975, p. 75.
2788. IORDAN, Iorgu, **Dicționar al numelor de familii românești**, București, 1983, p. 98.
2789. KÂZIM, Uz, **Musiki İstilahatı**, Ankara, 1964.
2790. KREUTER, Peter Mario, **Cantemir, Dimitrie**, in *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon (BBKL)*, Band 26, 2006, S. 213-224.
2791. **Larousse**, Paris, Librairie Larousse, 1970, vol. 3, p. 499.
2792. **Larousse du XX-e siècle**. In six volumes. Tome premier, Paris, Librairie Larousse, 1928, p. 1004.
2793. **Literatura română. Dicționar-antologie de istorie și teorie literară**, Chișinău, Museum, 2000, p. 100-110.
2794. **[Literatura și arta] Литература ши арта. Енциклопедие**, вол. 1, Кишинэу, 1985, п. 280-283.

2795. **Literatura română: Dicționar cronologic**, București, 1979, p. 6, 7, 8, 39, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 64, 69, 72, 75, 82, 89, 98, 107, 128, 152, 188, 241, 466, 486, 544, 567, 571, 601.
2796. **Magyar lexicon**, Budapest: Akademia kiado, 1959, Kot. 1, p. 413; 1961, Kot. 4, p. 31.
2797. **Malá Československá encyklopedie**. Red. B. Kvasil, Praha, Československá akademie věd, 1984, vol. 1, p. 652.
2798. MARCU, Alessandro; TAGLIAVINI, Carlo, **Cantemir Dimitrie**, în *Enciclopedia italiana*, vol. VIII, Roma, 1949, p. 777-778.
2799. MAXIM, Mihai, **Kantemiroğlu (Dimitrie Cantemir ö. 1723). Boğdan voyvodasi, mûsikişinas ve Osmanlı tarihçisi**, în *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, vol. 24, Istanbul, 2001, p. 320-322.
2800. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționarul general al literaturii române*. Ed. de Lucian Alexiu; Carmen Andras; Tiberiu Avramescu ș. a., București, Univers Enciclopedic, 2004, vol. 2 C-D, p. 42-50.
2801. **Meyers grosse Konversation-Lexikon**, vol. X, Leipzig-Vienne, 1905, p. 577.
2802. **Mic dicționar filozofic**. Ed. a II-a, București, Editura Politică, 1973, p. 69-70.
2803. MOCEANU, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir. Istoria ieroglifică (1705). Inorogul**, în *Dicționar de personaje literare din proza și dramaturgia românească pentru clasele IX-XII*, Ed. a 2-a, Pitești, Paralela 45, 2006, p. 22-23.
2804. MONNIER, J., **Démètre Cantemir**, dans *La Grande encyclopédie*, tome neuvième, Paris, p. 109-110.
2805. NANDRIȘ, Grigorie, **Cantemir, Demetrius**, în *Chambers's encyclopaedia*, vol. III, London, 1959, p. 72.
2806. POPESCU, Marin Matei, **100 de personalități din evul mediu românesc**, București, 1981, p. 46-49.
2807. RUFFINI, Mario, **Cantemir Dimitrie**, în *Grande dizionario enciclopedico*, Torino, Unione Tipografico-Editrice Torinese, 1955, vol. II, p. 1007-1008.
2808. SIMONESCU, Dan, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționar de literatură română*, Editura Univers, București, 1979, p. 83-85.

2809. SIMOTA, Algeria, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, Editura Academiei Române, București, 1979, p. 149-154.
2810. SOROHAN, Elvira, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicționarul general al literaturii române*, vol. C/D, București, Ed. Univers Enciclopedic, 2004, p. 42-50.
2811. STĂNEL, Ion, **Cantemir, Dimitrie**, în *Dicționar biografic de istorie a României*, București, Meronia, 2008, p. 112-113.
2812. ȘĂINEANU, Lazăr, **Cantemir**, în Idem, *Dicționar universal al limbii române*, Chișinău, Litera, 1998, p. 1166.
2813. ȘTEFĂNESCU, Ștefan, **Cantemir Dimitrie**, în *Enciclopedia istoriografiei românești*, Editura științifică și enciclopedică, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978, p. 81-82.
2814. **The encyclopedia Americana**, vol. V, Americana Corporation, 1961, p. 530.
2815. **The New Encyclopaedia Britannica**, 1994, volume V, p. 726.
2816. [VARTICEAN, I.; ERMURATSCHI, V.; CRĂCIUN, T.] ВАРТИЧЯН, И.; ЕРМУРАТСКИЙ, В.; КРЭЧУН, Т., **Димитрие Кантемир**, în *Энциклопедия советикэ молдовеняскэ*, Кишинэу, 1972, вол. 3, п. 192-193.
2817. **Winkler Prins Encyclopedie**, vol. V, Amsterdam-Bruxelles, 1949, p. 476.
2818. БАЙБУРОВА, Р. М., **Кантемиры**, в *Исторический лексикон XVIII века*. В 12 томах. Том 8, Москва, Знание, 1996, с. 334-340.
2819. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Кантемир, Князь Дмитрий Константинович**, в *Словарь достопамятных людей Русской земли, содержащий в себе жизнь и деяния знаменитых полководцев, министров и мужей государственных, великих иерархов православной церкви, отличных литераторов и ученых, известных по участию в событиях отечественной истории, составленный Д. Бантыш-Каменским и изданный Ал. Ширяевым*. В 5-ти чествах. Ч. 3, 1836, с. 34-42; В 4-х томах. Том 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 103-108.
2820. **Биобиблиографический словарь отечественных тюркологов. Дооктябрьского периода**. Изд. 2-е. Отв. ред. Конов А. Н., Москва, 1989, с. 116.
2821. **Большая Советская Энциклопедия**, том 11, Москва, 1973, с. 338.

2822. ГЕННАДИ, Г., **Кантемир, кн. Дмитрий Константинович**, в кн. Idem, *Справочный словарь о русских писателях и ученых умерших в XVIII и XIX столетиях и список русских книг с 1725 по 1825 г.*, Т. 2-й. Ж-М / С доп. Н. Собко, Берлин, [типогр. Розенталя и К^о], 1880, с. 103-104.
2823. ЕВГЕНИЙ, митрополит, **Кантемир, князь Димитрий Константинович**, в кн. Idem, *Словарь русских светских писателей, соотечественников и чужестранцев, писавших в России, сочинение Митрополита Евгения*. Том I, Москва, Университетская Типография, 1845, с. 265-271.
2824. КОСТОМАРОВ, Н. И., **Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей**. Книга III. Вып. шестой и седьмой. Москва, А/О Книга и бизнес, 1992, с. 619-620.
2825. КОСТОМАРОВ, Н. И., **Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей**. В 4-х томах. Том III. Вступительная статья А. Ф. Смирнова. Составление, комментарии, указатель А. М. Кузнецова, Москва, Рипол классик, 1998, с. 358-359, 483, 553.
2826. **Музыкальная энциклопедия**, том 2, Москва, 1974, с. 298, 642 [Despre Cantemir muzician și dezvoltarea muzicii turcești].
2827. НОВИКОВ Н. И., **Кантемир, князь Димитрий (1673-1723)**, в кн. *Опыт исторического словаря о российских писателях*, Москва, 1772.
2828. НОВИКОВ, Н. И., **Опыт исторического словаря российских писателях**, в кн. Idem, *Избранные сочинения*, Москва-Ленинград, 1951, с. 305-309.
2829. ОГУЙ, О. Д., **Кантемір, Дмитро Костянтинович**, в *Енциклопедія історії України*, Київ, Наукова думка, 2007, Том 4, с. 84-85.
2830. **Словарь исторический, или сокращенная библиотека, заключающая в себе жития и деяния: патриархов, царей, императоров и королей; великих полководцев, министров и градоначальников; богов и героев древняго язычества; пап римских, учителей церковных; философов древних и нынешних веков, историков, стихотворцев, ораторов, богословов, юриспрудентов, медиков и прочих, с показанием главнейших их сочинений; ученых женщин, искусных живописцов и прочих художников, и вообще всех знатных и славных особ во всех веках**

и из всех в свете земель. В котором содержатся все любопытства достойнейшее и полезнейшее из Священной и Светской истории / Пер. с франц. исторических словарей. С приобщением к одному деяний и жития Великих Князей и Государей Всероссийских, и прочих мужеством, подвигами и дарованиями отличившихся ко благоденствию и славе Монархов своих и Отечества особ. Ч. VI, Москва, В Университетской типогр. у В. Окрокова, 1791, с. 508-511.

2831. **Советская историческая энциклопедия**, Москва, 1965, Том 6, р. 965-966.
2832. **Українська Радянська енциклопедія**, Київ, 1961, Том 6, с. 153.
2833. **Украинская Советская Энциклопедия**, Киев, 1980, Том 4, с. 456.
2834. **Философский энциклопедический словарь**. Изд. 2-е, Москва, Советская энциклопедия, 1989, с. 246-247.
2835. **Энциклопедический словарь**. Том 23, Т-ва, Бр. А. и И. Гранат и К^о, седьмое переработанное издание, Москва, [1913], с. 327.
2836. **Энциклопедический словарь**. Составители: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон, Санктпетербург, 1895, Том 27, с. 317.

10. Dimitrie Cantemir în presa periodică

2837. ALBALA, Radu, **Dimitrie Cantemir într-o nouă tălmăcire românească**, în *Gazeta literară*, București, 1956, nr. 33, p. 4.
2838. ALEXANDRU, Ioan, **Unde a studiat Cantemir**, în *Luceafărul*, București, 1970, nr. 13, p. 7.
2839. ALMAȘ, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – mare cărturar și patriot**, în *Munca*, 23, 1967, nr. 6026, p. 2.
2840. ALMAȘ, Dumitru, **Ilustru istoric și patriot. 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Munca*, 29, 1973, nr. 7903, p. 1, 2.
2841. ANDRONESCU-CARAIOAN, P., **Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 1953, nr. 43, p. 5.

2842. ANGHEL, Paul, **Cantemir și teoria valorilor**, în *Gazeta literară*, București, 14, 1967, nr. 21, p. 1.
2843. ANGHELESCU, Mircea, **Destinul ciudat al operei lui Cantemir**, în *România literară*, București, an 35, 2002, nr. 11, p. 14.
2844. [ANOHIN, I.] АНОХИН, И., **Деспре Кантемир**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 1973, № 251, п. 3.
2845. ARMBRUSTER, Adolf, **Romanitatea românilor, unitatea lor națională – temelia unei monumentale opere științifice. 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Scânteia*, București, 42, 1973, nr. 9601, p. 1, 6.
2846. BABEȚI, Adriana, **Dimitrie Cantemir – scriitor pentru toți**, în *Orizont*, Timișoara, 29, 1978, nr. 28, p. 3.
2847. BABII, Alexandru, **Aureliu Augustin și Cantemir: continuitatea estetică**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 1994, nr. 18, p. 5.
2848. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Трепте ла темплул културий**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 43, п. 4.
2849. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Счене дин виаца луй Димитрие Кантемир**, ын *Култура*, Кишинэу, 3 noiemb., 1973, п. 7.
2850. [BALMUȘ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Динколо де фила кэрций раре (Кэтре жубилеул де 300 де ань де ла наштеря луй Димитрие Кантемир)**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 1973, № 224, p. 3-4.
2851. BĂDICĂ, Ion, **Tricentenarul nașterii lui Cantemir**, în *Tomis*, Constanța, 8, 1973, nr. 19, p. 1, 6.
2852. BĂDICĂ, Ion, **Dimitrie Cantemir și ideea unirii**, în *Tomis*, Constanța, 8, 1973, nr. 2, p. 6.
2853. BĂDICĂ, Ion, **Dimitrie Cantemir despre Dobrogea**, în *Tomis*, Constanța, 1975, nr. 106, p. 3, 15.
2854. BĂDICUȚ, I., **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Carusel (Azi)*, 1996, nr. 1120, p. 7.
2855. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir – ctitor al literaturii și limbii române literare**, în *Scânteia*, București, 42, 1973, nr. 9586, p. 1, 4.
2856. BĂLAN, Pavel, **Zbuciumul lui Dumitașcu Vodă**, în *Moldova*, Chișinău, 1990, nr. 9, p. 11.
2857. [BĂTRÂNU, Nicolae] БЭТРЫНУ, Николае, **Контрибуций ла Кантемириана**, ын *Култура*, Кишинэу, 1976, № 43, п. 12.

2858. [BĂTRÂNU, Nicolae] БЭТРЫНУ, Николае, **Димитрие Кантемир – скриитор уманист**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 51, п. 13.
2859. BERINDEI, Dan, **Dimitrie Cantemir**, în *Scânteia tineretului*, București, 1966, nr. 5426, p. 4.
2860. [BILEȚCHI, N.] БИЛЕЦКИЙ, Н., **Димитрие Кантемир ши музика отоманэ**, în *Култура Молдовей*, Кишинэу, 1964, nr. 34, p. 4.
2861. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir – o viață trăită la răscruce de vremuri (variantă de redacție)**, în *Glasul națiunii*, anul II, 1991, nr. 33, p. 12; 1991, nr. 34, p. 12.
2862. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г. **Филозофия историей ла Димитрие Кантемир**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.
2863. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г., **Илустру гындитор ши ом политик**, în *Молдова Социалистэ*, Кишинэу, 27 окт. 1983.
2864. BOCA BORDEI, Ramona, **Dimitrie Cantemir și romanul unui început de veac**, în *Orizont*, Timișoara, 30, 1979, nr. 27, p. 8.
2865. [BOGACI, G.; RICMAN, E.] БОГАЧ, Г.; РИКМАН Е., **Д. Кантемир деспре «Орхеюл векь»**, ын *Култура Молдовей*, Кишинэу, 1958, п. 2. [Despre informațiile documentare ale lui D. Cantemir referitoare la străvechea cetate].
2866. [BOGACI, Gh.] БОГАЧ Г. **Димитрие Кантемир инедит**, ын *Молдова Социалистэ*, Кишинэу, 1976, № 188.
2867. BOIA, Lucian, **Dimitrie Cantemir – un strălucit vizionar al independenței românești**, în *Munca*, 29 mai 1973, p. 2.
2868. BOIA, Lucian, **Semnificația europeană a operei marelui cărturar roman**, în *Munca*, 29, 1973, nr. 7993, p. 2.
2869. BOLDIȘOR, Veronica, **Dimitrie Cantemir: două omagieri**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 30 oct. 2003.
2870. BUCUȚA, Emanoil, **Moldova lui Cantemir**, în *Societatea de mâine*, 4, 1927, nr. 3, p. 38.
2871. BULGĂR, Gheorghe, **Cantemir, înnoitorul conceptului și al limbajului**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 122, p. 4.
2872. BURADA, Teodor T., **Un monument lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei**, în *Neamul românesc*, 8, 1913, nr. 71, p. 1114.

2873. **Cantemir Dimitrie, Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Cronica*, Iași, 15, 1980, nr. 23, p. 5.
2874. **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Tribuna*, Cluj, 17, 1973, nr. 13, p. 14.
2875. **Cantemir Dimitrie. Beschreibung der Moldau. Zur 300. Geburtstag und 250. Todestag**, în *Neue Literatur*, București, 24, 1973, nr. 9, S. 30-33.
2876. CAZACU, M., **Ctitor literar**, în *Orizont*, Timișoara, XXIV, 1973, nr. 20, p. 5.
2877. CAZAN, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – primul mare filozof de valoare**, în *Informația Bucureștiului*, București, 21, 1973, nr. 6254, p. 2.
2878. CĂPUȘAN, M., **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Steaua*, Cluj, 28, 1977, nr. 10, p. 31-32.
2879. CÂMPEANU, Ilieș, **Istoria devenirii unei națiuni**, în *România literară*, București, 16, 1983, nr. 40, p. 5 [D. Cantemir – filozof al istoriei].
2880. CÂNDEA, Virgil, **A început „anul Cantemir”**, în *Lucefărul*, București, 16, 1973, nr. 5, p. 1.
2881. CHIȚIMIA, I. C., **Dimitrie Cantemir, un prinț al științei și literelor**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 123, p. 3.
2882. [CEAICOVSCHI, Gleb] ЧАЙКОВСКИЙ, Глеб, **Димитрие Кантемир – музичиан**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 43, п. 6-7.
2883. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir – 325 de ani. Doina / Daina – zeitate precreștină la români, bulgari, lituanieni**, în *Țara*, Chișinău, 30 oct. 1998, p. 4.
2884. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir: constituentul etnologic**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 30 oct. 2003, p. 7.
2885. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir: norocul ca divinitate**, în *Timpul*, Chișinău, 24 oct. 2003, p. 15.
2886. CIRIMPEI, Victor, **Paralela Dosoftei – Cantemir**, în *Timpul*, Chișinău, 26 dec. 2003, p. 14.
2887. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Патриот ши уманист**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 23 септ. 1973, п. 1.

2888. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Димитрие Кантемир – омул ши скрииторул**, ын *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 43-48.
2889. CIOBANU, Nicolae, **Momentul Dimitrie Cantemir**, în *Viața militară*, 34, 1987, nr. 1, p. 26.
2890. CIOCANU Ion, **Dimitrie Cantemir despre romanitatea moldovenilor și a graiului moldovenesc**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 2003, nr. 11, p. 7.
2891. [CIOCANU, Ion] ЧОКАНУ, Ион, **Вокация домнией**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 17 окт. 1973, п. 4.
2892. CIOCULESCU, Șerban, **Cantemir – scriitor de limbă română**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 14-21.
2893. CIOCULESCU, Șerban, **Un studiu lingvistic despre Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 6, 1973, nr. 39, p. 7.
2894. CIOCULESCU, Șerban, **Între Ion Neculce și Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 1988, nr. 19, p. 7.
2895. CIOCULESCU, Șerban, **Ion Neculce, Dimitrie Cantemir și alți Cantemirești**, în *România literară*, București, 12 mai 1988, p. 7.
2896. CIOPRAGA, Constantin, **Priorități cantemiriene**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 2.
2897. CIOPRAGA, Constantin, **Profil cantemirian**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 1, 10.
2898. COMAN, Gheuță, **Dimitrie Cantemir, cărturar și domn de origine răzășească**, în *Prut*, Huși, 2003, nr. 1, p. 1, 9.
2899. CONSTANTINESCU, Viorica S., **Cantemir moralistul**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 4.
2900. CONSTANTINESCU-IAȘI, P., **Dimitrie Cantemir, savant, scriitor și om politic**, în *Veac nou*, București, 1960, nr. 50, p. 2.
2901. CORNEANU, Gh., **Dimitrie Cantemir și timpul său**, în *Cuvântul liber*, seria III, an II, 1935, nr. 33, p. 9.
2902. CORMOȘ, **Între istorie și literatură**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 11.
2903. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши реалитатя историкэ [300 де ань де ла зиуа наштерий луй Димитрие Кантемир]**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 15 окт. 1973.

2904. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, „...Спре деприндера риторичяскэ невоинду-мэ...”, în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 25 oct. 1973, p. 3.
2905. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Мареле кэртулар ши реформеле луй Петру I**, în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 29 sept. 1973.
2906. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Кантемир ши култура рэсэритянэ**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 1973, № 232, п. 4.
2907. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши реалитатя историкэ [300 де ань де ла зиуа наштерий луй Димитрие Кантемир]**, în *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 15 окт. 1973.
2908. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Реал ши имажинар ын «История иероглификэ»**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.
2909. COSMA, Viorel, **Tricentenar Cantemir. Un document inedit din 1782 asupra muzicianului Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 7, 41.
2910. [CRISTEI, Tamara] КРИСТЕЙ, Тамара, **Константин Негруци деспре илуструл предечесор**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.
2911. [CRISTIAN, V.] КРИСТИАН, В., **Едиций жубилиаре**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 17 окт. 1973, p. 4.
2912. CRISTIAN, V., **Dimitrie Cantemir cărturarul patriot**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8286, p. 1, 2.
2913. CRONȚ, Gh., **Conceptiile lui Dimitrie Cantemir despre domnia autoritară și destinul istoric al poporului român**, în *Ateneu*, Bacău, 10, 1973, nr. 7, p. 14.
2914. CSELÉNYI, Béla, **Dimitrie Cantemir, a gondos férj és apa**, în *Dolgozó Nó*, Cluj, 29., 6. sz., jún. 1973, , 33. 1.
2915. CUBLEȘAN, Constantin, **Dimitrie Cantemir: 1673-1723-1993**, în *Steaua*, Cluj, 44, 1993, nr. 10, p. 4.
2916. **Cultural confluences – Romanian echoes. Ambassadors of Romanian culture. [Nicolae Milescu and Dimitrie Cantemir]**, în *Lumea*, București, 1987, nr. 8, p. 27-31.
2917. CUZA, Constantin, **Pe urmele lui Dimitrie Cantemir**, în *Astra*, Sibiu, VIII, 1973, nr. 6, p. 9; 1973, nr. 8, p. 8.

2918. **D. Cantemir și geografia**, în *Zorile Bucovinei*, 22 iunie 1969.
2919. DAN, Theodor Th., **Burada și Dimitrie Vodă Cantemir**, în *Opinia*, 19 iun. 1935, p. 1.
2920. DEMÉNY, L., **„Iubite frate cetitoriule...”**, în *Magazin istoric*, București, 1973, nr. 9, p. 41-42.
2921. DEMÉNY, L., **Kiteljesedő Cantemir-képünk**, în *A Hét*, București, 4., 43. sz., okt. 26. 1973, 1, 17. 1.
2922. DIACONESCU, Emil, **Cultura umanistă a lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 8, 1973, nr. 22, p. 11.
2923. DIMA, Al., **Multiplele talente ale Prințului [Dimitrie Cantemir]**, în *Săptămâna culturală*, 1973, nr. 120, p. 3.
2924. DIMA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, spirit național și universal**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 42, p. 1.
2925. **Dimitrie Cantemir patriotul erudit**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 1.
2926. **Dimitrie Cantemir**, în *Napsugár*, Cluj-Napoca, 17., 10 sz., okt. 1973, 4-5. 1.
2927. **Dimitrie Cantemir**, în *Universul*, București, 52, 1935, nr. 163, p. 1 (cu un portret).
2928. **Dimitrie Cantemir. Din cercetările d-lui Ștefan Ciobanu – membru al Acad. Române**, în *Viitorul*, București, 18, 1925, nr. 5145, p. 1, 2.
2929. **Dimitrie Cantemir în opere de artă monumentale**, în *Scântea*, București, 42, 1973, nr. 9577, p. 4.
2930. **Dimitrie Cantemir – o personalitate pe măsura poporului român**. Interviu cu Miron Nicolescu, în *Magazin istoric*, București, 7, 1973, nr. 7, p. 7-11.
2931. **Dimitrie Cantemir în țara lui**, în *Neamul românesc*, Iași, an 30, 1935, nr. 130, p. 1.
2932. DINULESCU, C., **Dimitrie Cantemir o personalitate istorică**, în *Buridava*, 1976, nr. 2, p. 85-88.
2933. [DMITRIEV, P.; VLASOVA, L.] ДМИТРИЕВ, П.; ВЛАСОВА, Л., **Савант ши ом политик**, în *Вяца сатулуй*, Кишинэу, 23 oct. 1973, p. 3.
2934. DOBRE, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – folcloristul**, în *Scântea Tineretului*, București, 29, 1973, nr. 7574, p. 3.

2935. [DRAGNEV, D.] ДРАГНЕВ, Д., **Димитрие Кантемир**, în *Calendar de masă*. 1968, Cartea Moldovenească, Кишинэу, 1967, p. 193.
2936. DRĂGAN, Mihai, **Conștiința latinității și a dacismului**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 5.
2937. [DUMBRĂVEANU, Andrei] ДУМБРЭВЯНУ, Андрей, **Вибрантэ, клипа меморией (275 ань де ла ынкееря контрактулуй динтре Русия ши Молдова де ла Луцк)**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1986, № 4, п. 109-115.
2938. **Dumitru Cantemir, mare geograf al veacului său**, în *Lamura. Revistă de cultură generală*, 1925, nr. 9, p. 473.
2939. DUMITRU, Nicu, **Un reprezentant ilustru al spiritualității românești. 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Munca*, 29, nr. 7880, 20 mart. 1973, p. 2.
2940. DUNĂREANU, Ion D., **Dimitrie Cantemir – la originea renașterii românești**, în *Vatra*, Târgu-Mureș, 1973, nr. 5, p. 7.
2941. DUNĂREANU, Ion, **Dimitrie Cantemir és a román reneszansz**, în *Új Elet*, București, 16., 12 sz., jún. 11, 1973, 1.
2942. EDROIU, N., **Omul politic**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 7.
2943. FASSEL, Horst, **Un dialog despre Cantemir**, în *Orizont*, Timișoara, 7, märz 1974, p. 4.
2944. FLUTUREL, Vasile, **Dimitrie Cantemir – primul nostru etnograf și folclorist**, în *Literatura și arta*, Chișinău, 1998, nr. 43, p. 6.
2945. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей Владимирович, **Стя пе черул Патрией**, în *Фемея Молдовей*, Кишинэу, 1983, № 10, п. 20-21.
2946. FRUNZĂ, M., **Dimitrie Cantemir, scriitorul – un glorios tricentenar**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8258, p. 3.
2947. GABOR, Gabriela, **Dimitrie Cantemir despre confesiunea „ce-luilalt”**, în *Caiete critice*, București, 1998, nr. 1-4, p. 142-143.
2948. GHILAS, Victor, **Preocupările muzicale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Literatura și Artă*, Chișinău, 1993, nr. 47, p. 3.
2949. GIURESCU, Const. C., **Dimitrie Cantemir – patriotismul și universalitatea conceptului său umanist**, în *Informația Bucureștiiului*, București, 20, 1973, nr. 6100, p. 2.
2950. GÎNJU, Traian, **„Am venit ca să clădesc la loc moșia aproape năruită și să înviez țara din cenușa ei”. 300 de ani de la naș-**

- terea lui Dimitrie Cantemir**, în *Scânteia tinereții*, București, 29, 1973, nr. 7464, p. 5.
2951. [GONȚA, G.] ГОНЦА, Г., **Дин кроника марий приетений. 275 де ань де ла ынкееря трататулуй де алианцэ де ла Луцк (1711) динтре Молдова ши Русия**, în *Вяца сатулуй*, Кишинэу, 1986, nr. 46, p. 4.
2952. GRAUR, Al., **Cantemir**, în *România literară*, București, 1970, nr. 42, p. 10.
2953. GRIGORAȘ, N., **Domn al Moldovei**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 11.
2954. GRIGORAȘ, Em. C., **Un veac de filozofie românească**, în *Literatura și Artă*, Chișinău, 12 sept., 1991, p. 5.
2955. GUGU, Elena, **Dimitrie Cantemir: un spirit enciclopedic**, în *Baricada*, 2, 1991, nr. 33, p. 12.
2956. GULIAN, C. I., **Esența etică a umanismului marelui cărturar român – 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Scânteia*, București, 42, 1973, nr. 9575, p. 1, 4.
2957. GULIAN, C., **Gânditorul Cantemir în context european**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 44, p. 1, 9.
2958. IFRIMESCU, Radu, **Omul de știință Dimitrie Cantemir**, în *Opinia națională*, 1998, nr. 216, p. 8.
2959. IOAN, Petru, **Divanul, în perspectiva logicii**, în *Cronica*, Iași, 33, 1999, nr. 1, p. 10.
2960. IONESCU, Cornel Mihai, **Cantemir: elocință și tăcere**, în *Transilvania*, Sibiu, 9, 1977, nr. 10, p. 30-32.
2961. [ISTRU, B.] ИСТРУ, Б., **Дулсе есте драгостя де царэ, ын Фемея Молдовей**, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 10-11.
2962. IVAȘCU, George, **Cantemir**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 1.
2963. IVASIUC, Alexandru, **Cantemir și luciditatea teoretică**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 5.
2964. [JUNGHIETU, Efim] ЖУНГИЕТУ, Ефим, **Димитрие Кантемир ши басмул (300 де ань де ла наштеря луй Д. Кантемир)**, în *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1973, № 126, п. 3.
2965. [JUNGHIETU, Efim] ЖУНГИЕТУ, Ефим, **Димитрие Кантемир ши фолклорул**, în *Култура*, Кишинэу, 1973, №. 43, п. 8.

2966. LĂUDAT, I. D., **Umanismul lui Dimitrie Cantemir**, în *Flacăra Iașului*, 1968, nr. 6823, p. 3.
2967. LĂUDAT, I. D., **Literatul**, în *Argeș*, Pitești, 8, 1973, nr. 10, p. 8.
2968. LOTREANU, Ion, **Valoarea detaliului în „Discriptio Moldaviae”**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 138, p. 3.
2969. MACREA, D., **Preocupări de limbă în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 2 aug. 1973, nr. 31 p. 12.
2970. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Валороасэ оперэ а луй Д. Кантемир (150 де ань де ла апариция примей едиций молдовенешть а „Дескриерий Молдовей”)**, în *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1975, p. 4.
2971. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Енчиклопедие а времий. 200 де ань де ла апариция ын едицие апарте а „Дескриерий Молдовей” де Д. Кантемир**, în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 30 oct. 1971, p. 4.
2972. MANU, Emil, **„Romancierul” Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 126, p. 3.
2973. MANU, E. **Cantemir Dimitrie, Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Săptămâna*, 1978, nr. 389, p. 2.
2974. MARIN, Dumitru, **Argumentul folclorico-etnografic**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 13.
2975. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir domnitorul patriot, savantul, umanistul. 300 de ani de la nașterea marelui cărturar și om politic** (Cu un portret), în *Scânteia*, București, 42, 1973, nr. 9490, p. 1, 6.
2976. [MÂNĂSCURTĂ, I.] МЫНЭСКУРТЭ, И., **Кантемир – гындитор ши ом де стат (300 де ань де ла наштеря луй Д. Кантемир)**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1973, № 115, п. 3.
2977. MORARIU, Leca, **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir**, în *Junimea literară*, 12, 1923, p. 401.
2978. [MORĂRAȘ, V.] МОРЭРАШ, В., **Моштениря музикалэ а кэрту-парулуй**, în *Вяца сатулуй*, Кишинэу, 25 oct. 1973, p. 3.
2979. MUNTEANU, Ion Alexandru, **Dimitrie Cantemir: In memoriam**, în *România mare*, 1991, nr. 63, p. 3.
2980. MUNTEANU, Ion, **Moldova lui Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 32, p. 8.

2981. [MUNTEANU, M.] МУНТЯНУ, М., **Ел а кэлит приетения молдо-русэ**, în *Вяца сатулуй*, Кишинэу, 11 oct. 1973, п. 4.
2982. [MUNTEANU, M.] МУНТЯНУ, М., **Ла лягэнул марий приетений**, în *Молдова сочиалистэ*, 25 oct. 1973, п. 3.
2983. MUTAȘCU, Dan, **Cantemir, contemporanul nostru**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 117, p. 3.
2984. MUTHU, Mircea, **Cantemir un mare umanist**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 14, p. 4, 11.
2985. NANU, Ion Sava, **Cantemir, istoric de artă și desenator**, în *Contemporanul*, 1973, nr. 44, p. 7.
2986. NANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – istoric de artă orientală**, în *Săptămâna culturală a Capitalei*, București, 1973, nr. 137, p. 3, 4.
2987. [NASTASIU, Vasile] НАСТАСИУ, Василе, **Престижиул еуропян ал луй Димитрие Кантемир**, în *Литература ши Арта*, Кишинэу, 1979, nr. 11, p. 5.
2988. [NEGRU, Nina] НЕГРУ, Нина, **„Дезвэлуирия воравей аскунсе...”**, ын *Литература ши Арта*, Кишинэу, 1988, № 44, п. 8.
2989. NETEA, Vasile, **Unitatea și continuitatea poporului român în Dacia. 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Munca*, 29, 1973, nr. 9313, p. 1, 4.
2990. NIȚU, George, **Dimitrie Cantemir – Arta logosului**, în *Argeș*, Pitești, 1973, nr. 6, p. 3.
2991. NICULESCU, Alexandru, **Cantemir Dimitrie, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. București, Albatros, 1981**, în *Forum*, 24, 1982, nr. 10, p. 93; *România literară*, București, 14, 1981, nr. 35, p. 8.
2992. OBREJA, Al., **Dimitrie Cantemir, geograf și cartograf de renume european**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 27, p. 13.
2993. OPREA, N., **Prozatorul**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 4.
2994. PANĂ-OLTEAN, Roxana, **Dimitrie Cantemir și testul lecturii moderne**, în *Luceafărul* (serie nouă), București, 1999, nr. 23, p. 14.
2995. PAPU, Edgar, **Motivul prăbușirii cosmice. Cantemir și Eminescu**, în *România mare*, 1991, nr. 43, p. 4.
2996. PĂCURARIU, D., **Dimitrie Cantemir – precursorul**, în *Contemporanul*, 1973, nr. 42, p. 1, 9.

2997. PĂUN, Octav, **Dimitrie Cantemir, cercetător al culturii populare**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 124, p. 3.
2998. PĂUNESCU, Ilie, **Cantemir ne tălmăcește viitorul**, în *România literară*, București, 5, 1972, nr. 51, p. 18.
2999. PERCEK, A., **Despre „un filozof între regi”, dar și un „rege între filozofi”**, în *Contemporanul-ideea europeană*, 31 ian. 1997, p. 5.
3000. PÉREZ, Odilas G., **Cosmos și rațiune în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Ramuri*, Craiova, 1983, nr. 6, p. 16.
3001. PIRU, AL., **Măștile „Istoriei ieroglifice”**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 4.
3002. PIRU, AL., **Parabola Liliacului și a șoimului de iepuri**, în *România literară*, București, 1973, nr. 33, p. 13.
3003. PIRU, AL., **Poezia lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 1973, nr. 35, p. 15.
3004. PIRU, AL., **Măști cantemiriene**, în *Luceafărul*, București, 19, 1976, nr. 49, p. 1, 3.
3005. PIRU, Alexandru, **Cantemir Dimitrie, Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *România literară*, București, 6, 1973, nr. 32, p. 13.
3006. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir eruditul**, în *Femeia*, București, 26, 1973, nr. 4, p. 38.
3007. POPESCU, Ion Mihail, **Dimitrie Cantemir – simbol al forței intelectuale**, în *Opinia națională*, 1995, nr. 80, p. 4.
3008. POȘTARENCO, Dinu, **O ediție academică a operelor cantemiriene**, în *Moldova literară*, Chișinău, 4 oct. 1995, p. 2.
3009. POȘTARENCO, Dinu, **Sfetnici și îndrumători**, în *Moldova suverană*, Chișinău, 1993, nr. 153, p. 4.
3010. POȘTARENCO, Dinu, **Două versiuni ale tratatului moldo-rus**, în *Moldova suverană*, Chișinău, 3 oct. 1991, p. 2.
3011. POȘTARENCO, Dinu, **Dimitrie Cantemir – patriot**, în *Literatura și Arta*, Chișinău, 6 aug. 1992, p. 3.
3012. POȘTARENCO, Dinu, **Domnia lui Dimitrie Cantemir în viziunea cronicarilor**, în *Literatura și Arta*, Chișinău, 1994, nr. 44, p. 6.
3013. POȘTARENCO, Dinu, **Primul geograf al nostru**, în *Tineretul Moldovei*, Chișinău, 26 oct. 1990, p. 6-7.

3014. POSTOLACHE, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – biogeograf**, în *Cultura*, Chișinău, 1973, nr. 43, p. 5.
3015. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Примул историк молдовеан**, în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 24 oct. 1973, p. 4.
3016. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Мисия елибератоаре а Русией ын опера луй Димитрие Кантемир**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1971, № 9, p. 135-140.
3017. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Димитрие Кантемир – савант ши патриот**, în *Вяца сатулуй*, Кишинэу, 27 oct. 1988, p. 4.
3018. PREDESCU, Lucian, **Viața și operele lui Dimitrie Cantemir**, în *Universul*, București, 1935, nr. 164, p. 9-11.
3019. PROTOPOPESCU, Dragoș, **Personalitatea și stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 1923, nr. 134, p. 7.
3020. RADEC, Galina, **Nobilul neam al Cantemireștilor – Род Кантемиров благородный**, în *Capitala-Столица*, Chișinău, 11 apr. 2003.
3021. ROMAN, Ion, **Sensurile umanismului**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 40, p. 1, 11.
3022. ROMAN, Toma, **O perspectivă axiologică**, în *Argeș*, Pitești, 8, 1973, nr. 10, p. 9.
3023. ROSETTI, AL., **Dimitrie Cantemir**, în *Cum vorbim*, București, I, 1949, nr. 3, p. 7-8.
3024. ROȘU, Nicolae, **Cantemir în lumina veacurilor**, în *Curentul*, 17 iun. 1935, p. 6.
3025. RUȘȚ, I., **Conceptul de independență și suveranitate de stat în gândirea românească. Dimitrie Cantemir**, în *Pentru patrie*, 17, 1966, nr. 12, p. 23.
3026. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Рапсод ал цэрий Молдовей**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 10 oct. 1973, p. 4.
3027. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир (285 ань де ла наштере)**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 1958, nr. 251, p. 4.
3028. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Трататул де алианцэ дин 1711 ши дестинеле историче але Молдовей**, ын *Ынвэцэмынтул советик*, Кишинэу, 1973, nr. 7, p. 35-42.

3029. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир – ом политик кларвэзэтор**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 84-94.
3030. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир – промотор ал приетений молдо-русе**, în *Култура*, Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 3.
3031. [RUSNAC, Larisa] РУЧАК, Лариса, **О филэ дин история луптей пентру либертате: 275 де ань де ла ынкееря трата-тулуй русо-молдовенеск дин орашул Луцк**, ын *Молдова социалистэ*, Кишинэу, 1986, nr. 88, p. 3.
3032. SAVU, Al., **Geograf și etnograf**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 6-7.
3033. SĂRĂȚEANU, L., **Umanistul Dimitrie Cantemir**, în *Apărarea patriei*, 14, 1958, nr. 17, p. 1, 2.
3034. [SÂMBOTEANU, C.] СЫМБОТЯНУ, К., **Прима алианцэ политико-милитарэ молдо-русэ**, în *Календар '1971*, Chișinău, 1970, p. 62.
3035. SCHIAU, Octavian, **Cărți noi de „literatură veche”**, în *Tribuna*, Cluj, 4, 1960, nr. 23, p. 6.
3036. SCHIAU, Octavian, **Povestirile exemplare ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 42, p. 12.
3037. SCHIAU, Octavian, **Scriitorul mai puțin cunoscut**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 9.
3038. SECTE, R., **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *Adevărul literar și artistic*, București, nr. 134, 1923.
3039. SFICLEA, Victor, **Cartograful de renume mondial**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 14.
3040. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir – contribuții geografice. Un glorios tricentenar**, în *Flacăra Iașului*, tom XXIX, 1973, nr. 8356, p. 2.
3041. SILISTRARU, N., **Idei morale de esență umanistă în Divanul de Cantemir**, în *Făclia*, Chișinău, 20 sept. 2003, p. 8.
3042. SIMIONESCU, Constantin, **Din „sentențiile” lui Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 143, p. 3.
3043. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir și muzica**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 139, p. 3.
3044. SIMONESCU, Dan, **Dimitrie Cantemir – scriitorul umanist**, în *Tomis*, Constanța, 1973, nr. 106 (20), p. 5, 6.

3045. SMIRNOV, Noe, **Harta lui Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna României*, București, 15, 1986, nr. 308, p. 15.
3046. SORA, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Familia*, Oradea, IX, iunie 1973, nr. 6, p. 7.
3047. SOROHAN, Elvira, **Armoniile „Istoriei ieroglifice”**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 4.
3048. SOROHAN, Elvira, **„Istoria ieroglifică”**, în *România literară*, București, 2006, nr. 2.
3049. SOROHAN, Elvira, **Cantemir, creator al discursului literar**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 15, p. 10.
3050. SOROHAN, Elvira, **Cantemir sau neliniștea creației**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 21, p. 5.
3051. SPIRIDON, Monica, **Modelul Cantemir**, în *România literară*, București, 1999, nr. 1, p. 15.
3052. STĂNESCU, C., **Realismul „hieroglific”**, în *România literară*, București, 1970, nr. 4, p. 4-5.
3053. STĂNESCU, Eugen, **Martor și interpret al unei civilizații**, în *Lucrașorul*, București, 1973, nr. 42, p. 3.
3054. STOENESCU, George Virgil, **Dimitrie Cantemir „Oeconomiae peritus”**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, București, 1973, nr. 130, p. 3.
3055. STOICA, Valentina, **Domnitor umanist, scriitor și om de știință** [despre lucrările conferinței internaționale cu genericul „Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor și om de știință, desfășurate la Universitatea Real-Umanistă din Cahul], în *Moldova suverană*, Chișinău, 12 apr. 2003; *Făclia*, Chișinău, 12 apr. 2003, nr. 15, p. 1.
3056. STREINU, Valeriu, **Logicianul**, în *Argeș*, Pitești, 8, 1973, nr. 10 p. 9.
3057. STROIA, Marin, **Dimitrie Cantemir remarcabil reprezentant al umanismului românesc. 300 de ani de la naștere**, în *Munca*, 29, 1973, nr. 7926, p. 1, 2.
3058. [SUVEICĂ, F.] СУВЕЙКЭ, Ф., **Ун ремаркабил историк ал тимпулуй сэу**, în *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 26 oct. 1973, p. 3.
3059. ȘERBAN, Olimpia, **Dimitrie Cantemir și începuturile poeziei artistice românești**, în *Orizont*, Timișoara, 24, 1973, nr. 20, p. 4.
3060. ȘTEF, Traian, **Dimitrie Cantemir. Istoria ieroglifică. București, Albatros, 1977**, în *Ateneu*, Bacău, 1987, nr. 7, p. 16; și în *Familia*, Oradea; 19, 1983, nr. 1, p. 4.

3061. ȘTEFĂNESCU Ștefan, **Dimitrie Cantemir despre originea, continuitatea și unitatea poporului român**, în *Era socialistă*, București, LII, 1973, nr. 10, p. 33-35.
3062. TALOȘ, Ion, **Cantemir... și folclorul românesc**, în *Tribuna*, Cluj, 17, 1973, nr. 43.
3063. TĂNĂȘESCU, Manuela, **Noi și Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, (An. XXXIV), 22-28 august 2001 p. 12-13.
3064. TĂRCHILĂ, Dan, **Cele cinci drumuri de întoarcere ale lui Cantemir**, în *Astra*, Brașov, 8, 1973, nr. 7, p. 1.
3065. TĂTARU, Teresia B., **"Întâlnire" cu Dimitrie Cantemir**, în *Pro Unione*, Baia Mare, an. 7, 2004, nr. 1-2, p. 23-26.
3066. TOȘA-TURDEANU, Ana, **Dimitrie Cantemir – cartograful**, în *Tomis*, Constanța, 8, 1973, nr. 9, p. 13; și în *Cronica*, Iași, VIII, 1973, nr. 9, p. 4.
3067. TRANDAFIR, Constantin, **Măria sa, Dimitrie Cantemir (evocare istorică)**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19 (43).
3068. **300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, cărturar de valoare, înflăcărat patriot**, în *Viața economică*, 1973, nr. 17, p. 20.
3069. TEODORESCU, Al., **Dimitrie Cantemir scriitorul**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 5.
3070. ȚĂRANU, Ion, **Cantemir în conștiința maselor**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 45, p. 3.
3071. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir. Coordonate bibliografice**, în *Ateneu*, Bacău, 1987, nr. 7, p. 16.
3072. ȚOIU, Constantin, **Ostatecul Sublimei Porți**, în *România literară*, București, 1973, nr. 43, p. 7.
3073. ȚOIU, Constantin, **La Moscova în exil**, în *România literară*, București, 2008, nr. 6.
3074. ȚOIU, Constantin, **Portretul classic**, în *România literară*, București, 2008, nr. 1.
3075. TOMI, Ioan, **Preocupările muzicale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Orizont*, Timișoara, 24, 1973, nr. 20, p. 5.
3076. ȚURCANU, Georgeta, **Dimitrie Cantemir, muzician**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8387, p. 3.
3077. ULICI, Laurențiu, **Dimitrie Cantemir – europeanul**, în *Săptămâna*, 1973, nr. 136, p. 3.

3078. ULICI, Laurențiu, **Cantemir – renașcentist**, în *Contemporanul*, București, 2 noiembrie 1984, p. 11.
3079. UNGUREANU, Mihai, **Cantemir Dimitrie. Opere complete. Vol. 9. Partea I**, în *Luceafărul*, București, 27, 1984, nr. 43, p. 2.
3080. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Димитрие Кантемир – лингвист**, în *Культура Молдовей*, Кишинэу, 1965, № 21, п. 4.
3081. VAIDA, Petru, **Enigma lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 2009, nr. 22.
3082. VAIDA, Petru, **Geniul lui Cantemir: receptivitate și detașare**, în *Luceafărul*, București, 1973, nr. 17, p. 1.
3083. VAILLAN, L. B. C., **Cel dintâi istoriograf medical român. Însemnările de medicină și de folclor ale Principelui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 1933, nr. 666, p. 7.
3084. VASILE, Vasile, **Dimitrie Cantemir muzicianul**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 33 (1396).
3085. VÂRGOLICI, Teodor, **Dimitrie Cantemir în exegeza istorico-literară contemporană**, în *Luceafărul*, București, 1973, nr. 42, p. 1, 3.
3086. VERDEȘ, Ion, **Ideile filozofice și social-politice ale marelui savant român [Dimitrie Cantemir]**, în *Era socialistă*, București, 53, 1973, nr. 10, p. 43-45.
3087. VETIȘAN, Vasile, **Dimitrie Cantemir în spațiul culturii românești**, în *Orizont*, Timișoara, 27, 1976, nr. 6, p. 3.
3088. VETIȘAN, Vasile, **Ethosul cantemirian**, în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 188-191.
3089. VRÂNCEANU, Dragoș, **Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei**, în *Contemporanul*, București, 1973, nr. 44, p. 3.
3090. VRÂNCEANU, Dragoș, **Universalism și mândrie de rasă în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Curentul*, București, 17 iunie 1935, p. 6.
3091. ZAFIU, Rodica, **Un reper stilistic [Dimitrie Cantemir]**, în *Luceafărul*, București, 1991, nr. 20, p. 4.
3092. ZAHARIA, D. N., **Paradoxul Cantemir sau drama Inorogului**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 11.

3093. ZAHARIA, D. N., **Politic și etic în concepția lui Cantemir. Un glorios tricentenar**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8343, p. 2.
3094. ZAHARIA, D. N., **Contribuții la exegeza cantemiriană**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 10.
3095. ZAHARIA, D. N., **Paradoxul Cantemir sau drama Inorogului**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 5.
3096. ZAMFIRESCU, Dan, **Dimitrie Cantemir**, în *Cutezători*, 7, 1973, nr. 15, p. 8-9.
3097. ZAMFIRESCU, Dan, **Geniu românesc și universal**, în *Scânteia*, București, 43, 1973, nr. 9671, p. 3.
3098. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemir – „punte de aur”**, în *Luceafărul*, București, 18, 1975, nr. 42, p. 1, 6.
3099. ZSIBOLI, Béla, **A humanizmus dicsérete. Dimitrie Cantemir születésének 300. évfordulójára**, în *Falvak Dolgozó Népe*, Cluj, 19, sz., 1973 máj. 9, 10. 1.
3100. ZUB, Al., **Dimitrie Cantemir – o politică a neatârării**, în *Viața economică*, București, 1973, nr. 31, p. 116.
3101. ZUB, Al., **La izvoarele Dunării – elogiu lui Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 1974, nr. 3, p. 11.
3102. ZUB, Al., **„Precum odată, așa și acum”**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 2, 3.
3103. ZUB, Al., **Actualitatea concepției istorice**, în *Clopotul*, 1973, nr. 3944, p. 2.
3104. ZUB, Al., **Cantemir în epoca redeșteptării naționale**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19 (43), p. 2-3.
3105. ZUB, Al., **Glose cantemiriene**, în *Cronica*, Iași, 1974, nr. 11, p. 11.
3106. ZUB, Al., **Meditații cantemiriene**, în *Ateneu*, Bacău, 1973, nr. 8, p. 15.
3107. ZUB, Al., **Personalitatea istoricului și omului politic**, în *Flacăra Iașului*, 1973, nr. 8428, p. 2.
3108. ZUB, Al., **Povestirile neasemuitului inorog**, în *Clopotul*, 1973, nr. 4014, p. 2.
3109. ZUGUN, Petru, **Despre limba și stilul operelor lui Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 43, p. 4.
3110. БАБИЙ, А., **Ученый, мыслитель, человек** [К 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира], в *Вечерний Кишинев*, 25 окт. 1973.

3111. БАДИУ, Василий, **Свет мудрости Дмитрия Кантемира**, в *Литературная газета*, Москва, 1973, № 43, с. 7.
3112. БОРОВИКОВ, Л., **У стола Петра I**, в *Народное образование*, 29 апр. 1987.
3113. БОЦУ, Павел, **Выдвинувшийся ученый, гражданин**, в *Литературная газета*, Москва, 24 окт. 1973.
3114. ГАНЕВА, Виктория, **Королю среди философов – 330**, в *Кишиневские новости*, 3 окт. 2003, с. 6.
3115. **Дмитрий Кантемир – первый философ Молдовы**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 16 февр. 1993.
3116. ДРАГОМИР, Н., **Бележит румънски учен и държавник**, в *Отечествен фронт*, София, 23 август. 1958, с. 3, с портр.
3117. ЕРЕМИН, И., **Дмитрий Кантемир**, в *Орловский комсомолец*, 13 нояб. 1973. [Din istoria or. Dimitrievka]
3118. ЕРИЗАНУ, Г., **Принц Дмитрие Кантемир**, в *Вечерний Кишинев*, 17 март. 1992.
3119. ЕРМУРАТСКИЙ, В., **Дмитрий Кантемир** (К 280-летию со дня рождения), в *Советская Молдавия*, Кишинев, 26 окт. 1958, с портр.
3120. ЕШАНУ, А., **Великий ученый и государственный деятель**, в *Трибуна*, Кишинев, 1983, №20, с. 34-38.
3121. ЕШАНУ, А., **Волею судеб**, в *Трибуна*, Кишинев, 1990, №7, с. 35-36. [Despre soarta lui D. Cantemir în Rusia].
3122. КАРИМУЛИН, А., **О Дмитрие Кантемире**, в *Социалистическая Татарстан*, Казань, 25 окт. 1973.
3123. КЕРЕСТЕШИУ, В., **Дмитрий Кантемир**, в *Народно-демократическая Румыния*, Букарест, 1953, № 12, с. 17-18, с портр.
3124. КОРОБАН, В., **Кантемир и Османская империя**, в *Вечерний Кишинев*, 15 окт. 1973.
3125. КОРОБАН, В., **Кантемир и восточная культура**, в *Вечерний Кишинев*, 3 окт. 1973.
3126. КОРОБАН, В., **...Лик самой истории узреть**, в *Вечерний Кишинев*, 9 окт. 1973, p. 4.
3127. КОРОБАН, В., **Человек мудрый и в советах зело способный**, в *Вечерний Кишинев*, 19 окт. 1973, p. 1.

3128. КУШНИРЕНКО, В., «... соединял в себе таланты древних греков» [Дмитрий Кантемир], в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 13 окт. 1973.
3129. ЛЕОНИДОВ, Н., **Главная книга Дмитрия Кантемира**, в *Орловская правда*, Орёл, 1 апр. 1967.
3130. ЛОБЗОВА, Л., «Дней прошлых гордые черты», в *Славянская газета*, Кишинев, 1991, №5, с. 6. [A. S. Puşkin despre D. Cantemir].
3131. ЛУПАН, А., **Истоки мужества и мудрости**, в *Литературная газета*, Москва, 21 нояб. 1973.
3132. МУЗАЛЕВ, И., **Основатель Дмитровска** (Д. Кантемир), в *Орловская правда*, 18 дек. 1968.
3133. МУЗАЛЕВ, И., **Город Дмитрия Кантемира**, в *Вечерний Кишинев*, 26 июня 1982.
3134. НАЗАР, Валериу, **Открыть, отыскать и сберечь**, в *Кодры*. Молдова литературная, Кишинев, 2003, Nr. 1-2, с. 225-232.
3135. НЕГУРЭ-ПЫРЭУ, Н., **Господарь был и композитором**, в *Трибуна*, Кишинев, 1990, №10, с. 42-43.
3136. ПОПОВ, А., **Новое о Дмитрие Кантемире**, в *Советская Культура*, Москва, 9 нояб. 1974. [Despre manuscrisul lui Vartolomeu Măzăreanu „Молдавский летописец”, în care este cuprinsă și domnia lui D. Cantemir].
3137. РАДЕК, Л., **Род Кантемиров благородный**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 6 февр. 2003.
3138. СИЗОВ, П., **Орловщина – Кантемир – Моцарт**, в *Орловская правда*, 21 сент. 1975.
3139. ХОМЕНКО, Р., **Мелодии Дмитрия Кантемира**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 31 окт. 1981.
3140. ЧЕРЧЕН, Андрей, **Наследие Кантемира – господаря и ученого**, в *Время*, 8 авг. 2003.
3141. ЧИМПОЙ, Михай, **Жизнь, озаренная творчеством**, в *Советская Молдавия*, Кишинев, 26 окт. 1988, р. 3.
3142. ШТЮКА, Владимир, **Дмитрий Кантемир – первый философ Молдовы**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 16 февр. 1993, с. 3.

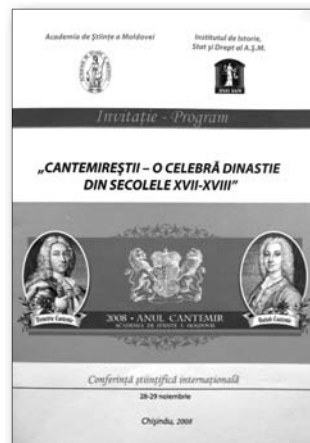
11. Omagieri, evocări, comemorări

3143. ANDREESCU, Ștefan, **La session scientifique „300 ans depuis la naissance de Démètre Cantemir”**, dans *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, 1973, nr. 5, p. 992-995.
3144. APOSTOL, Gelu, **Sesiunea științifică „300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir”**, în *Studii. Revistă de istorie*, București, Tom 26, 1973, nr. 5 p. 1079-1081.
3145. BĂCĂNARU, I., IORDAN, I., **Célébration du 250-e anniversaire de l'œuvre „Descriptio Moldavie” (1716-1966) de Dimitrie Cantemir**, dans *Revue Roumaine de géologie, géophysique et géographie, série de Géographie*, Tom 11, Bucarest, 1967, nr. 2, p. 169-171 și extras, București, 1967.
3146. **Bicentenarul lui Cantemir-Vodă**, în *Universul*, București, 1 noiembrie 1923.
3147. BOGREA, V., **Comemorarea lui Dimitrie Cantemir**, în *Conștiința românească*, Cluj, I, 1923, nr. 34, p. 1.
3148. BURADA, Teodor T., **Un monument lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei**, în *Neamul românesc*, Iași, 8, 1913, nr. 71, p. 1114.
3149. **Cantemir Dimitrie. Beschreibung der Moldau. Zur 300. Geburtstag und 250. Todestag**, in *Neue Literatur*, Bucarest, 24, 1973, nr. 9, S. 30-33.
3150. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. Zum 300 Geburtstag**. [București]. Ed. enciclopedică [1973], 32 p. portr., hărți, fasc. (Grosse Gedenktage der UNESCO).
3151. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. El 300-imo aniversario de su nacimiento**. [București]. Ed. Enciclopedică [1973], 31 p., portr., hărți, fasc.
3152. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. 300-ème anniversaire de sa naissance**. [București]. Ed. Enciclopedică [1973], 31 p., portr., hărți, fasc.
3153. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir. 1673-1723. 300 de ani de la naștere (Marile aniversări UNESCO)**, București, Editura Enciclopedică Română [1973]. 24 p. portr., hărți, fasc.
3154. CHERESTEȘIU, Victor, **Le 280e anniversaire de la naissance de Démètre Cantemir**, dans *Revue Roumaine*, București, 1953, nr. 4, p. 150-160.

3155. [CIMPOI, Mihai] ЧИМПОЙ, Михай, **Димитрие Кантемир (Ла 300 де ань де ла наștere)**, ын *Календар 1973*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1972, п. 154-155.
3156. **Comemorarea lui Dimitrie Cantemir la Universitatea din Iași**, în *Universul*, București, 11 nov. 1923.
3157. [Destinul inorogului] Дестинул инорогулуй. Омажиулуй **Димитрие Кантемир**, Кишинэу, Литература артистичесэ, 1981, 278 с.
3158. **Dimitrie Cantemir. Expoziție documentar-științifică: 1673-1973** [Catalogul expoziției...]. [București], Muzeul de Istorie al RSR, [1973], 29 p.
3159. **Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte**, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008.
3160. **Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri.** Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, 288 p.
3161. **Dimitrie Cantemir emlékezete**, in în *Igaz Szó*, București, 21., 8 sz., aug., 1973, p. 271-288.
3162. **Dimitrie Cantemir: 300 de ani de la naștere – 250 de ani de la moarte**, în *România literară*, București, 6, 1973, nr. 43, p. 4-5.
3163. **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 325-a de la naștere**. Chișinău, 1998. Chișinău, Ed. Civitas, 1999, 95 p.
3164. **Dimitrie Cantemir. Medalion aniversar**, în *Rapsodia* (Sibiu), an. 3, 2006, nr. 26, p. 3.
3165. **Dimitrie Cantemir**. Număr omagial al Liceului Dimitrie Cantemir, 1973, 80 p.
3166. **Dimitrie Cantemir: 300 de ani de la naștere. 1673-1973**, în *Magazin istoric*, București, 7, 1973, nr. 8, p. 20-29.
3167. DRAGNEV, Demir, **Sesiunea științifică jubiliară „Dimitrie Cantemir și epoca sa”**, în *Revistă de istorie a Moldovei*, Chișinău, 1994, 1 (17), p. 78-79.
3168. DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe, **Colocviu Cantemir la Freiburg**, în *România literară*, București, 1973, nr. 52, p. 32.
3169. GHIDEANU, Tudor, **Argumentul lui Dimitrie Cantemir. Comemorări**, în *Convorbiri literare*, Iași, 15, 1973, nr. 11, p. 4.

3170. GRIGORAȘ, N., **Dimitrie Cantemir la tricentenarul nașterii lui (1673-1723)**, în *Cercetări istorice*. Muzeul de istorie a Moldovei, Iași, Seria nouă, t. 4, 1973, p. 7-25.
3171. IORGA, N., **Dimitrie Cantemir cu prilejul comemorării lui**, în *Cultura*, I, 1924, p. 2-11 și extras, Cluj, 1924, 16 p.
3172. IORGA, N., **Commémorations de la Ligue Culturelle. Conférence donnée le 30 septembre. Démètre Cantemir et Gheorghe Lazăr**, în *Calendarul Ligii Culturale*, 1924, p. 26-35.
3173. IORGA, Nicolae, **Originalitatea lui Dimitrie Cantemir**. Conferință ținută în aula Universității din Iași, Vălenii de Munte, Tipografia, Datina Românească, 1935, 19 p.
3174. IORGA, N., **Dimitrie Cantemir, conferință ținută la Sinaia la 16 august 1923**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 40, 1991, nr. 1-2, p. 36-42.
3175. **În cadrul aniversărilor Unesco – 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, București, 5 apr. 1973, nr. 14, p. 25.
3176. JOLTEA, A., **Tricentenarul nașterii savantului domnitor – Dimitrie Cantemir**, în *Forum*, București, 15, 1973, nr. 10, p. 5.
3177. KÖLLÖ, Károly, **Tisztelgés a tudós fejedelem előtt. Dimitrie Cantemir (1673-1723) emlékezete**, în *Művelődés*, Târgu Mureș, 26., 8 sz., aug. 1973, p. 42-43.
3178. KRONER, Michael, **Dauerhafter als Bronze. 300 Jahre seit der Geburt von Dimitrie Cantemir**, in *Karpatenrundschau*, București, 6., 1973, nr. 43, S. 11.
3179. LAZĂR, Valeriu, **Dimitrie Cantemir – aniversări U.N.E.S.C.O. Continuitatea poporului român**, în *Vatra*, Târgu Mureș, 1973, nr. 6, p. 15; 1973, nr. 27, p. 27.
3180. LĂUDAT, I. D., **Aniversarea unui mare umanist – Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iași, 1973, nr. 20, p. 5.
3181. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”*, Iași (serie nouă), tomul XIX, secțiunea III, f. literatură, 1973, p. I-VII.
3182. LĂUDAT, I. D., **O viață închinată luptei pentru libertatea patriei. La 250 de ani de la moartea lui Dimitrie Cantemir**, în *Flacăra Iașului*, 29, 1973, nr. 8372, p. 2.

3183. LĂUDAT, I. D., **Sărbătorirea tricentenarului D. Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 1974, p. 183-188.
3184. MANOLESCU, Oana, **Dimitrie Cantemir. 330 de ani de la naștere**, în *Prietenul albanezului*, București, an. 3, 2003, nr. 27, p. 13, il.
3185. **Materialele conferinței științifice internaționale „Cantemireștii – o celebră dinastie din secolele XVII-XVIII”, 28-29 noiembrie 2008**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4 (76), 187 p.
3186. NICOLESCU, Miron, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, Editura Academiei Române, București, 1974, p. 7-15.
3187. NICOLESCU, Miron; POPIȘTEANU, C., **Dimitrie Cantemir – o personalitate pe măsura poporului roman**, în *Magazin istoric*, București, 1973, nr. 7 (76), p. 7-10.
3188. NISTOR, Ioan I., **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir domnitorul Moldovei la 200 de ani de la moartea lui. Cuvântare festivă în ședința solemnă de la 21 decembrie 1923 sub președinția Maiestății Sale Regelui**, în *Analele Academiei Române. Ser. III, Mem. Secț. Istorice*, vol. II, 1924, p. 221-225 și Extras, București, 1924, 25 p.
3189. PETCULESCU, Constantin, **Aniversarea a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir în țară și peste hotare**, în *Anale de istorie*, București, an. XIX, 1973, nr. 6, p. 144-154.
3190. **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir**, în *Junimea literară*, 12, 1923, nr. 10-11, p. 401.
3191. PORȚEANU, Alexandru, **Mit Schwert und Feder. Zum 300. Geburtstag Dimitrie Cantemirs**, in *Neuer Weg*, București, 25, 1973, Nr. 7611, S. 3.
3192. S. O., **Sesiunea științifică consacrată aniversării a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de filozofie*, București, tom 20, 1973, nr. 8, p. 975.

3193. SANDU, Ion, **Dimitrie Cantemir (Pomenirea la 200 de ani de la moartea lui)**, în *Anuarul Liceului „Mihai Viteazul” din Alba Iulia*, pe anul 1923-1924, p. 25-49.
3194. **300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir**. Sesiune științifică Dimitrie Cantemir, București, Ed. Academiei, 1974, 140 p.
3195. **330 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene. Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune științifică a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, 23-25 mai 2003**, București, Editura Sylvi, 2004, 2 vol., tab., facs., fig., graf. Vol. 1, 772 p.; Vol. 2, p. 773-1232.
3196. TÜRKKAYA, Ataöv, **Doğumunun 300. Yıldönümünde: Osmanlı Tarihçisi Dimitrie Cantemir 1673-1723, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Ankara, 1973, 28, nr. 1-2, s. 205-208.
3197. **Un mod original de a comemora pe Dumitru Cantemir în județul Fălciului**, în *Lamura*, Craiova, 1923, nr. 1-2, p. 88-89.
3198. ZAMFIRESCU, Dan, **„Flori s-au deschis în pământul nostru”**, în *Luceafărul*, București, 13, 1970, nr. 25, p. 7.
3199. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: erudit și om politic**, în *Convorbiri literare*, Iași, an. 137, 2003, nr. 10, p. 21-22.
3200. ГЕРЦЕН, Андрей, **В Москве чествуют Кантемиров**, в *Время*, Москва, 2003, (№ 152), с. 6.
3201. **Дмитрию Кантемиру посвящается** [330-летию со дня рождения], в *Столица*, Кишинев, 29 окт. 2003, с. 4.
3202. **Кишиневский Университет им. В. И. Ленина. Научная Конференция посвященна 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира. Материалы науч. конференции**, Ред. кол.: М. П. Мунтян, Кишинев, 1974, 165 с.
3203. КОРОБАН, Василий П., **Дмитрий Кантемир (к 300 летию со дня рождения)**, в *Вопросы литературы*, 17, №10 (1973), с. 151-159.

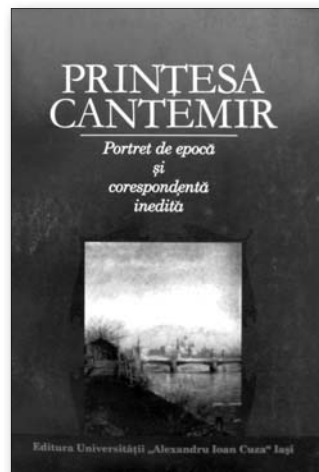
3204. КРОИТОР, Н., **Славный сын Молдавии: [К 300-летию со дня рождения Д. Кантемира]**, в *Новое время*, Москва, 1973, № 15, 2 с. обл.
3205. **Материалы научной конференции Кишиневского государственного университета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)**, Кишинев, 1974.
3206. ХОМЕНКО, Р., **Кантемир и культура Востока [Материал к 330-летию со дня рождения Д. Кантемира]**, в *Столица*, Кишинев, 15 февр. 2003, с. 9.

Capitolul IV

MARIA CANTEMIR (1700-1757)

3207. DANILESCU, Ion, **Ar fi putut să fie împărăteasa Rusiei**, în *Dunărea de Jos*, Galați, an. 2, 2003, nr. 19, p. 9 [Despre Maria, fiica lui Dimitrie Cantemir].
3208. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Maria Cantemir (1700-1757)**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 462-477.
3209. **Corespondența dintre Antioh și Maria Cantemir**, în *Prințesa Cantemir: portret de epocă și corespondență inedită*. Traducere și studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iași, Ed. Universității „Al.I.Cuza”, 2005, p. 163-238.
3210. IVANOV, Leonte, **Pornind de la scrisori ...**, în *Prințesa Cantemir: portret de epocă și corespondență inedită*. Traducere și studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2005, p. 248-264.
3211. KIDEL, Al., **Maria Cantemir: (Femeia cea mai cultă din epoca lui Petru cel Mare)**, în *Viața Basarabiei*, Chișinău, 1934, nr. 6, p. 9-16 și nr. 7-8, p. 49-67. Extras, 30 p.
3212. LEMNY, Stefan, **Astrakhan et l'idylle supposée entre Pierre le Grand et Maria Cantemir**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 155-157.
3213. MAICOV, L. N., **Prințesa Cantemir**, în *Prințesa Cantemir. Portret de epocă și corespondență inedită*, Ed. de L. Ivanov; trad. M. Vraciu și L. Ivanov, Iași, 2005, p. 13-162.
3214. MAIKOV, L. N., **Prințesa Maria Cantemir**, în *Epopeea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*, Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehno-redactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 79-98.

Biserica „Maria Cantemir”

Biserica din Cantemirovca

3215. PAPOIU, Lizica, **Dimitrie Cantemir, soția și fiica, spirite înaintate ale epocii lor**, în *Femeia*, București, 26, 1973, nr. 10, p. 18.
3216. VRACIU, Marina, **Un iatac pentru domnița Maria Cantemir**, în *Prințesa Cantemir: portret de epocă și corespondență inedită*. Traducere și studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2005, p.239-247.
3217. ЗЕЛЕНИНА, Е., **Усадьба Марьино и ее владельцы**, в кн.: *Наследники великого города*. Вып. 2, Санкт-Петербург, [Б. и.], 1994, с. 68-72.
3218. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Княжна Мария Кантемир в переписке с братом**, в *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova*. Seria „Științe socio-umane”, Chișinău, 1997, p. 40-47.
3219. МАЙЕЛЛАРО, Джина, **Переписка кн. А. Д. Кантемира с сестрой Марией на итальянском языке. 1734-1744 гг.**, Составители Даниэла Рицци и Андрей Шишкин, Салерно, 2002.
3220. МАЙКОВ, Л. Н., **Княжна Мария Кантемирова**, в *Русская старина*, Москва, том 89, январь 1897, с. 49-69; март, с. 401-417; том 90, июнь, с. 425-451, том 91, август, с. 225-253.
3221. НОВИКОВА, Нинель, **Любовь Петра I**, в *Родное Подмосковье*, Москва, 2005, №35.
3222. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемир Мария Дмитриевна**, в кн. *Idem, Кто был кто в России от Петра I до Павла I*, Москва, 2005, с.218-220.
3223. ШИМКО, И., **Личность княжны Марии Дмитриевны Кантемир**, в *Журнал Министерства Народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1891, с. 374-276.

Capitolul V

ANTIOH CANTEMIR

(1708/1709/1710 – 1744)

(*Diplomat la Londra (1732-1738, la Paris (1738-1744), opera)*)

1. Viața și activitatea

3224. [ANTIOH D. Cantemir] Антиох Д. Кантемир [250 ань де ла наштере], ын Ынвэцэторул советик, Кишинэу, 1958, № 11, п. 63.
3225. [BALMUȘ, P.] БАЛМУШ, П., Антиох Кантемир (Ла 265 ань де ла наштере), în Календар '1973, Кишинэу, 1972, p. 138.
3226. [BALMUȘ, P.] БАЛМУШ, П., Прекурсор – „контемпоран” ал класичилор молдовень, ал ностру..., în А. Кантемир, Сати-ре ши алте поетиче компунерь, Кишинэу, Литература арти-стикэ, 1988, p. 203-217.
3227. BOBÂNĂ, Gheorghe. **Antioh Can-temir, poet, gânditor și om po-litic**, Chișinău, Ed. Civitas, 2006, 280 p.
3228. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Copilăria și studiile. Formarea intelectuală**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 494-504.
3229. CĂLINESCU, G., **Note despre Anti-oh Cantemir**, în *Studii de cercetări de istorie literară și folclor*, Bucu-rești, 1954, p. 39-46.
3230. CÂRSTEA, C., **Antioh Cantemir**, Craiova, Scrisul românesc, 1984, 159 p.
3231. CIORĂNESCU, A., **Un român în Rusia: Antioh Cantemir**, în Idem, *Literatura comparată: Studii și schițe*, Craiova, 1944, p. 51-60.
3232. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир**, ын Култура, Кишинэу, 1973, nr. 35, p. 8; nr. 36, p. 8; nr. 37, p. 8.
3233. **Der Lebensbeschreibung des Prinzen Kantemir**, în A. Kante-mir, *Übersetzung der Satyren des Prinzen Kantemir*, Berlin, 1752, S. I-LII.

3234. FLOREA, V., **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir**. Extras, București, 1967.
3235. GANE, Emil, **Antioh Dimitrie Cantemir (1709-1744)**, în *Arhiva*, Iași, 1929, nr. 2, p. 140-144.
3236. GHENADIE al Râmnicului, **Principele Antioh Cantemir**, în *Re-vista nouă*, București, 1889, nr. 1, p. 1-8;
3237. GHENADIE al Râmnicului, **Principele Antioh Cantemir ca scrii-tor**, în *Revista nouă*, București, 1889, nr. 4, p. 140-147.
3238. GEORGESCU, N., **Cantemir și fiul său Cantemir**, în *Bucovina lite-rară*, Suceava, an. 13, 2003, nr. 6, p. 22.
3239. GOUASCO, Ottavio, **Viața prințului Antioh Cantemir (Eseu biografic)**, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: des-tine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 27-48.
3240. GUASCO, Octavien de, **Vie du prince Antiochus Cantemir**, dans *Satyres de Monsieur le prince Cantemir*, Londres, [s. n.], 1749, p. 7-142.
3241. HAREA, Vasile, **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir (Influențe tematice, de conținut și stilis-tice)**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 16, 1967, nr. 1, p. 77-87.
3242. HAREA, Vasile, **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra creației lui Antioh Cantemir**, în *Un veac de aur în Moldova (1643-1743). Contribuții la studiul culturii și literaturii române vechi*, [coord. Vir-gil Cândea, selecție Pavel Balmuș], Bucureș-Chișinău, Ed. Fundați-ei Culturale Române, Ed. Știința, 1996, p. 152-172 și în Idem, *Dimi-trie Cantemir și fiul său Antioh. Studii*, Ediție de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Editura Universității, 1999, p. 81-144.
3243. IORDAN, A., **Ceva despre Antioh Cantemir**, în *Viața Româneas-că*, București, 1934, nr. 17-18, p. 92-95.
3244. KULAKOVA, L., **Antioh Dmitrievici Cantemir (1708-1744)**, în *A. Cantemir, Despre munca literară*, București, 1957, p. 5-11.
3245. LEMNY, Stefan, **De Russie en Occident: Antiochus Cantemir**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famil-*

- le princière au XVIII-em siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 175-319.
3246. MIHĂILĂ, Gheorghe. **Antioh Cantemir biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, București, 2002, nr. 8-10, p. 126-139, il.
3247. MIHORDEA, V., **Note cu privire la Antioh Cantemir**, București, 1946, 49 p.
3248. NEGRUZZI, C., **Viața prințului Antioh Cantemir**, în Idem, *Opere alese*, Chișinău, 1957, p. 359-371.
3249. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir și principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772**, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*, Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 49-54.
3250. PREAJBĂ, S., **Câteva cuvinte despre Antioh Cantemir**, București, Cartea românească, 1941, 10 p. (Extras din revista „Preocupări literare”, București, 1941, nr. 6).
3251. **Vie du Prince Antiochus Cantemir**, în A. Cantemir, *Satyres le prince Cantemir*, Londres, MDCCXLIX (1749), p. 15-142; MDCCCL (1750), p. I-CXXXIII.
3252. ZACORDONEȚ, A., **Antioh Cantemir**, în *Cetatea Moldovei*, I, 1940, nr. 3, p. 72-78.
3253. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. И., **К биографии кн. А. Д. Кантемира**, в *Варшавские университетские известия*, 1896, кн. 2, отд. III, с. 1-24; кн. 3, отд. V. Отдельный оттиск, Варшава, 1896, 46 с.
3254. АНАСТАСЕВИЧ, В. Г., **Князь Антиох Кантемир**, в *Улей*, 1811, ч. 1., N. 3, с. 191-197.
3255. **Антиох Дмитриевич Кантемир [1744 – 11. IV. 1944]: 200 лет со дня смерти**, Саратов, 1944, 11 с.
3256. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д., **Князь А. Д. Кантемир**, в *Московский наблюдатель*, 1835, ч. III, №8, кн.2.
3257. БАРКОВ, И. С., **Житие князя Антиоха Кантемира**, в *Дружба*, Москва, 1977, с. 58-64.
3258. БАТЮШКОВ, К. Н., **Вечер у Кантемира**, в кн. Idem, *Сочинения*, Изд. А. Смирдина, Санкт-Петербург, 1850, т. 1, с. 77-102.
3259. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Влияние Дмитрия Кантемира на Антиоха Кантемира**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Кишинев, 1976, с. 182-202.
3260. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Роль Дмитрия Кантемира в формировании личности и творческих интересов Антиоха Кантемира**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 146-151.
3261. БОЛДЫРЕВ, Н. Ф., **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров. Биографические повествования**, Челябинск, Урал, 1997, 561 с.
3262. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К биографии А. Д. Кантемира**, в кн. *XVIII век*, Сб. 3, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1958, с. 456-459.
3263. **Житие князя Антиоха Дмитриевича Кантемира**, в *Сатиры и другие стихотворческие сочинения князя Антиоха Кантемира*, Санкт-Петербург, 1762, р. 1-14.
3264. **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров**. Биогр. Повествования. Сост., общ. ред. и послесл. Н. Ф. Болдырева, Челябинск, Урал, 1997, 564 с., портр. (Жизнь замечат. людей. Биогр. б-ка Ф. Павленкова; Т. 20). [Despre A. Cantemir, p. 15-32].
3265. КОРОБАН, В., **Антиох Кантемир: (К вопросу о творческой биографии)**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1971, № 4, п. 23-33.
3266. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в кн.: *История русской литературы XVIII века*, Пекин, 1958, с. 27-40 [în l. chineză].
3267. МАЙКОВ, Л. Н., **Материалы для биографии кн. А. Д. Кантемира**. Введ. и прим. В. Н. Александренко, в *Сборник Отделения русского языка и словесности Императорской Академии Наук*, Санкт-Петербург, 1903, Т. LXXIII (73), № 1, с. XIII, с. 1-291 [Corespondența lui A. D. Cantemir între anii 1732 ianuarie 10 – 1744 martie 15 (total 283 doc. în l. rusă)].
3268. Н. С., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир**, в *Рассвет*, 1859, №2, р. 409-436.
3269. **Нечто о жизни кн. Антиоха Кантемира**, в *Современный наблюдатель*, 1815, Ч. 1, №7.
3270. НОВИКОВ, Н. И., **Кантемир, князь Антиох**, в Idem, *Опыт исторического словаря*, Москва, 1772, с. 81.

3271. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом**. В 2-х т. Т. 1. **Введение в историю просвещения в России XVIII столетия**, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза“, 1862, 4, VI, 579 с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578.
3272. ПЕТРОВ, П. И., **История родов русского дворянства**, Санкт-Петербург, 1986, Т. 1, с. 218-220.
3273. РАДОВСКИЙ, Моисей И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук**, Москва, Изд. Академия Наук СССР, 1959, 114 с. ид. 1 портр.
Recenzie de [Kidel, Alexandru] Кидел, Ал., О карте деспре Антиох Кантемир, ын *Култура Молдовей*, Кишинэу, 21 юлие 1960.
3274. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **А. Д. Кантемир: Его жизнь и литературная деятельность**. Санкт-Петербург, 1893, 96 с.; и в кн.: *Кантемир, Белинский, Добролюбов, Пескарев, Гончаров. Биографические повествования*, Челябинск, Урал, 1997, с. 1-104.
3275. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Антиох Кантемир**, в кн. Idem, *Русское общество и литература. От Кантемира до Чехова*, Санкт-Петербург, А. Ф. Маркса, б. г., с. 235-329.
3276. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемир, сын Кантемира**, в *Музыкальная жизнь*. 1984, № 10, с. 16-17.
3277. ШИКМАН, А. П., **Деятели отечественной истории**. Биографический справочник, Москва, 1997 г.
3278. ШИМКО, И. И. **Новые данные к биографии кн. Антиоха Кантемира и его ближайших родственников**. По документам хранящихся в Московском архиве Министерства Юстиции, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, Часть 274, 1891, апрель, (отд. 2), с. 352-425, Часть 275, июнь 1891, (отд. 2), с. 252-333. Extras, 155 с.

1.1. Surse privind viața și activitatea lui Antioh Cantemir

3279. BIANU, I., **Două scrisori originale ale lui Antioh D. Cantemir**, în *Revista nouă*, București, IV, 1892, nr. 10, p. 408-412.
3280. **Catalogues de la bibliothèque de feu M. le prince Cantemir**, Paris, [s. n.], 1745. In-8 °
3281. **Corespondența dintre Antioh și Maria Cantemir**, în *Prințesa Cantemir: portret de epocă și corespondență inedită*. Traducere și studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2005, p. 163-238.
3282. DIMITRIU, I. G., **Din corespondența lui Antioh Cantemir cu Voltaire**, în *Preocupări literare*, București, 1938, nr. 6, p. 241-248.
3283. DOLGORUKOV, P., **Mémoires**, Genève, 1867, p. 66-67, 185.
3284. GUASCO, Octavien de, dans *Mémoire de Trévoux*, 1743, Paris, sept., p. 2329-2352; oct., p. 2263-2273; nov., p. 2738-2749.
3285. **The Complete Works of Voltaire**. Vol. 90, Geneve, 1970, p. 281-283, nr. 1935 [O scrisoare a lui Voltair către Antioh Canrtemir, 13 martie 1739].
3286. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Письмо из Лондона, 1-го июля 1889 г. Где находятся ноты и письма князя А. Д. Кантемира, русского полномочного министра при короле Великобританском Георге II, с 1732 по 1738 год**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1889, № 8, с. 34-40.
3287. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Второе письмо из Лондона, Оксфорд, 14-26 июля. Где находятся письма князя Антиоха Кантемира**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1889, № 3, с. 62-65.
3288. **Архив князя Воронцова**. Ред. П. И. Бартенев. В 40 т. Москва, Тип. Мамонтова, 1870-1895.
3289. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о*

жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнзей Кантемиров, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 346-335 [Testamentul lui Antioh D. Cantemir, 1/11 aprilie 1744].

3290. БЛУДИЛИНА, Н. Д., **Антиох Кантемир и западноевропейская культура**, в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX). Серия I, „Россия и Запад”, Том II, Литературные источники XVIII в. (1726-1762)*. Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 58-152 [25 scrisori ale lui Antioh Cantemir din Londra și Paris către diferite persoane].
3291. **Журнал Академии Наук переводчика Ивана Ильинскаго. Notationes quotidianae / Подсядневныя записки. 1721-1730**, в Майков Л. Н. *Материалы для биографии кн[язя] А. Д. Кантемира*. С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санктпетербург, 1903, с. 295-313.
3292. **Заметки кн[язя] Кантемира в его календарь 1728**, в кн. Кантемир Антиох Дмитриевич. *Сочинения, письма и избранные переводы*. Сост. В. Я. Стоюнина, Ред. изд. П. А. Ефремова. (Том) II. *Сочинения и переводы в прозе, политическая депеши и письма*, С[анкт]-Петербург, 1868, с. 344-349.
3293. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Княжна Мария Кантемир в переписке с братом**, în *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova*. Seria „Științe socio-umane”, Chișinău, 1997, p. 40-47.
3294. **Переписка князя А. Д. Кантемира [1732-1744]**, в кн. Майков, Л. Н., *Материалы для биографии кн. А. Д. Кантемира*. С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санкт-Петербург, 1903, с. 1-291.
3295. МАЙЕЛЛАРО, Джина, **Переписка кн. А. Д. Кантемира с сестрой Марией на итальянском языке. 1734-1744 гг.** Составители Даниэла Рицци и Андрей Шишкин, Салерно, 2002.
3296. РАСКИН, Н.М., **Рукописное наследие Л. Эйлера** [По материалам Архива АН СССР с публикацией текста двух писем к А. Д. Кантемиру в переводе и с комментарием Т. А. Красоткиной], в *Вестник Академии Наук СССР*, Москва, 1959, № 7, с. 93-96.

1.2. Antioh Cantemir – scriitor.

Studii și cercetări

3297. ALECSANDRI, V., **[Despre traducerea Satirelor de către A. Doinici și C. Negruzzi]**, în *Propășirea*, Iași, 1844, nr. 23.
3298. BARACCHI, Bavagnoli Mietta, **Le origini del poema epico russo: la Petrida di Antioch Kantemir**, Milano, Guerini, 1990, 138 p.
3299. BEZVICONI, Gheorghe, **Răboj basarabeian**, în *Viața Basarabiei*, Chișinău, 1944, nr. 3-4, p. 141-144 [Prințul Antioh Cantemir, Iancu Russo, Costache Stamati. B. P. Hasdeu, N. Dj. Siruni, Leon Casso, Alexe Mateevici ș. a.].
3300. BEZVICONI, Gh., **Scriitorul Antioh Cantemir**, în Idem, *Profiluri de ieri și de azi*, București, 1943, p. 25-26; Idem, *Fapte trecute și basarabeni uitați*, Chișinău, Universitas, 1992, p. 25-26.
3301. BOSS, V., **La quatrième Ode de Kantemir et l'Italia Liberata de Gian Giorgio Trissino**, dans *Cahiers du monde russe et soviétique*, Paris, 4, 1963, nr. 1-2, p. 47-55.
3302. BRÎNZĂ, Iulia, **Antioh Cantemir – ctitorul poeziei moderne rusești**, în *Limba română*, Chișinău, 1994, nr. 2, p. 106-109.
3303. CĂLINESCU, G., **Nota despre Antioh Cantemir**, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, București, 1954, An. III, p. 39-46.
3304. CÂNDEA, Virgil, **La vie de Prince Demetrie Cantemir, écrite par son fils Antioh. Texte intégral d'après le manuscrit original de la Houghton Library**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 23, 1985, nr. 3, p. 203-221.
3305. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **„Сатире ши алте поетиче компунер” де Антиох Кантемир ши унеле проблеме але литературий молдовенешть патрузеъоптисте**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1971, № 5, p. 125-147.
3306. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Континуитатею Артиколе де историе ши критикэ литерарэ**, Кишинэу, 1974, p. 123-175.
3307. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Скрииторул ши прочесул литерар**, Кишинэу, 1980, p. 250-290.
3308. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Ын лумя класичилор**, Кишинэу, 1990, p. 490-525.
3309. CORBU, Haralambie, **Antioh Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 516-537.

3310. COSMA, Octavian Lazăr, **Antioh Cantemir și muzica epocii sale**, în *Muzica*, București, 1965, nr. 1.
3311. DUZINCHEVICI, D., **Două scrieri inedite de la Antioh Cantemir**, București, 1973, p. 253-258 (Extras din *Studii și cercetări de bibliologie*, București, 1973, XIII).
3312. GRASSHOFF, H., **Kantemir und Fenelon**, in *Zeitschrift für slawistik*, Berlin, 1958, Nr. 2-4, S. 369-383.
3313. GRASSHOFF, H., **Kantemirs Verhältnis zu den Jansenisten. Eine französische Überetzung der 1. Satire aus dem Jahre 1744**, in *Zeitschrift für slawistik*, Berlin, 1963, VIII.
3314. GRASSHOFF, H., **Die humanistische weltbild der russischen Frühaufklärung. Das humanistische Weltbild der Aufklärers und Satirikes A. D. Kantemir**, in *Studien zur Geschichte der russischen Literature des XVIII*, Berlin, 1968, bd. III.
3315. HAREA, V., **Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir (Influențe tematice de conținut și stilistice)**, București, Editura Academiei Române, 1967, 11 p. (Extras din *Revista de istorie și teorie literară*, București, Tomul 16, 1967, nr. 1, p. 77-87).
3316. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie și teorie literară*, București, 22, 1973, nr. 2, p. 201-208; și în *Studii teologice*, 1973, nr. 25, p. 219-233, precum și în Idem, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioh**, *Studii*, Ediție de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 1999, p. 99-110.
3317. HOFF, H., **Die deutsche Ausgabe der Satiren Antioch Dmitrievič Kantemirs vom Jahre 1752 und ihr Übersetzer**, in *Deutsch-slawische Wechselseitigkeit in sieben Jahrhunderten*, Berlin, 1956, p. 256-267.
3318. IORDAN, A., **Teofil Bayer și Antioh Cantemir**, în *Adevărul literar și artistic*, București, 1933, nr. 65, p. 8, (Seria a 2-a).
3319. KOUTNA, M., **Satirik Antioch Kantemir**, in *Fr. Wollmanovi k sedmdesátinám*. Sbornik prací, Praha, 1958, p. 88-89.
3320. MIHĂILĂ, Gheorghe, **Antioh Cantemir – biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, București, 2002, nr. 8-10, p. 126-139.
3321. NARDIÇH, G., **L'influence italienne sur A. Kantemir**, dans *Institutio universitario orientalis. Annali, sezione slava*, Napoli, 1963, vol. VI.

3322. **Operele întregi a lui Dimitrie și a lui Antioh Cantemir publicate de căminarul C. Negruzzi și domnescul adiutant M. Kogălniceanu**, în *Albina românească*, Iași, 9, 1838, p. 426-427; și în *Cantor de Avis și Comerș*, București, II, 1838-1839, p. 161-162; și în *România*, București, I, 1838, p. 1181.
3323. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, Ион, **Василе Александрийши литература русэ (А. С. Пушкин ши Антиох Кантемир)**, ын *Де ла хронографие ла литература модернэ. Студий историко-литераре*, Кишинэу, Штиинца, 1974, p. 164-183.
3324. POȘTARENCO, Dinu, **Antioh Cantemir – un Boileau al Nordului**, în *Basarabia*, Chișinău, 1995, nr. 1, p. 70-76.
3325. V. A. [Vasile ALECSANDRI], **...Carte neprețuită și vrednică a deștepta interesul...**, în *Propășirea*, Iași, 1844, nr. 23; și în Cantemir, A., *Satire și alte poetice compuneri*, Chișinău, 1988, p. 181-186.
3326. В. Г. Белинский **деспре Антиох Кантемир**, ын Нистру, Кишинэу, 1958, № 6, п. 157-158; *Днестр*, Кишинев, 1958, № 6, с. 158-159.
3327. **Антиох Кантемир и русская литература**. Сб. статей. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, 320 с.
3328. АФАНАСЬЕВ, А. Н., **Сатиры Кантемира в первоначальном виде**, в *Библиографические Записки*, 1858, № 19, с. 592-603; № 20, с. 614-634; № 21, с. 659-671.
3329. АФАНАСЬЕВ, Э. Л., **А. Д. Кантемир и М. В. Ломоносов: два начала новой русской литературы**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 182-197.
3330. АФАНАСЬЕВА, К. А., **На подступах к русской оде: тематика и проблематика песен А. Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 67-75.
3331. АФТУХОВИЧ, Т. Е., **Об авторстве „Metaphrasis PS-36” и „Metaphrasis PS-72”**, в кн. *XVIII век*. Сб. 15, Ленинград, 1986, с. 154-161.
3332. АКОПЯН, Э., **Об исторических предпосылках появления статьи К. Патканяна „О сатире и сатирах Кантемира”**, в *Литературная Армения*, Ереван, 1965, № 9, с. 73-79.

3333. АКУЛОВА, А. Е., **А. Д. Кантемир о сатире**, в *Ученые записки Ленинградского педагогического института*. Кафедра русской литературы, 1958, Том CLXX, с. 41-51.
3334. АЛЕКСЕЕВ, М. П., **Русско-английские литературные связи (XVIII век – первая половина XIX века)**, в кн. *Литературное наследство*. Том 91, Москва, 1982, с. 110-111, 168-169.
3335. АЛЕШИНА, Л. И., **Традиции басенного жанра в творчестве Антиоха Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 20-34.
3336. БАБАЕВА, Е., **Славяно-французский лексикон А. Кантемира**, в *Вопросы языкознания*, Москва, 1996, №1, с. 136-153.
3337. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн. Бейер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавского государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 330-358.
3338. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Дмитрий, **Князь Антиох Кантемир**, в *Московский наблюдатель*, август 1835, вторая книжка, с. 478-507;
3339. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Князь Антиох Кантемир**, в кн. *Словарь достопамятных людей русской земли*, Москва, 1836, ч. 3, с. 8-34.
3340. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Портретная галерея русских писателей: Кантемир**, в *Литературная Газета*, 1845, № 6-8; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. XXXV-L.
3341. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Антиох и Дмитрий Кантемир (К вопросу о взаимодействии двух литератур)**, в *Научная сессия профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета, посвященная итогам научной деятельности за 1964 г.* [Кишиневский университет]. Тезисы докладов, Кишинев, 1965, с. 283-284.
3342. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Влияние Дмитрия Кантемира на Антиоха Кантемира**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 182-202.
3343. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Специфика переводов сочинений Антиоха Кантемира**, в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1976, № 2.

3344. БЕЛОУСОВА, Е., **Антиох Кантемир в оценке В. Александри**, ын *Студий де лингвистикэ ши историе литерарэ молдовеняскэ*, Кишинэу, Штиинца, 1978, п. 75-95.
3345. БЕРКОВ, П. Н., **Первые годы литературной деятельности Антиоха Кантемира (1726-1729)**, в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 190-220.
3346. БЕРКОВ, П. Н., **Писатели XVIII века (А. Д. Кантемир)**, в кн. *Литературные памятные места Ленинграда*. Очерки, Ленинград, Лениздат, 1959, с. 16-18.
3347. БЛАГОЙ, Д. Д., **Антиох Кантемир**, в *Известия Академии Наук СССР*. Отделение литературы и языка, Москва, 1944, Т. 3, Вып. 4, с. 121-131.
3348. БЛАГОЙ, Д., **От Кантемира до Радищева и Карамзина**, в кн. *Idem, От Кантемира до наших дней*, Москва, 1979, с. 26-58.
3349. БОЛЬШУХИНА, Н. П., **Лирика А. Д. Кантемира**, в *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*, 1985, № 5, с. 22-26.
3350. БОЛЬШУХИНА, Н. П., **Лирика Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 35-47.
3351. БРАИЛОВСКИЙ, С. Ю., **Девятая сатира Кантемира по вновь найденному списку**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1892, VII, с. 67-80.
3352. БЫКОВ, П. В., **Первый русский поэт** [Антиох Кантемир]. С 5 портретами, 9 рисунками в тексте и 2 снимками с рукописи и с первого издания сочинения Кантемира. Санкт-Петербург, П. П. Сойкин, 1913, 32 с.
3353. БЫКОВ, П. В., **Первый русский поэт** [князь Антиох Кантемир], в *Знание для всех*. Общедоступный журнал для самообразования, Санкт-Петербург, 1913, № 7, 31 с.
3354. ВАРТИЧАН, И., **В. Г. Белинский, Дмитрий и Антиох Кантемир**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1961, № 3, п. 7-11.
3355. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Из наблюдений над языком произведений А. Д. Кантемира (общественно-гражданская**

лексика), в кн. *Процессы формирования лексики русского литературного языка (от Кантемира до Карамзина)*, Москва-Ленинград, 1966, с. 35-51.

3356. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Антиох Кантемир и развитие русского литературного языка**, Москва, Наука, 1974, 70 с.

3357. ВЕСЕЛОВСКИЙ, А. А., **Гораций**, Петроград, Тип. Императорской Академии Наук, 1914, 2+13+24 с. [Cantemir traducătorul].

3358. ВЕСЕЛОВСКИЙ, А. А., **Антиох Кантемир – переводчик Горация**, в *Известия русского языка и словесности Императорской Академии Наук*, Санкт-Петербург, 1915, Т. XIX.

3359. ВОЛОДИНА, И. П., **Фр. Альгоротти и А. Кантемир (к истории одного стихотворного послания)**, в кн. *Литература в зеркале эпохи*. Сб. ст. к юбилею проф. И. П. Куприяновой, Санкт-Петербург 1999, с. 41-47.

3360. ГАЛАХОВ, А. Д., **Сатиры Кантемира**, в А. Д. Кантемир, *Избранные сатиры*, Санкт-Петербург, 1893, с. 63-95.

3361. ГАЛАХОВ, А. Д., **Сочинения Кантемира**, в *Отечественные Записки*, Санкт-Петербург, 1848, Т. LXI, N. 11, Отд. V, с. 1-40; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. L-CXXVI.

3362. ГАСПАРОВ, М. Л., **Русская литература XVIII века**, Москва, Слово, 2001, с. 39-74.

3363. ГЕННАДИ, Г., **Данные для полного собрания сочинений Кантемира**, в *Библиографические Записки*, 1858, №3, с. 81-88.

3364. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К истории создания первых сатир Кантемира**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 5, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1962, с. 349-357.

3365. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Об идейно-художественной эволюции А. Д. Кантемира**, в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*. Москва-Ленинград, 1961, с. 221-247.

3366. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Об эстетической позиции и литературной тактике Кантемира**, в кн. *XVIII век*, Сб. 5, Москва-Ленинград, Взд. АН СССР, 1962, с. 179-204.

3367. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **А. Д. Кантемир. Проблемы мировоззрения и литературной деятельности**, Ленинград, 1953, 22 с.

3368. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Материалы для полного собрания сочинений кн. А. Д. Кантемира**, в *Известия отделения русского языка и словесности Императорской Академии Наук*, Санкт-Петербург, 1906, Том XI, кн. 1, с. 177-217; кн. 2, с. 98-143.

3369. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **К литературной истории сатир князя А. Д. Кантемира. Влияние Буало и Лабрюйера**, в *Известия отделения русского языка и словесности*, Санкт-Петербург, 1913, Кн. II, с. 143-187.

3370. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Сатиры кн. А. Д. Кантемира и русский быт первой половины XVIII века**, в *Филологические записки*, 1914, вып. 1, с. 400-402.

3371. ГЛАРИАНТОВА, Е. В., **Античные и христианские источники в творчестве Антиоха Кантемира**, в *Знание. Понимание. Умение*, Москва, 2007, № 4, с. 167-171.

3372. ГЛУХОВ, В. И., **Кантемир и жанр стихотворной сатиры (К вопросу о творческой эволюции сатирика)**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 76-94.

3373. ГРАССХОФ, Г., **Кантемир и Фенелон**, в кн.: *IV Международный съезд славистов*. Материалы дискуссии, том 1, Москва, 1962.

3374. ГРАССХОФ, Г., **Первые переводы сатир А. Д. Кантемира**, в кн. *Международные связи русской литературы*, Москва-Ленинград, 1963, с. 105-111.

3375. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописи А. Д. Кантемира**, в кн. *Историки по истории отечественной культуры в собраниях и архивах отдела рукописей и редких книг*, Ленинград, 1983, с. 17-33.

3376. ГРАДОВА, Б. А., **Первые переводы Антиоха Кантемира**, в кн. *Исследование памятников письменной культуры в собраниях и архивах Отдела рукописей и редких книг*, Ленинград, 1985, с. 46-58.

3377. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописное тиражирование сочинений А. Д. Кантемира в XVIII в.**, в кн. *Книга в России до середины XIX*, Ленинград, 1985, с. 56-57.

3378. ГРАДОВА, Б. А., **А. Д. Кантемир – составитель первого русско-французского словаря**, в *A Window on Russia. Papers from the V International Conference of the Study group on eighteenth-century Russia, Gargnano, 1994*. Ed. by Maria di Salvo and Lindsey Hughes, La Fenice, 1996, p. 155-159.
3379. ДАВЫДОВА, Г. А., **Языковое воззрение А. Д. Кантемира**, в *Русская речь*, Москва, 1997, № 1, с. 63-66.
3380. ДЕРКАЧ, В., **«Первая заря русской словестности» (Антиох Кантемир – реформатор русского языка)**, в *Русское слово*, Москва, 1991, № 1, с. 8-12.
3381. ДОКУСОВ А., **Антиох Кантемир**, в кн. *Вирши. Силабическая поэзия XVII-XVIII веков*. Под. Ред. П. Н. Беркова, Ленинград, 1935, с.185-189, примечания с. 302-313.
3382. ДРУЖИНИН, В., **Три неизвестные произведения кн. А. Д. Кантемира**, в *Журнал министерства народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1887, декабрь, с. 1-11.
3383. ДУДЫШКИН, С. С., **Ювенал, Гораций, Буало и Кантемир**, в кн. *А. Д. Кантемир, его жизнь и сочинения*, Москва, 1910.
3384. ДУДЫШКИН С. С., **Сочинения Кантемира**, в *Современник*, 1848, Т. XII, N. 11, Отд. 3; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. CXXVII-CLXXXV.
3385. ЕВГЕНЬЕВ, И., **Антиох Кантемир**, в *Литература и искусство*, Москва, 1944, №16, с. 4.
3386. ЕЛЕОНСКАЯ, А. С., **Древнерусские мотивы в произведениях А. Д. Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 7-19.
3387. ЕЛИЗАВЕТИНА, Г. Г., **Творчество А. Д. Кантемира в историко литературной концепции В. Я. Стоюнина**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 280-288.
3388. ЕМЕЛЬЯНОВ, К., **Новый список произведений [А. Д.] Кантемира**, в *Архивное дело*, 1941, № 2, с. 91-92.
3389. ЕПИФАНОВ, П. П., **«Ученая дружина» и просветительство XVIII в.**, в *Вопросы истории*, Москва, 1963, № 3.
3390. ЖЕЛТОВА, Инна, **Ноты, история и сатира в авторстве Кантемира**. В столице открылась выставка, посвященная великому соотечественнику, в *Время*, 29 окт. 2003, с. 3.

3391. ЖУКОВСКИЙ, В. А., **Критический разбор Кантемировых сатир с предварительным рассуждением о сатире вообще**, в *Вестник Европы*, Москва, 1810, ч. XLIX, N. 3, p. 199; ч. L, N. 5, p. 42-61; N. 6, p. 126-150. Reprodus cu titlul: **О сатире и сатирах Кантемира**, в кн. В. А. Жуковский, *Сочинения*, Москва, 1849, Т. VII, p. 109-162; Москва, Гослитиздат, 1954, с. 518-530; 1960, Т. 4, p. 419-447.
3392. ЗАПАДОВ, А. В., **А. Кантемир**, в кн. Idem, *Поэты XVIII века. А. Кантемир, А. Сумароков, В. Майков, М. Херасков*. Литературные очерки, Москва, МГУ, 1984, с. 32-62.
3393. И. И-а. **Кантемир и его сатиры**, в *С.-Петербургские Ведомости*, 1848, N. 32-33; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. CLXXXVI-CXCII.
3394. ИВАНОВ, В., **Смехотвор Антиох**, в *Нева*, Санкт-Петербург, 1974, № 9, с. 43-127.
3395. ИЗВЕКОВ, И., **Один из малоизвестных литературных противников Феофана Прокоповича**, в *Заря*, Санкт-Петербург, август 1870, Отд. II, с. 1-35.
3396. ИОМПЕРСКИЙ, В.П., **Стилистическая теория А. Д. Кантемира**, в *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*, 1976, № 1, с. 55-66.
3397. ИСТОМИН, В., **Главнейшие особенности языка и слога произведений князя Антиоха Дмитриевича Кантемира (1708-1744)**, в Idem, *Главнейшие особенности языка и слога произведений И. А. Крылова, А. Д. Кантемира и Е. А. Баратынского в лексическом, этимологическом, синтаксическом и стилистическом отношениях*, Варшава, 1895, с. 57-98. (Оттиск из «Рус. Филол. Вестника»).
3398. КАРАМЗИН, Н. М., **Пантеон российских авторов: Князь Кантемир**, Москва, в кн. Idem, *Сочинения*, Санкт-Петербург, 1848, Т. 1, p. 577-578.
3399. КАЛАЧЕВА, С. В., **Кантемир и рукописная традиция. (Был ли Кантемир автором сатиры „К Солнцу. На состояние света сего“?)**, в *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*, 1962, № 4, с. 175-183.
3400. КАЛАЧЕВА, С. В., **Комическое у Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 48-57.

3401. КАЛАЧЕВА, С. В., **„Красота преизличная ...”: гипотеза о любовной песне Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 35-47.
3402. КАЛАЧЕВА, С. В., **Сатиры Кантемира**, Москва, 1953, 14 с.
3403. КИРИЛОВ, А. С., **Антиох Кантемир и русская литература**. Российская Академия Наук, Институт Мировой Литературы им. А. М. Горького, Москва, Изд. Наследие, 1999, 318 с.
3404. КЛЕЙМАН, Р., **Пушкин – Ганибал – Кантемир**, в *Лимба ши Литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1987, № 3, п. 15-19.
3405. КОНДАКОВ, И. В., **Единство литературной и социальной критики в представлении А. Д. Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 165-181.
3406. КОПАНЕВ, Н. А., **О первых изданиях сатир А. Д. Кантемира**, в кн. *XVIII век*. Сборник статей, №15, Ленинград, Наука, 1986, с. 140-153.
3407. КОПАНИЦА, Л. Н., **Поэтика сатирических произведений Ф. Прокопович и А. Кантемира и интермедии первой половины XVIII века**, в кн. *Вопросы русской литературы*, вып. 1/45, Львов, 1985, с. 30-36.
3408. КРАЕВСКАЯ, Г. М., **В. Г. Белинский о Кантемире**, в кн. *Камянец-Подольский історико-філологічний факультет. Наукові записки*. Т. 8, Хмельницький, 1959, с. 77-93.
3409. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в *Русские писатели о литературном труде*, Ленинград, 1954, Т. 1, с. 5-7.
3410. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в кн. *История русской литературы XVIII века*, Пекин, 1958, с. 27-40 [În l. chineză].
3411. КУРИЛОВ, А. С., **Понятие о сатире в России XVIII – первой трети XIX в. (Кантемир, Жуковский, Пушкин)**, в *Известия АН СССР*. Сер. Литература и язык, Москва, т. 42, 1983, № 4, с. 310-319.
3412. ЛЕОНОВ, С. А., **Пословицы и поговорки в творчестве А. Д. Кантемира**, в *Ученые записки, Московский Педагогический Институт им. Ленина*, Москва, 1970, № 36, с. 312-326 и в *Литература Древней Руси XVIII века*, Москва, 1970.

3413. ЛЕОНОВ, С. А., **Традиции интермедий в творчестве А. Д. Кантемира**, в кн. *Московский педагогический Институт им. Ленина. Учёные записки*, Москва, 1970, № 405, с. 39-56.
3414. ЛИБУРКИН, Д. Л., **Русская новолатинская поэзия: материалы к истории XVII – первая половина XVIII века**, Москва, 2000, с. 186-196.
3415. ЛОТМАН, Ю. М., **Новые издания поэтов XVIII века**, в кн. *XVIII век*. Сборник статей, Москва-Ленинград, АН СССР, 1959, № 4, с. 456-463.
3416. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Опыт обращения к псалтыри в первой трети XVIII в. (А. Кантемир и Ф. Прокопович)**, в кн. *Idem, Псалтырь в русской поэзии*, Санкт-Петербург, Изд. Дмитрий Буланин, 2002, с. 121-178.
3417. ЛЮСТРОВ, М. Ю., **А. Д. Кантемир и рождение эпистолярной традиции в русской поэзии XVIII в.**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 154-164.
3418. МАКАРОВ, А. А., **Взгляд А. С. Пушкина на А. Д. Кантемир**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 270-279.
3419. МАКОГОНЕНКО, Г. П., **Русская поэзия XVIII века**, в кн. *Поэты XVIII века*, том 1, Ленинград, 1958, с. 16-24.
3420. МАТЕЙ, В., **Счастье ласковое и злобное** [Об Антиохе и Дмитри Кантемирах], в *Молдова и мир*, 1992, № 5, с. 22-23.
3421. МЕРЗЛЯКОВ, А. Ф., **О рукописных стихотворных сочинениях кн. Антиоха Кантемира**, в *Труды Общества любителей российской словесности при Московском университете*, 1812, ч. IV, с. 50.
3422. МИХЕЕВА, Т. С., **О языке сатир Кантемира (К вопросу использования просторечий)**, в кн. *Московский областной Пед. Инс-т им. Н. К. Крупской. Ученый записки*, том 212, вып. 12, Москва, 1968, с. 144-151.
3423. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Иван Барков и издание сатир Антиоха Кантемира 1762 года**, в кн. *Русская литература*, Ленинград, 1967, № 2, с. 102-115.
3424. МОИСЕЕВА, Г. Н., **К истории первого русского издания «Сатир и других стихотворческих сочинений князя Антиоха**

- Кантемира»,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 288-308.
3425. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Кантемир** [А. Д.], в *Древнерусская литература. Литература XVIII века*, том 1, Ленинград, 1980, с. 500-506.
3426. МОРОЗОВ, А. А., **К вопросу о литературной позиции Антиоха Кантемира**, в кн. *От «Слова о полку Игореве» до «Тихого Дона»*, Ленинград, 1969, с. 291-296.
3427. **Муза пламенной сатиры. Русская стихотворная сатира от Кантемира до Пушкина**, Москва, Современник, 1988, 540 с.
3428. МУРАВЬЕВА, Л. Р., **Проблема так называемой «десятой» сатиры Кантемира**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 5, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1962, с.153-178.
3429. МУРАВЬОВ, М. Н., **Гораций и князь Антиох Кантемир**, в *Вестник Европы*, Москва, ч. L., 1810, №6, с. 106-108.
3430. НАЙДИЧ, Э. Э., **А. Д. Кантемир**, в кн. Idem, *От Кантемира до Чехова*, Москва, Книга, 1984, с. 6.
3431. **Неизданная сатира А. Д. Кантемира**, в *Библиографические Записки*, 1858, №3, с. 65-74.
3432. НИКОЛАЕВ, Д. П., **Антиох Кантемир и сатирические опыты русских поэтов-сентименталистов в конце XVIII- начале XIX в.**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 210-239.
3433. НИКОЛАЕВ, Д. П., **Осмысление творчества Кантемира и пути развития жанра стихотворной сатиры в 1800-е годы**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 240-270.
3434. НИКОЛАЕВ, С. И., **Трудный Кантемир**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 19, Санкт-Петербург, Наука, 1995, с. 3-14.
3435. НИКОЛАЕВ, С. И., **О переводе похвальной щады М. Меттера 1737 г.**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 20, Санкт-Петербург, 1996, с. 249-251.
3436. НИКОЛАЕВ, С. И., **Кто утешал Феофана Прокоповича в 1730 году?**, в *Русская литература*, Ленинград, 1989, № 2, с. 191-193
3437. ОБНОРСКИЙ, С. П., **Формы склонения по сатирам Кантемира**, в *Русский филологический вестник*, 1913, Т. 69.

3438. ОДЕССКИЙ, М. П., **Кантемир и Поуп**, в *Прометей*, том 16, Москва, Молодая Гвардия, 1990, с. 251-261.
3439. ОДЕССКИЙ, М. П., **Условное собеседование в сатирах А. Д. Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 127-139.
3440. ОСЕТРОВА, Э. С., **Две жизни – одна высокая судьба (Урок-беседа «Жизнь и творчество Димитрия Кантемира и Антиоха Кантемира»)**, в *Словесник Молдовы*, Кишинев, 1993, № 2, с. 18-24.
3441. **От Кантемира до Карамзина. Русская литература 11-18 веков**. Ред. Г. И. Беленький и др., Москва, Художественная литература, 1988, 493 с.
3442. ПАВЛОВ, В. И., **А. Д. Кантемир: Разбор произведений, характеристика действующих лиц, содержание и подробный пл[ан]**, [Одесса], М. С. Козман, [1912], 31 с.
3443. ПАИНА, Р. Б., **Редакции сатир А. Д. Кантемира**, в *Ученые записки Белорусского Государственного Университета*. Серия филологическая, 1956, вып. 27, с. 38-67.
3444. **Памяти А. Д. Кантемира**, в *Вестник АН СССР*, Москва, 1959, № 12, с. 104-105.
3445. ПАНОВ, С. И., **А. Д. Кантемир и «Анакреона Тиейца песни»: у истоков русской анакреонтики**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 107-126.
3446. ПАНФИЛОВА, Е. М., **А. Д. Кантемир и А. П. Сумароков: творческие переклички**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 198-209.
3447. **Князь Кантемир и князь Курбский. (Профессиональный „диалект” и проблемы стиля**, в кн. *Из истории русской культуры*, Москва, Языки русской культуры, 1996, том 4 (XVIII – начало XIX века), с. 575-588.
3448. ПЕКАРСКИЙ, П. П., **Подробности о печатании Симфонии на псалмы кн. Антиоха Кантемира, посвящение и предисловие этой книги**, в *Библиографические Записки*, 1858, № 18, с. 531-535.
3449. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом. В 2-х томах. Том 1. Введение в историю просве-**

- щения в России XVIII столетия, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза“, 1862, с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578.
3450. ПЕРЕВЛЕССКИЙ, П., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир**, в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, 1849, с. III-XXXIV; и в *Москвитянин*, 1849, том 4, с. 19.
3451. ПЕРЕВОЩИКОВ, В. М., **Князь Антиох Кантемир**, в *Вестник Европы*, Москва, 1822, №13, 14.
3452. ПЛЕЩУНОВ, Н. С., ВАЗИРОВА, Ф., **А. Д. Кантемир**, в кн. *Русская литература (XVIII век)*, Баку, Бакинский университет, 1958, с. 35-42. [În l. azeră]
3453. ПЛЕХАНОВ, Г. В., **А. Д. Кантемир**, в кн. Idem, *Сочинения*, Москва-Ленинград, ГИЗ, 1925, том XXI, с. 78-102, 208-222; Idem, *История философии в СССР*, том, 1, Москва, 1968, с. 293-298.
3454. ПОКРОВСКИЙ, В., **Антиох Дмитриевич Кантемир. Его жизнь и сочинения**. Сборник историко-литературных статей, Москва, Тип. Лисснера, 1905, 194 с. Idem, 2-е издание, дополненное, Москва, Тип. Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 164 с.
3455. ПОКРОВСКИЙ В. И., **Антиох Дмитриевич Кантемир, его жизнь и сочинения**. Сборник историческо-литературных статей, Oxford, 1985, 164 с.
3456. ПОКРОВСКИЙ, В. И., **IX сатира Кантемира**, Москва, Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 19 с.
3457. ПОЛЕВОЙ, Н. А., **Сочинения кн. Антиоха Дмитриевича Кантемира**, в кн. *Библиотека для чтения*, Санкт-Петербург, 1837, том XXIV, № 9, с. 1-25; и в кн. Idem, *Очерки русской литературы*, Санкт-Петербург, 1839, ч. 1, с. 355-389.
3458. ПОЛЕВОЙ, П., **Антиох Кантемир, его литературная и общественная деятельность**, в кн. Idem, *История русской литературы в очерках и биографиях*, Санкт-Петербург, 1890, ч. 2, с. 2-7.
3459. ПОЛЕВОЙ, П. Н., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир**, в кн. Idem, *История русской словесности с древнейших времен до наших дней*, Санкт-Петербург, 1900, Т. 1, с. 463-475.
3460. ПОПОВ, А., **Заметка о первых литературных упражнениях кн. А. Д. Кантемира**, в кн. *Чтения в императорском Обществе истории и древностей российских*, 1878, Кн. 3, с. 11-14.
3461. ПОРФИРЬЕВ, И., **Сочинения А. Д. Кантемира**, в кн. Idem, *История русской словесности*, Казань, 1881, ч. 2, с. 113-131.
3462. ПРИЙМА, Ф. Я., **Антиох Димитриевич Кантемир**, в кн. Кантемир Антиох [Димитриевич]. *Собрание стихотворений*, Ленинград, Советский писатель, 1956, с. 5-52.
3463. ПРИЙМА, Ф. Я., **Антиох Кантемир и его французские литературные связи**, в *Русская литература*, Труды отдела новой русской литературы, Москва-Ленинград, 1957, № 1, с. 7-45.
3464. ПРИХОДЬКО, В. А., **Формы и категории глагола в произведениях А. Д. Кантемира**, Ленинград, 1953.
3465. **Пророчье рогатых Феофана Прокопича**, *Из истории русских литературных отношений XVIII-XX веков*. Москва-Ленинград, Академия Наук, 1959, с.17-43.
3466. ПРОСТОМОЛОТОВ, Ф. П., **Политико-экономические взгляды А. Д. Кантемира**, в *Ученые Записки Кишиневского университета*, том 66, 1964, с. 215-230.
3467. ПУМПЯНСКИЙ Л. В., **Очерки по литературе первой половины XVIII века. Кантемир и итальянская культура**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, 1, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1935, с. 83-132.
3468. ПУМПЯНСКИЙ, Л. В., **Кантемир, Третьяковский**, в кн. Гукковский Г. А., *Русская литература XVIII века*, Москва, 1939, с. 46-60.
3469. ПУМПЯНСКИЙ, Л. В., **Кантемир**, в кн. *История русской литературы*. В 10 томах. Том 3, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1941, с. 176-214.
3470. РАДОВСКИЙ, М. И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук**, Москва-Ленинград, Издательство АН СССР, 1959, 114 с.
3471. РОДАКОВ, И. Н., **Русское книжное стихотворство от начала письменности до Ломоносова (Антиох Кантемир)**, в кн.: *Вирши. Силабическая поэзия XVII-XVIII веков*. Под. ред. П. Н. Беркова, Ленинград, 1935, с. 74-87.
3472. САЛОВА, С. А., **А. Д. Кантемир – переводчик анакреонтики**, Уфа, РИО Башкирский Государственный Университет, 2004, 104 с.

3473. САЛОВА, С. А., **Утро русской анакреонтики: А. Д. Кантемир, М. В. Ломоносов, А. П. Сумароков**, Москва, МАКС Пресс, 2006, с. 27-77.
3474. СЕМЁНОВА, Е. В., **Рецензия, Антиох Кантемир и русская литература**, Москва, 1999, в *Филологические науки*, Москва, 2001, № 1, с. 114-118.
3475. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **А. Д. Кантемир, его жизнь и литературная деятельность**, Санкт-Петербург, 1893, 96 с.; 1 л. портр.
3476. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Родоначальник нашей обличительной литературы**, в *Исторический Вестник*, Санкт-Петербург, 1894, том LV, с. 691-712.
3477. СЕРМАН, И. З., **Антиох Кантемир и Франческо Альгаротти**, in *A window on Russia. Papers from the V International Conference of the Study group on eighteenth-century Russia*, Gargnano, 1994. Ed. by Maria di Salvo and Lindsey Hughes, La Fenice, 1996, с. 148-154.
3478. СЕРМАН, И. З., **Антиох Кантемир и Франческо Альгаротти**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 21, Санкт-Петербург, 1999, с. 53-61.
3479. СЕРМАН, И. З., **А. Д. Кантемир**, в кн. *Поэты XVIII века*, том 1, Ленинград, Советский Писатель, 1958, с. 127-128.
3480. СЕРМАН, И. З., **Возможна ли реконструкция замысла „Петриды Кантемира“**, in *Study group on eighteenth-century Russia*, Newsletter, 1993, nr. 21, p. 17-21
3481. СИПОВСКИЙ, В. В., **А. Д. Кантемир**, в кн.: *Лекция по истории русской литературы*. Вып. 2, Баку, Бакинский Университет, 1922, с. 319-326.
3482. СОКОЛОВ, А. Н., **Очерки по истории русской поэмы XVIII и первой половины XIX века**, Изд-во Московского ун-та, Москва, 1955, с. 84-95 [Despre poemul „Petriada”].
3483. СОКОЛОВ, А. Н., **На встречу друг другу. Россия и Англия в XVI-XVIII вв.**, Ярославль, 1992, с. 215-224.
3484. СОЛОВЬЕВ, С. М., **История России с древнейших времен**, Москва, 1868, том XVIII, с. 188-189.
3485. СТАРК, В. П., **Антиох Кантемир, евгеника и «Табель о рангах»**, в *Известия Русского генеалогического общества*, Санкт-Петербург, 1995, № 3, с. 44-53.

3486. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир**, в Кантемир А., *Сочинения, письма и избранные переводы князя Антиоха Дмитриевича Кантемира*, Санкт-Петербург, 1867, том 1, с. XI-CXIII.
3487. СТОЯНОВ, П. Ф., **Ритмика молдавской дойны**, Кишинев, Штиинца, 1980, 171 с. [Despre A. Cantemir p. 4-5].
3488. ТИМОФЕЕВ, Л. И., **Кантемир и развитие силлабического стиха**, в кн. *Очерки теории и истории русского стиха*, Москва, Гослитиздат, 1958, с. 277-308.
3489. ТИХОМИРОВ, Н. С., **Неизданная сатира кн[язя] А. Д. Кантемира**, в *Библиографические записки*, Москва, том 1, 1858, № 3, с. 65-69.
3490. ТИХОНРАВОВ, Н. С., **О произведениях Кантемира**, 1858, 16 с.
3491. ТОЛСТОЙ, Д., **О жизни и трудах А. Д. Кантемир**, в кн. *Idem, Русские классики*, Санкт-Петербург, 1836, Тетрадь № 1, с. 1-13.
3492. ТОМАШЕВСКИЙ, Б. В., **К истории русской рифмы XVIII века**, в кн. *Труды Отдела новой русской литературы*, том 1, Москва-Ленинград, 1959, с. 75-101.
3493. УШАКОВ, А. К., **Роль Антиоха Кантемира в становлении русской литературной критики**, в кн. *Ровенский Педагогический Институт. Ученые записки*, т. 6, Ровно, 1961, с. 107-126.
3494. ХАСАНБАЕВ, П. Х., **А. Д. Галахов о жанровом своеобразии сатир А. Д. Кантемира**, в кн. *Жанровое своеобразие произведений русских писателей XVIII-XIX веков*, Москва, 1980, с. 111-117.
3495. ЦУРКАНУ, В., **„Стихи пишу, что кровь пущаю...”. К 280-летию со дня рождения Антиоха Кантемира**, в *Кодры*, Кишинев, 1988, № 9, с. 137-142.
3496. ШЕВЫРЕВ, С. П., **Кантемир**, в *Московский наблюдатель*, 1936, № 6, с. 255-267, (Изд. русских классиков).
3497. ШИШКОВ, А. С., **Опыт о российских писателях для чтения в Беседе: Кантемир**, в *Чтение в беседе любителей русского слова*, Санкт-Петербург, 1813, Чтение IX, с. 1-54.
3498. ШКЛЯР, И. В., **Приписываемые А. Д. Кантемиру переводы сатир Буало и оригинальные сатиры Кантемира**, в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*. Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 248-259.
3499. ШОЛОВ, Ф. Я., **Російсько-українські зв'язки в галузі громадські-політичної поезії XVIII століття. I. Сатири**

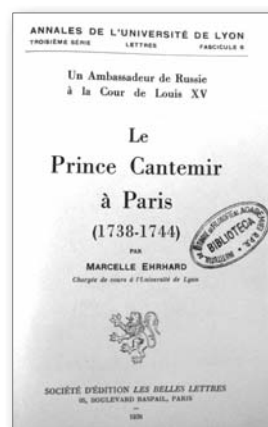
А. Д. Кантемира та українські сатиричні вірші XVIII століття, в *Наукові записки Київського державного університету*, том XI, вип. IX, Філологічний збірник, № 4, 1952, с. 125-138.

3500. ШОЛОВ Ф. Я., **Російсько-українські звязки в галузі громадські-політичної поезії XVIII століття. II. Шеста сатира А. Д. Кантемира «Состояние века (света) сего. К солнцу» за новонайденным киевским списком середины XVIII столетия**, в *Наукові записки Київського державного університету* ім. Т. Г. Шевченко, том XI, вип. IX, Філологічний збірник, № 4, 1952, с.139-151.
3501. ЩАПОВ, Я. Н., „**Похвала глупости**” Эразма Роттердамского в **русских переводах**, в кн. *Записки Отдела рукописей*, вып. 20, Москва, 1958, с. 111-112. [Despre A. Cantemir – traducător].
3502. ЩЕГЛОВ, Ю. К., **Антиох Кантемир и стихотворная сатира**. Серия Филологическая библиотека [9]. Санкт-Петербург, Изд. Гиперион, Вертикаль, 2004, 720 с.

1.3. Diplomat și om politic

3503. BABII, Alexandru; STRAH, Dimitrie, **Conceptiile politice ale lui Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir**, în volumul *Istoria gândirii politice în Moldova*, Partea I, Chișinău, 1994, p. 175-192.
3504. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Antioh Cantemir – diplomat și om politic**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 504-516.
3505. CALLIERES, Francois de, **De la maniere de negocier avec les souverains**. Ed. Alain Pekar Lempereur, Geneve, Droz, 2002.
3506. EHRHARD, M., **Un ambassadeur de Russie à la Cour de Louis XV. Le prince Cantemir a Paris (1738-1744)**, Lion-Paris, 1938, 235 p.
3507. EHRHARD, M., **Le prince Cantemir à Paris (1738-1744)**, dans *Annales de l'université de Lion*, 1938, troisième série, lettres, fascicule 6.

Recenzie: N. Iorga, în *Revue historique du sud-est europeen*, Bucarest, 1939, an 16, p. 186. În lb. fr.

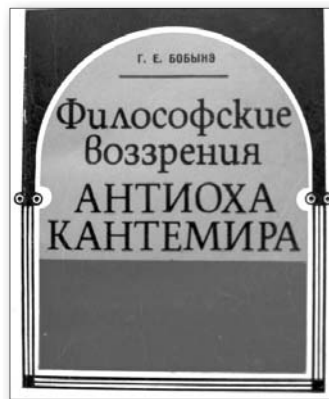

3508. LOZINSCKY, G., **Le prince Cantemir et la police parisienne**, dans *Le Monde Slave*, Paris, F. Alcan, février. 1925, p. 223-247.
3509. LOZINSKY, G., **Trois épisodes de l'ambassade de Cantemir à Paris**, dan *Le Monde Slave*, Paris, mai. 1925, p. 402-421.
3510. А. М., **Князь Кантемир в Париже**, в *Отечественные Записки*, Петербург, 1850, Т. LXIX, Отд. VIII, с. 1.
3511. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Рескрипты, отправленные в 1732 г. из государственной коллегии иностранных дел к русскому резиденту в Лондоне князю А. Д. Кантемиру**, в *Варшавские Университетские Известия*, 1892, №2.
3512. ЗАЙЧЕНКО, А. Б., **Политическая концепция А. Д. Кантемира**, в кн. *Закономерности возникновения и развития политико-юридических идей и институтов*, Москва, 1986, с. 69-75.
3513. КУМОК, М. В., **Российский посланник в Англии А. Д. Кантемир**, в *Вопросы истории*, Москва, 1987, № 2, с.178-184.
3514. МАНЬКОВА, Л. В., **Дипломат, поэт, ученый**, в *Наука в России*, Москва, 2004, №4, с. 34-37.
3515. **Реляции кн. А. Д. Кантемира из Лондона**, Введение и примечания В. Н. Александренко, Москва, 1869, том 1 [1732-1733], 262 с., том 2 [1734-1735], 352 с.
3516. РУСЕВА, Л., **Поэт – дипломат**, в *Смена*, Москва, 2000, № 1, с. 40-53.
3517. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, Тип. Академии Наук, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir și alte date despre alți Cantemirești].
3518. **Сборник императорского русского исторического общества**. Т. 76, Санкт-Петербург, Тип. Академии Наук, 1891. [Despre activitatea diplomatică a lui A. Cantemir între anii 1733-1736, p. 37, 67, 69, 90, 118, 140, 152, 190, 191, 196-198, 209, 245, 251, 268, 276, 280, 284, 291, 292, 337, 362, 386, 401-402, 403, 405, 407, 415, 429, 507, 522-524, 537, 547].
3519. **Сборник императорского русского исторического общества**. Т. 86. – Санкт-Петербург: Тип. М. М. Стасюлевича, 1893 [Despre A. Cantemir, p. 14, 20, 21, 23, 24, 28, 31, 33, 36, 42, 44, 108, 192, 287, 306, 338, 381, 422, 490, 508, 538].

3520. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир в Лондоне (Из биографии Кантемира. 1732-1738)**, в *Вестник Европы*, Москва, 1867, том 1, Отд. 1, № 3, с. 224-273; том 2, Отд. 1, № 6, с. 97-139.
3521. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир в Париже**, в *Вестник Европы*, Москва, 1880, Кн. 8-я, с. 577-620; Кн. 9-я, с. 173-222.
3522. СТОЮНИН, В. Я., **Дипломатическая деятельность Кантемира в Англии**, в кн.: *Антиох Дмитриевич Кантемир*, Москва, 1905.

1.4. Concepții filosofice

3523. EHRHARD, M., **Letters sur la Nature et l'Homme du Prince Kantemir**, dans *Revue des études slaves*, Paris, 1957, T. 34, Fasc. 1-4, p. 51-56.
3524. BOBÂNĂ, Gheorhe, **Antioh Cantemir – filosof**, în *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 537-559.
3525. АЛЕКСЕЕВ, М. П., **Монтескье и Кантемир**, в *Вестник Ленинградского университета*, 1955, N. 6, Вып. 2, с. 55-78. (Серия общественных наук). Idem, в М. П. Алексеев, *Сравнительное литературоведение*, Ленинград, Наука, 1983. С. 119-146.
3526. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Кантемир**, в Idem, *Собрание сочинений*, Москва, Госхуиздат, 1948, Т 2-й, С. 734; Москва, 1955, Т. 3, с. 402-427.
3527. БОБЫНЭ, Г., **Наука нового времени в воззрениях Антиоха Кантемира**, в *Известия АН МССР*, Серия общественных наук, Кишинев, 1977, № 2, с. 56-64.
3528. БОБЫНЭ, Г. Е., **Философские воззрения Антиоха Кантемира**, Кишинев, Штиинца, 1981, 136 с.
3529. БОЛДЫРЕВ, Н. Ф., **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев.**

- Гончаров. Биографические повествования**, Челябинск, Урал, 1997, 561 с.
3530. БУРАНОК, О. М., **„Разговоры о множестве миров” Фонте-неля в переводе Антиоха Кантемира и жанр „Разговора” в русской литературе первой трети XVIII в.**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 140-153.
3531. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **«Письма о природе и человеке» А. Д. Кантемира**, в кн. *Изучение русского языка и источниковеде-ние*, Москва, 1969, с. 192-201.
3532. ГАЛАКТИОНОВ, А. А., **О месте А. Д. Кантемира в истории русской философии**, в *Вестник Ленинградского Универси-тета*, вып. 2, Серия экономикм, философии и права, 1956, № 11, с. 81-89.
3533. ГАЛАКТИОНОВ, А. А., **В. Н. Татищев и А. Д. Кантемир – идей-ные предшественники материалистической философии М. В. Ломоносова**, в кн. *Научная сесия 1955-1956 годов*. Те-зисы докладов по секции философских наук, Ленинград, 1956, с. 22-25.
3534. ГАЛАКТИОНОВ, А. А.; НИКАНДРОВ, П. Ф., **А. Д. Кантемир**, в *Русская философия XI-XIX вв.*, Ленинград, Наука, 1970, с. 83-89.
3535. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К вопросу об эволюции мировоззрения и творчества А. Д. Кантемира (проблема „девятой” сати-ры)**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 3, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1958, с. 44-64.
3536. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Идейные связи русских и французских просветителей 18 века [Кантемир и Монтескье]**, в *Вестник истории мировой культуры*, Москва, 1959, № 4, с. 120-129.
3537. ЛАДИН, Д., **Антиох Кантемир [О философских взглядах пи-сателя. К 250-летию со дня рождения]**, в *Наука и религия*, Москва, 1959, № 1, с. 88-89.
3538. ПЕТРОВ, Лев Александрович, **Философские взгляды Про-коповича, Татищева и Кантемира**, в *Труды Иркутского государственного университета*, Иркутск, Кн. изд., том XX, вып. 1, серия философская, 1957, с. 3-87.
3539. ПЕТРОВ, Л. А., **Философские взгляды Антиоха Кантемира**, Красноярск, 1958, 20 с.

3540. ПЕТРОВ, Л. А., **Социологические взгляды Прокоповича, Татищева и Кантемира**, в *Труды Иркутского государственного университета*, том XX, вып. 2, серия философская, 1958, с. 3-40.
3541. ПЕТРОВ, Л. А., **Общественно-политические взгляды Прокоповича, Татищева и Кантемира**, в *Труды Иркутского государственного университета*, Иркутск, том XX, вып. 3, серия философская, 1959, с. 3-59.
3542. ПЛЕХАНОВ, Г. В., **Работы по истории русской общественной мысли (А. Д. Кантемир – Д. И. Фонвизин)**, в кн. *Литературное наследие Г. В. Плеханова*, Сборник VI, Москва, 1937, с. 290-301, 312-315.
3543. РАСТЯГАЕВ, А. В., **Агиографическая традиция в русской литературе XVIII в. (Кантемир, Тредьяковский, Фонвизин, Радищев)**, Самара, СГПУ, 2007, 420 с.
3544. **Русская философская поэзия. Четыре столетия.** Сост. Новиков Ф. И., отв. ред. Замалеев А. Ф., Санкт-Петербург, Наука, 1992 [Despre A. Cantemir, p. 32-34.]
3545. СМИГЕЛЬСКИЙ, В. В., **Кантемир о воспитании**, в *Советская педагогика*, Москва, 1944, № 7, с. 54-55.
3546. ТРАХТЕНБЕРГ, О. В., **Развитие общественно-политической и философской мысли в России в период усиления крепостничества и зарождения капиталистических отношений (конец XVII и первая половина XVIII в.)**, в *Очерки по истории философской и общественно-политической мысли народов СССР* В 2-х томах. Том 1, М., Изд-во АН СССР, 1955, с. 97-118 [Despre A. Cantemir, p. 111-114].
3547. УСПЕНСКИЙ, Б. А.; ШИШКИН, А. Б., **Тредиаковский и янсенисты**, в *Символ*, 1990, № 23, с. 105-264.
3548. ЧЕРНАЯ, Л. А., **Гуманистические идеи в творчестве Антиоха Кантемира**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература*. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 95-106.
3549. ЧЕРНЫШЕВА, А. В., **Становление философии русского просвещения: В. Н. Татищев, А. Д. Кантемир, И. Т. Посошков**, Москва, 1990, 24 с.

3550. ШАФРАНОВСКИЙ, К. И., **„Разговоры о множестве миров” Фонте-нелля в России** (Первое издание), в *Вестник Академии Наук СССР*, Москва, 1945, № 5-6, с. 223-225.
3551. ШКЛЯР, И. В., **Формирование мировоззрения Антиоха Кантемира**, в кн.: *XVIII век. Сборник статей*, Москва-Ленинград, № 5, 1962, с. 129-152.
3552. ЭРАР, М., **„Записки о природе и человеке” князя Кантемира**, в *IV Международный съезд славистов*, Материалы дискуссии, том 1, Москва, 1962.

2. Opera lui Antioh Cantemir în manuscrise și ediții

2.1. Manuscrise

3553. **Господина философа Константина Манассиса Стнопсис историческая... С латинского на славянорусский диалект князем Антиохом Кантемиром переведенная в царствующем граде С. Петра. Лета господня МДССХХV.** Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека) (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Șchedrin”), Secția de Manuscrise și carte rară (OP и РК), cota Q IV. 25, 119 f. + 1 p. (20,5 x 16,8). Datată după însemnarea lui Antioh Cantemir de la f. 119: „1725 июня 24 в Петрополи”.
3554. **Утешного описания Парижа и французов. 1726.** Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека) (fosta Bibliotecă Publică

Pagină din manuscris autograf

„Saltîkov-Şcedrin”), Secția de manuscrise și carte rară (OP и PK), cota Q IV. 176.

3555. **Іустинова повсемственная история на Трога Помпея сокращенно сщиранная. Переведена с латинскоог трудами князя Антиоха Кантемира. В Москве 1729. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secția de manuscrise și carte rară (OP и PK), cota Q IV. 382. Copie 1742 г., Paris, 438 f. + 5 (24,5 x 20).

3556. **Анакреонта тиуйца песни с греческого переведены истрическими примечаниями изъяснены трудами князя Антиоха Кантемира. В Лондоне 1736 году. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secția de manuscrise și carte rară (OP и PK), cota: Собрание Погодина 2023. Copie 1742 г., Paris, 106 f.+5 (24,5 x 19,3).

3557. **Письма Квинта Горация Флакка. Переводы с латинских на русские стихи и примечаниями изъяснены в Париже. 1742. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secția de manuscrise și carte rară (OP и PK), cota Q XIV. 1, 218 f. (24,5 x 19,5).

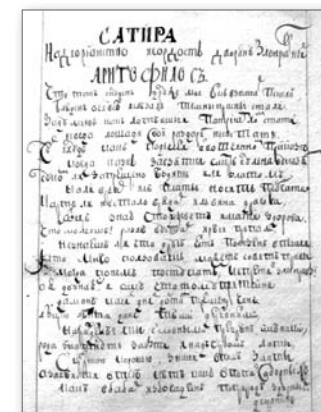

3558. **Авторизованная рукопись стихотворных сочинений А. Д. Кантемира. Biblioteca Națională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secția de manuscrise și carte rară (OP и PK). Reprezintă o culegere de foi răzlețe de divers format în număr de 31 + 11.

3559. **Сатиры I-V («Мужа премудра пристойна похвала стихами к творцу сатир»; Сатиры к читателю: Сатира 1-я: На хулящих учение (К уму своему); На 2-ю сатиру к читателю предисловие: Сатира на дворянство и гордость дворян злонравных; Сатира 3-я: О различии страстей в человецех; Сатира 4-я: К музе своей; Сатира 5-я: На человека). Псов-**

кий Историко-Архитектурный и художественный Музей-Заповедник, Фонд Геден Криновского, 156 (509), Сборник литературный, середина XVIII в. 8⁰, f. 94-127 (68 с.).

3560. **La Vue de Prince Demetrius Cantemir, écrite de la main propre d'Antiochus Cantemir son fils cadet, ministre plen[ipotentiaire] de sa ma jesté à Londres. Bibliteca Houghton, Harvard University, Cambridge, Massachusetts din S.U.A., mssю latin, nr. 124-2 (r.f.Ott.160.7)., 18 f. (31x19).**

Pagină dintr-un codice incluzând Satirele (1749)

2.2. Ediții

3561. **КАНТЕМИР, Антиох, Симфония или Согласие на б[о]годухновенную кн[и]гу псалмов Ц[а]ря и Пр[о]рока Д[а]в[и]да, Санктпетербург, Синодальная типография, 1727, 141 л.**

3562. **КАНТЕМИР, Антиох, Письмо к арх. Феофану Прокоповичу, 21 декабря 1734 г., в Русский Архив, изд. П. Бартевым, год 1869, Москва, 1870, с. 578-581.**

3563. **[КАНТЕМИР Антиох, ГРОСС, Х. Ф.], Die so genannte Moscovitische Brieffe, oder Die, wider die löbliche Rußische Nation Von einem aus der andern Welt zurück gekommenen Italiäner ausgesprengte abentheurliche Verläumdungen und Tausend Lügen. Aus dem Französischen übersetzt, Mit einem zulänglichen Register versehen, und Dem Brieffsteller so wohl, als seinen gleichgesinnten Freunden, mit dienlichen Erinnerungen wieder**

heimgeschickt Von Einem Teutschen. Francfurth und Leizig. Verlegts Johann Leopold Montag, Buchhändler in Regensburg, 1738. / Так называемые Московские письма, или направленные против славной Русской Нации и составленные неким прибывшим с чужбины итальянцем немислимые клеветы и тысячекратная ложь. Перевод с французского, снавженный подробным указателем, учинен Немецким автором на благо сочинителям записок и всем друзьям-единомышленникам, которые возвращаются из чужих краев с полезными воспоминаниями. Франкфурте и Лейпциг. Издатель Иоганн Леопольд Montag, книготорговец в Регенсбурге, 1738. Под ред. Н. Д. Блудиной. Перевод Е. Г. Владимировой, в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX). Серия I, «Россия и Запад», том II, Литературные источники XVIII в. (1726-1762)*. Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 160-291.

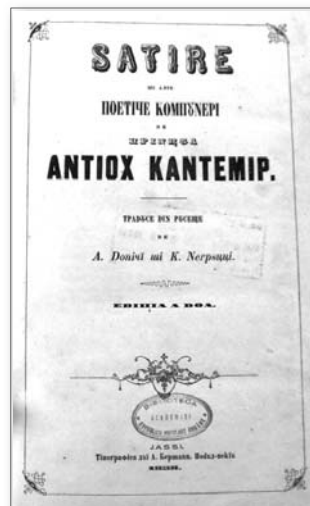
3564. **Разговоры о множестве миров Б. Фонтенеля.** Перевод А. Д. Кантемира, Санкт-Петербург, 1740. [Tirajul nimicit din rogunca Sinodului].
3565. Квинта Горация Флакка, **Десять писем первой книги: Переведены с латинских стихов на русские и примечаниями изъяснены от знатного некоторого охотника до стихотворства с приобщенным при том письмом [Харитона Макентина] о сложении русских стихов**, Санкт-Петербург, Печ. при Имп. Акад. Наук, 1744, 81 с.
3566. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Письмо Харитона Макентина [псевдоним], содержащее правила русского стихосложения**, в кн. *Квинта Горация Флакка Десять писем первой книги*, Санкт-Петербург 1744, с. 1-24.
3567. [CANTEMIR, Antioh], **Satyres de Monsieur le Prince Cantemir.** Avec l'histoire de sa vie. Traduites du Russe en François Octavien de Guasco. À Londres, Chez Jean Nourse, MDCCXLIX (1749), 432 p.
3568. [CANTEMIR, Antioh], **Satyres de Monsieur le Prince Cantemir.** Avec l'histoire de sa vie. Traduites du Russe en Français. Londres, Chez Jean Nourse, MDCCCL (1750), 245 + CXLII p.
3569. [KANTEMIR, Antioh], **Heinrich Eberhards, Frey hernn von Spilcker versuchte freye Uebersetzung der Satyren des Prinzen Kantemir, nebst noch einigen andern poetischen Ueber-**

setzungen und eigenen Gedichten, auch einer Abhandlung von dem Ursprunge, Nutzen und Fortgange der Satyren, und der Lebensbeschreibung des Prinzen Kantemir. Herausgegeben und mit einer Vorrede begleitet von C. Mylius, Berlin, Bey A. Haude und I. C. Spener, 1752, 8+LII+352 S.

3570. [КАНТЕМИР, Антиох], **Разговоры о множестве миров г[осподина] Фонтенеля Парижской Академии наук секретаря.** С французского перевел и потребными примечаниями изъяснил князь Антиох Кантемир в Москве 1730 году. Издание второе, Санкт-Петербург, тип. Императорской Академии наук, 1761, 18+200 с. 4⁰
3571. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сатиры и другия стихотворения сочинения князя Антиоха Кантемира.** С историческими примечаниями и с кратким описанием его жизни, Санкт-Петербург, тип. Императорской Академии наук, 1762, 14+176 с. 4⁰
3572. [КАНТЕМИР, Антиох], **Квинта Горация Флакка Десять писем первой книги: Переведены с латинских стихов на русские и примечаниями изъяснены от знатного некоторого охотника до стихотворства с приобщенным при том письмом о сложении русских стихов**, Санкт-Петербург, Печ. при Имп. Акад. Наук, 1788, 123 с. 4⁰ [Traducere de Antioh Cantemir]
3573. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Письмо Харитона Макентина [псевданом], содержащее правила русского стихосложения**, в кн. *Квинта Горация Флакка Десять писем первой книги*, Санкт-Петербург, 1788, с. 3-29.
3574. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения князя Антиоха Дмитриевича Кантемира**, Санкт-Петербург, Толстой, Есипов, Языков, 1836, 128 с.
3575. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения князя Антиоха Дмитриевича Кантемира**, Санкт-Петербург, 1836, 96 с.

3576. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**. Traduse din rusește de A. Donici și C. Negruzzi, Iași, La Cantora Foaiei Sătești, 1844, LII + 145 p. + 1 portret.
3577. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения**, Санкт-Петербург, Тип. А. Смирдин, 1847, XX, 260 с.
3578. [КАНТЕМИР, Антиох], **Собрание сочинений известнейших русских писателей. Вып. 2. Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира, с его портретом, факсимиле, биографией, с статьею об его сочинениях, изданиях, о переводе его сатир и с указателем всех статей о Кантемире, напечатанных в разных периодических и других изданиях**. Изд. П. Перевлесского, Москва, Университетская типография, 1849, CCXXXV1+93 с.
3579. [CANTEMIR, Antioh], **Satires de Monsieur le Prince Cantemir. Avec L'histoire de sa vie**. Trad. en françois. Londre, Chez Jean Nourse, 1849, 432 p.
3580. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**. Traduse din rusește de A. Donici și C. Negruzzi, Iași, La Cantora Foaiei Sătești, Ediția a 2-a, 1858, XLIV + 148 p.
3581. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **На состояние света сего. К солцу**. Сатира кн. А. Д. Кантемира, Москва, Тип. С. Суливановского, 1858, 16 с.
3582. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Сочинения, письма и избранные переводы**. В 2-х томах. Том 1. **Сатиры, мелкие стихотворения и переводы в стихах**. Статья о А. Кантемире и с прим. В. Я. Стоюнина. Ред. изд. П. А. Ефремов, Санкт-Петербург, Изд. И. И. Глазунова, 1867, CX111+559+50 с.
3583. КАНТЕМИР, А. Д., **Сочинения, письма и избранные переводы князя Антиоха Дмитриевича Кантемира**. В 2-х томах. Том 2. **Сочинения и переводы в прозе, политические депеши и письма**. С портретом автора со статьею о Канте-

мире и с примечаниями В. Я. Стоюнина. Редакция изд. П. А. Ефремова. Санкт-Петербург, И. И. Глазунов, 1868, 462 с.

3584. КАНТЕМИР, А. Д., **Реляции князя А. Д. Кантемира из Лондона (1732-1733 гг.)**. Том 1. Введ. и примеч. В. Н. Александренко, проф. Варшавского Университета, Москва, Университетская типография, 1869, 352 с.
3585. КАНТЕМИР, Антиох, **Письмо к арх. Феофану Прокоповичу, 21 декабря 1734 г.**, в *Русский Архив*, 1869, Изд. П. Бартеневым, Москва, 1870, с. 578-581.
3586. КАНТЕМИР [Антиох], **Сатиры**. Редакция П. Вейнберга, Санкт-Петербург, Типо-Литограф. А. Е. Ландов, 1881, 80 р. Русские писатели в классе: Выпуск 1.
3587. КАНТЕМИР, А. Д., **Сатиры**, Санкт-Петербург, Тип. А. Е. Ландау, 1881, 80 с.
3588. КАНТЕМИР, А. Д., **Сатиры**. Издание 2-е, Санкт-Петербург, Тип. Вольфа, 1884, 80 с.
3589. КАНТЕМИР, Антиох Д., **Избранные сатиры**. Сатиры I, II и IX, с примеч., объяснительные статьи. Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1892, II+95 с.
3590. КАНТЕМИР, Кн[язь] А. Д., **Избранные сатиры**. Санкт-Петербург, 1893, Изд. И. Глазунова, 96 с. Русская классная библиотека; Idem. 2-е издание, 1914.
3591. КАНТЕМИР, А. Д., **Реляции князя А. Д. Кантемира из Лондона**. В 2-х томах. Том 1 (1732-1733), с введ. и примеч. В. Н. Александренко, проф. Варшавского Университета, Москва, Университетская типография, 1892, VIII + 269 с.;
3592. КАНТЕМИР, А. Д., **Избранные сатиры**. Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1893.

3593. КАНТЕМИР, А. Д., **Реяции князя А. Д. Кантемира из Лондона**. В 2-х тт. Том 2 (1734 г.). С предисловием В. Н. Александренко, Москва, 1903, 185 с.
3594. КАНТЕМИР, А. Д., **Избранные сатиры**. Санкт-Петербург, 1893, Изд. И. Глазунова, 96 с.
3595. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Его жизнь и сочинения**. Сб. историко-литературных ст. Сост. В. И. Покровский, 2-е доп. изд., Москва, Типогр. Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 164 с.
3596. [CANTEMIR, Antioh ș. a.], **Ode, epistole, fabule, epigrame. Poezii români de sub stăpânirea rusească: A. Cantemir, C. Stamatî, I. Sârbu**, Vălenii de Munte, 1910, p. 1-35. Colecția poeziilor români.
3597. КАНТЕМИР, Антиох Князь, **Избранные сатиры**. Сатиры I, II и IX, с примеч., объяснительные статьи. Изд. 2-е, Русская классная библиотека. Вып. XII. Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1914, II+96 с. Бумажный переплет, обычный формат. 1 л. портрет.
3598. КАНТЕМИР, Антиох Дмитриевич, **К уму своему**. Предисловие к читателю, Кобеляки, Тип. Мо-зе-ро, 1916, 8 с.
3599. [Epigrame], în Calotescu-Neicu, A. C.; Crevedia, N., *Antologia epigramei românești*, București, 1934, p. 41-44.
3600. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Opere alese*, București, 1955, Vol. II, p. 91-238.
3601. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**, în A. Donici, *Opere*, Chișinău, 1956, p. 171-260.
3602. КАНТЕМИР, Антиох, **Собрание стихотворений**. Ред. П. Н. Берков. Вступ. статья Ф. Я. Приймы. Подготовка текста и прим. З. И. Гершковича, 2-е издание, Ленинград, Сов. писатель, 1956, 546 р., 1 портрет.
3603. КАНТЕМИР, Антиох [Димитриевич], **Собрание стихотворений**. Вступительная статья Ф. Я. Приймы. Подготовка текста и примечания З. И. Гершковича, Ленинград, Советский писатель, 1956, 543 с.
3604. CANTEMIR, Antioh, **Despre munca literară**. [Culegere de texte]. Pref. L. Kulakova. Trad. din limba rusă, București, Ed. Cartea rusă, 1957, 32 p.

3605. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Păcatele tinereților*, București, 1959, p. 287-308.
3606. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de Antioh Cantemir**, în A. Donici, *Fabule*, București, 1960, p. 161-181.
3607. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Opere alese*, Chișinău, 1966, p. 376-389.
3608. CANTEMIR, Antioh, **Stihuri**. În românește de V. Teodorescu. Studiu introductiv de Paul Cornea, București, Editura pentru literatură universală, 1966, 294 p.
3609. [CANTEMIR, Antioh], **Satire, ode, fabule, epigrame**. Traducere de A. Donici, C. Negruzzi, în A. Donici, *Opere*, Chișinău, 1966, p. 115-195.
3610. [CANTEMIR, Antioh], **[Satire, epistole, ode, fabule, epigrame]**. Trad. de A. Donici, C. Negruzzi, în A. Donici, *Opere*, Chișinău, 1975, p. 93-174.
3611. CANTEMIR, Antioh, **Stihuri**. În românește de V. Teodorescu. Studiu introductiv de Paul Cornea, Ed. a 2-a, revăzută, Iași, Junimea, 1979, 272 p.
3612. [CANTEMIR, Antioh], **Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Opere*, București, Editura Minerva, 1984, Vol. II, p. 305-412.
3613. CANTEMIR, Antioh, **La vie de Prince Demetrius Cantemir, écrites de la main propre d'Antiochus Cantemir son fils cadet, ministre plen[ipotentiare] de sa ma jecté à Londres**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 23, 1985, nr. 3, p. 207-221.
3614. КАНТЕМИР, Антиох, **Сатиры и другие стихотворные сочинения / Сатиры ши алте поетиче компунеръ**. Издания на русском и молдавском языках. Едичие билингвэ, традучере де А. Донич ши К. Негруци, Кишинэу, Литература артистикэ, 1988, 217 п.
3615. КАНТЕМИР, А. Д., **[Описание Кронштадта и Петербурга]**, в кн. Безпятых Ю. Н. *Петербург Анны Иоанновны в иностранных описаниях*. Введение. Тексты. Комментарии, Санкт-Петербург, Блиц, 1997, с. 457-462.

3616. [КАНТЕМИР, Антиох], **Русско-французский словарь Антиоха Кантемира (Dictionnaire russe-français)**. В 2-х томах. Том 1: А-О; Том 2: Р-У. Introd. et. edition Elisaveta Babaeva, Москва, Языки славянской культуры, Азбуковник, Институт русского языка им. В. В. Виноградова, 2004, LII+1313 с.
Recenzie de Stefan Lemny, în *Cahiers du Monde russe*, Paris, 2004, 45, nr. 3-4.
3617. КАНТЕМИР, Антиох Дмитриевич, **Сатира IV, IX**, Москва, Российская Государственная Библиотека, 2006. Электронный оригинал: <http://www.imwerden.de/> Электронная библиотека Im Werden
3618. KANTEMIR, Antioch, **Des Leben des Fürsten Demetrius Cantemir. Eigenhändig verfasst vor Antiochus Cantemir, seinem jüngsten Sohn, bevollmächtigtem Minister seiner Zarischen Majestät in London**, in Bochmann, Klaus, Dumbrava, Vasile, *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 24-41.

3. Teze de doctorat privind viața, activitatea și opera lui Antioh Cantemir

3619. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **А. Д. Кантемир. Проблемы мировоззрения и литературной деятельности**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Ленинград, 1953, 22 с.
3620. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Материалы для полного собрания сочинений кн. А. Д. Кантемира**, Санкт-Петербург, 1906, 86 с.
3621. ГРАССХОФ, Г., **Западноевропейские связи А. Кантемира**, Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1958.
3622. КОЛАЧЕВА, С. В., **Сатиры Кантемира**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Москва, 1953, 14 с.
3623. КОПАЦИНА, Л. Н., **Феофан Прокопович и Антиох Кантемир. К истории русско-украинских литературных связей первой половины XVIII в.** Автореферат диссертации

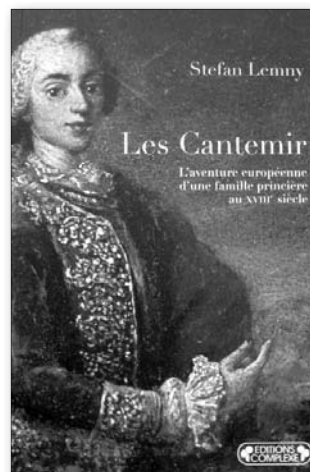
на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Киев, 1982.

3624. ЛЕОНОВ, С. А., **Элементы устной народной поэзии в творчестве А. Д. Кантемира**, Москва, 1972, 27 с. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1972.
3625. МАЙЕЛЛАРО, Л., **Концепция „поэтического языка” А. Кантемира и ее итальянские источники**. Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, РГГУ, 1998.
3626. ПАИНА, Р. Б., **Роль и значение А. Д. Кантемира в истории русской литературы**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Минск, 1954, 21 с.
3627. ПРИХОДЬКО, В. А., **Формы и категории гдагола в произведениях А. Д. Кантемира**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Ленинград, 1953, 18 с.
3628. ТРУНЕВ, Н. В. **Кантемира и история русского литературного языка**, Автореферат на соискание ученой степени доктора филологических наук, Омск, 1952, 19 с.
3629. ЧЕРНЫШЕВА, А. В., **Становление философии русского просвещения: В. Н. Татищев, А. Д. Кантемир, И. Т. Посошков**, Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1990, 24 с.

4. Receptarea operei lui Antioh Cantemir în știința și cultura universală

3630. CIOBANU, V., **Antioh Cantemir în românește**, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, București, 1961, Nr. 1, p. 59-64.
3631. DAPONTÈS, Constantin, **Ephémérides Daces ou chronique de la guerre de quatre ans (1736-1739)**. Traduite et annotée par Emile Legrand. Vol. 12, Paris, 1881, p. XXV, XXXI, XXXVII, 18, 57, 71-73, 117, 125, 135, 223, 228, 261-262, 273, 281, 290, 319, 364, 369, 405, 416, 446, 458, 460-461, 464, 466, 469.

3632. DESGRAVES, Louis; VOLPHIAC-AUGER, Catherine, **Catalogue de la bibliotheque de Montesquieu a La Brede**. Oxford, Voltaire Foundation, 1999.
3633. EVANS, R. J. M., **Antioch Kantemir and his German translators**, in *Slavonic and East-European Review*, V. 36, 1957, Nr. 86, p. 150-158.
3634. EVANS, R. J. M., **Antioch Kantemir and his biographer and translator**, in *Slavonic and East-European Review*, V. 37, 1958, Nr. 88, p. 184-195.
3635. GRASSHOFF, H., **Antioch Dmitrievič Kantemir und Westeuropäer. Ein russischer Schriftsteller des 18. Jahrhunderts und seine Beziehung zur Westeuropäischen Literatur und Kunst**. Mit 4 Tafeln. Berlin, Akademie Verlag, 1966, XI, 340 p.
3636. GRIGORAȘ, E. C., **Antioch Cantemir și românii**, în *Cuvântul*, București, 1933, Nr. 2771, p. 1-2.
3637. HAREA, Vasile, **Antioch Cantemir și iluminismul european**, în Idem, **Dimitrie Cantemir și fiul său Antioch. Studii**, Ediție de Sorina Bălănescu și Mihail Harea, Iași, Editura Universității, 1999, p. 145-236.
 Recenzii de Leonida Maniu, **Doi cititori de cultură modernă**, în *Cronica* (Iași), an. 34, 1999, nr. 11, p. 2; și de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir**, în *Revista română*, Iași, an. 6, 2000, nr. 1, trim. I, p. 7.
3638. LEMNY, Stefan, „**Tel Père, tel Fils**”: **Dimitrie Cantemir et Antioch Cantemir au croisement des cultures européennes**, dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub*. Editurund Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, București-Brăila, 2009, p. 251-262.
3639. LOZINSKY, G., **Le prince Antioche Cantemir – poète français**, dans *Revue des études slaves*, Paris, 1925, T. V, Fasc. 3-4, p. 238-243.
3640. SZILÁGYI, J. Maria, **Antioch Cantemir în literatura română**, în *Lucrările științifice ale Institutului Pedagogic din Târgu Mureș*, 1970, nr. 2, p. 340.

3641. STOIDE, C. A., **Note literare: Satirele lui Antioch Cantemir în traducere românească**, în *Revista critică*, Iași, 1933, Nr. 2-3.
3642. [VASILENCO, I.] ВАСИЛЕНКО, И., **Антиох Кантемир ши култура молдовеняскэ**, ын *Нистру*, Кишинэу, 1959, № 9, п. 155-156.
3643. БЛУДИЛИНА, Н. Д., **Антиох Кантемир и западноевропейская культура. Общая характеристика**, в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX вв.)*. Серия I „Россия и Запад”, Том. II, Вып. 2 „Литературные источники XVIII в. (1726-1762” Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 58-66.
3644. ГРАССХОФ, Г., **Западноевропейские связи А. Кантемира**, Москва, 1958.
3645. ГУКОВСКИЙ, Г. А., **Русская литература в немецком журнале XVIII века**, в кн. *XVIII век. Сборник статей*, № 3, Москва-Ленинград, 1958, с. 380-415.
3646. КИРЬЯНОВА, О. В., **«Симфония ...» Антиоха Кантемира: экземпляр из библиотеки Киево-Межигорского монастыря в коллекции Краснодарской краевой уникальной научной библиотеки им. А. С. Пушкина**, в кн. *Книжное дело на Северном Кавказе. История и современность*. Сборник статей, вып. 2, Краснодар, 2004, с. 264-269.
3647. НАЗАР, Валериу, **Открыть, отыскать и сберечь**, в *Кодры*. Молдова литературная, 2003, № 1-2, с. 225-232.
3648. **Незабываемая Россия. Русские и Россия глазами британцев**, Москва, 1997, с. 46, № 14.
3649. НИКОЛАЕВ, С. И., **А. Кантемир в польском журнале XVIII века**, в *Русская литература*, Ленинград, 1994, № 3, с. 64-65.
3650. ПЕРЕТЦ, В. Н., **Неизвестные подражатели кн. А. Д. Кантемира**, в *Известия по русскому языку и словесности АН СССР*, Ленинград, 1928, том 1, кн. 2, с. 335-357. Отдельный оттиск, Ленинград, 1928.

5. Antioh Cantemir în enciclopedii și dicționare

3651. BANTYCH-KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand**, Paris, 1829, p. 379-390.
3652. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Кантемир, Антиох Дмитриевич**, ын *Енчиклопедия советикэ молдовеняскэ*, Кишинэу 1972, Вол. 3, p. 192.
3653. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Antioh**, în *Dicționarul biografic al literaturii române*. Vol. 1, Ediție de Aurel Sasu, Pitești, Paralela 45, 2006, p. 258.
3654. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Antioh**, în *Dicționarul scriitorilor români*. Ediție de M. Zăciu, M. Papahagi, A. Sasu, vol. A-C, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 441-443.
3655. **Dicționar de istorie**. Ediția a II-a revăz. și adăug. Ediție de Agachi Alexei, Cașu Igor, Dragnev Demir, Chișinău, Civitas, 2007, p. 74.
3656. **Dicționar de filosofie**, București, Editura politică, 1978, p. 95-96.
3657. **Dicționar enciclopedic**, vol. 1, București, Editura enciclopedică, 1993, p. 313.
3658. **Dicționar enciclopedic ilustrat Junior (DEI JUNIOR)**, Ed. 1-a, Chișinău, Editura Cartier, 2004, p. 253.
3659. **Encyclopaedia Britannica (Micropaedia)**, 1975, vol. V, p. 695-696; 1977, vol. V, p. 695-696.
3660. LEGER, L., **Cantemir** [Antiohus], dans *La grande encyclopédie*, Paris, [1890], Tome neuvième, p. 111.
3661. [Literatura și Arta] **Литература ши Арта. Енчиклопедие**, Кишинэу, 1985, вол. 1, п. 279-280.
3662. **Meyer Kleines Lexikon**, Leipzig, 1962, Bd. 4, p. 659; 1967, Bd. 2, p. 307.
3663. **Minerva. Enciclopedia Română**, Cluj, Minerva, 1930, p. 261-262.
3664. NEDELCEA, Tudor, **Cantemir, Antioh**, în *Dicționarul general al literaturii române*, vol. C/D, București, Ed. Univers Enciclopedic, 2004, p. 41-42.
3665. **The New Encyclopaedia Britannica**, 1994, vol. V, p. 726.

3666. **The encyclopedia americana**, Americana Corporation, 1961, vol. V, p. 530.
3667. **Азбучный указатель имен русских деятелей для русского биографического словаря**. В 2-х томах. Том 1, А-Л, Санкт-Петербург, 1887, 507 с.
3668. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Словарь достопамятных людей Русской земли**, Москва, 1836, Т. 11, с. 29-42; в 4-х томах. Том 2, Санкт-Петербург, 2009. с. 88-103.
3669. **Большая советская энциклопедия**, Изд. 2-е, Москва, 1953, том 20, с. 28; том 11, Москва, 1973, с. 337-338.
3670. ВЕНГЕРОВ, С. А., **Кантемир А. Д.**, в кн. Idem, *Источники словаря русских писателей*, Санкт-Петербург, 1910, Т. 2, с. 573.
3671. **Дипломатический словарь**. Глав. ред. А. А. Громыко и др., 4-е изд. перераб. и доп., Москва, Наука, 1985, Т. 2, с. 12-13.
3672. ЕВГЕНИЙ (Е. А. БОЛХОВИТИНОВ), **Словарь исторический бывших в России писателей духовного чина греко-российской церкви**. Изд. 2-е. Том 1, Санкт-Петербург, 1827, с. 59.
3673. ЕВГЕНИЙ, митрополит, **Кантемир, князь Антиох Дмитриевич**, в кн. Idem, *Словарь русских светских писателей, соотечественников и чужестранцев, писавших в России, сочинение Митрополита Евгения*. Том I, Москва, Университетская Типография, 1845, с. 265-271.
3674. КАУФМАН, И. М., **Кантемир Антиох Дмитриевич**, в кн. Idem, *Русские биографические и библиографические словари*, Москва, 1955, с. 640.
3675. **Мала енциклопедија ПРОСВЕТА. Општа енциклопедија**. Изданье четврто, Београд, 1986, Т. 2, с. 214.
3676. НАЙДИЧ, Э. Э., **А. Д. Кантемир (1708-1744)**, в кн. Idem, *От Кантемира до Чехова. Основные советские издания сочинений русских писателей XVIII – начала XX века*. Справочное пособие. Под. ред. Л. С. Шепелевой, Москва, 1984, с. 6.
3677. НОВИКОВ, Н. И., **Кантемир, князь Антиох (1709-1744)**, в кн. *Опыт исторического словаря о российских писателях*, Москва, 1772.
3678. НОВИКОВ, Н. И., **Опыт исторического словаря российских писателей**, в кн. Idem, *Избранные сочинения*, Москва-Ленинград, 1951, с. 305-309.

3679. **Поэты XVIII века.** В 2-х томах. Том 1: Кантемир, Тредиаковский, Херасков, Ржевский, Петров, Фонвизин, Чулков, Попов. Вст. ст. и подг. текста Г. П. Макогоненко. Примеч. и биогр. справки И. З. Сермана, Ленинград, Советский писатель, 1958, 563 с.
3680. **Русская поэзия XVIII века: А. Кантемир, В. Третьяковский, М. Ломоносов ...** Москва, Художественная литература, 1972, с. 12.
3681. **Русская философская поэзия. Четыре столетия.** Сост. Новиков Ф. И., отв. ред. Замалеев А. Ф., Санкт-Петербург, Наука, 1992, с. 32-34.
3682. **Русские писатели XVIII века. Биобиблиографический словарь.** А-Я. Состав. С. А. Джанумов, Москва, Просвещение, 2002, с. 62-66; Москва, Просвещение, 2007, с. 62-66.
3683. **Русские писатели в Москве.** Сборник, составитель Быковцев Л. П., Москва, Московский рабочий, 1977, 860 с.
3684. **Русские писатели и поэты.** Краткий биографический словарь. Изд. 2-е, Москва, 2002, с. 245-246.
3685. **Русские писатели о литературном труде. XVIII-XX вв.** Сборник в четырех томах. Том 1, Ленинград, Советский писатель, 1954, 760 с.
3686. **Русские писатели и поэты.** Краткий биографический словарь. Изд. 2-е, Москва, 2002, с. 245-246.
3687. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Кантемир** [кн. Антиох Дмитриевич], в кн. *Энциклопедический словарь*. Издатели Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон, Санкт-Петербург, 1895, том 27, с. 314-317.
3688. СЕРМАН, И. З. **Кантемир, Антиох Дмитриевич**, в кн. *Краткая литературная энциклопедия*. Глав. ред. А. А. Сурков, Москва, Советская энциклопедия, 1966, том 3, с. 372-373.
3689. СПЕРАНСКИЙ, М., **Кантемир, Антиох Дмитриевич**, в *Энциклопедический словарь*, Т-ва. „Бр. А и И. Гранат и К°", Издание 7-е переработанное, Москва, [1913], том 23, с. 326-328.
3690. СУТТ, Н., **А. Д. Кантемир**, в *Большая Советская Энциклопедия*, Москва, 1937, том 31, с. 307.
3691. ТИМОФЕЕВ, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в *Литературная энциклопедия*, том 5, Москва, Ком. Академия, 1931, с. 95-97.

3692. ШАЛЫГИН, А., **Антиох Дмитриевич Кантемир**, в *Русский биографический словарь*, том. „Ибак-Кльчарев", Санкт-Петербург, 1897, с. 467.
3693. ЮРОВКАЯ, Е. Е.; СЕРМАН, И. З., **Кантемир Антиох Дмитриевич**, в *Большая Советская Энциклопедия*, 3-е изд., Москва, 1973, том 11, с. 337-338.

6. *Antioh Cantemir în presa periodică*

3694. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г., **Еминент репрезентант ал културый русе**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 21 sept. 1983.
3695. [COROBAN, V.] КОРОБАН, В., **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, Nr. 35, 36, 37, 1, 8.
3696. CÂRSTEA, Cornelia, **Antioh, fiul lui Dimitrie Cantemir**, în *Ramuri*, Craiova, 1971, Nr. 5, p. 17.
3697. [HROPOTINSCHI, A.] ХРОПОТИНСКИЙ, А., **Антиох Кантемир (Ла 265 ань де ла наштере)**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 11 sept. 1973.
3698. [Omagierea lui Antioh Cantemir] **Омажиеря луй Антиох Кантемир**, ын *Литература ши Арта*, Кишинэу, 3 ноембрие 1983.
3699. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, Ион, **Антиох Кантемир ши литература молдовеняскэ (270 де ань де ла наштере)**, în *Литература ши Арта*, Кишинэу, 22 sept. 1983, p. 5.
3700. [TRANDAFIREANU, S.] ТРАНДАФИРЯНУ, С., **Антиох Кантемир**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 21 sept. 1958, p. 3.
3701. [ȚURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **Пе маржиня унор ной едиций rare [280 де ань де ла наштерея луй А. Кантемир]**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 21 sept. 1988, p. 3.
3702. [ȚURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **А ноастрэ чя май маре подоабэ е виртутя**, ын *Ынвэцэмынтул публик*, Кишинэу, 15 febr. 1989, p. 4.
3703. [ȚURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **Антиох Кантемир ши картя**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 8 aug. 1989.

3704. [VASILENCO, I.] ВАСИЛЕНКО, И., **Пионерул литературий модерне русешть**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 21 септ. 1958, р. 2-3.
3705. НАУМОВА, О., **«Пишу по должности гражданина». 300 лет Антиоху Кантемиру**, в *Человек без границ*, Москва, 2008, № 9, с. 37-44.
3706. ОСАДЧЕНКО, И., **Богатство наследия**, в *Советская Молдавия*, Кишинев, 25 окт. 1973, с. 3.
3707. ФОМИН, Сергей Владимирович, **«Творец сатир». К 275-летию Антиоха Кантемира**, в *Крокодил*, Москва, 27 сентября 1984, с. 12.
3708. ХАЗИН, М., **Лицом к лицу с Кантемирами**, в *Кодры*, Кишинев, 1989, №10, с. 149-150.
3709. ЦУРКАНУ, В., **Антиох Кантемир и книга**, в *Вечерний Кишинев*, 8 августа 1989, с. 3.

Capitolul VII

CANTEMIREȘTII – URME PE RĂBOJUL ISTORIEI

1. Iconografie

3710. ALEXIANU, Al., **Acest ev mediu românesc: însemnări de iconografie și artă veche pământească**, București, 1973, 382 p., il. (fig. 76) [Voievodul Dimitrie Cantemir cu familia: detaliu dintr-o icoană cu donatori (Schitul Putna)].
3711. BANTYCH-KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand**, Paris, 1829, p. 379-390.
3712. BARBU, N., **Chipul prințului**, în *Cronica*, 1973, nr. 43, p. 3; Idem, *Noi și clasicii*, București, 1975, p. 56-63 [Imagini din epocă ale lui Dimitrie Cantemir].
3713. BELDEANU, Adrian, **D. Cantemir. Portretul unei beizadele (I-II)**, în *Săptămâna*, 1973, nr. 141, p. 3.; 1973, nr. 142, p. 5.
3714. BENGESCU, Maria, **Un portret al lui Dumitru Cantemir**, în *Literatura și arta română*, București, 7, ianuarie și februarie 1903, p. 59-66. [Cu un portret găsit la muzeul din Rouen].
3715. CALLIMACHI, Scarlat; BLOCH, Vladimir; GEORGESCU-IONESCU, Elena, **Dimitrie Cantemir. Viața și opera în imagini**. [Album], București, Muzeul româno-rus, 1963, 167 p.+ il., portr., fasc.
Recenzie de Я. С. Гросул, Н. А. Мохов, в *Вопросы истории*, Москва, 1964, № 8, с. 187-188.
3716. CARADJA, Constantin, **Contribuție la iconografia Cantemireștilor**, în *Revista Societății Istorico-Arheologice Bisericești din Chișinău*, Chișinău, 1925, vol. XVI, p. 1-2.
3717. CIOFU, Valentin, **Iconografia lui Dimitrie Cantemir în actele sec. XVII-XIX**, în *Cercetări Istorice*, Iași, 1978-1979, nr. 9-10, p. 327-348.
3718. CIORANESCO, George, **Le „Hospodar de Valachie” du Musée de Rouen**, dans *Revue des études roumaines*. XV, Paris, 1975, p. 85-96.
3719. CIORANESCO, George, **Contribution à l'iconographie cantémirienne**, dans *Südost-Forschungen*, Oldenbourg-München t. XXXVI, 1977, p. 222-229.

3720. CIORANESCO, George, **Une gravure rare représentant D. Cantemir à cheval**, dans *Südost-Forschungen*, Oldenbourg-München t. XXXVIII, 1979, p. 223-225.
3721. CORBU, Adrian, **Primul portret**, în *Magazin istoric*, București, 1973, 7, nr. 8, p. 29 [Portret reprodus și pe coperta aceleiași număr de revistă].
3722. COSMA, Gheorghe, **Pictura istorică românească**, București, 1986, 104 p. [Portret Dimitrie Cantemir, ulei].
3723. **Dimitrie Cantemir. Prințul Moldaviei și a Împărăției Rusești, la Împăratul Petru cel Mare. Mădulari a înaltului Senat și Consilier de taină** (gravură), în *Biblioteca românească*, Buda, 1829, Partea I, – foaie broșată între p. 26 și 27.
3724. **Dimitrie Cantemir**. [portr.], în *Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor*, publ. de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu, București, 1901.
3725. **Dimitrie Cantemir**. (fotogr.), în *Adevărul literar și artistic*, București, IV, 1923, nr. 134, p. 3; nr. 154, p. 3.
3726. **Dimitrie Cantemir** (stampă rusească contemporană), în *Contemporanul*, București, 1953, Nr. 43, p. 5
3727. **Dimitrie Cantemir** (gravură), în *Revue Roumaine*, 1953, nr. 4.
3728. **Dimitrie Cantemir în opere de artă monumentale**, în *Scânteia*, București, 42, 1973, nr. 9577, p. 4.
3729. EȘANU, Andrei; EȘANU, Valentina, **Addenda la iconografia Cantemireștilor. Un portret necunoscut al Smaragdei-Ecaterina Cantemir-Golițina**, în *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, Chișinău, 2009, nr. 3 (14), p. 104-111.
3730. FIRMIN-DIDOT, Ambroise, **Les graveurs de portraits en France: catalogue raisonné de la collection de portraits de l'École française appartenant à Ambroise Firmin-Didot**. Tome 1, Paris, 1875, p. 31, 107, 257-258; Tome 2, Paris, 1877, p. 514, 522.
3731. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей, **Енигма портретулуй де ла Истра**, ын *Оризонтул*, Кишинэу, 1985, № 11, п. 54-58.
3732. IORGA, N., **Un portrait français peint à Constantinople**, în *Gazette des Beaux-Arts*, Paris, 1924, nr. 66, p. 234-236.
3733. IORGA, N., **Portrete și lucruri domnești nou descoperite**, București, Cultura Națională, 1928 (extras).

3734. IORGA, Nicolae, **Domnii români după portrete și fresce contemporane**, Sibiu, Editura și tiparul Krafft și Drotleff, 1930, p. XIII și 6 portrete ale lui D. Cantemir, p. 147-152.
3735. IORGA, N., **Istoria Românilor în chipuri și icoane**, Craiova, Ramuri, 1921, p. 26.
3736. JOIȚA, Monica, **Portretul lui Cantemir**, în *Noua revistă română*, 1, 1996, nr. 8-9, p. 8-14
3737. KARADJA, C., **Contribuție la iconografia Cantemireștilor**, în *Revista societății istorico-arheologice bisericești din Chișinău*, vol. XVI, 1925, p. 1-2.
3738. LĂPTOIU, N., **Dimitrie Cantemir în iconografie**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 15.
3739. **Literatura română**. Dimitrie Cantemir (1673-1723), în *Psalmi ai marilor iubiri* [pagină de literatură], Iași, 1999, p. 125 [portretul Anei, soția lui Constantin Cantemir, familia Cantemireștilor].
3740. MUSICESCU, Maria-Ana, **Démètre Cantemir et ses contemporains vus à travers leurs portraits. Simple mise en page du problème**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XI, 1973, nr. 4, p. 611-636.
3741. PIPPIDI, Andrei, **Un nouveau portrait de Demetrius Cantemir**, dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub*. Editurund Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, București-Brăila, 2009, p. 243-250.
3742. REZACHEVICI, Constantin, **Primul portret al lui Dimitrie Cantemir după bătălia de la Stănilești**, în *Magazin istoric*, București, 1981, nr. 8 (173), p. 31-37.
3743. STOICESCU, Nicolae, **Viața lui Dimitrie Cantemir (cu un portret găsit la muzeul din Roen)**, în *Flacăra*, București, 1973, nr. 31, p. 36; nr. 32, p. 32; nr. 33, p. 26; nr. 35, p. 17.
3744. TĂRCHILĂ, Dan, **Vodă Cantemir. Evocare în două tablouri**, București, 1973, 47 p.
3745. ZAHARIA, Ion, **Cantemir în filatelia românească**, în *Tomis*, Constanța, 1973, nr. 106, p. 14.
3746. АНДРОСОВ, С. О., **Антиох Кантемир и Якопо Амигони**, в Idem, *Русские заказчики и итальянские художники в XVIII в.*, Санкт-Петербург, 2003, с. 110-154.

3747. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Князь Дмитрий Константинович Кантемир**, в Idem. *Деяния знаменитых полководцев и министров, служивших в царствование государя Императора Петра Великого*. С портретами их. В 2-х частях. Ч. 2. Изд. 2-е. Москва, Тип. С. Селиванского, 1821, с. 248-264, с портретами (гравюра А. Осипова).
3748. БЕКЕТОВ, П. П., **Собрание портретов россиян, знаменитых по своим деяниям, воинским и гражданским, по учености сочинениям, дарованиям или коих имена по чему другому сделались известными свету, в хронологическом порядке по годам кончины с приложением их кратких жизнеописаний**, Москва, Тип. Селиванского, 1822.
3749. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Портретная галерея русских писателей: Кантемир**, в *Литературная Газета*, 1845, №6-8; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. XXXV-L.
3750. ГРАБОВСКАЯ, В. Б., **«Есть странные сближенья...»**, в *Славянская газета*, Кишинев, 1992, № 6, с. 3.
3751. ГРАДОВА, Б. А., **Неизвестный портрет А. Д. Кантемира**, в кн. *Тьеполо и итальянская живопись XVIII века в контексте европейской культуры*, Тез. докл. Санкт-Петербург, 1996, с. 18-19.
3752. ИТКИНА, Е. И., **Неизвестный гравированный портрет: В. В. Голицын или Д. Кантемир**, в кн. *Русский исторический портрет. Эпоха парсуны*. Материалы конференции, Москва, 2006, с. 142-161.
3753. ПЕТРОВ, Н. И., **Князь Дмитрий Кантемир, молдавский господарь, впоследствии русский сенатор**, в Батюшков П. Н., *Бессарабия. Историческое описание*, Санкт-Петербург, 1892, с. 119.
3754. РОВИНСКИЙ, Д. А., **Дмитрий Кантемир**, в *Словарь русских гравированных портретов (Сборник отделения русского языка и словесности имп. Академии Наук. Том 10, Санкт-Петербург, 1873, № 4, с. 67)*.
3755. РОВИНСКИЙ, Д. А., **Антиох Кантемир**, в *Словарь русских гравированных портретов (Сборник отделения русского языка и словесности имп. Академии Наук. Том 10, Санкт-Петербург, 1873, № 4, с. 67)*.

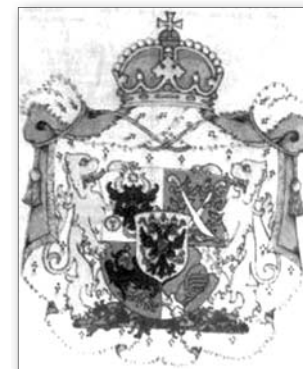
3756. САПРЫКИНА, Н. Г., **Коллекция портретов собрания Ф. Ф. Вигеля. Гравюра и литография XVIII – первая половина XIX века**, Москва, Изд. МГУ, 1980, с. 17 (Portretul lui D. Cantemir 1812-1824); с. 134 (Portretul lui A. Cantemir).
3757. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Загадка исторического портрета**, в *Горизонт*, Кишинёв, 1985, № 11, с. 55-58 [Soarta portretelor membrilor familiei Cantemir].
3758. ФОМИН, С. **Кантемиры в изобразительных материалах**. Кишинёв, 1988, 96 с.
Recenzie de [Andrei Eșanu] Андрей Ешану, **Кантемирештий дин ноу ын актуалитате**, ын *Штиинца*, Кишинэу, 1989, №43.
3759. ЯКУНИНА, Л. И., **Отпечаток по шелку гравюры с изображением Димитрия Кантемира**, в *Труды Государственного Исторического Музея, Сборник статей по истории СССР XVI-XVIII вв.*, Москва, 1941, вып. 14, с. 83-91.

2. Heraldică

3760. ANDRIEȘ-TABAC, Silviu, **Stemele Cantemireștilor**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 359-376.
3761. CERNOVODEANU, Dan, **Stema Moldovei în armele Cantemireștilor**, în *Buletinul Societății Numismatice Române*, LXVII-LXIX, 1973-1975, nr. 121-123 p. 277-294 + 14 ilustrații, (și extras, București, 1975, 17 p. + 14 ilustrații).
3762. CERNOVODEANU, Dan, **Știința și arta heraldică în România**, București, 1977, p. 89-90, 267, pl. XXX, fig. 3; p. 289, pl. XLI, fig. 5; p. 291, pl. LII, fig. 5; p. LXXVII, fig. 1-6.
3763. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей, **Стемеле ши блазоанеле Кантемирештиilor**, ын *Литература ши Арта*, Кишинэу, 7 май, 1987, п. 4.

3764. GOROVEI, St. S., **Genealogie și heraldică de pretenții: Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”*, Iași, VII, 2005, nr. 10-12, p. 12.
3765. IFTIMI, Sorin, **Dimitrie Cantemir și „delfinii” din stema Moldovei (două ipoteze)**, în *Arhiva Genealogică*, Iași, an VI (IX), 1997, 1-2, p. 285-295.
3766. MĂNESCU, Ioan N., **Stemele lui Dimitrie Cantemir și locul lor în heraldica Țărilor Române**, în *Revista Arhivelor*, București, An. L, 1973, vol. 35, nr. 3, p. 465-480.
3767. MĂNESCU, Jean-Nicolas, **Contributions Héraldiques à l'histoire des sociétés secrètes**, dans *Revue des Études Roumaines*, Paris, XIX-XX, 1995-1996, p. 245-267.
3768. MĂNESCU, Jean-Nicolas, **Éléments d'héraldique roumaine dans l'armorial russe**, in *Comunicaciones al XV Congreso Internacional de las Ciencias Genealógica y Heráldica*; Madrid, 19-26.09.1982, III, Inst. Salazar y Castro, 1983, p. 5-23.
3769. NĂSTASE, Dumitru, **L'Aigle bicephale dissimulée dans les armoiries des Pays Roumains. Vers une crypto-héraldique**, in *Da Roma alla terza Roma. Documenti e studi*. Studi I. Seminario 21 aprile 1981. Roma. Costantinopoli. Mosca, p. 357-374+25 fig.
3770. NĂSTUREL, P. V., **Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic**, București, 1892, p. 66-67.
3771. RĂDULESCU, C., **Sigiliile cancelariei domnești a Moldovei între anii 1711-1821**, în *Revista Arhivelor*, XII, București, 1969, nr. 2, p. 173-218, 190-191.
3772. SZEMKOVICI L.-Șt.; DOGARU, Maria, **Tezaur sfragistic românesc. II. Sigiliile emise de Cancelaria domnească a Moldovei (1387-1856)**, București, 2006, p. 65-68, 102.
3773. Șt., C., **Dimitrie Cantemir: ad usum delphini**, în *Viața Românească*, București, 1974, nr. 2, p. 183-185.

3. Cantemireștii în opere artistice

3.1. Opere literare

3774. ANDRIȚOIU, Al., **Cantemir** (poem), în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 36-39.
3775. BARBĂ, Gheorghe, **Cantemireștii – eroi literari**, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 11-23.
3776. BATIUȘKOV, Konstantin, **O seară la Cantemir** (Povestire) – 1817, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 55-66.
3777. [BATIUȘKOV, Konstantin], **[O povestire romanțată a unui episod din viața lui Antioh Cantemir tradusă „din o foaie periodică rosiană”]**, în *Calendar pentru Români pe anul 1852*, Iași, Institutul Albinei, 1851.
3778. BORȘ, Lucia, **Maria Cantemir**, București, Ciornei, 1939, 398 p.
3779. BORȘ, Lucia, **Maria Cantemir**. Roman, București, Editura Națională – Ciornei, 1939, 398 p.
3780. BORȘ, Lucia, **Maria Cantemir** (Fragment din roman) – 1939, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 99-110.
3781. CUJBĂ, Sergiu Victor, **Poetul Antioh Cantemir și țarul Petru**. Nuvelă istorică, în *Viața Basarabiei*, București, 1933, Nr. 7, p. 21-30.
3782. CUZA, Constantin, **Inorogul nu moare**. Roman, București, Ed. Eminescu, 1970, 204 p.

3783. [DABIJA, Nicolae] ДАБИЖА, Николае, **Инорогул. Луй Димитрие Кантемир ынкинаре** [роем], ын *Дестинул Инорогулуй. Омажцу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 114-123.
3784. DABIJA, Nicolae, **Descrierea Moldovei: Lui Dimitrie Cantemir** [poezie], în Idem, *Cerul lăuntric*, Chișinău, 1998, p. 151-152; Idem, *Pe urmele lui Orfeu*, Chișinău, 1990, p. 167; *Dreptul la eroare* (poeme). Volum selectiv, 1975-1992, Chișinău, Hyperion, 1993, p. 121.
3785. DABIJA, Nicolae, **Toamna voievodului: lui D. Cantemir**, în Idem, *Fotografal de fulgere: Poezii*, București, 1998, p. 79-80.
3786. DRUȚĂ, Ion, **Maria Cantemir. Ultima dragoste a lui Petru cel Mare. Epopee istorică în unsprezece tablouri, cu epilog** (Piesă) – 2003, 2008, în *Epopoea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 139-198.
3787. DUMBRAVĂ, Vasile, **Cantemir in der moldauischen Publizistik (1973 and 2003)**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 205-214.
3788. EMILIAN, M.; DAN, Nasta, **Ritual pentru Cantemir** (scenariu dramatic), în *Viața Românească*, București, 1973, nr. 9, p. 128-142.
3789. ESINENCU, Nicolae, **Ostaticul: lui D. Cantemir** [versuri], în Idem, *Scrieri alese*, vol. 1, Chișinău, 1999, p. 280.
3790. FEDORENCO, Victoria, **Membrii familiei Cantemir – personaje ale piesei drujene**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 160-163.
3791. [GHEORGHÎȚĂ, Ion] ГЕОРГИЦЭ, Ион, **Зодия Инорогулуй** (Поем драматик), Кишинэу, Литература артистикэ, 1983, 101 p.

3792. GHEORGHIU, Mihnea, **A venit un om din răsărit**, Ediția a 2-a, București, Editura tineretului, 1969, 286 p.
3793. GHEORGHIU, Mihnea, **Două ambasade**, București, 1955; Ediția a 2-a revăzută și adăugită, București, Editura tineretului, 1958, 304 p.
Recenzie la prima ediție: Ал. Кидел, **О карте интересантэ деспре Кантемир**, în *Култура Молдовей*, Кишинэу, 18 дечембрие 1956.
3794. GRANIN, Daniil, **Serile cu Petru cel Mare** (Fragment de roman) – 2003, în *Epopaea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 128-138.
3795. LARI, Leonida, **Scrisoare lui Cantemir**. [Poezie], în *România Mare*, București, 9 iul. 1993, p. 9; și în *Limba română*, Chișinău, 2002, nr. 7-9, p. 148-149.
3796. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Спикул висулуй**. Роман. [Cartea 1], Кишинэу, Картеа Молдовеняскэ, 1973, 158 p.; Ibidem, *Нустру*, Кишинэу, 1971, №6, p. 11-53; №7, p. 86-108; №8, p. 59-113.
Recenzie de [Vasile Badiu] Василе Бадиу, „Кантемир кроя ла плануры ...”, ын *Култура*, Кишинэу, 26 май 1973, п. 10; [A. Hropotinschi] А. Хропотинский, **Де ла „спикул висулуй” ла „стрынсул холделор”**, ын *Нустру*, Кишинэу, 1978, нг. 2, p. 148-153 [despre dialogia lui Gh. Madan închinată lui D. Cantemir].
3797. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Кручиш де сэбий**. Роман, Кишинэу, Литература артистикэ, 1977, 404 п.; 1983, 566 п.
3798. [MURAVIOV, V.] МУРАВЬОВ, В., **Профетул корнорат**, în Idem, **Глория секолулуй. Повестирь историче**, Трудчере де Л. Кодрянкэ, И. Матковский, А. Блановский, Кишинэу, Литература артистикэ, 1985, p. 3-79.
3799. PICUL, Valentin Savvici, „**Ocrotitoarea**” – **nume slăvit** (Povestire), în *Epopaea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 119-127.

3800. **Prințul Antioh Cantemir la Paris**. Tradiție istorică (Povestire) – 1852, în *Epopaea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 67-78.
3801. SEULESCU, Georgie (căminar), **Poemă în memoria Dom[nului] Moldovei Demetrie Cantemiru compusă la ocazia tipăririi Cronicului său în anul 1836**, în *Album Poesiilor căm, Georgie Seulescu*, Partea II-a, 1847.
3802. [ZAPADOV, A.] ЗАПАДОВ, А., **Фапта историкэ а луй Антиох Кантемир**. Роман историк. Трудчере де А. Видрашку, Кишинэу, Хиперион, 1990, 286 p.
3803. ZAPADOV, A. V., **Fapta de eroism a lui Antioh Cantemir** (Fragment din roman) – 1988, în *Epopaea istorică a Cantemireștilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediție îngrijită, traduceri, studiu critic, note și comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare și *Notă asupra ediției* de Cristina Antonia Anore, București, Editura Universității din București, 2009, p. 111-118.
3804. ZEYNER, Sözen, **Tekboynuz. Kara Boğdan Voyvodası Dimitri Kantemir**, Roman, [Istanbul], Remzi Kitabevi, 2007.
3805. БАТЮШКОВ, К. Н., **Вечер у Кантемира**, в кн. Idem, *Опыты в стихах и прозе*, Санкт-Петербург, 1817, с. 77-102.
3806. ЗАПАДОВ, А., **Подвиг Антиоха Кантемира**. Исторический роман. Москва, Советский писатель 1988, 304 с.; 2-е издание, Москва, 2003.
3807. ИВАНОВ, В., **Повесть об Антиохе Кантемире**, Ленинград, Советский писатель, Москва, 1983, 247 с.
3808. ИВАНОВ, В. М., **Повесть об Антиохе Кантемире**, Ленинград, Советский Писатель, 1983, 247 с.
3809. КАТАНОВ, В., **Липы Кантемира** (Стихи), в *Орловская правда*, 23 нояб. 1969.
3810. МАДАН, Георге, **Колос мечты**. Исторический роман. Перевод с румынского А. Коган, Кишинев, 1981, 517 с.
3811. МУРАВЬЕВ, В., **Пророче рогатый**, в кн. Idem, *Слава столетия. Исторические повести*, Москва, Детская литература, 1972; 2-е издание, Москва, 1979.

3812. ПРЕПЕЛИЦА, М., **На театральной сцене**, в *Вечерний Кишинев*, 24 окт. 1973, [Piesa „Dimitrie Cantemir” de I. Gheorghiuță pe scena Teatrului „A. S. Pușkin”].
3813. ЧИРКОВА, Зинаида, **Сподвижник и фавориты – Мария Кантемир. Проклятие визиря**. Исторический роман, Москва, Изд-ва Аст – Транзиткнига – Астрель, 2006, 526 с.
3814. ЧИРКОВА, Зинаида, **Мария Кантемир. Проклятие визиря**. Исторический роман. Изд. 2-е, Кишинев, Издательский дом Бон Офис, 2010, 504 с.

3.2. Cinematografie, muzică și sculptură

3815. [BĂTRĂNU, N.] БЭТРЫНУ, Н., „Димитрие Кантемир”, ын *Култура*, Кишинэу, 25 dec. 1971, p. 10-11 [Despre scurtmetrajul lui Anatol Codru turnat la studioul „Moldova-film”, 1971. Autorii scenariului: A. Codru și Constantin Condrea].
3816. CARANFIL, Tudor, **Dicționar de filme românești**, București-Chișinău, 2003, p. 37-38.
3817. CÂNDEA, Virgil, **Istoria Patriei și filmul**, în *Cinema*, București, 10, 1972, nr. 6, p. 20.
3818. COSTAȘ, Natalia, **„Moldova-film” va turna „Dimitrie Cantemir”**, în *Jurnal de Chișinău*, 2003, nr. 162, p. 10.
3819. DUMBRAVĂ, Marina, **Geschichte im Film und Film als Geschichte. Das Bild Cantemirs in gleichnamigen Spielfilm (Moldva-Film), 1973**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte*, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, S. 253-272.
3820. GHEORGHIU, Mihnea, **Istории драматиче**, București, Eminescu, 1977, 173 p. [„Mușchetarul roman”, scenariul unui film despre Dimitrie Cantemir].
3821. GHEORGHIU, Mihnea, **5 lumi ca spectacol**, București, Ed. Albatros, 1980, 480 p. [Scenariu de film despre D. Cantemir].

3822. GHEORGHIU, Mihnea, **Mușchetarul lui Cantemir** [roman], București, Ed. Albatros, 1990, 224 p.
3823. [IOVIȚĂ, Vlad] ИОВИЦЭ, Влад, **Ио, Димитриу Водэ-Кантемир**. Нувелэ чинематографикэ, ын *Нустру*, Кишинэу, 1973, № 5, p. 16-62; și Ediție aparte, Кишинэу, Картеа Молдовеняскэ, 1974, 88 p.
Recenzie de [Vasile Badiu] Василе Бадиу, ын *Нустру*, Кишинэу, 1973, nr. 5; *Култура*, Кишинэу, 1973, 7 юлие, № 27 (1459), p. 8; Ana-Maria Plămădeală, **Filmul „Dimitrie Cantemir”: între artă și ideologie**, în *Literatura și Arta*, Кишинэу, 17 iulie 2003, p. 7.
3824. [LUNGU, Ion] ЛУНГУ, Ион, **Димитрие Кантемир. Ораториу пентру солишть, кор ши пиан**. Либретул де Г. Димитриу, Кишинэу, Литература артистикэ, Кишинэу, 1983, 60 p.
3825. OLĂRESCU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir în lumina și la umbra ecranului**, în *Literatura și Arta*, Кишинэу, 2 oct. 2003, p. 6; 9 oct. 2003, p. 7.
3826. OLĂRESCU, Dumitru, **Imaginea lui D. Cantemir în cinematografia națională**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității. Studii. Sinteze. Eseuri*. Coord. șt. Pavel Balmuș și Svetlana Korolevski, Chișinău, Gunivas, 2008, p. 271-282.
3827. [SEMIONOV, I.] СЕМЁНОВ, И., **Димитрие Кантемир. Филм артистик ын кулорь де экран лат. Продукция „Молдова-филм”**, ын *Ноутэциле екранулуй*, Кишинэу, 1973, № 20 (322), p. 1.
3828. АНДОН, Виктор, **Экранная жизнь господаря Молдовы**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 19 июня 2003, [Filmul „Dimitrie Cantemir” la 30 de ani].
3829. ИОВИЦЭ, Влад, **Языком кинематографа**, в *Вечерний Кишинев*, 31 окт. 1973, [Interviu despre noul film artistic „Dimitrie Cantemir la studioul „Moldova-film” înregistrat de J. Vinnițki].
3830. ИОВИЦЭ, В., **Кантемир (отрывок из киносценария)**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 8 февр. 1973.
3831. ЛУНГУЛ, С. В.; ДИМИТРИУ, Г. В., **Дмитрий Кантемир. Оратория для солистов смешанного хора и ф-л**, Кишинев, Литература артистикэ, 1983, 59 с.
3832. ПОЛЮХОВ, Н., **„Дмитрий Кантемир”**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 26 окт. 1976, [Note despre filmul cu același nume].

3833. **Постигая личность...** [D. Cantemir – tema sculptorului N. M. Gorenîșev], в *Вечерний Кишинев*, 25 окт. 1973.
3834. СВИМЛИНСКИЙ, М., **Фильм о Кантемире**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 11 авг. 1973.

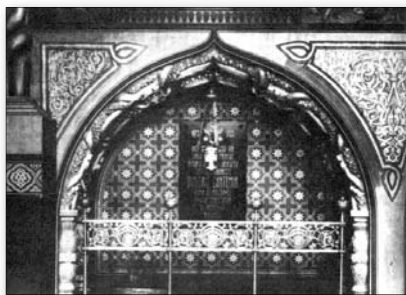
4. Necropole cantemirene

3835. **Aducerea în țară a osemintelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Curentul*, București, 16 iun. 1935, p. 7.
3836. **Aducerea la Iași a osemintelor domnitorului Dimitrie Cantemir**, în *Lumea. Ziar independent*, București, 13 iun. 1935, p. 1, p. 3.
3837. **Aducerea la Iași a osemintelor lui Dimitrie Cantemir voevod**, în *Opinia*, Iași, 1935, nr. 8448, p. 3.
3838. **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir la Iași. Emoționanta ceremonie de la biserica „Trei Erarhi”**, în *Dimineața*, București, 19 iun. 1935, p. 1.
3839. BEJENARU, Aurel, **După 224 de ani din nou pe pământul patriei**, în *Convorbiri literare*, Iași, 1973, nr. 19, p. 3.
3840. BRÎNZĂ, Iulia, **Primul mormânt al lui Dimitrie Cantemir**, în *Nistru*, Chișinău, 1990, nr. 5, p. 167-169.
3841. BURILEANU, H., **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir voevod**, în *Opinia*, Iași, an 31, 1935, nr. 8451, p. 4.

3842. BUȚUREANU, V., **Osemintele domnești**, în *Opinia*, Iași, an 31, 1935, nr. 8452, p. 1.
3843. CEAUȘU, M., **Ce conține coșciugul voievodului Dimitrie Cantemir**, Precizările dlui N. Iorga în conferința ținută ieri la Universitate, în *Opinia*, Iași, 18 august 1935, p. 2.
3844. **Ceremonialul primirii rămășițelor pământești ale lui Dimitrie-Vodă Cantemir**, în *Dimineața*, București, 16 iun. 1935, p. 14.
3845. **Ceremonialul primirii, transportării și înhumării rămășițelor pământești ale lui Dimitrie-Vodă Cantemir**, în *Universul*, București, 52, 1935, nr. 163, p. 5.
3846. DERGACI, Nicolae, **După 224 de ani de pribegie**, în *Vocea poporului*, Chișinău, 12 iun. 1990.
3847. **Destinul Iașului în lumina solemnității de astăzi**, în *Opinia*, Iași, 17 aug. 1935, p. 1.
3848. **Dimitrie Cantemir. Din nou în Iași Moldova sale**, în *Dimineața*, București, 1935, 18 iun., p. 3-4.
3849. **Dimitrie Cantemir. Intrarea în Iași a lui Dimitrie Cantemir. Aducerea rămășițelor pământești ale lui D. Cantemir la Iași (17 iunie 1935)** (fotogr.), în *Cele trei Crișuri*, XVII, Oradea, 1936, nr. 4, p. 53.
3850. **Dumitrașcu Vodă Cantemir reîntors în Țara Moldovei**, în 31, *Opinia*, Iași, 1935, nr. 8451, p. 1.
3851. FRIMU, A. M., **Înhumarea osemintelor domnitorului Cantemir. Ceremonia săvârșită ieri la Iași**, în *Curentul*, București, 19 iun. 1935, p. 3.
3852. G. C., **Aducerea în țară a rămășițelor pământești ale domnitorului Dimitrie Cantemir**, în *Dimineața*, București, 14 iun. 1935, p. 14; 15 iunie, 1935, p. 3.
3853. G. S., **Acasă, printre ai săi**, în *Magazin istoric*, București, 1973, nr. 10, p. 20-22.
3854. IFTIMI, Sorin, **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir de la Moscova la Iași (1935)**, în *Dinastia Cantemireștilor. Sec. XVII-XVIII*. Coord. și red. șt. acad. Andrei Eșanu, Chișinău, Ed. Știința, 2008, p. 243-254.
3855. IFTIMI, Sorin, **La fausse pierre tombale du prince Dimitrie Cantemir**, dans *Strabon, Bulletin d'information historique*, Iași, tom I, 2003, nr. 1, p. 64-65.

3856. **Îngroparea osemintelor Voievodului Dimitrie Cantemir**, în *Albina*, București, 1935, nr. 33, p. 527.
3857. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir la Iași**, în *Universul*, București, 1935, nr. 164, p. 7.
3858. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir**, în *Neamul românesc*, Iași, 1935, nr. 131, p. 1.
3859. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir**, în *Universul*, București, 52, 1935, nr. 165, p. 9; 1935, nr. 166, p. 11.
3860. IORGA, Nicolae, **Despre Dimitrie Cantemir cu prilejul aducerii în țară a rămășițelor lui**, Vălenii de Munte, Așezământul Tipografic „Datina Românească”, 1935, 29 p.
Recenzie de Gh. Ghibănescu, în *Teodor Codrescu*, Iași, 5, 1935, nr. 5, p. 80.
3861. IORGA, Nicolae, **Întoarcerea acasă**, în *Neamul românesc*, Iași, 1935, nr. 132, p. 1.
3862. LĂUDAT, I. D., **Aducerea osemintelor lui D. Cantemir la Iași în iunie 1935 și înhumarea lor la „Trei Ierarhi”**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 1974, p. 54-73.
3863. **Măreța solemnitate de eri cu prilejul aducerii în localitate a osemintelor fostului domnitor Dimitrie Cantemir**, în *Lumea. Ziar independent*, Iași, 19 iun. 1935, p. 4.
3864. MIHALACHE, Andi, **Politică și patrimoniu. Documente private la aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir la Iași, (iunie-august 1935)**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, 2008, nr. 45, p. 345-364.
3865. **Oasele Domnitorului Cantemir Vodă aduse îndărăt în Țara Moldovei**, în *Cuvânt moldovenesc*, Chișinău, 23 iun 1935.
3866. **Osemintele domnitorului Dimitrie Cantemir au fost transportate la Iași**, în *Universul*, București, 1935, nr. 165, p. 1; nr. 166, p. 1.

Mormântul lui D. Cantemir de la Trei Ierarhi din Iași

3867. **Osemintele domnitorului Dimitrie Cantemir vor fi așezate în Biserica Trei Ierarhi în Lumea. Ziar independent**, Iași, 1935, 17 iun., p. 4.
3868. **Osemintele lui Cantemir Vodă se află la Constanța – Iar mâine, trenul mortuar pornește spre Iași**, în *Opinia*, Iași, 16 iun. 1935, nr. 8450, p. 4.
3869. **Osemintele lui Dimitrie Cantemir au fost aduse în țară**, în *Dimineața*, București, 16 iun. 1935, p. 1.
3870. **Osemintele voievodale ale lui Dimitrie Cantemir au fost aduse la Iași**, în *Albina*, București, 1935, nr. 25, p. 385.
3871. **Osemintele lui Dimitrie Cantemir și arhiva statului evacuată la Moscova au fost aduse la Constanța**, în *Universul*, București, 52, 1935, nr. 163, p. 11.
3872. POPESCU, Lorin, **Pioasa ceremonie de la Constanța. Cum a decurs solemnitatea primirii osemintelor lui Dimitrie vodă Cantemir**, în *Curentul*, București, 18 iun. 1935, p. 1.
3873. PORCESCU, Scarlat, **Osemintele lui Dimitrie Cantemir la Iași**, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1973, nr. 9-10, p. 626-636.
3874. POȘTARENCO, Dinu, **Aducerea în țară a osemintelor lui D. Cantemir**, în *Revistă de lingvistică și știință literară*, Chișinău, 1993, nr. 2, p. 103-105.
3875. SPIRU, Gr., **Cum vor decurge solemnitățile de luni la Iași – Programul înhumării osemintelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Opinia*, Iași, 31, 1935, nr. 8449, p. 4.
3876. SPIRU, Gr., **Ecouri de la solemnitatea voevodală de ieri**, în *Opinia*, Iași, 31, 1935, nr. 8452, p. 2.
3877. STICI, Ion, **Dimitrie Cantemir s-a întors acasă aproape după 300 de ani**, în *Moldova și Lumea*, Chișinău, 2001, nr. 2, p. 16.
3878. АНДРОСОВ, С. О., **О первых фигуративных надгробиях в России**, в *Наше Наследие*, Москва, nr. 69, 2004, с. 134-138.
3879. АРТАМОНОВ, М. Д., **Некрополь Донского монастыря**, Москва, 1985, с. 35, 40, 157. [Înmormântat Șerban Cantemir].
3880. ДЕРГАЧ, Н., **Спустя 224 года скитаний**, в *Голос народа*, Кишинев, 1990, 12 июня (№15), с. 5. [Despre aducerea osemintelor lui D. Cantemir la Iași în 1935].

3881. САИТОВ, В., **Петербургский некрополь или справочный исторический указатель лиц родившихся в XVII и XVIII столетиях**. По надгробным надписям Александроневской Лавры и упразднённых Петербургских кладбищ, Москва, 1883, с. 7, 18, 33, 36, 59.
3882. СОРОКОВ, Сорок, **Кремль и монастыри**, Том 1, Москва, АО „Книга и бизнес”, 1992, с. 156-157. [Despre mănăstirea Sf. Nicolae de la Moscova].
3883. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемировский некрополь**, в *Московский комсомолец*, 18 сентября 1983. [Despre mănăstirea Sf. Nicolae de la Moscova].

INDICE

de autori, traducători, editori și coordonatori

- Acozmei, C. 1506.
 Adam, Marieta 795.
 Adamek, Diana 2148.
 Adamescu, Gheorghe 119, 1066, 1068, 1094, 2136, 2137.
 Afloroaei, Ștefan 761, 762.
 Agache, D. 1871.
 Agachi, Alexei 2768.
 Agrigoroaiei, I. 1752, 1968, 2672.
 Agărbiceanu, Ion 120.
 Aydemir, Murat 867.
 Aiftincă, Marin 1659.
 Albala, Radu 725, 1095, 1191, 1192, 1194, 1199, 1201.
 Alecsandri, V. 3297, 3325.
 Alexandrescu, Emil 2138, 2590.
 Alexandrescu, Vlad 679, 839, 841.
 Alexandrescu-Dersca Bulgaru, M. M. 706, 1315, 1515.
 Alexandru, Ioan 2139, 2838.
 Alexandru, Tiberiu 2473, 2474.
 Alexianu, Al. 3710.
 Almaș, Dumitru, 1, 121, 924, 1516, 2591, 2839, 2840.
 Andea, Susana 58, 59.
 Andreescu, Ștefan 26, 77, 108, 184, 349, 3143.
 Andrei, Victor 1872.
 Andriescu, Al. 2140.
 Andrieș-Tabac, Silviu 3760.
 Andrițoiu, Al. 3774.
 Andronescu-Caraioan, P. 2841.
 Andronic, Alexandru 1415.
 Anghel, Paul 2842.
 Anghelescu, Mircea 755, 763, 925, 926, 974, 1316, 1430, 1517, 1817, 1818, 1819, 2067, 2074, 2141, 2843.
 Anghelescu, Nadia 1820.
 Anohin, I. 2844.
 Anore, Cristina Antonia, 212, 1436, 2322, 3214, 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
 Anton, Manuela 764, 765, 1464.
 Antonelli, Ion 1234, 1235.
 Antonescu, Georgeta 927, 2142.
 Apostol, Gelu 3144.
 Apostol, Pavel 1668.
 Apostolescu, Nicolae I. 2143, 2144.
 Arbore, Al. P. 1942.
 Arbure, Z. C. 398.
 Ardeleanu, I. 214.
 Areal, H. Sadrttin, 2475.
 Aristia, C. C. 2145.
 Armbruster, Adolf 1518, 1519, 1520, 1521, 2592, 2845.
 Arvinte, Vasile 2146.
 Asachi, Gheorghe 122, 2147.
 Aslam, Constantin 766, 1661.
 Aurelian, P. S. 2023.
 Averin, Iurie 2047.
 Avram, Mircea 1662.
 Axinte, Șerban, 928, 2593.
 Babaeva, Elisaveta 3616.
 Babeți, Adriana 916, 1465, 2148, 2846.
 Babii, Alexandru 123, 1663, 1664, 2847, 3503.

- Babinger, Franz 665, 1317, 1318, 1319, 1821, 2594.
 Bachmeister, H. L. C. 697, 1209, 1223.
 Badiu, Vasile 2149, 2848, 2849, 3796, 3823.
 Bagdasar, N. 1673, 1674, 1675.
 Bagrow, Leo 1876, 1877, 1878.
 Bahner, Werner 1484, 1522, 2075, 2076, 2154.
 Baidaf, L. 544.
 Balmuș, Pavel 183, 451, 677, 719, 734, 756, 783, 937, 947, 956, 959, 988, 989, 997, 1014, 1096, 1097, 1104, 1236, 1320, 1338, 1532, 1594, 1623, 1748, 1838, 1895, 2050, 2178, 2217, 2372, 2385, 2620, 2850, 3160, 3225, 3226, 3242, 3826.
 Balotă, N. 2596.
 Bantoș, Ana 1275.
 Bantâș-Kamenski, D. 124.
 Bantâș-Kamenski, N. 643, 681, 2752, 3651, 3711.
 Baptiste, Jean, 1883.
 Baracchi, Bavagnoli Mietta, 3298.
 Barbă, Gheorghe 212, 1436, 2322, 3214, 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
 Barbu, Constantin 678, 842, 1093, 3712.
 Barbu, N. 2078, 3717.
 Bariț, G. 125.
 Basimevi, Varlic 1304.
 Basso, Alberto 2782.
 Batiuşkov, Konstantin, 3776, 3777.
 Bayer, Teofil S. 694, 696, 708, 716, 1410.
 Băcănar, I. 1098, 1873, 3145.
 Băcilă, I. C. 1874.
 Bădăraș, Dan 726, 882, 1485, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1875.
 Bădică, Ion 2851, 2852, 2853.
 Bădina, Ovidiu 1671, 1672, 2024, 2026.
 Băican, Vasile 1879.
 Băiculescu, George 2.
 Băileanu, G. 1099.
 Bălaj, Teofil 2597.
 Bălan, Ion Dodu 126, 1430, 2151, 2855.
 Bălan, Pavel 2856.
 Bălan, Șt. 1486.
 Bălan, Tatiana 399.
 Bălan Mihailovici, Aurelia 767.
 Bălăeț, Dumitru 929, 1430, 2150.
 Bălănescu, Sorina 509, 708, 1899, 3242, 3316, 3637.
 Bălu, Andi 2347.
 Bălu, I. 2077, 2152.
 Bănică, Marian 1767.
 Bărbulescu, P. 588.
 Bătrânu, Nicolae 2857, 2858, 3815.
 Bărlădeanu, Eftimie, arhiereu 1952.
 Bărsănescu, Ștefan 1982, 1983, 1984.
 Becleanu, I. 2079.
 Becleanu-Iancu, Adela 2080.
 Bedreag, C. G. 400, 401.
 Behar, Cem 2476.
 Behring, Eva 2153.
 Bejenaru, Aurel 3839.
 Beke, György 127, 128, 129.
 Beldeanu, Adrian 1195, 3713.
 Bele, Mircea 1677.
 Bengescu, Maria 3714.
 Berca, Ion 1985.
 Berdan, Lucia 2760.
 Bergholz, Fr. Von 635.
 Berindei, Dan 2859.
 Berza, Mihai 130, 131, 132, 286, 1523, 1524, 1546, 2427.
 Beyrer, Arthur 2154.
 Beza, M. 768.
 Bezviconi, G. G. 60, 321, 402, 1880, 3300, 3301.
 Bhose, Amita 931.
 Bianu, Ioan 545, 2580, 3279.
 Bichis, Rodica 2729.
 Bilețchii, N. 2860.
 Bilgin, Salih 867.
 Bistrițeanu, Al. 2428, 2429.
 Bitay, Ilona 133.
 Bîlbă, Corneliu 769, 1678.

- Bîrlea, O. 2770.
 Bîrsan, Cristina 265, 930, 1320, 1321, 1322, 1466, 1822, 1823, 1824, 1953, 1954, 2597, 2598.
 Blaga, Dorli 1679, 1683.
 Blaga, Lucian 932, 933, 1093, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 2861.
 Blanoschii, A. 3798.
 Bloch, Vladimir 3715.
 Boatcă, Silvestru 205, 2477.
 Bobănă, Gheorghe 1684, 1685, 2862, 2863, 3227, 3228, 3504, 3524, 3694.
 Boboc, Alexandru 1686, 1687, 1688.
 Boca Bordei, Ramona, 2864.
 Bochmann, Klaus 41, 156, 187, 404, 423, 1356, 1360, 1569, 1701, 1781, 1945, 1959, 2112, 2129, 2155, 2156, 2599, 2648, 2652, 2682, 3159, 3618, 3786, 3818,
 Bocșan, Nicolae 2600.
 Bodogae, Teodor 705, 1276, 1955, 1956, 1986.
 Bogaci, Gh. 1323, 2865, 2866.
 Bogdan, I. 545, 687.
 Bogdan, Emanuel R. 3.
 Bogdan, Ștefan 1487.
 Bogdan-Duica, G. 666.
 Bogrea, V. 217, 411, 1825, 3147
 Boia, Lucian 2601, 2867, 2868.
 Boiangiu, Maria 758.
 Boicu, Leonid 340.
 Boldișor, Veronica, 2869.
 Boldur-Lătescu, T. 1060, 1100.
 Boldur, A. 134, 341, 636, 1048.
 Bonacker, W. 1881.
 Borănescu-Lahovary, C. 403.
 Bordeianu, Mihai 1324, 2602.
 Born, Robert 404.
 Boroianu, C. 2157.
 Borșa, A. 694, 1071.
 Borș, Lucia 3778, 3779, 3780.
 Borșci, A. 1101.
 Boss, V. 3301.
 Botez, Alice 1413, 1414.
 Botez, Aurel 79.
 Botez, Liliana 667, 1826, 2430, 2478.
 Botez, Mihai P. 1882.
 Botezat, Samuel 704.
 Botezatu, G. 2431.
 Botta, Dan 1689.
 Boureanu, Radu 2603.
 Bourquignon, d'Anville, 1883.
 Boz, Lucian 2062.
 Bratin, Jack 2479.
 Bratu, Savin 2604.
 Brătescu, G. 2065.
 Brătianu, Gheorghe I. 287, 405.
 Brătuleanu, Liviu 266.
 Brâncuși, Grigore 934.
 Brîncuși, Petre 2480, 2481.
 Brînză, Iulia 3302, 3840.
 Breban, V. 2158.
 Breazul, George 2482, 2483.
 Brezeanu, Andrei 4, 2159, 2605, 2753.
 Brucker, Johanna 135.
 Bucur, Marin 2160.
 Bucuța, Emanoil 2870.
 Bulat, T. G. 491, 1884.
 Bulborea, Ion 1525.
 Bulgăr, Gheorghe 637, 638, 2161, 2162, 2163, 2280, 2392, 2871.
 Burada, Teodor T. 847, 870, 878, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2872, 3148.
 Burcă, Gh. 1957.
 Burileanu, H. 3841.
 Busuioceanu, Alexandru 2164.
 Buta, N. 439.
 Buțureanu, V. 3842.
 Buzatu, Constanța 2760.
 Buzatu, Gh. 1752, 1968, 2672.
 Buzilă, S. 2754.
 Buznea, Ovidia Babu 1237.
 Buzuleanu, V. 2048.
 Byck, J. 1488.
 Caldare, Dimitrie 1783.
 Calestru, Vasile 342, 343.
 Călinescu, George 772, 1093, 1690, 2172, 3229, 3303.
 Callieres, Francois Deallieres 3505.

- Callimachi, Scarlat 136, 3715.
 Calotescu-Neicu, A. C. 3599.
 Crevedia, N. 3599.
 Camariano, Nestor 623, 1885.
 Camariano-Cioran, Ariadna 61, 623.
 Câmpăanu, Ilieș 1193, 2381, 2879.
 Candrea, I. A. 2432.
 Căndea, Virgil 678, 686, 692, 693, 695, 697, 700, 704, 709, 713, 753, 754, 755, 757, 758, 760, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 829, 909, 923, 1007, 1039, 1040, 1046, 1193, 1196, 1214, 1217, 1233, 1260, 1308, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1377, 1389, 1390, 1393, 1416, 1489, 1527, 1691, 1692, 1693, 1824, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 2081, 2082, 2174, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2755, 2880, 3150, 3151, 3152, 3153, 3242, 3304, 3817.
 Cantacuzino, Constantin 621.
 Cantacuzino, Ion Mihai 1526, 2049.
 Cantacuzino, Mihai 5.
 Capcelea, V. 1694.
 Caproșu, Ioan 15, 106, 554, 559.
 Căpușan, M. 2878.
 Caracostea, D. 2165, 2433.
 Caradja, Constantin I. 65, 2663, 3716, 3737.
 Caragiale, Matei 29.
 Caraman, Petru 2434, 2435.
 Caranfil, Tudor 3816.
 Caratașu, Mihail 547, 690, 697, 709, 712, 1026, 1214, 1217.
 Cardaș, Gh. 139, 771, 2166, 2581.
 Carra, Jean Louis, 9, 10.
 Cârstea, C. 3230.
 Cartianu, Ana 935.
 Cartojan, Laetiția 2167, 2436.
 Cartojan, Nicolae 2168, 2169, 2170.
 Carussy, Al. 2606.
 Castellan, L. A. 1829.
 Cașu, Igor 2768, 3655.
 Catargiu, Virgil 1695.
 Cazacu, Boris 2171, 2356, 2357.
 Cazacu, Matei 406, 2130, 2876.
 Cazacu, N. 344.
 Cazan, Gh. 1696, 1697, 2607, 2877.
 Ceaicovschi, Gleb 2882.
 Ceașu, M. 3843.
 Celâșev, Boris 1698.
 Cemîrtan, C. 2175.
 Cernenchi, E. 102.
 Cernovodeanu, Paul 11, 66, 103, 140, 141, 142, 267, 407, 547, 678, 679, 680, 682, 683, 686, 690, 691, 696, 697, 704, 705, 706, 709, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 1026, 1028, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1302, 1339, 1345, 1351, 1386, 1836, 1886, 1887, 1888, 2614, 2615, 2616, 3761, 3762.
 Cervescu, V. 124, 143.
 Ceterchi, Ioan 2011.
 Charon, Al. 2756.
 Cheresteșiu, Victor 408, 3154.
 Chiorean, Ioan 548, 2617.
 Chiorescu, Iurie 289.
 Chiriac, Vlad 719, 1837, 1838.
 Chiroșco, V. P. 2437.
 Chirtoagă, Ion 1528, 1529, 1530.
 Chițescu, N. 1958.
 Chițimia, I. C. 2176, 2438, 2618, 2881.
 Chivu, Gheorghe 2177.
 Ciachir, Nicolae 409, 410, 1531, 2083, 2619.
 Cimpoi, Mihai 2178, 2217, 2582, 3155.
 Çobanoğlu, Özdemir 1307, 1309, 1310, 1313, 1314.
 Ciobanu, Gheorghe 2490, 2491.
 Ciobanu, Fulvia 2179.
 Ciobanu, Inga 2207.
 Ciobanu, Lazăr 912, 936, 2180, 2181, 2887, 2888.

- Ciobanu, Nicolae 2889.
 Ciobanu, Radu-Ștefan 144.
 Ciobanu, Ștefan 145, 411, 412, 543, 639, 709, 722, 2182, 2492.
 Ciobanu, Tudor 67.
 Ciobanu, Valeriu 2183, 3630.
 Ciobanu, Veniamin 288.
 Ciocanu, Ion 937, 1102, 1699, 2890, 2891.
 Ciocanu, Vasile 2620.
 Ciocoiței, Mihaela Elena 1103, 2621.
 Cioculescu, Șerban 146, 147, 214, 1197, 1700, 2173, 2184, 2185, 2186, 2187, 2892, 2893, 2894, 2895.
 Ciofu, Valentin 3717.
 Ciopraga, Constantin 1198, 2896, 2897.
 Ciorănescu, A. 3231.
 Cioranescu, George 413, 1839, 1889, 3718, 3719, 3720.
 Ciorba, Valeriu 2205, 2206.
 Ciorte, Iacob 2493.
 Ciorte, Marcela 779, 1701, 1959, 2188.
 Cipariu, T. 780, 781.
 Cires, Lucia 2760.
 Cirimpei, Victor 1532, 2439, 2440, 2883, 2884, 2885, 2886.
 Ciubucciu, Vlad 12.
 Ciuchindel, C. 938.
 Ciulbea, Gh. 1533.
 Ciubotaru, Maria 1890.
 Ciurdariu, M. 148, 290, 1702.
 Ciurea, D. 1534.
 Ciutacu, Ionuț 1993.
 Cizek, Alexandru, 940.
 Cîmpineanu-Cantemir, I. 13.
 Cliveti, Gheorghe 2673, 3638, 3741.
 Cocârlă, Pavel 414, 1535.
 Codreanca, L. 3798.
 Codrescu, Al. 29.
 Codrescu, Iancu M. 1490.
 Cojocar, Teodor 322.
 Colac, Tudor 1104, 2050.
 Coldea, Mihaela 1153.
 Coloșenco, Mircea 920.
 Coman, Ion 1536.
 Coman, Gheută 2898.
 Comișel, Emilia 2441, 2442.
 Comnen-Ipsilanti, Atanasie 549.
 Condrea, Irina 943.
 Conea, Ion 1891.
 Constantin, Gheorghe Ion 668, 669, 670, 1340.
 Constantinescu, Ioana 1078.
 Constantinescu, Miron 149, 2025, 2026.
 Constantinescu, Viorica S. 941, 2899.
 Constantinescu-Iași, P. 415, 416, 417, 2900.
 Constantinescu-Râmnicănu, G. 942.
 Constantiniu, Florin 291, 292.
 Constantinov, Valentin 293.
 Contrea, Florin 2189.
 Corbea, Andrei 1357, 2671.
 Corbu, Adrian 3721.
 Corbu, Haralambie 1703, 1704, 2084, 2190, 2191, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3652.
 Corfus, Ilie 69.
 Cormoș 2902.
 Corlateanu, Nicolae G. 2192, 2193.
 Cornea, Paul 2194, 3608, 3611.
 Corneanu, Gh. 2901.
 Coroban, Aurel 1705.
 Coroban, Vasile 150, 151, 944, 1105, 1084, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2622.
 Corugă, Matei 1238.
 Cosma, Anton 2201.
 Cosma Gheorghe 3722.
 Cosma, Octavian Lazăr 2494, 3310.
 Cosma, Viorel 681, 945, 2486, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2623, 2624, 2757, 2758, 2759, 2909.
 Cosoveanu, Gabriel 1559.

- Costaș, Natalia 3818.
 Costăchescu, M. 203, 551, 2290.
 Costenco, Nicolai 1080.
 Costin, Nicolae 622.
 Coteanu, I. 2203.
 Coteanu, L. 2202.
 Cotelnic, F. 3304.
 Coval, D. V. 2085, 2086.
 Cozmei, Mihai 2515.
 Cozmulici, Alisa 946, 2205, 2206, 2207.
 Crăciun, Corneliu 1537.
 Crăciun, Timofei 1987, 2816.
 Crăciun, Victor 2208.
 Crevedia, N. 3599.
 Crețu, Bogdan 947.
 Crețu, Romeo 2516.
 Crețu, Stănuța 2760.
 Crețulescu, Ioana 1706, 1988.
 Cristei, Tamara 2910.
 Cristian, V. 1538, 1539, 1752, 1968, 2672, 2911, 2912.
 Crișan, Carmen 789.
 Crișan, Constantin 2208.
 Cront, Gh. 2913.
 Cselényi, Béla 694, 1076, 2914.
 Cubleşan, Constantin, 2915.
 Cucerova, E. A. 2209.
 Cucu, Ștefan 2210.
 Cujbă, Sergiu Victor 3781.
 Cunesco, Gheorghe 1106.
 Curticăpeanu, Doina 782, 783, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 1423, 1707, 2211, 2761, 2762, 2653, 2654.
 Cușcă, Valentin 887.
 Cuza, Constantin 2917, 3782.
 Cuzuioc, L. S. 345.
 Cvasnîi Catanescu, Maria 2212.
 D'anville, J. B. 1892.
 Dabija, Nicolae 268, 269, 418, 756, 1708, 3783, 3784, 3785.
 Daicoviciu, Constantin 149.
 Dan, Nasta 3788.
 Dan, Pavel 2027.
 Dan, Theodor Th. 2919.
 Danilescu, Ion 3207.
 Dapontès, Constantin 3631.
 David, P. I. 419, 492, 1540.
 Dârul, M. D. 420.
 Decei, Aurel 270, 1341, 1840.
 Demény, L. 323, 687, 1239, 1240, 2583, 2584, 2920, 2921.
 Demény Lidia A. 1240.
 Demetrescu, Dragomir 105.
 Denize, Eugen 1893, 1894.
 Densușianu, Aron 2213.
 Densușianu, Ovid 784, 2214, 2215.
 Dergaci, Nicolae 493, 2625, 2626, 3846.
 Desgraves, Louis 3632.
 Diaconescu, Emil 1241, 2087, 2922.
 Diaconescu, M. 154.
 Diaconu, Ioan I. 955.
 Dima, Alexandru 2923.
 Dimitrescu, Florica 2216.
 Dimitriu, D. 1506
 Dimitriu, I. G. 3282.
 Dinescu, Viorica 1841.
 Dinulescu, C. 1541, 2932.
 Djuvara, Neagu 1342, 1542, 1713, 1714.
 Dmitriev, P. 2933.
 Doboș, Aurel 2627.
 Dobre, Aneta 1436, 2322, 3214, 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
 Dobre, Alexandru 2934.
 Dobre, Gheorghe 2028, 2628.
 Dobrișan, Nicolae 1842.
 Docan, Nicolae 70.
 Dodiță, G. V. 678, 752, 2218.
 Dodon, E. G. 1108, 2444.
 Dodu Bălan, Ion 1430.
 Dogaru, Maria 3772.
 Dolgan, Mihail 956.
 Dolgorukov, P. 3283.
 Donici, A. 3576, 3580, 3601, 3606, 3609, 3610.
 Dragnea, Radu 1715.

- Dragnev, Demir 107, 421, 1394, 2088, 2768, 3167, 3655.
 Dragoș, Clara Liliana 1492.
 Drăgan, Mihai 2936.
 Drăganu, N. 786.
 Drăghici, Manolachi 294.
 Drăgoi, Gabriela 2760.
 Dron, Ion 850.
 Druță, Ion 3786.
 Dulciu, Dan Toma 684, 1417.
 Dumbrava, Maria 3819.
 Dumbrava, Vasile 41, 156, 187, 404, 1356, 1360, 1569, 1701, 1781, 1945, 1959, 2112, 2129, 2156, 2648, 2652, 2682, 3159, 3618, 3787, 3819.
 Dumbrăveanu, Andrei 2937.
 Dumistrăcel, Stelian 2220.
 Dumitrescu, Dinu 1343.
 Dumitrașcu, Marius 2219.
 Dumitrescu, Gh. 1418.
 Dumitrescu, Petre 1716, 2630, 2631.
 Dumitrescu, S.-C. 157, 158.
 Dumitrescu-Bușuleanga, Zoe 2517, 2518, 2632, 2633, 2634, 3168.
 Dumitrescu-Codreanu, Lucia 1717.
 Dumitrescu, Suzana-Carmen 74, 732, 986, 996, 1425, 1430, 1438, 1439, 1739, 1785, 1819, 2074, 2104, 2150, 2159, 2187, 2319, 2332.
 Dumitriu, Dana 159.
 Dumitru, Maria-Luiza 1043.
 Dumitru, Nicu 2939.
 Dunăreanu, Ion D. 2940, 2941.
 Duțu, Alexandru 679, 680, 682, 683, 686, 690, 691, 697, 704, 705, 706, 713, 714, 715, 716, 727, 757, 787, 911, 957, 1109, 1302, 1339, 1344, 1345, 1351, 1545, 1844, 1845, 2089, 2090, 2091, 2221, 2222, 2223, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641.
 Duzinchevici, D. 3311.
 Duzinchevici, Gheorghe 71.

- Dvoicenko-Markov, D. 422.
 Dvoracek, Maria 1994.
 Edroiu, N. 2942.
 Ehrhard, M. 3506, 3507, 3523.
 Ejov, N. N. 2051
 Elian, Alexandru 1546.
 Emilian, M. 3788.
 Ene, Virgiliu 2225.
 Eremia, Ion 423, 590, 728, 1547.
 Ermuratski, V. N. 160, 1718, 1719, 1720, 2816.
 Esinencu, Nicolae 3789.
 Eșanu, Andrei 14, 16, 17, 22, 72, 94, 115, 116, 161, 162, 295, 296, 297, 298, 324, 346, 369, 421, 424, 425, 453, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 694, 702, 729, 788, 1090, 1092, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1477, 1493, 1548, 1549, 1684, 1703, 1704, 1895, 1896, 1897, 2007, 2084, 2093, 2094, 2190, 2440, 2529, 2585, 2586, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 3208, 3228, 3309, 3504, 3524, 3729, 3758, 3760, 3854.
 Eșanu, Valentina 16, 17, 72, 161, 297, 298, 324, 346, 425, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 694, 702, 729, 1090, 1092, 1110, 1113, 1115, 1493, 1549, 195, 1896, 1897, 2093, 2094, 2585, 2586, 2647, 3208, 3729.
 Evans, R. J. M. 3633, 3634.
 Fassel, Horst 2943.
 Fayyolle, F. 2943.
 Fedorenco, Victoria 502, 3790.
 Feodorov, Ioana 678, 760, 789, 790, 791, 1337.
 Felea, Alina 730.
 Ferent, Iosif 1960.
 Fetiş, Fr. J. 2780.
 Filimon, Liviu V. 1989.
 Filip, Gh. 1712.
 Filip, Tănase 2226.

- Filipașcu, Alexandru 958, 2052.
 Firan, Florea 1507.
 Firmin-Didot, Ambroise 3730.
 Firu, I. 1669, 1721.
 Floca, I. 1995.
 Florea, V. 503, 3234.
 Florea-Rariște, D. 163, 214, 1116.
 Florescu, Florea Bobu 1117, 2446.
 Floru, I. S. 2781.
 Fluturel, Vasile 2944.
 Fochi, Adrian 2447.
 Focseneanu, I. 325, 687.
 Fomin, Serghei 2945, 3731, 3763.
 Fonton, Charles 874.
 Fotino, Dionisiu 299.
 Frimu, A. M. 3851.
 Frisch, Helmuth 2227.
 Frunză, M. 2228, 2946.
 Frunze, V. 2459.
 Fugariu, Florea 1253.
 Gabor, Gabriela 2947.
 Gáldi, Ladislau 2229, 2230.
 Gall, Ernő 2026.
 Gane, C. 47, 507.
 Gane, Emil 3235.
 Gaster, M. 792, 2231.
 Gatti, Giudo 2782.
 Gavrilă, Dana 2138.
 Găzdaru, D. 411.
 G. B. 731.
 Gelelețu, Mihai 2232.
 Georgescu, Ioan, 713, 1388, 1395.
 Georgescu, N. 164, 3238.
 Georgescu, Ștefan 165.
 Georgescu, Valentin Al. 1029, 1037, 1722, 1723, 1996, 2029.
 Georgescu, Vlad 2098.
 Georgescu-Ionescu, Elena 3715.
 Gerber, Ernst Ludwig 2783.
 Ghenadie, al Râmnicului 3237, 3238.
 Gheorghe, Gh. 588.
 Gheorghiu, Mihnea 166, 2095, 2096, 2097, 3792, 3793, 3820, 3821, 3822.
 Gheorghită, Ilie 2587, 2588.
 Gheorghită, Ion 3791.
 Gherghel, Valeriu 1724.
 Gherman, Alin-Mihai 959, 2648.
 Ghermani, Dionisie 2784.
 Gheție, Ion 1118, 2233, 2234.
 Ghibănescu, Gheorghe 18, 19, 20, 64, 300, 303, 2062, 2347.
 Ghibu, Octavian 793.
 Ghideanu, Tudor 843, 1725, 1726, 3169.
 Ghilaș, Victor 505, 506, 1119, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2528, 2529, 2948.
 Ghilescu, Gh. 1997.
 Ghimpeșcu, Spinu 1120.
 Ghircoiasiu, Romeo 2449, 2530, 2531, 2532.
 Ghișe, Dumitru
 Ghiță, S. 1710.
 Giosu, Ștefan 1468, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2250.
 Giurescu, Constantin C. 21, 73, 74, 167, 168, 169, 560, 1121, 1122, 1192, 1199, 1495, 2649, 2949.
 Giurescu, Dinu C. 168.
 Gînju, Traian 2950.
 Goci, Aureliu 919, 2242.
 Gostar, Nicolae 1550.
 Gogoneață, Nicolae 577, 714, 1406, 1710, 1727, 1728.
 Gonța, Al. A. 170.
 Gonța, Gheorghe 1998, 2951.
 Gorbatoșchi, Maria 561.
 Gore, Gh. 171.
 Gorciu, G. I. 1123, 1898.
 Gorovei, A. 2451.
 Gorovei, Ștefan S. 22, 23, 24, 75, 172, 427, 698, 1124, 1419, 3764.
 Grama, Dumitru 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008.
 Granin, Daniil 3794.
 Grasshoff, Helmut 504, 507, 508, 3312, 3313, 3314, 3635.

- Grati, Aliona 2207.
 Graur, Al. 2952.
 Greceanu, Radu 624.
 Grecescu, Const. 631.
 Gregorian, Mihail 621, 631.
 Grigor, Viorica 2533.
 Grigoraș, Em. C. 836, 844, 902, 922, 960, 1242, 1421, 1422, 1432, 1496, 1729, 1730, 1733, 1961, 2062, 2243, 2244, 2245, 2650, 2954, 3636.
 Grigoraș, N. 25, 1551, 2953, 3170.
 Grosu, Aneta 428.
 Grozea, Lucian 845, 1731.
 Gugu, Elena 2955.
 Guasco, Octavien de 3239, 3240, 3284, 3567.
 Guboglu, Mihail 1346, 1847, 1848, 2452.
 Gulian, C. I. 1071, 1079, 1081, 1125, 1427, 1732, 2956, 2957.
 Guțu, Gheorghe, 1078.
 Habenicht, Gottfried 2534.
 Hadârcă, Ion 2246.
 Haidarlî, Dan 76, 271, 301.
 Haleș, Nelu-Alexandru 671.
 Halichias, Ana-Cristina 1043.
 Hammer-Purgstall, Josif von 1347, 1348, 2651.
 Hămuraru, Filimon 850.
 Handrabura, L. 2453.
 Haneș, Petru V. 1243, 1349, 1350, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251.
 Haneș, Vasile V. 2335.
 Hanța, Alexandru 2252, 2253.
 Harea, Mihail 509, 1899, 3242, 3316, 3637.
 Harea, Vasile 173, 174, 175, 176, 509, 708, 1553, 1554, 1555, 1899, 2254, 2255, 2256, 3242, 3243, 3315, 3316, 3637.
 Hașdeu, Alex. 1733.
 Hașdeu, B. P. 750, 794, 1126.
 Hațegan, Ion 272.
 Haupt, Gh. 691, 1038.
 Hăjdeu, B. Petriceicu 785.
 Hâncu, Andrei 1127, 2454.
 Hâncu, Cristina 1552.
 Hâncu, T. 850.
 Heitmann, Klaus 2652.
 Herbst, C. 1901.
 Herold, Christian 706, 1295, 1296.
 Hilt, V. 1902, 2099.
 Hodosi, Iosif 694, 706, 1300, 1301.
 Hoff, H. 3317.
 Hoffman, P. 1128.
 Holban, Maria 326, 687, 1078, 1129, 1130.
 Holban, T. 347.
 Horhoianu, Petre 1962.
 Hropotinschi, Andrei 1437, 2257, 3697, 3796.
 Hughes, Lindsey 3477.
 Husar, Al. 177.
 Iancu, M. 1903, 1922.
 Ianoși, Ion 1734.
 Ifrimescu, Radu 2958.
 Iftimi, Sorin 3765, 3854, 3855.
 Iftimovici, Radu 2053.
 Ilescu, Ion 2100, 2101, 2102.
 Ilescu, Victor 1735.
 Ilieș, Aurora 795.
 Ilinski, Ivan 642, 643, 690, 696.
 I. M. K. 1490.
 Inalcik, Halil 678, 679, 680, 682, 683, 686, 690, 691, 704, 705, 706, 713, 714, 715, 1302, 1339, 1351, 2657.
 Ioan, Petru 796, 2959.
 Ionașcu, I. 588.
 Ionașcu, Viorica 2031.
 Ionescu, Anca Irina 713, 1390, 1391, 1393, 1396, 1397, 1398, 1964, 2258, 2259, 2653.
 Ionescu, Christian 2787.
 Ionescu, Cornel Mihai 791, 961, 1469, 1736, 1737, 1738, 2960.
 Ionescu, Elena 563.
 Ionescu, Ion 2456.
 Ionescu, Ștefan 302.

- Ionescu, Virgil 1556.
 Ionescu-Gulian, C. 1739.
 Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana 2260.
 Ionișă, Gheorghe 327.
 Iordan, A. 3243.
 Iordan, Iorgu 217, 627, 1098, 2261, 2262, 2788, 3145.
 Iorga, M. 1418.
 Iorga, Nicolae 26, 77, 108, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 203, 303, 348, 349, 411, 429, 430, 439, 510, 564, 565, 696, 732, 1188, 1189, 1190, 1218, 1244, 1298, 1352, 1353, 1438, 1557, 2050, 2178, 2263, 2264, 2265, 2264, 2265, 2266, 2290, 3171, 3172, 3173, 3174, 3507, 3732, 3733, 3734, 3735, 3860, 3861-
 Iorga, Liliana N. 1190.
 Iorgulescu, Anca 2267.
 Iosipescu, Sergiu 27.
 Ioța, V. 2032.
 Ioviță, Vlad 3823.
 Irimia, Mihaela 2659.
 Irmscher, Johannes 1354.
 Isac, Virginia 566.
 Iscru, Gheorghe D. 186.
 Istrate, Gavril 2271.
 Istrate, Ion 962, 2272, 2273.
 Istrati, Corneliu 68, 104, 550.
 Istru, B. 2961.
 Ivan, Ioan 1131.
 Ivănescu, George 1740, 1741, 2274.
 Ivanov, Igor 1487.
 Ivanov, Leonte 3209, 3210, 3213, 3281.
 Ivasiuc, Alexandru 2963.
 Ivașcu, George 2660, 2661, 2962.
 Joița, Monica 1558, 1559, 2662, 3736.
 Joltea, A. 3176.
 Joncquière, M. de 706, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294.
 Jones, W. Sir 1355.
 Juc, Victor 188, 1742.
 Junghietu, Efim 2964, 2965.
 Kellog, F. 2664.
 Kidel, Al. 431, 511, 1132, 2665, 3211, 3273, 3793.
 Kevin, L. 2659.
 Kogălniceanu, Mihail 625, 632, 1219.
 Köllö, Károly 694, 1076, 1133, 2666, 3177.
 Korolevski, Svetlana 451, 622, 677, 719, 734, 783, 937, 947, 956, 959, 988, 989, 997, 1014, 1104, 1338, 1532, 1594, 1623, 1748, 1781, 1838, 1895, 2217, 2275, 2372, 2385, 2620, 3160, 3826.
 Koutna, M. 3919.
 Kreuter, Peter Mario 2790.
 Kroner, Michael 3178.
 Kulacova, L. 3244, 3604.
 Kurat, Akdes Nimet 350, 351, 562, 644.
 Kvasil, B. 2797.
 Lari, Leonida 3795.
 Lascu, Nicolae 672.
 Lăudat, I. D. 189, 190, 198, 352, 735, 963, 1245, 1497, 1498, 1499, 1560, 1561, 1849, 1850, 2103, 2276, 2277, 2278, 2279, 2668, 2669, 2966, 2967, 3180, 3181, 3182, 3183, 3862.
 Lazăr, Alex 1134.
 Lazăr, Liudmila 1562.
 Lazăr, Teofil 1743.
 Lazăr, Valeriu 3179.
 Lazea, Alvina 547, 690, 697, 709, 712, 1026, 1214, 1217.
 Lazea, Emil 697, 709, 712, 1213, 1214, 1216, 1217.
 Lăptoiu, N. 3738.
 Lăzărescu, Radu 693, 1082.
 Lecca, Octav-George 28, 29.
 Leger, L. 3660.
 Legrand, E. 2670, 3631.
 Leibniz, G. W. 1744.
 Lemny, Stefan 78, 191, 736, 798, 875, 888, 964, 1135, 1356, 1357,

- 1358, 2671, 2672, 2673, 3212, 3245, 3616, 3638.
 Leonte, Liviu 2274.
 Lepși, D. 1905.
 Lepși, Iosif 1906.
 Leșcu, Anatol 109, 110.
 Levit, Efim 1563.
 Lipcan, M. I. 965.
 Lister, R. 1907.
 Liu, Nicolae 567, 2674, 2675.
 LN., A. 966.
 Locusteanu, N. 679, 836.
 Loghin, Constantin 2281.
 Lotreanu, Ion 1136, 1745, 2968.
 Lozinsky, G. 3508, 3509, 3639.
 Lozovan, E. 192, 328, 353, 432, 433, 690, 691, 714, 719, 721, 1030, 1031, 1407, 1408, 1746.
 Lovinescu, Vasile 48.
 Luburici, Momcilo 2676.
 Lungu, Ion 967, 1747, 3824.
 Lungu, Magdalena 1908.
 Lungu, V. 1564.
 Lupan, Andrei 968.
 Lupan, Ștefan 1748.
 Lupaș, Ioan 30, 1564, 2282.
 Lupchian, Gabriela 2535.
 Lupu, Emil 79.
 Macrea, Dimitrie 2283, 2969.
 Madan, Gheorghe 737, 1138, 1139, 1359, 1399, 2970, 2971, 3796, 3797.
 Maftai, A. 1506.
 Maftai, Ionel 1500.
 Majewski, M. 1733.
 Maicov, L. N. 3213, 3214.
 Malița, Mircea 1830, 2677.
 Manea, Teodora 889.
 Maner, Hans-Christian 1360, 2678.
 Maniu, Leonida 175, 509, 1140, 2256, 3637.
 Manolescu, Nicolae 969, 970, 2130.
 Manolescu, Oana 3184.
 Manu, Emil 1501, 2972, 2973.
 Manu, Ion Sava 1852.
 Marcea, Pompiliu 1141.
 Marcu, Alessandro 2798.
 Marcu, L. P. 2009.
 Marcu, Mihaela 2267.
 Mardare, M. 1142.
 Mareș, D. 2054.
 Marin, Constantin 799, 800.
 Marin-Curticapeanu, V. 2285.
 Marin, Dumitru 2974.
 Marin, V. 678, 752.
 Marinescu-Himu, Maria 754, 755.
 Marinescu, F. 15, 80, 106, 559.
 Marinescu, Iul. 329.
 Marinescu, Paul-Claudiu 1853.
 Markov, Walter 434.
 Marta, Mihai 2130.
 Matcovschii, Alexandrina 2679, 2680, 3798.
 Matei, Al. 553, 2681.
 Matei, Ion 273, 1854.
 Matei, Valeriu 193.
 Matei-Săvulescu, Aura 1749.
 Matvei, Valeria 194.
 Maxim, Ion 971.
 Maxim, Mihai 195, 568, 569, 570, 651, 706, 1361, 1567, 2034, 2799.
 Mazilu, Dan Horia 196, 305, 306, 435, 738, 801, 802, 803, 804, 919, 922, 972, 973, 1246, 1432, 1566, 1855, 1909, 2010, 2104, 2105, 2169, 2182, 2286, 2800.
 Mavrocordato, Al. G. 304, 356.
 Măciucă, Constantin 197, 198, 1072, 1073, 1074, 1075, 1137, 1427, 2975.
 Mănescu, Ioan N. 3766.
 Mănescu, Jean-Nicolas 3768.
 Mănucă, Constantin 200.
 Mărgineanu, Ion 330.
 Măciu, Mircea 1568.
 Mânăscuță, Ion 1811, 2976.
 Mârza, Iacob 2682.
 Mârza, Radu 739.
 Mehmet, Mustafa A. 357, 626.
 Melchisedec, Ștefan 81.

- Mesut, Gemil 2489.
 Meurs, Wilhelmus Petrus van 201, 1569
 Micu, Dumitru 2130, 2287.
 Micu, Samuil 1570.
 Mioreanu, Costin 2549.
 Mihail, Paul 436, 805.
 Mihail, Zamfira 2288.
 Mihalache, Andi 3864.
 Mihăescu, Ion 2232.
 Mihăilă, Gheorghe 202, 1362, 3246, 3320.
 Mihăileanu, Iulia 31, 512.
 Mihăilescu, Dan 975.
 Mihăilescu, Florin 189, 2130.
 Mihăilescu, Gabriel 974.
 Mihăilescu, N. Șt. 1486.
 Mihăilescu, Vintilă 695, 1078, 1183, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 2457, 2458, 2683.
 Mihălcescu, Constantin 2106.
 Mihoc, Vasile 1965.
 Mihordea, V. 571, 1571, 2684, 3247.
 Milca, Andrei 976, 977.
 Millar, A. 1297.
 Miller, G. F. 1059, 1064.
 Minea, Ilie 32, 83, 84, 85, 203, 439, 673, 1200, 1363, 1750, 2290, 2291.
 Miron, Paul 806, 978, 979, 2291.
 Mitileneu, M. 589.
 Mitru, Nicolae 1400, 1966.
 Moceanu, Ovidiu 2803.
 Mohov, N. A. 204.
 Moisesescu, Titus 2292.
 Moisil, Fl. 826.
 Moldovan, Dragoș 807, 980, 981, 982, 1470, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298.
 Moldoveanu, Nicu 2536.
 Monnier, J. 2804.
 Morăraș, V. 2978.
 Morariu, Leca 2299, 2977.
 Moraru, Al. 1143, 1967.
 Moraru, Mihai 808, 983, 984, 2300.
 Motogna, Victor 87.
 Mourre, M. 86.
 Munteanu, Constantin 2685.
 Munteanu, Ion 572, 2055, 2979, 2980.
 Munteanu, Ion Alexandru 2979.
 Munteanu, M. P. 204, 2981, 2982.
 Muraviov, V. 3798.
 Murărașu, D. 1227, 1572.
 Mureșan, Camil 1573, 1574, 2708.
 Murgescu, Bogdan 88, 651.
 Murnu, George G. 549, 2301.
 Mușat, Maria 205, 1575.
 Musicescu, Maria-Ana 3740.
 Mutașcu, Dan 2983.
 Muthu, Mircea 985, 1576, 1751, 2302, 2303, 2304, 2305, 2984.
 Mylius, C. 3569.
 Nandriș, Grigore 688, 721, 2805.
 Nanu, Ion Sava 2107, 2985, 2986.
 Nardich, G. 3321.
 Nasrallan, Joseph 809.
 Nasta, Mihai 770.
 Nastasiu, Vasile 2987.
 Naum, Teodor A. 439.
 Nazar, Valeriu 740, 1145, 2686.
 Năstase, Dumitru 3769.
 Năsturel, Petre Ș. 1144, 3770.
 Neamțu, Octavian 1577, 2035.
 Neculce, Ion 89, 111, 112, 113, 114, 627, 628, 629, 630.
 Nedelcea, Tudor 1146, 3664.
 Nedret, Mahmut 1851, 2284.
 Negrici, Eugen 810, 2306, 2307.
 Negru, Nina 2988.
 Negruzzi, C. 206, 207, 208, 694, 1059, 1064, 3248, 3576, 3580, 3600, 3605, 3607, 3610, 3612.
 Nemișescu, Ioan 694.
 Netea, Vasile 1147, 1148, 1578, 1579, 1580, 1581, 2989.
 Netolitzky, F. 1149.
 Neumann, V. 1752, 1968.
 Nichita, D. 411.
 Nichita, Vasile 2036.

- Nicodim, patriarhul României 307.
 Nicola Ion, 274, 1151.
 Nicolae, Florentina 437, 692, 1042, 1043, 1044, 1045, 1047, 1050, 1051, 1915, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2687.
 Nicolae, O. 1357.
 Nicolae-Văleanu, I. 2037.
 Nicolaescu, Miron 1089, 3186, 3187.
 Nicolau, A. E. 2056.
 Nicolau, Petre 1679, 1683.
 Nicolescu, Corina 2117.
 Nicula, Ioan 1063.
 Niculescu, Al. 2319, 2991.
 Negrici, Eugen 810, 2306, 2307.
 Nelson, J. W. 209.
 Nicolescu, Miron 210, 1064.
 Niculescu, I. G. 211.
 Nijloveanu, Ion 1150, 1582.
 Nistor, Ioan I. 3188.
 Niță-Danielescu, Daniel 359.
 Nițu, George 2320, 2990.
 Noica, Constantin 1093, 1753, 1754, 2321, 2537.
 Norocel, Epifanie 1969.
 Novac, Anton 2688.
 Novicov, N. I. 212, 2322, 3249.
 Obreja, Al. 2992.
 O'connell, John Morgan 2538, 2539.
 Odobescu, Al. 558, 741, 1583.
 Odochiciuc, Victor 1755, 2459.
 Oișteanu, Andrei 1756.
 Olărescu, Dumitru 3825, 3826.
 Olosz, Katalin 1152, 2460.
 Olteanu, Ștefan 1153.
 Onicescu, Octav 2641.
 Onu, Liviu 2357.
 Oprea, Ioan 1757.
 Oprea, N. 2993.
 Oprescu, Dan 1758.
 Ornea, Zigu 1220.
 Oroveanu, Mihai 2011.
 Osadenco, Ion 2689, 2690, 2691, 2692, 3323, 3699.
 Ostin, Nicolae 1584, 2057.
 Oțetea, N. 213, 286.
 Paiu, Constantin 197.
 Palade, Vasile 1970.
 Panait, Panait I. 33, 275, 302, 438.
 Panaitescu, P. P. 34, 203, 214, 215, 308, 331, 411, 439, 440, 685, 742, 905, 906, 910, 911, 916, 986, 987, 1201, 1427, 1586, 1916, 1917, 2108, 2109, 2323, 2324, 2325, 2326.
 Panaitescu, Silvia 2109.
 Panaitescu, Sc. 1917.
 Pană-Oltean, Roxana 2994.
 Pandrea, Petre 694, 1070, 1071, 1079, 1081, 1083.
 Pantazi, R. 1710.
 Pânzari, S. G. 160.
 Papacostea, Șerban 103.
 Papacostea, Cezar 217, 411.
 Papacostea, Victor 216, 309.
 Papadopol, Paul I. 2238, 2693.
 Papadopol-Calimah, Alexandru 1918.
 Papahagi, M. 2762.
 Papahagi, V. 573.
 Papiu-Ilarian, A. 694, 1061, 1919.
 Papoiu, Lizica 513, 3215.
 Papu, Edgar 1759, 2995.
 Parasca, Pavel 1587.
 Paron-Florișteanu, Doina Anca 876.
 Pavelescu, Gh. 1760.
 Pascaru, Petru 2012.
 Pascu, George 217, 218, 411, 674, 1067, 1155, 1156, 1920, 2110, 2694.
 Pascu, Ștefan 149, 219, 220, 1588, 1589, 2111.
 Pașca, Ștefan 811, 2695.
 Patraș, Antonio 988.
 Paul, Z. 214.
 Paulin, M. 2714.
 Pavel, D. 2038.
 Pavelescu, Gh. 1760.
 Pavelcu, Vasile 882, 1485, 1666, 1670, 1875.

- Pavlicencu, Sergiu 989.
 Pârâianu, Răzvan 2112.
 Pârvolescu, Andrian 2329.
 Păcurariu, D. 1585, 2996.
 Păltânea, Paul 115, 116.
 Pătrașcu, Ion 91.
 Păun, Octav 2461, 2997.
 Păunescu, Ilie 2998.
 Pecican, Ovidiu 990, 2330.
 Pekar, Lempereur Alain 3505.
 Pelin, Valentina 679, 683, 686, 692, 694, 696, 697, 699, 704, 706, 713, 714.
 Percek, A. 2999.
 Pérez, Odilas G. 3000.
 Perpessicius 214, 2062, 2162, 2327, 2331, 2332, 2462.
 Peticel, Viorica-Despina 2540.
 Petculescu, Constantin 3189.
 Petrescu, Ghenadie 589.
 Petrescu, Ioana Em. 991.
 Petrescu, Nicolae 2463.
 Petrovanu, Magda 2060.
 Petroveanu, Mihail 2333.
 Petrovici, Emil 2334.
 Petrovici, I. 2335.
 Peyfuss, Max Demeter 310.
 Philippi, Paul 311.
 Philippide, Al. 1590.
 Picul', Valentin Savvici 3799.
 Pienescu, G. 919.
 Pippidi, Andrei 130, 312, 332, 333, 760, 1193, 1202, 1471, 1523, 1524, 2113, 2696, 3741.
 Pippidi, D. M. 1078, 1157.
 Piru, Alexandru 812, 992, 1439, 1690, 1856, 2130, 2172, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 3003, 3004, 3005.
 Piteșteanu, Gherasim 221.
 Pițurcă, Aurel 1591.
 Platon, Alexandru-Florin 191.
 Platon, Gh. 2114.
 Platon, Ioan 2013.
 Plămădeală, Ana-Maria 3823.
 Plămădeală, Antonie 1971.
 Ploeșteanu, Grigorie 1158, 1364, 1365, 1366, 1367, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708.
 Plugaru, Ștefan 514.
 Poghirc, Cicerone 1761, 2341, 2342.
 Pogolșa, Lilia 334, 360, 361, 574, 1592.
 Pomescu Gilly, A. 1368.
 Pomian, Ștefan 1972.
 Pontea, Emil 1715.
 Pop, E. 1502, 1503.
 Pop, Ioan-Aurel 2709.
 Popa, Gheorghe 813, 1973.
 Popa, Mircea 2710.
 Popescu, Adrian N. 2115.
 Popescu, Alexandru 2711, 2712, 3006.
 Popescu, Ion Mihail 3007.
 Popescu, L. 1418.
 Popescu, Lorin 3872.
 Popescu, Magdalena 1081, 1086.
 Popescu, Manuela 2031.
 Popescu, Marian 993.
 Popescu, Marin Matei 2806.
 Popescu, Radu 631.
 Popescu-Gogan, Petre 1504.
 Popescu-Județ, Eugenia 276, 313, 442, 680, 877, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547.
 Popescu-Sirețeanu, Ion 1593.
 Popescu-Spineni, I. 1159, 2014.
 Popescu-Spineni, Marin 1921.
 Popișteanu, C. 3187.
 Popovich, N. 994.
 Popovici, Ciprian 35.
 Popovici, D. 2343, 2548, 2549.
 Popovici, I. 1903, 1922.
 Popp, V. 814.
 Porcescu, Scarlat 1160, 3873.
 Porțeanu, Alexandru 3191.
 Posescu, Al. 1440.

- Poslușnicu, Mihail Gr. 2550, 2551, 2552.
 Postolache, Gheorghe 3014.
 Poștarencu, Dinu 36, 92, 222, 314, 443, 444, 445, 446, 515, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3324, 3874.
 Potlog, Vladimir I. 447, 448, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 3015, 3016, 3017.
 Predescu, Lucian 1161, 2344, 3018.
 Proca, Maria 225.
 Protopopescu, Alexandru 2345, 2346.
 Protopopescu, Dragoș 2347, 3019.
 Preajbă, S. 3250.
 Pseudo-Amiras 632.
 Pumnul, Aron 1162, 1249.
 Purice, M. P. 995, 2193, 2464.
 Pușcariu, Sextil 2348, 2349, 2350.
 Rabinovschi, C. 1991.
 Radec, Galina 37, 3020.
 Radian, Sanda 2351.
 Rados, Leonidas 1601.
 Radojičić, Djordje Sp. 1923.
 Radu, Homer 223, 1762.
 Radu, Raisa 223, 815.
 Radu, Vasile 224.
 Rădulescu, C. 3371.
 Rădulescu, I. 1901.
 Rădulescu, M. 816, 2352.
 Rădulescu, Mihai Sorin 38.
 Răileanu, Vitalie 817.
 Rămureanu, Ioan 1974.
 Rău, Alexe 2716.
 Răzeșul, Șerban Al. 315.
 Râmbu, Nicolae 1763.
 Resmeriță, Alex 39.
 Reșceanu, Ștefan C. 1472, 1975.
 Rezachevici, Constantin 40, 93, 94, 95, 1602, 3742.
 Ricman, E. 2865.
 Roatiș, Florian 2718.
 Roman, Ion 3021.
 Roman, Toma 3022.
 Romanescu, Marcel 2719.
 Rotărașu, Ludmila 974.
 Rotaru, Ion 997, 1976.
 Rosetti, Al. 996, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 3023.
 Roșca, Ion 1764.
 Roșu, Nicolae 3024.
 Rotaru, Ion 818, 1428, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365.
 Rotaru, Rodica 2169.
 Rudneanu, Constantin 1977.
 Ruffini, Mario 1924, 1925, 2807.
 Runcan, Simona 907, 1424.
 Russev, Eugen 362, 1718, 2366, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030.
 Rusnac, Larisa 449, 450, 3031.
 Ruseț, I. 3025.
 Russo, D. 576, 2367.
 Ruști, Doina 998.
 Rusu, Ioan 1250, 1603.
 Rusu Andrei 2169.
 Rusu, G. 2015.
 Rusu, Vitalie 843, 1725.
 Ruzé, Alain 363.
 Sacerdoțeanu A. 364, 1604.
 Sachelarie, Ovid 2016.
 Salvo, Maria de 3477.
 Samarian, Pompei Gh. 2058.
 Sandu, Ion 225, 1926, 1927, 3193.
 Samoșkin, Veaceslav 451.
 Sasu, Aurel 2761, 2762.
 Sava, Iosif 2517, 2518.
 Savu, Al. 1928, 3032.
 Sălăvăștru, Constantin 819, 820.
 Sălcudeanu, Nicoleta Maria 999.
 Săndulescu, A. 2368.
 Sărățeanu, L. 3033.
 Săulescu, Gheorghe 704, 3801.
 Sâmboteanu, C. I. 335, 3034.
 Sângeorzan, Zaharia 2383.
 Sbiera, Eduard 226.
 Sbierea, I. G. 2369.
 Scarlat, Mircea 2370.
 Scheel, Heinrich Hg. 2721.
 Scheleru, Ion 1163, 1505.

- Schianu, Octavia 2142.
 Schiau, Octavian 1000, 3035, 3036, 3037.
 Schifirneț, Constantin 2371, 2720.
 Schuster, Paul 2116.
 Sclifos, Valeriu 2372.
 Scriban, August 2373.
 Secte, R. 3038.
 Semionov, I. 3827.
 Sever, Alex. 197.
 Sficlea, Victor 1929, 1930, 1931, 3039, 3040.
 Shiloan, Amnon 2555.
 Silihdar, Findıklılı Mehmed-aga, 646.
 Silistratu, N. 3041.
 Simionescu, Constantin 227, 1932, 2059, 2722, 3042, 3043.
 Simionescu, Cristofor I. 2060.
 Simionescu, Ioan 228, 229, 230.
 Simionescu, Paul 231, 1607.
 Simonescu, Dan 452, 744, 821, 1765, 2117, 2169, 2378, 2808, 3044.
 Simota, Algeria 2809.
 Sion, George 299, 678, 697, 751, 1212, 1221.
 Sion, Ion 96.
 Siruni, H. Dj. 279.
 Sîrbu, Corneliu 1401.
 Sîrbulescu, Marin 2379, 2380.
 Skelton, R. A. 1877, 1878.
 Slușanschi, Dan 683, 685, 692, 693, 694, 700, 885, 1046, 1052, 1082, 1091, 1092, 1164, 1193, 1254, 1311, 1331, 1336, 1857, 2210, 2381, 2723.
 Smărăndescu, Vasile 2466.
 Smirnov, Noe 3045.
 Smith, G. S. 1032.
 Soare, Dumitru 231.
 Socolic, V. P. 335.
 Sofronie, V. 2382.
 Solcanu, Ion 2467.
 Sora, Gh. 3046.
 Sorescu, Roxana 1001.
 Sorohan, Elvira 822, 914, 1002, 1003, 1004, 1166, 1506, 1766, 1768, 2383, 2384, 2385, 2810, 3047, 3048, 3049, 3050.
 Spănu, Vlad, 4, 2753.
 Spinei, Victor 579, 647, 2673, 3638, 3741.
 Spiridon, Monica 3051.
 Stanciu, Valeriu P. 823, 2386.
 Spiru, Gr. 3875, 3876.
 Stahl, Paul H. 1766, 2386.
 Stănculescu-Bîrda, Alexandru 232, 2118.
 Stănel, Ion 2811.
 Stănescu, C. 3052.
 Stănescu, Eugen 1508, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1669, 2119, 3053.
 Stănescu, Nichita 1005.
 Stefanov, Nicolae 1616, 2120.
 Stere, Ernest 1769.
 Stici, Ion 3877.
 Stoenescu, George Virgil 2037, 3054.
 Stoianov, Petr 2556.
 Stoianova, Mikhaïla 1369.
 Stoianovici, L. 826.
 Stoica, Gheorghe 2039.
 Stoica, Valentina 3055.
 Stoicanu, Horia 920.
 Stoicescu, Nicolae 97, 198, 678, 686, 692, 704, 775, 909, 923, 1006, 1007, 1078, 1233, 1260, 1770, 3743.
 Stoide, C. A. 3641.
 Stokes, Martin, 879, 880.
 Stoleru, Nicolae N. 824.
 Stoleru, Victor 2121.
 Stourdza, Alexandru A.C. 2724.
 Strah, Dimitrie 123, 3503.
 Stratulat, Andrei 175, 509, 2256, 3637.
 Streinu, V. 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 2388, 3056.
 Stroia, Marian 365, 2130.
 Stroia, Marin 3057.
 Sturdza, D. A. 589.
 Sturdza, D. C. 589.

- Surdu, Alexandru 683, 685, 884, 885, 897, 898, 899.
 Sürelsan, Ismail Baha 2557.
 Suveică, F. 3058.
 Svetlicinaia, Larisa 580.
 Szemkovici, L.-Șt. 3772.
 Szilágyi, J. Maria 3640.
 Șandru, D. 2165, 2433.
 Șandru, Ion 1926, 1927.
 Șăineanu, Lazăr 2374,
 Șăvan, Mircea 278.
 Șerban, Constantin 366, 581, 582, 583, 648, 649, 1605.
 Șerban, George 1165.
 Șerban, Olimpia 3059.
 Șesan, Milan 1509, 1606, 1771, 2375.
 Șiadbei, I. 2376.
 Șincai, Gheorghe 1253.
 Șlaen, I. 1812.
 Șoșa, Elizabeta 1167, 2377.
 Ștef, Traian 3060.
 Ștefan, Ion 2387.
 Ștefănescu, Liviu, 1203.
 Ștefănescu, Marin 1772.
 Ștefănescu, Ștefan 233, 234, 1255, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 2813, 3061.
 Ștrempel, Gabriel 89, 90, 111, 112, 113, 114, 630, 687, 825, 826, 2725.
 Șulea-Firu, Ilie 691.
 Tabacu, Ovidiu 1402.
 Tabarcea, Cezar 2389.
 Tagliavini, Carlo 2798.
 Tahsin, Gemil 584, 585, 1370.
 Taloș, Ion 3062.
 Tanoviceanu, I. 98, 586.
 Tappe, E. D. 695, 1181, 1933.
 Tănase, Alexandru 745, 2122.
 Tănăsescu, Manuela 1008, 2558, 3063.
 Tărchilă, Dan 198, 3064, 3744.
 Tărnăuceanu, Dorina-Claudia, 1204, 1205, 1206.
 Tătaru, Teresia B. 3065.

- Tcaci, E. 680, 850, 2559, 2560, 2561, 2562.
 Tcaciuc-Albu, Nicolae 2390.
 Teodorescu, Al. 2391, 3069.
 Teodorescu, D. 1773.
 Teodor, Pompiliu 828, 1626, 1627, 1642, 2123, 2124, 2125, 2126, 2726.
 Tertecel, Adrian 316, 587, 650, 651, 652, 653, 654.
 Theodorescu, Barbu 2263.
 Theodorescu, Răzvan 1628.
 Tiktin, H. 2393.
 Tindal, N. 235, 238, 706, 1280, 1297.
 Tocilescu, Grigore G. 236, 591, 641, 685, 704, 713, 746, 1226, 1256, 1427, 2713, 2715, 2727, 2728, 2729, 2730, 3724.
 Todericiu, D. 2061.
 Toderini, l'Abbe M. 2563.
 Todoran, Romulus 2394.
 Tofan, Alina 41, 2731.
 Toma, Gheorghe 2127.
 Toma, Stela 678, 686, 692, 704, 758, 775, 829, 909, 923, 1007, 1009, 1010, 1230, 1231, 1232, 1233, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1774, 1775, 1776, 1978, 1979, 2174, 2395, 2396, 2397.
 Tomescu, Mircea 2732.
 Tomescu, Vasile 2564, 2565.
 Tomi, Ioan 3075.
 Tonu, Lucia 1777.
 Toșa, Alexandru 2398.
 Toșa-Turdeanu, Ana 1936, 1937, 3066.
 Toynbee, A. J. 237, 1629.
 Trandafir, Constantin 3067.
 Trandafir, Diana 1429.
 Trandafireanu, S. 3700.
 Trandafoiu, Nicolae 1778.
 Trăsnea, Ovidiu 1779.
 Trevor-Roper, Hugh 1371, 2733.
 Trofin, Liliana 1980.
 Truțer, T. 701, 1510.

- Tsourkas, Cléobule 1780.
 Tufescu, Victor 1168, 1914, 1938.
 Tuncel, Bedretin 747, 2566.
 Tura, Yaicin 680, 848, 854, 856, 865, 2567.
 Turan, Sinan Namik 2568.
 Turcu, N. V. 2128.
 Turdeanu, Emil 2734.
 Turdeanu-Cartojan, Laetiția 2734.
 Turliuc, Cătălin 1781.
 Türkaya, Ataöv 3196.
 Țapoc, Vasile 1782, 1783.
 Țărălungă, Ecaterina 239, 240, 592, 827, 1420, 1622, 1623, 1624, 1625, 1934, 1935, 2735, 3071.
 Țăranu, Ion 3070.
 Tepelea, Gabriel 2280, 2392.
 Țoiu, Constantin 280, 3072, 3073, 3074.
 Țugulschi-Neaga, Rodica 1630.
 Țurcanu, Georgeta 593, 3076.
 Țurcanu, V. 3701, 3702, 3703.
 Țvirunc, Victor 241, 242, 243, 281, 369, 453, 454, 516, 594, 1372, 1373, 1511, 1631.
 Ulici, Laurențiu 3077, 3078.
 Ungureanu, Alexandru 1939.
 Ungureanu, Gh. 370, 595.
 Ungureanu, Mihai 3079.
 Ureche, Gr. 2736.
 Urechea, V. A. 1940.
 Uricariul, Axinte 634.
 Ursu, Despina 2399.
 Ursu, G. 245, 2737.
 Ursu, N. A. 244, 1169, 2400, 2401.
 Ursu, T. 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 2402, 2403, 2404, 3080.
 Ursu Naniu, Rodica 2129.
 Ustian, Ion 2040, 2041.
 Yekta, Raouf 680, 2571, 2572, 2573.
 Yönetken, Halil Bedii 2574, 2575.
 Yöre, Seyt, 2576.
 Vaida, Mireca 1011, 1012.
 Vaida, Petru 246, 675, 830, 1632, 1633, 1718, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 2130, 2131, 2132, 2148, 3081, 3082.
 Vaillan, L. B. C. 2062, 2063, 3083.
 Vancea, Zeno 2569.
 Varta, Ion 596.
 Varticean, I. C. 686, 904, 908, 1013, 1478, 2816.
 Vascenco, Victor 42, 43, 44, 45.
 Vasile, Vasile 2570, 3084.
 Vasilenko, I. 3642, 3704.
 Vatamaniuc, Dumitru 336.
 Vălsan, George 1182, 1184, 1185, 1904, 1941, 1942, 1943.
 Vărgolici, Teodor 1222, 2405, 3085.
 Vărnăv, V. 1211.
 Vărtosu, E. 1272.
 Vătămanu, N. 2064, 2065, 2066.
 Vedinaș, Traian 1791.
 Velciu, Dumitru 317, 1634, 2406, 2407.
 Velculescu, Cătălina 676, 677, 1014, 1015, 1981.
 Veliman, Valeriu 597.
 Verdeș, Ion 900, 905, 906, 907, 910, 911, 916, 987, 1016, 1017, 1018, 1019, 1424, 1426, 1427, 1992, 3086.
 Veress, A. 99.
 Vetișan, Vasile 3087, 3088.
 Vieru, Zinaida 1944.
 Vilan, Alexandru, 1795.
 Vintilă, Petru 282.
 Vlasova, L. 2933.
 Vlăduțescu, Gh. 831, 1020, 1796, 1797, 1798, 1799.
 Vodo-Căpușan, Maria 1635.
 Voiculescu, Marin 2067.
 Völkl, Ekkehard 455.
 Volphiac-Augier, Catherine 3632.
 Voltaire 371.
 Vrabie, Gheorghe 2468.
 Vranceanski, Sofronie 1391.
 Vranoussi, Era 2738.
 Vraciu, Marina 3216, 3209, 3213, 3281.

- Vrânceanu, Dragoș 3089, 3090.
 Vulcănescu, Romulus 2017, 2469.
 Waliszewski, K. 372.
 Weber, H. 719.
 Werner, Ernst 1374.
 Wietz, I. K. 1375.
 Wright, O. 871, 872.
 Xenopol, A. D. 252, 253, 254, 255, 337, 373, 456, 942, 2408.
 Zabolotnaia, Lilia 1170.
 Zach, Krista 1945.
 Zăciu, M. 2762, 2763.
 Zacordoneț, A. 3252.
 Zăfiu, Rodica 3091.
 Zaharia, D. 1376, 3092, 3093, 3094, 3095.
 Zaharia, Ion 3745.
 Zahariuc, Petronel 15, 46, 106, 559.

- Аббасов, А. М. 457.
 Агасьева, Н. А. 1479, 2068, 2069.
 Аладьин, Е. 375.
 Акопьян, Э. 3332.
 Акулова, А. Е. 3333.
 Александренко, В. И. 3253.
 Александренко, В. Н. 656, 3267, 3286, 3287, 3294, 3511, 3515, 3584, 3591, 3593.
 Александрю, Тибериу 2577.
 Алексеев, А. И. 517.
 Алексеев, М. П. 3334, 3525.
 Алешина, Л. Е. 3335.
 Амон, И. 655.
 Анастасевич, В. Г. 3254.
 Ангели, Фёдор 2741.
 Андон, Виктор 3828.
 Андрианов, П. М. 374.
 Андросов, С. О. 3746, 3878.
 Антонов, В. В. 458.
 Апетри, Д. 2748.
 Артамонов, М. Д. 3879.
 Афанасьев, А. Н. 3328.
 Афанасьев, Э. Л. 3329.

- Zamfirescu, Dan 1377, 1378, 2109, 2133, 2409, 2739, 2740, 3096, 3097, 3098, 3198.
 Zane, G. 832, 833, 834, 2042.
 Zavira, G. I. 697.
 Zapadov, A. V. 3802, 3803.
 Zărnescu, Narcis 2410, 2411.
 Zeynep, Sözen 3804.
 Ziman, Mihai 1636.
 Zotta, Sever 47, 48.
 Zsiboli, Bela 3099.
 Zub, Alexandru 736, 748, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1800, 2134, 2135, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3199.
 Zugrav, Ioan 835.
 Zugun, Petru 3109.

- Афанасьева, К. А. 3330.
 Афтухович, Т. Е. 3331.
 Бабаева, Е. 3336.
 Бабий, А. И. 705, 837, 1085, 1277, 1646, 1801, 1802, 1803, 3110.
 Бадиу, В. 2413, 3111.
 Байбуrowa, Р. М. 511, 519, 520, 521, 2818.
 Балмуш, П. Т. 1171.
 Бантыш-Каменский, Д. Н. 2819, 3256, 3338, 3339, 3668, 3747.
 Бантыш-Каменский, Н. Н. 49, 599, 681, 690, 722, 724, 1023, 3289, 3337.
 Баранова, А. А. 522.
 Барков, И. С. 3257.
 Бартенев, П. И. 598, 3288, 3585.
 Батюшков, К. Н. 256, 3258.
 Батюшков, П. Н. 3753, 3805.
 Беер, Феофил Сигфрид 599, 681, 690, 722, 724, 1023, 3289, 3337.
 Безпятах, Ю. Н. 523, 3615.
 Бекетов, П. П. 3748.
 Бельский, Г. И. 3441.

- Белинский, В. Г. 3340, 3526, 3749.
 Белоусова, Е. Ф. 3259, 3260, 3341, 3342, 3343, 3344.
 Бергман, В. 375.
 Берков, П. Н. 3345, 3346, 3381, 3471, 3602.
 Берхгольц, Ф. В. 655.
 Благой, Д. Д. 2414, 3347, 3348.
 Блудилина, Н. Д. 3290, 3563, 3643.
 Бобынэ, Г. Е. 679, 683, 691, 838, 886, 1036, 1804, 3527, 3528.
 Богословский, М. М. 1946.
 Болдырев, Н. Ф. 52, 3261, 3264, 3529.
 Большухина, Н. П. 3349, 3350.
 Борецкий-Бергфельд, Н. 318.
 Боровиков, Л. 3112.
 Борщ, А. Т. 2415, 2416.
 Боцу, Павел 3113.
 Бражук, В. П. 1172.
 Браиловский, С. Ю. 3351.
 Брикнер, А. Г. 376.
 Брокгауз, Ф. А. 1836, 3687.
 Буранок, О. М. 3530.
 Бутурлин, Д. П. 377.
 Быков, П. В. 3352, 3353.
 Быковцев, Л. П. 3683.
 Вазирова, Ф. 3452.
 Вартичан, И. К. 1480, 2422, 3354.
 Василенко, И. С. 2422.
 Вельтман, А. Ф. 1173.
 Венгеров, С. А. 3370.
 Верцан, Ф. М. 1805.
 Веселитский, В. В. 2417, 3355, 3356, 3531.
 Веселовский, А. А. 3357, 3358.
 Виноградова, В. В. 3616.
 Владимирова, Е. Г. 3563.
 Власова, Л. В. 1207, 1647, 2018.
 Водарский, Я. Е. 378.
 Володина, И. П. 3359.
 Галактионов, А. А. 3532, 3533, 3534.
 Галахов, А. Д. 3360, 3361.
 Галашевич, А. А. 522.
 Ганева, Виктория 3114.
 Гаспаров, М. Л. 3362.
 Геннади, Г. 2822, 3363.
 Гершкович, З. И. 3262, 3364, 3365, 3366, 3367, 3535, 3536, 3619.
 Герцен, Андрей 3200.
 Глаголева, Т. М. 3368, 3369, 3370, 3620.
 Глазунова, И. И. 3582, 3583, 3589, 3590, 3592, 3594, 3597.
 Гларианова, Е. В. 3371.
 Глухов, В. И. 3372.
 Голиков, И. И. 459, 719.
 Головина, Л. А. 457.
 Горе, Георге 257, 283.
 Грабовская, В. Б. 3750.
 Градова, Б. А. 2589, 3375, 3376, 3377, 3378, 3751.
 Грама, Д. К. 2019.
 Грассхоф, Г. 3373, 3374, 3621, 3644.
 Гребенюк, В. П. 2418.
 Грозин, Дмитрий 713.
 Гросс, Х. Ф. 3563.
 Гросул, Я. С. 3715.
 Гуковский, Г. А. 3379, 3645.
 Гулиан, К. И. 679, 1481.
 Гуминский, В. М. 3290, 3543, 3563, 3643.
 Густерин, П. В. 1858.
 Давыдова, Г. А. 3379.
 Двойченко-Маркова, Е. 460, 1859, 2419, 2420.
 Демская, А. А. 524.
 Дергач, Н. 3880.
 Деркач, В. 3380.
 Джанумов, С. А. 3682.
 Димо, Н. А. 1174, 2043.
 Докусов, А. 3381.
 Долгова, С. Р. 525.
 Донич, А. 3614.
 Драгомир, Н. 3116.
 Дрон, Ион 50.
 Дружинин, В. 3382.
 Дубасов, И. И. 1403.
 Дудышкин, С. С. 3383, 3384.
 Дынник, М. А. 1816.

- Дыру, М. Д. 2024.
 Евгений (Е. А. Болховитинов) 2823, 3672, 3673.
 Евгеньев, И. 3385.
 Ежов, Н. 2070, 2071.
 Елеонская, А. С. 710, 3386.
 Елизаветина, Г. Г. 3387.
 Емильянов, К. 3388.
 Епифанов, П. П. 3389.
 Еремин, И. 3117.
 Еризану, Г. 3118.
 Ермуратский, В. Н. 1077, 1175, 1473, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811, 1812, 3119.
 Ефремов, П. А. 3292.
 Ефрон, И. А. 1836, 3687.
 Ешану, Андрей 461, 1176, 2742, 3120, 3121.
 Ешану, В. М. 2742.
 Желтова, Инна 3390.
 Жудин, И. М. 462, 527, 1171, 1648.
 Жуковский, В. А. 3391.
 Зайченко, А. Б. 3512.
 Западов, А. В. 3392, 3806.
 Захар, И. С. 683, 886.
 Замалеев, А. Ф. 3544, 3681.
 Зеленина, Е. 3217.
 Иванов, В. 3394, 3806, 3808.
 Иващенко, Ю. Ф. 526.
 Извеков, И. 3395.
 Изман, А. С. 2045.
 Ильинский, Иван 713, 716, 1387, 1411.
 Иовицэ, Влад 3829, 3830.
 Иомперский, В. П. 3396.
 Истоин, В. А. 3397.
 Иткина, Е. И. 3752.
 Калачева, Н. В. 600, 601, 3399, 3400, 3401, 3402.
 Каллимаки, С. 259.
 Карамзин, Н. М. 3398.
 Каримулин, А. Г. 719, 1860, 3122.
 Карра, Ж. Л. 53.
 Кареев, Н. И. 318.
 Катанов, В. 1513, 3809.

- Кауфман, И. М. 3674.
 Кафенгауз, Б. Б. 379, 609.
 Кашницкий, И. 464.
 Кашуба, М. 683, 886.
 Керестешу, В. 3123.
 Кидел, Ал. 1380, 2743.
 Кирилов, А. С. 3403.
 Кириченко, Н. П. 338, 380, 687.
 Кирьянова, О. В. 3646.
 Клейман, Р. 2744, 2745, 3404.
 Кобэняну, С. И. 2020.
 Коваль, Д. В. 1482.
 Колачева, С. В. 3622.
 Кондаков, И. В. 3405.
 Кононов, А. Н. 1861, 2820.
 Копанев, Н. А. 3406.
 Копаница, Л. Н. 3407, 3623.
 Копреева, Т. Н. 1404.
 Корбу, Х. 261, 1480, 1655, 1802, 2413, 2420, 2421, 2746, 2748.
 Коробан, Василе 319, 1483, 2421, 3124, 3125, 3126, 3127, 3203, 3265.
 Короглы, Х. 1862.
 Костомаров, Н. И. 2824, 2825.
 Кочубинский, А. 381, 465, 466.
 Краевская, Г. М. 3408.
 Крачковская, В. А. 719, 1863.
 Кроитор, Н. 3204.
 Кузнецов, А. М. 2825.
 Кулакова, Л. И. 3266, 3409, 3410.
 Кумок, М. В. 3513.
 Курилов, А. С. 3327, 3329, 3330, 3335, 3350, 3386, 3387, 3401, 3405, 3411, 3417, 3418, 3445, 3446, 3530, 3548.
 Кушниренко, В. 3128.
 Ладин, Д. 3537.
 Лебедев, А. 719.
 Лебедев, В. И. 658, 719, 1946.
 Лебедев, Д. М. 382, 1948.
 Лебедева, И. Н. 690.
 Левит, Ф. Д. 2422.
 Левшин, Василий 258, 694, 1057.
 Леонидов, Н. 3129.

- Леонов, С. А. 3412, 3413, 3624.
 Лещиловская, И. И. 467.
 Либуркин, Д. Л. 3414.
 Лобанов-Ростовский, А. Б. 54.
 Лобзова, Л. 3130.
 Лотман, Ю. М. 3415.
 Лунгу, К. Р. 2072.
 Лунгул, С. В. 3831.
 Лупан, Андрей 1021, 3131.
 Луцевич, Л. Ф. 3218, 3293, 3416.
 Лучинский, П. К. 260.
 Лучицкий, И. В. 318.
 Лысцев, В. П. 468.
 Люстров, М. Ю. 3417.
 Мавродин, В. В. 383, 384.
 Мадан, Георге 3810.
 Майелларо, Джина 3219, 3295, 3625.
 Майков, Л. Н. 656, 1173, 3220, 3267, 3291, 3294.
 Макаров, А. А. 3418.
 Макогоненко, Г. П. 3419, 3679.
 Манькова, Л. В. 3514.
 Марьяш, И. 482.
 Матей, В. 3420.
 Матковски, Александрина 2746.
 Мельник, Т. Г. 1814.
 Мерзляков, А. Ф. 3421.
 Михеева, Т. С. 3422.
 Михэеску, В. Ф. 1381.
 Моисеева, Г. Н. 1177, 2747, 3423, 3424, 3425.
 Молчанов, Н. Н. 393.
 Монтаг, Иоганн Леопольд 3563.
 Моро де Бразе 659.
 Морозов, А. А. 3426.
 Морозов, П. 1278.
 Мохов, Н. А. 117, 385, 2715.
 Музалев, И. 469, 3132, 3133.
 Мунтян, М. П. 339.
 Муравьев, В. 3811.
 Муравьева, Л. Р. 3428.
 Муравьев, М. Н. 3429.
 Мышлаевский, А. З. 386, 387, 388, 603, 604.
 Назар, Валериу 3134, 3647.
 Найдич, Э. Э. 3430, 3676.
 Нако, А. К. 390.
 Наумова, О. 3705.
 Негруци, К. 3614.
 Негурэ-пырэу, Н. 3135.
 Никандров, П. Ф. 3534.
 Николаев, Д. П. 3432, 3433.
 Николаев, С. И. 3434, 3435, 3436, 3649.
 Ничик, В. М. 705, 1277.
 Новикова, Н. 3221.
 Новиков, Ф. И. 3544, 3681.
 Обнорский, С. П. 3437.
 Одесский, М. П. 3438, 3439.
 Осадченко, Ион 2750, 3706.
 Осетрова, Э. С. 3440.
 Павленко, Н. И. 284.
 Павлов, В. И. 3442.
 Пазухин, А. А. 607.
 Паина, Р. Б. 3443, 3626.
 Палаузов, С. Н. 391ю
 Панкратьев, Л. 1077.
 Панов, С. И. 3445.
 Панфилова, Е. М. 3446.
 Панченко, А. М. 760.
 Паславский, И. В. 683, 886.
 Пекарский, П. П. 470, 528, 608, 1024, 3271, 3448, 3449.
 Перевлесский, П. 3450, 3578.
 Перевошиков, В. М. 3451.
 Перетц, В. Н. 3650.
 Петров, А. Н. 392.
 Петров, Л. А. 3538, 3539, 3540, 3541.
 Петров, Н. И. 3753.
 Петров, П. И. 3272.
 Пикуль Валентин 529.
 Плеханов, Г. В. 3453, 3542.
 Плещунов, Н. С. 3452.
 Покровский, В. И. 3454, 3455, 3456, 3595.
 Полевой, Л. Л. 1649.
 Полевой, Н. А. 3452.
 Полевой, П. Н. 3458, 3459.
 Полиевктов, М. А. 1865.

- Полюхов, Н. 3832.
 Попов, А. 3136, 3460.
 Попович, К. Ф. 2422.
 Попушой, Е. П. 2072.
 Порфирьев, И. 3461.
 Потлог, В. И. 1474, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658.
 Препелица, М. 3812.
 Прийма, Ф. Я. 3462, 3463, 3602, 3603.
 Приходько, В. А. 3464, 3627.
 Прока, В. Е. 1949.
 Прстомолотов, Ф. П. 3466.
 Пумпянский, Л. В. 3467, 3468, 3469.
 Пупарев, А. 611.
 Пушкин, А. С. 659, 663.
 Пятницкий, Вл. 719, 1866.
 Радек, Л. 3137.
 Радовский, М. И. 530, 3273, 3470.
 Разумовская, М. В. 1382, 2751.
 Раскин, Н. М. 3296.
 Растягаев, А. В. 3543.
 Рафиков, А. Х. 719, 721, 1867, 1868, 1869.
 Рицци, Даниэла 3295.
 Ровинский, Д. А. 3754, 3755.
 Родаков, И. Н. 3471.
 Русева, Л. 3516.
 Руссев, Е. М. 117, 261, 320.
 Руссев, Николай 1178.
 Руссу, Г. М. 1475, 2021, 2022.
 Рымбу, Н. Л. 1950, 1951.
 Сайтов, Вл. 3881.
 Салова, С. А. 3472, 3473.
 Саппа, Н. 471.
 Сапрыкина, Н. Г. 3756.
 Свимлинский, М. 3834.
 Семёнова, Е. В. 3474.
 Семенова, Л. Е. 394, 472, 720.
 Сементковский, Р. И. 3274, 3275, 3475, 3476, 3687.
 Сенкевич, В. М. 473.
 Сергеев, И. Н. 474, 475, 476, 531.
 Серман, И. З. 3477, 3478, 3479, 3480, 3679, 3688, 3593.

- Сизов, П. 3138.
 Сиповский, В. В. 3481.
 Смигельский, В. В. 3545.
 Смирдин, А. Ф. 3258.
 Смирнов, А. Ф. 2825.
 Собко, Н. 2822.
 Соколов, А. Н. 3482, 3483.
 Соловьёв, С. М. 101, 262, 3484.
 Сороков, Сорок 3882.
 Сперанский, М. 3689.
 Старк, В. П. 3485.
 Столпянский, Г. 477.
 Стоюнин, В. Я. 3292, 3486, 3520, 3521, 3522, 3582, 3583.
 Стоянов, П. Ф. 3487.
 Стоянович, Т. А. 616.
 Стратиевский, К. В. 117.
 Суворин, А. С. 54.
 Сурков, А. А. 3688.
 Сутт, Н. 3690.
 Сухарева, О. В. 56, 263, 3222.
 Тестемицану, Н. А. 2073.
 Тимофеев, Л. И. 3488, 3691.
 Титов, Н. 1405.
 Тихомиров, Н. С. 3489.
 Тихонравов, Н. С. 3490.
 Ткач, Ефим 2470, 2579.
 Толстой, Д. 3491.
 Томашевский, Б. В. 3492.
 Трахтенберг, О. В. 3546.
 Трунев, Н. В. 3628.
 Трунов, Дм. 1870.
 Урсу, Тамара В. 1273, 1476.
 Урсул, Д. 1815.
 Успенский, Б. А. 3547.
 Устиан, Иван 1514, 2046.
 Ушаков, А. К. 3493.
 Фишер, И. Э. 1054.
 Фомин, Сергей Владимирович 478, 479, 480, 481, 482, 483, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 617, 3276, 3707, 3758, 3883.
 Хазин, М. 3708.
 Халиппа, Ион 1179.
 Хасанбаев, П. Х. 3494.

- Хоменко, Р. 3139.
Цвиркун, В. И. 118, 264, 285, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 540, 541, 618, 619, 620, 687, 689, 697, 706, 712, 722, 723, 724.
Цуркану, В. 3495, 3709.
Цыпин, Владислав, 542.
Чеботарь, П. 57.
Черная, Л. А. 3548.
Чернышева, А. В. 3549, 3628.
Черчен, Андрей 3140.
Чимпой, Михай 2423, 2424, 3141.
Чиримпей, Виктор 2472.
Чиркова, З. 3813, 3814.
Чистович, И. А. 1279.
Чобану, Л. 261, 1480, 1655, 1802, 2413, 2420, 2421, 2425, 2746, 2748.
Шалыгин, А. 3692.
Шафрановский, К. И. 3550.
Шевырев, С. П. 3496.
Шепелева, Л. С. 3676.
Шереметев, Б. П. 664.
Шикман, А.П. 3277.
Шимко, И. И. 3223, 3278.
Шишкин, А. Б. 3295, 3547.
Шишков, А. С. 3497.
Шкляр, И. В. 3498, 3551.
Шлоссер, Ф. 397.
Шолов, Ф. Я. 3499, 3500.
Штелин, Я. Я. 1053.
Штюка, Владимир 3142.
Щапов, Я. Н. 3501.
Щеглов, Ю. К. 3502.
Щербатово, Михайло 660.
Энгельгарт, Р. Ю. 396.
Эрар, М. 3552.
Юровская, Е. Е. 3693.
Якунина, Л. И. 3759.
Яцимирский, А. И. 490, 2426.